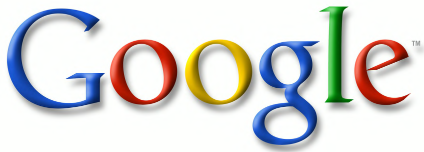
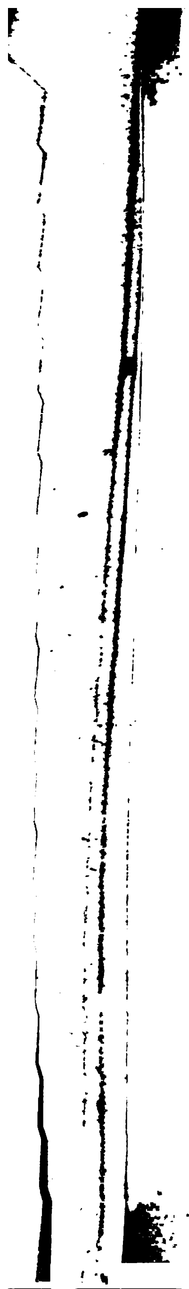
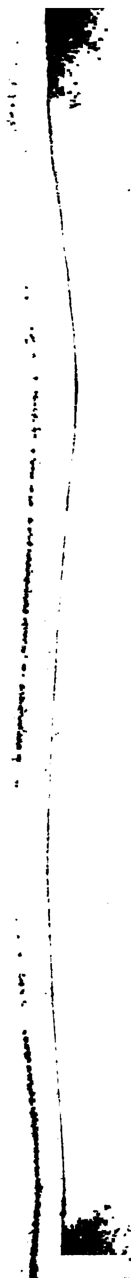

SIGILLVM ACADEMIAE HARVARDIANAE IN NOV ANG
CHRISTO ET ECCLESIAE
VE RI TAS

SIGILLVM ACADEMIAE HARVARDIANAE IN NOV ANG
CHRISTO ET ECCLESIAE
VE RI TAS

Supplement

til

Juridisk Tidsskrift.

Udgivet

af

P. G. Bang,

Professor, R. af D. og D. M.

1ste Supplement. (Tidsskr. XXXVIII.)

Kjøbenhavn 1841.

Trykt i det Seidelinske Officin; paa eget Forlag.

Indhold.

Udvalg af Domme afsagte ved Lands-Over- samt Hof- og Stads-Retten i Kjøbenhavn.

No. 1.

En Karl, der voldelig havde overfaldet sin Huusbond, anseet med 2 Aars Forbedringshuusarbeide.

I Sagen:

Secretair og Procurator Stahlfest, som Actor,

contra:

Arrestanten Anders Larsen.

(Afsagt den 15de August 1839.)

Det er under nærværende, fra Kjøbenhavns Amts nordre Birks Extràret hertil indankede Sag, ved egen Tilstaaelse og Sagens øvrige Omstændigheder tilstrækkeligen oplyst, at Arrestanten Anders Larsen, der efter fremlagt Døbeattest er 24 Aar gammel og ikke forhen har været tiltalt eller straffet, om Eftermiddagen den

24de April d. A. har bibragt sin daværende Huusbond, Møller Dame af Ballerup, da denne havde indfundet sig i sin Stald, hvor Arrestanten var beskjeftiget med at strigle Hestene, et Slag i Hovedet og tvende Slag over Skulderen med den tykke Ende af en Knippel, som i denne Ende havde en Omkreds af 9 Tommer, og ved det første Slag tilføiet ham paa den venstre Side af Baghovedet et Saar af 1½ Tommes Længde, hvilket ved den af Stedets Læge anstillede Undersøgelse er befundet at være gaaet igjennem den udvendige Hudbedækning, men dog ei at have naaet Benet, og efter kort Tids Forløb igjen er bleven lægt, uden at det kan antages at ville efterlade sig videre Følger for den Overfaldnes Helbred.

Som Bevæggrund til denne Voldsgjerning har Arrestanten opgivet, at han var vred paa sin Huusbond, fordi denne nogen Tid i Forveien havde revset ham og derhos den foregaaende Dag skjendt paa ham, uden at Arrestanten, efter hans Formening, nogen af Gangene havde fortjent saadant, men paastaaer iøvrigt, at det kun var hans Hensigt at give Dame nogle Slag paa Kroppen, hvorhos han stadigen er vedbleven, at han den nævnte Eftermiddag først kom i Tanke om at ville udøve Overfaldet i Øieblikket førend Gjerningen skete, skjøndt han dog har maattet vedgaae, at han allerede Dagen iforveien havde besluttet at ville, som han har udtrykt sig, slaae løs paa Dame, naar en Leilighed dertil frembød sig, og i alt Fald maa det efter de fremkomne

Oplysninger antages, at Sidstnævnte har, paa den Tid Overfaldet skete, været aldeles sagesløs.

Paa Grund heraf, og naar tillige hensees deels til Beskaffenheden af den tilføiede Læsion og det til sammes Bibringelse anvendte Redskab, og deels til det Forhold, hvori Arrestanten som Tjenestetyende stod til den Overfaldne, maa det billiges, at han ved den paaankede Dom er, i Medfør af Frd. 4de October 1833 §. 6, funden strafskyldig efter samme Forordnings §. 9, cfr. §§. 12 og 23, ligesom og den valgte Straf af 2 Aars Forbedringshuusarbeide efter Omstændighederne findes passende, og da Underretsdommens Bestemmelser i Henseende til Actionens Omkostninger, derunder indbefattede de Sagførerne i første Instants tilkjendte Salairer, ligeledes bifaldes, vil saaledes bemeldte Dom i det Hele være at stadfæste.

Endvidere vil Arrestanten have at udrede Salarium til Actor ved Overretten, hvilket bestemmes til 5 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling ved Underretten og den befalede Sagførelse saavel i første Instants, som fra den her ved Retten beskikkede Defensors Side have været forsvarlige.

Af Actor ved Overretten er Sagen fremmet med tilbørlig Hurtighed.

Thi kjendes for Ret: Birketingsdommen bør ved Magt at stande.

I Salarium til Actor ved Overretten, Secretair og Procurator Stahlfest, betaler Arrestanten Anders Larsen 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 2.

L. 1—23—1 anvendt.

I Sagen:

Procurator Lange, som Actor,

contra:

Arrestanten Peter Vilhelm Bruun.

(Affagt den 17de August 1839.)

Det er under nærværende Sag tilstrækkeligt oplyst, at Arrestanten Peter Vilhelm Bruun, der actioneres for at have undsagt og truet Mennesker paa Livet, samt gjort Forberedelser til at dræbe dem, har den 17de December f. A. om Eftermiddagen indfundet sig paa sin fraseparerede Hustrue Jeanette Fousannées Moders, Restaurateur Fousannées Enkes Bopæl paa Østergade her i Staden, hvor han for Lieutenant Bohse, som han antraf i Dagligstuen, angav som Grund til at han indfandt sig der, Ønsket at see sin med fornævnte hans Hustrue sammenavlede Datter, der er i Huset hos Fousannées Enke. Da denne, efterat Lieutenant Bohse havde underrettet hende m Arrestantens An-

komst, kort efter traadte ind i Værelset og spurgte hvad han vilde, samt yttrede, at han skulde gaae sin Vei, da han Intet der havde at bestille, udbrød Arrestanten i de Ord: "Hvad jeg vil", traadte noget tilbage og fremtog fra Brystet en skarpladt Pistol, som han holdt mod Fousannées Enke, men da Lieutenant Bohse sprang ind imod ham sank hans Arm ned eller lod Arrestanten den synke, i hvilken Henseende navnligen Førstnævnte ikke har kunnet afgive nogen bestemt Forklaring, og da Fousannées Enke ilede ud af Stuen kastede Arrestanten Pistolen fra sig med saadan Kraft, at den slog en Revne i Pladen paa et imellem ham og den Dør, hvorigjennem Fousannées Enke ilede ud, staaende Bord, hvorved tillige en Karaffe sønderslöges. Arrestanten greb derefter fat paa Lieutenant Bohse, men da Conditorsvend Bille kom ind i Værelset, slap han Bohse og fremtog fra Brystet en skarpladt Pistol, som han kastede efter Bille. Da Lieutenant Bohse gik bort for at hente Vagten blev Bille hos Arrestanten, der, efter hvad Bille har forklaret, strax efter Bohses Bortgang udtog af Brystlommen en Blikdaase, som han kastede paa Gulvet med den Yttring: "See der er Helvedmaskinen". I Mellemtiden fra Bohses Bortgang indtil Vagten kom udbrød Arrestanten flere Gange, at han ikke vilde ende førend han havde begaaet Mord, om han saa skulde lade sit Liv paa Skafottet.

I Forbindelse hermed maa det bemærkes, at Lieutenant Bohse edeligt har forklaret, at Arrestanten mang-

Tider skal have forklaret i Politieretten, da han i det Tidsrum, hvori han har afgivet Forklaringer for bemeldte Ret, vil have været i en saa sindsforvirret Tilstand, at han ikke var sig bevidst, hvad han der udsagde.

Han har navnligen benægtet at have havt den Hensigt at dræbe sin Svigermoder, eller at tilføie hende noget Ondt, eller at have villet skyde Lieutenant Bohse, eller at have nogensinde truet sin Hustrue, og har vel vedgaaet at have den 17de December f. A. om Eftermiddagen indfundet sig paa sin Svigermoder Fousannées Enkes Boepæl med 2 skarpladte Pistoler, men har paastaaet, at hans Hensigt var at skyde sig selv og ikke nogen af de ovennævnte Personer. Førend han aflivede sig, hvilket han forresten ikke vilde gjøre der paa Stedet, ønskede han at see sit Barn, og dette var Grunden til at han indfandt sig paa Fousannnées Enkes Boepæl.

Hvad nu først angaaer Arrestantens Foregivende om at han, da han afgav sine Forklaringer for Politieretten, har befundet sig i en Tilstand, hvori han ikke var sig selv bevidst, maa det bemærkes, at vedkommende Politielæge vel har oplyst, at Arrestanten nogle af de første Dage i Januar Maaned d. A., navnligen den 6te, 7de og 8de, angav at lide af urolige Tanker og at han de nærmest paafølgende Dage viste sig som et sindsforvirret, opfarende Menneske, samt at hans Tilstand gav Grund til at antage, at han lider af et særdeles melancholsk Temperament, der af og til ved indvirkende Omstændig-

heder udarter til en periodisk Sindsforvirring, i hvilken han ikke er Herre over sine Handlinger; men ligesom den Politieretsassessor,, der har optaget Forhøret over Arrestanten, ved dettes Slutning har tilføiet den Bemærkning, at han ikke under Forhørerne havde udviist nogetsomhelst Tegn til Sindsforvirring, saaledes har Politielægen bestemt erklæret, at Arrestanten indtil de første Dage af Januar Maaned ikke havde viist mindste Tegn til Sindsforvirring.

Da nu Arrestanten har afgivet sin Tilstaaelse den 24de December f. A., vil der, selv om hans Tilstand i den af Politielægen omhandlede Periode kunde antages at have været af den Natur, at han ikke i den kunde afgive nogen retskraftig Tilstaaelse, ikke være nogen Anledning til at forkaste ovennævnte Bekjendelse paa Grund af Arrestantens mentale Forfatning.

Hvad dernæst angaaer Spørgsmaalet om hvorvidt Arrestanten har gjort sig skyldig til Straf, maa det foreløbigen bemærkes, at han under det i Criminelkammeret optagne Forhør har udsagt, at han ikke blot under hans Afhørelse i Politieretten har været i en forvirret Tilstand, men at det ogsaa var Tilfældet førend han blev arresteret. De fremkomne Oplysninger give imidlertid ikke Grund til at antage, at Arrestanten, da han foretog de Handlinger, der have fremkaldt nærværende Action, har befundet sig i en Tilstand, der maatte udelukke Tilregnelighed, i hvilken Henseende det navnligen maa bemærkes, at det kongelige Sundheds-Collegium, hvis Betænkning

Retten har indhentet om hvorvidt Arrestantens physiske og psychiske Tilstand maa ansees at have indvirket paa Tilregneligheden af hans Forhold, har yttret, at Samme ikke troer at kunne antage nogen egentlig Sindsforstyrrelse hos Arrestanten, men kun kan forklare sig hans rasende og daarlige Handlinger begaaede i den høieste Grad af Lidenskabelighed.

Hvad dernæst betræffer det Objective i Arrestantens Forhold, da skjønner Retten ikke, at dette har været af en saadan Natur at han ved samme kan ansees qvalificeret til Straf, og navnligen findes han ikke at være overbeviist at have truffet Forberedelser til at dræbe Mennesker; thi ligesom der ikke er imod hans bestemte Benægtelse fremkommet noget Beviis for at han har villet dræbe Fousannées Enke eller sin fraseparerede Hustrue, saaledes give Sagens Data ei heller Anledning til at antage, at han har truffet Forberedelser til at tage Lieutenant Bohse af Dage, i hvilken Henseende det fortjener at releveres, at denne har forklaret, at han aldrig har bemærket at Arrestanten har gjort noget Skridt eller engang en Mine til at effectuere nogen af de imod ham fremførte Trudsler, og at han i Særdeleshed ikke kan antage, at Arrestanten den 17de December f. A. har indfundet sig paa Fousannées Enkes Boepæl tildeels i den Hensigt at skyde ham, da Arrestanten i saa Fald, medens han var tilstede der, flere Gange kunde havt Leilighed til at udføre sit Forsæt.

Derimod skjønnes Arrestantens Forhold med Hensyn til Fousannées Enke at have været saadant, at han ikke vil kunne undgaae, ifølge den af hende derom nedlagte Paastand, overeensstemmende med L. 1—23—1 at tages i Forvaring af Øvrigheden, indtil han stiller Borgen saaledes at bemeldte Fousannées Enke bør være forsikkret, hvorhos Arrestanten endvidere vil have at udrede alle af Actionen lovligt flydende Omkostninger, hvorunder Actor, Procurator Lange, tillægges i Salarium 10 Rbdlr. Sølv.

Den befalede Sagførelse har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestanten Peter Wilhelm Bruun bør af Øvrigheden tages i Forvaring, indtil han stiller Borgen saaledes at Restaurateur Fousannées Enke, Anne Margrethe Jørgensen, bør være forsikkret.

Saa udreder Arrestanten og alle af Actionen lovligt flydende Omkostninger og derunder i Salair til Actor, Procurator Lange, 10 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, affagt den 4de Novbr. 1839.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Justitsraad Blechingberg for Høiesteret betaler Tiltalte 30 Rbd. Sølv.

No. 3.

Ugrundet Paastand om at en Forligsprøve skulde ansees utilstrækkelig fordi den kun var foretagen af een Mand. En derfra at de ved L. 5—1—7 foreskrevne Former ei vare iagttagne hentet Indsigelse tillagt Virkning.

I Sagen:

Gaardfæster Peder Jensen af Gjørsløv,

contra:

Forvalter Hansen af Giesegaard.

(Afsagt den 19de August 1839.)

Nærværende Sag er i første Instants anlagt ved Bieverskovs Herredstingsret af Forvalter Hansen ved Giesegaard imod Gaardfæster Peder Jensen af Gjørsløv, der formeentligt havde forpligtet sig til at transportere al den Reinemarks Muurgruus, som behøvedes til hele Muurarbeidet ved Gaardmand Jens Jensens Gaards Opbyggelse paa Gjørsløv Mark, imod at faae liqvideret 20 Rbdl. af sin Restance, hvorhos Peder Jensen formeentligen havde underkastet sig en Mulct af 1 Rbdlr. for hver Dag Murerne maatte ved hans Forsømmelse komme til at mangle Gruus ved deres Arbeide paa bemeldte Gaard.

Idet nu Forvalter Hansen med Henhold hertil anførte, at Peder Jensen havde ophørt at kjøre Gruus den 10de September f. A., paastod han ham tilpligtet deels at betale 1 Rbdlr. daglig til Herskabet fra den nysnævnte Dato, og deels under dette Tvangsmiddel

at transportere al den Gruus fra Reinemark, som behøvedes til Fuldførelse af det resterende Muurarbeide ved den omhandlede Gaard, og endeligen at betale Sagens Omkostninger.

Peder Jensen vedgik vel at have truffet Accord om Transporten af Gruus til den omhandlede Gaard mod det ovennævnte Vederlag og under den anførte Mulct, men paastod at bemeldte Accord indeholdt den Betingelse, at han kun skulde kjøre det fornødne Gruus til Muurarbeidet ved Gaardens Stuelængde, hvilket, som ogsaa af Forvalter Hansen indrømmedes, var skeet den 10de September f. A. og hans Forpligtelse saaledes opfyldt, hvisaarsag han paastod sig frifunden for Forvalter Hansens Tiltale og denne tilpligtet at betale Sagens Omkostninger.

Ved den den 25de October f. A. afsagte Underretsdom blev Peder Jensen tilpligtet at transportere al den Gruus fra Reinemark, som behøvedes til Fuldførelsen af det resterende Muurarbeide ved den under Sagen omhandlede Gaard, imod at erholde afqvitteret 20 Rbd. af sin Restance til Stamhuset Giesegaards Besidder, og derhos paalagt at betale 1 Rbdlr. dagligt fra den 10de September f. A. inetil han opfylder den omhandlede Forpligtelse. Endeligen tilpligtedes han at betale Forvalter Hansen Sagens Omkostninger med 5 Rbd. Sølv.

Denne Sag har Citanten Peder Jensen nu indanket her for Retten, og idet han har anført, at der formeentlig ikke er prøvet lovligt Forlig i Sagen, eftersom

Mæglingen kun er foretagen af een Mand, har han tillige inhæreret sin ved Underretten fremsatte Indsigelse i Realiteten, og ved endeligen senere at fremsætte forskjellige andre Indsigelser paastaaet Underretsdommen annulleret eller forandret og sig frifunden, samt tilkjendt Sagens Omkostninger for begge Retter.

Derimod har Indstævnte, Forvalter Hansen af Giesegaard, paastaaet Underretsdommen stadfæstet, eller in subsidium Citanten tilpligtet, enten ubetinget eller saafremt han ikke edeligen fragaaer sin Underskrift i en Protocol angaaende Giesegaards Opbyggelse, den omhandlede Contract betræffende, at betale den ovennævnte Mulct af 1 Rbdlr. dagligt for 52 Dage, nemlig fra 10de September til 1ste November f. A., da Gruuskjørslen kan ansees tilendebragt, med 52 Rbdlr. Sølv, og at erstatte Indstævnte Værdien af det forsømte og paa anden Maade udførte Arbeide efter uvillige Mænds Skjøn, saa og at betale Processens Omkostninger for begge Retter skadesløst.

Forsaavidt den af Citanten udhævede Omstændighed betræffer, at Forligsprøven kun er foretagen af een Mand, vil dette ifølge Frd. 10de Juli 1795 §. 48 ikke kunne bevirke, at Forligsmæglingen i Sagen skulde kunne ansees utilstrækkelig.

Hvad derimod Sagens Realitet angaaer, maa det bemærkes, at det efter Sagens Beskaffenhed vilde paaligge Indstævnte, imod Citantens Benægtelse, at godtgjøre at den omhandlede Contract havde været afsluttet

saaledes at den angik alt det Muurgruus, der udkrævedes til den omhandlede Gaards Gjenopbyggelse, og vel har Indstævnte i denne Henseende her for Retten produceret en Udskrift af den fornævnte Protocol, hvori det hedder, at den underskrevne Gaardmand Peder Jensen forpligter sig til, efterhaanden som samme behøves, at transportere al den Reinmarks Muurgruus, som behøves til hele Muurarbeidet ved Jens Jensens Gaard for en Betaling af 20 Rbdlr. Sedler, o. s. v.; men ligesom denne Accords Rigtighed er benægtet af Citanten, saaledes findes, som af Samme erindret, bemeldte Accord ikkun forsynet med Underskriften Peder Jensen m. f. P. og til Vitterlighed "Lund", uden at iøvrigt de Former, som ere befalede i L. 5—1—7, sees at være iagttagne, hvilke Formers Overholdelse saa meget mere maatte ansees fornødne, som Contracten blev indgaaet mellem en Bonde og hans Herskab og derhos indeholdt en Mulctbestemmelse, der i Tilfælde af Contractens Misligholdelse let kunde, som nærværende Sag udviser, opløbe til langt mere, end det for Gruuskjørselen betingede Vederlag og saaledes var i høi Grad byrdefuld for Bonden.

Som en Følge af det Forestaaende vil Citanten, uden at det er fornødent at undersøge det endvidere af Parterne Anførte, blive at frifinde for Indstævntes Tiltale under denne Sag, hvorhos dog Processens Omkostninger efter Omstændighederne blive at ophæve for begge Retter.

Der vil være at forelægge Citantens Sagfører her for Retten, Procurator Lange, en Frist af 8 Dage fra denne Doms lovlige Afsigelse til paa behørigt stemplet Papiir at afskrive det af ham den 18de Marts d. A. fremlagte Indlæg.

Iøvrigt findes det fornødne stemplede Papiir forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Citanten, Gaardfæster Peder Jensen af Gjørsløv, bør for Tiltale i denne Sag af Indstævnte, Forvalter Hansen af Giesegaard, fri at være.

Processens Omkostninger ophæves for begge Retter.

Der forelægges Procurator Lange en Frist af 8 Dage fra denne Doms Afsigelse til paa behørigt stemplet Papiir at afskrive det af ham den 18de Marts d. A. fremlagte Indlæg.

No. 4.

En Persons Tilstaaelse om at have været deelagtig i et Mord ikke taget i Betragtning, fordi Omstændighederne talte for at den var urigtig. Spørgsmaal om hvorvidt han, der iblandt Andet var sigtet for at have gjort Forberedelser til Mord, kunde ansees skyldig herl.

I Sagen:

Procurator Lange, som Actor,

contra:

Arrestanten Conrad Hinse eller Conrad August Hintze og Tiltalte, Marschandiser Lonholdts Hustrue.

(Afsagt den 24de August 1839.)

Efterat Arrestanten Conrad Hinse eller Conrad August Hintze ved denne Rets Dom af 13de April sidstleden var for 2den Gang begaaet Tyverie dømt efter Frd. 20de Februar 1789 §. 2, cfr. Pl. 14de Mai 1834, til Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus i 2 Aar, forklarede han, der paa Grund af bemeldte Dems Indankning for Høiesteret, endnu hensad i Arresten, den 10de Mai for vedkommende Arrestforvarer, at han for omtrent 1 Aar siden havde været en ham ubekjendt Mandsperson behjelpelig med i Frederiksberg Slotshauges Kanal at drukne et ham ligeledes ubekjendt Fruentimmer, hvorfor han af Mandspersonen havde erholdt 30 Rbdlr.

Rigtigheden heraf vedgik Arrestanten under det over ham, da han var udskreven fra Sygestuen, hvor han nogle Dage havde henligget, i Criminelkammeret den 14de Mai optagne Forhør, under hvilket han i Henseende til Maaden, hvorpaa Forbrydelsen skulde være begaaet, forklarede, at han en Eftermiddag mellem Kl. 4 og 5 i Frederiksberg Allee, ikke langt fra Frederiksberg Kirkegaard, mødte en Mandsperson, som han aldrig før havde seet og som spurgte ham, om han til en vis Tid om Aftenen, nemlig Klokken imellem 7 og 8, vilde

indfinde sig i Frederiksberg Hauge ved Kilden, for at være ham behjelpelig med Noget, uden dog at opgive hvori dette skulde bestaae. Dette lovede Arrestanten, og paa hans Spørgsmaal til den paagjeldende Mandsperson, hvem han var, svarede denne at han var Jurist ved Vartou, men uden iøvrigt at opgive sit Navn for Arrestanten, hvem han gav en 10 Rbdlr. Seddel.

Arrestanten indfandt sig derpaa til den bestemte Tid ved Kilden i Frederiksberg Hauge, hvor vedkommende Mandsperson allerede var tilstede og anmodede ham om at følge med sig, uden dog endnu at sige hvad han havde i Sinde, hvorpaa de gik over en af Broerne i Haugen hen til en Granbuskads. Underveis underrettedes Arrestanten om at det han skulde hjelpe til med var at kaste et Fruentimmer i Vandet, og heri samtykkede han, som først dertil var uvillig, efterat den Anden havde lovet at give ham 20 Rbdlr. til. Da de kom til fornævnte Granbuskads antraf de, efter hvad Arrestanten har udsagt, et velklædt Fruentimmer, som den ommeldte Mandsperson pludseligt greb i Nakken, og, idet han med den anden Haand holdt hende for Munden for at hun ikke skulde skrige, kastede til Jorden, hvorefter han rev hendes Hat af Hovedet, viklede hendes løsrevne Nakkehaar om sin Arm og bar hende saaledes, idet Arrestanten tog fat i hendes Fødder, op paa en Broe, fra hvilken de kastede hende ned i Vandet. Efterat dette var skeet vil Arrestanten af den Anden have modtaget de ham lovede 20 Rbdlr.

Til Bestyrkelse for denne Forklaring, som Arrestanten har vedblevet under de senere optagne Forhører, er imidlertid Intet oplyst, hvorimod flere Omstændigheder i høi Grad tale for at den er urigtig.

Vel er det oplyst, at der den 25de April f. A. om Middagen blev i Frederiksberg Slotshauges Kanal fundet et ungt velklædt druknet Fruentimmer, og at en paa Kjøbenhavns Fattigvæsens Contoir ansat Embedsmand, der maa antages samme Dags Middag at være reist herfra Byen, og af Arrestanten under Sagens Gang er angiven at være den, efter hvis Anmodning han deeltog i Udførelsen af den ommeldte Forbrydelse, har om Aftenen skudt sig i Nærheden af Bidstrupgaard ved Roeskilde, hvilke tvende Dødsfald Rygtet, efter hvad der af flere under Sagen afhørte Personer er udsagt, allerede dengang satte i Forbindelse med hinanden, men ligesom dette gjør det forklarligt, hvorledes Arrestanten har været istand til at ledsage en urigtig Tilstaaelse med Angivelse af Omstændigheder, der kunde give den et Anstrøg af Sandsynlighed, saaledes tale flere Data imod Rigtigheden af Arrestantens omhandlede Forklaring.

Det maa i denne Henseende bemærkes, at det ovennævnte Fruentimmer er det eneste velklædte Fruentimmer, som i forrige Aar er fundet druknet i Frederiksberg Slotshauge, men at hun forlod sit Hjem om Formiddagen samme Dag som hun blev fundet druknet om Middagen, saa at Arrestantens Udsigende om Tiden, hvorpaa det af ham Omforklarede skal være passeret, er

urigtig; deels at Arrestanten som det Sted, hvor han i Forbindelse med den af ham omtalte Mandsperson vil have kastet Fruentimmeret ud i Vandet, har paaviist et, paa hvilket det, efter det Sted i Kanalen hvor Liget fandtes, er uantageligt, at denne Handling kan være foregaaet; deels at Arrestantens Forklaring om den Maade, hvorpaa hun skulde være bleven bragt hen til den Broe, hvorfra hun kastedes ud i Kanalen, navnlig forsaavidt den gaaer ud paa, at den i Forbrydelsen Deelagtige rev hendes Hat af Hovedet og viklede hendes løsrevne Nakkehaar om sin Arm, er i Strid med hvad der er oplyst om at det titnævnte Fruentimmer, da hun blev funden i Kanalen, havde Hat paa og at intet Spor forefandtes til voldelig Medfart.

Da der efter det Foranførte er tilstrækkelig Anledning til at drage Arrestantens Forklaring om at have gjort sig skyldig i det af ham ommeldte Mord i Tvivl, saa vil han efter Grundsætningerne i Frd. 21de Mai 1751 ikke kunne dømmes skyldig i denne Forbrydelse.

Hvad dernæst angaaer den Deel af Sagen, hvorunder Arrestanten sigtes for at have gjort Forberedelser til Mord, da er det ved hans egen Tilstaaelse, som er constateret ved de forøvrigt oplyste Omstændigheder, godtgjort, at han, der havde hos en Marschandiser kjøbt en Pistol, til Flere har yttret at han vilde skyde Pigen Hansine Adolphine Johanne Thomsen, der ikke vilde indlade sig i Kjærlighedsforbindelse med ham, og at han derefter vilde skyde sig selv. Der er imidlertid

intet fremkommet under Sagen, som lader antage at den af Arrestanten kjøbte Pistol har været bestemt til dermed at aflive bemeldte Pige, i hvilken Henseende det ogsaa maa bemærkes, at hans ovennævnte Ytringer, efter de Omstændigheder hvorunder de ere fremførte, ikke skjønnes at have en saadan Characteer, at noget Forsæt til virkeligt at realisere den deri indeholdte Trudsel, hvorvel Arrestanten har forklaret at denne har været alvorligt meent, kan statueres. Arrestanten vil desaarsag ogsaa med Hensyn til dette Punkt af Sagen være at frifinde.

I Henseende til den Deel af Actionen, der har Tyverie til Gjenstand, da er det ved Arrestantens egen Tilstaaelse, i Forbindelse med de iøvrigt oplyste Omstændigheder, godtgjort, at han, forinden denne Rets ovennævnte Dom af 13de April sidstleden overgik ham, havde forøvet flere Tyverier end de for hvilke han ved bemeldte Dom blev anseet.

Han har saaledes Natten imellem den 28de og 29de December f. A. fra et Kammer i Gjæstgivergaarden Bjørnsdahl paa Vesterbroe, hvori Gaardmand Peter Olsen af Tølløse og Tjenestekarl Hans Christiansen af samme Bye sov, bortstjaalet 35 Rbdlr. 4 Mk., 2de Foldeknive, der ere vurderede til 2 Mk., og 2de til 8 ß. vurderede Buxeseler, af hvilke Gjenstande den ene Foldekniv og omtrent 35 Rbdlr., der deels laae i en Tegnebog i en paa Væggen hængende Frakke, deels i Lommerne paa en sammesteds hængende Vest, tilhørte bemeldte Gaardmand Peder Olsen, hvorimed den

anden Kniv, Selerne og 4 Mk. tilhørte Tjenestekarl Christiansen.

I Henseende til Maaden hvorpaa dette Tyverie er forøvet, har Arrestanten forklaret, at efterat han den 21de December, da han intet Sted havde at tilbringe Natten, havde fundet Leilighed til, ved at krybe over et ud til Gaden værende Plankeværk, at komme ind i et uaflaaset Kammer, hvor han tilbragte Natten og derefter om Morgenen steg ud igjennem et Vindue, som han kun stødte til paa Klem efter sig, steg han den 28de December om Aftenen Kl. omtrent 11 i samme Øiemed igjen over det forannævnte Plankeværk, og da han igjennem Haugen var kommen hen til Vinduet trak han dette op med en Finger og steg ind ad samme, hvorefter han bemærkede at der laae 2 Personer i en Seng i Kammeret, hvor han da borttog de omhandlede Koster.

Fremdeles er Arrestanten overbeviist at have frastjaalet Hestehandler Schjøn et Jern Muuranker, en Jern Gitterstang og en gammel Sæk, vurderede ialt til 7 Mk., og Tracteur Braun en til en Værdie af 3 Mk. ansat Portklokke, der er kommen tilstede, hvilket derimod ikke er Tilfældet med de Koster, der ere frastjaalne Hestehandler Schjøn, som imidlertid har renunceret paa Erstatning.

Endeligt er det oplyst at Arrestanten, foruden de Koster, han under den ved Rettens ovennævnte Dom af 13de April sidstleden paakjendte Sag blev overbeviist at have ved et i Januar Maaned dette Aar forøvet

Tyverie frastjaalet Karlen Johan Erik Hinchel, endvidere har ved samme Leilighed fravendt denne et Porcellains Pibehoved med Svampdaase og en liden Saffiansæske.

For de Arrestanten under nærværende Sag overbeviste Tyverier, der, som ovenfor bemærket, ere forøvede forinden han ved Rettens Dom af 13de April sidstleden blev efter Frd. 20de Februar 1789 §. 2, cfr. Pl. 14de Mai 1834, dømt til Forbedringshuusarbeide i 2 Aar, vil han i Henhold til den citerede Paragraph i bemeldte Forordning være at ansee med en Tillægsstraf, der findes passende at kunne bestemmes til 1 Aars Forbedringshuusarbeide, hvorved han tillige vil have afsonet den Straf, han har forskyldt for en af ham i Retten afgiven urigtig Forklaring om at han havde begaaet et en Medarrestant imputeret Tyverie.

Arrestanten vil have at udrede i Erstatning til Gaardmand Peder Olsen i Tølløse 35 Rbdlr. 1 Mk. og til Tjenestekarl Hans Christiansen sammesteds 5 Mk. 8 ß.

Tiltalte, Marschandiser Lanholdts Hustrue, der har tilforhandlet sig den ovenomhandlede Portklokke, vil ifølge Frd. 27de Juli 1742 §. 2, cfr. Rescr. 31te Juli 1744 §. 1, blive at ansee med en Mulct til Kjøbenhavns Politiekasse, der bestemmes til 1 Rbdlr. Sølv.

Actionens Omkostninger ville Arrestanten og Tiltalte være pligtige at udrede enhver for sit Vedkommende, dog saaledes at Salairet til Actor, Procurator Lange,

hvilket fastsættes til 10 Rbdlr. Sølv, udredes af Arrestanten alene.

Sagførelsen har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestanten Conrad Hinse eller Conrad August Hintze bør, efterat have udstaaet den ham ved denne Rets Dom af 13de April sidstleden idømte Straf af Arbeide i Kjøbenhavns Forbedringshuus i 2 Aar, endvidere arbeide 1 Aar i bemeldte Straffeanstalt, men iøvrigt for Actors Tiltale i denne Sag fri at være.

Tiltalte, Marschandiser Lønholdts Hustrue, bør bøde til Kjøbenhavns Politiekasse 1 Rbdlr. Sølv.

I Erstatning til Gaardmand Peder Olsen i Tølløse betaler Arrestanten 35 Rbdlr. 1 Mk. og til Tjenestekarl Hans Christiansen sammesteds 5 Mk. 8 ß.

Actionens Omkostninger udrede Arrestanten og Tiltalte enhver for sit Vedkommende, dog saaledes, at ikkun Arrestanten tilsvarer Salair til Actor, Procurator Lange, 10 Rbdlr. Sølv.

Den idømte Mulct og Erstatning at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse og iøvrigt at efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 18de Novbr. 1839.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Justitsraad Salicath for Høiesteret betaler Tiltalte 10 Rbdlr. Sølv.

No. 5.

En Sag afviist fordi det antoges at Indstævnte, der var arresteret og for hvem Stævningen var forkyndt i Arresten, men som var udebleven, muligen ikke havde havt det i sin Magt selv at møde eller at lade møde for sig.

I Sagen:

Capitain og Regimentsqvarteermester Moldrup,

contra:

Handelsfuldmægtig Andreas Birch.

(Afsagt den 26de August 1839.)

Af den i nærværende Sag, hvorunder Indstævnte, Handelsfuldmægtig Andreas Birch, søges til at indfrie en af ham til Citanten, Capitain og Regimentsqvarteermester Moldrup, den 29de September f. A. udstedt og under 31te October næstefter tinglæst Panteobligation, stor 950 Rbdlr. r. S., den 27de f. M. udtagne Stævning i Forbindelse med den samme af vedkommende Stævningsmænd meddeelte Forkyndelses Paategning erfares, at Indstævnte, der hverken under Sagen er mødt eller har ladet møde, hensidder arresteret i Blaataarns Arresthuus under Kjøbenhavns Amts nordre Birk, hvilket, efter hvad i Stævningen anføres, skal være foranlediget ved en imod ham opstaaet Mistanke om at han har ladet sætte Ild paa den ved førnævnte Obligation pantsatte Eiendom i Bagsværd Bye under Gladsaxe Sogn.

Vel er nu Stævningen med det lovbefalede Varsel forkyndt saavel for Indstævnte personligen paa hans nuværende Opholdssted, som for Birkedommeren i det ovennævnte Birk, for hvilken Sidste Forkyndelsen, ifølge Stævningens Indhold, er skeet, for at han kunde foranstalte Indstævnte ved Sagens Incamination fremstillet for Retten. Men ligesom det ikke er oplyst, at bemeldte Embedsmand har meddeelt Samtykke til at Indstævnte paa Begjæring kunde blive fremstillet i Retten den Tægtedag, da nærværende Sag blev foretaget, saaledes kan det heller ikke vides, om Indstævnte i den Stilling, hvori han for Tiden befinder sig, har været i Stand til paa behørig Maade at drage Omsorg for, at der paa hans Vegne blev givet Møde i Sagen, og da det med Hensyn hertil maa antages, at hans Udeblivelse muligen kan være bevirket derved at han hverken har havt det i sin Magt selv at møde eller at lade møde for sig, skjønnes ikke rettere, end at Sagen, hvorunder der ei heller er givet Møde for Indstævnte ved nogen efter Citantens Foranstaltning for ham beskikket tutor in litem, maa, idet saaledes den passerede Indstævning ei kan ansees tilstrækkelig, paa Grund heraf ex officio være at afvise.

Det Sagen tilhørende stemplede Papiir er rigtigen forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Denne Sag afvises.

No. 6.

Et Fruentimmer, som, uden at omtale for Nogen at hun havde født, havde hemmeligt nedgravet Fosteret, der ikkun var 6 à 7 Maaneder gammelt og hverken havde aandet eller været i Besiddelse af Vitalitet, frifunden.

I Sagen:

Procurator d'Auchamp, som Actor,

contra:

Tiltalte Dorthe Nielsdatter, Huusmand Peder Johansens Enke af Jordløse.

(Afsagt den 14de September 1839.)

Vel maa det under nærværende i første Instants inden Arts og Skippinge Herreders Extraret den 24de Juli sidstleden paadømte Sag ansees tilstrækkeligen oplyst, at Tiltalte Dorthe Nielsdatter, Huusmand Peder Johansens Enke af Jordløse, den 29de Mai d. A. har, medens hun befandt sig alene i sit Værelse, bragt et qvindeligt Foster til Verden, der ifølge den afholdte Obductionsforretning og det af Lægerne afgivne herpaa grundede Skjøn ikkun kan antages at have været mellem 6 à 7 Maaneder gammelt i Moderslív, og som hverken har aandet eller besiddet Evne til at fortsætte Livet udenfor Moderen; men ligesom det tillige er godtgjort, at Tiltalte har tilkaldt Hjelp, da hun mærkede at Fødselsveerne indfandt sig, og at der med hendes Minde er sendt Bud efter Jordemoderen, saaledes kan den Omstændighed at hun, da Fødselen var indtraadt inden

det affendte Sendebud vendte tilbage, ikke har enten for dette eller nogen Anden omtalt den stedfundne Fødsel, men derimod hemmeligt nedgravet Fosteret, paadrage hende nogen Straf, siden det af Obductionsforretningen ifølge det Ovenbemærkede er klart, at Fosteret ei har aandet eller været i Besiddelse af Vitalitet, og hun følgelig ikke ved sin Fortielse af Fødselen har gjort sig skyldig i noget Forhold, der har været til Skade for Fosteret, fra hvilket Synspunct der imidlertid forsaavidt alene skjønnes at kunne være Spørgsmaal om at drage hende til Ansvar. Hun vil desaarsag for Actors Tiltale i denne Sag være at frifinde, dog at hun udreder alle af Actionen lovligt flydende Omkostninger, hvorunder Størrelsen af de Sagførerne ved Underretten tillagte Salarier billiges, ligesom hun og i Salair til Actor her ved Retten vil have at udrede 5 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse ved begge Retter har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Tiltalte Dorthe Nielsdatter, Huusmand Peder Johansens Enke af Jordløse, bør for Actors Tiltale i denne Sag fri at være. I Henseende til Actionens Omkostninger bør Herredstingsdommen ved Magt at stande.

I Salarium til Actor ved Overretten, Procurator d'Auchamp, betaler Tiltalte 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 7.

En Politieretsdom, hvorved en Persons Forhold med at bibringe en Anden et Saar i Hovedet var taget under Paakjendelse, annulleret fordi dette Forhold, forsaavidt det fandtes at qvalificere sig til offentlig Forfølgning, burde have været paatalt ved en Extraret.

I Sagen:

Cancellieraad og Procurator Hansteen, som Actor,

contra:

Tiltalte, Tjenestekarl Claus Jensen af Durup.

(Afsagt den 21de September 1839.)

Under nærværende i første Instants ved Thyberg Herreds Politieret paakjendte Sag tiltales Tjenestekarl Claus Jensen af det Offentlige for at have kastet den saakaldte Nikonge af Keglespil efter Ungkarl Anders Jensen og derved bibragt denne et Saar i Hovedet over det høire Øie. Men da det anførte Forhold, forsaavidt det fandtes at qvalificere sig til offentlig Paatale, burde i Medhold af Frd. 3die Juni 1796 §. 29 have været paatalt ved en Extraret, og da det er uden Hjemmel i Lovgivningen, at dette Forhold er gjort til Gjenstand for en offentlig Politiesag, saa vil den paaankede Politieretsdom være at kjende uefterrettelig.

Actor her ved Retten tillægges i Salair 5 Rbdlr. Sølv, der blive at udrede af det Offentlige.

Sagførelsen her ved Retten har været forsvarlig. Sagens Behandling i første Instants vil ikke for Tiden være at bedømme.

Thi kjendes for Ret: Den paaankede Politieretsdom bør uefterrettelig at være.

Actor her ved Retten, Cancellieraad og Procurator Hansteen, tillægges i Salair 5 Rbdlr. Sølv, som udredes af det Offentlige.

No. 8.

Straf for at have lagt Hindringer i Veien for Iværksættelsen af en Randsagning efter bortstjaalne Skoveffecter, og for tillige at have brugt Skjeldsord imod Skovfogden, der vilde foretage den.

I Sagen:

Cancellieraad og Procurator Hansteen, som Actor,

contra:

Tiltalte Indsidder Lars Madsen af Holte.

(Afsagt den 21de September 1839.)

Det maa under nærværende i første Instants ved Kjøbenhavns Amts nordre Birks Extraret behandlede og paadømte Sag, deels ved egen Tilstaaelse og deels ved de afhørte Vidners beedigede Forklaringer, ansees tilstrækkeligen beviist, at Tiltalte, Indsidder Lars Madsen af Holte, da Skovfoged Hansen den 31te Marts d. A. indfandt sig hos ham for at randsage efter bort-

stjaalne Skoveffecter, har nægtet denne Adgang til det af ham beboede Huus for at foretage Randsagning, idet han stillede sig i Indgangen til Huset og gientagne Gange med Hænderne, som han satte mod Skovfogedens Skuldre, stødte denne tilbage, ligesom Tiltalte og, da Skovfogden med uforrettet Sag bortfjernede sig, udskjeldte ham for en Skideknægt og en Svinehund.

At denne Tiltaltes Adfærd, forsaavidt han med Hænderne stødte Skovfogden tilbage, skulde, saaledes som Underdommeren har formeent, være at henføre under Bestemmelserne i Frd. 4de October 1833 §. 16 angaaende voldeligt Angreb paa Personer, der udføre offentlige Forretninger, skjønnes ikke at kunne antages, hvorhos og kan bemærkes, at Tiltalte ei heller under nærværende Sag er actioneret for at have udøvet personlig Vold imod Skovfoged Hansen, men ikkun for at have lagt Hindringer i Veien for Iværksættelsen af den omhandlede Randsagning, samt for tillige at have brugt Skjeldsord mod Skovfogden.

Derimod vil Tiltalte, som er langt over criminel Lavalder, og om hvem det ikke er oplyst, at der forhen er overgaaet ham nogen Straffedom, være for det ham overbeviste Forhold at ansee med en efter Lovgivningens Analogie lempet arbitrair Straf, hvilken skjønnes efter Omstændighederne passende at kunne bestemmes til Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage.

Med den heraf flydende Modification vil Underretsdommen, hvorved Straffen er fastsat til 3 Gange

5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, men hvis Bestemmelser i Henseende til Actionens Omkostninger, derunder indbefattede de Sagførerne i første Instants tilkjendte Salairer, billiges, være at stadfæste, og Tiltalte endvidere være at tilpligte at udrede Salarium til Actor ved Overretten, Cancellieraad og Procurator Hansteen, der bestemmes til 5 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling ved Underretten har, saavelsom den befalede Sagførelse ved begge Instantser, været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Underretsdommen bør ved Magt at stande, dog saaledes at Straffen nedsættes til Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage.

I Salarium til Actor ved Overretten, Cancellieraad og Procurator Hansteen, betaler Tiltalte, Indsidder Lars Madsen af Holte, 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 18de Novbr. 1839.

I Henseende til Straffen bør Birketingsdommen, men iøvrigt Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom ved Magt at stande. I Salarium til Justitsraad Blechingberg for Høiesteret betaler Tiltalte 10 Rbdlr. Sølv.

No. 9.

Tvist angaaende hvorvidt Spørgsmaalet, om en af Tvende anlagt Sag skulde hæves for den ene Citants Vedkommende efter hans og Indstævntes Begjering, burde paakjendes foreløbig eller først i Forbindelse med den øvrige Deel af Sagen.

I Sagen:

Skræddermester Jens Julius Møller og Frederik Vilhelm Andersen,

contra:

Skræddersvend og Mechanicus Christian Frederik Møller.

(Afsagt den 30te September 1839.)

Efterat Citanterne, Skræddermester Jens Julius Møller og Frederik Vilhelm Andersen, havde efter Stævning af 24de August d. A. saggivet Indstævnte, Skræddersvend og Mechanicus Christian Frederik Møller, til at vorde tilpligtet at ophæve Fælledsskabet betræffende et af ham i Forening med dem forfærdiget Voxcabinet, m. v., bestaaende af 10 store og 3 smaa Automater, m. v., og enten at udløse Citanterne af Fællebsskabet med rede Penge efter den Værdie, hvortil bemeldte Voxcabinet af kyndige og uvillige Mænd maatte blive ansat, og udbetale dem deres Andeel, nemlig enhver af dem med en tredie Deel, eller at udlevere Voxcabinettet, for at samme kan blive realiseret paa

lovlig Maade, for at enhver af dem derefter kan erholde sin Andeel udbetalt, m. m., og der derpaa ved Sagens Incamination var blevet paastaaet Dom efter Stævningen, har Indstævnte, ved at fremlægge en Erklæring fra Citanten Skrædermester J. J. Møller om at Sagen for hans Vedkommende skulde hæves, paastaaet at saadant nu maatte skee, hvorimod Citanten Andersen har paastaaet Spørgsmaalet om, hvorvidt Sagen for fornævnte Skrædermester Møllers Vedkommende kunde hæves, paakjendt i Forbindelse med den øvrige Deel af Sagen, idet han har bemærket, at dette Spørgsmaals Afgjørelse for Tiden muligen kunde have Indflydelse paa Sagens Beskaffenhed for hans Vedkommende.

Da imidlertid den af Citanten Andersen paaberaabte Omstændighed ikke findes at kunne berettige ham til at modsætte sig, at det omhandlede Spørgsmaal nu for Tiden tages under endelig Paakjendelse, og der iøvrigt ikke under Sagen er fremkommet Noget, som kunde være til Hinder for at Sagen for Citanten Møllers Vedkommende hæves, et Resultat, hvori, som meldt, saavel bemeldte Møller som Indstævnte ere enige, saa vil Indstævntes Paastand i saa Henseende være at tage til Følge, hvorhos der tillige efter hans derhos fremsatte Paastand vil være at tilstaae ham Anstand i 14 Dage.

Thi eragtes: For Citantens, Skrædermester Jens Julius Møllers Vedkommende hæves Sagen, hvorhos Indstævnte, Skrædersvend og Mechanicus

Christian Frederik Møller, bevilges Anstand til Mandagen den 14de October førstkommende.

No. 10.

Den Omstændighed at der, imedens en Sag verserede for Overretten, som annullerede den i samme brugte Behandling og afsagte Dom, var indgivet ny Klage til Forligelsescommissionen og tenteret Forlig angaaende bemeldte Sags Gjenstand, antaget, med særdeles Hensyn til at der efter Overretsdommens Afsigelse var indgivet Continuationsklage, ikke at kunne medføre den i den paa ny anlagte Sag ergangne Underretsdoms Annullation. Ubeføiet Paastand om at denne maatte kjendes uefterrettelig, deels fordi Underdommeren havde modificeret Parternes Paastande; deels fordi det, skjøndt Sagen ei var behandlet gjæsteretsviis, var paalagt den Paagjeldende at efterkomme Dommen inden 3 Solemærker efter dens Forkyndelse; deels fordi der formeentlig var givet Dom for Noget, som ikke var in commercio; endelig fordi Underdommeren skulde have overskredet sin Function ved at bestemme Følgerne af en Handling, som Vedkommende i Fremtiden maatte foretage sig. Spørgsmaal om Lovligheden af en Forening, hvorved en fraseparereet Hustru havde forpligtet sig til ikke at tage fast Bopæl paa et bestemt Sted saalænge hendes Mand levede.

I Sagen:

Severine Møgelgaard, født Kirkegaard,

contra:

hendes frasskilte Mand Farver Møgelgaard.

(Affagt den 30te September 1839.)

Efterat det ved Bevilling af 21de August 1837 var bleven tilladt Farver Møgelgaard i Kallundborg og hans Hustrue Severine Møgelgaard, født Kirkegaard, at leve separerede i Henseende til Bord og Seng, indgik de under 28de s. M. en Forening, hvorved blandt Mere Severine Møgelgaard forpligtede sig til at forlade Kallundborg Kjøbstad i det seneste til Michaeli Flyttetid 1837 og ikke at tage fast Boepæl enten i Kallundborg Bye eller i Arts og Skippinge Herreder, saalænge hendes Mand levede.

Da Severine Møgelgaard senere havde indfundet sig i Kallundborg Kjøbstad, anlagde hendes Mand ved nysnævnte Kjøbstads Gjæsteret Sag imod hende, i hvilken Sag Dom blev affagt ved nysnævnte Ret den 21de Februar 1838, men da bemeldte Sag derefter blev indanket her for Retten, annulleredes ved denne Rets Dom af 27de August f. A. saavel den under Sagen brugte Behandling, som den derefter affagte Dom.

Farver Møgelgaard havde imidlertid under 12te Mai f. A. indgivet Klage til Kallundborg Kjøbstads Forligelsescommission af det Indhold, at uagtet hans fraseparerede Hustrue havde forbunden sig til ikke at tage Boepæl i nysnævnte Bye, havde hun dog i lang Tid uafbrudt opholdt sig der og beboet et Eiendomssted, hun havde tilkjøbt sig, og at han desaarsag bad hende indkaldt for at prøve Forlig om hun vilde forpligte sig til at forlade Byen og fremtidig ikke der tage Ophold.

Da denne Sag, efter forgjeves forsøgt Forligsprøve, var bleven henviist til Afgjørelse ved Retten, tilstævnte Farver Møgelgaard under 26de Mai d. A. et Tingsvidne til Oplysning fornemmeligt om hvorledes det ved den fornævnte Forening havde været en udtrykkelig Betingelse, at hans Hustrue ikke maatte have anderledes Ophold i Kallundborg, end paa en Gjennemreise en eller anden enkelt Gang for en ganske kort Tid, samt om at hun da uafbrudt i lang Tid havde havt stadigt Ophold og Bolig i sit Eiendomssted i Kallundborg, m. v. Dette Tingsvidne, imod hvis Fremme der fra Møgelgaards Hustrues Side blev protesteret, fordi det, som tilsigtedes oplyst, angik den samme Gjenstand, som omhandledes i den da for Overretten staaende Sag, blev ved Eragtning af 5te Juni f. A. tillagt Fremme.

Farver Møgelgaard anlagde derefter ved Stævning af 10de September f. A. Sag imod sin Hustrue, hvorunder han paastod hende tilpligtet under en daglig Mulct af 10 Rbdlr. Sølv at forlade Kallundborg, samt Artz og Skippinge Herreder, og under en lige Mulct ikke sammesteds fremtidigen at tage Ophold, ligesom han og paastod sig tilkjendt Sagens Omkostninger skadesløst. Da Severine Møgelgaard imidlertid paa Grund af, at der i den fornævnte Klage til Forligelsescommissionen af 12te Mai f. A. ikkun var talt om hendes Forpligtelse til ikke at opholde sig i Kallundborg, paastod Søgsmaalet afviist forsaavidt det gik ud paa, at hun ei heller maatte tage Ophold i Artz og Skippinge Herreder,

men forøvrigt sig frifunden og tillagt Sagens Omkostninger skadesløst, indgav Farver Møgelgaard under 19de October 1838 en ny Klage til Kallundborg Kjøbstads Forligelsescommission, hvorved han, som det deri hedder, i Continuation af og i Forbindelse med Klagen af 11te Mai f. A. begjerte sin Hustrue indkaldt til at prøve Forlig om hvorvidt hun vilde, i Overeensstemmelse med den fornævnte Forening, forpligte sig til at forlade Kallundborg Bye, samt Ark og Skippinge Herreder, og fremtidigen ikke tage Ophold i disse Jurisdictioner, og da Forlig ei heller ved den derpaa anstillede Mægling var at bevirke, udtog Farver Møgelgaard Continuationsstævning og paastod derved sin Hustrue tilpligtet under en daglig Mulct at forlade de nysnævnte Steder og der ikke fremtidigen tage Ophold.

Severine Møgelgaard frafaldt derefter sin Paastand om en Deel af Sagens Afviisning, og ved den dernæst den 17de December f. A. afsagte Dom paalagdes det hende under en daglig Mulct af 2 Mk. Sølv til Kallundborg Kjøbstads Fattigkasse, inden 3 Gange 24 Timer at forlade Byen, samt Ark og Skippinge Herreder, og under en lige Mulct ikke at tage længere Ophold paa de nævnte Steder, end 3 Gange 24 Timer ad Gangen, alt saalænge hendes Mand Farver Møgelgaard lever. Endeligt ophævedes Processens Omkostninger.

Denne Sag er nu af Severine Møgelgaard, som Citantinde, indanket her for Retten og har hun

paastaaet enten at Dommen og den øvrige Behandling kjendes uefterrettelige at være, eller at Dommen forandres derhen, at hun frifindes for hendes Mands Tiltale, hvorhos hun for begge Tilfælde har paastaaet ham tilpligtet at betale hende Sagens Omkostninger for begge Retter skadesløst.

Derimod har Farver Møgelgaard efter udtagen Contrastævning paastaaet Underretsdommen deels stadfæstet og deels forandret derhen, at Hovedcitantinden tilpligtes under en daglig Mulct af 10 Rbdlr. Sølv at forlade Kallundborg By og under en lige Mulct ikke fremtidigen at tage Ophold sammesteds eller i Artz og Skippinge Herreder saalænge Contracitanten lever, og har denne tillige paastaaet hende tilpligtet at betale ham Søgsmaalets Omkostninger for begge Retter med noget Tilstrækkeligt.

Naar imidlertid Hovedcitantinden har støttet den af hende nedlagte Annullationspaastand derpaa, at der ikke behørigen skal være prøvet Forlig i Sagen, idet Klagen af 12te Mai er indgiven og Forlig derefter tenteret paa en Tid, da Sagens Gjenstand var undergiven Overrettens Paakjendelse, hvilken Mangel formeentligen ikke kan ansees afhjulpen ved den senere Klage af 19de October, skjønnes det ikke, at der heri kan gives hende Medhold, siden der ikke fra dette Synspunct er ved Underretten fremkommen nogen Indsigelse, og den først nu releverede Mangel i alt Fald maa inden Sagens Paadømmelse antages at være afhjulpen ved den under

19de October f. A. udtagne Continuationsklage, saa at der følgeligt ikke findes tilstrækkelig Anledning til ex officio at annullere den ergangne Dom.

Ligesaalidet kan den anden af Hovedcitantinden til Styrke for den paastaaede Annullation anførte Grund, at der nemlig er af Underdommeren blevet paakjendt noget Andet, end der er paaklaget eller paastævnet, billiges; thi at Underdommeren har modificeret de fra begge Sider fremkomne Paastande og navnlig har indskrænket Contracitantens Paastand om at det ubetinget maatte forbydes hans Kone i Fremtiden at tage Ophold i Jurisdictionen derhen, at det kun forbydes hende at tage et længere Ophold sammestebs end 3 Gange 24 Timer ad Gangen saalænge Manden befinder sig ilive, kan naturligviis ikke betragtes som nogen Forrykkelse af Stridsspørgsmaalet imellem Parterne.

Ligesaa klart er det, at den Omstændighed, at det ved Dommen, skjøndt Sagen ei er bleven behandlet gjesteretsviis, er paalagt Hovedcitantinden at efterkomme samme inden 3 Solemærker efter dens lovlige Forkyndelse, ei kan lede til den paastaaede Annullation, og det saameget mindre, som det under Mulct er paalagt Citantinden at efterkomme den hende paalagte Forpligtelse, i hvilket Fald Dommeren selv ifølge L. 1—5—15 har at fastsætte Executions-Terminen.

Hvad endeligen de endvidere til Styrke for Annullations-Paastanden paaberaabte Grunde betræffer, der gaae ud paa, at der skal være givet Dom for Noget,

som ikke er in commercio, og at Dommeren skal have overskredet sin Function ved at bestemme Følgerne af en Handling, som Nogen i Fremtiden maatte foretage sig, da henhøre disse Grunde aabenbart til Sagens Realitet og ville følgeligt i intet Tilfælde lede til Dommens Annullation, hvorimod det efter den brugte Procedure nærmere under Sagens Realitet vil være at afgjøre hvad Virkning der kan tillægges samme.

Forsaavidt der altsaa først under Sagens Realitet bliver Spørgsmaal om en saadan Forening, som den, til hvis Opfyldelse Hovedcitantinden er saggiven, kan antages at gaae ud paa Noget, som er extra commercium, findes det, at dette Spørgsmaal maa besvares benægtende, siden denne Contract ingenlunde kan henføres blandt dem, der ved L. 5—1—2 ere forbudne, og navnligen kan det ikke af de af Hovedcitantinden paaberaabte Bestemmelser i L. 6—13—13 og 6—21—5 om Forviisning af Byen eller Herredet udledes, at det skulde være Borgerne formeent retsgyldigen at underkaste sig en saadan Indskrænkning, som den omhandlede, i den personlige Frihed, hvorved denne langtfra ikke paalægges et saadant Baand, som en Arrest i Anledning af indgaaede Gjeldsforpligtelser kan medføre. Da nu Hovedcitantinden ved den omhandlede Forening har forpligtet sig til at forlade Kallundborg i det Seneste til Michaeli Flyttetid 1837 og ikke at tage fast Boepæl enten i Kallundborg Bye eller i Arts og Skippinge Herreder saalænge hendes Mand lever, men det under nær-

værende Sag er tilstrækkeligt oplyst, at Hovedcitantinden, efterat hun i Overeensstemmelse med den indgaaede Forening havde forladt Byen, atter nogen Tid derefter er vendt tilbage til bemeldte Bye, forsynet med Reisepas fra Holbek, og senere sammesteds har havt sit Hjem, er hun ved den paaankede Dom retteligt tilpligtet under en daglig Mulct, der dog skjønnes at burde bestemmes til 5 Rbdlr. Sølv, at forlade Kallundborg Bye og Arts og Skippinge Herreder, hvorimod Dommen, forsaavidt det tillige er hende forbudet under lige Mulct at tage længere Ophold paa disse Steder end 3 Gange 24 Timer ad Gangen, ikke kan ansees tilstrækkeligt begrundet i den indgaaede Forening og følgeligen maa blive at forandre derhen, at Hovedcitantinden kjendes uberettiget til i Fremtiden at tage fast Ophold i de nævnte Jurisdictioner saalænge hendes Mand lever.

Iøvrigt findes det, at den Frist, der vil være at indrømme Hovedcitantinden til at efterkomme Dommen, passende vil kunne bestemmes til 14 Dage.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne at ophæve.

Det behørige stemplede Papiir er her for Retten rigtigt forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Hovedcitantinden Severine Møgelgaard, født Kirkegaard, bør under en Mulct af 5 Rbdlr. Sølv til Kallundborg Kjøbstads Fattigkasse for hver Dag, hun sidder denne Dom overhørig, inden 14 Dage efter denne Doms lovlige For-

kyndelse, forlade Kallundborg Bye, samt Ark og Skippinge Herreder, og være uberettiget til i Fremtiden at tage fast Ophold i de nævnte Jurisdictioner, saalænge hendes fraskilte Mand, Farver Møgelgaard, lever.

Processens Omkostninger for begge Retter ophæves.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 11.

Spørgsmaal om hvorvidt nogle under en Hovedgaard, der i sin Tid var overdraget Besidderen af et Grevskab som Allodium, men senere bortsolgt ved offentlig Auction, hørende og i et Sogn, af hvis Konge- og Kirketiende bemeldte Grevskab var Eier, liggende ufrie Jorder maatte ansees fritagne for Forpligtelsen at svare Konge- og Kirketiende paa Grund af Bestemmelserne i et Magelægsbrev, der tidligere end fornævnte Hovedgaards Overdragelse til vedkommende Lehnsbesidder var oprettet imellem den daværende Besidder af Grevskabet og den paagjeldende Hovedgaards Eier.

I Sagen:

Besidderen af Grevskabet Langeland, Major, Greve af Ahlefeldt Laurvig,

contra:

Proprietair v. Hedemann til Møllegaard.

(Afsagt den 30te September 1839.)

Citanten, Besidderen af Grevskabet Langeland, Major, Greve af Ahlefeldt Laurvig, har efter foregaaende

Klage til Forligelsescommissionen og ifølge Stævning til Langelands Herredsret af 19de Mai 1837 under nærværende Sag i første Instants paastaaet Indstævnte, Proprietair v. Hedemann til Møllegaard, tilpligtet at betale til Grevskabet Langelands Jordebogskasse den af 17 Tdr. 5 Skpr. 2 Fdkr. 2 Alb. Hartkorn ufrie Jorder, der høre under Hovedgaarden Møllegaard, formeentligen resterende Konge- og Kirketiende for Aarene 1835 og 1836 med 17 Tdr. 5 Skpr. 2⅔ Fdkr. Rug, 17 Tdr. 5 Skpr. 2⅔ Fdkr. Byg og 17 Tdr. 5 Skpr. 2⅔ Fdkr. Havre, eller med et saadant Beløb i Penge, som af uvillige Mænd maatte bestemmes, alt med Renter 4 pCt. fra Datum af Klagen til Forligelsescommissionen den 10de Februar 1837 indtil Betaling skeer, samt Processens Omkostninger skadesløst.

Derimod paastod Indstævnte sig frifunden for Citantens Tiltale og tilkjendt Processens Omkostninger skadesløst.

Ved den den 4de August f. A. affagte Underretsdom tilpligtedes Indstævnte at betale til Grevskabet Langelands Jordebogskasse i resterende Konge- og Kirketiende for Aarene 1835 og 1836 af een Tønde tiendepligtigt Hartkorn under Hovedgaarden Møllegaard, saadant Beløb i Penge, som det, hvortil bemeldte Restance af uvillige af Retten udmeldte Mænd efter lovlig Omgang nærmere ansættes, samt af dette Beløb at tilsvare Renter 4 pCt. aarlig fra 10de Februar 1837 indtil Betaling

skeer, hvorimod Indstævnte forøvrigt frifandtes for Citantens Tiltale og Processens Omkostninger ophævedes.

Denne Dom har Citanten paaanket her for Retten og paastaaet samme underkjendt og forandret i Overeensstemmelse med hans i første Instants nedlagte Paastand, hvorhos han har paastaaet Indstævnte tilpligtet at udrede Processens Omkostninger skadesløst for begge Retter.

Derimod har Indstævnte paastaaet Underretsdommen stadfæstet eller i alt Fald 14 Tdr. 3 Skpr. 3 Fdkr. 1 Alb. Hartkorn af de ovenomhandlede 17 Tdr. 5 Skpr. 2 Fdkr. 2 Alb. kjendte tiendefrie, hvorhos han har paastaaet sig tillagt Processens Omkostninger for Overretten.

Citanten har støttet sin Paastand derpaa, at Grevskabet Langeland eier Konge- og Kirketiende af Longelse Sogn og følgeligen ogsaa er berettiget til bemeldte Tiende af de 17 Tdr. 5 Skpr. 2 Fdkr. 2 Alb. ufri Jord i fornævnte Sogn, der høre under Hovedgaarden Møllegaard, hvilken Eiendom, der ved Skjøde af 11te Juni 1777 var overdraget til daværende Besidder af Grevskabet Langeland som Allodium, efter Foranstaltning af Skifteretten i afgangne Besidder af oftnævnte Grevskab, Generallieutenant, Greve Frederik Ahlefeldt Laurvigs Stervboe, blev stillet til offentlig Auction og den 16de Mai 1834 tilslaaet Indstævnte, til hvem der den 29de September 1835 udstedtes Auctionsskjøde i Overeensstemmelse med Auctions-Conditionerne, hvis 7de Post blandt Andet fastsatte, at Kjøberen skulde være forbunden at følge de Bemærkninger, der maatte findes i Vedteg-

nings-Rubriken af Jordebogen. Denne sidste anfører, som henhørende under Møllegaard, af underlagte Bønderjorder 16 Tdr. 5 Skpr. 2 Fdkr. 2 Alb., og at der desuden bruges under Gaarden 1 Td. tilkjøbt Hartkorn som hører under Nyborg Amtstue, hvorhos det i Bedtegnings-Rubriken hertil hedder: "Tienden af Gaardens tiendepligtige Hartkorn, nemlig Kongens og Kirkens Parter, tilsvares med 4 Skpr. Rug, 4 Skpr. Byg og 4 Skpr. Havre pr. Td. Hartkorn."

Indstævnte har imidlertid formeent, at Forpligtelse til at svare den omhandlede Tiende ikkun paahviler ham med Hensyn til den nysmeldte i Jordebogen omtalte ene Tønde Hartkorn, af hvilken han ved den paaankede Dom er tilpligtet at præstere Tiende for Aarene 1835 og 1836, men at de øvrige 16 Tdr. 5 Skpr. 2 Fdkr. 2 Alb. ere fritagne for hiin Forpligtelse ifølge et den 11te December 1719 imellem den daværende Besidder af Grevskabet Langeland, Greve Charles Ahlefeldt, og Capitain Radeløv, som Eier af Møllegaard, oprettet Magelægsbrev, som ved at omtale det Vederlag, der skulde gives Capitain Radeløv for noget af ham afstaaet Bøndergods, iblandt Andet siger: "Ved hvilket Magelæg Hr. Capitain Radeløv ogsaa efterfølgende Poster accorderes, nemlig: Først at være fri og forskaanet for Kirkens og Kongens Anpart Korntiendepenge af de under Møllegaard beliggende tiendepligtige Jorder, som efterdags deraf kan falde i hans og Efterkommeres Tider, som jeg selv vil svare."

At nu Meningen af denne Magelægsbrevets Bestemmelse var, at Eieren af Møllegaarden ingen Kirke- eller Konge-Korntiende skulde svare af de paa den Tid, Documentet oprettedes, under Gaarden beliggende tiendepligtige Jorder, finder Overretten ogsaa at maatte antages, da Ordet Korntiendepenge, i den Forbindelse, hvori det i Magelægsbrevet forekommer, ikke efter Sprogbrugen kan betyde Andet, end et Pengevederlag for Korntienden. Rigtignok er det ikke oplyst, at der den Gang svaredes Pengevederlag for Kirke- og Konge-Korntiende af Møllegaardens tiendepligtige Jorder. Men Magelægsbrevets Bestemmelse forudsætter saadan Ydelsesmaade og anden Oplysning i den Henseende skjønnes ikke fornøden. Forresten vise L. 2—22—18 og følgende Artikler, 2—23—12, samt Frd. 17 April 1688 §. 7, at Korntiendens Ydelse paa anden Maade end i Negen maa, paa den Tid det omhandlede Magelæg skete, være langt mere bekjendt, end Citanten synes at indrømme. At derimod, som Citanten vil, en eller anden nu ubekjendt Afgift skulde være bleven kaldt Kirkens og Kongens Anpart Korntiendepenge af de tiendepligtige Jorder, er i og for sig lidet sandsynligt og bestyrkes heller ikke ved de af Citanten i den Henseende paaberaabte Udtryk, "som efterdags deraf kan falde", hvilke Udtryk derimod godt kunne passe paa en Tiendeydelse, deels forsaavidt dennes Størrelse maa rette sig efter Afgrødens Størrelse, deels forsaavidt ingen Korntiende eller Vederlag

for samme skal svares i de Aar, de tiendepligtige Jorder bære enten ingen eller tiendefri Afgrøde.

De Ord: "som jeg selv vil svare", af hvilke Citanten ogsaa har villet udlede, at der ved Korntiendepenge ikke kan være meent Tienden selv eller Vederlag for samme, kunne være tilføiede for at sikkre Møllegaardens Eier i det Tilfælde, at Nogen, som ikke var bunden ved Grevens Afstaaelse, skulde blive Eier af Longelse Sogns Kirke- og Konge-Korntiende, og disse Ord vare især deleshed af Betydning med Hensyn til Kirketienden, som Greven ikke kunde skille fra Kirken og hvis Ydelse han altsaa maatte paatage sig selv, dersom han vilde, at hans Medcontrahent skulde være fri for at svare den ogsaa i det Tilfælde, at Grevskabet ophørte at være Eier af Kirken. Forresten er det ikke usandsynligt, at Longelse Sogns Kirke- og Konge-Tiende den 11te December 1719 var bortforpagtet og at Greven ved det omhandlede Tillæg nærmest har villet paatage sig at svare Tiendepengene indtil Forpagtnings-Contracten udløb. Men nok er det, at dette Tillæg ikke gjør det nødvendigt ved det foran brugte Ord: "Korntiendepenge" at forstaae Andet end Pengevederlag for Korntienden. Den med Indstævntes Paastand stemmende Fortolkning af det anførte Mageslægsbrev bestyrkes endeligen ikke alene ved dettes Sammenholdelse med et imellem samme Grev Charles Ahlefeldt og Tolder Peder Pedersen den 5te December 1719 oprettet Magelægsbrev, men ogsaa ved Landstings-Protocollens Register, hvis For-

fatter sees at have forstaaet den omtvistede Passus saaledes, at ifølge samme Møllegaards tiendepligtige Jorder skulle være frie for Kirkens og Kongens Anpart Korntiende.

Forsaavidt Citanten har meent, at Fritagelsen i alt Fald kun skulde være tilstaaet for Grev Charles Ahlefeldts og hans Søn Grev Frederik Ahlefeldts, eller vel endog blot for den Førstes Levetid, da maa denne Mening ansees at mangle enhversomhelst Hjemmel.

Naar Citanten dernæst har yttret, at Grev Charles Ahlefeldt ikke kan have været berettiget til at afhænde de omhandlede Tiender fra Grevskabet og at enhver følgende Lehnsbesidder i alt Fald maatte ansee sig ubunden ved en saadan Afstaaelse, da kan dette, som ogsaa fra Indstævntes Side er blevet erindret, ikke her komme i Betragtning, fordi Stipulationen om Tiendefriheden ikkun er et blandt flere Vilkaar i en Contract, ifølge hvilken Grevskabet i Aaret 1719 har erholdt et Vederlag, som det nu har besiddet og raadet over i mere end 100 Aar, og som det aldrig har lagt fra sig, og fordi Citanten ikke procederer til Annullation af den hele Contract, der maa enten staae eller falde som et Heelt og ikke kan omstødes partielt.

Sagens Udfald vil saaledes beroe paa om den Tiendefrihed, som i Aaret 1719 blev tilstaaet Møllegaardens tiendepligtige Jorder, siden er bleven den betagen, og hvorvidt de 16 Tdr. 5 Skpr. 2 Fdkr. 2 Alb.

Hartkorn, hvoraf Indstævnte nu nægter at svare Kirke- og Konge-Korntiende, allerede i Aaret 1719 hørte til Møllegaarden.

Hvad det første af disse Spørgsmaal betræffer, da har Citanten for sammes bekræftende Besvarelse beraabt sig paa en under 7de Marts 1795 af Kammerherre, Grev Ahlefeldt udstedt og tinglæst Fortegnelse over alt ham tilhørende Allodialgods, i hvilken Fortegnelse dette Gods for Møllegaardens Vedkommende angives som bestaaende af Hovedgaardstaxt 11 Tdr. 5 Skpr. 2 Fdkr. samt ufrit Hartkorn 16 Tdr. 5 Skpr. 2 Fdkr. 2 Alb. Men det falder af sig selv i Øinene, at den Omstændighed, at det sidstnævnte Hartkorn i Declarationen kaldes ufrit, ingenlunde beviser, at det havde tabt den det ikke ved Loven, men ved en Contract med Tiendeeieren tilstaaede Frihed for at svare de to tredie Parter af Korntienden. Endvidere har Citanten anført, at fra Aaret 1825 indtil Generallieutenant, Grev Ahlefeldts Død i Aaret 1832 var Kongens og Kirkens Anpart Korntiende af det ufrie Hartkorn under Møllegaard bleven Grevskabet Langelands Jordebogskasse refunderet som Grevskabet tilhørende. Men hvorledes Regnskabet førtes over Indtægterne af Møllegaarden imedens denne Gaard eiedes af Grevskabets Besidder er noget, der, som Indstævnte har bemærket, maa være Gaardens nuværende Eier uvedkommende; thi vel er der ingen Tvivl om at den Møllegaarden ved Mageslægsbrevet af 11te December 1719 tilstaaede Tiendefrihed

kunde, imedens denne Gaard og Grevskabet havde fælleds Eier, igjen være den betagen til Fordeel for dette. Men saalænge der Intet til Tinge var bekjendtgjort om en saadan Forandring, vilde denne dog ikke kunne være forpligtende for hvem der senere blev Eier af Møllegaarden, efterat den igjen var skilt fra Grevskabet.

Citanten har endelig fra det ovenanførte Auctionsskjøde af 29de September 1835 villet hente et afgjørende Beviis for at Indstævnte skulde være pligtig at svare Kirke- og Konge-Korntiende til Grevskabet Langeland af de omhandlede 16 Tdr. 5 Skpr. 2 Fdkr. 2 Alb. Hartkorn, selv om der ved Mageslægsbrevet af 11te December 1719 skulde have været tilstaaet dette Hartkorn Fritagelse for at udrede disse Tiender. Herimod lader sig imidlertid med Føie erindre, at det ikke var Grevskabet Langeland, men afdøde Generallieutenant, Grev Ahlefeldts Boe, der for Boets Regning foranstaltede den Auction, ved hvilken Indstævnte tilkjøbte sig Møllegaarden og at det er høist uantageligt, at bemeldte Boes Administration ved denne Leilighed skulde til Fordeel for en tredie Person, Grevskabet, have villet paalægge Kjøberen en ny Byrde, hvorved Kjøbesummen til Skade for Boet maatte være bleven nedsat, og der findes heller ikke enten i Skjødet, Auctionsconditionerne eller de i disse paaberaabte Bemærkninger i Vedtegningsrubriken i Jordebogen noget, hvoraf med Vished kan udledes, at man ved Auctionen i 1834 har villet betage Møllegaardens

tiendepligtige Jorder den Frihed for Kirke- og Kongetiendes Udredelse, som forhen maatte være dem tilstaaet, og om hvilken Frihed der egentligen ikke kunde have været Spørgsmaal fra 11te Juni 1777 indtil General, Grev Ahlefeldts Død i Aaret 1832, i hvilket Tidsrum Eieren af Kirke- og Kongetienden og Eieren af de tiendepligtige Jorder var een og den samme Person.

Om man endog ved dette Salg har overseet den ovenanførte Stipulation i Mageslægsbrevet af 11te December 1719, og er gaaet ud fra den Forudsætning, at der af alle under Møllegaarden hørende tiendepligtige Jorder skulde svares Kirke- og Konge-Korntiende til Grevskabet, saa skjønnes en saadan urigtig Mening, ligesaalidet som den Omstændighed, at Indstævnte i Aaret 1834, forinden han var bleven opmærksom paa den ved Adkomst-Documenterne hjemlede Frihed, har præsteret de omtvistede Tiender, at have været tilstrækkelig til at skille de omhandlede Jorder ved den dem engang tilstaaede Frihed.

Der staaer saaledes kun tilbage at afgjøre, hvorvidt de omhandlede 16 Tdr. 5 Skpr. 2 Fdkr. 1 Alb. Hartkorn allerede den 11te December 1719 hørte til Møllegaarden.

I denne Henseende har Indstævnte ved Udskrift af et Skjøde af 2den November 1713 godtgjort, at af dette Hartkorn var allerede dengang 14 Tdr. 3 Skpr. 3 Fdkr. 1 Alb. henlagt til Møllegaard Hovedgaards Brug og adskilt fra det egentlige Bøndergods.

Da der nu ikke fra Citantens Side er oplyst noget om at Differencen 2 Tdr. 1 Skp. 3 Fdkr. 1 Alb. skulde være tilkommen efter 11te December 1719, findes det efter Omstændighederne at maatte antages, at samtlige 16 Tdr. 5 Skpr. 2 Fdkr. 2 Alb. paa den sidstnævnte Tid have henhørt under Møllegaarden.

I Henhold til det saaledes Anførte vil Herredstingsdommen, hvis Bestemmelser om Processens Omkostninger ogsaa billiges, være at stadfæste.

Processens Omkostninger ved Overretten bliver Citanten pligtig at betale Indstævnte med 30 Rbd. Sølv.

Det til Sagen hørende stemplede Papiir er her ved Retten bleven brugt.

Thi kjendes for Ret: Herredstingsdommen bør ved Magt at stande.

Processens Omkostninger ved Overretten betaler Citanten, Besidderen af Grevskabet Langeland, Major, Greve af Ahlefeldt Laurvig, til Indstævnte, Proprietair v. Hedemann til Møllegaard, med 30 Rbd. Sølv.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom i Sagen:

Major, Greve Ahlefeldt Laurvig, Besidder af Grevskabet Langeland og Stamhuset Ahlefeldt,

contra:

Proprietair Hedemann.

(Afsagt den 25de Januar 1841.)

Indstævnte bør til Grevskabet Langelands Jordebogskasse af de ufrie Jorder, som drives under Hovedgaarden Møllegaard, af Hartkorn 17 Tdr. 5 Skpr. 2 Fdkr. 2 Alb. i resterende Tiendeafgift for Aarene 1835 og 1836 enten præstere 17 Tdr. 5 Skpr. 2⅔ Fdkr. Rug og ligesaameget Byg og Havre, eller betale samme med et saadant Beløb i Penge, hvortil det af uvillige af Retten udmeldte Mænd ansættes; alt med Renter 4 pCt. deraf fra 10de Februar 1837 indtil Betaling skeer. Processens Omkostninger ophæves. Til Justitskassen betaler Indstævnte 5 Rbdlr. Sølv.

No. 12.

Straf for at have foraarsaget Ildebrand*).

I Sagen:

Procurator Baastrup, som Actor,

contra:

Arrestanten Rasmus Hansen Jensen af Kjedebye.

*) Ved denne Dom maa mærkes Forordningen angaaende Brandvæsenet paa Landet af 29de Februar 1792 I Cap. §. 5, cfr. IV Cap. §. 31.

(Afsagt den 1ste October 1839.)

Under denne i 1ste Instants inden Langelands Herreders Ret den 18de Juli d. A. af den i Sagen constituerede Dommer, Birkedommer, samt Bye- og Herredsskriver Lund, med tiltagne Meddomsmænd paadømte Sag har Arrestanten Rasmus Hansen Jensen af Kjedebye, der tiltales for forsætlig Brandstiftelse, tilstaaet at han, som tjente hos Fæsteren af Skovgaard, Møller Zacharias Møller, den 30te April d. A. om Aftenen, da han efterat have spiist Aftensmad var gaaet ud i Kjøkkenet i det i Nærheden af Møllen liggende nye Møllehuus og der havde opholdt sig et Qvarteerstid, tog, medens der ingen Anden var i Kjøkkenet, et lidet i samme henstaaende Messinglaag, hvorpaa han lagde en Gløb, hvilken han tog fra Skorstenen, hvorefter han med Laaget og den derpaa liggende Gløb, skjult under Trøien, begav sig til det tætved liggende ældre Møllehuus. Her gik han ind i Karlekammeret, hvor ligeledes ingen Anden var tilstede, og hensatte Laaget med Gløden paa Foderet i sin Seng, hvorefter han igjen dækkede Hovedpuden, som han havde løftet op, over Laaget og Gløden. Han gik derpaa ud i Gaarden, hvor han foretog sig forskjellige Forretninger, indtil Ilden, som imidlertid havde grebet om sig, blev, et Par Qvarteers Tid efterat Gløden var henlagt i Sengen, bemærket af en af Karlene, da denne vilde begive sig hen i det fornævnte gamle Møllehuus. Da Branden i Karlekammeret blev bemærket, forsøgte Gaardens Folk vel at slukke, men

Ilden blussede, fornemmeligt paa Grund af den ved Kammerets Aabning foraarsagede Træk, endnu mere op og angreb den øvrige Deel af det ovennævnte Huus, som derefter aldeles afbrændte.

Som Motiv til sin Forbrydelse har Arrestanten anført, at han, der skulde forlade sin Condition som Tjenestedreng hos Mølleren den 1ste Mai, havde erfaret, at hans Sengeklæder, som i høi Grad vare befængte med Utøi, skulde, for at renses for dette, den følgende Dag i Bagerovnen, hvilket han vilde søge forebygget for at fries for den Skam, han antog deraf vilde flyde for ham. Han har derhos paastaaet, at hans Hensigt ikkun var, at disse Sengeklæder skulde opbrænde, samt at han stod i den Formening, at Ilden da nok vilde blive slukket, uden at han dog foretog sig noget for at forhindre dens videre Udbredelse.

Fremdeles har han paastaaet, at han ikke har fattet det af ham tilstaaede Forsæt tidligere paa Dagen, ei heller engang i Begyndelsen af hans forommeldte Ophold i Kjøkkenet, samt at det først da han saae Laaget og Ilden sammesteds faldt ham ind at tage Gløden, hvilket han da strax udførte.

Ligesom der nu ikke i de om Forbrydelsens Iværksættelse fremkomne Oplysninger indeholdes Noget, der kunde lede til at antage, at Arrestantens Handling var overlagt, saaledes findes det navnligen efter hans unge Alder, 16 Aar, samt de med Hensyn til hans Individualitet i det Hele oplyste Omstændigheder, ikke aldeles

uantageligt, at det Motiv til sin Gjerning, han har anført, har været hans sande Bevæggrund, saa at hans Hensigt ikke har gaaet videre, end at faae Sengeklæderne tilintetgjorte; thi forsaavidt det er oplyst, samt af Arrestanten vedgaaet, at han, der ofte erholdt Revselse af sin Huusbond, derefter flere Gange har brugt det Udtryk: "smaae Drenge huske længe", skjønnes ikke deraf at kunne udledes, at han skulde have begaaet Gjerningen af Hævngjerrighed og for at afbrænde Huset, i hvilken Henseende det navnligt maa bemærkes, saavel at hans Medtjenere, til hvem han brugte disse Udtryk, ikke have antaget, at han dermed forbandt nogen Tanke om Hævn, som og, at samtlige om hans øvrige Forhold og Characteer afgivne Forklaringer gaae ud paa, at han er af en godmodig Characteer og at han aldrig har røbet Hævnelyst.

Efter det Anførte findes det ikke usandsynligt, at det ikke har ligget i Arrestantens Forsæt at sætte Ild i selve Huset, og heraf vil igjen følge, at han ikke, som i Underretsdommen statueret, vil kunne blive at dømme efter L. 6—19—1, hvorimod han, der iøvrigt ikke forhen har været criminaliter tiltalt, vil være at tilfinde en efter Lovens Analogie lempet betydelig Straf, der efter samtlige Sagens Omstændigheder skjønnes at kunne bestemmes til 6 Aars Forbedringshuusarbeide i Odense Tugt- og Forbedringshuus. Underretsdommens Bestemmelser om den Erstatning, der bliver at tilkjende den almindelige Brandkasse, saavelsom Actionens Omkostninger, hvoriblandt Salarium til Sagførerne i første

Instants, findes at maatte billiges og vil bemeldte Dom altsaa forsaavidt være at stadfæste. I Salair til Actor her for Retten, Procurator Baastrup, bliver Arrestanten pligtig at betale 8 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling i første Instants og Sagførelsen for begge Retter har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestanten Rasmus Hansen Jensen bør hensættes til Forbedringshuusarbeide i Odense Tugt- og Forbedringshuus i 6 Aar.

I Henseende til Erstatning og Actionens Omkostninger bør Underretsdommen ved Magt at stande.

I Salair til Actor her for Retten, Procurator Baastrup, betaler Arrestanten 8 Rbdlr. Sølv.

Den idømte Erstatning udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 27de Novbr. 1839.

Rasmus Hansen Jensen bør til vedkommende Sogns Fattigkasse bøde 4 Rbdlr. Sølv; saa bør han og til Landets almindelige Brandkasse betale 192 Rbdlr. Sølv, og, saafremt han ikke betaler denne Sum, hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage. I Henseende til Actionens Omkostninger bør Landsover- samt Hof- og Stadsrettens Dom ved Magt at stande. I Salarium til Advocat Buntzen for Høiesteret betaler Tiltalte 20 Rbdlr. Sølv.

No. 13.

Tvist om hvorvidt en i Skjødet paa en Gaard indført Bestemmelse, hvorefter Kjøberen og efterfølgende Eiere skulde af nogle Huse oppebære den hidtil bestemte aarlige Huusleie, men denne ikke maatte forhøies, kun gjaldt i Relation til dem, der paa den Tid da Skjødet udfærdigedes vare Besiddere af bemeldte Huse.

I Sagen:

Huusmand Jørgen Hansen af Herringløse,

contra:

Gaardmand Christen Andersen sammestedś.

(Afsagt den 7de October 1839.)

Ved Fæstebrev af 12te Marts 1837 forpligtede Citanten, Huusmand Jørgen Hansen af Herringløse, sig til Indstævnte, Gaardmand Christen Andersen sammesteds, som Eier, at svare i aarlig Afgift af et ham tilfæstet Huus 8 Rbdlr. rede Sølv, samt ligeledes aarligen at forrette 10 Arbeidsdage. Da han imidlertid senere vægrede sig for at erlægge de ved bemeldte Fæstebrev betingede Præstationer, sagsøgte Indstævnte ham til Betaling af den ifølge ovennævnte Fæstebrev resterende Afgift 8 Rbdlr. Sølv med Renter fra Forligsklagens Datum den 13de October f. A., samt til efter nærmere Tilsigelse under daglig Mulct at forrette tilbagestaaende 6 Gangdage og at betale Søgsmaalets Omkostninger skadesløst eller med noget Tilstrækkeligt, hvorimod Citanten, efter for Underretten at være forundt beneficium

paupertatis, ved sin befalede Sagfører sammesteds paastod sig alene tilpligtet at betale Indstævnte og efterfølgende Eiere af det omhandlede Huus i aarlig Afgift 1 Rbdlr. 10 ß. Sølv. Da Citanten, der havde erlagt 30 Rbdlr. i Indfæstning, derhos formeente, at han kun havde været pligtig at erlægge 5 Rbdlr., paastod han endvidere Indstævnte som Følge heraf kjendt pligtig til at tilbagebetale Citanten som formeget oppebaaret 25 Rbdlr., og at udrede Søgsmaalets Omkostninger skadesløst, hvorunder Salair til hans befalede Sagfører. Efterat derpaa ved den inden Leire Herredsting den 18de Marts d. A. afsagte Dom Indstævntes Paastand var given Medhold, saaledes at den daglige Mulct, under hvilken de tilbagestaaende Arbeidsdage af Citanten skulde forrettes, bestemtes til 32 ß. Sølv til Roeskilde Amts Fattigkasse, hvorhos Processens Omkostninger tilkjendtes Indstævnte med 6 Rbdlr. Sølv, og Citantens Paastand om Godtgjørelse af bemeldte 25 Rbdlr. var afviist som ikke contrapaastævnet, har Citanten nu, efter ligeledes her for Retten allernaadigst at være forundt beneficium paupertatis, ved Stævning af 31te Mai d. A. indanket bemeldte Dom og ved sin befalede Sagfører, Procurator Ring, paastaaet samme underkjendt, tilsidesat og derhen forandret, at Citanten for Indstævntes Tiltale i denne Sag frifindes imod at betale den omhandlede Huusafgift til afvigte Michaelis med 1 Rbdlr. 20 ß., samt at Indstævnte derhos tilpligtes at betale Citanten

Processens Omkostninger ved begge Retter, og derunder Salair til hans befalede Sagfører.

Derimod har Indstævnte paastaaet den indankede Dom stadfæstet, samt sig tillagt Sagens Omkostninger her for Retten med noget Tilstrækkeligt.

Ovennævnte sin Paastand har Citanten støttet derpaa, at det i et af ham fremlagt kongeligt Skjøde af 29de September 1802, hvorved en af de til Vartou Hospitals Gods forhen hørende 2 Gaarde i Herringløse er tilskjødet Morten Hansen som Eiendom, er bestemt at af de 3 bemeldte Hospitals Gods forhen tilhørende Huse i Herringløse oppebæres af bemeldte Gaards daværende Eier og de efter ham følgende den halve Deel af den hidtil bestemte Huusleie 1 Rbdlr. 20 ß. aarlig af hvert Huus, hvilken Afgift ikke maa forhøies, samt at bemeldte Morten Hansen og daværende Eier af den anden af ovennævnte 2 Gaarde Jens Larsen, af hvis Gaard, saavelsom af bemeldte 3 Huse, det er in confesso, at Indstævnte nu er Eier, maa taale at Husenes Fæstere, naar de attraae det, meddeles Eiendom paa deres i Fæste havende Huse og den Jord, som til dem maatte udlægges, mod en Recognition af 5 Rbdlr. af hver ny Beboer. Derimod har Indstævnte, uagtet han vel har erkjendt, hvad ogsaa med Vidner er godtgjort, at det Citanten tilfæstede Huus er et af de omhandlede Vartou Hospital forhen tilhørende Huse, desuagtet formeent at de anførte Bestemmelser i det fremlagte Skjøde nu ikke skulde kunne hindre ham i at bort-

fæste Huset paa de Vilkaar, hvorom han med Fæsteren maatte kunne enes, navnligen fordi hine Bestemmelser kun skulde være gjorte med Hensyn til dem, som ved Skjødets Udstedelse vare Husenes Fæstere, samt fordi efter Skjødets 4de Post Gaardmændene i alt Fald, naar Husene forsynedes med Jordtillæg, maatte være berettigede til med Huusfæsterne at forene sig om Forøgelse i den aarlige Afgift, hvilken Bestemmelse in casu maatte finde Anvendelse, hvor det med Vidner formenes godtgjort, at der er tillagt det af Citanten fæstede Huus et Jordareal forskjelligt fra det oprindelige.

Om det nu end ikke kan ansees tilfulde godtgjort, at Huset efter Skjødets Udstedelse har faaet Tillæg af Jord, findes det dog, at det fra Indstævntes Side med Føie er paaberaabt, at den her omhandlede Indskrænkning, som Skjødet paalægger Eieren af hans Gaard, kun gjaldt i Relation til de daværende Besiddere af de ommeldte trende Huse.

Foruden det Uantagelige i at Skjødet skulde have normeret Fæsteafgiften indenfor en vis Sum, som ikke maatte overskrides, uden at gjøre en lignende Bestemmelse med Hensyn til Indfæstningen — thi den i Skjødets §. 5 ommeldte Recognition af 5 Rbdlr. er kun bestemt for det Tilfælde, at Husene gik over til Eiendom — da derved hiin Indskrænkning kom til at staae aldeles uden Betydning, idet Eierne ved Indfæstningen kunde holde sig fuldkomment skadesløse og Fæsterne saaledes aldeles udelukkes fra det beneficium, som en fast

reguleret og lav ansat Fæsteafgift vilde indeholde, taler ogsaa selve det positive Indhold af Skjødet for at det ikke har været tilsigtet at paalægge Eieren hiin Indskrænkning i Forhold til alle, men kun til de daværende Besiddere af Husene.

Det fortjener i denne Henseende at bemærkes, at der i Skjødet udtrykkelig handles om de efterfølgende Eiere af Gaardene, men at der intetsteds nævnes de fremtidige Besiddere af Husene. Desuden kan Udtrykket "Huusmændene" i Skjødets Intimation bestemt kun forstaaes om de daværende Huusbesiddere, eftersom her er Tale om noget Forbigangent, nemlig at de ikke have villet afbenytte den Husene ved den nylig foretagne Udskiftning tillagte Jordlod.

Mod den antagne Fortolkning skjønnes det ikke at kunne komme i Betragtning, at Skjødets 5te §., som ommeldt, bestemmer, at Gaardmændene maatte taale at de trende Huusmænd, dersom de med Tiden maatte attraae det, meddeeltes Eiendom paa deres i Fæste havende Huse med den Jord, der skulde udlægges til disse, imod at svare til Gaardmændene, foruden den bestemte Afgift 1 Rbdlr. 20 ß. af Huus og Jord, en Recognition af hver ny Beboer 5 Rbdlr., og at de fremtidige Eiere af Gaardene, hvis Huusmændene havde tilkjøbt sig Eiendommen, dog ikke kunde fordre en større aarlig Afgift end den ommeldte. Det maa nemlig bemærkes, deels at der forudsættes, at Huusmændene først kunde fordre sig Eiendomsretten over Husene over-

paupertatis, ved sin befalede Sagfører sammesteds paastod sig alene tilpligtet at betale Indstævnte og efterfølgende Eiere af det omhandlede Huus i aarlig Afgift 1 Rbdlr. 10 ß. Sølv. Da Citanten, der havde erlagt 30 Rbdlr. i Indfæstning, derhos formeente, at han kun havde været pligtig at erlægge 5 Rbdlr., paastod han endvidere Indstævnte som Følge heraf kjendt pligtig til at tilbagebetale Citanten som formeget oppebaaret 25 Rbdlr., og at udrede Søgsmaalets Omkostninger skadesløst, hvorunder Salair til hans befalede Sagfører. Efterat derpaa ved den inden Leire Herredsting den 18de Marts d. A. affagte Dom Indstævntes Paastand var given Medhold, saaledes at den daglige Mulct, under hvilken de tilbagestaaende Arbeidsdage af Citanten skulde forrettes, bestemtes til 32 ß. Sølv til Roeskilde Amts Fattigkasse, hvorhos Processens Omkostninger tilkjendtes Indstævnte med 6 Rbdlr. Sølv, og Citantens Paastand om Godtgjørelse af bemeldte 25 Rbdlr. var afviist som ikke contrapaastævnet, har Citanten nu, efter ligeledes her for Retten allernaadigst at være forundt beneficium paupertatis, ved Stævning af 31te Mai d. A. indanket bemeldte Dom og ved sin befalede Sagfører, Procurator Ring, paastaaet samme underkjendt, tilsidesat og derhen forandret, at Citanten for Indstævntes Tiltale i denne Sag frifindes imod at betale den omhandlede Huusafgift til afvigte Michaelis med 1 Rbdlr. 20 ß., samt at Indstævnte derhos tilpligtes at betale Citanten

Processens Omkostninger ved begge Retter, og derunder Salair til hans befalede Sagfører.

Derimod har Indstævnte paastaaet den indankede Dom stadfæstet, samt sig tillagt Sagens Omkostninger her for Retten med noget Tilstrækkeligt.

Ovennævnte sin Paastand har Citanten støttet derpaa, at det i et af ham fremlagt kongeligt Skjøde af 29de September 1802, hvorved en af de til Vartou Hospitals Gods forhen hørende 2 Gaarde i Herringløse er tilskjødet Morten Hansen som Eiendom, er bestemt at af de 3 bemeldte Hospitals Gods forhen tilhørende Huse i Herringløse oppebæres af bemeldte Gaards daværende Eier og de efter ham følgende den halve Deel af den hidtil bestemte Huusleie 1 Rbdlr. 20 ß. aarlig af hvert Huus, hvilken Afgift ikke maa forhøies, samt at bemeldte Morten Hansen og daværende Eier af den anden af ovennævnte 2 Gaarde Jens Larsen, af hvis Gaard, saavelsom af bemeldte 3 Huse, det er in confesso, at Indstævnte nu er Eier, maa taale at Husenes Fæstere, naar de attraae det, meddeles Eiendom paa deres i Fæste havende Huse og den Jord, som til dem maatte udlægges, mod en Recognition af 5 Rbdlr. af hver ny Beboer. Derimod har Indstævnte, uagtet han vel har erkjendt, hvad ogsaa med Vidner er godtgjort, at det Citanten tilfæstede Huus er et af de omhandlede Vartou Hospital forhen tilhørende Huse, desuagtet formeent at de anførte Bestemmelser i det fremlagte Skjøde nu ikke skulde kunne hindre ham i at bort-

dragne, efterat der var udlagt Jord til disse, hvorved Eieren ifølge Skjødets §. 4 fik Leilighed til at betinge sig en passende Afgift, og deels at man ikke, fordi Afgiften, ifølge Naturen af den Adkomst hvorved Husene kunde komme til at besiddes, ei kunde forhøies, derfra kan drage nogen Slutning til at en slig Forhøielse ei heller kunde skee forsaavidt Forholdet ingen Hindring lagde i Veien for samme.

I Henhold til alt Ovenstaaende vil Underretsdommen, der, forsaavidt samme har afviist Citantens Paastand om at godtgjøres 25 Rbdlr. af den erlagte Indfæstning, ikke er paaanket, i det Hele være at stadfæste.

Processens Omkostninger for Overretten bliver Citanten pligtig at betale Indstævnte med 8 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling ved Underretten og den befalede Sagførelse ved begge Retter har været lovlig.

Det befalede stemplede Papiir er her ved Retten forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Herredstingsdommen bør ved Magt at stande.

Processens Omkostninger her for Retten betaler Citanten, Huusmand Jørgen Hansen af Herringløse, til Indstævnte, Gaardmand Christen Andersen sammesteds, med 8 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 14.

Hvorvidt Udvidelse af en Landsbyekirkegaard er nødvendig, er det Øvrighedens Sag at afgjøre. Det paaligger Kirkeeieren at foranstalte den fornødne Udvidelse. Naar han formener at der ikke behøver at tillægges Kirkegaarden saa meget Jord, som vedkommende Authoritet har anseet nødvendigt, maa han godtgjøre Rigtigheden af sin Formening ved en Synsforretning. Spørgsmaal om hvorvidt det kongelige danske Cancellie ved et af Samme paa en Forespørgsel fra en tidligere Eier af den paagjeldende Kirke afgivet Svar kunde antages at have med Hensyn til et fra Kirkegaarden til Veivæsenet afstaaet Stykke Jord fritaget Kirkeeieren for de ham som saadan paahvilende Pligter i Tilfælde at Kirkegaarden ved den stedfundne Afstaaelse skulde blive for indskrænket. Overretten kan forhøie det en befalet Sagfører ved Underretten tilkjendte Salair uagtet Dommen ikke i saa Henseende er paaanket. Forskjellige til Styrke for en Afvilisningspaastand anførte Grunde, iblandt hvilke den at det ved Underretten anlagte Hovedsøgsmaal, der gik ud paa Ansvar for Kirkeeieren paa Grund af Forsømmelse i Opfyldelsen af de ham paaliggende Pligter, skulde være uforeneligt med et af ham institueret Adcitationssøgsmaal, hvis Gjenstand var Erstatning for et ham formeentlig tilføiet Tab, forkastede. Tvist om hvorvidt en Lehnsbesidder ved at bevirke Forandring i en paatænkt Veilinie kunde antages at have paadraget Lehnet nogen Forpligtelse med Hensyn til det Jordstykke, der fra en Kirkegaard var blevet afgivet til Veien.

dres, at Citanten for Tiltale i denne Sag frifindes, samt at derimod Rentekammeret og Baron Løvenskjold, som rette Paagjeldende, in solidum eller i alt Fald een af dem, tilpligtes at give Tudse Kirkegaard en Udvidelse af saa stort et Stykke, som fra samme i Aarene 1809—1810 blev indtaget til Vei, samt besørge dette indhegnet med Ringmuur eller i alt Fald med et Steengjerde af den Qvalitet, som Cancelliets Skrivelse af 22de October 1816 ommelder, samt endvidere at erstatte efter uvillige Mænds Skjøn det Tab, som Kirken maatte være paaført ved Nedrivelsen af et Stykke af Ringmuren og Vedligeholdelsen af det, som Indhegningen herved muligen bliver større end den var før Veianlægget, som og til at vedligeholde bemeldte Ringmuur eller Steengjerde indtil samme paa lovlig Maade overleveres Kirkeeieren. In subsidium har Citanten paastaaet den indankede Dom derhen forandret, at Citanten kun tilfindes at anskaffe til Tudse Kirkegaards Forøgelse et saa stort Areal som ved Veianlæget i 1809—1810 blev den fra-taget til Vei, samt at der ved Dommen forbeholdes ham Regres til Rentekammeret og Baron Løvenskjold for det, hvortil han maatte blive dømt. Derhos har Citanten i ethvert Tilfælde paastaaet Frifindelse for eller Nedsættelse i den Kammeradvocatens Befuldmægtigede, Procurator Bagger, tillagte Kost og Tæring.

Efterat der derpaa af Kammeradvocaten paa det kongelige Rentekammers Vegne, paa Grund af at den her for Retten af Citanten nedlagte Paastand formeentlig

gik ud paa Andet, end hvad der for Underretten havde været Adcitations-Søgsmaalets Gjenstand, var gjort Paastand om Sagens Afviisning forsaavidt den var rettet mod Rentekammeret, enten i det Hele eller forsaavidt her for Retten var paastaaet Mere end ved Underretten, modificerede Citanten sin ovennævnte Paastand over Rentekammeret og Baron Løvenskjold derhen, at disse enten in solidum eller een af dem tilpligtes under en daglig Mulct at give Tudse Kirkegaard en Udvidelse af 1200 □ Alen Jord, samt besørge det uden Bekostning for Kirken indhegnet til den nuværende Kirkegaard, enten med Ringmuur eller i alt Fald med Steengjerde af den ovennævnte Qvalitet og til at vedligeholde bemeldte Ringmuur eller Steengjerde indtil samme paa lovlig Maade overleveres Kirkeeieren, samt endvidere ligeledes at forhøie Steengjerdet for Kirkegaarden ud til Landeveien indtil $2\frac{1}{2}$ Alens Høide, forsyne det med en passende Jordforhøining og beplante det med Hvidtorn, hvorhos han in subsidium paastod bemeldte Indstævnte enten in solidum eller een af dem tilpligtede at udrede og præstere istedetfor Citanten hvad denne maatte vorde tilfunden at skulle præstere eller vilde være bleven pligtig at præstere, hvis ei de omhandlede Forpligtelser med Hensyn til denne Sags Gjenstand havde paahvilet Rentekammeret og Baron Løvenskjold, og aldeles in subsidium, at forsaavidt den af det Offentlige over Citanten nedlagte Paastand ganske eller for en Deel maatte blive tagen til Følge, de øvrige Indstævnte

da in solidum eller een af dem tillige ved Dommen maatte tilpligtes for Citanten at præstere det som maatte blive ham paalagt, eller, om han hellere maatte ville det, i enhver Henseende at holde ham skadesløs for hvad han ifølge Dommen maatte komme til at udføre eller præstere; derhos har Citanten og paastaaet alle tre Indstævnte in solidum, eller een af dem, eller hver for sin bestemte Andeel, tilpligtede at udrede Processens Omkostninger til ham for begge Instantser, samt under alle Omstændigheder Frifindelse for eller Nedsættelse i den Kammeradvocatens Befuldmægtigede tillagte Kost og Tæring.

For det Tilfælde endeligen, at Overretten maatte finde de af Citanten for samme nedlagte Paastande at indeholde nogen saadan Forandring, at de efter den stedfundne Procedure ikke skulde kunne gives Medhold, ganske eller for en Deel, har han begjert Dom efter sine for Underretten nedlagte Paastande, forøgede med Paastand om Omkostningerne for begge Instantser.

Derimod har den for det Offentlige, i Henhold til det Samme forundte beneficium processus gratuiti, her for Retten beskikkede Sagfører, Procurator Christensen, paastaaet den indankede Underretsdom for det Offentliges Vedkommende stadfæstet, dog saaledes, at det Procurator Arboe ved Underretsdommen tillagte Salair af 15 Rbdlr. forhøies efter Rettens Skjønnende, samt at Citanten paalægges samtlige Sagens Omkostninger ogsaa her for Retten og derunder Salair til ham.

For det kongelige Rentekammers Vedkommende er paastaaet, enten at Sagen afvises fra Overretten eller at Underretsdommen stadfæstes, eller endeligen at Rentekammeret frifindes for Citantens Tiltale, samt at Citanten, som har samtykt i at Spørgsmaalet om Tilstrækkeligheden af de den kongelige Kasse tilkjendte Omkostninger uden særskilt Stævning kommer under Paakjendelse her ved Retten, tilpligtes at betale bemeldte Kasse Processens Omkostninger for Underretten med 194 Rbdlr. 24 ß. Repræsentativer og for Overretten skadesløst, samt et passende Salair saavel til Kammeradvocaten, som til det Offentliges Sagfører for Underretten, Procurator Bagger. Endeligen har den tredie Indstævnte, Hofjægermester, Baron v. Løvenskjold, paastaaet enten Sagen afviist eller den indankede Dom for hans Vedkommende stadfæstet, samt at han i første Tilfælde tilkjendes Kost og Tæring og i sidste Processens Omkostninger for Overretten skadesløst.

Den af Citanten nedlagte Frifindelses-Paastand har han, forsaavidt angaaer Kirkegaardens Udvidelse, i det Væsentlige støttet derpaa, at der ikke ved Lovgivningen, navnlig ved L. 2—22—38 er paalagt Kirkeeieren nogen Forpligtelse til at udvide Kirkegaarden, og at han i alt Fald maa antages at have opfyldt bemeldte Lovsteds Fordringer, naar han skaffer Sognets Døde fri Begravelse, men at det ikke af ham kan fordres, at han skal give Kirkegaarden den Udvidelse, som muligen i Fremtiden kunde være fornøden, ligesom han ogsaa har formeent,

at det under ingen Omstændighed kunde paalægges ham at give Kirkegaarden en Udvidelse af 1200 □ Alen, hvilken Størrelse, selv om Kirkesynsmænd maatte ansees competente til at statuere saadant, ikke er fastsat ved noget Kirkesyn, ligesaalidet som Cancelliet ved at beordre Søgsmaal anlagt imod Citanten desangaaende har yttret noget.

Forsaavidt det dernæst ved den af Kammeradvocaten her for Retten fremlagte Taxationsforretning er godtgjort, at det Jordstykke, som i Aaret 1810 i Anledning af en ny Hovedlandeveis Anlæg gjennem Tudse By fratoges Kirkegaarden, har udgjort 1261½ □ Alen, har han desuagtet formeent at han maatte nyde Frifindelse, naar hensees til at daværende Eier af Tudse Kirke, forinden han modtog den Godtgjørelse, der af Rentekammeret i Henhold til en af det kongelige Veicorps affattet Beregning var ham tilstaaet i Anledning af den Kirkegaarden til bemeldte Veianlæg fratagne Jord, under 5te September 1815 henvendte sig til Cancelliet med Forespørgsel om han kunde indlade sig i denne Afstaaelse og være sikker for, at det ikke i et eller andet Tilfælde kunde falde ham eller efterkommende Eiere af Kirken til Ansvar, hvilken Forespørgsel Collegiet under 23de s. M. besvarede saaledes: at da Jorden var udtagen til offentlig Brug kunde han ikke paadrage sig noget Ansvar i denne Henseende; thi heraf skulde det efter Citantens Formening være en Følge, at Cancelliet, som ved bemeldte sin Skrivelse har erklæret, at Erstatningspligt ikke kan paa-

hvile Citanten som nuværende Kirkeeier, maatte være forpligtet til at hjemle Citanten den ham saaledes tilsagte Ansvars-Frihed og, forinden han søges til at udvide Kirkegaarden, sørge for at det fratagne Qvantum tillægges samme, med Hensyn til hvilket Citanten har formeent, at Forpligtelsen maa paahvile de øvrige Indstævnte, hvem han, forsaavidt dette maatte antages, er villig til at udbetale ovennævnte af den forrige Kirkeeier oppebaarne Godtgjørelse, ligesom det i alt Fald, for det Tilfælde at det efter den fra forrige Kirkeeiers og Citantens Side stedfundne Fremgangsmaade maatte antages, at der nu ikke længere i saa Henseende skulde kunne gjøres nogen Ret gjeldende mod bemeldte Indstævnte, ene maatte tilskrives ovennævnte af Cancelliet meddeelte Erklæring, for hvis Følger det saaledes maatte være Collegiets Pligt at sikkre Citanten og den ham tilhørende Kirke.

Forsaavidt Citanten dernæst ved den indankede Dom er tilpligtet deels at opføre Hegn om det Stykke der efter Dommen skal tillægges Kirkegaarden, deels at forbedre det om samme sig befindende Hegn, har han bemærket, at han af samme Grund, hvorfor han formeentligen maa være fritagen for at tillægge Kirkegaarden ny Jord, ogsaa maa være fritagen for at indhegne den, som maatte blive at indtage, og hvad angaaer Forandringen og Forbedringen af det allerede tilværende Hegn, da har han formeent, deels at Forpligtelsen i saa Henseende maatte paahvile det kongelige Rentekammer eller

Baroniet Løvenborgs Besidder, deels at Cancelliet i alt Fald, ved den ovenciterede, af Citanten fremlagte Skrivelse af 22de October 1816 til Holbek Amtmandskab har vedtaget, at Kirkeeieren ikke skulde vedligeholde Gjerdet, forinden det ved Baron Løvenskjolds Død overleveredes ham i den ved bemeldte Skrivelse foreskrevne Stand, hvilket endnu ikke skal være skeet.

Slutteligen har Citanten endnu, forsaavidt angaaer det af det Offentlige imod ham ved Underretten instituerede Søgsmaal, protesteret imod, at den her for Retten nedlagte Paastand om forøget Salair for Procurator Arboe tages til Følge som upaastævnt.

Hvad nu først angaaer den af Procurator Arboe paa det Offentliges Vegne for Underretten nedlagte Paastand om at Citanten skulde have forbrudt sit jus patronatus til Tudse Kirke, hvilken Paastand ved den indankede Dom er afviist som ikke hjemlet i den ham af Amtet, i Henhold til det kongelige danske Cancellies Skrivelse af 31te Marts 1835 meddeelte Ordre, da er hiin Paastand af det Offentliges Sagfører her for Retten ikke inhæreret; derimod er det med Hensyn til de ovennævnte af Citanten paaberaabte Frifindelsesgrunde af bemeldte Sagfører med Føie bemærket, at det maa vedkomme Øvrigheden at afgjøre hvorvidt en Udvidelse af Kirkegaarden er fornøden, og at det in casu af Cancelliet er antaget, at en saadan er nødvendig, hvortil endnu kommer, at der alene haves til Hensigt at gjengive Kirkegaarden et saa stort Areal, som den før det nye

Veianlæg havde. Men at det maa paaligge Kirkeeieren at foranstalte saadan Udvidelse følger ligefrem af Begrebet om Kirkeeiendom og de denne Ret til Kirkens Indtægter ledsagende Forpligtelser, og findes ogsaa hjemlet i Lovgivningen, in specie i Frd. 13de November 1829 §. 1, hvor Lovgiveren er gaaet ud fra den Forudsætning, at Kirkeeieren er forpligtet til at bestride Kirkens Udgifter, til hvilke maa henregnes hvad der maatte medgaae ril at forskaffe Communens Medlemmer den dem ved L. 2—22—38 hjemlede fri Jord til Begravelse.

Hvad dernæst angaaer de af Citanten gjorte Indsigelser med Størrelsen af den Jord, der vil være at udlægge til Kirkegaarden, da, foruden at det i alt Fald, hvis der til disse skulde være at tage Hensyn, havde paaligget Citanten ved en optagen Synsforretning at documentere, at den af vedkommende Provst i Embeds Medfør, i Henhold til den desangaaende førte Correspondence og med Hensyn til det Kirkegaarden til Veien fratagne Jordstykke, i den for Underretten fremlagte Skrivelse til Holbek Amtmandskab af 12te Marts 1835 som nødvendig antagne Udvidelse af 1200 □ Alen ikke var fornøden, maa det ogsaa i Henhold til det oven Bemærkede og da det ved den fornævnte af Kammeradvocaten producerede Taxations-Forretning er godtgjort, at det Kirkegaarden til Landeveien fratagne Stykke har udgjort over 1200 □ Alen, antages, at den over Citan-

ten med Hensyn til Arealets Størrelse nedlagte Paastand er tilstrækkeligt begrundet.

Naar Citanten endeligen har villet støtte sin Frifindelse for det Offentliges Tiltale paa den fremlagte Cancellie-Skrivelse til Holbek Amtmandskab af 23de September 1815, da kan det, saaledes som det ogsaa ved den indankede Dom med Føie er statueret, ingenlunde antages, at den, efter den Maade hvorpaa den af daværende Kirkeeier til Cancelliet indgivne ligeledes fremlagte Forespørgsel, der atter fremkaldte den foranførte Cancellie-Skrivelse, er affattet, kunde være Anledning til at forstaae samme, som om der derved agtedes erhvervet en Resolution, der med Hensyn til det fra Kirkegaarden afstaaede Stykke fritog ham for sine Pligter som Kirkeeier i Tilfælde af at Kirkegaarden ved denne, Eieren iøvrigt ifølge Veianordningerne paahvilende, Afstaaelse, skulde blive for indskrænket, ligesaalidet som Collegiet kan ved at meddele sit Svar, efter dettes Indhold, antages at have havt en saadan Mening for Øie.

Naar det altsaa saaledes efter det Nysanførte maa antages at paaligge Citanten at give Tudse Kirkegaard den paastaaede Udvidelse, er det en Selvfølge, at han ogsaa vil have at forsyne det Stykke, der maatte tillægges Kirkegaarden, med tilbørligt Hegn, og hvad angaaer den over ham i Henhold til det i Aaret 1834 afholdte Kirkesyn nedlagte Paastand om at forandre og forbedre det allerede tilværende Hegn, da støtter hans Forpligtelse til at efterkomme denne Paastand sig ligeledes aldeles

paa hans Egenskab som Kirkeeier, til hvem det Offentlige i saa Henseende har at holde sig, uden at den ovennævnte Cancellie-Skrivelse af 22de October 1816 kan antages derfor at have fritaget ham, idet den tvertimod har statueret det Modsatte; thi vel tilføies i bemeldte Skrivelse, at hiin Forpligtelse for Kirkeeieren først skulde indtræde, naar den daværende Besidder af Baroniet Løvenborg, der for sin Livstid havde paataget sig at istandsætte og vedligeholde Hegnet, ved Døden var afgaaet, men da dette, efter hvad der er in confesso, er indtruffet i Aaret 1831, vil Citanten være rette Paagjeldende i denne Sag, hvilken de Rettigheder, han muligen maatte kunne gjøre gjeldende enten mod Baroniets nuværende Besidder i Anledning af hans Formands Forpligtelser, eller mod Rentekammeret, maa være uvedkommende.

Hvad endelig angaaer det Procurator Arboe ved Underretten, i Henhold til Frd. 3die Juni 1796 §. 42 tilkjendte Salair, da vil samme være at forhøie til 30 Rbdlr. Sølv, uden at det kan antages fornødent, at den indankede Dom i saa Henseende af det Offentlige skulde være contrapaaanket, da det maa paahvile Domstolene ex officio at bestemme det fra vedkommende Sagførerers Side paastaaede Salairs Størrelse.

Hvad dernæst betræffer det af Citanten mod det kongelige Rentekammer instituerede Søgsmaal, da har Kammeradvocaten, som for bemeldte Collegium har givet Møde under Sagen, næst, som ovenbemærket, paa

Grund af den af Citanten her for Retten nedlagte formeentligt forandrede Paastand, at paastaae Sagen ganske eller for en Deel afviist, endvidere i Henhold til Underrets-Proceduren formeent, at Sagens Afviisning maatte blive en Følge af, at det af det Offentlige for Underretten instituerede Hovedsøgsmaal og Citantens Adcitationssøgsmaal i og for sig ere uforenelige, eftersom hiint gik ud paa Straf for Citanten eller i alt Fald Ansvar paa Grund af en fra hans Side udviist Forsømmelse, dette derimod paa Erstatning for et formeentligen tilføiet Tab, samt at det Offentlige hverken kan eller vil holde sig til Andre end Citanten, hvorhos det i alt Fald ved Hovedsøgsmaalets Anlæg endnu var uafgjort, hvorvidt der paahvilede Citanten nogen Forpligtelse i Anledning af Veianlæget.

Samtlige disse Afviisningsgrunde finder Overretten imidlertid ikke at kunne give Medhold, idet det, hvad navnlig den Afviisnings-Paastand betræffer, der er grundet paa de af Citanten her for Retten over Rentekammeret nedlagte Paastandes Beskaffenhed, maa bemærkes, at samme i alt Fald kun vilde kunne bevirke, at der gaves Dom efter den af Citanten for Underretten nedlagte Paastand, hvilket Citanten ogsaa selv aldeles subsidiairt har forlangt.

Forsaavidt derimod angaaer den af Kammeradvocaten ogsaa her for Retten indhærerede Grund, hvorpaa Underdommeren har bygget Sagens Afviisning for Rentekammerets Vedkommende, at det nemlig efter Forord-

ningen 13de December 1793 §. 13 maa forudsættes som givet, at den Veilinie, ved hvis Anlæg igjennem Tudse Bye et Stykke Jord frataget Kirkegaarden og endeel af den om samme værende Ringmuur nedreves, er bestemt ved kongelig Resolution, hvorfor Retten maatte ansee sig incompetent til at recensere de af den daværende General-Veicommission tagne Bestemmelser, hvorpaa hiin Resolution maa antages bygget, da kan Overretten, om den end ikke kunde billige hiin Underdommerens Formening, fordi der fra Citantens Side ikke er nedlagt nogen Paastand om Forandring af den saaledes engang anlagte Vei, men alene om Erstatning for den Skade, Tudse Kirkegaard har lidt ved det omhandlede Veiarbeide, dog, siden Citanten ikke har procederet til Sagens Hjemviisning og heller ikke har erhvervet nogen Bemyndigelse for Retten til at paakjende Sagen i Realiteten, skjøndt denne ei af Underretten er tagen under Paakjendelse, ikke for Rentekammerets Vedkommende statuere noget andet Resultat, end det i Underretsdommen antagne.

I Henhold til Kammeradvocatens Instrux af 26de October 1785 §. 12 og den her for Retten fremlagte Regning, vil Citanten være pligtig at udrede til den kongelige Kasse Processens Omkostninger for Underretten med 194 Rbdlr. 24 ß. Repræsentativer, samt i Salair til Procurator Bagger 20 Rbdlr. Sølv.

Hvad endeligen angaaer den tredie Indstævnte, Hofjægermester, Baron v. Løvenskjold, da vil der

til hans her for Retten i Henhold til L. 1—2—12 nedlagte Afviisningspaastand ikke kunne tages Hensyn, eftersom Citanten herimod har protesteret, idet han med Føie har erindret, at hiin exceptio fori ikke kan antages at have været fremsat for Underretten, hvor bemeldte Indstævnte alene har reserveret sig mulig Indsigelse med Hensyn til at han var saggivet ved Underretten, da han ifølge de friherrelige Privilegier sorterer umiddelbart under Høiesteret, uden at han dog derefter virkelig har fremsat saadan Indsigelse, hvorved han, som Citanten retteligen har formeent, maa antages at have frafaldet sammes Benyttelse.

Hvad nu Sagens Realitet angaaer, da har Citanten søgt at grunde sin over Baron Løvenskjold nedlagte Paastand derpaa, at det var til Baroniet Løvenborgs private Fordeel, at den omhandlede Hovedlandevei gaves den paaankede Retning igjennem Tudse Bye, hvilket Assertum formeentligen skulde være godtgjort ved den af Citanten producerede Skrivelse af 28de Juni 1798 til General-Veicommissionen, ifølge hvilken den daværende Besidder af Baroniet Løvenborg, Kammerherre Løvenskjold, som tillige var Amtmand over Holbek Amt, havde andraget paa, at Veilinien erholdt den Forandring, hvorved det blev nødvendigt at et Stykke Jord fratoges Tudse Kirkegaard. Men skjøndt det, navnligen ved de af Kammeradvocaten her for Retten fremlagte fra Kammerherre, Amtmand Løvenskjold til General-Veicommissionen indgivne Andra-

gender af 27de Mai og 23de December 1797 maa antages godtgjort, ligesom det i alt Fald er in confesso, at den oprindeligt paatænkte Veilinies Forandring er bevirket af bemeldte Lehnsbesidder, findes det dog ikke, hvad ogsaa Underdommeren retteligen har statueret, at denne Omstændighed i og for sig skulde kunne paadrage Baroniet nogen Forpligtelse; thi selv uden Hensyn til at det ifølge de fremlagte Andragender om Veiforandringen og de ligeledes fremlagte Situationskort, ikke kan ansees godtgjort, at Veien, naar Planen var bleven som oprindeligt bestemt, ikke var kommen til at berøre Kirkegaarden, var det en ligefrem Følge af den daværende Lehnsbesidders Stilling som Amtmand, at han paa de Sognebeboeres Vegne, over hvis Jorder Veien efter den oprindeligt udkastede Veiplan skulde gaae, maatte til vedkommende Autoritet indkomme med de Forslag, de ønskede iværksatte til deres Bedste i Anledning af Veiens Forandring, og at denne Omstændighed har motiveret det af bemeldte Lehnsbesidder indgivne Andragende, sees af selve dettes Indhold, ligesom han i alt Fald selv, som privat Mand og Eier af de Jorder, over hvilke Veien skulde gaae, i Henhold til Frd. 13de December 1793 §. 13 maatte være berettiget til at anholde om en Forandring i den paatænkte Veiplan, uden derved, med mindre han i saa Henseende havde paataget sig nogen særegen Forpligtelse, at kunne paadrage sig Ansvar, naar Veivæsenets Bestyrelse, hvis Motiver ikke kunne blive Gjenstand for Rettens Bedømmelse, indvilgede i hans Forslag.

Hvorvidt nu den daværende Lehnsbesidder ved Veiliniens Forandring havde paadraget sig nogen Forpligtelse, sees af hans ovennævnte Skrivelse til Generalveicommissionen af 28de Juli 1798, idet han nemlig ved denne paatog sig i Forbindelse med Arvefæsteren af Kroen i Tudse Bye atter at opføre den Deel af Kirkegaardens Ringmuur, som i Anledning af Landeveiens Anlæggelse efter det af ham til General-Veicommissionen indgivne Forslag maatte vorde nedbrudt, hvorimod han udtrykkeligt i bemeldte Skrivelse protesterede mod at svare til Godtgjørelsen for det Jordstykke, der i saa Fald fra Kirkegaarden vilde blive at afgive.

Vel sees det nu ikke at den omhandlede Deel af Ringmuren efter dens Nedbrydelse atter er bleven opført, men da det, efter det Ovenanførte, istedet for samme opførte Steengjerde ifølge Canc. Skr. af 22de October 1816 under visse Betingelser var anseet tilstrækkeligt, og Citanten, efter hvad ligeledes ovenfor er bemærket, havde acqviesceret ved bemeldte Cancelliets Resolution, uden hos den daværende Lehnsbesidder, om hvem det er in confesso at han havde forbunden sig til at istandsætte og for sin Livstid at vedligeholde bemeldte Gjerde, at betinge dette af nogen Overleverelse af samme i en vis Tilstand, eller overhovedet med ham at indlade sig om denne Sag, skjønnes det ikke rettere, end at Citanten, saaledes som Underretsdommen ogsaa har statueret, som Kirkeeier maa bære Følgerne, forsaavidt ovennævnte Lehnsbesiddere ikke maatte have opfyldt den af dem paa-

tagne Forpligtelse med Hensyn til Kirkegaardsgjerdet, hvilken Forpligtelse, med Indstævnte Baron Løvenskjolds Benægtelse og efter deres Stilling som Lehnsbesiddere, ikke kan antages nu at paahvile Baroniet, eller overhovedet, efter hvad der er in confesso angaaende den af den forrige Lehnsbesidder, som i Aaret 1831 afgik ved Døden, afgivne Erklæring og de derefter stedfundne Forhandlinger, at have været mere end blot personlig, hvorfor samme ikke kunde gaae over paa hans Eftermand, den under nærværende Sag indstævnte Lehnsbesidder, hvis subsidiaire Paastand om Underretsdommens Stadfæstelse for hans Vedkommende altsaa vil være at give Medhold, uden at det vil være fornødent at undersøge hvorvidt Citantens Ret mod denne Indstævnte i alt Fald maatte ansees præscriberet.

Processens Omkostninger her for Retten vil Citanten have at udrede til Hofjægermester, Baron Løvenskjold med 25 Rbdlr. Sølv.

Efter alt det Foranførte vil altsaa den indankede Dom i det Hele være at stadfæste med den Modification, at det Procurator Arboe tillagte Salair og de Kammeradvocaten ved Underretten tillagte Omkostninger i Henhold til det Ovenanførte ville være at forhøie.

Forsaavidt Sagen har været beneficeret, attesteres, at Sagens Behandling ved Underretten og den befalede Sagførelse for begge Retter har været lovlig.

Det behørige stemplede Papiir er, forsaavidt Sagen ikke har været beneficeret, her for Retten forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Underretsdommen bør ved Magt at stande.

I Salair til den for det Offentlige ved Underretten beskikkede Sagfører, Procurator Arboe, og til Kammeradvocatens Befuldmægtigede sammesteds, Procurator Bagger, betaler Citanten, Kammerherre og Major Caspar Holten Grevencop Castenskjold til Frederikslund, Hørbye og Hagested Gaarde og Gødser, til Førstnævnte 30 Rbdlr. og til Sidstnævnte 20 Rbdlr., begge Dele Sølv, ligesom han og til den kongelige Kasse betaler Processens Omkostninger for Underretten med 194 Rbdlr. 24 ß. Repræsentativer.

I Salair til det Offentliges befalede Sagfører ved Overretten, Procurator Christensen, og til Kammeradvocaten, Etatsraad Sporon, betaler Citanten til Førstnævnte 30 Rbdlr. og til Sidstnævnte 50 Rbdlr., ligesom han ogsaa til Indstævnte, Hofjægermester, Baron Hermann v. Løvenskjold til Friherskabet Løvenborg, betaler Processens Omkostninger for Overretten med 25 Rbdlr., Alt Sølv.

At efterkommes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 15.

Straf for ulovligt Værtshuusholb, samt for respectstridig og trodsig Adfærd mod en Politiemester.

I Sagen:

Procurator d'Auchamp, som Actor,

contra:

Tiltalte Lars Hansen af Nykjøbing.

(Afsagt den 19de October 1839.)

Forsaavidt Tiltalte Lars Hansen af Nykjøbing under nærværende i første Instants ved Nykjøbing Kjøbstads Extraret den 2den f. M. af den constituerede Dommer, Procurator Bagger, paakjendte Sag actioneres for ulovligt Værtshuushold, da er han ved egen Tilstaaelse i Forbindelse med de iøvrigt oplyste Omstændigheder tilstrækkeligt overbeviist at have gjort sig skyldig i den ham saaledes imputerede Forseelse, idet han navnlig anden Pintsedag dette Aar har for Betaling beværtet forskjellige Personer, der havde indfundet sig i hans Huus og spillede Kort, med Spise og udskjenket Brændeviin til dem til Fortæring paa Stedet, og ligeledes Markedsdagen den 31te Mai d. A., da der holdtes Dands i hans Huus, for Betaling udskjenkede Brændeviin til dem, der indfandt sig hos ham.

For dette Forhold er Tiltalte, som ved Nykjøbing Kjøbstads Politieretsdom af 12te November f. A. og nærværende Rets Dom af 14de Mai d. A. er for uberettiget Værtshuushold ifølge Pl. 4de Juli 1817 idømt Mulcter af respective 10 Rbdlr. Sølv og 15 Rbdlr. Sølv, ved den indankede Domretteligt tilfunden i Medhold af samme Placat at erlægge en Mulct til lige

Deling mellem Nykjøbing Kjøbstads Kæmnerkasse og dens Politiekasse, og findes denne Mulct passende bestemt til 40 Rbdlr. Sølv.

Hvad dernæst den Deel af Actionen betræffer, der gaaer ud paa at Tiltalte har siddet vedkommende Politiemesters imod at han drev Værtshuusholdgjorte Forbud overhørigt, samt udviist en respectstridig og trodsig Adfærd imod bemeldte Embedsmand, da er det oplyst at Tiltalte, der den 31te Mai d. A. henvendte sig til vedkommende Politiemester med Begjering om Tilladelse til at holde Dands og Brændeviins-Udskjenkning, men nægtedes denne, ikke alene fortsatte det af ham alligevel paabegyndte ovenomhandlede Værtshuushold efterat Politiemesteren, først ved en Politiebetjent og en anden Mand og siden i egen Person, havde betydet ham at han skulde ophøre dermed, men endog har svaret Politiemesteren, da denne, som meldt, personlig gav ham Betydning om at holde sig Forbuddet mod at holde Dands og Værtshuushold efterretteligt, at han vilde vedblive med dette, ligesom han og, da Politiemesteren anden Gang personlig indfandt sig i hans Gaard for at forbyde ham at fortsætte det begyndte Værtshuushold, paa en usømmelig Maade er traadt hen til denne og har tiltalt ham i en saadan Tone og paa en saadan Maade, som maa ansees stridende mod den Respect, han var Politiemesteren skyldig, uagtet denne med Sindighed paabød ham at forholde sig rolig.

For det af Tiltalte saaledes udviste Forhold findes han ved den paaankede Underretsdom retteligt at være anseet i Analogie af de Anordninger, som ellers sætte Straf for Opsætsighed mod dem, som paa Embeds Vegne have noget at befale, under Udøvelsen af den disse betroede Myndighed, ligesom og den valgte Straf af 2 Gange 4 Dages Fængsel paa Vand og Brød findes passende.

Da Tiltalte derhos ved Underretsdommen retteligt er tilpligtet at udrede Actionens Omkostninger, vil bemeldte Dom i det Hele være at stadfæste, dog saaledes at de Actor, Landvæsenscommissair Løschau, og Defensor, Exam. juris Aagesen, tillagte Salairer af respective 6 Rbdlr. og 5 Rbdlr. Sølv nedsættes til respective 4 Rbdlr. og 3 Rbdlr. Sølv.

I Salair til Actor ved Overretten, Procurator d'Auchamp, vil Tiltalte være pligtig at betale 5 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling i første Instants og den befalede Sagførelse for begge Retter har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Underretsdommen bør ved Magt at stande, dog saaledes, at de Actor, Landvæsenscommissair Løschau, og Defensor, Exam. juris Aagesen, tillagte Salairer af respective 6 Rbdlr. Sølv og 5 Rbdlr. Sølv nedsættes for den Førstnævnte til 4 Rbdlr. Sølv og for den Sidstnævnte til 3 Rbdlr. Sølv.

I Salair til Actor ved Overretten, Procurator d'Auchamp, betaler Tiltalte Lars Hansen af Nykjøbing 5 Rbdlr. Sølv.

Den idømte Mulct at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse og iøvrigt at efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 16.

Ubeføiet Paastand om en efter det kongelige Rentekammers Ordre anlagt Sags Afviisning fordi der ikke var prøvet Forlig i den. Spørgsmaal om hvorvidt Eieren af en Bygning, hvorfra der i over 30 Aar havde været Tagdryp ud til en tilgrændsende Plads, kunde ansees pligtig at gjøre nogen Forandring ved det.

I Sagen:

Kammeradvocaten paa Embeds Vegne,

contra:

Høker Bøistrup.

(Afsagt den 21de October 1839.)

Det er under nærværende Sag in confesso, at der paa den Indstævnte Høker Bøistrup tilhørende Eiendom No. 258 i store Kongensgade her i Staden, hvilken Eiendom støder umiddelbart op til den Hans Majestæt Kongen tilhørende Frederiks Kirkeplads, ere ud til den nysmeldte Plads, saavel i Stueetagen, som paa 1ste, 2den og 3die Sal, anbragte forskjellige Vin-

duer og Huller, eller, som Indstævnte har benævnt dem, enkelte Ruder, ligesom og at der fra Eiendommen er Tagdryp ud til oftnævnte Plads. Da dette formeentligen finder Sted uden tilstrækkelig Hjemmel, har Citanten, Kammeradvocaten paa Embeds Vegne, paastaaet Indstævnte, som Eier af forbemeldte Eiendom, kjendt uberettiget til ud imod Frederiks Kirkeplads at have de omhandlede Vinduer og Huller, samt Tagdryppet, og ham under en daglig Mulct tilpligtet at tilmure eller lovligt tillukke meerbemeldte Vinduer og Huller, samt befrie Pladsen for det titnævnte Tagdryp, hvorhos Citanten har paastaaet Indstævnte tilpligtet at udrede Processens Omkostninger skadesløst og derunder Salair til Kammeradvocaten.

Derimod har Indstævnte paastaaet principaliter Sagen afviist og sig tillagt Kost og Tæring, men subsidialiter sig frifunden for Citantens Tiltale og tilkjendt Processens Omkostninger skadesløst.

Forsaavidt nu den nedlagte Afviisnings-Paastand angaaer, da vil denne, der er støttet paa, at der ikke i Sagen er prøvet Forlig ved Forligelsescommissionen, ikke kunne gives Medhold, da Sagen, som anlagt efter det kongelige Rentekammers Ordre, maa ansees undtaget fra Forligsmægling.

Hvad dernæst Sagens Realitet betræffer, da har Indstævnte erkjendt sig pligtig at tillukke saavel det ene af trende ved anden Sal værende Huller, der senest er anbragt, som et Fag enkelte Vinduer i Stueetagen,

hvilket den forrige Eier af det omhandlede Sted har i Aaret 1812 erholdt det kongelige Rentekammers Tilladelse til at anbringe indtil videre, og iblandt Andet under den Betingelse, naar forlangtes, at tillukke samme med Muur.

Derimod har Indstævnte formeent, at der ikke kan paaligge ham nogen Forpligtelse til at tillukke de øvrige Vinduer og Huller eller til at befrie Kirkepladsen fra Tagdryppet, da det saaledes Omhandlede har existeret i over Hævds Tid, og denne Formening findes ogsaa at maatte bifaldes, da tvende Vidner, Bødkersvend A. P. Poulsen og Skibstømmermand N. S. Ranck, have udsagt, at de paa den paagjeldende Eiendom ud til Frederikspladsen anbragte Vinduer — hvorunder der, efter hvad der er oplyst om at de omqvæstionerede Huller ere forsynede med Ruder, maa, med særdeles Hensyn til at der ikke i saa Henseende er gjort nogen Erindring fra Citantens Side, antages indbefattede de under Sagen omhandlede Huller — ere af samme Beskaffenhed, som for over 30 Aar siden, med Undtagelse af eet, som ved en Reparation skal være blevet noget større, og en senere i Muren paa 2den Sal anbragt Rude, hvilke tvende Dele efter den brugte Procedure maae ansees at være de, Indstævnte har erkjendt sig pligtig at tillukke; ligesom ogsaa fornævnte Vidner have forklaret, at der i ommeldte Tid ikke har under den paagjeldende Bygnings Tag ud til Kirkepladsen været anbragt nogen Rende til at modtage Tagdryppet. Thi vel har Citanten erindret, at det

ikke kan anfees godtgjort, at der er vundet Hævd paa de omhandlede Gjenstande,. fordi intet af Vidnerne har kunnet opgive vedkommende Aabningers Antal, eller beskrive deres Beskaffenhed, og at det ei heller er beviist, at Tagdryppet er faldet paa Kirkepladsens Grund i saadan Tid, at dette for Fremtiden skulde taales; men disse Erindringer skjønnes ikke at kunne tillægges nogen Vægt; thi ligesom Indholdet af Vidnernes Forklaringer findes omfattende og betegnende nok til at begrunde Beviset for Hævd i Henseende til Vinduerne og Hullerne, saaledes maa den Omstændighed, at det omhandlede Tagdryp har fundet Sted i over 30 Aar, være tilstrækkelig til at medføre, at der ikke kan paaligge Indstævnte Forpligtelse til ved samme at gjøre nogen Forandring i Relation til Kirkepladsen.

Forsaavidt Citanten under Sagens Drift har bemærket, at Indstævnte har i 1ste, 2den og 3die Sal anbragt Tørreindretninger og derhos har provoceret ham til at erklære, om han er villig til at lide Dom med Hensyn til disse uden Continuations-Stævning, i hvilken Anledning der ikke er fremkommen nogen bestemt Erklæring fra Indstævnte, som har indskrænket sig til en simpel Exception, vil der allerede af den Grund ikke være Tale om at tage noget Spørgsmaal angaaende disse Tørreindretninger under Paakjendelse, at Citanten ikke med Hensyn til samme har nedlagt nogen Paastand.

Ifølge Foranførte vil Indstævnte være at kjende uberettiget til at have paa sin Eiendom ud til Frederiks-

pladsen det Vindue og det Hul, hvilke han, som ovenmeldt, har erkjendt sig pligtig at tillukke, hvorhos han vil være at tilpligte at opfylde denne Forpligtelse inden 4 Uger under en daglig Mulct af 2 Rbdlr. Sølv til Kjøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse, men forøvrigt vil han være at frifinde for Citantens Tiltale.

Processens Omkostninger blive efter Omstændighederne at ophæve, og til at paalægge Indstævnte at udrede Salair til Kammeradvocaten, Etatsraad Sporon, findes der ikke Anledning, da Indstævnte, der har asseret, altid at have været villig til at aflukke det ovenomhandlede Fag Vinduer og det ommeldte Hul, ikke, efter hvad der maa antages at være in confesso, har, førend Sag mod ham blev anlagt, været opfordret til at iværksætte saadan Aflukning.

Det Sagen tilhørende stemplede Papiir er rigtigt forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte Høker Voistrup bør være uberettiget til paa den ham tilhørende Eiendom No. 258 i store Kongensgade her i Staden ud imod Frederiks Kirkeplads at have det Fag Vinduer i Stueetagen, som det kongelige Rentekammer i Aaret 1812 har tilladt at maatte indtil videre anbringes sammestedds, og det af de ovenomhandlede i anden Etage værende trende Huller, der er senest anbragt, og bør han, under en daglig Mulct af 2 Rbdlr. Sølv til Kjøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse for hver Dag han sidder denne Dom overhørig, inden 4 Uger efter sammes

lovlige Forkyndelse, tilmure eller lovligt tillukke bemeldte Fag Vinduer og fornævnte Hul, men forøvrigt bør han for Tiltale af Citanten, Kammeradvocaten paa Embeds Vegne, i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger ophæves.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 17.

Arbitrair Straf for en Skarpretter, der havde viist opsætsig og trodsig Adfærd imod Kongens Fogeds Assistenter.

I Sagen:

Procurator Lange, som Actor,

contra:

Tiltalte Skarpretter Nicolai Raunholdt.

(Afsagt den 26de October 1839.)

Forsaavidt Tiltalte Skarpretter Nicolai Raunholdt under nærværende Sag sigtes for ved Forbedringshuusfangen Gustav Schmidts Henrettelse, der fandt Sted den 25de Juli d. A., at have udført Executionen paa en uforsvarlig Maade, findes det ikke at Tiltalte imod hans Benægtelse kan ansees overbeviist at have i denne Henseende gjort sig skyldig i et saadant Forhold, som skjønnes at burde paadrage ham Straf-Ansvar.

Derimod maa det ved de under Sagen afhørte Vidners beedigede Forklaringer antages tilstrækkeligen oplyst,

at Tiltalte, da Kongens Fogeds Assistenter, som vare tilstede ved Executionen, efter Henrettelsen gave Ordre til at Liigkisten skulde bringes op paa Skafottet for at Liget der kunde nedlægges i samme, modsatte sig Udførelsen af denne Ordre, idet han betydede de Slaver, der skulde bære Kisten op paa Retterstedet, at den skulde blive nedenfor, hvilket han vedblev, uagtet hiin Ordre paa ny blev indskjærpet, ligesom han og, da Assistent Ottesen i Anledning heraf traadte nærmere og, idet han henvendte sig til Tiltalte, gjentog den allerede givne Ordre med de Ord: "jeg befaler at Kisten skal bringes op", svarede i en bydende Tone: "men jeg befaler at den skal blive dernede", og først efterat Assistent Ottesen atter havde gjentaget oftnævnte Ordre med Tilføiende, at han vilde see, hvo der turde modsætte sig samme, og derhos havde tilkjendegivet Slaverne, at det ikke var Tiltalte, der ved Executionen havde at befale, blev Liigkisten bragt op paa Skafottet og Liget deri nedlagt.

For den saaledes af Tiltalte brugte opsætsige og trodsige Adfærd vil han, der tidligere, ifølge det kongelige danske Cancellies Resolution af 7de Januar 1834, er for udviist utilbørlig Opførsel, navnligen imod Kongens Fogeds Assistenter, bleven meddeelt en Irettesættelse og derved betydet det Forhold, hvori han som underordnet Betjent staaer til disse Embedsmænd, være at ansee med en passende arbitrair Straf, der efter Omstændighederne skjønnes at kunne bestemmes til en Mulct af 20 Rbdlr. Sølv til Kjøbenhavns Fattigvæsens Hoved-

kasse, hvorhos han vil have at udrede de af Actionen lovlig flydende Omkostninger og derunder i Salarium til Actor, Procurator Lange, 5 Rbdlr. Sølv.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Tiltalte Skarpretter Nicolai Raunholdt bør til Kjøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse bøde 20 Rbdlr. Sølv, samt udrede alle af Actionen lovligt flydende Omkostninger, hvorunder i Salarium til Actor, Procurator Lange, 5 Rbd. Sølv.

Den idømte Mulct at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse og Dommen i det Hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 18.

En Sag afviist fordi Flere under den procederede til Justification af en Arrest, der var iværksat for forskjellige, hver af de Paagjeldende særskilt tilkommende Fordringer, som ikke stode i Forbindelse med hinanden. Arresten tillige hævet, da den ikke kunde ansees lovlig forfulgt ved det ikke tilbørlig instituerede Søgsmaal.

I Sagen:

Lehnsgreve Schaffalitzky de Muckadell til Grevskabet Muckadell, Forpagter Bekker paa Fjellebroe og Forpagter Damm paa Gyldensteen,

contra:

Bagermester Oehlenschlæger i Odense.

(Afsagt den 28de October 1839.)

Da Indstævnte Bagermester Oehlenschlæger i Odense, der i Løbet af sidstafvigte Vinter havde af Citanterne, Lehnsgreve Schaffalitzky de Muckadell til Grevskabet Muckadell, Forpagter Bekker paa Fjellebroe og Forpagter Damm paa Gyldensteen, kjøbt endeel Hvede, navnlig af den Førstnævnte for 1031 Rbdlr., af den Anden for 450 Rbdlr. og af den Sidste for 300 Rbdlr., ikke havde efterkommet de af ham med Hensyn til Betalingen paadragne Forpligtelser, reqvirerede Citanterne i Forening Indstævntes Person belagt med Arrest og under en ifølge heraf den 4de Juni d. A. afholdt Fogedforretning blev den forlangte Arrest effectueret.

Efter foregaaende Klage til Forligelsescommissionen anlagde Citanterne Sag ved Odense Kjøbstads Byetingsret og paastode Arrestforretningen stadfæstet saavel med Hensyn til dens Form, som dens Realitet, og Indstævnte tilpligtet at betale de med bemeldte Forretning forbundne Udgifter og Processens Omkostninger aldeles skadesløst.

Ved den den 22de sidstleden afsagte Dom toges imidlertid Indstævntes Paastand om Sagens Afviisning og Arrestens Ophævelse til Følge, hvorhos Citanterne tilpligtedes at betale 6 Rbdlr. Sølv i Kost og Tæring til Indstævnte.

Bemeldte Dom have Citanterne ifølge Stævning af 25de Juli sidstleden indanket her til Retten og paastaaet principaliter at den i det Hele annulleres og

Sagen hjemvises til ny Behandling paa Indstævntes Bekostning, men **subsidialiter**, at Underretsdommen, om end den ved samme givne Afviisning stadfæstedes, kjendes uefterrettelig at være forsaavidt den paa Indstævntes Person effectuerede Arrest ved samme er hævet.

Citanterne have derhos paastaaet Indstævnte i ethvert Fald tilpligtet at betale Processens Omkostninger.

Da Indstævnte, skjøndt lovligt varslet, ikke har mødt eller ladet møde ved Overretten, vil Sagen i Medfør af L. 1—4—30, cfr. Frd. af 3die Juni 1796 §. 2 blive at afgjøre efter de fremlagte Breve og Beviisligheder.

Overretten maa da med Underdommeren være enig i at ansee den Cumulation af Sager for utilladelig, der finder Sted under nærværende Sag, idet Citanterne procedere til Justification af en Arrest, hvis Lovlighed naturligviis alene kan bedømmes ved at tage Hensyn til de enhver af Citanterne særskilt tilkommende Fordringer, der have deres Oprindelse fra forskjellige Retsforhold og aldeles ikke staae i Forbindelse med hinanden. Da det som Følge heraf maa bifaldes, at Underdommeren har afviist Sagen, saa skjønnes ikke heller rettere, end at den effectuerede Arrest er med Føie ved den indankede Dom bleven ophævet, da den ikke kan ansees at være lovligt forfulgt ved et Søgsmaal, der er institueret paa en Maade, som er i Strid med Lovgivningen. Thi vel have Citanterne yttret den Formening, at en Contraklage fra Indstævntes Side maatte have fundet Sted

for at Arresten skulde kunne hæves og at Lovens Analogie taler for at Stævningen, om den ogsaa laborerer af saadan Mangel at Sagen paa Grund deraf maatte afvises, er tilstrækkelig til at holde Arresten ved Kraft, i hvilken Henseende Citanterne have paaberaabt Lovens 1—6—12, 18, cfr. Frd. 19de August 1735 §. 10 og Rescr. 19de December 1749, samt den Omstændighed, at en Stævning, der lider af en Formfeil, naar den kun er forkyndt Vedkommende, afbryder Præscription og Hævd. Men denne Formening kan ikke bifaldes.

Ligesom det nemlig ligger i Tingens Natur at Contrastævning ikke behøves for at faae en Arrest ophævet ved den Dom, hvorved den Betingelse for Arrestens Gyldighed, som indeholdes i dens lovlige Forfølgning, antages ikke at være tilstede, saaledes kan der ikke fra den Virkning, som maatte tillægges en ikke rettelig iværksat Paaanke til at standse Udløbet af fatalia appellationis og med Hensyn til Præscription og Hævd, gjøres en Slutning til at det samme maatte gjelde i Henseende til Arrest, hvilket Retsmiddels eiendommelige Natur gjør at de sædvanlige Regler ikke ligefrem paa samme kunne være anvendelige.

Da den indankede Doms Bestemmelser i Henseende til den Indstævnte tillagte Kost og Tæring ligeledes billiges, vil bemeldte Dom ifølge det Foranførte i det Hele være at stadfæste.

Processens Omkostninger her for Retten blive efter Omstændighederne at ophæve.

Det Sagen tilhørende stemplede Papiir er her for Retten rigtigt forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Byetingsdommen bør ved Magt at stande.

Processens Omkostninger her for Retten ophæves.

Det Idømte at udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 19.

Spørgsmaal om Gyldigheden af en Executionsforretning, hvorved Udlæg var givet i de til at dække den paagjeldende Fordring fornødne, i Behold værende Renter og Revenuer af Debitors Hustrues Formue, der var sat fast i Overformynderiet saaledes at Revenuerne og Renterne skulde udbetales imod hendes og hendes Mands Qvittering.

I Sagen:

Fuldmægtig R. C. Meldola,

contra:

Kjøbenhavns Magistrat.

(Afsagt den 28de October 1839.)

Ifølge et imellem Citanten, Fuldmægtig R. C. Meldola, og Snedkermester Jens David Hoecke ved Kjøbenhavns Forligelsescommission den 2den November f. A. afsluttet Forlig angaaende en Retsfordring paa 880 Rbdlr. r. S. med Renter efter en af Sidstnævnte

til Citanten under 31te Januar 1837 udstedt og den 6te Februar næstefter tinglæst Panteobligation, blev der efter Citantens Reqvisition den 13de November forrige Aar afholdt en Executionsforretning paa Snedkermester Høeckes Boepæl, hvor der imidlertid Intet forefandtes til Reqvirentens Fyldestgjørelse; men da Høecke under Forretningen opgav, at der af de hans og Hustrues fælleds Boe tilhørende og i Stadens Overformynderie indestaaende Midler havdes i Overformynderiet Renter og Revenuer i Behold til et større Beløb, end den Fordring, der var Gjenstand for Executionsforretningen, blev der paa Citantens Begjering af Fogden, under sædvanlig Reservation af Enhvers lovlige Ret, givet Udlæg i et saa stort Beløb af hine Renter og Revenuer, som behøvedes til Fyldestgjørelse for den under Forretningen æskede Sum, der i Capital, Renter og Omkostninger udgjorde 957 Rbdlr. 1 Mk. 2 ß. r. S., foruden videre paaløbende Renter, m. v., hvorefter Udlæget blev anmeldt for Contoirchefen for Raadstuens 3die Secretariat, Cancellieraad Ussing, som paa Magistratens Vegne modtog Anmeldelsen under fornøden Reservation. Da Kjøbenhavns Magistrat senere vægrede sig ved at efterkomme det saaledes skete Udlæg, har nu Citanten under nærværende Sag ifølge Stævning af 22de December f. A. paastaaet Magistraten, som Bestyrer af Stadens Overformynderie, tilpligtet at opfylde bemeldte Udlæg ved af de ovennævnte, i Behold værende Renter og Revenuer at udbetale ham saameget som behøves til Dækning af

hine 957 Rbdlr. 1 Mk. 2 ß. r. S., med videre Renter af 880 Rbdlr. r. S. fra Executionsforretningens Datum indtil Betaling skeer, samt 1 Rbdlr. 1 Mk. 4 ß., som Citanten har betalt i Gebyhr for Udlægets Anmeldelse for Magistraten, hvorhos han endvidere har paastaaet sig tilkjendt Processens Omkostninger skadesløst.

Denne Paastand, imod hvilken der fra Magistratens Side er protesteret, idet Samme har paastaaet det omhandlede Udlæg ophævet og sig for Citantens Tiltale frifunden, samt tillagt Sagens Omkostninger, skjønnes imidlertid ikke at kunne gives Medhold.

Det maa nemlig bemærkes, at der, forinden Snedkermester Høecke indtraadte i Ægteskab med sin nuværende Hustrue Anne Marie, fød Diebel, blev ved et allerhøieste Rescript til Kjøbenhavns Magistrat af 15de December 1835, hvoraf Gjenpart er fremlagt under Sagen, bestemt, at den bemeldte Anne Marie Diebel, som da var Enke efter Brændeviinsbrænder Hansen og nogen Tid iforveien var erklæret umyndig, tilhørende Formue skulde, saafremt hun maatte indlade sig i Ægteskab, være udenfor hendes og hendes eventuelle Mands Raadighed, saaledes at hvad hun eiende er, saalænge hun lever, ikke kan sælges, pantsættes eller afhændes, hvorimod det af Overformynderiet bliver at administrere, samt Revenuerne og Renterne deraf at udbetale imod hendes og Mands Qvittering.

I Overeensstemmelse med dette, efter hvad der under Sagen er in confesso, paa behørig Maade ting-

læste allerhøieste Rescript, maa det antages, at de Snedkermester Høeckes Hustrue tilhørende, under Overformynderiet administrerede, Midler, ere unddragne fra hans Creditorers Forfølgning, og at ikke blot selve Capitalformuen maa være disse hans Creditorer uvedkommende, men at de ei heller kunne ansees beføiede til at paastaae sig Renterne og Revenuerne af samme fra Overformynderiet udbetalte til Fyldestgjørelse af deres Fordringer paa fornævnte Høecke, efterdi der ikke i denne Henseende kan tilkomme hans Creditorer større Ret, end der er indrømmet ham selv, hvis Qvittering, ifølge Rescriptets Indhold, ikke er tilstrækkelig Hjemmel for Udbetalingen af de ommeldte Renter, m. v., hvorrimod det, som bemærket, udtrykkeligen er foreskreven, at ligeledes hans Hustrue skal qvittere for saadan Udbetaling. Hertil kommer, at det ved Executionsforretningen af 13de November f. A. effectuerede Udlæg ikkun kan antages at have Hensyn til de Renter og Revenuer af Madame Høeckes Formue, som da, efter hendes Mands Opgivende, formeentligen i Overformynderiet havdes i Behold, hvilke og alene nævnes saavel i den af Citanten indgivne Klage til Forligelsescommissionen, som i den af ham udtagne Stævning, men at det ikke imod de Indstævntes Benægtelse er oplyst, at der sammestedds havdes nogen Deel af hine Indtægter i Behold paa den Tid, Executionen fandt Sted, i hvilken Henseende Magistraten har ladet bemærke, at det saaledes Indkomne efterhaanden er blevet udbetalt til Madame Høeckes For-

nødenheder, og at navnligen dette allerede før den 13de November d. A. var skeet med de Renter og andre Revenuer, som vare indkomne i den foregaaende 11te Juni Termin.

Som Følge heraf blive de Indstævnte for Citantens Tiltale at frifinde, hvorimod det ikke skjønnes fornødent at ophæve det omhandlede Udlæg, da dette, efter det Foranførte, ogsaa uden saadan Ophævelse maa ansees ugyldigt.

Processens Omkostninger ville efter Omstændighederne være at ophæve. Det behørige stemplede Papiir er under Sagen forbrugt.

Thi kjendes for Ret: De Indstævnte, Kjøbenhavns Magistrat, bør for Citantens, Fuldmægtig N. C. Meldolas Tiltale i denne Sag frie at være.

Processens Omkostninger ophæves.

No. 20.

Straf for en Moder, der havde mishandlet sit Barn.

I Sagen:

Prøveprocurator Kraft, som Actor,

contra:

Tiltalte Kirstine Caroline Marie Nielsen.

(Afsagt den 29de October 1839.)

Ligesom det af flere Vidner under Sagen er forklaret, at Tiltalte Kirstine Caroline Marie Nielsen,

der sigtes for at have mishandlet sit ene, 5 Aar gamle Barn, har brugt en særdeles Strenghed med at tugte det, saaledes har hun ogsaa selv vedgaaet, at de Decolorationer, der efter Politielægens Erklæring af 27de Mai d. A. da fandtes paa flere Steder af Barnets Legeme, rimeligviis vare Følger af de Slag, hun havde tildeelt Barnet. Fremdeles har hun tilstaaet, at bemeldte Barn en Deel af Vinteren har om Natten maattet henligge paa noget slident Linned i en Kiste, hvis Laag var tillukket saaledes, at en anden Person havde sit Leie derovenpaa og Barnet kun kunde faae Luft derved, at nogle Muursteene eller en Klods blev lagt imellem Kisten og dens Laag, samt at et Stykke af Bræderne for Kistens ene Ende under Læddiken var udtaget.

Saa har Tiltalte og vedgaaet, at Barnet senere den øvrige Deel af Vinteren har om Natten, oftere endog ganske nøgent, været henlagt i et lille Rum under Vinduet, kun med noget Halm og en gammel Bastmaatte under sig, ikkun bedækket af en gammel Klokke eller en Sæk og i senere Tid et Par Beenklæder, der tilhørte Tiltaltes hos hende logerende Kjæreste.

For Tiltaltes i de ovenmeldte Henseender brugte Forhold, hvoraf i Særdeleshed Beskaffenheden af Barnets Leie maa antages at have havt Indflydelse paa dets Helbredstilstand, vil Tiltalte, som er langt over criminel Lavalder, men ikke forhen findes at være criminaliter tiltalt eller dømt, være at idømme en efter Lovgivningens Analogie bestemt Straf, der efter samtlige

Omstændigheder skjønnes at kunne fastsættes til 4 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, ligesom hun og vil være at tilpligte at betale alle af Actionen flydende Omkostninger og deriblandt Salair til Actor, Prøveprocurator Kraft, 5 Rbdlr. Sølv.

Sagførelsen har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Tiltalte Kirstine Caroline Marie Nielsen bør hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 4 Gange 5 Dage. Saa betaler hun og alle af Actionen flydende Omkostninger og deriblandt Salair til Actor, Prøveprocurator Kraft, 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 6te Januar 1839.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Justitsraad Salicath for Høiesteret betaler Tiltalte 10 Rbd. Sølv.

No. 21.

Ubeføiet Paastand om Reparation for en Arrest, hvormed et Fruentimmer var blevet belagt, der havde tilsidesat de Tilhold, Politiet oftere havde givet hende i Anledning af Besværinger, som af en Person, med hvem hun tidligere havde staaet i Forbindelse, vare førte over at hun idelig indfandt sig paa hans Boepæl og udenfor hans Boutik, samt over den Adfærd, hun der udviste.

I Sagen:

Anne Dorthea Torp, Hyrekudskekarl Jens Rasmussens Enke,

contra:

Hørfabrikør Henrik Levin Olsen.

(Afsagt den 11te November 1839.)

Efterat der imellem Citantinden Anne Dorthea Torp, Hyrekudskekarl Jens Rasmussens Enke, og Indstævnte Hørfabrikør Henrik Levin Olsen, der under et tidligere Samliv udenfor Ægteskab havde sammenavlet 2 Børn, var opstaaet Uenighed, især foranlediget ved at Indstævnte, efterat have etableret sig som Borger, søgte ar hæve Forbindelsen med hende, vedblev hun ideligt at indfinde sig paa Indstævntes Boepæl og udenfor hans Boutik, og der at udvise en saadan Adfærd, at der af Politiet gjentagne Gange blev givet hende Tilhold om at afholde sig fra ham. Da Citantinden, uagtet Indstævnte under 11te October 1836 i lige Anledning havde henvendt sig til Politiet og Tilholdet paany var indskjærpet hende, den 12te October om Aftenen atter indfandt sig i hans Boutik, blev hun, paa hans Anmodning om at lade hende afhente, henbragt paa Politiekammeret og efter anstillet foreløbig Undersøgelse, ifølge Politiedirecteurens Resolution, nedsat i Arrest, hvorfra hun igjen løslodes den 14de s. M. Imidlertid blev Indstævnte fremdeles jevnligen paa forskjellige Maader forstyrret i sin huuslige Fred, tildeels dog uden at

Gjerningsmanden opdagedes, og da han den 8de December f. A. kort efterat hans Boutikskildt var nedrevet af en forbigaaende Person, som han formodede kunde være bevæget dertil af Citantinden, blev denne og hendes voxne Søn vaer, anmodede han derfor Gadevægteren at lægge Mærke til disse Personer, hvornæst de begge, da de senere om Aftenen igjen indfandt sig hos Vægteren med Spørgsmaal om hvad det betydede, at hun ikke maatte gaae paa Gaden, af Vægteren bleve opbragte paa Politiekammeret og ifølge Politiedirecteurens Ordre anholdte i Politiearresten til den 13de i samme Maaned.

Da det nu, ifølge Citantindens Formening, er efter Indstævntes Foranstaltning at hun saaledes har været anholdt og arresteret, og hun derhos formener, at der ikke har været lovlig Grund til denne Arrest, søger hun under nærværende Sag, ifølge dertil meddeelt beneficium paupertatis, Indstævnte til, for den Tort og Skade, hun derved skal have lidt, at betale hende 400 Rbdlr. Sedler, eller saameget som Retten eller af Retten udnævnte uvillige Mænd maatte ansætte samme til, samt til at udrede Sagens Omkostninger efter de for beneficerede Sager gjeldende Regler og derunder Salair til hendes befalede Sagfører, Procurator Nyholm, hvorimod Indstævnte har paastaaet sig for hendes Tiltale i denne Sag frifunden og hos hende tilkjendt Processens Omkostninger.

Da Anledningen til denne Sag ikke er en ifølge Indstævntes Reqvisition og paa hans An- og Tilsvar paa

Citantindens Person effectueret Arrest, men da den Arrestation, hvorpaa hun grunder sin nedlagte Paastand, derimod var en Følge af en af Politieøvrigheden, efter foreløbig selvstændig, skjøndt ved Indstæpntes Anmeldelse foranlediget, Undersøgelse afgiven Resolution, der, som saadan ligger udenfor nærværende Rets Bedømmelse, vil Indstævnte alene kunne drages til Ansvar, forsaavidt det maatte befindes, at han i sin Anmeldelse vitterligt havde anbragt factiske Urigtigheder. Dette skjønnes imidlertid ikke at være Tilfældet.

Anmeldelsen af 12te October gaaer nemlig væsentligt alene ud paa, at Citantinden mod det gjentagne Gange givne Tilhold igjen havde indfundet sig paa hans Bolig, hvilket ei heller af hende er benægtet, og hvad det den 8de December Passerede angaaer, da er Indstævnte ikke imod sin Benægtelse overbeviist at have havt nogensomhelst videre Deel i Citantindens Anholdelse, end at han, som foran bemærket, har bedet Gadevægteren være opmærksom paa hende, hvorimod han hverken har været tilstede ved hendes senere paafulgte Anholdelse af denne, eller iøvrigt sees at have bidraget til at der derefter decreteredes hende Arrest.

Som en Følge heraf vil Indstævnte være for Citantindens Tiltale i denne Sag at frifinde og vil hun efter Omstændighederne være at tilpligte at betale ham Processens Omkostninger, der bestemmes til 20 Rbdlr. Sølv.

Den befalede Sagførelse har været lovlig.

Det Sagen tilhørende stemplede Papiir findes forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte Hørfabrikør Henrik Levin Olsen bør for Tiltale af Citantinden Anne Dorthea Kirstine Torp, Hyrekudskekarl Jens Rasmussens Enke, i denne Sag fri at være.

Processens Omkostninger betaler Citantinden til Indstævnte med 20 Rbdlr. Sølv, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 22.

At en Part i et Indlæg havde erkjendt en Person for at være den anden Parts Søn og eneste Arving, antaget ikke at kunne komme i Betragtning ved Afgjørelsen af Spørgsmaalet om bemeldte Persons Competence til at fortsætte Sagen istedetfor den sidstnævnte, under Sagens Drift afdøde Part, deels fordi Erkjendelsen ikke var fremkommen efterat hiin var optraadt i Sagen, deels fordi den ikke fra hans Side var bleven paaberaabt.

I Sagen:

Frue Johanne Antzée eller nu Conrad Theodor Antzée,

contra:

Boghandler Ludvig Johannes Beck.

(Affagt den 11te November 1839.)

Nærværende Sag angaaer Tilbagebetalingen af 200 Rbd., som Citantinden, Frue Johanne Antzée, havde deponeret hos Indstævnte, Boghandler Ludvig Johannes Beck, ved Underskrivelsen af en imellem dem den 10de Juni 1836 oprettet Contract, ifølge hvilken Citantinden skulde have Kost og Logie i Indstævntes Huus imod at hun deponerede den anførte Sum, der skulde forblive indestaaende hos ham saalænge hun forblev i hans Huus. Citantinden forblev nemlig ikke længere i Indstævntes Huus end fra 10de Juni 1836 til 30te April 1837, og hun har derfor under nærværende Sag søgt ham til at tilbagebetale hende bemeldte 200 Rbdlr. med Renter 4 pCt. aarlig fra Forligsklagens Dato den 17de Juni 1837 indtil Betaling skeer, samt til at udrede Sagens Omkostninger, saavelsom Salair til hendes befalede Sagfører, Procurator Dahl.

Forinden Sagen var udproceberet var Citantinden imidlertid ved Døden afgaaet den 19de April f. A., og Conrad Theodor Antzée, der udgiver sig for hendes Søn og eneste Arving, er derefter i hendes Sted indtraadt i Sagen.

Da Indstævnte nu ikke vil erkjende, at Conrad Theodor Antzée har legitimeret sig som Citantindens Søn og eneste Arving og derfor har paastaaet Sagen afviist eller sig frifunden for hans Tiltale, men for det Tilfælde, at Skifteretten paa Citantindens Boes Vegne skulde forfølge Sagen, eller Conrad Theodor Antzée

skulde godtgjøre sin Competence, har forbeholdt sig Tilsvar i Sagens Realitet, saa bliver her for det Første kun at afgjøre, om Conrad Theodor Antzée bør antages for at være Citantindens Søn og eneste Arving. Med Hensyn hertil maa det først erindres, at den ovennævnte Contract af 10de Juni 1836 er underskreven af Conrad Theodor Antzée, som Citantindens Lavværge, og at det i Procurator Langes for Indstævnte den 30te October 1837 fremlagte Indlæg hedder: "Forsaavidt Contracten kan betragtes som Fledførelse, bemærker jeg, at Sagsøgerinden var beføiet til at oprette en saadan, da hendes eneste Arving, nemlig hendes Søn, har været enig i Oprettelsen og underskrevet som Lavværge". Dengang har Indstævnte saaledes selv erkjendt Conrad Theodor Antzée for Citantindens Søn og eneste Arving. Denne Erkjendelse findes imidlertid ikke at kunne komme Conrad Theodor Antzée tilgode, deels fordi den ikke er fremkommen efterat han var optraadt i Sagen, og deels fordi den ikke fra hans Side er bleven paaberaabt.

Hvad dernæst de Beviisligheder betræffer, med hvilke Conrad Theodor Antzée har søgt at godtgjøre sin Competence til Sagens Fortsættelse, da, om disse end ikke efterlade nogen Tvivl om, at Citantinden har erkjendt ham for sin Søn og at han bør holdes for saadan, saa er det dog langt fra at de tilstrækkeligt oplyse, at han er hendes eneste Arving, idet de derom førte Vidner vel have udsagt, at det ikke er dem bekjendt, at Citantinden

har efterladt sig andre Børn, men det ikke af Vidneforklaringerne kan sees, at Vidnerne have staaet i et saadant Forhold til Citantinden, at hun ikke skulde kunne have efterladt sig Børn, uden at det kunde være kommet til Vidnernes Kundskab.

Indstævnte bliver saaledes for Conrad Theodor Antzées Tiltale i denne Sag at frifinde.

Processens Omkostninger ville efter Omstændighederne være at ophæve, og det den for Conrad Theodor Antzée befalede Sagfører, Procurator Hansen af Hirschholm, tilkommende Salair, der bestemmes til 4 Rbdlr. Sølv, at udrede af det Offentlige.

Sagens Behandling, forsaavidt samme efter Rescr. 12te Juni 1807 hører under Rettens Bedømmelse, og den befalede Sagførelse have været lovlige.

Kongens Kasses Ret bliver at forbeholde for det Tilfælde, at det skulde befindes, at den af Citantinden den 9de October 1837 fremlagte, mellem hende og Indstævnte den 10de Juni 1836 oprettede, Contract ikke er skreven paa behørigt stemplet Papiir.

Derhos vil en Frist af 8 Dage være at forelægge Procurator Lange til at besørge de af ham den 23de October 1837, 5te Februar 1838, 29de April og 12te August 1839 fremlagte Indlæg afskrevne paa behørigt stemplet Papiir. Iøvrigt har der ikke under denne Sag været Brug for stemplet Papiir.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Boghandler Ludvig Johannes Beck, bør for Conrad Theodor

Antzées Tiltale i denne Sag fri at være. Processens Omkostninger ophæves.

Procurator Hansen i Hirschholm tillægges i Salair 4 Rbdlr. Sølv, som udredes af det Offentlige.

Kongens Kasses Ret forbeholdes for det Tilfælde at det skulde befindes, at den af Citantinden, Frue Johanne Antzée, den 9de October 1837 fremlagte, mellem hende og Indstævnte den 10de Juni 1836 oprettede, Contract ikke er skreven paa behørigt stemplet Papiir.

Procurator Lange forelægges en Frist af 8 Dage fra Dato til at besørge de af ham den 23de October 1837, 5te Februar 1838, 29de April og 12te August 1839 fremlagte Indlæg afskrevne paa behørigt stemplet Papiir.

No. 23.

Et for Barnefødsel i Dølgsmaal og andet misligt Forhold med Hensyn til et af hende født Barn actioneret Fruentimmer ansect med arbitrair Straf, fordi hun ikke havde søgt at forvisse sig om at Barnet, som hun antog at være dødt, virkelig var det, og ikke havde bestræbt sig for at faae Midler anvendte, ved hvilke det muligen kunde været frelst.

I Sagen:

Procurator Jydtmann, som Actor,

contra:

Tiltalte Frederikke Juliane Marie Eleonore Abel.

(Afsagt den 16de November 1839.)

Tiltalte Frederikke Juliane Marie Eleonore Abel, der under nærværende Sag actioneres for Barnefødsel i Dølgsmaal og andet misligt Forhold med Hensyn til et af hende født Barn, har forklaret, at hun, der havde taget Ophold paa sin Kjærestes, Karethmagerlærling Greiffs Værelse, et Qvistkammer i Gaarden No. 78 paa lille Kjøbmagergade, var den 5te Juni d. A. om Morgenen bleven overfaldet af Fødselsveer og at hun omtrent Kl. 8 havde født et Drengebarn, idet Barnet, medens hun stod opreist, pludseligt skjød sig fra hende og faldt ned til Gulvet, hvorved Navlestrengen blev reven over. Hun har fremdeles udsagt, at hun i samme Øieblik blev betagen af Krampe og selv faldt om paa Gulvet uden Besindelse, og at hun, da hun igjen kom til sig selv, fandt Barnet koldt og uden Livstegn, samt saae at det var blaat i Ansigtet og ned ad Livet, hvilken Farve dog forsvandt efterat hun, strax da hun var kommen til Bevidsthed, lagde sig til Sengs og tog Barnet med sig i Sengen, hvor hun iøvrigt sov ind uden at forsøge andre Midler til at bringe Barnet, som hun ansaae for dødt, tillive.

Endeligen har hun forklaret, at da hun siden vaagnede, idet Greiffs Huusbond, Sadelmager Madsen, kom op med Greiff paa Værelset og bemærkede Blod-

pletterne paa Gulvet, samt yttrede at hun maatte bort, stod hun op og klædte sig paa, samt bandt en Strimmel Tøi om Barnets Hals for at kunne befæste det under sine Klæder og derefter ubemærket bære det ned i Stedets Kjelder, hvor hendes forrige Huusbond boede, for der at aabenbare sin Tilstand for dennes Hustrue, med hvem hun tidligere havde talt om hendes Frugtsommelighed. Da imidlertid Madsen kom tilbage med Politieassistenten og en Læge inden hun fik sit Forsæt udført, henlagde hun, efter hvad hun har udsagt, Barnet, saasnart hun hørte Nogen komme op af Trappen, paa en i Kammeret staaende Kiste, hvor det siden blev fundet, efterat den foreløbige Undersøgelse ved Lægen og en tilkaldt Gjordemoder havde fundet Sted, under hvilken Undersøgelse hun iøvrigt nægtede at have født.

Ifølge den afholdte Obductionsforretning er det af vedkommende Læger antaget, at Barnet har levet under Fødselen, men at det ikke har aandet og levet selvstændigen, samt at det sandsynligviis er kommet til Verden i skindød Tilstand, men uden at der strax er foretaget Noget for at bringe det tillive, hvorimod Overgang til Livet endog formenes at være gjort umulig ved Ombindingen af Halsen, hvorhos det blandt mere er yttret, at Navlestrængen synes at være afreven eller afskaaren ved et ikke synderligt skarpt Instrument.

Vel skjønnes det nu, efter de under Sagen oplyste Omstændigheder, ikke aldeles uantageligt, at Tiltalte pludseligt er bleven overfaldet af Fødselssmerterne og har

født det omhandlede Barn, uden at det har været hendes Hensigt at føde i Dølgsmaal, ligesom det ikke heller er usandsynligt, at hun ikkun har bundet den forommeldte Strimmel Tøi om Barnets Hals for paa denne Maade at bringe det bort. Men derimod bliver det at tilregne hende, at hun ikke har søgt at forvisse sig om at Barnet virkeligen var dødt, samt at hun ikke har bestræbt sig for at faae saadanne Midler anvendte, ved hvilke Barnet muligen kunde været frelst, hvorimod hun meget mere, da hun siden bandt Tøiet om Barnets Hals, derved har umuliggjort dets eventuelle Redning.

Tiltalte, der er over criminel Lavalder, men ikke forhen har været criminaliter tiltalt, findes med Hensyn til det Ovenanførte at maatte idømmes en efter Lovgivningens Analogie lempet Straf, der efter samtlige Omstændigheder vil være at fastsætte til 4 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, hvorhos hun vil blive at tilpligte at betale alle af Actionen flydende Omkostninger og deriblandt Salair til Actor, Procurator Jydtmann, der bestemmes til 8 Rbdlr. Sølv.

Sagførelsen har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Tiltalte Frederikke Juliane Marie Eleonore Abel bør hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 4 Gange 5 Dage.

Saa betaler hun og alle af Actionen flydende Omkostninger og deriblandt i Salair til Actor, Procurator Jydtmann, 8 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 24.

Straf efter L. 6—19—1, cfr. Frd. 24de September 1824, for Meddeelagtighed i Mordbrand. Et Fruentimmers oftere tilbagekaldte Tilstaaelse om at have bibragt sine 2 afdøde Mænd Gift tillagt Virkning. Analogien af L. 6—13—15 anvendt.

I Sagen:

Kammerraad og Procurator Nyegaard, som Actor,

contra:

Arrestantinden Cathrine Kirstine Margrethe Petersen af Hagested.

(Afsagt den 16de November 1839.)

Under nærværende i første Instants inden Meerløse og Tudse Herreders Extraret den 5te August d. A., af den constituerede Underdommer, Exam. juris Christensen, med tiltagne Meddomsmænd, paadømte Sag, tiltales Arrestantinden Cathrine Kirstine Margrethe Petersen af Hagested for at have bibragt saavel sin første den 27de November 1831 afdøde Mand, Hugger Hans Larsen, som og Møller Jens Petersen, med hvem hun derefter indgik Ægteskab og som døde den 29de Januar 1834, Rottekrudt, og derved formeentligt at have bevirket deres Død; fremdeles for at have været deelagtig med sin sidstnævnte Mand, Møller Petersen, i den Hagested Møllegaard den 21de Mai 1833 overgaaede Ildebrand, saa og for at have begaaet Tyverie og endelig

for at have gjort sig skyldig i unaturlig Omgængelse med et andet Fruentimmer.

Efterat Arrestantinden under et i Slutningen af September Maaned f. A. pludseligt udbrudt Sygdomstilfælde havde for Skolelærer Hansen i Hagested, hvem hun lod kalde til sig, saavelsom for flere Personer, forklaret, at hun, hvis Rygte hidtil havde været temmelig fordeelagtigt, havde bibragt sine 2 ovenmeldte Mænd Rottekrudt i Medicin, og at hun havde deeltaget i at sætte Ild paa Hagested Mølle, som hendes Mand havde i Fæste, nægtede hun vel i de første Forhører, som derefter optoges i Anledning heraf, at have gjort sig skyldig i de nysnævnte Misgjerninger, men da en Deel af det, der endnu var tilbage af hendes Mænds Liig, var blevet opgravet for at Undersøgelse kunde vorde anstillet om hvorvidt deri maatte findes Spor af Gift, tilstod hun bemeldte Forbrydelser for Retten gjennem flere Forhører. Senere har hun oftere, tildeels under de stærkeste Forsikkringer om sin Uskyldighed, tilbagekaldt sine Tilstaaelser, idet hun har foregivet ikke at være sin Forstand mægtig og ikke at vide eller erindre, om hun har begaaet de før af hende tilstaaede Handlinger, og nægtede at have været ved Forstandens fulde Brug, da hun foretog sig hine Gjerninger, m. m., hvorimod hun tillige under andre Forhører, saavelsom skriftligen i Breve til Underdommeren, med Flere, igjen har fornyet sine ovenfor ommeldte Tilstaaelser og dertil føiet, at hun, forledet dertil af sin første Mand Hans Larsen, oftere havde

stjaalet Fødevarer og Penge fra sin Moder og Stedfader, samt at hun ligeledes, navnligen under sit Ægteskab med Hans Larsen, flere Gange havde drevet unaturlig Omgængelse med et Fruentimmer, som under en hende paakommen Sygdom skulde opvarte hende og laae i Sengen med hende. Ogsaa samtlige disse Tilstaaelsers Rigtighed har hun imidlertid senere fragaaet. Forsaavidt der nu først er opkastet Tvivl om Arrestantindens Forklaringer ere afgivne i en saadan Tilstand og under saadanne Omstændigheder, at der overhovedet kunde tillægges dem nogen Vægt, maa det efter de under Sagen fremkomne Erklæringer antages, at hun, i alt Fald med Undtagelse af korte Perioder af Sygdomsanfald, har været sin Forstand mægtig den hele Tid, i hvilken Undersøgelserne imod hende have været anstillede, ligesom det og, efter de af Underretten afgivne Skjøn, navnligen maa statueres, at hun under de optagne Forhører har været ved sin Fornufts Brug. Ei heller vil Arrestantindens Foregivende om at hendes Hukommelse er saa svækket, at hendes Forklaringer af denne Grund ikke skulde kunne tillægges nogen Troværdighed, komme i Betragtning, saameget mindre som Rigtigheden af flere af hendes Udsagn om hendes Stilling, Forhold, m. v., i de tidligere forløbne Aar, findes bestyrket ved andre under Sagen fremkomne Oplysninger.

Endeligt vil der ei heller, efter hvad der er oplyst, kunne tages noget Hensyn til hendes Foregivende om at

være forledet til sine Tilstaaelser ved Løvte om Straf-
frihed, m. m.

Hvad dernæst selve Indholdet af Arrestantindens Tilstaaelser betræffer, har hun, forsaavidt hun tiltales for at have bibragt sine Mænd Rottekrudt, vel under de forskjellige Forhører, under hvilke hun overhovedet har tilstaaet bemeldte Forbrydelser, forklaret sig noget uovereensstemmende angaaende Motiverne til disse Handlinger og sammes specielle Omstændigheder, idet hun saaledes med Henson til Grundene til sine her omhandlede Misgjerninger først har udsagt, at hun var forledet til at bibringe sin første Mand Gift af hendes Stedfader, den senere afdøde Møller Rothberg, samt at hun havde forøvet denne Forbrydelse fordi hun var blevet forbittret paa Hans Larsen, fornemmeligen fra den Tid, da han ikke vilde give deres Søn det Fornødne til sin Confirmation, ligesom hun med Hensyn til det paa Møller Petersen begaaede Mord har forklaret, at hun var opbragt paa ham fordi han havde stukket Ild paa Møllen, samt fordi han inden sit Giftermaal urigtigen havde udgivet sig for formuende og siden forfaldt til Drik og bragte dem til Armod, hvorimod hun, ifølge sine senere Udsagn, ikke har været forledt af Rothberg til at bibringe Hans Larsen Gift, uagtet Rothberg rigtignok engang havde brugt den Yttring, at hendes Mand ikke var bedre end at man skulde indgive ham Rottekrudt, ligesom det ei heller skjønnes antageligt, at hun, der selv har indrømmet at have været deelagtig i Brandstiftelsen,

skulde have ladet sig motivere til det imod Petersen Foretagne derved, at denne afbrændte Møllen. Men ligesom disse Uovereensstemmelser ikke ere af saadan Beskaffenhed, at de skjønnes at kunne gjøre Sandheden af hendes Bekjendelse om at have givet hendes Mænd Rottekrudt tvivlsom, saaledes findes ei heller hertil Anledning i hendes mindre sikkre og tildeels, dog i mindre væsentlige Omstændigheder, hinanden modsigende Forklaringer om det Speciellere ved Maaden hvorpaa, og Tiden naar hun har forøvet disse Forbrydelser, idet hendes Tilstaaelser dog bestemt gaae ud paa, at Giften er bibragt Mændene under Sygdomme, som de allerede vare undergivne, i den Medicin, som de desaarsag brugte, hvorved endnu maa bemærkes, at det, efter den af det kongelige Sundheds-Collegium under 31te Marts d. A. afgivne Erklæring, til hvilken Collegiet ogsaa senere paa nærmere Forespørgsel ubetinget har henholdt sig, maa antages at der er fundet Arsenik i det, som af begge Arrestantindens Mænds Liig er foranstaltet indsendt til samme, ligesom bemeldte Collegium ogsaa i denne Henseende har erklæret, at det saaledes er sandsynligt at begge de afdøde Mænd virkeligen ere blevne forgiftede med Arsenik, og vel er det af Defensorerne for Arrestantinden formeent, at det ikke skulde være beviist, at det virkeligen var Hans Larsens og Møller Petersens Grave, der under Sagen have været undersøgte, og hvoraf de Levninger af Liig ere optagne, som have været underkastede lægevidenskabelig Prøve; men efter hvad

der er oplyst skjønnes det ikke at kunne antages, at nogen Feiltagelse i den omhandlede Henseende kan have fundet Sted.

Men om det end saaledes maa antages tilstrækkeligen godtgjort, at Arrestantinden har indgivet sine Mænd Gift, findes det dog ikke bragt til Vished, at disses Død virkeligen er bevirket eller fremskyndet ved Giften, idet det er oplyst, at de leed af betydelige Sygdomme, og Døden saaledes kan have været Følgen af disse. Arrestantinden kan derfor, som og i Underretsdommen antaget, under denne Deel af Sagen kun dømmes som skyldig i at have med Overlæg forsøgt at ombringe sine Mænd.

Hvad dernæst Ildspaasættelsen angaaer, har hun paa den forhen ommeldte Maade tilstaaet, at Petersen havde underrettet hende om at han ikke saae sig istand til at rede sig ud af sine ved Møllens Fæstning paadragne Forpligtelser uden at afbrænde Møllegaarden, og at han derfor havde boret Huller i Bagerovnen, hvorved altsaa, naar der lagdes Ild i denne, vilde bevirkes, at Bygningen kom i Brand, samt at han dernæst reiste til Kjøbenhavn for at bortfjerne Mistanke. Derefter blev, da Bagningen om Morgenen den 25de Mai 1830 skulde forberedes, efter hvad der maa antages tilstrækkeligt godtgjort, ifølge speciel Paamindelse af Arrestantinden til hendes Piger om at begynde at blusse, kastet Halm ind i Ovnen og Halmen antændt, og bemærkedes det strax efter at Gaarden var i Brand, ligesom den og derefter aldeles afbrændte.

De af Arrestantinden tilstaaede Tyverier have bestaaet i, at hun til forskjellige Tider, medens Hans Larsen levede og efter hans Tilskyndelse, hemmeligen har taget Fødevarer fra sine Forældres Loft og Penge — nogle Mark eller Rigsdaler ad Gangen — af sin Stedfaders Chatol, til hvilket Hans Larsen havde givet hende Nøglen. Ritigheden af disse Tilstaaelser er bestyrket ved Arrestantindens Moders Udsagn om at hun og hendes Mand oftere savnede Fødevarer og Penge.

Hvad endeligen det unaturlige Forhold betræffer, som Arrestantinden tilstaaer at have bedrevet med et andet Fruentimmer, har dette Fruentimmer vel benægtet saadant, men dette vil ikke kunne svække Tilstaaelsens Virkning for Arrestantindens Vedkommende, hvorved dog iøvrigt bemærkes, at bemeldte Forhold ikke skjønnes at kunne henføres under den i L. 6—13—15 omhandlede unaturlige Omgængelse.

Forsaavidt Arrestantinden — som allerede foran berørt — under nogle Forhører har paaskudt, at hun paa den Tid, da de ovenmeldte af hende tilstaaede Handlinger, eller en Deel af dem, ere begaaede, ikke har været sin Forstand mægtig, findes dette Foregivende, hvis Rigtighed ingenlunde kan ansees godtgjort ved de fremkomne Oplysninger, ikke at kunne tillægges nogen Vægt.

Ifølge alt det Foranførte vil Arrestantinden paa Grund af sin Deelagtighed i Mordbrand, være at straffe for denne Forbrydelse efter L. 6—19—1, jevnført Frd. 24de September 1824, med at have forgjort sin Hals

og steiles, samt til Eieren af Hagested Møllegaard, Kammerherre, Oberstlieutenant Grevencop Castenskjold, at bøde 40 Lod Sølv og til Kongen ligesaa Meget, og vil ved denne Straf de være absorberede, som Arrestantinden for de øvrige af hende vedgaaede Forbrydelser har forskyldt efter L. 6—6—22, jevnført Frd. 4de October 1833 §. 14, samt efter Frd. 20de Februar 1789 §. 1 og Analogien af L. 6—13—15.

Ligesom altsaa Underretsdommens Bestemmelser med Hensyn til Straffen for Arrestantinden bifaldes, saaledes maa det ogsaa billiges, at det er paalagt hende at udrede Erstatning, 1847 Rbdlr. 24 ß. S. og T., til Landbygningernes Brandassurance og 1964 Rbdlr. 35 ß. r. S. til vedkommende Assurance-Compagnie for Varer og Effecter, samt at betale Actionens Omkostninger, hveriblandt Salair til Defensor i første Instants, Procurator Arboe, hvilket Salairs Størrelse dog vil være at nedsætte til 10 Rbdlr. Sølv.

I Salair til Actor her for Retten, Kammerraad og Procurator Nyegaard, bliver Arrestantinden pligtig at udrede 15 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling i første Instants og Sagførelsen for begge Retter har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Underretsdommen bør ved Magt at stande, dog saaledes, at det Procurator Arboe tilkommende Salair nedsættes til 10 Rbd. Sølv.

I Salair til Actor her for Retten, Kammerraad og Procurator Nyegaard, betaler Arrestantinden,

Cathrine Kirstine Margrethe Petersen af Hagested, 15 Rbdlr. Sølv.

De idømte Bøder og Erstatningssummer udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 28de Octbr. 1840.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Auditeur Liebenberg for Høiesteret betaler Tiltalte 30 Rbdlr. Sølv.

No. 25.

Naar en Hoverieforening fastsætter at Hovmarkerne skulle deles i visse Lodder, der ved Lodkastning tildeles Vedkommende, uden at bestemme hvem der skal foranstalte Inddelingen, kan Formodningen ikke være for at den skal iværksættes af de Hoveriepligtige. At disse længere end i Hævdstid selv have deelt Lodderne imellem sig, kan ei begrunde nogen Ret for dem til at vedblive dermed. En af Herskabet foranstaltet Inddeling i Hovlodder anseet stridende imod Hoverieforeningen, fordi der ikkun var taget Hensyn til Loddernes Areal, men ei til den forskjellige Arbeidskraft, som efter deres Beskaffenhed udfordredes til deres Dyrkning. Den af Herskabet trufne Fremgangsmaade med Hovloddernes Fordeling antaget ikke at kunne bestaae med Hoverieforeningens Forskrifter om at de skulde fordeles ved Lodkastning. Der tilkommer ikke Herskabet Erstatning

for det Tab, samme har lidt ved de Hoveriepligtiges Vægring ved at foretage det dem uretteligen affordrede Arbeide. Udeblivelse fra Hovarbeide kan ei medføre Strafansvar, naar de Paagjeldende befindes ikke at have været pligtige at foretage det. For at Udredelsen af det en Sagfører ved Underretsdommen af det Offentlige tillagte Salair kan paalægges vedkommende Part, er det ei fornødent at Dommen i denne Henseende er paaanket.

I Sagen:

Besidderen af Baroniet Schelenborg, Baron von Juel Brockdorff,

contra:

Gaardfæsterne Ole Jensen, Christen Stephensen og Abraham Jensen af Hersnap, Jørgen Johansen, Rasmus Rasmussen, Peder Larsen, Niels Rasmussen, Niels Nielsen, Wilhelm Frederiksen, Peder Nielsen, Poul Jensen, Lars Christensen og Mads Christensen af Dalbye, samt Lars Pedersen, Anders Nielsen, Niels Jensen, Jens Rasmussen, Peder Andersen, Jeppe Rasmussen, Hans Jørgensen, Mads Larsen, Jørgen Hansen, Daniel Frederiksen, Rasmus Pedersen og Lorentz Christophersen af Martofte.

(Afsagt den 18de November 1839.)

I Anledning af at de Indstævnte, Gaardfæsterne Ole Jensen, Christen Stephensen og Abraham

Jensen af Hersnap, Jørgen Johansen, Rasmus Rasmussen, Peder Larsen, Niels Rasmussen, Niels Nielsen, Wilhelm Frederiksen, Peder Nielsen, Poul Jensen, Lars Christensen og Mads Christensen af Dalbye, samt Lars Pedersen, Anders Nielsen, Niels Jensen, Jens Rasmussen, Peder Andersen, Jeppe Rasmussen, Hans Jørgensen, Mads Larsen, Jørgen Hansen, Daniel Frederiksen, Rasmus Pedersen og Lorentz Christophersen af Martofte, i Aaret 1836 nægtede at udføre det dem af deres Herskab anviste Hovarbeide i en af de til Hovedgaarden Schelenborg henhørende Hovmarker, Sandvangsmarken kaldet, efter den Inddeling i Rode og Hovlodder, som Herskabet ved Stifts-Landinspecteur Buchhave havde foranstaltet iværksat, men hvorved de Indstævnte ansaae sig forurettede, idet denne Inddeling formeentligen var i Strid med den under 6te Marts og 26de April 1792 indgaaede Hoverieforening, har Citanten, Besidderen af Baroniet Schelenborg, Baron von Juel Brockdorff, i første Instants saggivet de Indstævnte ved Baroniets Birketing, og derunder paastaaet dem hver for sig idømte en klækkelig Mulct til vedkommende Fattigkasse for Udeblivelse fra det Hovarbeide, hvortil de vare tilsagte, samt kjendte pligtige at modtage til forsvarlig Dyrkning og Behandling de Hovlodder i Schelenborg Hovmarker, som allerede til dem ere opmaalte og afsatte eller fremdeles maatte blive det, og

endvidere tilpligtede efter uvillige Mænds Skjøn in solidum at erstatte ikke blot hvad Vintersædens Nedlæggelse i Sandvangsmarken har i Aaret 1836 kostet Herskabet, forsaavidt dette Arbeide skulde af dem have været udført, men tillige det Tab, som maatte blive en Følge af at den ommeldte Vintersæd formedelst deres Vægring ved at forrette Hovarbeidet ei blev nedlagt i rette Tid, hvorhos han fremdeles paastod de Indstævnte ansete med Mulct for indbyrdes at have forenet sig om ikke at ville udføre det omhandlede Hovarbeide, samt paalagte skadesløst at betale Sagens Omkostninger.

Da imidlertid samtlige disse Paastande bleve forkastede ved den ergangne Underretsdom, der frifandt de Indstævnte for Citantens Tiltale og ophævede Processens Omkostninger, hvorunder det Procurator C. H. Hansen, der efter Ordre havde i første Instants udført Sagen for de Indstævnte, tillagte Salarium af 40 Rbdlr. Sølv bestemtes at skulle udredes af det Offentlige, har nu Baron v. Juel Brockdorff, ifølge Stævning af 11te September f. A., paaanket den saaledes afsagte Dom for Overretten, idet han har inhæreret sin ved Underretten nedlagte Paastand med den Modification, som følger af at det Tab, der i den tidligere Paastand var forudsat muligen at ville resultere af at Vintersæden i Aaret 1836 blev for sildigt nedlagt i Sandvangsmarken, nu virkeligen skal være indtraadt, ligesom han og har paastaaet de Indstævnte tilpligtede in solidum at betale ham Appellens Omkostninger, hvorimod de Indstævnte have

paastaaet Underretsdommen stadfæstet og sig tilkjendte Processens Omkostninger her for Retten skadesløst.

Ved den ovennævnte i Aaret 1792 indgaaede Hoverieforening er blandt Andet bestemt, at aarligen fire af de Schelenborg Hovedgaard tilliggende Marker skulle besaaes og den ene af disse Marker brakkes til Rug og pløies anden Gang, hvilket tilligemed Brak-Harvningen skal besørges af Herskabet ved egne Heste og Folk, hvorimod "den hele Mark, naar Sæden skal lægges, deles mellem de 31⅔ Hovninger, efterat de saakaldte Fribønder have modtaget deres Andeel, der bestaaer af 8 Tdr. Land, hvilke Lodder inddeles, saavidt muligt, lige med hinanden og ved Lodkastning gives Eiermand", og i Forbindelse hermed fastsættes endvidere, paa hvad Maade de saaledes engang bestemte og antagne Lodder i de paafølgende 4 Aar skulle behandles til Sædeavl.

At nu de ommeldte Bestemmelser i Hoverieforeningen skulde, saaledes som de Indstævnte have formeent, hjemle dem nogen Ret til selv at fordele Marken i Hovlodder og at følgeligen den af Herskabet foranstaltede Inddeling allerede af den Grund ei skulde være bindende for dem, findes ikke at kunne antages, eftersom Hoverieforeningen Intet indeholder om at Delingen skulde overlades til de hoveriepligtige Bønder, hvilket ei heller skjønnes efter Sagens Natur eller Hovierielovgivningens Grundsætninger at kunne have Formodningen for sig, hvorimod det saavel i Pl. om Hoverieforeninger af 24de Juni 1791, som i

den senere Forordning om Hoveriet af 6te December 1799, in specie i sammes §. 12, meget mere forudsættes, at Markernes Inddeling i bestemte Hovmaal foranstaltes af Herskabet, dog at Bønderne forbeholdes Ret til at anke over den skete Inddeling, saafremt de derved maatte ansee sig præjudicerede. Ligesaalidet kan den Omstændighed, at de Hoveriepligtige, efter hvad der under Sagen er in confesso, fra den Tid Hoverieforeningen blev indgaaet og indtil den i Aaret 1836 skete nye Inddeling af Hovmarken, altsaa meget længere end i Hævdstid, selv have deelt Lodderne mellem sig, begrunde nogen Rettighed for de Indstævnte til fremdeles at vedblive med saadan Fordeling, da Hævd ei skjønnes anvendelig i nærværende Tilfælde, hvor de Betingelser, som ifølge Lovgivningen udfordres til denne Erhvervelsesmaade, og navnligen den dertil fornødne uafbrudte Retsudøvelse, ikke ere eller efter Tilfældets Beskaffenhed kunde være tilstede.

Hvad dernæst det Spørgsmaal angaaer, om og hvorvidt selve den af Citanten foranstaltede Inddeling i Hovlodder og disses Fordeling mellem de Indstævnte kan ansees overeensstemmende med Hoverieforeningen, da bliver at bemærke, at hele Sandvangsmarken, ifølge den under Sagen fremlagte, af Stifts-Landinspecteur Buchhave forfattede Beregning, er inddeelt i fire lige store Roder, hver paa 184,000 □ Alen, og Roderne igjen i mindre Lodder, der ere fordeelte mellem de forskjellige Byer, hvortil de hoveriegjørende Bønder henhøre,

og deriblandt til Byen Harsnap 10 Lodder i første og 2 i anden Rode, til Martofte Bye 5 Lodder i anden og 9 i tredie Rode, og til Dalbye 2 Lodder i anden og 10 i fjerde Rode. At denne Inddeling, hvorved der er taget Hensyn til Loddernes Areal i Forbindelse med Gaardenes Hartkorn, der fornemmeligen i de forskjellige Byer er af ulige Størrelse, nøiagtigen er udført efter den Maalestok, som saaledes er lagt til Grund for samme, maa fra de Indstævntes Side ansees erkjendt, da for saavidt ingen Indsigelse af dem under Sagen er fremsat.

Derimod have de Indstævnte anket over, at alene Loddernes Areal er taget i Betragtning uden at der tillige er agtet paa den forskjellige Arbeidskraft, som efter de afsatte Lodders Beskaffenhed udfordres til deres Dyrkning, ligesom de og have formeent, at Hoverieforeningens Bestemmelse om at Loddernes Fordeling mellem de Hoveriepligtige bør skee ved Lodkastning er ved den omhandlede af Herskabet trufne Foranstaltning vilkaarligen tilsidesat.

Det skjønnes heller ikke rettere, end at den Passus i Hoverieforeningen, hvorved bestemmes, at Hovlodderne skulle "inddeles saavidt muligt lige med hinanden", nærmest maa antages at sigte til at Hovarbeidet skulde efter Mulighed fordeles lige mellem de hoveriegjørende Bønder, hvilket Øiemed imidlertid ei kan opnaaes ved blot at afsætte Lodderne efter Arealet, da der, ifølge de under Sagen fremkomne Oplysninger, maa antages, paa Grund af Beliggenheden, saavelsom Terrainets og

Jordsmonnets Beskaffenhed, at være en særdeles betydelig Ulighed mellem de forskjellige Lodder, hvori Sandvangsmarken er inddeelt, forsaavidt angaaer det Arbeide, der udkræves til en forsvarlig Behandling af Jorden, i hvilken Henseende det navnligen ved en under 7de April 1837 afholdt og den 10de s. M. inden Retten afhjemlet Overskjønsforretning maa ansees oplyst, at de Lodder, der henhøre til den tredie, tildeels af et bakket Terrain bestaaende Rode, udfordre dobbelt Hestekraft imod den anden Rode, og ligeledes for de Folk, som skulle anvendes til Arbeidet, ere langt besværligere at drive end den sidstnævnte Rode, samt at der til den fjerde Rodes Dyrkning behøves omtrent en tredie Deel mere Arbeidskraft end til den anden.

Det forøgede Arbeide, som efter en saadan ulige Fordeling tilfalder dem, der faae de vanskeligere Lodder til Dyrkning, bliver imidlertid end byrdefuldere, naar der ikke gives dem Adgang til, efter nogen Tids Forløb ved en ny Fordeling at kunne istedet derfor erholde lettere Lodder og saaledes faae Opretning for det strengere Arbeide, der først var blevet dem tildeelt. Det er og fra Citantens Side, navnligen i hans ved Overretten fremlagte Indlæg af 15de Juli sidstleden, agnosceret, at der ifølge Hoverieforeningen bør, hver Gang et nyt fireaarigt Sædeskifte begynder, foretages en gjentagen Lodkastning, hvorved Lodderne paany fordeles mellem de Hoveriepligtige, hvilket og nærmest synes at stemme med den i Hoverieforeningen indeholdte Forskrift om at Fordelingen

af Lodderne skal skee ved Lodkastning og derefter de saaledes bestemte og antagne Lodder under et fireaarigt Sædeskifte behandles paa den Maade, som i Foreningen nærmere er fastsat. En saadan Fremgangsmaade vilde iøvrigt og kunne være af Vigtighed for de hoveriegjørende Bønder, selv om der ved Markens Inddeling i Hovmaal var taget behørigt Hensyn til Arbeidets ligelige Fordeling, da det er antageligt, hvad og Parterne gjensidigen have erkjendt, at en fuldkommen lige Fordeling af Hovarbeidet, in specie efter den omhandlede Hovmarks særegne Beskaffenhed, ikke lader sig iværksætte, og der saaledes i intet Tilfælde vilde kunne undgaaes en meer eller mindre betydelig Ulighed, hvorpaa der ved hiin Foranstaltning nogenlunde kunde raades Bod.

Men heller ikke i denne Henseende skjønnes den af Citanten trufne Indretning med Hovlodderne Fordeling at harmonere med de i Hoverieforeningen vedtagne Regler. Vel findes det ikke at kunne statueres, at Citanten skulde have villet, at enhver af Bøndergaardene for bestandigt skulde behandle den Hovlod til Dyrkning, som engang ved Lodkastning var tilfalden dens Besidder, og at saaledes den ovenberørte Hovedbestemmelse angaaende en ny Fordeling ved Begyndelsen af hvert Sædeskifte ei skulde efterkommes; thi om end dette, der i Underretsdommen er forudsat, nærmest maatte kunne udledes af den i første Instants brugte Procedure, saa har Citanten i alt Fald her ved Retten udtrykkeligen tilkjendegivet, at saadant ei har været hans Mening, uden at derimod er

fremsat nogen speciel Indsigelse af de Indstævnte, der navnligen ei have exciperet imod at denne Erklæring tages i Betragtning paa Grund af at samme skulde være i Strid med hvad der ved Underretten har været in confesso.

Derimod maa det bemærkes, at Selveier-Huusmand Jacob Hansen af Birkeberg under et ved Baroniet Schelenborgs Birketing optaget Tingsvidne edeligen har forklaret, at det, efterat Hovlodderne ved den i 1836 iværksatte Inddeling af Sandvangsmarken vare bestemte, blev overladt til Bønderne selv at fordele dem imellem sig ved Lodkastning saaledes at denne skulde skee rodeviis, og skjøndt Citanten, navnligen under Overretsproceduren, har modsagt Rigtigheden heraf, har han paa den anden Side ei heller paastaaet, at Lodkastningen efter den i 1836 tagne Bestemmelse skulde foregaae mellem samtlige i oftnævnte Mark lodtagne Hovbønder, hvorimod han har yttret, at Lodkastningen ikkun skulde skee mellem de Bønder indbyrdes, som henhøre til samme Bye, hvilket og synes at fremgaae af den ovenberørte af Stifts-Landinspecteuren forfattede Beregning, forsaavidt visse bestemte Lodder derved ere tillagte enhver af de hoveriegjørende Byer. Men det er klart, at en saadan Foranstaltning, hvorefter Lodkastningen alene skulde foregaae rodeviis eller byeviis, hvilken Regel hverken findes at være hjemlet i Hoverieforeningen, der uden nogen særlig Indskrænkning bestemmer, at de affatte Hovlodder skulde ved Lodkostning gives Eiermand, eller

skjønnes at være en nødvendig Følge af Hoveriegaardenes ulige Størrelse i de forskjellige Byer, maatte medføre, at det Øiemed, som maa antages tilsigtet ved den periodisk gjentagne Lodkastning, der efter Hoverieforeningen skulde finde Sted, herved tildeels vilde forfeiles; thi ligesom Uligheden i Hovarbeidets Fordeling ifølge det Ovenanførte fornemmeligen maa antages at finde Sted mellem Roderne indbyrdes, og denne Ulighed naturligviis aldeles ikke vilde blive afhjulpen ved en Lodkastning, der blot skete rodeviis, saaledes vilde det samme ogsaa for en Deel indtræde, naar Lodkastningen ikkun foregik byeviis, efterdi netop Lodderne i de Roder, hvis Dyrkning udfordrer meest Arbeidskraft, ved den i Aaret 1836 iværksatte Fordeling udelukkende ere tildeelte enkelte af de 5 i Stifts-Landinspecteurens Beregning ommeldte Byer, idet navnligen alle Lodderne i den tredie Rode, hvis Drift især-deleshed skal være besværlig, ere tillagte Hoveriebønderne i Martofte Bye, og ligeledes samtlige Lodder i den fjerde Rode ere tildeelte Gaardbrugerne i Dalbye.

Som Følge heraf kunne de Indstævnte ei ansees pligtige at forrette det dem efter den omhandlede Inddeling anviste Hovarbeide, endog uden Hensyn til hvad der forøvrigt fra deres Side er erindret om at det Areal, der er udlagt dem til Dyrkning i titnævnte Mark, skal være større end det efter Hoverieforeningen burde være, deels paa Grund af at samme skal være forøget ved senere opdyrket Engbund, og deels fordi der ikke til de saakaldte Fribønder skal være afsat det fulde Areal af 8 Tdr. Land,

som Hoverieforeningen bestemmer; hvilke Indsigelser det saaledes bliver unødvendigt nærmere at prøve.

Af det Foranførte er det og en umiddelbar Følge, at de Indstævnte ei kunne have at erstatte hvad Vintersædens Nedlægning i Sandvangsmarken i Aaret 1836 har kostet Citanten, og ligesaalidet kunne have at udrede nogen Godtgjørelse for det Tab, som Citanten maatte have lidt derved, at Vintersæden blev i det nævnte Aar for sildigt nedlagt formedelst de Indstævntes Vægring ved at udføre det dem uretteligen affordrede Hovarbeide. Ei heller vil Citantens Paastand kunne gives Medhold forsaavidt samme gaaer ud paa at de Indstævnte skulde ansees med Mulct for Udeblivelse fra det Hovarbeide, til hvilket de i forbemeldte Aar vare tilsagte; thi, ligesom Forordn. angaaende Orden ved Hoveriet af 25de Marts 1791 §. 16, hvortil Hoveriforordningen af 6te December 1799 §. 12, 1ste Passus, og §. 32 referere sig, alene bemyndiger Amtmanden til, naar Herskabet klager over at Hovbønderne ei ville forrette det dem formeentligen paahvilende Hoverie, da at mulctere enhver af Bønderne med 1 Rbdlr. daglig, indtil de forrette Arbeidet, paa det at samme intet Ophold skal lide indtil Dom kan afsiges, i hvilken Anledning Citanten og i sin Tid har henvendt sig til vedkommende Amtmand, der imidlertid ved en under Sagen fremlagt Skrivelse af 6te October 1836 svarede, at Amtet efter Omstændighederne ei fandt sig beføiet til at paalægge de Indstævnte under Mulct at udføre det omhandlede Arbeide, saaledes indeholder og

Bestemmelsen i den sidstnævnte Forordnings §. 12, 2den Passus, ikkun Hjemmel for at mulctere Hovbønderne, forsaavidt de ved Sagens Paadømmelse befindes uden Grund at have ført Klage over at være forurettede af deres Herskab.

Hvad endeligen den nedlagte Paastand angaaer om Anvendelsen af Mulct paa Grund af at de Indstævnte skulle have forenet sig om ikke at ville udføre det ovenmeldte Hovarbeide efter den af Herskabet foranstaltede Inddeling af Hovmarken, og herved formeentligen i ethvert Fald have gjort sig skyldige i Overtrædelse af de dem ifølge Frd. 25de Marts 1791 §. 18 som hoveriegjørende Bønder paahvilende Pligter, da har Citanten til Beviis for at en saadan Overeenskomst har været indgaaet imellem de Indstævnte paaberaabt et Tingsvidne, som han til Oplysning herom har ladet optage ved Baroniet Schelenborgs Birketing; men foruden at ikkun et af de afhørte Vidner selv vil have været tilstede, da hiin Overeenskomst blev sluttet, hvorimod de øvrige Vidner alene have kunnet forklare hvad de derom have hørt fortælle, saa gaae og de afgivne Forklaringer nærmest ikkun ud paa, at de hoveriegjørende Bønder skulle have forenet sig om ikke at ville paabegynde Pløining i Sandvangsmarken førend Vintersæden skulde lægges, og navnligen ei at ville forrette Pløining til Rapsæd, hvortil de i Sommermaanederne af Herskabet vare tilsagte, hvilket Arbeide imidlertid ikke vedkommer det, der er

Gjenstand for nærværende Sag, og desuden aldeles ikke nævnes i Hoverieforeningen.

Den paaankede Dom, der, som allerede bemærket, har i det Hele frifundet de Indstævnte for Citantens Tiltale og hvorved Processens Omkostninger i første Instants retteligen findes at være ophævede, vil saaledes blive at stadfæste, alene med den Modification, at det de Indstævntes ved Underretten befalede Sagfører, Procurator C. H. Hansen, tilkjendte Salarium, der, i Betragtning af Sagens Vidtløftighed, skjønnes passende bestemt til 40 Rbdlr. Sølv, vil, i Medfør af Frd. 3die Juni 1796 §. 42, sammenholdt med Frd. 24de October 1806 §. 3, blive at tilsvare af Citanten istedetfor at samme ved Underretsdommen er bestemt at skulle udredes af det Offentlige; for hvilken Forandring den Omstændighed ei skjønnes at kunne være til Hinder, at Dommen ikke i denne Henseende er paaanket, eftersom Overretten ex officio maa have at paasee, at det Offentlige ikke bebyrdes med Udredelsen af et Salarium, som i Medhold af Lovgivningen bør tilsvares af vedkommende Part. Saa vil og Citanten efter Omstændighederne være at tilpligte at betale de Indstævnte Processens Omkostninger ved Overretten, hvilket bestemmes til 30 Rbdlr. Sølv.

Forsaavidt Sagen i første Instants har været beneficeret, bemærkes, at saavel Behandlingen, som den befalede Sagførelse har været forsvarlig.

Det behørige stemplede Papiir er her ved Retten forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Underretsdommen bør ved Magt at stande, dog saaledes, at Citanten, Besidderen af Baroniet Schelenborg, Baron v. Juel Brockdorff, udreder det Procurator C. H. Hansen tilkjendte Salarium af 40 Rbdlr. Sølv.

Processens Omkostninger ved Overretten betaler Citanten med 30 Rbdlr. Sølv til de Indstævnte, Gaardfæsterne Ole Jensen, Christen Steffensen og Abraham Jensen af Hersnap, Jørgen Johansen, Rasmus Rasmussen, Peder Larsen, Niels Rasmussen, Niels Nielsen, Wilhelm Frederiksen, Peder Nielsen, Poul Jensen, Lars Christensen og Mads Christensen af Dalbye, samt Lars Pedersen, Anders Nielsen, Niels Jensen, Jens Rasmussen, Peder Andersen, Jeppe Rasmussen, Hans Jørgensen, Mads Larsen, Jørgen Hansen, Daniel Frederiksen, Rasmus Pedersen og Lorentz Christophersen af Martofte.

At efterkommes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 26.

Tvist om hvorvidt en i et Aftægtsskjøde indeholdt Bestemmelse om at Sælgerens og Hustrues Efterladenskaber skulde tilfalde Kjøberen eller Eieren af Stedet, kunde antages at omfatte en Capital, der ved Arv var tilfalden Sælgerens Hustrue efter hendes Mands Død.

I Sagen:

Huusmand Anders Nielsen af Glostrup,

contra:

Gaardmand Niels Pedersen paa Hvessinge Mark, Ungkarl Niels Christopher Simonsen og Huusmand Andreas Rasmussen af Eiby.

(Afsagt den 25de November 1839.)

Ved Aftægtsskjøde af 18 Febr. 1826, tinglæst den 22 s. M., afhændede daværende Huusmand Ole Jørgensen af Glostrup, med Samtykke af sin Hustrue Maren Nielsdatter, et ham tilhørende Huus i Glostrup, for en Kjøbesum af 200 Rbd., samt en i Skjødet nærmere bestemt Aftægt for sig og Hustrue, hvorhos det i Skjødets 4de Post fastsattes, at Citanten eller Stedets Eier skulde bekoste Sælgeren og Hustrue en anstændig Begravelse ved deres dødelige Afgang, "hvorimod alt vores Efterladenskaber tilfalder ham eller Arvinger". Da fornævnte Maren Nielsdatter, der blev den Længstlevende og hvem der efter hendes Mands Død ved Arv efter Sønnen, Gaardmand Jørgen Olsen paa Hvessinge Mark, var tilfalden en Capital af 150 Rbdlr., som blev indsat i Sparekassen for Kjøbenhavn og Omegn, dernæst i indeværende Aars Begyndelse afgik ved Døden, paastod Citanten, der endnu var Eier af Huset, paa Skiftet sig i Kraft af Skjødet kjendt eneberettiget til den Afdødes samtlige Efterladenskaber, inclusive hiin i Sparekassen indestaaende Capital, hvorimod de Indstævnte, Gaard-

mand Niels Pedersen paa Hvessinge Mark, Ungkarl Niels Christopher Simonsen og Huusmand Andreas Rasmussen af Eiby, deels paa egne, deels paa deres Hustruers Vegne, som den Afdødes Livsarvinger, vel indrømmede Citanten Ret til den Afdødes øvrige Efterladenskaber, men derimod formeente sig berettigede til hiin Capital med Renter til Deling indbyrdes efter Loven, og blev denne de Indstævntes Formening ogsaa given Medhold ved den inden Kjøbenhavns Amts søndre Birks Skifteret under 9de Marts sidstleden affagte Eragtning.

Denne Decision paaanker Citanten nu ifølge dertil erholdt beneficium paupertatis og Opreisning til at underkjendes, tilsidesættes og derhen forandres, at han kjendes berettiget til Alt hvad afgangne Maren Nielsdatter har efterladt sig og til som myndig Arving at faae hendes Boe extraderet, hvorhos han har nedlagt Paastand om at de Indstævnte tilpligtes in solidum at betale denne Sags Omkostninger skadesløst, deels til det Offentlige stemplet Papiir og Retsgebyhr, deels til Citanten hans øvrige Omkostninger for begge Retter skadesløse eller med noget Tilstrækkeligt.

Af de Indstævnte have derimod Gaardmand Niels Pedersen og Ungkarl Niels Christopher Simonsen ladet møde og paastaae Skiftedecisionen stadfæstet, samt sig tillagte Processens Omkostninger hos Citanten, hvorimod Huusmand Anders Rasmussen, skjøndt lovligt varslet, hverken har mødt eller ladet møde.

Da det er in confesso, at den Capital, hvorom der under nærværende Sag tvistes, først er erhvervet efter Aftægtsskjødets Udsteders, Huusmand Ole Jørgensens Død, vil Sagens Afgjørelse beroe paa, hvorvidt den foranciterede Bestemmelse i det ovennævnte Skjøde, der efter sit Indhold hverken kan betragtes som en Fledføringscontract og saaledes bedømmes efter de om denne Contract gjeldende Lovbestemmelser, eller som testamentarisk Disposition tillægges Virkning imod Livsarvingerne, kan antages ved Udtrykket: "alt vores Efterladenskaber", tillige at have tilsigtet en saadan tilfældig og uforudseelig Forøgelse af Ole Jørgensens og Hustrues Efterladenskaber, som den hvorom Talen her er, eller snarere maa formodes ikkun at have havt en saadan Tingenes Stilling for Øie, som den der fandt Sted ved Contractens Indgaaelse.

Dette Sidste skjønnes nu ifølge Forholdets Natur og Contractens Beskaffenhed at maatte statueres, navnligen naar hensees til, at den Citanten eller hans Eftermand i Eiendommen tillagte Ret til at erhverve den forrige Eiers og Hustrues Efterladenskaber er omtalt nærmest som en Erstatning for den ham paahvilende Pligt at udrede Begravelses-Omkostningerne, og hermed sammenholdes at disses Beløb i Contracten ikkun er anslaaet til 30 Rbdlr.

Forsaavidt Citanten til Styrke for sin Paastand videre har erindret, at de Indstævnte dog ikke vilde kunne have gjort Fordring paa den omtvistede Capital saafremt

den havde været modtagen af afgangne Maren Nielsdatter og derved overgaaet iblandt hendes øvrige Efterladenskaber, samt erindret, at den tilfældige Omstændighed, at saadant ikke er skeet, ikke kan forandre Retsforholdet, maa herved bemærkes, at om det end i saa Fald maatte have været umuligt for de Indstævnte at gjøre deres Ret gjeldende, kan herfra dog ingen Slutning drages til hvad der har været Contrahenternes Villie, eller nogen Regel heraf udledes for det nærværende Tilfælde, hvor den senere Accession er aldeles affondret fra de Afdødes øvrige Formue.

Men naar Citanten endeligt, ifølge Bevilling til at fremlægge nye Documenter her for Retten, har paaberaabt sig, deels Maren Nielsdatters saakaldte Tilstaaelse af 13de September 1835, ved hvilken hun efter sin Død tillægger Citanten eller Arvinger den oftmeldte Capital, og deels en Skrivelse fra Sjellands Stiftamtmandskab af 12te Februar sidstleden til Skifteforvalteren, hvoraf erfares, at hun for Amtet har andraget, at hine 150 Rbdlr. allerede i hendes levende Live maatte overdrages Citanten, da er det klart, at ligesom det førstnævnte Document, der som testamentarisk Disposition maa være uden Virkning imod Livsarvingerne, Intet indeholder til Bestyrkelse af at den ommeldte Clausul i Skjødet, ifølge Contrahenternes Villie, tillige skulde omfatte senere tilfældige Accessioner, saaledes kan det ei heller af den sidstnævnte Skrivelse sees, at det ommeldte Andragende er gjort i Erkjendelse af en Citanten

ifølge Skjødet tilkommende Ret, under hvilken sidste Forudsætning der dog alene vilde kunne tillægges det nogen Indflydelse paa nærværende Sags Afgjørelse.

Som en Følge af alt Foranstaaende vil saaledes den afsagte Skiftedecision være at stadfæste, hvorhos Processens Omkostninger efter Omstændighederne ville være at ophæve.

Da Citanten, uagtet det ham meddeelte beneficium paupertatis, har ladet møde ved en engageret Sagfører, vil der Intet være at attestere angaaende Sagførelsen.

Det Sagen tilhørende stemplede Papiir er rigtigt forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Den paaankede Skiftedecision bør ved Magt at stande.

Processens Omkostninger ophæves.

No. 27.

L. 6—19—1 anvendt, navnlig paa en Person, der havde lovet at være behjelpelig ved Ildspaasættelsen og været tilstede paa Gjerningsstedet under Forbrydelsens Udførelse. Straf for en psychologisk Aarsag til Mordbrand.

I Sagen:

Procurator Nyholm, som Actor,

contra:

Arrestanten Christen Christiansen Uggerløse og Arrestantinderne Else Pedersdatter, Arbeidsmand Christiansens Enke, samt Elisabeth Ivarsen, Møller Nissens Enke.

(Afsagt den 7de December 1839.)

Under nærværende Sag actioneres Arrestanten Christen Christiansen Uggerløse og hans Moder Arrestantinden Else Pedersdatter, Arbeidsmand Christiansens Enke, samt Arrestantinden Elisabeth Ivarsen, Møller Nissens Enke, der samtlige ere over criminel Lavalder, for Brandstiftelse. Ved de Tiltaltes inden Retten afgivne Tilstaaelser, som ere bestyrkede ved Sagens Omstændigheder og for Arrestantindernes Vedkommende ifølge L. 1—15—1 ikke kunne svækkes ved deres senere Fragaaelse, er det oplyst, at der, for at tilvende Arrestantinden Nissen Assurancesummen for nogle af hende hos det kjøbenhavnske Brandassurance-Compagnie paa Varer og Effecter assurerede Meubler og Effecter, m. v., til Beløb 1000 Rbdlr. r. S., var truffen en Aftale mellem de Tiltalte om at sætte Ild paa Huset No. 141 i St. Pederstræde her i Staden, i hvis Stueetage Arrestantinden Nissen boede. I Overeensstemmelse med hiin Aftale var sidstnævnte Arrestantinde Mandagen den 8de Juli tagen paa Landet, efter forinden sin Afreise at have truffet de fornødne Foranstaltninger for at Arrestanten Christiansen, uden at derved

nogen Mistanke opvaktes, kunde erholde Nøglen til Kjøkkenet og saaledes skaffe sig Adgang til hendes Værelser, naar Ildspaasættelsen skulde finde Sted. Bemeldte Arrestant indfandt sig derefter den paafølgende Dags Aften omtrent Kl. 10 ved Arrestantindens Gadedør, hvor hans Moder, der om Dagen pleiede at gaae Nissen tilhaande, allerede havde indfundet sig for at vente paa dennes Tilbagekomst, og efterat de begge havde siddet en Tid lang paa Gadedørstrappen og Vægteren havde forbudt dem der at opholde sig længere, begave de sig ind i Forhuset, hvorpaa Arrestanten kort efter, da han havde forvisset sig om at Vægteren ikke var i Nærheden, begav sig ind i Kjøkkenet, hvor han ved Hjelp af Frictionssvovlstikker tændte et Lys, som han satte ind under en i et Værelse staaende Sopha og begav sig derpaa, efterat have seet at der var gaaet Ild i Sophabetrækket og i Tæppet paa et tæt op til Sophaen staaende Bord, ud til Moderen, der imidlertid havde staaet paa Gangen. De begave sig derefter hjem og gik tilsengs. Ilden greb imidlertid om sig og havde før den slukkedes deels fortæret, deels beskadiget endeel Meubler, angrebet Panelet og Gulvet i et af Værelserne, samt brændt Hul i Loftet.

Ligesom Arrestanten har erklæret, at han indsaae, at mange Menneskers Liv ved Ildspaasættelsen udsattes for Fare, da der kun var een Trappe i Huset og Ilden paasattes i et Værelse, der stødte op til Forstuen, saaledes have af Arrestantinderne Christiansens Enke ligeledes erklæret, at hun ogsaa fuldkomment indsaae den

Fare, Manges Liv udsattes for, og Nissens Enke, at hun havde tænkt sig Muligheden af denne Fare.

Hvad nu den Straf angaaer, som de Tiltalte have forskyldt, da vil Arrestanten, som den der har iværksat Brandstiftelsen, ligefrem være at dømme efter Lovens 6—19—1, cfr. Frd. 24de September 1824, efter hvilke Lovbestemmelser Arrestantinden Christiansens Enke ogsaa, i Medfør af Grundsætningen i L. 6—17—3, 6—9—1 og Frd. 4de October 1833 §. 25, skjønnes at maatte ansees, da hun har vedgaaet at have lovet de tvende andre Tiltalte at være dem behjelpelig ved Ildspaasættelsen, ligesom hun og, som ovenmeldt, var tilstede paa Gjerningsstedet under Forbrydelsens Udførelse.

Hvad endeligen Arrestantinden Nissens Enke angaaer, da har hun vel stadigen udsagt, at Tanken om Ildspaasættelsen er opstaaet hos hende ved Arrestantens Tilskyndelse dertil, idet hun derhos har modsagt Arrestantens og hans Moders Forklaring forsaavidt samme gaaer ud paa, at hun selv skulde have opvakt Beslutningen hos ham til at udføre Forbrydelsen, men da hun derhos har vedgaaet, at have lovet Arrestanten en Belønning af 20 Rbdlr. for at iværksætte Ildspaasættelsen, hvorefter først den egentlige Plan er bleven lagt, skjønnes det ikke rettere, end at hun derved maa ansees som den, der har motiveret ham til at paatage sig Gjerningens Udførelse, om end ikke den første Tanke derom er opstaaet hos hende. Som Følge heraf vil hun i Medfør af

Grundsætningen i L. 6—19—5, cfr. 6—6—12 og Frd. 4de October 1833 §. 26, være at ansee med samme Straf som de andre Tiltalte.

I Erstatning ville samtlige Tiltalte have in solidum at udrede til Brandforsikkringen paa Huse og Gaarde i Kjøbenhavn 893 Rbdlr. 73 ß. S. og T., der udgjøre den Sum, som er udbetalt Eieren af det ommeldte Huus, Toldbetjent Selmer, for dettes ved Branden lidte Skade. Fremdeles ville de in solidum have at udrede til bemeldte Selmer 75 Rbdlr., hvortil den ham iøvrigt tilføiede Skade er ansat, samt til Samuel Jacob Nicolai Hallager, der havde Ophold hos Arrestantinden Nissen, 70 Rbdlr. i Erstatning for Forringelse paa ham tilhørende Effecter. Endvidere ville de Tiltalte være pligtige ligeledes in solidum at udrede denne Sags Omkostninger og derunder Salair til Actor, Procurator Nyholm, 12 Rbdlr. Sølv.

Den befalede Sagførelse, saavelsom Sagens Behandling forsaavidt den efter Rescr. af 12te Juni 1807 hører under Rettens Paakjendelse, har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestanten Christen Christiansen Uggerløse og Arrestantinderne Else Pedersdatter, Arbeidsmand Christiansens Enke, samt Elisabeth Ivarsen, Møller Nissens Enke, bør hver for sig have forgjort deres Hals og derefter steiles, samt ligeledes hver for sig betale til Toldbetjent Selmer 40 Lod Sølv og til Kongen ligeledes 40 Lod Sølv.

Saa ville og samtlige Tiltalte in solidum have at udrede i Erstatning til Brandforsikkringen for Huse og Gaarde i Kjøbenhavn 893 Rbdlr. 73 ß. Repræsentativer, til Toldbetjent Selmer 75 Rbdlr. og til Samuel Jacob Nicolai Hallager 70 Rbdlr., samt ligeledes in solidum at betale denne Sags Omkostninger, hvorunder i Salair til Actor, Procurator Nyholm, 12 Rbdlr. Sølv.

De idømte Bøder og Erstatningssummer at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse og Dommen i det Hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 17de Marts 1840.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Justitsraad Høegh-Guldberg for Høiesteret betale de Tiltalte, Een for Alle og Alle for Een, 30 Rbdlr. Sølv.

No. 28.

En Skiftedecision annulleret fordi et Spørgsmaal, hvis Afgjørelse ikke interesserede Boet, men ikkun Arvingerne indbyrdes, var ved den paakjendt uden at de Paagjeldende vare optraadte som Parter, og med Hensyn til hvilket der end ikke saaes i Boet at have været nogen Tvist forinden det optoges til Decision.

I Sagen:

Kjøbmand Hammer i Kallundborg,

contra:

Cancellieraad, Borgemester og Byefoged Cederfeld de Simonsen, som Skifteforvalter i afgangne Kjøbmand Jørgensens og senere afdøde Hustrues fælleds Boe.

(Afsagt den 9de December 1839.)

Under nærværende Sag paaanker Citanten, Kjøbmand Hammer i Kallundborg, en af Cancellieraad, Borgemester og Byefoged Cederfeld de Simonsen, som Skifteforvalter i afgangne Kjøbmand Jørgensens og senere afdøde Hustrues fælleds Boe, den 1ste Mai d. A. afsagt Decision, hvorved Citanten, der er givt med en Datter af bemeldte Afdøde, er tilpligtet at indbetale til Boet 1000 Rbdlr. Sedler eller at lade sig samme afkorte i den hans Kone efter hendes Forældre tilkommende Arv, idet nemlig Citanten har paastaaet denne Decision underkjendt og derhen forandret, at han frifindes for Tiltale af Kjøbmand Jørgensens og Hustrues Boe, samt at ham tillægges Appellens Omkostninger med noget Tilstrækkeligt.

Derimod har Indstævnte, Cancellieraad Cederfeld de Simonsen, der er stævnet, ikke blot for sin afsagte Decision og brugte Behandling at til- og forsvare, men tillige som Hovedvederpart og Sagvolder paa fornævnte Boes Vegne, paastaaet den indankede Decision

stadfæstet og Boet hos Citanten tilkjendt Processens Omkostninger skadesløst.

Af den under Sagen fremlagte Decisionsact erfares, at Citanten ved en i hans Svigerforældres Boe den 13de Marts d. A. afholdt Session blev, som det i Tilførslen til Skifteprotocollen hedder, med Hensyn til at han ved en foregaaende Skiftesamling mundtligen havde declareret, at han af sin afdøde Svigerfader havde modtaget 1000 Rbdlr. i Varer, m. v., som bleve ham skjenkede forinden han i Anledning af en Eiendoms Overdragelse udstedte sin Obligation til Svigerfaderen for 3000 Rbdlr., opfordret til at erklære, om han vilde føre hine 1000 Rbdlr tilbage i Boet eller lade sig samme afkorte i hans Hustrues Arv, i hvilken Anledning han tilkjendegav, at han ei fandt sig forpligtet til at tilbagebetale de ommeldte 1000 Rbdlr., da hans Svigerfader formeentligen maatte ansees berettiget til ved den imellem dem skete Afregning at bortskjenke denne Sum, hvorhos han, med den Bemærkning at han i det Hele ikke vidste hvorvidt han egentligen var de omhandlede 1000 Rbdlr. skyldig, da han aldrig havde seet nogen Opgjørelse fra hans afgangne Svigerfader, indlod Sagen til Skifterettens Decision; og blev umiddelbart derefter, uden videre Protocollation, Sagen optagen og derpaa, efterat den i nogen Tid havde henstaaet paa Grund af at Skifteprotocollen var tilstillet Amtet til Revision, under 1ste Mai d. A. i samme afsagt den ovennævnte Decision, som nu fra Citantens Side er paaanket.

Det Foranførte udviser, at der ikke her under Sagen er Spørgsmaal om nogen Forpligtelse for Citanten til som Debitor at tilsvare sine Svigerforældres Boe den omhandlede Capital af 1000 Rbdlr., men kun om hvorvidt han i Medhold af L. 5—2—61 og 5—4—5 kan ansees pligtig til i Boet at conferere denne Capital, der i sin Tid skal være ham skjenket af hans Svigerfader, ved enten at indbetale samme til Boet eller lade sig Beløbet afkorte i den hans Hustrue tilkommende Arv efter hendes Forældre. Det er følgeligen ikke selve Boet, der i nærværende Tilfælde er Part i Sagen, men Spørgsmaalet verserer derimod imellem Arvingerne indbyrdes, nemlig mellem Citanten paa den ene og hans Hustrues Medarvinger paa den anden Side, hvilke Sidste, der ere opgivne tildeels at være myndige, tildeels umyndige eller fraværende, saaledes ere at betragte som Citantens rette og egentlige Vederparter. Men det sees ikke at disse eller de for de umyndige eller fraværende Medarvinger beskikkede Værger, hvilke iøvrigt ligesom de tilstedeværende myndige Arvinger have givet Møde paa Skiftet, ere optraadte som Parter i Sagen under de Forhandlinger, der fandt Sted førend Sagen blev optagen til Paakjendelse, hvorimod den Discussion, som gik forud for Optagelsen, i alt Fald forsaavidt samme er tilført Protocollen, ikkun sees at have fundet Sted mellem Citanten og Skifteforvalteren, der og, som foranberørt, alene er indvarslet ved den af Citanten udtagne Overretsstævning.

Heller ikke kan det antages, at Indstævnte i Egenskab af Skifteforvalter har været competent til at handle paa de ovennævnte Medarvingers Vegne. Thi en Skifteforvalter repræsenterer vel det Boe, han har under Behandling, men kan ingenlunde i en Sag imellem Arvingerne indbyrdes betragtes som Repræsentant for nogle af disse i Forhold til den eller de af deres Medarvinger, hvis Interesse maatte være hines modsat.

Det bør forøvrigt ei lades ubemærket, at Kjøbmand Jørgensen, der er opgivet at være Arving i Boet, ved ved en i samme den 13de Juni sidstleden afholdt Session, hvoraf Udskrift her ved Retten er produceret af Citanten, som har erhvervet Bevilling til i Sagen at fremlægge nye Documenter, efter dertil fra Sidstnævntes Side given Anledning har erklæret, at han saavel paa egne, som paa sine Medarvingers Vegne havde for Indstævnte yttret, at Citanten formeentligen burde tilbagebetale Boet de 1000 Rbdlr., som skulde være ham skjenkede af hans Svigerfader, men det skjønnes ikke, at en saadan Meningsyttring, selv om Kjøbmand Jørgensen havde havt Beføielse til at fremføre den, ikke blot i eget Navn, men ogsaa paa de af hans Medarvingers Vegne, som i fornævnte Henseende havde fælleds Interesse, kunde hjemle Indstævnte en Competence til at gerere sig som Part i Sagen, der ellers ikke kunde tillægges ham ifølge hans Stilling som Skifteforvalter, hvorimod samme i alt Fald alene kunde være en Opfordring for ham til ved en til Citanten fremsat Provocation eller paa anden

Maade at foranledige, at hiint Spørgsmaal kom under Ventilation i Boet, til hvilket Skridt han forøvrigt og uden noget fra Arvingernes Side derom yttret Ønske maatte være aldeles beføiet, idet han navnligen dertil kunde finde sig opfordret med Hensyn til at der i Boet vare umyndige og fraværende Arvinger.

Paa Grund af det saaledes Anførte og da det overalt ikke sees, at der i Boet har været nogen Tvistighed angaaende det under Sagen omhandlede Spørgsmaal forinden samme blev optaget til Decision, idet nemlig Citanten ved Sessionen den 13de Marts d. A. alene efter skeet Provocation hår erklæret sig om, hvorvidt han var villig til at conferere det ovennævnte Beløb i Boet, men der ikke i den Anledning er givet noget Tilsvar eller har fundet nogensomhelst Procedure Sted, hvorimod Sagen umiddelbart efter at hiin Erklæring var tilført Protocollen er af Skifteforvalteren bleven optagen til Paakjendelse, vil den paaankede Decision ex officio være at kjende uefterrettelig, hvorhos Processens Omkostninger ved Overretten efter Omstændighederne blive at ophæve.

Det behørige stemplede Papiir er her ved Retten forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Den paaankede Decision bør uefterrettelig at være.

Processens Omkostninger ved Overretten ophæves.

No. 29.

Spørgsmaal om en Person, der Natten før store Bededag havde i en kongelig Skov afskjaaret endeel Hesselbaandstager, kunde ansees skyldig i qvalificeret Skovtyverie.

I Sagen:

Landvæsenscommissair og Procurator Knudsen, som Actor,

contra:

Arrestanten Hans Christian Dysted.

(Afsagt den 10de December 1839.)

Arrestanten Hans Christian Dysted, der under denne i 1ste Instants inden Vordingborg nordre Birks Extraret den 28de October d. A. paadømte Sag er actioneret for qvalificeret Skovforbrydelse, har tilstaaet, at han Natten før store Bededag d. A. har i den Hans Majestæt Kongen tilhørende Viemose Skov, i Forening med 2de i første Instants tiltalte Personer, for hvis Vedkommende Sagen ikke er appelleret, afskjaaret endeel Hesselbaandstager, ialt ansatte til en Værdie af 3 Mk. 8 ß.

Da det imidlertid ikke skjønnes, at Bestemmelsen i Slutningen af Frd. 18de April 1781 §. 34 kan være at anvende paa den her omhandlede Lovovertrædelse, der er foretaget Natten før en Helligdag, vil Arrestanten ikke være at ansee skyldig i qvalificeret Skovtyverie, hvorimod han, der iøvrigt er langt over criminel Lavalder og forhen oftere har været dømt for forskjellige Forbrydelser,

hvoriblandt ved denne Rets Dom af 13de Marts 1830 for første Gang begaaet Tyverie til 4 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, ikkun bliver i Overeensstemmelse med ovennævnte Anordnings §. 25, sidste Membrum, at idømme en Mulct af 7 Mk. til den kongelige Forstkasse.

I Henseende til Erstatningen og Actionens Omkostninger, hvoriblandt Salairerne til Sagførerne i første Instants, vil Underretsdommen, forsaavidt paaanket er, være at stadfæste.

I Salair til Actor her for Retten, Landvæsenscommissair og Procurator Knudsen, vil Arrestanten være pligtig at betale 8 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling i første Instants og Sagførelsen ved begge Retter har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Arrestanten Hans Christian Dysted bør til den kongelige Forstkasse bøde 1 Rbdlr. 1 Mk. S. og T.

I Henseende til Erstatningen og Actionens Omkostninger bør Underretsdommen, forsaavidt paaanket er, ved Magt at stande.

I Salarium til Actor her for Retten, Landvæsenscommissair og Procurator Knudsen, betaler Arrestanten 8 Rbdlr. Sølv.

Erstatningen og de idømte Bøder udredes inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse og iøvrigt i det Hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 3die Februar 1840.

I Henseende til den Hans Christian Dysted tilfundne Straf bør Birketingsdommen, men i Henseende til Erstatningen og Actionens Omkostninger Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom ved Magt at stande. I Salarium til Justitsraad Hoegh-Guldberg for Høiesteret betaler Tiltalte 10 Rbdlr. Sølv.

No. 30.

En Mand anseet efter L. 6—5—7 og Analogien af Frd. 4de October 1833 for at have mishandlet sin Hustrue.

I Sagen:

Cancellieraad og Procurator Delbanco, som Actor,

contra:

Tiltalte Boelsmand Niels Olsen af Bjelkerup.

(Afsagt den 17de December 1839.)

Under nærværende i første Instants inden Stevns og Faxøe Herreders Extraret den 8de August sidstleden paakjendte Sag, hvorunder Tiltalte Boelsmand Niels Olsen af Bjelkerup actioneres for at have udøvet Voldsomheder imod sin Hustrue, Maren Olsdatter, har Sidstnævnte forklaret, at hendes Mand, af hvem hun flere Gange vil have været udsat for Mishandling, den 30te Juni d. A., da han var kommen hjem fra Storehedding i beskjænket Tilstand og hun ikke vilde tillade

ham at trække den Hest, hvorpaa han havde redet, ind i Stuen, heraf tog Anledning til at prygle hende og gav hende, der var høitfrugtsommelig, flere Stød for Brystet, samt paa det Skammeligste mishandlede hende, der imidlertid fandt Leilighed til at flygte hen til deres Naboe, Johan Peter Krause, hvorhen Tiltalte dog forfulgte hende, hvem han i Krauses Stue bibragte et Stød over det høire Øie. I Forbindelse hermed har Maren Olsdatter udsagt, at Tiltalte har truet med at ville myrde hende.

Tiltalte, som forresten har erkjendt at have i Slutningen af forrige Aar, som han har udtrykt sig, tugtet sin Hustrue lidt, i hvilken Anledning der dog ikke blev reist Sag, har benægtet at have mishandlet hende eller truet hende paa Livet, hvorimod han har paastaaet, at hans Hustrue den ovennævnte Dag uden Grund forlod Huset og at han da gik over til Krause for at hente hende, samt, da hun nægtede at gaae hjem, gav hende, efter hvad han først har sagt, et lille Ørefigen, men, efter hvad han senere har forklaret, et Slag over Øiet. Rigtigheden af Maren Olsdatters Forklaring om at være mishandlet af Tiltalte førend hun kom over til oftnævnte Krauses Huus, bestyrkes imidlertid i høieste Grad ved Sidstnævntes og hans Hustrues Karen Hansdatters Vidnesbyrd, der gaae ud paa at Maren Olsdatter den omhandlede Dag kom løbende til deres Huus under stærkt Skrig og styrtede ind i deres Stue med Bøn om at ville lukke Døren for at hendes

Mand ikke skulde komme ind, da han havde truet med at myrde hende, og at hun var ilde tilredt, og at der navnligt flød Blod ud af Munden, samt at hendes Person bar Mærke af at hun var mishandlet. Endvidere have Krause og hans Hustrue edeligt bevidnet, at Tiltalte, der var i en temmelig beskjænket Tilstand, faa Oieblikke efter kom og paabød sin Kone at gaae hjem, og under sit Ophold i deres Huus gav hende et stærkt Slag eller Stød i Oiet, hvilket derved blev betydeligt beskadiget og underløbet med Blod, ligesom Slaget ogsaa efterlod stor Hævelse i Kinden.

Ved en af Districtschirurg Næve den 2den Juli sidstleden anstillet Undersøgelse befandtes Maren Olsdatters høire Oie rødt og blaat af underløbet Blod i en betydelig Grad, der vidnede om voldsom Medfart, men den af Næve desangaaende udstedte Attest indeholder tillige, at det ikke vil have skadelige Følger for hendes Syn i Fremtiden.

For det Tiltalte overførte Forhold vil han, der er langt over criminel Lavalder, men ikke findes forhen at have været tiltalt eller straffet, nu i Medfør af Lovens 6—5—7 og Analogien af Frd. 4de October 1833 være at ansee med Straf, som efter Omstændighederne skjønnes passende at kunne bestemmes til 3 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød. Thi forsaavidt Tiltaltes Defensor her for Retten, Procurator Baastrup, har paastaaet Sagen hævet paa Grund af en af Tiltaltes Hustrue og hendes Broder, Gaardmand Mads Olsen,

den 13de September sidstleden afgiven Declaration om at de frafalde Sagen og ønske Tiltalte fritagen for Straf, vil denne Paastand ikke kunne tages til Følge, da det omhandlede af Tiltalte udviste Forhold efter sin Natur qvalificerer sig til offentlig Forfølgning.

I Henseende til Actionens Omkostninger, derunder indbefattet det Defensor ved Underretten, Procurator Baastrup, tillagte Salair af 2 Rbdlr. Sølv, bifaldes den indankede Doms Bestemmelser.

I Salair til Actor her ved Retten, Cancellieraad og Procurator Delbanco, bliver Tiltalte pligtig at betale 5 Rbdlr. Sølv.

Sagens Behandling i første Instants, saavelsom den befalede Sagførelse ved begge Retter har været forsvarlig.

Thi kjendes for Ret: Herredstingsdommen bør ved Magt at stande, dog saaledes, at Straffetiden bestemmes til 3 Gange 5 Dage.

I Salarium til Actor her ved Retten, Cancellieraad og Procurator Delbanco, betaler Tiltalte Boelsmand Niels Olsen af Bjelkerup, 5 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes under Adfærd efter Loven.

No. 31.

Ubeføiet Paastand om en Sags Afviisning, deels fordi Indstævnte i Klagen til Forligelsescommissionen og i Stævningen var benævnt Grosserer, skjøndt han alene havde

Borgerskab som Urtekræmmer, deels fordi Forligsklagen omfattede et Leieforhold, hvori han ikke havde indladt sig.* Spørgsmaal om hvorvidt Beviis kunde ansees tilveiebragt for at endeel Effecter, hvori En havde gjort Execution, vare identiske med nogle, som vedkommende Debitor tidligere havde leiet. Sidstnævntes Erkjendelse af Effecternes Identitet antaget ikke at kunne komme i Betragtning, da han selv var in solidum med Executionshaveren sagsøgt til deres Udlevering.

I Sagen:

Marschandiser Peder Jensen Bøygelund,

contra:

Conditor Peter Christian Brenøe Arntzen og Urtekræmmer Borchsenius.

(Afsagt den 23de December 1839.)

Citanten, Marschandiser Peder Jensen Bøygelund, søger under nærværende Sag ifølge Stævning af 16de Marts sidstleden og forudgangen Klage til Forligelsescommissionen de Indstævnte, Conditor Peter Christian Brenøe Arntzen og Urtekræmmer Borchsenius, til een for begge og begge for een, den Første som Leier og den Anden som uretmæssig Besidder, at tilbagelevere ham i god og ubeskadiget Stand en Deel under Sagen specificerede Effecter eller og betale ham disses Værdie med 587 Rbdlr. 1 Mk. 8 ß., samt i ethvert af disse Tilfælde at erlægge i Leieafgift for Tingene 10 Rbd. maanedligt, beregnet fra den 1ste Juni 1838 indtil Tilbagelevering eller Betaling finder Sted, saa og til, lige-

ledes in solidum, at betale ham Processens Omkostninger skadesløst.

Citanten grunder sin Paastand mod Indstævnte Conditor Arntzen paa en med denne indgaaet, under 11te Juni f. A. tinglæst Leiecontract, ifølge hvilken denne Indstævnte af Citanten leiede en Deel i bemeldte Contract specificerede, til 587 Rbdlr. 1 Mk. 8 ß. vurderede Effecter og Meubler, Sengeklæder og Kjøkkentøi, m. v., imod en Leieafgift, der skulde betales første Gang den 1ste Juli 1838 og for det nævnte Aar udgjøre 30 Rbd. qvartaliter, men fra 1ste Januar d. A. erlægges med 100 Rbdlr. qvartaliter, hvorhos det var bestemt, at naar den accorderede Leie var erlagt i saa lang Tid, at den opnaaede Effecternes Vurderingssum 587 Rbdlr. 1 Mk. 8 ß., skulde Leieren, uden videre Godtgjørelse til Eieren, beholde det leiede Gods, hvorimod Indstævnte, saafremt han udeblev med den stipulerede Betaling over en Maaned efter de respective Forfaldstider, skulde være pligtig at tilbagelevere det Leiede i samme gode Stand, som han havde modtaget samme paa Citantens Boepæl, i det Citanten har formeent, at denne Contract af Indstævnte Arntzen skal være misligholdt ved ikke betimeligt at erlægge Leien.

Sin imod Indstævnte Urtekræmmer Borchsenius nedlagte Paastand støtter Citanten dernæst paa, at denne Indstævnte, der efter foregaaende Arrest og Execution skal have bortført fra Indstævnte Arntzens Boelig de Effecter, som denne har leiet af Citanten, derved for-

meentligt i det Hele har paadraget sig Leierens Forpligtelse efter Contracten til Eieren, hvorhos Citanten dog under Sagen har indskrænket sin Fordring imod denne Indstævnte til alene at gjelde de af Effecterne, af hvilke denne paa den anførte Maade skal være kommen i Besiddelse, eller disses Vurderingssum 445 Rbdlr. 2 Mk.

Da Indstævnte Arntzen hverken har mødt eller ladet møde under Sagen, vil han i Overeensstemmelse med L. 1—4—30 og Frd. 3die Juni 1796 §. 2 være at dømme efter Citantens Paastand, dog saaledes at han, da Leieren ifølge Leiecontracten ved at betale Effecternes Vurderingssum skulde erhverve Eiendom over disse uden videre Godtgjørelse til Eieren, alene vil have at betale Leieafgift, der bestemmes til 30 Rbdlr. qvartaliter og bliver at erlægge fra 1ste Juli f. A., for det Tilfælde, at Effecternes Tilbagelevering finder Sted, ligesom og Processens Omkostninger ville blive at fastsætte til 20 Rbdlr. Sølv.

Betræffende dernæst Indstævnte Urtekræmmer Borchsenius, der under Sagen har taget til Gjenmæle og principaliter begjert Sagen afviist, samt sig hos Citanten tilkjendt Kost og Tæring, men in subsidium nedlagt Paastand om at han for Citantens Tiltale aldeles frifindes og hos ham tillægges Processens Omkostninger med noget Tilstrækkeligt, samt at Citanten for sine om ham brugte fornærmelige Udladelser ansees med en passende Mulct, og at disse mortificeres saa at de ikke komme ham til Skade paa gode Navn og Rygte i nogen

L 2

Maade, da har han til Styrke for den af ham gjorte Afviisningspaastand anført, deels at han, der i Klagen og i Særdeleshed i Stævningen er benævnt Grosserer, skjøndt han alene har Borgerskab som Urtekræmmer, saaledes ikke er lovligt stævnet, og deels at lovlig Forligsprøve ikke har kunnet finde Sted, da Klagen gaaer ud paa, at denne Indstævnte tillige skulde betale Leie af de Citanten formeentligt tilhørende Effecter, hvorfor Indstævnte, der aldrig har indgaaet nogen Leiecontract med Citanten, saaledes ikke kunde indgaae Forlig med ham, selv om han havde erkjendt sig pligtig at efterkomme det Øvrige. Men ligesom den første af disse Grunde saa meget mindre kan komme i Betragtning, som det er in confesso, at Indstævnte Borchsenius, der iøvrigt vedgaaer at være lovligt indvarslet, er den rette Paagjeldende, saaledes er det klart, at lovlig Forligsprøve ligefuldt kan have fundet Sted, om end Citanten i Klagen maatte have paastaaet mere, end der kunde tilkomme og Indstævnte saaledes have havt Anledning til i Mindelighed at indrømme ham.

Derimod har denne Indstævnte i Realiteten benægtet, at de Effecter, i hvilke han paa Indstævnte Arntzens Boelig har gjort Execution og derefter bortført, ere de samme, som Citanten har udleiet til denne, og det skjønnes ei heller at Citanten har tilveiebragt noget tilstrækkeligt Beviis mod denne Benægtelse, idet deels det af ham forsøgte Vidnebeviis maa ansees mislykket, og der deels deraf, at Indstævnte Borchsenius hos Ind-

stævnte Arntzen har gjort Execution i og derefter bortført adskillige Effecter, hvoraf nogle ere eensartede med de af Citanten til denne leiede Gjenstande, ligesaalidet med tilstrækkelig Sikkerhed kan sluttes til disses Identitet, som der af den Omstændighed, at Indstævnte Arntzen i afvigte Aar har leiet Meubler, m. v., hos Citanten, med fornøden Bestemthed kan udledes, at denne Indstævnte ikke selv har eiet eller derefter erhvervet andre Gjenstande af samme Art. Men forsaavidt Arntzen i den af Citanten under 24de Juni d. A. fremlagte Erklæring har erkjendt Identiteten af de leiede og de bortførte Ting, findes denne Erklæring, selv om den ikke tildeels maatte være tilbagekaldt ved Arntzens senere Paategning, ikke at kunne begrunde Beviis mod Indstævnte Borchsenius under nærværende Sag, hvorunder den førstnævnte Indstævnte selv er sagsøgt til Gjenstandenes Udlevering og saaledes har Interesse i at Citanten kommer til Fyldestgjørelse hos den anden Indstævnte.

Indstævnte Borchsenius vil saaledes allerede af denne Grund være at tillægge den paastaaede Frifindelse, ligesom Processens Omkostninger for hans Vedkommende efter Omstændighederne ville være at ophæve, og vil det som Følge heraf være ufornødent at prøve Vægten af de iøvrigt af denne Indstævnte anbragte Grunde, der, selv under Forudsætning af Identiteten af de bortførte Gjenstande med dem Citanten har udleiet Indstævnte Arntzen, formeentligt skulde bevirke det samme Resultat. Forsaa-

vidt Indstævnte Borchsenius endeligt, under Reservation af sin Ret imod Citanten som Injuriant, har paastaaet de af ham under Proceduren om Indstævnte brugte Udladelser, at han er "uretmæssig Besidder" og "at han endog har bortført Effecterne fra Leieren og saaledes søgt at tilegne sig samme" mortificerede som usømmelige og Citanten derfor anseet med Mulct, findes der ingen Anledning til at tage denne Paastand tilfølge, ligesom Retten ei heller finder aldeles tilstrækkelig Grund til at ansee Citantens og Indstævnte Borchsenius's Sagførere i Overeensstemmelse med L. 1—12 og derhen hørende Lovgivning for deres under nærværende Sag brugte Procedure.

Det fornødne stemplede Papiir er under Sagen forbrugt.

Thi kjendes for Ret: Indstævnte Urtekræmmer Borchsenius bør for Citanten, Marschandiser Peder Jensen Bøygelunds Tiltale i denne Sag fri at være og Processens Omkostninger være ophævede.

Derimod bør Indstævnte Conditor Peter Christian Brenøe Arntzen til Citanten enten tilbagelevere de i den mellem dem oprettede, under 11te Juni f. A. tinglæste Leiecontract specificerede Effecter i samme Stand, hvori han selv har modtaget dem, og deraf erlægge Leieafgift med 30 Rbdlr. qvartaliter fra 1ste Juli f. A. indtil Tilbagelevering skeer, eller betale de paastævnte 587 Rbdlr. 1 Mk. 8 ß.

Saa betaler han og til Citanten denne Processes Omkostninger med 20 Rbdlr. Sølv.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

No. 32.

Straf efter L. 6—19—1, cfr. Frd. 5te Mai 1683 §. 15 og Pl. 7de April 1819. De i L. 6—19—1 fastsatte 40 Lod Sølv til Kongen skulle betales for hver Ildspaasættelse, hvori den Paagjeldende har gjort sig skyldig. Mortification paa Beskyldninger, som Tiltalte havde fremført imod Underdommeren i Forbindelse med sin Paastand om at være uskyldig, anseet ufornøden, da Tiltalte havde tilbagekaldt dem ved at tilstaae de af ham begaaede Forbrydelser.

I Sagen:

Procurator Klein, som Actor,

contra:

Arrestanten Christian eller Christen Juul Hansen.

(Afsagt den 31te December 1839.)

Under denne i første Instants inden Lollands Nørre Herredsret den 24de August d. A. paadømte Sag er Arrestanten Christian eller Christen Juul Hansen tiltalt for Tyverie og for Brandstiftelse.

Arrestanten er ved egen Tilstaaelse og de oplyste Omstændigheder, medens Sagen endnu stod under Be-

handling ved Underretten, overbeviist i Vinteren 1837 en Eftermiddag at have begivet sig hen til Jens Hansen Sitloks Huus med det Forsæt at tilvende sig hans Obligationer og Penge-Documenter, som han tidligere havde bemærket vare gjemte i en Bordskuffe, samt derpaa, da han blev vaer at bemeldte Sitloks Hustrue, der i Mandens Fraværelse var ene ved Huset, var beskjeftiget uden for dette med sine Køer, at have sneget sig ind i Huset og borttaget de omhandlede Documenter og Obligationer, hvoriblandt et af ham til Sitlok for 100 Rbdlr. udstedt Gjeldsbrev, hvilket han senere i Forbindelse med sin, i første Instants ligeledes tiltalte Hustrue, for hvis Vedkommende Sagen iøvrigt ikke er appelleret, skal have opbrændt tilligemed de øvrige af ham borttagne Documenter.

Fremdeles er Arrestanten paa samme Maade under Sagens Behandling i første Instants overbeviist en Eftermiddag i Foraaret 1838 at have sat Ild paa sit Eiendomssted, for at vinde Assurancesummen og for at kunne erholde Amtets Tilladelse til at indsamle frivillige Gaver, og udførte han denne Forbrydelse, hvorved iøvrigt ikkun en Deel af Huset opbrændte, saaledes at han med en Stump Lys antændte Taget over Loftet, hvorfra Ilden greb videre om sig.

Endeligen har han, der ligeledes under denne Sag var sigtet for at have sat Ild paa bemeldte Sted Mandagen den 20de Mai d. A. henimod Natten, medens en Mængde Folk hos ham vare tilstede til Gilde, men

stadigen havde benægtet at have begaaet denne Forbrydelse, under et efter Sagens Indankning her til Retten optaget Forhør vedgaaet, ogsaa at have udført denne Misgjerning, idet han ubemærket havde med nogle Svovlstikker, som han tændte ved sin Tobakspibe, stukket Ild i Taget over Stedets Lade, hvilken Ild derefter udbredte sig saaledes, at hele Stedet afbrændte aldeles, og var hans Bevæggrund til denne af ham allerede længe før Gjerningens Udførelse besluttede Forbrydelse, efter hvad han har forklaret, ved Hjelp af Assurancesummen paanyt at kunne opføre sit Huus.

For de tvende ovenfor ommeldte Ildspaasættelser vil Arrestanten, der er langt over criminel Lavalder, men ikke forhen har været tiltalt eller dømt for nogen offentlig Misgjerning, efter L. 6—19—1, jfr. Frd. 5te Mai 1683 §. 15 og Pl. 7de April 1819, samt Frd. 24de September 1824, blive at idømme den i Underretsdommen bestemte Straf at have forbrudt sin Hals og steiles, hvorhos han til Kongen vil have at betale 2 Gange 40 Lod Sølv og vil derved den Straf være absorberet, som Arrestanten har forskyldt for det øvrige af ham udviste forbryderiske Forhold.

Ligeledes findes Arrestanten ved den ovenmeldte Dom retteligen tilpligtet at betale Erstatning til Landets almindelige Brandkasse 110 Rbdlr. Sølv og til Jens Hansen Sitlok 70 Rbdlr. Sedler, samt til at udrede alle af Actionen flydende Omkostninger, hvoriblandt Salairerne til Sagførerne i første Instants, hvis Størrelse

billiges. Bemeldte Dom vil saaledes, forsaavidt paaanket er og med den Forandring at Arrestanten tilpligtes at udrede 2 Gange 40 Lod Sølv til Kongen, iøvrigt være at stadfæste.

I Salair til Actor her for Retten, Procurator Klein, bliver Arrestanten pligtig at betale 8 Rbd. Sølv.

Endeligen bemærkes, at da Arrestanten selv, idet han har tilstaaet de af ham begaaede Forbrydelser, har tilbagekaldt de af ham tidligere i Forbindelse med hans Paastand om at være uskyldig, fremsatte Beskyldninger mod Underdommeren, findes videre Mortification af disse ufornøden.

Sagens Behandling i første Instants og Sagførelsen for begge Retter har været lovlig.

Thi kjendes for Ret: Underretsdommen bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande, dog saaledes at Arrestanten Christian eller Christen Juul Hansen bør til Kongen at udrede 2 Gange 40 Lod Sølv.

I Salair til Actor her for Retten, Procurator Klein, bør Arrestanten endvidere at betale 8 Rbd. Sølv.

De idømte Erstatningssummer at betales inden 8 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse og det Øvrige at efterkommes under Adfærd efter Loven.

* * *

Høiesterets-Dom, afsagt den 11te Marts 1840.

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Auditeur Liebenberg for Høiesteret betaler Tiltalte 10 Rbdlr. Sølv.

Høiesterets-Domme i de i Juridisk Tidsskrift meddeelte Retssager.

(Fortsættelse fra bemeldte Skrifts 22 Bd. 1 H. S. 147-170.)

No. 1.

I Sagen:

Procurator Clausen,

contra:

Kirstine Tranto, Bagermester Trantos separerede Hustrue.

(Afsagt den 21de Februar 1833.)

Indstævnte bør for Citantens Tiltale i denne Sag fri at være. I Salarium til Justitsraad Salicath for Høiesteret betaler Citanten 60 Rbdlr. Sølv. Saa betaler han og til Justitskassen 5 Rbdlr. Sølv.

(Jfr. Jur. Tidsskr. 28 Bd. S. 131-136.)

No. 2.

I Sagen:

Skytten Johan Christian Schierg,

contra:

Viceconsul, Kjøbmand Staal.

(Afsagt den 3die November 1838.)

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog saaledes at den Sættedommeren, Procurator Henrichsen, paalagte Mulct og det Procurator Ahrentzen tillagte Salarium bortfalder. Til Justitskassen betaler Citanten 1 Rbdlr. Sølv.

(Cfr. Jur. Tidsskr. 32 Bd. S. 169-175.)

No. 3.

I Sagen:

Huusmændene Hans Christophersen Meyer og Jens Rasmussen Wiberg, Gaardmand Peder Nielsen Meyer, som Værge for afg. Peder Hansen Boesens Børn, Huusmand Hans Nielsen Meyer, samt Gaardmand Ole Hansen Skov, som Værge for afgangne Lars Hansen Wævers Børn,

contra:

Forvalter Hansen.

(Afsagt den 10de Marts 1837.)

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Justitsraad Ble-

chingberg for Høiesteret betale Citanterne, Een for Alle og Alle for Een, 60 Rbdlr. Sølv; saa betale de og paa lige Maade til Justitskassen 1 Rbdlr. Sølv.

(Cfr. Jur. Tidsskr. 33 Bd. S. 241-246.)

No. 4.

I Sagen:

Kjøbmændene H. C. Krøyer junior og M. D. Brabrand, som Arvinger efter afgangne Agent H. C. Krøyer,

contra:

Handelshuset C. Sidenius & Søn, som Mandatarius for Handelshuset Th. Hall & Søn i Hull.

(Afsagt den 24de October 1837.)

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør ved Magt at stande. Processens Omkostninger for Høiesteret betale Citanterne til Contracitanterne med 100 Rbd. Sølv; saa betale de og til Justitskassen 5 Rbd. Sølv.

(Cfr. Jur. Tidsskr. 33 Bd. S. 246-250.)

No. 5.

I Sagen:

Landsoverrets-Procurator F. F. Hansen,

contra:

Directionen for Nationalbanken og Hofkræmmer C. R. Ahrentzen.

(Afsagt den 18de December 1838.)

De Indstævnte, Directionen for Nationalbanken, bør for Citantens Tiltale i denne Sag frie at være og bør Citanten være uberettiget til den af ham paastaaede Actieret, hvorimod han inden 4 Uger efter denne Høiesteretsdoms lovlige Forkyndelse bør, under Mulct af 1 Rbdlr. Sølv dagligt til Kjøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse, til Indstævnte Hosekræmmer Christian Richard Ahrentzen, imod af denne at erholde betalt 720 Rbdlr. r. S., med Renter deraf til 11te Juni Termin 1836, 14 Rbdlr. 5 Mk. 12 ß. r. S., extradere den under Sagen omhandlede Obligation forsynet med behørig Transport til ham uden nogensomhelst Reservation. Processens Omkostninger ophæves. Til Justitskassen betaler Citanten 5 Rbdlr. Sølv.

(Cfr. Jur. Tidsskr. 34 Bd. S. 303-311.)

No. 6.

I Sagen:

Tømmerhandler A. G. Iversen,

contra:

Kjøbmand C. J. Kull.

(Afsagt den 11te Juni 1838.)

Citanten bør til Indstævnte betale de paastævnte 260 Rbdlr. Sedler med Renter deraf 4 pCt. aarligt fra den 19de Januar 1837 indtil Betaling skeer, samt Processens Omkostninger for Lands-Over- samt Hof- og

Stadsretten ved 25 Rbdlr. Sølv. Til Justitskassen betaler Citanten 5 Rbdlr. Sølv.

(Cfr. Jur. Tidsskr. 34 Bd. S. 366-370.)

No. 7.

I Sagen:

Grosserer J. Fæster, som Mandatarius for Justitsraad og Byefoged Frederichsen,

contra:

Justitsraad og Raadmand Riis-Lowson.

(Afsagt den 8de Juni 1838.)

Citanten bør for Indstævntes Tiltale i denne Sag fri at være. Til Justitskassen betaler Indstævnte 5 Rbd. Sølv.

(Cfr. Jur. Tidsskr. 35 Bd. S. 12-18.)

No. 8.

I Sagen:

Procurator Bonnezen, som Mandatarius for Etatsraad Conrad Heinrich Donner og for Handelshuset Iselin & Comp.,

contra:

Apotheker Lauritz Schmidt.

(Afsagt den 21de Februar 1839.)

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør, forsaavidt paaanket er, ved Magt at stande. Processens Omkostninger for Høiesteret betaler Citanten til

Indstævnte med 100 Rbdlr. Sølv. Saa betaler han og til Justitskassen 5 Rbdlr. Sølv.

(Cfr. Jur. Tidsskr. 35 Bd. S. 84-95.)

No. 9.

I Sagen:

Høiesteretsadvocat, Justitsraad Ove Emmerik Høegh-Guldberg,

contra:

Tiltalte Niels Peter Berg.

(Afsagt den 11te December 1837.)

Niels Peter Berg bør hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage, samt betale i Erstatning til Johan Nielsen Bergs Boe 100 Rbd. Sedler, med Renter 4 pCt. deraf fra den 30te Juni 1835 og lige Renter af 250 Rbdlr. Sedler fra samme Dag, indtil Betaling skeer. I Henseende til Actionens Omkostninger bør Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom ved Magt at stande. I Salarium til Justitsraad Høegh-Guldberg for Høiesteret betaler Tiltalte 20 Rbdlr. Sølv.

(Cfr. Jur. Tidsskr. 35 Bd. S. 95-100.)

No. 10.

I Sagen:

Selveiergaardmand Jens Pedersen,

contra:

Directionen for Fyens Stifts geistlige Enkekasse.

(Affagt den 7de Februar 1840.)

Citanten bør, imod fra 11 Juni og 11 December Terminer 1833 at betale et Rente-Tilskud af 14 Rbdlr. 50 ß. Sølv, og fra 11 December Termin 1833 at tilsvare hvad han maatte have erlagt mindre i Renter end 4 pCt. aarligt af 813 Rbdlr. 62 ß. Sølv, forøvrigt for de Indstævntes Tiltale fri at være. I Henseende til Processens Omkostninger bør Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom ved Magt at stande, dog saaledes at det Justitsraad Weidemann tillagte Salarium bortfalder. Til Justitskassen betaler hver af Parterne 1 Rbd. Sølv.

(Cfr. Jur. Tidsskr. 35 Bd. S. 117-125.)

No. 11.

I Sagen:

Anna Elise Holstein, født Wiihm, Enke efter afgangne Cancellieraad og Birkedommer Johan Holstein, med Lavværge,

contra:

Kammeradvocaten paa Embeds Vegne.

(Affagt den 3die Mai 1839.)

Citantinden bør for Kammeradvocatens Tiltale i denne Sag fri at være.

(Cfr. Jur. Tidsskr. 35 Bd. S. 180-188.)

No. 12.

I Sagen:

Høiesterets-Advocat Heinrich August Schæffer,

contra:

Christophine Marie Pinguely, ogsaa kaldet Jeppesen, og Petrine Nicoline Biørn, Thygesens Hustrue.

(Afsagt den 12te November 1838.)

Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom bør, forsaavidt paaanket er, ved Magt at stande, dog saaledes at Straffen for Petrine Nicoline Biørn, Thygesens Hustrue, bestemmes til 2 Aar. I Salarium til Advocat Schæffer for Høiesteret betale de Tiltalte, Een for Begge og Begge for Een, 20 Rbdlr. Sølv.

(Cfr. Jur. Tidsskr. 36 Bd. S. 15-29.)

No. 13.

I Sagen:

Landsoverrets-Procurator F. F. Hansen,

contra:

Directionen for Nationalbanken, samt Andrea Dorthea Cathrine Holm, med Curator Krigsraad Carlsen, Copiist Jens Mogensen Schiebye, med Flere.

(Afsagt den 6te Januar 1841.)

Citantens Boe bør for de Indstævntes Tiltale i denne Sag fri at være. De Indstævnte Directionen for Nationalbanken bør inden 4 Uger efter denne Høieste-

rets Doms lovlige Forkyndelse, under Mulct af 2 Rbd. Sølv til Kjøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse for hver Dag de sidde Dommen overhørige, meddele Citantens Boe, som Eier af Bankhæftelsesobligationerne paa de under nærværende Sag omhandlede Eiendomme, til Beløb 8911 Rbdlr. 18 ß. r. S., 89 Stykker Actier i Nationalbanken, og forbeholdes bemeldte Boes Ret til at erholde endnu en Actie, naar Boet completterer det 8900 Rbdlr. overskydende Beløb til et fuldt 100 Rbdlr. Processens Omkostninger for Høiesteret ophæves. Til Justitskassen betale de Indstævnte, Een for Alle og Alle for Een, 5 Rbdlr. Sølv.

(Cfr. Jur. Tidsskr. 36 Bd. S. 78-102.)

No. 14.

I Sagen:

Kammerjunker, Bye- og Herredsfoged v. Schmidten, som Skifteforvalter i Stervboet efter afgangne Ane Henriksdatter, Olsens Enke,

contra:

Kammeradvocaten paa den kongelige Finantskasses, den kongelige Statsgjeldskasses og Nationalbankens Vegne *).

*) Til nærmere Oplysning meddeles følgende af Madame Olsens Boes Sagfører for Høiesteret forfattede subsidiaire Opgjørelse af afgangne Ritmester Hansens og Enkes Boe, bygget paa den Forudsætning, at de priviligerede Udgifter bør fordeles paa samtlige Panthavere, uden at in specie Pl. af 23de Juli 1819 kan forsaavidt

(Afsagt den 3die December 1840.)

Skifteforvalteren i afgangne Ritmester Hansens og Enkes Boe bør af det til Ane Henriksdatter, Olsens Enke, Udbetalte paa lovlig Maade søge tilbagebetalt i Boet 1691 Rbdlr. 1 Mk. 8 ß. S. og T. Iøvrigt bør Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens Dom, forsaavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Salarium til Kammeradvocaten for Høiesteret betaler Citanten 80 Rbdlr. Sølv. Saa betaler han og til Justitskassen 1 Rbdlr. Sølv.

(Cfr. Jur. Tidsskr. 37 Bd. S. 315-326.)

have nogen Indflydelse (cfr. Canc. Skr. af 27de Juli 1824 og 30te August 1825):

a) Administrations-Udgifter, af	647 R. 29 ß.	
b) Skifteomkostninger	1328 - 95 -	
c) Resterende Skatter, Bankrenter, m. m.	3700 - 34 -	
		5676 R. 62 ß.
Til at dække samme haves kun:		
Boets Beholdning	5113 R. 89 ß.	
efter Fradrag af Provenuet af den kongelige Kasses Part i Besætning og Inventarium .	4012 - 52 -	
		1101 - 37 -
altsaa et Deficit af		4575 R. 25 ß.
der fordeles pro rata paa begge Panthavere i Løsøre, saaledes at:		
a) den kongelige Kasse som Panthaver i Besætning og Inventarium, solgt for 4012 Rbd. 52 ß., tilsvarer .	2884 R. 1 ß.	
b) Madame Olsens Boe, som Panthaver i andet Løsøre, hvoraf hun har oppebaaret et Beløb af 2360 Rbd., tilsvarer	1691 - 24 -	
		4575 - 25 -

Systematisk Fremstilling af den danske Procesmaade.

Af P. G. Bang og J. E. Larsen.

(Fortsættelse; see 29de til 32te samt 34te, 35te og 37te Bd.)

Tiende Capitel.

Om Fogedforretninger i civile Sager.

Indledning.

§. 213.

Det er klart, at Retshaandhævelsen i Staten ikke tilstrækkeligen kan sikkres derved, at der gives Domstole, som kunne afgjøre, hvad der bør ansees som Ret i forekommende Retstvistigheder, men at der nødvendigvis ogsaa maa sørges for, at den, der ikke godvilligen vil opfylde hvad der saaledes eller paa anden lovgyldig Maade er erkjendt for Ret, kan ved passende Tvangsmidlers Anvendelse bringes til at efterkomme sin Skyldighed. Det er netop først ved denne Statsmagtens dobbelte Virksomhed, den dømmende og den tvingende, at Ret i og ved Staten erholder sin Realitet. Derimod er det ikke ligefrem ved Sagens egen Natur givet, hvorledes denne tvingende Magt i Retssager hensigtsmæssigst bør være organiseret, idet der navnligen,

naar Domstolene først have afgjort, hvad der er Ret, kan vælges imellem enten at lade en magistralsk Autoritet (Øvrigheden) træde til for at fremtvinge Opfyldelsen af den afsagte Dom, eller ogsaa at overlade denne Tvangsanvendelse til de judicielle Autoriteter. Dette Sidste, der efter Forholdets hele Natur ubentvivl maa ansees som den i Almindelighed hensigtsmæssigste og mest betryggende Fremgangsmaade, er ogsaa efter vor nugjeldende Ret den alminbelige Regel, dog saaledes, at det egentlig ikke er selve de Retter, der paadømme Retstrætter, som have at exeqvere de afsagte Domme, men andre særegne judicielle Autoriteter, hvorved dog igjen maa erindres, at de Embedsfunctioner, der gaae ud paa den judicielle Tvangsanvendelse, i Almindelighed ere overdragne de samme Personer, som de der beklæde de sædvanlige Domstole i første Instants.

I ældre Tider forholdt dette sig hos os anderledes. Oprindeligvis, under den ufuldstændige Udvikling af Statsmagten, var endog Dommens Execution i en privat Sag overladt til den private Domhaver selv, og behandledes da som en under betydelige Indskrænkninger tilladt Selvtægt (Nam), idet man dog derhos ved Pengebøder og andre Straffe søgte at virke til, at Domfældte selv opfyldte hvad der var ham paalagt. Men efterhaanden blev Dommens Execution overdraget til Ombudsmanden eller den kongelige Foged*), og da

*) Jfr. herved Rosenvinges Retshistorie §§. 200 ff.

denne Øvrighedsperson ogsaa fik den betydeligste Andel i Administrationen af de almindelige Retter i første Instants, og saaledes tillige blev en Rettens Betjent, dannede der sig den Anskuelse, at hans Embedshandlinger, der gik ud paa Tvangsrettens Udøvelse, ligeledes vare at betragte som Retshandlinger, ikke som Øvrigheds-functioner. Der findes imidlertid endnu flere Spor af disse Forretningers tidligere Character, saasom Benævnelserne "Foged" eller "Kongens Foged" og "Fogedforretninger", og den Omstændighed, at Rettens Skriver, om endog en saadan særskilt Embedsmand er ansat i Jurisdictionen, ikke er Medlem af Fogedretten*).

De Retshandlinger, der gaae ud paa Dommes Fuldbyrdelse eller Execution, kunne saaledes egentlig ikke betragtes som en extraordinær Proces**), i Modsætning til den ordinære Proces, der i almindelige Retssager skal iagttages, men den særegne processuale Fremgangsmaade, som ved dem skal iagttages, udgjør netop Retspleiens anden Hovedafdeling, eller det nødvendige Com-

*) Paa Landet i Norge hvor Fogden er vedblevet at være en fra den ordinære Underdommer, Sorenskriveren, forskjellig Person, fremtræder Adskillelsen mellem de tvende omhandlede Embedsfunctioner især meget bestemt.

**) Et Andet er at Fremstillingen af Reglerne for disse Retshandlingers Udførelse kan afsondres fra den ordinære Proces indtil Dommens Afsigelse, og finde sin Plads efter Fremstillingen af de ovenfor foredragne enkelte extraordinære Procesarter, jfr. §. 5.

plement til Retsforfølgningen, saafremt den Paagjeldende ikke frivilligen opfylder Dommen.

Ifølge det naturlige Forhold imellem disse Retspleiens tvende Hovedgrene, maa det vel unegteligen være den almindelige Regel, at Tvangsretten ikke kan fordres anvendt, førend den Rettighed, til hvis Fyldestgjørelse saadant skal skee, er ved den dømmende Autoritets Decret, eller dog paa en anden ligesaa betryggende Maade, saasom ved et offentligt Forlig, erkjendt som virkelig existerende; men fra denne Regel har Lovgivningen maattet indrømme meget betydelige og omfattende Undtagelser. Da nemlig det med en Rettigheds Paatale ved Domstolene nødvendigvis forbundne Ophold ofte kunde misbruges af den Sagsøgte til at unddrage Sagsøgeren Gjenstanden for hans Fordring og berøve ham al Udsigt til at erholde denne fyldestgjort, har Lovgivningen tilladt, at der, førend Dom eller Forlig endnu er erhvervet, under visse nærmere Betingelser, maa gjøres en foreløbig Anvendelse af Tvangsretten, der da fornemmeligen gaaer ud paa indtil Sagens endelige Afgjørelse at sikkre Tilstedeblivelsen af den paagjeldende Person eller hans Gods og at forhindre visse Handlinger, hvorved den eventuelle Domhaver vilde betages Adgang til at erholde Fyldestgjørelse af den ham tilkjendte Ret. Hertil høre især de tvende vigtige Retshandlinger Arrest og Forbud før Dom, hvilke ere af en aldeles provisorisk Natur, idet de nemlig ikke blot ei afgjøre det omspurgte Retsforholds virkelige materielle

Beskaffenhed, men Spørgsmaalet herom endog nødvendigvis af Sagsøgeren skal foranstaltes afgjort paa sædvanlig retlig Maade umiddelbart efter den foreløbige Anvendelse af Tvangsretten.

Fremdeles er det endog i visse Tilfælde tilladt, uden foregaaende Dom eller Forlig, ligefrem at sætte en Fordring i Udøvelse ved den retlige Tvang, hver enten Rettighedens Existents ligger klart for Dagen, eller samme for en stor Del vilde tabe sit Værd, naar den ikke uden foregaaende formelig Proces kunde bringes til Udførelse, og det derfor hellere maatte tilstedes Vedkommende — under Ansvar til fuldkommen Skadeserstatning i Tilfælde af Misbrug — strax at erholde samme ved Tvangsrettens Anvendelse fyldestgjort. Hertil høre de saakaldte Udpantninger, samt i visse Tilfælde Indsættelses- og Udkastelsesforretninger. Disse Retshandlinger ere vel ogsaa for saavidt provisoriske, at der, efterat de ere foretagne, kan proceder es i første Instants om Retsforholdets materielle Beskaffenhed og det ved Forretningen bevirkede Resultat herved forandres; men denne Procedure er ikke nødvendig for at Forretningen kan staae ved Magt, den finder kun undtagelsesvis Sted og maa da indledes af den selv, imod hvem Forretningen er iværksat.

Samtlige de ovenberørte og flere andre lignende Handlinger, ved hvilke den til Tvangsrettens Udøvelse bemyndigede Autoritet virker til at sikkre eller fremtvinge Opfyldelsen af en Retsfordring, indbefattes under den

almindelige Benævnelse af Fogedforretninger; jfr. Sportelregl. 22 Marts 1814, anden Afdeling. At de, som allerede ovenfor bemærket, i Almindelighed ere at betragte som judicielle Handlinger, fremgaaer aldeles tydeligt af den hele Lovgivning*). Den Autoritet, der har at udføre samme, benævnes udtrykkelig "Rettens Middel", "en Ret" eller "Fogedret", Lovens 1—24—22, Regl. 19 December 1800 §. 135, Rescr. 30 Mai 1823 §. 9 Litr. l, og Fogden henregnes blandt "Rettens Betjente" og "Dommere", L. 1—21—1-5 m. fl., Pl. 8 April 1771, Pl. 25 Juli 1820, Frd. 3 December 1828 §. 47, samt L. 6—4—17 og 18 sammenholdte med Frd. 30 Januar 1793 §. 9, 30 Marts 1827 §. 1 og 4 October 1833 §. 18. Som Følge heraf skulle ogsaa Fogedforretninger, naar nogen vil anke over samme, appelleres til vedkommende overordnede Domstole, L. 1—6—6 og 7 m. fl., og kunne ikke paaklages for nogen høiere Øvrighedsautoritet**), hvilket, som oftere forhen berørt, er en af de practisk vigtigste Forskjelligheder imellem judicielle og magistralske Handlinger. Iøvrigt vil Fogedforretningers her omhandlede Egenskab yderligere fremtræde under den følgende Fremstilling af disse Forretninger, ligesom vi ogsaa der skulle omhandle, hvorvidt enkelte Forretninger, navnli-

*) Jfr. Ørsteds Haandbog III. S. 115, Ark. f. Retsv. III. S. 352, IV. S. 315.

**) Jfr. Stampes Erkl. III. S. 115-119.

gen Udpantninger, herfra gjøre Undtagelse. Om og hvorvidt endelig Arrest og Execution i Justitsſager ere at betragte ſom judicielle Functioner eller ſom Øvrighedshandlinger, bliver at omhandle i den criminelle Proces.

Den nærmere Udvikling af Fogedforretninger, ſom vi nu gaae over til, ſkulle vi inddele ſaaledes, at vi 1) forudſkikke de Beſtemmelſer og Regler, der vedkomme Fogedforretningers Udførelſe i Almindelighed; derpaa fremſtille 2) Læren om de almindelige proviſoriſke Retshandlinger: Arreſt og Forbud før Dom, ſamt i Forbindelſe hermed et beſlægtet, men forældet, Inſtitut: Maning eller Indlager; dernæſt gaae over til 3) Læren om Execution og det hermed beſlægtede Inſtitut: Udpantning, og endelig til 4) Læren om Indſættelſes- og Udſættelſesforretninger, ſamt visſe andre lignende Handlinger, der ere af en blandet Character, idet de undertiden ere at ſætte i Claſſe med Arreſter og ſtundom henhøre under Begrebet om Execution, men i mange Tilfælde ogſaa have den mere ſelvſtændige og ſæregne Character, ſom allerede ovenfor er paapeget.

Første Afdeling.

Om Fogedforretningers Udførelse i Almindelighed.

A. Om den Autoritet, der udfører Fogedforretninger.

§. 214.

Efter vor Retsforfatning er det ikke Reglen, at den Domstol, der har afsagt en Dom, i fornødent Fald selv har at exeqvere samme, men Udførelsen heraf saavelsom af andre Fogedforretninger er i Almindelighed overdraget til særegne judicielle Autoriteter, Fogedretterne (jfr. Rescr. 30 Mai 1823 §. 9 Litr. l), om hvis Organisation m. v. Følgende er at bemærke:

1. Udenfor Kjøbenhavn er det i Almindelighed den i enhver Jurisdiction ansatte ordinære Underdommer (Byfoged, Herredsfoged eller Birkedommer, paa Island Sysselmanden, o. s. v.), der er bemyndiget til at iværksætte Fogedforretninger, og det er i Særdeleshed i denne Egenskab at han benævnes "Foged" eller "Kongens Foged"; jfr. L. 1—21—1 ff., 1—24—17, 41 m. fl., Regl. 10 September 1830 §. 17, Justitsregl. 13 Juli 1836 §. 16, Frd. om Amtstueoppebørsler 8 Juli 1840 §. 11 m. fl. Visse Executioner paa Landet hos privilegerede Personer skulde vel

forhen udføres af Landsdommeren eller Nidemænd i Forening med Herredsfogden, jfr. L. 1—24—36, 42, Regl. 4 Marts 1690 §. 1 m. fl.; men dette blev forandret ved Frd. 25 Januar 1805 §. 20, der dog lod en Levning af den ældre Forskjel blive tilbage, jfr. i det Følgende om Execution. I Politisager er det i Almindelighed Politimesteren, der har at udføre Fogedforretninger, hvilket vel ordentligvis ikke medfører nogen Forandring i Henseende til Fogdens Person, da vedkommende ordinære Underdommer sædvanligvis tillige er Politimester*), men kan være af Vigtighed med Hensyn til Appellationsinstantsen, Canc. Skr. 14 December 1799, Brugen af stemplet Papir, Canc. Skr. 24 October 1829, m. m.

I Kjøbenhavn bleve, ved Afskaffelsen af de ældre Jurisdictioner og Oprettelsen af Hof- og Stadsretten, Fogedforretningerne fordelte imellem en af denne Rets Assessorer, der specielt benævnes Kongens Foged, og en under Retten ansat Embedsmand, som kaldes Underfogden, saaledes at Førstnævnte forretter Arrester og de Executioner, som skee efter Høiesterets- og Overadmiralitetsretsdomme, og den Sidstnævnte ordentligvis alle andre Fogedforretninger i private Sager, Frd. 15

*) Jfr. dog hvad der ovenfor i §. 191 Note er bemærket om, at Politijurisdictionen paa Landet ifølge Frd. 18 November 1791 ikke altid falder sammen med den almindelige Jurisdiction, samt Canc. Skr. 7 Juni 1823 §. 12 og 12 Februar 1825 for Vestindien.

Juni 1771 §§. 12 og 13, jfr. Rescr. 27 November 1762, Frd. 24 Mai 1793 §. 11 og Instr. 30 April 1806 §. 18*). Dette gjelder i Almindelighed ogsaa med Hensyn til Politisager i Kjøbenhavn, idet navnligen Underfogden har at exeqvere Politirettens Domme i private Sager, jfr. Canc. Skr. 31 August 1793, Rescr. 15 Januar 1802 og C. Skr. 15 April 1819. Dog foretages visse Arrester i private Politisager af Politidirecteuren, i Særdeleshed de Beslag, som efter Laugenes Reqvisition lægges paa Varer og Arbeider hos formentligen Uberettigede, jfr. Rescr. 2 Juli 1692.

Hos Militære udenfor Kjøbenhavn foretages Fogedforretninger i Almindelighed, efter Reqvisition til vedkommende Chef, af Auditeuren; men i Kjøbenhavn,

*) Tidligere var der 2de Underfogder i Kjøbenhavn, som ansattes af Magistraten, og udførte Udpantninger for Skatter og forskjellige andre lignende Forretninger, jfr. Rescr. 3 Aug. 1670, 31 Jan. 1685, Laugsartikl. 4 Novbr. 1682 §. 3, Frd. 26 Juli 1683 §. 6, 29 April 1718 §. 2, Rescr. 12 October 1742 §. 6 m. fl.; men Rescr. 27 November 1762 viser, at der da kun var een Underfoged, som paa den ovenmeldte Maade delte Fogedforretningerne med Byfogden, hvorhos dog ogsaa Fogedforretningerne hos visse Personer tilkom Borgrettens Præsident, Rescr. 21 Februar 1744 og 1 August 1755. Ogsaa i enkelte andre Kjøbstæder findes der Underfogder, t. Ex. i Helsingør, jfr. Rescr. 29 Marts 1743, Resol. 31 Juli 1819, Rescr. 18 October 1826 §. 11 m. fl., hvis Forretninger udentvivl fornemmeligen ere bestemte ved Praxis paa ethvert Sted.

efter foregaaende Anmeldelse til Chefen, af de sædvanlige Fogder; jfr. Rescr. 22 Januar 1698, Pl. 10 Juni 1778 §. 2, Canc. Skr. 13 November 1802, Circ. 14 Decbr. 1824 og Canc. Skr. 9 April 1825. Dog iværksættes visse Fogedforretninger hos de Sømilitære og Sø-Statens civile Betjente i Kjøbenhavn af Auditeuren ved den combinerede Ret; Frd. 24 Mai 1793 §§. 10-11. See iøvrigt herved Petersens dansk Militærret III. §§. 393 og 397 og Mdsskr. f. Lit. XI. S. 508.

2. For at Fogden skal kunne handle paa Embeds Vegne er hans egen personlige Nærværelse ordentligvis ikke tilstrækkelig, idet hans Function egentlig bestaaer i at administrere Fogedretten, som et vedvarende organisk Institut, og til at constituere denne Ret udfordres endvidere Tilstedeværelsen af den til Fogedforretningers Udførelse autoriserede Retsprotocol. Allerede ved Frd. 19 August 1735 §. 5 for Norge blev det befalet, at der for enhver Jurisdiction skulde indrettes særskilte Protocoller for Fogedforretninger, hvilket vel ogsaa paa de fleste Steder i Danmark blev iagttaget, men da det dog paa enkelte Steder befandtes ikke at være Tilfældet, blev saadant paabudet som en almindelig Regel ved Circ. 31 August 1822, jfr. Canc. Skr. 26 Februar 1825 og Frd. 3 December 1828 §. 5 Litr. f. Fremdeles udfordres til at holde Fogedretten Nærværelsen af tvende Retsvidner, saaledes som naar Extraret holdes, L. 1—24—17, Regl. 22 Marts 1814 §. 149 m. fl., jfr. ovenfor §§. 181 og 189 III. Der-

imod har Rettens Skriver, som allerede ovenfor bemærket, ikke nogen Andel i Fogedforretninger, men Fogden besørger selv Skriverembedet*). Ogsaa følger det naturligvis af sig selv, at Fogedretten ikke, saaledes som de ordinære Retter, skal holdes paa et vist bestemt anordnet Sted, men Reglen er netop, at den sættes paa det Sted, hvor hver enkelt Forretning skal foretages, nemlig der, hvor Gjenstanden for samme forefindes**). Dog kan der heller intet være imod, at den holdes paa et andet Sted, navnligen, som i Praxis hyppigen er Tilfældet, paa Fogdens Contoir, naar alle Vedkommende samtykke deri, jfr. Canc. Skr. 5 Juni 1830. Hvad endelig angaaer Tiden, da Fogedretten holdes, da kan dette, naar Opnaaelsen af Forretningens Øiemed efter Omstændighederne maa antages at udkræve saadant, skee til hvilkensomhelst Tid, ikke blot paa Helligdage, jfr. Circ. 16 October 1819, men ogsaa om Natten, see Regl. 13 August 1777 §. 57, 22 Marts 1814 §. 49 m. fl.

3. Med Hensyn til Fogedrettens Competents i Almindelighed betragtet, da er det naturligvis Reglen, at den omfatter Foretagelsen af Fogedforretninger og Paakjendelsen af de derunder opstaa-

*) Jfr. Stampes Erkl. III. S. 524 ff.

**) Fogedforretninger kunne derfor ogsaa foretages over Personer, Gods og Skibe, der findes paa Søen, saavidt Statens Territorium strækker sig, jfr. Regl. 8 Januar 1781 §. 9 og Canc. Skr. 19 Januar 1799, samt Canc. Skr. 20 August 1818.

ende Tvistigheder; hvorved dog er at mærke, at Fogden kun er bemyndiget til at paakjende slige Tvistigheder forsaavidt Udførelsen af hans Embede gjør saadant nødvendigt, det er for at han kan tage en Bestemmelse om, hvorvidt han vil fremme en reqvireret Forretning eller ikke, eller fremme den paa en vis Maade o. s. v.*). At Retsspørgsmaalet efter sin Natur ellers vilde henhøre under de ordinære Retters Behandling og Paakjendelse, kan ordentligvis ikke udelukke Fogden fra at paakjende samme, t. Ex. Paakjendelsen af det Spørgsmaal, om andre Fordringer ere bedre prioriterede i en Eiendom end den, for hvilken der søges Execution i

*) Derimod synes Fogeden ei at kunne idømme de Parter Mulkt eller anden Straf, som under Fogedforretningen gjøre sig skyldige i usømmeligt Forhold, benytte Udflugter for at forhale Forretningens Fremme, eller bruge anden temerær og utilbørlig Procedure. Fogedens Embede indskrænker sig nemlig til Anvendelsen af den lovlige Retstvang, og han kan ei selv afsige Retsdecreter, hvorved det paalægges en Part at udrede en ny Præstation uden for den, som var ham paalagt ved det Decret eller det Forlig, som Fogeden skal bringe i Udøvelse; see dog herved L. 1—24—41 Slutn. Jfr. iøvrigt Ørsteds Afhandling om at Skifteretten ei kan idømme Mulkt for usømmeligt Forhold for Skifteretten i Nyt juridisk Arkiv XXVIII. S. 242 ff. Et andet Spørgsmaal er det, hvorvidt Fogeden kan anvende Magt for at fjerne de umiddelbare Hindringer, som en Part maatte lægge i Veien for Forretningens Udførelse, hvorom i det Følgende.

samme, Jur. Tidsskr. XXI. S. 88*); alt forsaavidt saadan Paakjendelse er nødvendig, for at Fogeden kan bestemme om han bør handle eller ikke, men ikke med Hensyn til de øvrige Virkninger, som Retsforholdet kan have for Parterne, om end disse selv ogsaa i saa Henseende ville underkaste Sagen Fogedrettens Afgjørelse; ligesom der omvendt gives Spørgsmaal, der i Almindelighed alene retteligen bør paakjendes af Fogedretten, og ikke af den ordinære Ret i første Instants, t. Ex. Spørgsmaalet om en Persons Arrestabilitet, see Jur. Tidsskr. XXIV. S. 81; jfr. iøvrigt nærmere herom i det Følgende ved de enkelte Arter af Fogedforretninger. Hvad dernæst angaaer Spørgsmaalet om Fogedrettens Competents med Hensyn til en enkelt bestemt Forretning, er det Reglen, at Fogeden vel i Almindelighed er indskrænket til at handle i det Distrikt, hvori han er ansat, saa at han ordentligviis ikke kan foretage noget udenfor dettes Grændser**);

*) Hvorvidt en saadan Paakjendelse ved Fogedretten kan være til Hinder for at procedere det samme Spørgsmaal ved en anden Ret i første Instants, vil være at bedømme efter de almindelige Regler om res judicata, i Forbindelse med Fogedforretningens særegne Natur og den hele Maade, hvorpaa Spørgsmaalet i det enkelte Tilfælde af Fogeden er taget under Paakjendelse; jfr. ovenfor §. 176 ff. og i det Følgende om de enkelte Fogedforretninger.

**) Undtagelse finder Sted efter Frd. 2 August 1786 §. 8, jfr. Canc. Skr. 15 Marts 1800, 8 Marts 1828

men i dette District strækker hans Fogedjurisdiction sig i Almindelighed ogsaa over alle de Personer og alt det Gods, som antræffes i samme, om endog Opholdet er aldeles temporært og uden Hensyn til den Paagjeldendes eller Hovedsagens Værneting, jfr. L. 1—21—8 og 13, 1—24—28, Pl. 30 November 1821. Undtagelser gjøre naturligvis de Tilfælde, hvor den Paagjeldende enten staaer under en særegen privilegeret Fogedjurisdiction, jfr. ovenfor om de Militære, eller hvor Person eller Gods overhovedet er undtaget fra Fogedretternes Jurisdiction, hvorom nærmere i det Følgende.

4. Fogedens Habilitet til at fungere saavel i Almindelighed som med Hensyn til enkelte Sager bliver i det Hele taget at bedømme efter de almindelige Regler om Dommeres Habilitet, og de Spørgsmaal der kunne opkastes om han paa Grund af en formentlig Inhabilitet bør removeres eller vige sit Sæde, blive at afgjøre paa samme Maade, som naar slige Indsigelser fremsættes imod andre Dommere; see herom Hansens Bidrag til den danske Civilproces I. S. 95-141, samt Domme i Jur. Tidsskr. VIII. a. S. 199 og XXIII. S. 156. Dog kan her i Særdeleshed bemærkes, at den Beskjæftigelse, som Fogeden i en anden Embedsegenskab har havt med den foreliggende Sag, i Særdeleshed vel oftere kan foranledige Spørgs-

og 19 Juli s. A., og Pl. 28 August 1790, hvilke Lovbud dog ikke angaae egentlige privatretlige Sager, endskjønt Forretningen kan reqvireres af Private.

maal, om han ikke bør vige Pladsen for en Sættefoged, men at dette dog ingenlunde i Almindelighed kan antages, thi Deltagelsen i en Sag paa Embeds Vegne kan ordentligvis ikke formodes at give den Vedkommende en personlig Interesse i Sagen af saadan Natur, som den L. 1—5—6 maa antages at tilsigte. Saaledes er det antaget, at den Omstændighed, at Fogeden i Egenskab af Skifteforvalter eller Overformynder har paa Boets eller Overformynderiets Vegne indgaaet Forlig med Debitor, ikke kan gjøre ham inhabil til at exeqvere dette Forlig, Canc. Skr. 5 October 1822 og en Overretsdom i Ussings Bibliothek for Lovkyndighed I. S. 555; og ligeledes, at Fogeden ikke kan være inhabil til at exeqvere et tinglæst Forlig i et Bo, fordi han selv som Skifteforvalter behandler dette Bo, jfr. Høiesteretsdom 11 Mai 1824 i Langes Forsete S. 129 ff. Men iøvrigt maa slige Spørgsmaal afgjøres efter ethvert Tilfældes særegne Natur og de dermed forbundne concrete Omstændigheder; jfr. Canc. Skr. 23 Juli 1825 og 31 Marts 1829.

5. Hvorvidt Fogeden kan lade sine Embedsforretninger udføre ved en Fuldmægtig, jfr. L. 1—24—17 og 35, er afgjort ved den almindelige Placat om Dommeres Fuldmægtige af 25 Juli 1820, der navnligen fordrer Overøvrighedens Constitution for den, der saaledes skal kunne benyttes som Fuldmægtig, hvorhos Udførelsen skal skee paa Embedsmandens eget An- og Tilsvar; jfr. iøvrigt Hansen l. c.

S. 90-92 og S. 102, samt Canc. Skr. 11 Februar 1832. Visse Fogeder have iøvrigt faste kongelige Assistenter eller Fuldmægtige, der af dem kunne og skulle benyttes ved deres Forretningers Udførelse, hvilket fornemmelig gjelder om de tvende Fogeder i Kjøbenhavn; Rescr. 13 November 1771 og 5 December 1800 §. 5. Opstaaer der imidlertid under en Fogedforretning i Kjøbenhavn Tvistigheder, som skulle afgjøres ved egentlige Kjendelser, blive disse efter Forholdets Natur og Praxis altid afsagte af vedkommende Foged selv, hvem Protocollen i dette Øiemed tilstilles, og som derpaa i Almindelighed remitterer samme med den afsagte Kjendelse, hvorefter Forretningen igjen continuerer ved Assistenten, saaledes som Kjendelsen udfordrer. See ogsaa Justitsreglement for Tranqvebar 13 Juli 1836 §. 2. Endelig kan ogsaa bemærkes, at ifølge de locale Forhold paa Island have Sysselmændene der en særegen Myndighed til at benytte Repstyrerne som deres Fuldmægtige til Fogedforretningers Foretagelse, jfr. Regl. 10 September 1830 §. 69 og Collegial Tid. 1830 S. 765-766.

6. Fogedens Ansvarlighed for sine Handlinger, navnligen for de af ham afsagte Kjendelser, ere i Reglen at bedømme efter de almindelige Forskrifter og Grundsætninger om Dommeres Ansvar for deres Embedshandlinger; see især herom Ørsteds Afhandling i Nyt Jur. Ark. XIII. S. 120 ff.; og saaledes er i Særdeleshed ogsaa L. 1—24—35 at forklare i

Overensstemmelse med L. 1—5—3, l. c. S. 110 og Jur. Tidsskr. XXVIII. S. 36. Hvorvidt herfra finde Undtagelser Sted med Hensyn til Ansvaret for Arrestforretninger, ved hvis Iværksættelse Fogeden kunde have sikkret sig ved Caution, hører til Fremstillingen af disse Forretninger.

7. Fra Fogedretterne udenfor Kjøbenhavn appelleres ordentligvis til de almindelige Landsoverretter, L. 1—6—6, Frd. 11 Juli 1800, 25 Mai 1804 og 25 Januar 1805; jfr. dog med Hensyn til Tranqvebar Justitsreglement 13 Juli 1836 §. 21. En vigtig almindeligere Undtagelse herfra finder Sted paa Landet i Danmark, naar det er Politidommeren, der har handlet som Foged, da i saa Fald Appellen ordentligvis skal skee til Overpolitiretten, Canc. Skr. 14 Decbr. 1799; see ovenfor §. 189 III. I Kjøbenhavn indankes Kongens Fogeds og Underfogdens Kjendelser til Landsover- samt Hof- og Stadsretten i dens Egenskab af Hof- og Stadsret, Frd. 15 Juni 1771 §§. 12 og 13. Iøvrigt er det netop med Hensyn til Fogedforretninger hyppigen Tilfældet, at vedkommende Part finder Anledning til at paaklage samme som en Rettens Fornegtelse eller voldsom Tvang, og i saa Tilfælde indtræder Anvendelsen af den almindelige Regel i L. 1—6—19, at det nemlig er tilladt, med Forbigaaelse af Mellem-instantsen, at indbringe Klagen umiddelbart for Høiesteret. Jfr. iøvrigt i det Hele herved Læren om Appel.

B. Om Fremgangsmaaden under Fogedforretningers Udførelse i Almindelighed.

§. 215.

Den Fremgangsmaade, som bliver at iagttage under Fogedforretningers Udførelse, er vel i det Hele at betragte som en Proces, og bør saaledes saavidt muligt rette sig efter vor Proceslovgivnings almindelige Regler og Grundsætninger; men ifølge Forholdets egen Beskaffenhed maa denne Fremgangsmaade naturligvis have betydelige Særegenheder og i mange Punkter afvige fra den ordinære Proces.

1. Fogedforretninger, om de end foreløbigen foretages førend Sagen er behandlet ved den almindelige Ret, udfordre for det Første ligesaalidet en foregaaende Forligsmægling imellem Parterne, Frd. 10 Juli 1795 §. 20, jfr. Ark. f. Retsv. II. S. 458, som nogen Indstævning eller Indvarsling til den, mod hvem de iværksættes, hvilket endog som oftest ligefrem vilde stride imod Forretningens Øiemed, L. 1—4—34, 1—24—42, jfr. Jur. Ark. XIX. S. 146-147, Ark. f. Retsv. IV. S. 295 og Jur. Tidsskrift XXXVII. S. 205. Herfra kan den foregaaende Forkyndelse eller Advarsel, der ved Execution af Domme og ved Udpantninger skal gives den Paagjeldende, egentlig ikke ansees som en Undtagelse, allerede af den Grund at der herved alene bestemmes en Frist,

før hvis Udløb Forretningen ei gyldigen skal kunne udføres, men ei naar denne iøvrigt skal skee. Derimod indledes en Fogedforretning ved en Reqvisition til Fogeden, hvilken Reqvisition Fogeden til sin Sikkerhed vel i Almindelighed er berettiget til at fordre skriftlig, jfr. Sportelregl. 1814 §. 58 samt Canc. Skr. 25 Juni 1791 og 22 April 1820; men ligesom han dog ogsaa i alle Tilfælde synes berettiget til at frafalde saadan skriftlig Reqvisition, i hvilket Fald naturligvis den mundtlige Reqvisition tilføres Protocollen, jfr. Canc. Skr. 28 November 1818 §. 4, saaledes bør han neppe fordre nogen skriftlig Reqvisition i Politisager, Gjeldssager under 100 Rbdlr. og andre deslige mindre betydelige Sager, efter Analogien af Frd. 25 Marts 1791 §. 20, jfr. §. 26, Canc. Skr. 14 December 1799 og Frd. 6 August 1824 §. 1, jfr. §. 5. Den skriftlige Reqvisition, der naturligvis maa indeholde den fornødne Angivelse af Parternes Navne, hvad der ønskes iværksat og Anledningen eller Grunden hertil, samt Begjering om Forretningens Fremme paa Reqvirentens eget An- og Tilsvar, skal skrives paa stemplet Papir af 4de Classe No. 4 efter Frd. 3 December 1828 §. 5 Litr. d, med mindre det er en Politisag eller anden saadan undtagen Sag, jfr. Canc. Skr. 24 October 1829.

2. Naar Reqvisitionen er modtagen, og der iøvrigt intet er til Hinder for Forretningens Foretagelse, bestemmer Fogden naar han vil paabegynde

samme, og underretter derom Reqvirenten. Endskjønt Fogedforretninger som ovenbemærket kunne foretages paa hvilketsomhelst Sted, hvor Gjenstanden for samme forefindes, er det dog ingenlunde ligegyldigt, hvor Forretningen paabegyndes. Ifølge Sagens Natur og de udtrykkelige Bestemmelser om Execution i L. 1—24—17, 28, 41 og 42, maa det udentvivl ansees som den almindelige Regel, at en Fogedforretning bør paabegyndes der, hvor den, imod hvem samme foretages, har sin Bopæl eller dog for Tiden sit sædvanlige Opholdssted, og hvor han derfor snarest maa formodes at ville forefindes, og at være i Besiddelse af de fornødne Midler til at rede for sig, eller Beviisligheder til at forsvare sig med; jfr. Forsete f. 1824 S. 618-619 og Jur. Tidsskr. XXIV. S. 168-169. Dog maa der fra denne almindelige Regel efter Omstændighederne gjøres mange Undtagelser, navnlig i Arrestsager, og stundom kan det derfor efter de concrete Forhold være temmelig tvivlsomt, hvor Fogedforretningen retteligen skal paabegyndes; jfr. en Kjendelse i Jur. Ugeskrift (af de Coninck og Moltke) 1ste Aargang S. 148-150.

3. Med Hensyn til Parterne, der benævnes Reqvirenten eller Impetranten og Reqvisitus, kan der spørges om, hvorvidt det er nødvendigt, at de møde eller lade møde under Forretningen. Hvad Reqvirentens Møde angaaer, da maa dette udentvivl under Fogedforretninger i egentlige pri-

vatretlige Sager*) i Almindelighed ansees ligesaa nødvendigt, som Sagsøgerens Møde under en almindelig Proces, deels af lignende Grunde som dette, navnligen for at besvare de fra Reqvisiti Side fremsatte Indvendinger og afgive de fornødne yderligere Erklæringer m. m., jfr. 1—24—19, 20, 25 m. fl., deels ogsaa fordi der strax maa kunne gives Reqvisitus behørig Qvittering, naar denne for at undgaae videre Ophold og Ubehagelighed strax vil betale det fordrede Beløb, jfr. L. 1—21—19, ligesom det i Særdeleshed ogsaa ved Executionsforretninger kan være nødvendigt, at Reqvirenten modtager og sørger for Bevaringen af de udlagte Gjenstande. Vel har en enkelt Dom i Juridisk Tidsskr. XVII. S. 165 ff. antaget, at der ikke var nogen Nødvendighed for, at Reqvirenten lod møde under en Executionsforretning, "da han i sin skriftlige Reqvisition til Fogeden havde specificeret, hvad der skulde være Gjenstand for samme"; men den ovenanførte modsatte Mening er antagen i flere andre Kjendelser og Domme, jfr. Høst's Nyt Ark. f. Lov og Ret S. 220 ff. og Jur. Ugeskrift 2den Aargang S. 438-439. Hvad derimod Reqvisitus angaaer, da kan hans Nærværelse, eller Møde af nogen Anden paa hans Vegne, natur-

*) Naar der foretages Executioner for Skatter o. s. v., møder ingen Fuldmægtig paa det Offentliges Vegne, men Fogden er pligtig at paasee dettes Tarv, og berettiget til at modtage den skyldige Præstation, jfr. Frd. om Amtstueoppeb. 8 Juli 1840 §. 12 ff.

ligvis ligesaalidet være en Nødvendighed, for at en Fogedforretning skal kunne fremmes, som den Indstævntes Møde er Betingelse for at kunne forfølge en almindelig Procesſag; jfr. L. 1—21—14, 1—24—28, Pl. 30 November 1821, Jur. Ark. XIX. S. 146, Ark. for Retsv. IV. S. 295, Nyt Ark. for Lov og Ret S. 146-147 m. fl. Men i Mangel af saadant Møde fra Reqvisiti Side maa ikke blot andre Tilstedeværende være beføiede til at meddele de Oplysninger og fremsætte de Erindringer, som de paa hans Vegne finde Anledning til, jfr. Pl. 30 November 1821, men det følger ogsaa af vor Proceslovgivnings almindelige Grundsætninger, at Fogeden bør paasee den Fraværendes Tarv, saaledes at han ikke bør tage nogen Paastand fra Reqvirentens Side til Følge, som efter de oplyste Omstændigheder og fremlagte Documenter kan skjønnes at være ugrundet, jfr. Frd. 15 August 1832 §. 8 og den ordinære Procesmaade §. 39.

4. Da Fogedforretninger ifølge deres hele Væsen ikke mindre end egentlige Procesſager ere at henføre under Begrebet om "Retstrætter", maa Reglen i L. 1—9—14 om, at den Part, der vil lade møde for sig ved en Anden, bør dertil benytte en Sagfører eller anden competent Person*), ogsaa her være anvendelig, hvilket bestyrkes ved Pl. 13

*) Jfr. herom i Almindelighed Hansens Bidrag I. 351 ff.

August 1753 Slutn., jfr. Canc. Skr. 17 Marts 1831, dog saaledes, at det ikke kan negtes Reqvisitus, der ikke i Forveien kan sørge for sit Forsvar, at kalde til sin Assistence en anden Person, som han har Tillid til og som øieblikkeligen kan være tilstede, see Canc. Skr. 2 Mai 1826*). I de Tilfælde derimod, hvor Fogedforretningen foretages af vedkommende Politimester som Foged, og altsaa er at ansee som en Politiretsbehandling, maa Reglen om, at Sagførere ordentligvis ere udelukkede fra at give Møde under en saadan Behandling, komme til Anvendelse, see herom nærmere ovenfor §. 194 Litr. d.

5. Det er en vigtig Særegenhed ved Fogedforretninger, at deres Foretagelse ofte betinges ved en Sikkerhedsstillelse fra Reqvirentens Side, ligesom omvendt Reqvisitus ofte kan afværge samme ved en Sikkerhedsstillelse fra sin Side, jfr. L. 1—21—4 og 7; men det nærmere herom vil rigtigst være at udvikle ved Fremstillingen af de enkelte Arter af Fogedforretninger.

6. Under Fogedforretninger finde i Almindelighed ikke Udsættelser Sted, navnligen ikke for at den ene Part kan have Leilighed til at give formeligt skriftligt Tilsvar, men ordentligvis maa enhver af

*) I Kjøbenhavn opholder man ordentligvis Forretningen efter Reqvisiti Ønske en kort Tid, indtil han ved Budsendelse kan faae sin retskyndige Consulent tilstede.

Parterne strax paa Stedet, i alt Fald efter at han har havt en kort Frist til at betænke sig og indhente Oplysning og Raad hos vedkommende andre Tilstedeværende, besvare hvad der fra den anden Parts Side anbringes. Som Følge heraf kan heller ikke den i Frd. 3 Juni 1796 §. 15 fastsatte Indskrænkning af den Tid, hvori en Sagfører ved Dictering til Protocollen maa opholde Retten, her komme til Anvendelse. Foruden at imidlertid Udsættelser under en Fogedforretning ordentligvis altid maae kunne finde Sted, naar begge Parter derom ere enige, hvilken Enighed maa antages, naar den ene Part forlanger Udsættelsen og den anden ikke protesterer herimod, kan saadan Udsættelse heller ingenlunde ubetinget negtes efter den ene Parts ensidige Begjering imod den andens Villie, ligesom Opsættelser endog kunne bestemmes af Fogeden uden nogen af Parternes Forlangende. Man kan her især skjelne imellem:

a) Opsættelser efter Reqvirentens ensidige Begjering. At Reqvirenten, som nærmest er interesseret i Forretningens uopholdelige Fremme og kan lide Tab ved dens Udsættelse, kan ved sin ensidige Begjering erholde Forretningen udsat, omtales udtrykkeligen i Sportelregl. 1814 §. 49; men det maa dog udentvivl herved være forudsat, at han opgiver en antagelig Grund til saadan Udsættelse, t. Ex. Tilveiebringelsen af et Document, som han tidligere ikke havde havt Anledning til at sørge for var tilstede eller desl., jfr. Nyt Arkiv for Lov og Ret S. 137; thi kan han

ingen antagelig Grund opgive til den begjerte Udsættelse, eller er det, hvortil han vilde benytte denne, noget, som det billigen kunde fordres, at han allerede tidligere burde have sørget for, bør vistnok ifølge Lovgivningens almindelige Grundsætninger, navnligen Bestemmelserne i Frd. 3 Juni 1796 og 16 Januar 1828, jfr. Circ. 23 Februar 1799, Udsættelsen negtes, og saafremt Forretningen da ikke strax kan fremmes videre fra Reqvirentens Side, vil den efter Reqvisiti Paastand være at hæve, og denne maa ved et særeget Søgsmaal kunne søge Reqvirenten til Erstatning for den Ulempe, som maatte være forvoldt Reqvisitus ved den ei tilbørligen fremmede Forretning. Derimod maa det paa den anden Side staae Reqvirenten frit for efter ny Reqvisition at begynde en ny Forretning. Den Aarsag, som Reqvirenten har til at forlange Udsættelse, kan stundom være af den Beskaffenhed, at den muligen om meget kort Tid kan hæves, men at dertil muligen ogsaa kan medgaae længere Tid, t. Ex. naar Fogeden under Forretningen finder Anledning til at paalægge Reqvirenten at tilveiebringe en vis Sikkerhedsstillelse, førend han videre vil fremme Forretningen; og da der nu derhos af en saadan Grund aldrig kan tilkomme Reqvisitus Ret til at forlange Udsættelsen givet paa en vis bestemt længere Tid, maa Reqvirenten under slige Omstændigheder være berettiget til at fordre Forretningen udsat paa ubestemt Tid eller indtil videre. Men i saa Tilfælde er det ikke blot Reqvirenten, der kan foranledige

Forretningen foretaget paa ny, men naar saa lang Tid er hengaaet, som kan ansees tilstrækkelig til at opfylde Udsættelsens Øiemed, uden at Reqvirenten har foretaget videre, er ogsaa Reqvisitus berettiget til at forlange Forretningen continueret, for at erholde det endelig afgjort, om den videre skal fremmes eller hæves; see herved en Dom i Arkiv for Retsv. I. S. 179-187 og en Fogedkjendelse i Forsete for 1824 S. 177-178 og Nyt Ark. for Lov og Ret S. 193-196.

b) Opsættelser efter Reqvisiti ensidige Begjering. Da Reqvirenten ved Udsættelsen af en paabegyndt Fogedforretning let kan staae Fare for aldeles at gaae Glip af sin Ret, kan der imod hans Protest ikke let tilstaaes Reqvisitus nogen Udsættelse, men naar alt det er tilstede, der fra Reqvirentens Side betinger Forretningens Iværksættelse, bliver den at fremme, og Reqvisitus, som saaledes ikke har kunnet gjøre en muligen grundet, men ikke strax beviislig, Indsigelse imod Reqvirentens Paastand gjeldende, maa ved senere Søgsmaal eller Paaanke søge Fyldestgjørelse hos Reqvirenten for denne Forurettelse. Naar imidlertid Øiemedet med den Udsættelse, som Reqvisitus forlanger, kan opnaaes i en meget kort Frist, og det derhos kan paasees, at status quo indtil den Tid ikke forrykkes*),

*) Fare for saadan Forvandskning finder naturligviis især Sted under Arrest- og Executionsforretninger, mindre under enkelte andre Fogedforretninger, saasom naar der handles om en Udsættelse af en fast Eiendom.

vil dog Fogden udentvivl kunne være beføiet til at indrømme ham en saadan kort Udsættelse, forudsat naturligvis at den Grund, der paaberaabes for samme, i sig selv er antagelig. Længden af en saadan Udsættelse maa da i ethvert Tilfælde rette sig efter de concrete Omstændigheder, og den kan derfor endog indskrænke sig til nogle Timer, naar denne Frist maa ansees tilstrækkelig til Øiemedets Opnaaelse, t. Ex. til at tilveiebringe et Document, som angives at beroe paa et ikke fjernt Sted. Frembeles maa Reqvisitus i Almindelighed kunne opnaae en Udsættelse, for hvilken der iøvrigt opgives en antagelig Grund, naar han stiller tilstrækkelig Sikkerhed for Godtgjørelsen af det Tab, som Reqvirenten herved kan komme til at lide. Da de aldeles provisoriske Fogedforretninger, navnlig Arrest, ordentligvis endog aldeles kunne afværges ved en saadan Sikkerhedsstillelse, L. 1—21—7, vil denne dog ikke let her kunne finde Sted for blot at bevirke Forretningens Udsættelse; og ved de vigtigste andre Fogedforretninger, navnlig ved Execution, vil Reqvirenten ordentligvis have en saa afgjort Ret, at Reqvisitus sjeldent kan have nogen grundet Indsigelse, som han ved Udsættelse kan haabe at fremskaffe Bevis for; men slige Tilfælde kunne dog forekomme, t. Ex. naar Reqvisitus paastaaer allerede at have opfyldt Dommen ved at erlægge det idømte Beløb, men Reqvirenten enten aldeles negter dette, eller benegter den Persons Befuldmægtigelse, til hvem Betalingen er erlagt, o. s. v.

c) Retsbestemte Opsættelser. Endskjøndt den engang paabegyndte Fogedforretning, naar Parterne ikke selv foranledige dens Opsættelse, vistnok ordentligvis bør fra Fogdens Side in continenti bringes til Ende, kan dog ikke blot Parternes Procedure og Tvistighedernes Paakjendelse eller selve Forretningens Vidtløftighed, navnlig paa Grund af den dermed forbundne Registrering og Vurdering, bevirke, at den ikke paa een Dag kan tilendebringes, men maa udsættes til en anden Dag; men, saaledes som Sportelreglementerne forudsætte, kan Fogden endog, enten formedelst sine øvrige Forretninger, eller af andre Aarsager, som Parterne ei foranledige, udsætte en Forretning, som ellers paa een Dag kunde sluttes, Regl. 22 Marts 1814 §. 49, 10 September 1830 §. 19 m. fl. I alle slige Tilfælde bør Fogden saavidt muligt sørge for, at Status med Hensyn til de Ting, der ere Gjenstand for Forretningen, imidlertid ikke forandres*), og der kan da vel efter Omstændighederne være Hjemmel til at gjøre en foreløbig almindelig Arrest eller Indfør-

*) At under alle Omstændigheder ingen saadan vilkaarlig Forandring kan foretages af Reqvisitus under selve Forretningen eller medens denne endnu continuerer, er vistnok indlysende, og saaledes t. Ex. kan end ikke Reqvisitus, hvis Person er forlangt arresteret, og som er truffet tilstede, være berettiget til at begive sig bort under Forretningen, uden at afvente Fogdens Decret; jfr. en Afhandling af Capt. Gudenrath i Jur. Tidsskr. XXIII. S. 341 ff.

fel i de Gjenstande, som endnu ikke ere optegnede, men hvis Tilstedeblivelse sikkres ved Aflukning og Forsegling; jfr. om et lignende Tilfælde Forsete for 1822 S. 292 ff., samt. Jur. Tidsskr. XXIII. S. 242.

Endskjønt som ovenberørt Fogedforretningers Foretagelse ikke udfordrer nogen foregaaende Indkaldelse til Vedkommende, kan dog en saadan Tilsigelse blive nødvendig i Anledning af Forretningens Udsættelse og gjentagne Foretagelse. Naar saaledes Fogden, paa Grund af andre Forretninger, har maattet afbryde Forretningen, uden at kunne nøiagtig opgive, naar han vil see sig istand til at continuere den, maa han, naar dette skal skee, lade Reqvirenten herom underrette, hvilket ogsaa gjelder i det ovenomhandlede Tilfælde, at Reqvisitus foranlediger, at en Forretning, som Reqvirenten har ladet udsætte paa ubestemt Tid, paa ny foretages; endelig kan stundom ogsaa Reqvisitus i en foregaaende Aftale eller anden Bestemmelse have Hjemmel til at fordre sig med et passende Varsel underrettet om, naar Forretningen vil blive continueret; jfr. herved Juridisk Tidsskr. XXXVII. S. 198 ff., Nyt Arkiv for Lov og Ret S. 173, Jur. Ugeskrift I. S. 703, Nyt juridisk Tidsskr. I. S. 101.

7. Under Proceduren for Fogedretten maa i Almindelighed Forhandlingsmaximens Grundsætninger komme til Anvendelse, saa at enhver af Parterne selv har at varetage sit Tarv, ved at fremkomme med de fornødne Oplysninger, Indvendinger og Paastande,

uden at Fogden heri har at indblande sig. Dette forudsættes ogsaa tydeligen i Frd. 6 August 1824 §. 5, der undtagelsesvis bestemmer, at Fogden under Executioner for en Sum, der ei overstiger 100 Rbdlr. Sølv, bør give Parterne den fornødne Veiledning til at iagttage deres Tarv, hvilken Forskrift ogsaa synes analogisk anvendelig paa andre Fogedforretninger i det samme Slags Sager, ligesom den udentvivl i Almindelighed maa være anvendelig paa Island og i Tranqvebar, hvor den ved Frd. 6 August 1824 anordnede særegne Procesmaade er gjort gjeldende uden Hensyn til Sagernes Værdi, jfr. ovenfor §§. 201-203. En vigtig Undtagelse finder endvidere Sted i alle de Tilfælde, hvor det er Politidommeren, der som Foged foretager en Forretning, i Overensstemmelse med de almindelige ovenfor udviklede Regler om Politisagers Behandling.

Fremdeles maa bemærkes, at selv under de Fogedforretninger, hvor Forhandlingsmaximen anvendes, kunne dog den ordinære Proces's Grundsætninger om Nødvendigheden af betimeligen saavel selv at anføre de factiske Omstændigheder, som man vil have taget i Betragtning, som specielt at benegte det fra Modpartens Side Anbragte, som man ikke vil ansees at have indrømmet Rigtigheden af, ikke i deres fulde Strenghed komme til Anvendelse, da ingen Indstævning til Forretningen finder Sted, og i Almindelighed enhver af Parterne strax maa besvare Modpartens Anbragte, uden

at kunne, som under den ordinære Proces, tage Udsættelse for nærmere at overveie hvad der rigtigst kan være at foretage. Det er derfor ogsaa i Circ. 3 Februar 1829 og 28 December 1830, i Overensstemmelse med et af Høiesteret afgivet Responsum, antaget, at der ikke behøves Bevilling til at føre nye Vidner, fremlægge nye Documenter eller fremsætte nye Indsigelser under Appellen af en Fogedforretning; og saa meget mindre maa det da kunne formenes Parten paa samme Maade at indhente det Forsømte under Fogedforretningens Continuation eller under den Procedure ved den sædvanlige Ret i første Instants, der ofte følger paa samme, jfr. Ark. for Retsv. V. S. 420 og Jur. Tidsskr. XX. S. 321. Det er imidlertid ikkun Ufuldstændigheder og Forsømmelser i den tidligere Procedure, der paa denne Maade ville kunne afhjelpes; thi hvad der engang udtrykkeligen er indrømmet eller ifølge Reglerne om et virkeligt stiltiende Samtykke maa ansees som erkjendt eller renunceret paa, vil ikke senere ensidigen kunne omgjøres; men ved Bedømmelsen af hvorvidt en saadan virkelig Erkjendelse har fundet Sted vil dog i Særdeleshed et billigt Hensyn kunne tages til, om det er en ulovkyndig Mand, der selv har handlet under Fogedforretningen, eller om Parten har benyttet en Sagførers Hjelp; jfr. herved N. J. A. VII. S. 99, Jur. Tidsskr. VII. b. S. 125, Nyt Ark. for Lov og Ret S. 168 ff. og 278 ff., Jur. Ugeskrift I. S. 797-798, Nyt jur. Tidsskr. I. S. 125-126.

8. Beskaffenheden af de Tvangsmidler, der komme til Anvendelse ved Fogedforretninger, vil være at omhandle under Fremstillingen af de enkelte Arter af disse Forretninger. Derimod kan her i Almindelighed bemærkes, at naar Paagjeldende ikke godvilligen vil underkaste sig den retlige Tvangs Anvendelse, er Fogden naturligvis berettiget og forpligtet til at bevirke saadant, ved at lade anvende den efter Omstændighederne fornødne egentlig physiske Magt. Hertil maa da Fogden skaffe sig den nødvendige Assistence, enten ved selv at tilkalde og antage de fornødne Hjelpere, eller, saafremt han ikke selv er Politiøvrighed, ved at henvende sig herom til denne, eller efter Omstændighederne til den militaire Magt, jfr. L. 1—24—44, 45 og 46, Frd. 2 August 1786 §. 9. Loven bestemmer derhos, hvad der ogsaa følger af Sagens Natur, at de, der saaledes gjøre Modstand imod Retten, foruden at straffes for dette Forhold, skulle have Skade for Hjemgjeld, saafremt de ved Magtens Anvendelse selv komme til at lide nogen Skade, L. 1—24—29 og 49. Naar det imidlertid i enkelte Tilfælde skulde træffe sig, at Fogedforretningen ikke kunde udføres uden at bevirke en Skade, som ikke stod i noget rimeligt Forhold til Betydenheden af den Ret, som ved Forretningen skulde fyldestgjøres, bør Fogeden udentvivl hellere undlade en saadan Anvendelse af Magten, og søge at opnaae Øiemedet ved andre Midler eller til en anden Tid, ligesom naturligvis saadan Modstand ogsaa ellers

kan nødsage Fogden til at udsætte Forretningen, naar han for Øieblikket ikke kan erholde den fornødne Hjelp tilstede.

Iøvrigt maa Fogden vistnok være beføiet til indtil en vis Grad at anstille Undersøgelse om de Gjenstande, som Forretningen har Hensyn til, t. Ex. forvisse sig om, at den Person, der søges arresteret, ikke findes i noget af de til hans Bopæl hørende Localer, lade aabne Værelser og Gjemmesteder for at efterse om noget findes, hvori der kan gjøres Arrest eller Execution, jfr. Nyt Arkiv for Lov og Ret S. 83; men en egentlig Inqvisition, saaledes som den i criminelle Sager kan anstilles, bør Fogden i privatretlige Sager ikke indlade sig paa, t. Ex. ikke underkaste en Mands Gjemmer eller Papirer et Eftersyn for at finde et enkelt Document, som Reqvirenten ved en Arrestforretning søger at forsikkre sig, ligesom heller ikke Trediemands Værelser imod dennes Protest kunne aabnes for at undersøges, om deri skulde findes Effecter tilhørende Reqvisitus, jfr. Nyt Arkiv for Lov og Ret S. 58 ff. Ogsaa skal det for faa Aar siden ved en Kjendelse af vedkommende Foged i Kjøbenhavn være antaget, at Reqvisitus ikke efter Reqvirentens Paastand kunde underkastes personlig Visitation, for at finde Pengeeffecter, som Reqvirenten formodede at han havde skjulte paa sig. Vel omtaler Sportelreglementerne, saasom 22 Marts 1814 §. 53, 10 Septbr. 1830 §. 22 m. fl. Fogdens Gebyr "for at iværksætte Inqvisitioner efter

Privates Begjering", men herved sigtes udentvivl kun til saadanne Lovovertrædelser, som Private paa egen Bekostning kunne foranstalte undersøgte og paatalte. Derimod kan Reqvirenten af Forretningen naturligviis, naar han kan oplyse Data, som give Formodning for at Reqvisitus ved bedrageriskt Fremfærd eller andre ulovlige Foretagender, som qvalificere sig til justitiel Forfølgning, søger at hindre Øiemedet med Fogedforretningen, henvende sig til den vedkommende Politi- og Criminaldommer, og af ham forvente at der begyndes en virkelig criminel Inqvisition.

9. De Kjendelser, der skulle afsiges i Anledning af opstaaede Tvistigheder under Fogedforretninger, bør ifølge Sagens Natur og Analogien af Frd. 16 Januar 1828 §. 13 ordentligviis afsiges strax, eller dog, efter en passende Betænkningstid, den samme Dag; men, naar der ikke er nogen særdeles periculum in mora, kan der dog efter Omstændighederne som ovenfor berørt ikke negtes Fogeden Ret til at optage Spørgsmaalet til Afgjørelse paa en af de næstpaafølgende Dage, og derefter at udsætte Forretningen, hvilket i Kjøbenhavn hyppigen finder Sted. Slige Kjendelser indeholde i Almindelighed som Præmisser en kort Angivelse af de Grunde, hvorpaa Fogden støtter sin Mening, og dernæst efter Ordene "thi decideres" det endelige Resultat som Conclusion; men ofte tilfører Fogden ogsaa Protocollen sin Beslutning uden videre Motiver, idet de umiddelbart foregaaende Tilførsler maae

antages at give tilstrækkelig Oplysning om Grundene til samme. Da slige Kjendelser, i Overensstemmelse med hvad der i det Foregaaende er bemærket (§. 214. 3.), alene kunne gaae ud paa, at Fogden selv vil foretage eller undlade noget, og ikke directe kunne paalægge Parterne at præstere eller foretage noget*), saa indeholde de ikke nogen Executionstermin**) eller andre lignende saadanne Tillægsbestemmelser, som egentlige Domme. Af Fogedforretningers særegne Natur følger iøvrigt, at Fogden i mange Tilfælde er berettiget til selv at forandre eller ophæve sit eget Decret; men de Tilfælde, hvori saadant kan finde Sted, blive udentvivl hensigtsmæssigst at omhandle under Fremstillingen af de enkelte Arter af Fogedforretninger.

10. De Forlig, der indgaaes ved en Fogedret have, ifølge Pl. 21 Januar 1820 sammenholdt med den authentiske Fortolkning i Rescr. 30 Mai 1823 §. 9 Litr. l, samme Executionskraft, som de ved Forligelsescommissionerne afsluttede Foreninger***).

*) Derimod vel indirecte. t. Ex. derved at Fogden negter at fremme Forretningen, førend Reqvirenten har stillet en vis Sikkerhed.

**) Stundom kan det dog forekomme, at Fogden efter Omstændighederne bestemmer, at han efter en vis kort Frist vil foretage det Fornødne, saafremt Reqvisitus imidlertid ikke selv har iværksat dette, saasom at ryddeliggjøre et Værelse, see t. Ex. Nyt Ark. for Lov og Ret S. 207.

***) Dette var vel førend den anførte authentiske Fortolkning emanerede negtet ved en Viborgsk Landsover-

11. Naar Fogedforretningen er tilendebragt og alt det Passerede behørigen tilført Protocollen bliver den at slutte eller hæve. At Forretningen "sluttes" er det almindeligere Udtryk, der udentvivl rigtigen kan bruges i ethvert Tilfælde, hvor Forretningen er endt, hvorimod Udtrykket "hæves" ikkun bør bruges hvor den uden noget Resultat afbrydes, navnligen fordi Reqvirenten ikke opfylder hvad der fra hans Side er nødvendigt for at erholde Forretningen fremmet.

12. Om Retsgebyrerne for Fogedforretninger skulle vi kun i Almindelighed henvise til Bestemmelserne i de forskjellige Sportelreglementer 22 Marts 1814, 2den Afdeling, 10 September 1830, 30 Marts 1836 og 13 Juli 1837, 2det Capitel. Ordentligvis er Reqvirenten pligtig til, naar han indleverer sin Reqvisition, forud at betale Fogden det ham tilkommende Gebyr, forsaavidt dets Størrelse foreløbigen lader sig bestemme (fra hvilken Regel dog gives flere vigtige Undtagelser), og Pengene betales ham ikke tilbage, uagtet han siden maatte gjenkalde Reqvisitionen eller Fogden negter Forretningens Fremme; jfr. de anførte Reglementer l. c.

retsdom af 28 Januar 1822, men antaget i Canc. Skr. 9 November s. A.; jfr. Ussings Bibl. for Lovkyndighed II. S. 483-486.

Anden Afdeling.

Om Arrest og Forbud før Dom samt Maning*).

Første Afsnit.

Om Arrest.

A. Om Arrest i Almindelighed og sammes Inddeling.

§. 216.

Det har nogen Vanskelighed foreløbigen at give et nogenlunde klart og fuldstændigt Begreb om det Retsinstituts egentlige Væsen, der kaldes Arrest i civile Sager, hvilket Begreb Loven ikke har indladt sig paa nærmere at bestemme, men forudsat som noget der var bekjendt. Efter den nuværende almindelige Sprogbrug forbindes med det reciperede fremmede Ord "Arrest" og "at arresteres" Forestillingen om en Detention eller Bevogtning af en Person eller rørlige Ting, altsaa om en

*) See herved i det Hele Justitsraad Dr. W. H. Dreiers Dissertats de arresto civili ante latam definitivam judicis sententiam efficiendo etc. Hauniæ 1836; jfr. dens Anmeldelse af Kammerraad Dr. J. C. Kall i Maanedsskrift for Literatur XIX. S. 153 ff.

physisk Tvang, der gaaer ud paa at sikkre Tilstedeblivelsen af Person eller Gods. Dette var nu vistnok ogsaa den Betydning, man efter almindelig Sprogbrug allerede paa Lovens Tid tillagde Ordet; men Loven synes dog at forudsætte, at Arrest i Almindelighed ogsaa kunde iværksættes ved et blot verbalt Paalæg til Vedkommende om, ikke at forlade Stedet eller ikke at bortflytte eller ved Afhændelse, Pantsættelse o. s. v. at disponere over Godset, hvilket Paalægs Virksomhed skulde sikkres deels derved, at Straf blev anvendt for Overtrædelse af samme og deels derved, at de imod samme foretagne Dispositioner skulde være juridisk ugyldige, jfr. i Særdeleshed L. 1—21—17 og 18, 1—24—26, 5—3—18 og 5—14—26; og denne Arrest bestaaer saaledes i Anvendelsen af en juridisk Tvang i den angivne Hensigt. Ogsaa efter vor nuværende Ret kan Arrest effectueres paa begge disse Maader, og da samme derhos ordentligvis, endskjønt med visse Undtagelser, skal iværksættes ved Fogedrettens Mellemkomst, kunne vi foreløbigen og i Almindelighed bestemme Begrebet om Arrest i civile eller privatretlige Sager saaledes, at det er en ved Fogedretten iværksat Retshandling, der bestaaer i Anvendelsen af en physisk eller juridisk Tvang, hvorved Tilstedeblivelsen af Person eller Gods skal sikkres og Dispositioner over dette sidste forebygges.

Saadan Arrest kan forhverves af Sagsøgeren saavel førend han har erholdt exigibel Dom (eller For-

lig) som efterat dette er opnaaet. I det første Hovedtilfælde (Arrest før Dom) er Arresten et anticiperet Tvangsmiddel, hvis nærmeste Øiemed vel som oftest er, at sikkre Tilstedeblivelsen af Debitors Person eller Gods, og forhindre vilkaarlige Dispositioner over det sidstmeldte, indtil Creditor efter erhvervet Dom eller Forlig kan erholde Execution for sin Fordring; men hvis Hensigt dog blandt andet ogsaa i Særdeleshed kan være, formedelst en saadan ubehagelig Tvang og Indskrænkning at bringe den Paagjeldende til selv at opfylde sin Forpligtelse snarest muligt; see især Frd. 18 Mai 1825 §. 67, jfr. Ørsteds Haandbog V. S. 275. Med Hensyn til Gjenstanden kan denne Arrest iværksættes enten paa Gods, reel Arrest, eller paa Person, personel Arrest, hvorhos den naturligvis hos samme Debitor kan iværksættes paa begge Dele, hvilket man pleier at betegne ved det lidet passende Udtryk: blandet Arrest. Efter den forskjellige Maade, hvorpaa den personelle Arrest iværksættes, skjelner Loven atter imellem en simpel Arrest paa Personen og en egentlig Fængsling, L. 1—21—18, 5—14—26, saaledes som i det Følgende nærmere vil blive omhandlet.

I det andet Hovedtilfælde (Arrest efter Dom) foretages Arresten ordentligvis alene paa Debitors Person, som en egentlig Fængsling, L. 1—24—44 ff., og dens nærmeste Øiemed er da i Almindelighed, at Debitor ved denne Indskrænkning i sin personlige Frihed skal bringes til at komme frem med de Midler,

han muligen har forstukket, eller foretage den Handling, som han er dømt til at præstere, eller formaae Andre til at gjøre Udveie for ham til Fordringens Fyldestgjørelse, hvorhos ogsaa Frygten for dette Tvangsmiddel i det Hele tjener til at opretholde den almindelige Credit, ved at modvirke Letsindighed i Gjelds Stiftelse og Ødselhed paa Andres Bekostning, samt Proforma-Afhændelser og Pantsættelser m. v. til Creditorers Forurettelse; jfr. L. 5—14—54, Canc. Skr. 16 August 1831.

Foruden Ordet "Arrest" bruger Loven ogsaa tvende Steder, nemlig i 1—4—34 og i Overskriften til 1—21, Udtrykket "Beslag", der udentvivl her betegner det samme som Arrest paa Personer og rørlige Ting. Ogsaa forekommer dette Udtryk i samme Betydning i mange senere Lovbud, men synes dog i disse hyppigst at være brugt om Arrest paa Debitors Indtægter og udestaaende Fordringer hos Andre, jfr. t. Ex. Fund. 30 August 1775 §. 16, Pl. 27 Juni 1781, 7 Januar 1784, Pl. 5 September 1820, Bevill. 1 Marts 1820 og en Mængde andre lignende specielle Bevillinger. Fremdeles forekommer i vor Lovgivning jevnlig Ordet "Seqvestration", dog ikke i den oprindelige Betydning om Overgivelsen af en omtvistet Gjenstand i tredie Mands Bevaring, men i det Hele taget i den samme Bemærkelse som Arrest paa Gods, maaske dog fornemmelig om de Tilfælde, hvor denne skeer i et helt Bo, eller i en Landeiendom og dens Indtægter eller desl., jfr. Frd. 11 December 1688 §. 4, Kammerretsorn. 18

Marts 1720 Cap. I. §. 16, jfr. §. 11, Frd. 10 Februar 1731, 31 December 1742 §. 6, Anordn. 5 Juni 1771 IV. §. 3, Frd. 30 Januar 1793 §. 8, 24 Januar 1838 §. 14, Frd. om Kassevæsenet i Almindelighed 8 Juli 1840 §§. 6 og 56, Frd. om Amtstueoppebørsler af s. D. §. 20, m. fl. Paa den anden Side ere dog disse Udtryk "Beslag" og "Seqvestration" forsaavidt mere omfattende end "Arrest paa Gods", at de ogsaa anvendes, hvor der ikke blot handles om et anticiperet Tvangsmiddel, men om en endelig Inddrivelse af et skyldigt Beløb, eller en Execution, jfr. t. Ex. om Beslag Pl. 7 Januar 1784 og Frd. 1 Februar 1797 §. 98, sammenholdte med Pl. 27 Juni 1781, og om Seqvestration flere af de ovenciterede Lovbud*); dog forekommer maaskee ogsaa Ordet "Arrest" i ganske enkelte Lovbud i samme Betydning; jfr. Læren om Execution.

Om Arrest før Dom handles fornemmelig i L. 1—21, hvorimod Arrest paa Person efter Dom, der staaer i Forbindelse med Dommens Execution, omhandles i Lovens 1—24. Vi skulle ligeledes i nærværende Afsnit ikkun handle om Arrest før Dom, og om Arrest efter Dom i Læren om Execution.

*) See ogsaa Rescr. 4 October 1793 §. 3, Pl. 5 Juni 1801 og 10 September 1824, jfr. Canc. Skr. 1 Februar 1825, der tillige indeholde Exempel paa Seqvesters Iværksættelse ved en anden Autoritet end Fogedretten.

Slutteligen kan her endnu bemærkes, at Arrest i criminelle Sager, saavel Varetægts- som Straffearrest, i Loven altid kaldes Fængsel, jfr. L. 1—19 og mange Artikler i 6te Bog, men den øvrige Lovgivning bruger herom ogsaa paa mange Steder det almindelige Udtryk Arrest, t. Ex. Frd. 22 October 1701 paa flere Steder, Frd. 30 December 1771 §. 6, Pl. 4 April 1809 §. 6, Frd. 9 Juni 1819 §§. 1 og 3, Justitsregl. 13 Juli 1836 §. 8, Frd. 24 Januar 1838 §. 13, m. m. fl. Iøvrigt er denne Art af Arrest, der omhandles i Criminalretten og Criminalprocessen, os her uvedkommende.

B. Om den Autoritet, ved hvilken Arrest før Dom skal iværksættes.

§. 217.

Herom kan vel i det Hele henvises til hvad der ovenfor i §. 214 i Almindelighed er udviklet, hvorved i Særdeleshed maa erindres, at det i Kjøbenhavn er Kongens Foged og ikke Underfogden, der har at iværksætte Arrest, jfr. de der citerede Bestemmelser. Men som en særdeles vigtig Undtagelse fra den almindelige Regel maa her mærkes, at det ifølge L. 1—21—1 er tilladt, at Arresten, "naar Fogden ikke er tilstede", maa iværksættes ved tvende Dannemænd*).

*) Det Paafaldende i denne fra de ældre Love hentede Bestemmelse formindskes, naar det erindres, at Fo-

Denne Bestemmelse maa imidlertid i flere Henseender ansees som temmelig mislig, saaledes som ogsaa Lovgiveren selv har erkjendt, i Anledning af en lignende Forskrift i Loven om Forbud, see Motiverne til Frd. 30 April 1824 i Collegial Tid. f. 1824 S. 266. De af Reqvirenten selv udvalgte Dannemænd kunne nemlig let mangle saavel den til en saadan Forretning fornødne Retskyndighed, som ogsaa Vederhæftighed til at erstatte den Arresterede Skaden, saafremt deres Handling findes ulovlig, hvorimod Fogden ikke blot maa formodes efter L. 1—5—1 selv at være i det mindste nogenlunde vederhæftig, men heller ikke bør eller i alt Fald ikke let vil iværksætte nogen Arrest af tvivlsom Retmæssighed, med mindre der i Overensstemmelse med L. 1—21—4 stilles ham betryggende Sikkerhed. Der er saaledes vistnok al Grund til at give Forskriften i L. 1—21—1 de nærmere Indskrænkninger og Bestemmelser, som den af Lovgiveren ellers udtalte Omhu for at sikkre den Arresterede imod Forurettelse gjør nødvendige. Det kan saaledes for det første ikke være nok til med Retsvirkning at kunne iværksætte Arrest ved tvende Mænd, at Fogden ikke ligefrem er tilstede, men der maa sees paa, om der efter Omstændighederne er en saadan periculum in mora med Arrestens Foretagelse, at Reqvirenten ikke vil være istand til betimeligen at kunne erholde Fogdens Assistence;

gedhandlinger oprindeligvis ikke betragtedes som judicielle, men som magistralske Handlinger.

jfr. Frd. 18 Mai 1825 §. 30. Og dernæst synes det, at den, hvis Person eller Gods er saaledes bleven arresteret, maa være berettiget til at fordre den rette Foged snarest muligt tilkaldt, for enten at bekræfte eller ophæve den af Dannemændene foreløbigen iværksatte Arrest, hvilket bestyrkes ved Analogien af Pl. 15 Mai 1839 §. 1.

C. Om Betingelserne for Arrest.

§. 218.

Lovens Bestemmelser om de Betingelser, der bør være tilstede for at Arrest skal kunne erholdes paa Person eller Gods, maae udentvivl ansees som temmelig uheldigt affattede. Hovedforskrifterne herom maae antages at skulle indeholdes i L. 1—21—8 og 9, der gjøre Forskjel imellem om det er "Uden-Byes, Birks eller Herreds Mand", eller om det er en i Jurisdictionen hjemmehørende Mand, hvis Person eller Gods søges arresteret. I første Tilfælde fordrer den 8de Artikel som Fundament for Arresten, at Reqvisitus "efter rigtig Haandskrift, Revers eller Dom, er vitterlig Gjeld eller andet skyldig"; og i det andet Tilfælde skal ikke blot dette Fundament være tilstede, hvilket ligger i de Ord "som efter forrige Artikel er noget skyldig", d. e. som paa den i forrige Artikel nævnte Maade er noget skyldig,

men der forbres desforuden baade at den Paagjeldende er "uvederhæftig", og tillige, at han "befindes at afhænde eller forstikke sit Gods, til at bedrage sine Creditorer"*). Endelig omhandler Loven i flere af de følgende Artikler hvorledes Arrest maatte gjøres i enkelte særegne Forhold og for visse særegne Fordringer, see L. 1—21—10-16. Skulle disse Artikler ikke indeholde en aldeles overflødig Gjentagelse af de almindelige Forskrifter i Art. 8 og 9, maae de naturligvis antages at skulle hjemle Arrest udenfor Betingelserne i disse, og de bekræfte saaledes vistnok som Undtagelser, at det ikke har været Lovens Mening at ville indrømme en almindelig Arrestabilitet i alle Gjeldsforhold; men holder man sig nøie til Udtrykkene i flere af disse Artikler synes de dog at forudsætte, at det Forhold, for hvilket Arresten reqvireres, er ligefrem in confesso eller bevist, og de vilde da forsaavidt endog tildels gjøre strengere Fordringer end Art. 8 og 9.

Om det nu end kunde indrømmes, at der ikke manglede Plan og indvortes Sammenhæng i den ovenmeldte hele Række af Artikler**), er det dog indlysende,

*) Det gaaer efter Artiklens klare Construction ingenlunde an, som Nogle have villet, at forstaae den saaledes, at den indeholdt de tvende Alternativer af: enten at være uvederhæftig og afhænde sit Gods, eller at forstikke Godset, hvad enten Reqvisitus er uvederhæftig eller ikke; endskjønt dette vistnok vilde give en fornuftigere Mening.

**) Jfr. den ovenmeldte Anmeldelse af Kall l. c. S 221 ff.

at deres Indhold ved en umodificeret Anvendelse i Praxis ikke blot vilde give Anledning til uendelig megen Tvivl og Uvished, men ogsaa ligefrem paa en høist uhensigtsmæssig Maade lamme Arrestinstitutets Virksomhed, idet det navnligen vilde blive saa godt som umuligt at erholde Arrest effectueret for almindelig Gjeld hos en i Jurisdictionen bosat Mand. For det første maatte nemlig Reqvirenten støtte sin Fordring paa rigtigt Haandskrift, Revers eller Dom*), og endskjønt nu herved vistnok ikke kan menes, at Reqvirenten skulde fremlægge et aldeles afgjort og uimodsigeligt Bevis for sin Fordring, hvilket i Almindelighed ikke kunde bestaae med Forudsætningerne i L. 1—21—4, 14, 17 og 21 om at Arresten siden kan befindes ulovlig, saa vilde dog herved ikke blot i Almindelighed udelukkes al Regningsgjeld, men selv hvor Haandskrift havdes kunde det ofte være meget tvivlsomt, om dette var saaledes "rigtigt", at Gjelden virkelig kunde siges, som Artiklen udtrykker sig, at være "vitterlig". Efterat dog denne første Betin-

*) Ved "Dom" maa her sigtes til Domme, der ikke ere exigible, altsaa 1) de hvis Executionskraft for Dieblikket er suspenderet ved Appel, jfr. Jur. Ark. VIII. S. 156, Ark. for Retsv. V. S. 479, Jur. Tidsskr. II. b. S. 132; og 2) de hvis Executionskraft endnu ikke er indtraadt, fordi terminus executionis ikke er udløben, jfr. Nyt Arkiv for Lov og Ret S. 220; hvortil efter den senere Lovgivning komme 3) de der have mistet Executionskraft ved Forløbet af fatalia executionis, Frd. 17 Mai 1690.

gelse for Arresten var opfyldt skulde det dernæst afgjøres, om Reqvisitus kunde siges at være "uvederhæftig". Som oftest synes Loven, i Overensstemmelse med den gængse Talebrug, ved Udtrykket "vederhæftig" at sigte til den, hos hvem der, efter hvad der om hans Forhold og Omstændigheder i Almindelighed er hans Medborgere bekjendt, ikke findes Grund til i Gjeldsforhold at befrygte noget Tab, hvilken Vederhæftighed Loven derfor ogsaa forudsætter at kunne have Grader; og i Modsætning hertil maa da den siges at være "uvederhæftig", om hvem der haves Anledning til at befrygte, at han ikke kan fyldestgjøre allerede paadragne Gjeldsfordringer eller hvad der videre skulde betroes ham; jfr. L. 1—5—1, 6 og 24, 1—23—2, 2—9—2, 2—22—78, 3—1—5, 3—13—32, 3—17—25 m. fl.*). Men stundom synes dog Loven ved "uvederhæftig" at forstaae den, der i et enkelt bestemt Retsforhold ikke virkelig kan paavise Sikkerhed for det Beløb, hvorom der handles, see L. 3—17—2, jfr. Art. 5-7**). At lægge det førstnævnte vage Begreb om Uvederhæftighed til Grund ved Bedømmelsen af Arrestabiliteten vil aabenbart have sine store practiske Uleiligheder***);

*) Jfr. herved Kall l. c. S. 212 ff.

**) See ogsaa om L. 1—11—2 Ørsted i Jur. Tidsskr. II. b. S. 23 og XII. b. S. 225.

***) Man har derfor ogsaa i Praxis i flere andre Forhold maattet indskrænke sig til et negte den Vederhæftighed, der ved en bestemt juridisk Act, saasom

disse ville rigtignok undgaaes ved Anvendelsen af det andet bestemt begrændsede Begreb; men det maa da antages, at Lovgiveren ved det omhandlede Udtryk i Art. 8, jfr. Art. 15 og 18*), blot i en anden Form har villet gjentage hvad der allerede i Almindelighed var sagt i Art. 7, at den der kan stille nøiagtig Forsikkring for Fordringen ikke kan arresteres. Endelig skulde endnu hertil komme den tredie Betingelse, at det skulde oplyses at Debitor afhændede eller forstak sit Gods i den Hensigt derved at bedrage sine Creditorer, hvilket det naturligvis i Reglen vilde være høist vanskeligt at oplyse.

En fast og langvarig Praxis har imidlertid forlængst tilsidesat de ovenmeldte betydelige Indskrænkninger i Adgangen til at erholde Arrest hos sin Debitor. Ligesom Praxis ikke lægger synderlig Vægt paa, om Reqvirenten kan støtte sin Fordring paa et saadant Do-

Fallit, tinglæst Namsdom, Arrest o. s. v. er betegnet som uvederhæftig, L. 5—3—18, Pl. 18 Jan. 1788, 27 Novbr. 1839; men til disse Forhold kan ikke være sigtet i 1—21—8, da Arrest netop selv hører med blandt de juridiske Acter, hvorved en saadan qvalificeret eller juridisk Uvederhæftighed constitueres.

*) Denne Artikel synes forsaavidt at hænge mindre vel sammen med de foregaaende Bestemmelser, at den specielt gjør Anvendelsen af den strengere Arrest eller Fængsel afhængig af Debitors Uvederhæftighed, uagtet denne efter Art. 8 og 15 allerede ordentligvis skulde være tilstede for at opnaae den mildere Arrest.

cument, som nævnes i L. 1—21—8, naar han kun kan stille tilstrækkelig Sikkerhed for Arrestens Følger, saaledes gjør den i det Hele taget ingen Forskjel imellem, om det er indenbyes eller udenbyes Mand o. s. v., hos hvem Arresten reqvireres, og fordrer altsaa ikke, at den Førstnævnte skal kunne siges at være uvederhæftig, og endnu mindre at han skal befindes at forstikke eller afhænde sit Gods paa en bedragelig Maade. Denne Praxis kan heller ingenlunde siges at være uden Hjemmel i den senere Lovgivning. I Særdeleshed fortjener her Frd. 13 Januar 1792 Opmærksomhed, idet denne Forordning er givet for at forklare og nærmere bestemme et med L. 1—21—8 og 9 nærbeslægtet Lovbud, L. 1—6—23, om hvis Udtryk*) Forordningen siger, "at de aabnede Vei til spidsfindige Indsigelser fra de Dømte, som deraf toge Anledning til at paastaae, at Rettens Middel, førend Indførsel kunde finde Sted, skulde bedømme deres Vederhæftighed, Sagens Klarhed og Haandskriftens Rigtighed". Herved maa nu ikke blot det Uheldige og Mislige i de aldeles lignende Bestemmelser i L. 1—21—8 og 9 af Lovgiveren selv ansees erkjendt, men Forordningens Opløsning af de Vanskeligheder, som Anven-

*) "Hvis nogen, som uvederhæftig befindes, i en rede og klar Sag stevner til Høiesteret nogen Overdommers Dom, ved hvilken han efter rigtig Haandskrift eller Forskrivelse er tildømt noget at betale" o. s. v.

delsen af L. 1—6—23 frembød, kan heller ikke være uden analogisk Anvendelse paa L. 1—21—8 og 9, idet disse Artikler tildels angaae den samme Gjenstand som hint Lovsted. Det bør nemlig ikke tabes af Sigte, at alle disse Lovbud omhandle en Anvendelse af Tvangsretten efter Domme, medens disse staae under Appel, kun med den Forskjel, at L. 1—21—8 og 9 i Almindelighed ikkun tilstede Arrest efter en saadan Dom, og det endda kun under Forudsætning af, at Reqvirenten, saafremt Fogden efter Omstændighederne finder saadant fornødent, kan stille Sikkerhed for Arrestens Følger, hvorimod L. 1—6—23, jfr. Frd. 13 Januar 1792, undtagelsesvis tilsteder, at der efter visse saadanne Domme endog maa iværksættes Execution eller Afsætning, og det uden nogen Sikkerhedsstillelse fra Reqvirentens Side. Men det vilde vistnok være modsigende, om det forøvrigt skulde være lettere at opnaae denne betydeligere Tvangsanvendelse end hin mindre, og man er saaledes udentvivl fuldkommen beføiet til at forstaae Uvederhæftighedsbetingelsen i L. 1—21—9 paa samme Maade, som Frd. 1792 har villet at L. 1—6—23 i dette Punkt skulde anvendes; hvilket da netop vil være paa den anden af de før omhandlede Maader, da efter Frd. 1792 Domfældte uden videre behandles som uvederhæftig, naar han ikke positivt kan stille Sikkerhed for det idømte Beløb m. v., jfr. Jur. Tidsskr. XII. b. S. 226. Dette Resultat bestyrkes ogsaa ved Pl. 21 Januar 1778. Endmindre synes det

da nu at kunne fordres som en Betingelse for Arrest, at Debitor skal befindes at forstikke eller afhænde sit Gods i bedragelig Hensigt, ligesom ogsaa flere Lovbud, ved at omtale Arrests Iværksættelse eller undtagelsesvis at indrømme Arrestfrihed i saadanne Tilfælde, hvor der ikke let kan være Tale om hin Betingelses Tilværelse eller hvor endog et modsat Forhold fra Debitors Side enten udtrykkeligen er eller fornuftigvis maa være forudsat, synes at gaae ud fra en Forudsætning om hin Betingelses Unødvendighed, jfr. t. Ex. Frd. 28 October 1702 §. 5, Regl. 8 Januar 1781 §. 14, Frd. 28 Januar 1809 §. 8, 18 Mai 1825 §. 69, 25 Januar 1828 §. 3, Regl. 13 Juli 1836 §. 17 m. fl.

Som Følge af det Ovenanførte blive Betingelserne for Rettigheden til at erholde Arrest iværksat nu i Almindelighed følgende: 1) at der af Reqvirenten gjøres en Fordring paa Reqvisitus, der ikke kan skjønnes at være ugrundet, og 2) at Reqvirenten i fornødent Fald stiller behørig Forsikkring for Arrestens Følger, hvilke Betingelser vi nu hver for sig nærmere skulle omhandle. Ere disse almindelige Betingelser for Arrestrettigheden tilstede, vil den virkelige Udøvelse af samme, ligesom af en Executionsret, dog naturligvis afhænge af, at der existerer en Gjenstand, over hvilken det er factisk og juridisk muligt at udøve saadan Tvangsret; men denne Betingelse vedkommer saaledes mere Muligheden af Rettighedens Brug, end dens egentlige retlige Grundlag, hvilket ogsaa gjelder med Hensyn til den

Omstændighed, at Reqvisitus ordentligvis ved en Sikkerhedsstillelse fra sin Side kan afværge Arrestens Iværksættelse; og disse tvende Forhold skulle vi derfor i det Følgende særskilt omhandle.

§. 219.

Fortsættelse. — Om den Fordring, for hvilken Arrest kan iværksættes.

Med Hensyn til Fordringens Gjenstand kan Arrest iværksættes ikke blot for Gjeldsforpligtelser, men ogsaa til Sikkerhed for Opfyldelsen af personlige Handlinger og andet Ansvar, der kan paahvile Reqvisitus. L. 1—21—8 nævner udtrykkelig "Gjeld eller andet, som ei til rette Termin er betalt eller efterkommet", hvormed kan sammenholdes L. 1—24—46, der omtaler Arrest efter Dom, naar nemlig nogen er tildømt "andet at efterkomme, saasom Regnskab at gjøre, Arv, Gods eller andet fra sig at lægge, eller andet saadant"; og Frd. 10 December 1790, der nævner "Gjeld eller anden civil Sag". Fremdeles kan Arrest ifølge den 15de Artikel lægges paa den, der har begaaet noget, som Voldsbøder eller deslige paafølge, jfr. Hoveriforordn. 25 Marts 1791 §. 10 samt Frd. 1 Februar 1797 §. 128, og efter Art. 16 paa den, der har brugt ærerørige Skjeldsord imod eller voldeligen overfaldet en Anden. Efter Loven vilde saadant Forhold vel ordentligvis kun paadrage Bøder; men den

Omstændighed, at det udviste Forhold efter den nyere Lovgivning, jfr. Frd. 4 October 1833, jevnligen kan ansees med corporlig Straf, kan ordentligvis ikke gjøre Lovens ovenanførte Forskrift om Arrest uanvendelig*). Heller ikke kan det have nogen Indflydelse paa Anvendelsen af de ovennævnte Artikler, at der efter Forskrifterne i den nyere Lovgivning ordentligvis ikke kan anvendes Gjeldsfængsel for Pengebøder, Frd. 11 Juli 1832 §. 2 og 16 November 1836 §§. 2 og 4; thi herved sigtes kun til Arrest efter Dom, hvorimod de ovennævnte Lovsteder give den Forurettede Ret til ved Arrest at sikkre sig den Skyldiges Tilstedeblivelse indtil

*) Naar Forseelsen efter sin Natur er Gjenstand for offentlig Forfølgning ville naturligvis Reglerne om Arrest i criminelle Sager komme til Anvendelse. Dette synes ogsaa at maatte gjelde efter L. 1—23—1, forsaavidt den taler om Undsigelser, saa at den Undsagte maa kunne henvende sig til vedkommende Justitsembedsmand, og denne, efterat have indhentet de Oplysninger, der øieblikkeligen kunne erholdes, være berettiget til efter Omstændighederne at decretere en foreløbig Fængsling eller Sikkerhedsstillelse, ligesom i andre Misgjerningssager, der ere Gjenstand for offentlig Forfølgning, hvormed dette Tilfælde i L. 1—23—1 sættes i Classe; jfr. Jur. Tidsskr. XXI. S. 110 og XXIV. S. 149. Efter Andres Mening maa derimod den Undsagte, hvis han, førend han har erhvervet Dom over den Paagjeldende, vil have denne arresteret, søge dette iværksat paa den i L. 1—21 bestemte Maade; see Ørsteds Haandbog VI. S. 380 og 383.

Dom er falden, da Bøderne kunne fordres enten betalte eller afsonede.

Hvad dernæst angaaer de Beviisligheder, som Reqvirenten kan have at fremlægge for Fordringens Rigtighed, hvis denne modsiges af Reqvisitus, da fordrer Loven egentlig, at samme ordentligviis skulde støttes paa et Haandskrift eller være erkjendt ved en (ikke exigibel) Dom. Man har vel ment, at Loven allerede selv, naar kun behørig Sikkerhed af Reqvirenten blev stillet, hjemlede Arrest for Fordringer, for hvis Rigtighed aldeles intet Beviis var fremlagt, eftersom den selv forudsatte, at Arresten senere kunde befindes ulovlig*); men heraf følger som ovenmeldt alene, at det ikke er Lovens Mening, at et aldeles sikkert Beviis for Fordringen skulde produceres; og skjønt en Fordring støttes paa saadanne Data, som L. 1—21—8 nævner, kan den naturligviis meget vel siden efter af mange Aarsager befindes ugrundet, ikke blot hvor Debitor har negtet sin Haand, jfr. L. 5—1—6, men ogsaa hvor han har erkjendt denne, men fremsat en factisk Exception, som han siden beviser. Imidlertid er der dog efter alt det Ovenanførte ikke Grund til i dette Punkt nøie at binde sig til Lovens Ord, skjøndt vistnok heller ikke til at fravige samme mere end Sagens Natur, naar Arrestinstitutet skal have sin behørige Virksomhed, fordrer; og der synes da, naar Creditors og Debitors Ret afveies imod

*) Jfr. herved Ark. for Retsv. V. S. 482 ff.

hinanden, vel at være Grund til at tilstede den Creditor, der har tilveiebragt en nogenlunde antagelig Sandsynlighed for sin Fordrings Rigtighed, at supplere samme ved en Sikkerhedsstillelse, for at kunne opnaae en anticiperet Tvangsanvendelse, men ikke til at underkaste nogen, imod hvem end ikke Sandsynlighed for den paastaaede Forpligtelse er tilveiebragt, en saadan Tvang, i Særdeleshed ikke paa hans Person, fordi han har en Modstander, der kan stille Sikkerhed for bagefter at kunne give en Pengeerstatning, naar Tvangen findes ulovlig anvendt. Vi antage derfor, at der vel bør kunne iværksættes Arrest for blot Regningsgjeld og andre illiqvide Fordringer, hvilket ogsaa temmelig tydeligt forudsættes i Frd. 18 Mai 1825 §. 69 og 25 Januar 1828 §. 3 (jfr. ovenfor §. 205 No. 2), samt Pl. 15 Mai 1839 §. 2, jfr. §. 1, men at dog Creditor bør kunne støtte samme enten paa Beviser, der give en ligesaa stor Sandsynlighed, som de i L. 1—21—8 nævnte Documenter, t. Ex. Udskrifter af Handelsbøger efter Frd. 1 Juni 1832 §§. 8 og 9, eller paa andre Data, saasom Attester fra de Personer, der siden skulle vidne om Gjeldens Tilværelse, og desl.*), som gjøre det rimeligt, at den paastaaede Forpligtelse virkelig paahviler Debitor. Praxis er imidlertid ikke synderlig streng i denne Henseende. Hvad de særegne Tilfælde angaaer, i hvilke Loven synes at have villet

*) Jfr. t. Ex. Hosts Ark. for Lov og Ret II. b. S. 36.

indrømme en lettere Adgang til Arrest, da vil i nogle af disse Tilfælde det in confesso værende Retsforhold imellem Parterne, saasom efter Art. 10, 11 og 13*), som oftest allerede kunne afgive tilstrækkelig Rimelighed for, at Reqvirenten har den paastaaede Fordring; men i andre Tilfælde, navnlig efter Art. 15 og 16, bør vistnok Reqvirenten ved andre Data tilveiebringe en lignende Sandsynlighed for sin Ret, som den ovenmeldte.

Fra det ovenfor omhandlede Tilfælde, at Reqvirenten intet antageligt Datum har kunnet tilveiebringe for, at Fordringen nogensinde har existeret, maa iøvrigt vel skjelnes det meget forskjellige Tilfælde, at Fordringens tidligere Existents er beviist eller indrømmet, men Reqvisitus ifølge en fremsat factisk Exception paastaaer, at den senere er ophævet. Her bør det ikke negtes Reqvirenten, imod behørig Sikkerhedsstillelse, at erholde Arrest, saalænge Debitor ikke har tilveiebragt tilstrækkeligt Beviis for Indsigelsens Rigtighed eller fra sin Side stillet Sikkerhed for det Tab, der kunde flyde for Reqvirenten af Arrestens Undladelse. Dette maa ordentligviis ogsaa gjelde i de Tilfælde, hvor Reqvisitus vel negter, at Fordringen nogensinde har existeret, men Formodningen ifølge det givne factiske Forhold maa være for Reqvirenten og imod Reqvisitus, saa at Bevisbyrden maa

*) Jfr. ogsaa herved Frd. 8 Juni 1787 §. 12, sammenholdt med Landbocommissionens Forhandlinger I. S. 217.

og 12 taler vistnok herimod*), endskjønt det dog kan siges, at disse Lovbud ikke have forudsat nogen Udflytning af Godset før paa selve Fardag; men for Spørgsmaalets bekræftende Besvarelse lader sig maaske anføre en senere Anordning af 11 April 1685 §. 7, i Forbindelse med Sagens Natur, da Husværten ved saadan Bortflytning berøves de Gjenstande, hvori han maatte kunne gjøre Regning paa med Fortrinsret at ville kunne søge sin Leie betalt.

§. 220.

Fortsættelse. — Om den Sikkerhedsstillelse, der kan afforbres Reqvirenten for Arrestens Følger (cautio de arresto impetrando)**).

Om denne Sikkerhedsstillelse bestemmer L. 1—21—4, at "hvo som Arrest paa Nogens Person eller Gods begjerer, han skal give Rettens Betjente, som Arresten begjeres af, nøiagtig Forsikkring eller stille Borgen, at han til Sagens Uddrag skal blive tilstede og at svare til al den Uleilighed, som af Arresten kunde foraarsages, om den ulovlig befindes".

Med Hensyn til denne Sikkerhedsstillelse er det af sig selv klart og af Alle erkjendt, at dens Øiemed

*) Jfr. Jur. Tidsskr. III. a. S. 187.

**) Jfr. herved i det Hele en Afhandling af Ørsted i Jur. Arkiv VIII. S. 152 ff. og Arkiv for Retsv. V. S. 474 ff.

er at betrygge imod Misbrug af Arrestinstitutet, idet den baade kan sikkre den Arresteredes Skadesløsholdelse, i Tilfælde af at Arresten skulde befindes ulovlig, og tillige tjene til at afholde Enhver fra at begjere en Arrest, som han ikke seer sig istand til siden fuldkomment at retfærdiggjøre, da Ingen let vil udsætte sig for uundgaaeligen at skulle udrede en saa betydelig Godtgjørelse som den, en uden tilstrækkelig lovlig Grund foretagen Arrest vil bevirke; jfr. Canc. Skr. 16 August 1831. Men om Maaden, hvorpaa Lovgiveren har villet, at Øiemedet nærmere skulde realiseres, er man ingenlunde saaledes enig.

Efter Manges Anskuelse har nemlig Loven ordnet Forholdet saaledes, at Fogeden altid, eller dog med ganske enkelte Undtagelser, skal selv personligen tilsvare den Arresterede den Erstatning, der kan tilkomme ham, saafremt Arresten findes ulovlig, hvorimod Fogeden atter kan sikkre sig imod Følgerne af dette sit Ansvar ved at fordre en tilstrækkelig Sikkerhedsstillelse af Reqvirenten. Dette pleier man at udtrykke saaledes: "at den i L. 1—21—4 paabudne Sikkerhed er anordnet til Fordel for Fogeden", og de nærmeste Consequentser heraf ere da, paa den ene Side at Fogeden ikke kan blive fri for Ansvar, fordi han ved Arrestens Iværksættelse har ladet Reqvirenten stille en saadan Sikkerhed, som fornuftigvis efter Omstændighederne maatte ansees tilstrækkelig betryggende, naar dog det Modsatte siden viser sig at blive Tilfældet, og

paa den anden Side, at Fogeden ogsaa kan renuncere paa al Sikkerhedsstillelse, naar han finder saadant for godt. For denne Mening anføres for det første Indholdet af L. 1—21—4, der blot befaler Reqvirenten at stille Sikkerhed og det til Rettens Betjente, men ikke paalægger disse som en Pligt at fordre Sikkerhed stillet. Dernæst paaberaabes ogsaa for denne Anskuelse Sagens Natur; thi da det dog maa være Fogeden overladt at bestemme baade Beskaffenheden og Størrelsen af den Sikkerhed, ifølge hvilken han vil effectuere Arresten, og da han navnlig i Artiklen har Hjemmel til at modtage simpel Caution som Sikkerhed, saa indsees det ikke, hvorfor han ikke ligesaa vel skulde være beføiet til at antage Reqvirenten selv som vederhæftig til at tilsvare den mulige Erstatning, som til at antage dette om enhver Anden, der erklærer sig villig til at indestaae for Arrestens Følger. Overhovedet maa dog altid den sidste Garanti mod Iværksættelsen af ulovlig Arrest søges i det Ansvar, som Fogeden herved kan paadrage sig selv, da intet kunde hindre ham fra, imod aldeles utilstrækkelig Sikkerhed, at iværksætte en endog aabenbar ulovlig Arrest; og Reqvisitus er derfor ogsaa meget bedre tjent med hin Regel om Fogedens ubetingede Ansvar i Forbindelse med Ret til at renuncere paa Sikkerhedsstillelse, end med en Regel, der vel gjorde Fogeden det til Pligt at lade Reqvirenten stille Sikkerhed, men derhos ogsaa fritog ham for et personligt Ansvar, naar han blot ikke ved Bedømmelsen af den

stillede Sikkerhed havde forseet sig paa nogen kjendelig Maade, om end Sikkerheden siden i Virkeligheden skulde befindes at være ganske utilstrækkelig.

Den modstaaende Anskuelse gaaer derimod ud paa, at Sikkerhedsstillelsen nærmest og umiddelbart er anordnet i den Arresteredes Interesse, og i alt Fald kun indirecte ogsaa til Fordel for Fogden, forsaavidt denne efter de almindelige Regler om Dommeres Ansvarlighed maatte have paadraget sig et subsidiært Ansvar, hvis Følger han da undgaaer derved, at Erstatningen kan tages af den stillede Sikkerhed, samt at derfor Fogeden ingenlunde vilkaarligen kan renuncere paa samme. Hvad de ovenanførte fra Lovens Indhold hentede Argumenter angaaer, da kunne disse næppe ansees som afgjørende. Idet nemlig Loven vilde nævne Sikkerhedsstillelsen som en Betingelse for Opfyldelsen af Reqvirentens Begjering om Arrest, var det ganske naturligt, at den nærmest kom til at omtale samme som en ham paaliggende Forpligtelse, og da det var Rettens Betjente, der skulde affordre Reqvirenten Sikkerhedsstillelsen, var det ligesaa naturligt at disse nævnedes som de, til hvem samme skulde gives; og der kan saaledes næppe af Artiklens Affatning med nogen Sikkerhed udledes, at Sikkerheden egentlig er anordnet til Fordel for Fogeden, og at denne vilkaarligen kan renuncere paa samme. Hertil kommer nu paa den anden Side, at L. 1—21—21, der er Hovedlovstedet om Ansvaret for en ulovlig Arrest, alene nævner Arrest-

reqvirenten som den, hvem dette Ansvar paaligger, og derhos omhyggeligen bestemmer, hvorledes den Arresterede kan gjøre sit Erstatningssøgsmaal gjeldende imod ham; men ikke giver mindste Vink om, at Fogeden skulde eller kunde være den egentlige Hovedmand for dette Ansvar, eller dog altid være solidarisk ansvarlig med Reqvirenten, eiheller bestemmer, hvorledes dette Søgsmaal imod Fogeden kunde institueres, saaledes som man under Forudsætning af den førstanførte Anskuelses Rigtighed synes berettiget til at maatte have ventet. Vel er der en anden Artikel, L. 1—21—3, der i Almindelighed bestemmer "at naar Rettens Betjente gjøre Arrest paa Nogens Person eller Gods, som ei Arrest er undergiven, da svare de selv dertil"; men foruden de Tvivl, som denne Artikels eget Indhold frembyder om Omfanget af den givne Regel*), maa den i alt Fald forstaaes med de samme Modificationer som den foregaaende Artikel 2, hvortil den danner Modsætningen, og det kan udentvivl ikke antages, at Art. 2 har villet paalægge Fogeden et ubetinget Ansvar imod Arrestreqvirenten, fordi han har negtet at iværksætte en Arrest, som vedkommende høiere Instants siden finder at han burde have iværksat, naar det dog tillige maa

*) Udtrykket "som ei Arrest er undergiven" synes nærmest at sigte til saadanne Personer og Gjenstande, som ved særegne Bestemmelser overhovedet ere undragne fra denne Tvangsanvendelse.

erkjendes, at der var antagelige Grunde for den af ham antagne Mening*).

Hvad dernæst Sagens Natur angaaer, da erkjendes det ellers i Almindelighed, at Fogedens Stilling er ligesom enhver anden Dommers, nemlig at han, som paa Statens Vegne har at stifte Ret imellem Parterne, staaer udenfor deres Mellemværende, og kun kan paadrage sig personligt Ansvar imod dem ved Svig eller kjendelig Mangel paa Agtsomhed; og denne almindelige naturlige Regel maa da ogsaa have Formodningen for sig at skulle gjelde i de Tilfælde, hvor Fogeden har at paakjende om en Arrest bør tilstedes eller ikke, fremfor den Anskuelse der gaaer ud paa, at han her ubetinget skulde paadrage sig et Medansvar med den ene Part. Den almindelige Regel, at Fogeden ordentligvis ikke kan drages til noget personligt Ansvar, i Forbindelse med den Forpligtelse, at han skal sørge for den Arresteredes Skadesløsholdelse, ved at lade Arrestimpetranten stille tilstrækkelig Sikkerhed, er udentvivl ogsaa mere betryggende for den Arresterede, end hin Regel, der overlader det til den i Virkeligheden maaske kun

*) Dette vil først i det Følgende nærmere kunne oplyses, efterat det er udviklet, hvilke Indsigelser imod en Arrestforretning Fogeden strax og bestemt bør paakjende, og hvilke han, idet han imod Sikkerhedsstillelse iværksætter Arresten, kan henskyde til Afgjørelse under Arrestforfølgningssagen. Jfr. iøvrigt hvad der om L. 1—24—35, der udtrykker sig ligesaa ubetinget som L. 1—21—2, er bemærket ovenfor i §. 214 No. 6.

lidet vederhæftige Fogeds Forgodtbefindende, om nogen Sikkerhed skal stilles. Ved den ovenanførte Argumentation negtes vel saadant, men der gaaes herved ud fra den Forudsætning, at man har med en uredelig eller uforstandig Foged at bestille, istedetfor at det naturligvis maa forudsættes som det Almindelige, at Fogeden, naar han først veed, at det er hans Pligt at lade Reqvirenten stille Sikkerhed, ogsaa vil drage Omsorg for at dette skeer paa en virkelig betryggende Maade*). Skulde imidlertid en Foged af Partiskhed eller Uforstand tage imod en Sikkerhed, der ikke kan ansees som tilstrækkelig, vil den Arresterede, naar den sidstanførte Anskuelse lægges til Grund, have det i sin Magt ikke blot at drage Fogeden til personligt Ansvar, men ogsaa strax af denne Aarsag at paaanke Arresten, for at faae denne hævet; hvorimod den førstanførte Anskuelse leder til den høist betænkelige Conseqvents, at den, som en factisk uvederhæftig Foged efter en ligesaa uvederhæftig Reqvirents Forlangende, uden nogen beviislig gyldig Fordring og uden nogensomhelst Sikkerhedsstillelse har

*) Det fortjener ogsaa herved at tages i Betragtning, at naar Fogeden vilkaarligen kan undlade at kræve Sikkerhed stillet, saa indeholder en Anmodning herom til en ham bekjendt Reqvirent egentlig en Erklæring om, at han ikke anseer denne som vederhæftig, og det kan da let møde, at en Foged ifølge de personlige Forhold vil krympe sig ved at forlange en Sikkerhedsstillelse af en Reqvirent, om hvis Vederhæftighed han dog ikke virkelig er overbeviist.

arresteret, aldeles ikke af saadan Grund kan angribe Arresten, men maa vente indtil den maaskee langvarige Arrestforfølgningssag er bleven afgjort, og en Erstatning ham tilkjendt hos Fogeden og Reqvirenten, som han da hos ingen af dem vil være istand til at erholde; see en Viborgsk Landsoverretsdom i Ussings Bibl. I. S. 528.

Det forekommer os saaledes, at den anden af de ovenomhandlede tvende Anskuelser er den der, alting vel overveiet, bør ansees som den rigtigere; den førstanførte er imidlertid den almindeligst antagne og synes ogsaa fulgt i Praxis*), endskjønt de, der antage

*) Jfr. især Ørsteds cit. Afhandling S. 491. Allerede Stampe udtaler denne Anskuelse meget bestemt i sine Erkl. I. S. 134: "Saadan Caution eller Borgen (efter L. 1—21—4) er ikke andet, end en Contract mellem Cautionisten og Fogeden, hvorved Cautionisten lover at være ansvarlig til al den Reparation, Omkostninger o. s. v., som Fogeden maatte blive dømt til at svare, fordi Arresten, fornemmelig i Henseende til dens Materialia, befindes at have været ulovlig". Af de i Arkiverne trykte Domme erindre vi dog ingen uden den ovennævnte Viborgske Landsoverretsdom, som bestemt antager Sætningen; og Canc. Skr. 16 August 1831, der til Underretning for en fremmed Magt meddeler Oplysning om de hos os gjeldende Regler om Arrest i Gjeldssager, kan heller ikke siges bestemt at have opfattet Sagen paa den nævnte Maade. I Praxis her i Kjøbenhavn er det vistnok meget hyppigt Tilfældet, at Fogeden paabegynder en Arrestforretning uden nogen Sikkerhedsstillelse, naar en vederhæftig Reqvirent eller en

samme, ikke altid vedkjende sig alle dens Consequentser, saaledes som vi i det Følgende paa vedkommende Steder nærmere skulle omhandle. Heller ikke synes denne Lære at staae i den bedste Harmoni med de strenge Fordringer man gjør til Reqvisitus, naar han vil undgaae en forlangt Arrest; thi hertil fordrer man en virkelig Sikkerhedsstillelse efter L. 1—21—7, jfr. §. 226; og næppe vil Nogen antage, at Fogeden her kan være berettiget til, imod Reqvirentens Villie, uden saadan Sikkerhedsstillelse at undlade at iværksætte Arresten, under det Paaskud, at han selv personlig vil være Reqvirenten ansvarlig for Følgerne. Efterat vi saaledes have undersøgt det almindelige og vigtigste Spørgsmaal, der kan opkastes med Hensyn til den i L. 1—21—4 foreskrevne Sikkerhedsstillelse, skulle vi paa dette Sted endnu tilføie nogle herhen hørende Bemærkninger.

Ligesom Fogeden ikke paa Grund af nogen Sikkerhedsstillelse bør bevilge Arrest, hvor denne ligefrem maa erkjendes at mangle tilstrækkelig gyldig Grund, saaledes bør han heller ikke affkræve Reqvirenten nogen Sikkerhed, hvor Arresten maa ansees som afgjort lov-

vederhæftig Sagfører som Mandatarius indestaaaer for Følgerne, og ofte bliver der da heller ikke under Forretningen selv, om end Reqvisitus modsætter sig denne, Spørgsmaal om nogen videre Sikkerhedsstillelse; men Grunden hertil kan da vistnok i Almindelighed søges i den Omstændighed, at Reqvisitus, erkjendende Vedkommendes Vederhæftighed, ikke gjør nogen Paastand om anden Sikkerhedsstillelse.

lig; thi da mangler den Forudsætning i L. 1—21—4, at Arresten siden kunde befindes ulovlig, jfr. Canc Skr. 16 August 1831. Derfor fordres heller ikke efter L. 1—24—44-46 nogen Sikkerhedsstillelse, naar Arrest iværksættes paa Personen efter exigibel Dom. Iøvrigt vil saadan Vished om Lovligheden af den reqvirerede Arrest som oftest ikke kunne haves, førend Forretningen er begyndt og Reqvisitus har erklæret sig over samme. Naar det derimod, navnlig formedelst manglende tilstrækkelig Oplysning om de factiske Data, af hvilke Arrestens Lovlighed vil afhænge, paa den Tid, da den reqvireres eller skal iværksættes, er tvivlsomt, om den er lovlig eller ikke, og Betingelserne for Arrest iøvrigt ere tilstede, saa er netop det Tilfælde forhaanden, hvortil L. 1—21—4 maa antages at have Hensyn. En Undtagelse fra dette Lovbud indeholder iøvrigt Frd. 18 Mai 1825 §. 68, der bestemmer, at Fogeden, for at iværksætte Arrest efter en Vexel, ikke bør affordre Crediter nogen Sikkerhed, med mindre den Paagjeldende benegter sin Underskrift eller fremsætter nogen anden Indsigelse, som efter de særegne Regler om Vexelprocessen kan komme i Betragtning under denne; jfr. ovenfor §. 208 No. 3*).

*) Vexelobligationer ere vel ved Frd. 27 November 1731 med Hensyn til Arrests Erholdelse satte ved Siden af Vexler; men da enhver lovlig Indsigelse under den paafølgende Proces kan gjøres gjeldende imod samme, kan efter selve Vexelforordningens

Reqvirenten maa i Almindelighed være pligtig til at stille en passende Sikkerhed strax naar Reqvisitionen skeer og førend Forretningen paabegyndes; thi allerede det, at Fogeden begiver sig til Nogen for at iværksætte Arrest, kan medføre en saadan Tort og Creditspilde for Reqvisitus, at denne, naar det er skeet uden lovlig Grund, herfor kan fordre Erstatning. Under selve Forretningen, efterat Reqvisiti Erklæring er indhentet, vil Fogeden dernæst efter Omstændighederne enten kunne relaxere den allerede stillede Sikkerhed, naar Arrestens Lovlighed maa ansees som afgjort, eller fordre den givne Sikkerhed forhøiet, naar der opstaaer større Tvivl om Arrestens Lovlighed.

Med Hensyn til Beskaffenheden af den Sikkerhed, der kan fordres, nævner Loven "nøiagtig Forsikring eller Borgen", hvorunder vel utvivlsomt ogsaa en blot personlig Caution kan indbefattes, jfr. Ørsteds Haandb. VI. S. 371-373; men efter den nyere Lovgivnings Grundsætninger kan Reqvirenten i Almindelighed ikke fordre, at en blot personlig Caution skal antages som Sikkerhed*), men maa være pligtig at stille reel Sikkerhed ved Deposition af rede Penge eller sikkre

Grundsætning ingen Undtagelse fra L. 1—21—4 her indtræde; jfr. Jur. Ark. VIII. S. 167-168 og Maanedsskrift for Literatur XIX. S 219 Note.

*) Dette skal ogsaa være antaget ved en Høiesteretsdom af 13 November 1816; Maanedsskrift for Literatur XIX. S. 220.

Pengeeffecter, eller ved Skadesløsbrev efter Frd. 3 December 1828 §. 10 Slutn. med sikker Panteret i en fast Eiendom; see i Særdeleshed Frd. 11 September 1833 §. 3 og Frd. om Kassevæsenet i Almindelighed 8 Juli 1840 §§. 2 og 4. Efter den ovenfor omhandlede almindeligst antagne Mening vil dette imidlertid blot være Reglen for hvad Fogeden kan forbre, da han endog kan iværksætte Arrest uden al Sikkerhedsstillelse og altsaa ogsaa imod en blot personlig Caution; men efter vor Mening bør Fogeden nu fordre saadan reel Sikkerhed, som den angivne, med mindre naturligvis Reqvisitus selv erklærer sig tilfreds med anden Sikkerhed. Dog maa selv efter denne strengere Mening Sikkerhedsstillelse undtagelsesvis kunne bortfalde i de enkelte Tilfælde, hvor Reqvirenten notorisk maa ansees som fuldkommen vederhæftig til i sin Tid at kunne tilsvare den mulig paadragne Erstatning, saasom hvor det er Statskassen, Banken eller et andet saadant offentligt Institut der reqvirerer Arresten; men en saadan Vederhæftighed bør ikke tiltroes nogen blot privat Mand, end ikke t. Ex. de større Jordegodsbesiddere, jfr. Frd. 14 Februar 1821, da en saadan Mands Status, om

*) Herved kan ogsaa erindres, at istedetfor at L. 1—6—23 nævnte "Vissen eller nøiagtig Borgen", nævner Frd. 13 Januar 1792 i det der omhandlede Tilfælde ikkun "nøiagtig Sikkerhed", hvorved næppe er tænkt paa andet end reel Sikkerhed, jfr. Juridisk Tidsskrift XII. b. S. 225.

end hans Vederhæftighed for Øieblikket maa ansees som hævet over al Tvivl, dog let kan tænkes at kunne undergaae mange Forandringer indtil den Tid, da den eventuelle Erstatning skal tilsvares. For den virkelig vederhæftige Mand kan det udentvivl i Almindelighed heller ikke have nogen Vanskelighed at fremskaffe en saadan reel Sikkerhed, som den ovenmeldte.

Hvad endelig angaaer Størrelsen af den Sikkerhed, der kan fordres stillet, da maa denne beroe paa Fogedens Bestemmelse, efter et rimeligt Skjøn over den Reparation, der kan ventes at ville blive den Arresterede tilkjendt, saafremt Arresten skulde befindes ulovlig; men da dette ganske vil afhænge af Personens Stilling og de øvrige concrete Omstændigheder, saa kan her naturligviis alene være Tale om en omtrentlig Ansættelse, og Fogeden bør hellere fordre noget for meget end for lidet.

Skulde Fogeden gjøre kjendeligen overdrevne Fordringer med Hensyn til den Sikkerhedsstillelse, som han affræver Reqvirenten, kan denne herfor strax drage ham til Ansvar ved en Anke over Rettens Fornegtelse, see t. Ex. Høiesteretsdom af 31 August 1822 i Forsete f. 1822 S. 369 383.

D. Om Gjenstanden for Arrest.

§. 221.

Gjenstanden for Arrest kan, som allerede i det Foregaaende bemærket, være baade Gods og Personer.

Med Hensyn til Arrest paa Gods er at mærke, at da Arrestinstitutet i sin nuværende Udvikling har det Øiemed, saavel at sikkre en Gjenstands factiske Tilstedeblivelse, som at forebygge Dispositioner over samme til Creditors Skade, saa er det ikke blot rørligt Gods, men ogsaa faste Eiendomme, der kunne belægges med Arrest, jfr. Sportelregl. 22 Marts 1814 §. 45 m. fl. Lovbud. Da iøvrigt Hensigten med Arrest paa Gods fornemmeligen er den, at sikkre Tilstedeblivelsen af de Gjenstande, hvori Creditor, efterat have erholdt exigibel Dom, kan gjøre Execution for sin Fordring, saa er det ogsaa Hovedreglen med Hensyn til Arrest, at den i Almindelighed kan iværksættes paa alt det, der kan være Gjenstand for saadan Execution, altsaa ikke blot paa de Debitor tilhørende legemlige Ting, men ogsaa paa udestaaende Fordringer og paa alle andre saadanne Formuesgjenstande og Rettigheder, der efter deres Natur kunne realiseres til Fordel for Andre, Sportelregl. 19 December 1800 §. 135, jfr. §. 141, og 22 Marts 1814 §. 45; jfr. i det Følgende om Execution. I de Tilfælde, hvor der ikke handles om Betaling af en

Gjeldsfordring, men der gjøres Paastand paa Udlevering af Ting, som det paastaaes at Reqvisitus uretteligen besidder, kan der naturligvis skee Arrest paa disse Ting, for at sikkre deres Tilstedeblivelse, og derunder da ogsaa paa Gjenstande, der egentlig ikke have nogen Pengeværdi, men som ellers kunne have Værd for Reqvirenten, t. Ex. paa et Document, der kan tjene til Oplysning i en Retssag, forudsat at det, uagtet Fogedens Mangel paa inqvirerende Myndighed, efter Omstændighederne er muligt at effectuere Arrest paa samme*).

Med Hensyn til Arrest paa Personer kan der efter Lovens almindelige Udtryk, samt den indirecte Tilkjendegivelse i Pl. 8 Januar 1776, ikke være nogen Tvivl om, at ikke blot Mandspersoner, men ogsaa Qvindespersoner ville kunne underkastes Gjeldsarrest**), hvil-

*) Exempel paa en saadan Fogedforretning findes i Høst's Arkiv for Lov og Ret II. b. S. 36-40, jfr. Dommen i Ussings Bibliothek I. S. 404. Reqvirenten paastod og gjorde det ved flere Data sandsynligt, at en Vexel var af en Feiltagelse bleven udleveret qvitteret til Trassatus, Reqvisitus, uden at denne havde erlagt Betaling. Da Reqvisitus vedgik at have Vexlen i sin Besiddelse, men negtede dens Udlevering, decreterede Fogeden, at i Mangel af saadan Udlevering vilde in subsidium Reqvisiti Person være at arrestere. Vexlen blev derpaa udleveret og belagt med Arrest.

**) Christian den 4des store Reces 2—15—1, Kilden til D. L. 5—14—44, indskrænkede derimod Anvendelsen af Gjeldsfængsel til Mandspersoner.

ket sidste iøvrigt af flere Hensyn kun meget sjeldent forekommer i Praxis. Det forudsættes naturligviis hertil, at Fruentimmeret virkelig har paadraget sin Person en retsgyldig Gjeld, navnlig som Enke; hvorimod den af Manden paa det fælles Boes Vegne contraherede Gjeld alene kan inddrives hos ham og i Boet, men ikke søges hos Konen personlig, end ikke efter Mandens Død, med mindre hun da som Enke selv har underkastet sig den, saasom ved at overtage Boet efter Testament eller Bevilling til at sidde i uskiftet Bo o. s. v., jfr. L. 3—13—5 og 5—4—20. Det har vel været meget omtvistet, om ikke en anden Regel maatte gjelde, naar Konen specielt har underskrevet Contracten tilligemed Manden; men det kan i Almindelighed næppe antages, at en saadan Medunderskrift, der dog stundom omtales i Lovene, t. Ex. Fund. 30 August 1775 §. 6, kan forøge den Forpligtelse, som stiftes ved en af Manden oprettet Contract; see Ørsteds Haandbog V. S. 87, hvorved dog kan jævnføres ibid. II. S. 192. En lignende Regel maa udentvivl ogsaa antages i de Tilfælde, hvor vedkommende Værgebestyrelse har contraheret Gjeld paa en Umyndigs Vegne, t. Ex. ved Overtagelsen af en fast Eiendom, Frd. 22 November 1837 §. 2, at nemlig saadan Gjeld vel hæfter paa hans under Værgemaal værende Gods, men ikke paa ham selv personlig, førend efterat han som myndig ved en eller anden Handling selv har underkastet sig samme. Forsaavidt der

iøvrigt kan paahvile Umyndiges Personer retskraftige Forpligtelser, t. Ex. en ved en lovstridig Handling paadragen Erstatningspligt, har Loven vel ikke udtrykkeligen forment at forfølge dem med Gjeldsarrest; men efter Lovens Analogi synes dette dog at maatte indskrænkes til de Umyndige, der have opnaaet 15 Aars Alderen. At Mindreaarige kunne paalægges Gjeldsarrest for de Forpligtelser, de have paadraget sig enten med Curators Samtykke, eller alene, i de Tilfælde hvor dette kan finde Sted, kan næppe være nogen Tvivl underkastet.

Fra de almindelige Regler om Arrestabilitet af Gods og Personer gives en stor Mængde deels temmelig omfattende, deels mere specielle Undtagelser, af hvilke vi nu skulle fremstille de vigtigere. De kunne henføres til trende Classer, idet der nemlig gives Tilfælde, i hvilke baade Person og Gods er fritaget for Arrest, dog saaledes at det ikke altid er alt Personens Gods, der fritages, men undertiden kun Gjenstande af en vis Art; i andre Tilfælde finder blot en personlig Arrestfrihed Sted, og endelig gives der visse Ting, der ikke kunne belægges med Arrest.

§. 222.

a) De der have Arrestfrihed for deres Personer og tillige i det Hele eller tildels for deres Gods.

Herhen høre:

1. De som i Almindelighed ere undtagne fra de sædvanlige Retters Jurisdiction, saasom Prindserne og Prindsesserne af Blodet, L. 1—2—1, eller overhovedet ikke ere Landets Jurisdiction undergivne, saasom fremmede Gesandter med deres Følge, see Frd. 8 October 1708, som bestemmer, "at fremmede Ministre, som ved Kongens Hof sig opholde, deres Personer, Domestiqver*) eller Gods ingenlunde maa paalægges Arrest for Gjeld, som de kunne have gjort i Kongens Riger og Lande, imedens de have været der, eller ved deres Bortreise"; hvilket da saameget mere ogsaa maa gjelde om de i Udlandet contraherede Fordringer. Naar en dansk Undersaat, efterat have contraheret Gjeld, antages i en fremmed Gesandts Tjeneste, kan vel Bestemmelsen i Frd. af 1708 ikke negtes Anvendelse paa ham; men Creditor vil da udentvivl i Almindelighed gjennem Departementet for de udenlandske Sager kunne udvirke hos vedkommende Gesandt en-

*) Rescr. af 2 December 1741, som man pleier at anføre som en Undtagelse herfra, hører ikke herhen, da det kun handler om offentlig Arrest paa Grund af Politiovertrædelser.

ten Fyldestgjørelse eller Personens Afskedigelse, jfr. Canc. Skr. 12 December 1778 (Fogtmann I. S. 334). Den som efterat være antaget i en Gesandts Tjeneste tillige fortsætter sin hidtilværende borgerlige Stilling, t. Ex. som Næringsdrivende, kan derimod ingenlunde henskyde sig under Gesandtskabets Arrestfrihed, jfr. Canc. Skr. 20 August 1774 og Nyt Arkiv for Lov og Ret S. 134 ff.

Da fremmede Magters Consuler ikkun i deres Consulatforretninger ikke ere Landets Jurisdiction undergivne, men iøvrigt ganske staae under Landets Love og Jurisdiction, ligesom andre kongelige Undersaater, jfr. Circ. 12 Mai 1821 og Pl. 25 September 1834, saa kunne de uden tvivl end ikke prætendere nogen personlig Arrestfrihed*); thi vel ville de ved saadan Arrest forhindres fra at varetage deres Forretninger, men i det Høieste synes herved at kunne begrundes en analogisk Anvendelse af de Lovbud, der paabyde en Anmeldelse til vedkommende Foresatte førend en Embedsmand arresteres. Da derimod Consulatets Archiv og Papirer umiddelbart vedkommer Consulatforretningerne, kan der uden tvivl ikke lægges nogen Arrest paa samme, jfr. Convention 26 April 1826 §. 10, Tractat 26 Marts 1838 §. 9**)

*) Af modsat Mening er Dreier l. c. S. 90.

**) Findes i Kolderup Rosenvinges Udtog, foran Forordningerne for 1839.

2. Andre Udlændinger, som særligen ved oprettede Tractater ere befriede for Arrest, L. 1—21—6. I Almindelighed forbyde dog Tractaterne ikkun Anholdelse og Beslaglæggelse fra Statens Side, og give ingen saadan Fritagelse for den sædvanlige Retsforfølgning i private Sager, men indrømmer endog samme udtrykkeligen, jfr. Tract. 11 Juli 1670 §. 26, 23 August 1742 §. 31, 16 April 1748 §. 29, 19 October 1782 §. 13, 26 April 1828 §. 8 m. fl. En saadan tractatmæssig og gjensidig Arrestfrihed skal dog finde Sted imellem Danmark og Staden Hamborg, og maa da, ifølge de mange Forbindelser med denne Stad, ansees som særdeles practisk vigtig. Imellem Holsten og Hamborg bestaaer utvivlsomt fra gammel Tid en saadan Frihed for Personal- og Realarrest for Undersaaterne paa begge Sider; men ligesom den retlige Oprindelse af denne Observants er Tvivl underkastet*), saaledes kan det næppe heller ansees som ganske afgjort, om og hvorvidt den ogsaa er bleven udstrakt til Slesvig og Kongeriget Danmark; og vel har Gottorper Forliget af 27 Mai 1768 Art. 2 sanctioneret de hidtil bestaaende gjensidige Begunstigelser og Sædvaner

*) Sædvanligvis udledes dens Oprindelse fra Segeberger Concordatet af 1470, Seestern-Paulys Beiträge I. S. 165 ff.; men Rigtigheden heraf negtes af Andre, see en Afhandling i Falcks Staatsbürgerliches Magazin IX. S. 569 ff., jfr. Falcks Handbuch des Schleswig-Holst. Privatrechts III. S. 260 og 663 ff.

for Kongen af Danmarks Undersaater paa den ene og Hamborgerne paa den anden Side; men Anvendelsen af denne Bestemmelse forudsætter naturligvis en Oplysning om, at en vis Sædvane virkelig har existeret. Imidlertid har Canc. Skr. 24 November 1827*) antaget, at den omhandlede Observants ogsaa er gjeldende for Danmark, idet mindste forsaavidt Arrest paa Gods angaaer, saa at der ikke kan iværksættes Arrest eller Beslag paa hamborgsk Eiendom i den danske Stat og omvendt.

Fremdeles kan bemærkes, at det tidligere blev anseet som tvivlsomt, om der overhovedet her i Landet kunde iværksættes Arrest paa en Udlændings Person og Gods for Fordringer, til hvis Opfyldelse Udlændingen, efter Reglerne om Værneting i L. 1—2, ikke kunde sagsøges ved de danske Domstole**); thi da han for en saadan Fordring formentligen nødvendigvis maatte sagsøges ved sit Værneting i Udlandet, saa syntes det hermed uforeneligt, at han skulde kunne arresteres her, eftersom Arrestsagen og Hovedsagen om Fordringens Betaling da ikke blot bleve at afgjøre af forskjellige Dommere, men ogsaa efter forskjel-

*) De tvende i denne Cancelliskrivelse anførte Aarstal 1740 og 1746 maa rettes til 1470 og 1768.

**) Altsaa derimod vel i de Tilfælde, hvor L. 1—2—19, 20 m. fl. hjemle Adgang til at sagsøge Nogen ved en Ret, som ikke er hans Værneting.

lige Love*). Men denne Tvivl er nu hævet ved Pl. 30 November 1821, der forkynder sig som en authentisk Fortolkning af Loven. Denne Fortolkning gaaer nu netop ud fra, som noget der var expediti juris, at der altid, hvor ingen særegen folkeretlig eller tractatmæssig Undtagelse finder Sted, kan lægges Arrest her paa en Udlændings Person eller Gods, og udleder da atter heraf et særeget forum arresti her i Landet i slige Arrestsager, fornemmelig fordi Fogden ellers ikke vilde være istand til at bedømme, om L. 1—21—20 af Arrestimpetranten behørigen var efterkommet, see Motiverne i Coll. Tid. for 1821 S. 775 ff. og Canc. Skr. 11 Juni 1822, jfr. Hansens Bidrag til Civilprocessen I. S. 242 ff. Anvendelsen af denne vigtige Lovbestemmelse skulle vi iøvrigt nærmere udvikle i det Følgende ved at omhandle Forfølgningen af Arrester.

3. Medlemmerne af Gouvernementet i Tranqvebar ere fritagne for Arrest paa deres Personer, ligesom heller ikke deres Gage og de dem til deres Huus og anstændige Subsistents fornødne Meubler og Effecter kunne imod deres Villie belægges med Beslag, uden alene for Kongens Kasses Fordringer, Justitsreglement 13 Juli 1836 §. 17; jfr. Regl. 8 Januar 1781 §. 14.

*) Jfr. Nyt jur. Ark. XXI. S. 236 ff.

have den anvendt paa ham, saasom at han let kan staae i betydeligere Gjeldsforhold end dem, hvori de Underordnede ordentligvis ville befinde sig, og Lovstedet kan saaledes neppe udvides til Skipperen, jfr. Schiønnings Bemærkn. til L. 4de Bog S. 60.

7. De der have erholdt Moratorium eller en Bevilling, der gaaer ud paa i en vis Tid at suspendere al Retsforfølgning i Gjeldssager imod dem, og opfylde de med samme forbundne Betingelser, Frd. 28 Januar 1682, Pl. 20 Februar 1717 I. A. §. 22, Frd. 31 Marts 1719 §. 2; men slige Moratorier kunne nu ikke længer ventes bevilgede, Frd. 21 December 1728 §. 3, Rescr. 7 December 1731 og 18 November 1803, samt Octroi 4 Juli 1818 §. 49; jfr. Ørsteds Haandbog V. S. 150.

Endvidere kunne til denne Classe af Fritagelser henregnes følgende tvende Tilfælde, hvor vel ingen bestemt Fritagelse er givet, men Iværksættelsen af Arrest dog er gjort afhængig af en dertil erhvervet speciel Tilladelse fra andre Vedkommende, nemlig:

8. De der forestaae noget kongeligt Hofembede, eller tjene ved nogen af det kongelige Huses Hofstater, ved den kongelige Rideskole eller i de kongelige Stalde og de til samme henhørende Bygninger, og tillige ere reglementerede for en vis aarlig Gage i Hof- eller Staldreglementerne (uden Hensyn til hvor de have Bopæl), samt de der ere forundte Værelser til Brug og Beboelse paa Slottet Christiansborg og til-

hørende Bygninger eller i nogen anden i Kjøbenhavn værende kongelig Bygning (uden Hensyn til om de staae i Hoffets Tjeneste), maae ikke angribes med Arrest paa Person eller Effecter, førend Reqvirenten først derom skriftligen har forespurgt sig hos vedkommende Hofchef*) og Samme dertil har udvirket kongelig Tilladelse, Rescr. 10 Marts 1786**), jfr. Canc. Skr. 4 August 1787 og 15 August 1820

9. Naar Arrest søges iværksat hos nogen af dem, der boe paa Vaisenhuset i Kjøbenhavn, i de Sager som efter Missionscollegiets Instrux Art. 5***) forhen henhørte under Borgrettens Jurisdiction, skal dermed forholdes paa lignende Maade, som naar Arrest søges hos dem, der boe i kongelige Huse, saaledes at Directionens Tilladelse først skal indhentes, Rescr. 10 October 1755.

*) Denne Bestemmelse viser, at det foregaaende ample Udtryk "kongelig Bygning" ikkun kan sigte til de kongelige Bygninger, der staae i Forbindelse med Hofholdningen og henhøre under en Hofchef. Canc. Skr. 4 August 1787 negter derfor Rescriptets Anvendelighed paa det islandske Handelshus, og Canc. Skr. 13 November 1802 paa Caserneme.

**) Præmisserne vise, at det Ovenanførte ikke var nogen ny Forskrift, men grundet paa gammel Observants; jfr. den næstfølgende Lovbestemmelse om Vaisenhuset.

***) Jfr. denne Instrux af 21 Juli 1727 i Hofmans Fundatssamling X. S. 209-210.

b) De der have Arrestfrihed for deres Personer.

§. 223.

Herhen høre:

1. De der have gjort Opbud i egentlig Forstand, eller overgivet deres Midler, medens disse endnu kunne ansees tilstrækkelige til Gjeldens Betaling, til Deling imellem Creditorerne ved Opbudsmænd, L. 5—14—40 ff.; jfr. i det Følgende om Skifte. Vel omtaler Loven ikke udtrykkelig nogen saadan Frihed for personlig Arrest for den Opbydende, men viser kun, at han under Opbudet ikke kan sættes i Fængsel, L. 5—14—44, jfr. Stampes Erkl. II. S. 197; men Lovgivningen forudsætter dog tydeligen, at Opbudet, naar det er lovligen iværksat og ikke henstaaer uslutted over den foreskrevne Tid, overhovedet suspenderer Anvendelsen af den almindelige Retsforfølgning imod Debitor*); jfr. især Frd. 18 November 1757 §. 3, samt Canc. Skr. 7 December 1793. Naar Creditorerne, hvilket ved et virkeligt Opbud altid maa forudsættes som muligt, er-

*) Det er dog i dette og de tvende følgende Tilfælde ikkun for egentlige Formueforpligtelser, som efter deres Natur skulle søges fyldestgjort af den Paagjeldendes Midler, at denne ikke kan underkastes Arrest, hvorimod han med Hensyn til Forpligtelser, der gaae ud paa personlige Handlinger, ordentligvis ikke vil kunne fritages for den sædvanlige Retsforfølgning.

holde deres Fordringer fyldestgjorte, bortfalder naturligvis ogsaa Spørgsmaal om Arrest efter Opbudets Slutning; men saafremt det hevnes har viist sig, at Gjelden ikke kunde afgjøres, kunne Creditorerne strax holde sig til Debitors Person, L. 5—14—44.

2. De der befindes, uden egen Forseelse eller Forsømmelse, ved indtrufne ulykkelige Tilfælde at være blevne insolvente, og redeligen overgive deres endnu beholdne Midler til Rettens Behandling, for at deles imellem Creditorerne. Disse nyde Frihed for personlig Arrest saalænge denne Behandling ved Retten vedvarer og 14 Dage derefter. Frd. 28 October 1702 §. 5.

3. De der have erholdt Protectorium, o: en speciel kongelig Bevilling, som beskjærmer imod personlig Arrest for Gjeld. Saadanne Bevillinger tilstaaes i Almindelighed dem, hvis Boer som insolvente ere tagne under Concursbehandling, uden at de ovenfor nævnte Omstændigheder ere tilstede, eller, om de end virkeligen finde Sted, kunne oplyses at være tilstede, naar det kan antages at være i Boets Interesse, at Fallenten bliver tilstede for at give Oplysning om dets Tilstand, og de lyde ordentligvis paa Arrestfrihed indtil 6 Uger efterat det udstedte Proclama er udløbet; jfr. Collegial Tid. 1821 S. 68 og Canc. Skr. 16 August 1831. Slige Protectorier udstedes af Cancelliet ad mandatum, Resol. 4 Juli 1800 §. 2 c, og kunne nu erholdes udfærdigede hos vedkommende Øvrigheder efter Frd. 23 Marts 1827 §. 19 c; jfr.

§. 23, og Frd. 21 December 1831 I. §. 1 c. Derimod ere fremmede Gesandter ingenlunde berettigede til ved et saakaldet Protectorium at unddrage nogen fra den almindelige Retsforfølgning, Canc. Skr. 20 August 1774.

4. De i det kongelige Theaters Tjeneste værende Skuespillere, Sangere og Dandsere af begge Kjøn kunne ikke for nogen Gjeld heftes paa deres Personer, om de end udtrykkeligen have forskrevet sig hertil; Pl. 8 Januar 1776.

5. Ingen som kommer i Kongens Ærinde til noget Sted, og det strax for Rettens Betjente beviser, maa paa sin Person arresteres, L. 1—21—5. Det er af Artiklens Indhold, jfr. Kilden, Christian den 4des Birkeret Art. 13, klart, at den kun har Hensyn til den, der i et temporært kongeligt Ærinde, t. Ex. som Medlem af en Undersøgelsescommission, er sendt til et Sted udenfor sit sædvanlige Opholdssted, og den staaer endnu ganske ved Magt.

Det nysanførte Lovbud gav imidlertid Anledning til Tvivl om, hvorvidt overhovedet kongelige Embedsmænd kunde personligen arresteres for Gjeld; men dette Spørgsmaal er ved Frd. 10 Decbr. 1790 afgjort saaledes, at der i Almindelighed ingenlunde tilkommer kongelige Bestillingsmænd nogen Arrestfrihed; hvorhos det dog er bestemt, at den der reqvirerer Arrest paa en kongelig Embedsmand eller Betjent, skal med Attest fra den Paagjeldendes Øvrighed eller

vedkommende Collegium*) bevise, at han har anmeldt den forehavende Arrest for samme, saa at der betimeligen kan være føiet Anstalt til Embedets Bestyrelse ved en Anden, jfr. Canc. Skr. 22 Juni 1820. Til "kongelige Embedsmænd eller Betjente" maa udentvivl henføres ikke blot egentlige kongelige Embedsmænd, der ere bestikkede af Kongen, men ogsaa alle andre der staae i kongelig Tjeneste, navnlig de der nyde Gage eller Løn af en kongelig Kasse, endskjønt de ikkun af Andre paa Kongens Vegne ere blevne ansatte; thi dette hjemles ved Sprogbrugen**) og der er efter Sagens Natur næppe Grund til her at tage Udtrykket i en mere indskrænket Bemærkelse, hvorhos ogsaa saadant meget bestemt synes forudsat i Frd. 1 Februar 1797 §. 99

*) Naar den Overordnede, til hvem Anmeldelsen egentlig skulde være skeet, er fraværende, maa Lovbudet i Almindelighed ansees fyldestgjort, naar Anmeldelsen skeer til den som derefter maa ansees som den Paagjeldendes Foresatte, jfr. en Fogedkjendelse i Nyt Arkiv for Lov og Ret S. 83 ff. En anden Fogedkjendelse sammesteds S. 68 ff. har antaget, at Frdgen ikke kunde fordres anvendt med Hensyn til en Embedsmand paa en Tid da han ifølge Permission var fraværende fra sit Embede.

**) Flere Anordninger skjelne vel imellem de Embedsmænd og Betjente, der have kongelig Bestalling eller Confirmation, og andre i kongelig Tjeneste ansatte Personer; men udelukke ingenlunde disse sidste fra at kaldes kongelige Betjente, jfr. t. Cr. Frd. 8 Mai 1829 §. 13.

som en Fæstebonde har anskaffet i Overensstemmelse med Frd. 9 Marts 1838 §. 10; de Brandredskaber, der skulle følge med en Bygning, Frd. 24 Januar 1761 Cap. I. §. 5, Brandforordn. for Landet 29 Februar 1792 §. 14, Frd. 1 November 1805 §. 45; den Branderstatning, der skal udbetales af Brandforsikringen for Kjøbstæderne og for Landet til en ny Bygnings Opførelse, Anordn. 29 Februar 1792 for Kjøbst. §. 11 og for Landet §. 12*), m. fl.; dog kan der naturligviis intet være imod, at en Creditor søger Betaling i en Bygning med de tilhørende Brandredskaber, eller i et afbrændt Sted og den Eieren tilkommende Branderstatning, under Betingelse af at denne anvendes efter sin Bestemmelse, jfr. Jur. Ugeskr. II. S. 922.

2. Kongelige Embedsmænds og Betjentes Gage, med mindre den Vedkommende selv giver Anviisning paa samme og Creditor har erholdt det Collegii Tilladelse, hvorunder han hører, Pl. 27 Juni 1781, jfr. Canc. Skr. 22 Februar 1823, hvorhos endvidere med Hensyn til de Gager, der anvises fra Finantsdeputationen, maa erindres den ved Pl. 18 August 1797 tilføiede Indskrænkning. Under "Gage" ansees iøvrigt indbefattede en Embedsmands samtlige baade visse og uvisse Indtægter, jfr. Pl. 7 Januar 1784, Frd. 1 Februar 1797 §. 98 og Canc. Skr. 2 October 1820; men Fritagelsen kan naturligviis ikke gjelde imod de

*) Dette gjelder derimod ikke i Kjøbenhavn, Pl 8 Juni 1733 §. 4.

Fordringer, der netop ere prioriterede i de paagjeldende Indtægter, see t. Ex. Pl. 5 Juni 1801 §. 3, Frd. om Amtstueoppebørsler 8 Juli 1840 §. 20, ligesom det ogsaa er antaget, at Placaten af 1781 ikke kunde være til Hinder for, at der lagdes Beslag paa den en suspenderet og tiltalt Embedsmand tilkommende halve Gage, til Sikkerhed for det Ansvar, der ved Justitssagen kunde ventes ham paalagt, Jur. Tidsskr. XXVII. S. 206 ff.

3. Endel offentlige Pensioner og Understøttelser, saasom af Sø-Etatens Kasse, Kr. Art. 29 Juli 1756 §. 775, af den almindelige Enkekasse, Fund. 30 August 1775 §. 16, af Universitetets Professorers Enkekasse, Fund. 5 Juni 1767 §. 14, af forskjellige geistlige Enkekasser, Fund. 10 November 1703 §. 8, 31 Marts 1705 §. 8, 19 August 1707 Cap. 5 §. 3, 14 April 1716 §. 11, 30 Januar 1789 §. 17, 6 Marts 1829 §. 7 m. fl., af Danebrogsmændenes Understøttelsesfond, Anordn. 28 Januar 1809 §. 8, m. fl.

4. Livrenter, Pensioner og Begravelseshjelp m. v. af en Mængde confirmerede Livrentesocieteter, Ligkasser og andre Understøttelsesselskaber, jfr. Registrene til Forordnings- og Rescript-Samlingerne Rubr.: Begravelse, Enke- og andre Pensionskasser, Laug B og Livrentesocieteter*).

5. Indskud i de privilegerede Sparekasser, ifølge Bevilling 1 Marts 1820 for Kjøbenhavns Sparekasse,

*) Jfr. Petersens Lovlexicon I. S. 522-525 og II. S. 123-124.

og endel senere lignende Bevillinger for de paa andre Steder oprettede Sparekasser.

6. Private Interessentskaber kunne erholde Bevilling til, at den Andel, som enhver af Interessenterne har i samme, ikke skal kunne belægges med Arrest for nogen af ham contraheret, Fællesskabet uvedkommende, Gjeld, Resol. 18 August 1814 §. 1.

7. De Forsikringer, som Interessenterne i det kjøbenhavnske Søassurancecompagni have stillet hinanden indbyrdes, og de Penge, som for deres Regning henstaae i Compagniets Kasse, Octroi 1 Juli 1746 §. 4.

8. Midler og Penge, som udenrigs fra indkomme og i Nationalbanken indsættes, skulle saavel i Krigs- som i Fredstider være aldeles fritagne fra hvilketsomhelst Slags Seqvester eller Confiscation, og igjen frit kunne uddrages og udføres af Riget uden nogen Slags Ophold, Hindring, Afdrag eller Afgift af hvad Navn nævnes kan, Octroi 4 Juli 1818 §. 45. Herved sigtes vistnok fornemmelig til Beslaglæggelser efter offentlig Foranstaltning, men Udtrykkene ere saa ample, at de ogsaa indbefatte Beslag for private Fordringer paa slige udenrigsfra indkomne Midler. Og naar den her omhandlede Arrestfrihed engang efter Bankens Octroi l. c. maa gives denne Udstrækning, saa kan heri ei være skeet nogen Forandring ved Pl. 30 November 1821, der deels ikke udvider Arrestabiliteten af Udlændingers Gods, men kun angaaer Arrestens Forfølgning og Virkning, deels angiver

sig at være grundet i den ældre Lovgivnings Aand, saa at dens Forskrifter maatte antages allerede ifølge denne tidligere at burde være komne til Anvendelse, deels endeligen i alt Fald som en almindelig Lov ei kan antages at have hævet den specielle Forskrift i Bankens Octroi Art. 45, der ogsaa maa ansees at indeholde et Beneficium for dette Institut. Naar derimod den foregaaende §. 44 i Almindelighed bestemmer, "at i de Midler, Penge eller Effecter, som i Banken indsættes, maa i intet Tilfælde Arrest gjøres", da viser Paragraphens følgende Del, jfr. Kilden Octroi 16 Februar 1791 §. 59, at der herved ingenlunde sigtes til nogen virkelig Arrestfrihed for slige Midler, men kun til den formelle Fremgangsmaade, som ved deres Beslaglæggelse skal iagttages, at nemlig Fogeden ikke kan stedes til umiddelbart at gjøre Arrest eller Execution i samme; hvorimod naar Eieren af saadanne Midler "bliver uvederhæftig eller forfalder under saadant Ansvar eller Forfølgning, at hans Midler efter Lovene maae hæftes*), eller Nam og Execution deri skee, skulle Bankens Directeurer, efter Vedkommendes paa lovlig Maade reqvirerede og effectuerede Forbud**), føie Anstalt til, at hans Tilgodehavende i

*) "Hæftes" maa netop her, i Modsætning til det Følgende, betyde "arresteres".

**) Dette, at iværksætte lovligt Forbud, er iøvrigt netop den almindelige Form, hvorunder Arrest kan lægges paa Penge, som Debitor har tilgode hos anden

Banken bliver af ham indtil videre urørt, saaledes at det kan komme hans Creditorer eller Sagsøgere efter lovlig Omgang tilgode". Det beroer derfor paa en Misforstaaelse, naar det i Canc. Skr. 7 October 1834 (Collegial Tidenden S. 793) antages, at bemeldte §§. i Octroierne af 1791 og 1818 skulde afgive Exempler paa Lovbestemmelser, der vel fritoge visse Midler for Arrest, men ikke for Nam og Execution.

9. De Penge, som Leverandeurer, Haandværkere og andre Arbeidere erholde tilgode hos Sø-Etatens Commissariat, Pl. 1 December 1734.

10. Den Anholdere eller Angivere tilkommende Andel af confiskerede Varer og af Bøder m. v. ved Told- og Consumtionsvæsenet, Resol. 23 Februar 1820, Pl. 5 September 1820 ad §§. 132 og 136.

11. Gevinster i det privilegerede Tallotteri, ifølge Plan 27 December 1793 §. 15*), og i Classelotteriet, ifølge de aarlige Planer.

Mand; jfr. i det Følgende. Efter Kilden Octroi 16 Februar 1791 §. 59 skulde derimod end ikke Forbud ved Fogden iværksættes, men den der forlangte saadant Beslag kunde begjere det umiddelbart af Directeurerne "imod at han, ligesom for enhver anden Arrest efter Loven, var ansvarlig til al den Skade og Tiltale deraf kan flyde, og derfor stillede saadan Caution, som lovligen kan fordres, naar Arrest paa anden Mands Gods forlanges".

*) Findes trykt i de almindelige Lottocalendere.

Anmærkn. Bestemmelsen i L. 5—14—24 om at ingen Arrest maatte lægges paa Vexelbreve, eller paa fremmede Penge, som ved Vexel vare indkomne i Landet, er hævet ved Vexelforordn. 18 Mai 1825, der ikke gjentager samme, og endog udtrykkelig omtaler Arrest paa Vexelfordringer, see Frds. §§. 65 og 69; jfr. iøvrigt Ørsteds Haandbog V. S. 276. Den det asiatiske Compagni ved Octroi 21 Marts 1792 §. 26 tilstaaede Arrestfrihed, bortfalder ved Compagniets Ophævelse. Privil. 7 Juni 1825 §. 5, jfr. Bevill. 25 Februar 1831 for Centralkassen i Kjøbenhavn, hvorved Kongen tilsiger: "at de Summer, som ifølge Actier eller Coupons skulle udbetales til Actieeierne, maa være fri for enhver Affkortning, Arrest eller Beslag, der, det være sig i Krigs- eller Fredstider, maatte blive paabudet", sigter udentvivl blot til Arrest som "paabydes" efter offentlig Foranstaltning.

§. 225.

Almindelige Bemærkninger, med Hensyn til de ovenomhandlede Fritagelser for personel og reel Arrest.

En Persons Arrestfrihed eller Arrestabilitet maa i Almindelighed bedømmes efter hans Stilling paa den Tid, da Arresten skal iværksættes, og ikke efter den der

fandt Sted, da Fordringen blev contraheret. Saaledes t. Ex. er Frd. 24 Februar 1734 ogsaa anvendelig, uagtet Gjelden er stiftet af Officieren førend han kom i denne Stilling, jfr. Ørsteds Haandbog I. S. 240 Note; men omvendt kan han heller ikke, naar han har forladt denne Stilling, henskyde sig under, at Gjelden er contraheret paa en Tid, da han gjorde Regning paa ikke at kunne underkastes dette Tvangsmiddel; jfr. Pl. 8 Januar 1776.

Hvorvidt der gyldigen kan renunceres paa en Arrestfrihed for Person eller Gods af den paagjeldende Person eller Eieren, maa bedømmes efter Tilkjendegivelserne i de enkelte vedkommende Lovbud og Forholdets Natur, og vil i Almindelighed beroe paa, om Fritagelsen fornemmeligen maa antages at være fremkaldt ved Hensyn til det Offentliges Interesse eller tredie Mands Tarv, eller om den blot kan ansees som en Begunstigelse for den Paagjeldende alene. Saaledes t. Ex. kunne Militære og Theaterpersonalet ikke renuncere paa deres Arrestfrihed; jfr. Rescr. 28 Mai 1689 og Pl. 8 Januar 1776. Da fremdeles den Arrestfrihed, som under visse Omstændigheder tilstaaes dem, der have gjort Opbud eller Fallit, maa antages at være i samtlige Creditorers Interesse, for at nemlig den Paagjeldende ikke skal flygte bort, men blive tilstede og give Oplysninger om Boets Fordringer og Forpligtelser, saa kan en enkelt Creditor udentvivl ikke forud ved noget Gjeldsbrev med Retsvirkning lade Debitor fraskrive sig saadan

Arrestfrihed, jfr. Frd. 18 Mai 1825 §. 67; men er den Paagjeldende bleven tilstede og vil lade sig, uagtet den tilstaaede Frihed, sætte i Gjeldsfængsel, kan der intet herimod være at erindre. Paa den Arrestfrihed, som L. 4—1—36 giver, kan næppe heller den Paagjeldende selv renuncere, men vel Skipperen, i hvis Interesse Bestemmelsen nærmest synes givet, o. s. v.*) Derimod er den Lehnsgrever og Lehnsfriherrer tilstaaede personlige Arrestfrihed et blot Privilegium, som de kunne renuncere paa, saaledes som Privilegierne udtrykkelig indeholde, ligesom dette ogsaa gjelder i adskillige af de i §. 224 nævnte Tilfælde, hvor Arrestfrihed er givet med Hensyn til visse Gjenstande. Dog maa herved bemærkes, at i enkelte af de Tilfælde, hvor saadan Arrestfrihed blot er givet i Faveur af en vis Person, har Lovgiveren, for at Hensigten hermed skulde fuldkommen opnaaes, villet at den Paagjeldende end ikke selv skulde

*) At Embedsmænd ikke kunne renuncere paa den Anmeldelse til deres Foresatte, der skal gaae forud for deres Arrestation, er indlysende; men det kan uden tvivl heller ikke antages, at den der, endog som en blot personlig Begunstigelse, har erholdt Bolig i et kongeligt Palais, o. s. v., kan renuncere paa den i Rescr. 10 Marts 1786 befalede foregaaende Tilladelse, saaledes som det antages af Dreier l. c. S. 88; thi denne Forskrift maa i det mindste tildels antages fremkaldt derved, at det er anseet upassende, at Fogedretten skulde indfinde sig og udøve Tvangsretten paa et saadant Sted.

fandt Sted, da Fordringen blev contraheret. Saaledes t. Ex. er Frd. 24 Februar 1734 ogsaa anvendelig, uagtet Gjelden er stiftet af Officieren førend han kom i denne Stilling, jfr. Ørsteds Haandbog I. S. 240 Note; men omvendt kan han heller ikke, naar han har forladt denne Stilling, henskyde sig under, at Gjelden er contraheret paa en Tid, da han gjorde Regning paa ikke at kunne underkastes dette Tvangsmiddel; jfr. Pl. 8 Januar 1776.

Hvorvidt der gyldigen kan renunceres paa en Arrestfrihed for Person eller Gods af den paagjeldende Person eller Eieren, maa bedømmes efter Tilkjendegivelserne i de enkelte vedkommende Lovbud og Forholdets Natur, og vil i Almindelighed beroe paa, om Fritagelsen fornemmeligen maa antages at være fremkaldt ved Hensyn til det Offentliges Interesse eller tredie Mands Tarv, eller om den blot kan ansees som en Begunstigelse for den Paagjeldende alene. Saaledes t. Ex. kunne Militære og Theaterpersonalet ikke renunceere paa deres Arrestfrihed; jfr. Rescr. 28 Mai 1689 og Pl. 8 Januar 1776. Da fremdeles den Arrestfrihed, som under visse Omstændigheder tilstaaes dem, der have gjort Opbud eller Fallit, maa antages at være i samtlige Creditorers Interesse, for at nemlig den Paagjeldende ikke skal flygte bort, men blive tilstede og give Oplysninger om Boets Fordringer og Forpligtelser, saa kan en enkelt Creditor udentvivl ikke forud ved noget Gjeldsbrev med Retsvirkning lade Debitor fraskrive sig saadan

Arrestfrihed, jfr. Frd. 18 Mai 1825 §. 67; men er den Paagjeldende bleven tilstede og vil lade sig, uagtet den tilstaaede Frihed, sætte i Gjeldsfængsel, kan der intet herimod være at erindre. Paa den Arrestfrihed, som L. 4—1—36 giver, kan næppe heller den Paagjeldende selv renuncere, men vel Skipperen, i hvis Interesse Bestemmelsen nærmest synes givet, o. s. v.*) Derimod er den Lehnsgrever og Lehnsfriherrer tilstaaede personlige Arrestfrihed et blot Privilegium, som de kunne renuncere paa, saaledes som Privilegierne udtrykkelig indeholde, ligesom dette ogsaa gjelder i adskillige af de i §. 224 nævnte Tilfælde, hvor Arrestfrihed er givet med Hensyn til visse Gjenstande. Dog maa herved bemærkes, at i enkelte af de Tilfælde, hvor saadan Arrestfrihed blot er givet i Faveur af en vis Person, har Lovgiveren, for at Hensigten hermed skulde fuldkommen opnaaes, villet at den Paagjeldende end ikke selv skulde

*) At Embedsmænd ikke kunne renuncere paa den Anmeldelse til deres Foresatte, der skal gaae forud for deres Arrestation, er indlysende; men det kan uden tvivl heller ikke antages, at den der, endog som en blot personlig Begunstigelse, har erholdt Bolig i et kongeligt Palais, o. s. v., kan renuncere paa den i Rescr. 10 Marts 1786 befalede foregaaende Tilladelse, saaledes som det antages af Dreier l. c. S. 88; thi denne Forskrift maa i det mindste tildels antages fremkaldt derved, at det er anseet upassende, at Fogedretten skulde indfinde sig og udøve Tvangsretten paa et saadant Sted.

kunne fraskrive sig denne Ret, t. Ex. efter Fund. 30 August 1775 §. 16 og Anordningen 28 Januar 1809 §. 8.

Naar iøvrigt i de Tilfælde, hvor der kan renunceres paa Arrestfriheden, den Paagjeldende har udstædt, accepteret eller endosseret en Vexel, antages han herved at have renunceret paa sin Frihed ligesaafuldt som om han udtrykkelig havde fraskrevet sig samme*); dog saaledes at den Befrielse, som forundes nogen der har opgivet sit Bo, til uden Fare for Arrest at kunne blive tilstede, ogsaa gjelder med Hensyn til Vexelgjeld, Frd. 18 Mai 1825 §. 67, og Frd. 26 Juni 1824 §. 5; hvilket alt ogsaa gjelder med Hensyn til den, der har udstedt Vexelobligation, Frd. 26 November 1731 og Frd. 3 December 1828 §. 13 a; jfr. Ørsteds Haandb. III. S. 186.

Fremdeles kan her bemærkes Octroi for Nationalbanken 4 Juli 1818 §. 49, ifølge hvilken ingen Moratorier, om saadanne nogensinde gives, eiheller Protectorier eller deslige Befrielser, af hvad Navn nævnes kan, i noget Tilfælde, med mindre Banken dertil har givet udtrykkeligt Samtykke, skal gjelde mod dens Fordringer**) eller hindre deres Inddrivelse,

*) Dette var allerede antaget ved et specielt Rescr. 9 Juni 1684 (Registret til Rescriptsamlingen Rubr. "Gjeld"); jfr. Jur. Tidsskr. III. b. S. 32.

**) Herunder synes tydeligen indbefattet, at ogsaa et i Anledning af Opbud eller Fallit meddelt Protectorium

hos hvem det end maatte være. Denne Forskrift synes imidlertid blot at sigte til senere end Gjeldens Stiftelse meddelte specielle Befrielser, og ikke til de visse Personer ved almindelige Lovbud givne Fritagelser, i Særdeleshed ikke saadanne, som de Paagjeldende ikke selv kunne renuncere paa, hvilken Art af Fritagelse Banken maatte kjende da den indlod sig i Gjeldsforhold med den Paagjeldende. Endelig kan endnu i Almindelighed bemærkes, at da de omhandlede personlige Fritagelser for Arrest overhovedet ikkun sigte til Arrest for sædvanlig Gjeld og andre deslige Forpligtelser, kunne de ingenlunde beskytte den Debitor for Anholdelse, der sigtes for Underfundighed eller anden strafbar Omgang, jfr. Canc. Skr. 20 November 1773, ligesom eiheller noget Protectorium kan beskytte for de til Inddrivelsen af Alimentationsbidrag til uægte Børn og frasfilte Hustruer anordnede særegne Tvangsmidler, Canc. Skr. 21 October 1800.

Anmærkn. Den af Nogle antagne Mening, at Pl. 8 April 1771 skulde have ophævet alle tidligere Undtagelseslove med Hensyn til Gjelds Inddrivelse, og derunder da ogsaa Fritagelserne for Ar-

ikke skal komme i Betragtning imod Bankens Fordring til at befrie Debitor for personlig Heftelse. Dog har Banken, af Hensyn til den Hensigt, hvori som ovennævnt slige Fritagelser meddeles, næppe nogensinde bragt denne Bestemmelse i Anvendelse.

rest, har ingen tilstrækkelig Hjemmel i Placaten selv, der kun kan antages at ville forbyde det vilkaarlige Hensyn, som Rettens Betjente toge til Debitorers Stand og Værdighed, og gjendrives ogsaa fuldstændig ved den senere Lovgivning, t. Ex. Pl. 21 Januar 1778, jfr. Canc. Skr. 21 Juli 1792 Præmiss.

E. Om den Sikkerhedsstillelse, ved hvilken Reqvisitus kan undgaae at underkastes Arrest (cautio de arresto avertendo).

§. 226.

Om end samtlige de i det Foregaaende omhandlede Omstændigheder ere tilstede, der berettige til at erholde en Arrest effectueret, vil dog Reqvisitus ordentligvis kunne afværge dette ved en Sikkerhedsstillelse fra sin Side. Herom bestemmer nemlig L. 1—21—7, at "Ingen, som kan og vil strax stille nøiagtig Forsikkring for hvad han søges for, bør enten paa Person eller Gods at arresteres". Jfr. L. 1—21—10 og 3—3—3.

Saadan Sikkerhedsstillelse kan altsaa ifølge Lovens klare Bestemmelser befrie Reqvisitus for Arrest, ikke blot naar Rigtigheden af den Fordring, der gjøres imod ham, er tvivlsom, men ogsaa hvor han selv erkjender

at skylde det fordrede Beløb, hvorimod der ikke bliver Spørgsmaal om saadan Sikkerhedstillelse af Reqvisitus, naar Reqvirentens Fordring skjønnes at være saa aabenbar ugrundet, at Fogeden end ikke imod en Sikkerhedsstillelse fra Reqvirentens Side bør iværksætte Arresten. I den Omstændighed, at Reqvisitus tilbyder Sikkerhed for at undgaae Arresten, ligger iøvrigt ingenlunde nogen Indrømmelse af Reqvirentens Ret; men det er dog altid forsigtigst, at han strax tillige fremsætter sine Indsigelser imod Arresten eller dog reserverer sig det Fornødne i denne Henseende.

Med Hensyn til Beskaffenheden af den Sikkerhed, som Reqvisitus saaledes kan have at stille, maa her i det Hele gjelde det samme, som i §. 220 er bemærket om Reqvirentens Sikkerhedsstillelse, at nemlig i Almindelighed personlig Caution ikke kan være tilstrækkelig*), men at betryggende reel Sikkerhed kan fordres; jfr. Frd. 8 Juli 1840 §. 56 sammenholdt med §. 2 og Motiverne i Viborgske Stændertidende f. 1838, 1ste Række S. 548-549. En anden Sag er

*) Den Omstændighed, at der ved et Gjeldsbrev er stillet Creditor en personlig Cautionist, kan altsaa ingenlunde udelukke Creditor fra at foretage Arrest hos Debitor, og i alt Fald kan den Omstændighed, at han før Gjeldens Forfaldstid har modtaget nogen som en antagelig Cautionist, ikke være bindende for ham efterat Gjelden er forfalden. Er det en Selvskyldnercautionist kan han da endog foretage Arrest hos dem begge.

det, at Reqvirenten ikke let her vil modsætte sig Antagelsen af en virkelig solid personlig Caution, i Særdeleshed ikke naar Reqvisitus tillige erkjender Fordringens Rigtighed*). At Fogeden her, endskjønt han erkjendte, at de lovlige Betingelser for Arrestens Iværksættelse vare tilstede, skulde kunne undlade denne, blot imod at han selv paatog sig Ansvaret for Følgerne imod Reqvirenten, er saavidt vides ikke antaget af nogen Lovkyndig, ligesom det ogsaa er uden Hjemmel i Loven**), endskjønt saadant næppe i sig selv vilde være misligere, end den Frihed for Fogeden, at kunne imod en saadan Erklæring undlade at affordre Reqvirenten den Sikkerhedsstillelse for en tvivlsom Arrest, som det ellers paaligger ham at stille.

Størrelsen af den Sikkerhed, der kan fordres, er her i Almindelighed ligefrem givet, idet den skal

*) I saa Fald vil nemlig ordentligvis Mellemværendet blive afgjort ved et formeligt Forlig for Fogedretten, hvorved Terminen for Gjeldens Afgjørelse bestemmes.

**) Den ganske særegne Bestemmelse i Pl. 15 Mai 1839 §. 2, at Politiøvrigheden i det Tilfælde, hvor vel en blot Protest, men endnu ikke noget formeligt Forbud er nedlagt imod Reisepas, kan uden videre meddele dette, naar den selv vil staae Anmelderen til Ansvar for Følgerne, er fremkaldt ved Nødvendigheden af i dette Forhold at give Politiøvrigheden en vis discretionær Myndighed, og kan ikke afgive Analogi for hvad Fogeden under en formelig Fogedforretning kan være berettiget til; jfr. Coll. Tid. f. 1839 S. 461 ff.

svare til Beløbet af det, som Reqvisitus søges for*). Dog kan der forekomme enkelte Tilfælde, i hvilke Kravets Størrelse ikke bestemt kan opgives, t. Ex. efter L. 1—21—10 og 3—3—3, og der maa da kunne forlanges Sikkerhed for det største Beløb, som der efter de forhaandenværende Oplysninger kan skjønnes med Rimelighed at ville kunne blive Spørgsmaal om, jfr. Frd. 8 Juli 1840 §. 56. Naar Sagen i de Tilfælde, som L. 1—21—15 og 16 omtale, muligen kan udfalde til corporlig Straf, kan heller ikke nogen tilsvarende Størrelse for Sikkerheden opgives; men da dog denne Sagens Beskaffenhed ingenlunde ubetinget bør udelukke Reqvisitus fra ved en Sikkerhedsstillelse at kunne befrie sig for den forlangte Arrestation, jfr. Frd. 12 Juni 1816 §. 3, saa bør der stilles Sikkerhed for et saa betydeligt Beløb, at det eventuelle Tab heraf kan skjønnes fornuftigvis at ville garantere Reqvisiti Tilstedeblivelse, jfr. Ørsteds Haandbog VI. S. 375-376.

Endelig kan endnu det Spørgsmaal opstaae, hvorvidt det er nødvendigt, at den stillede Sikkerhed skal garantere Reqvirentens Fyldestgjørelse inden en vis Tidsfrist. Hertil maa Svaret udentvivl blive, at

*) Saafremt en Deel af den fremsatte Fordring skjønnes at være aabenbar uhjemlet, t. Ex. en utilladelig Rente, maa der naturligvis forsaavidt forholdes ligesom ellers, hvor et antageligt Fundament for Arresten ganske mangler.

ligesom det ikke kan fordres, at Fyldestgjørelse ved Hjelp af den stillede Sikkerhed skal kunne erholdes øieblikkeligen eller naar paafordres, saaledes er det paa den anden Side heller ikke tilstrækkeligt, at der blot engang i Fremtiden sikkres Reqvirenten Betaling; men Reqvirenten maa kunne forskaffes denne ved den stillede Sikkerhed idet mindste ligesaa betimeligt, som han kunde have opnaaet samme ved Arrest i Debitors Gods, altsaa omtrent paa den Tid, da han kan vente efter erhvervet Dom at vilde kunne have gjort Execution i dette. Det er imidlertid herfor ikke nødvendigt, at de Panteobligationer eller andre sikkre Gjeldsdocumenter, der bydes som Sikkerhed, skulle være forfaldne til Betaling til det nævnte Tidspunkt, naar det nemlig er muligt ved deres Salg at opnaae et saa stort Beløb, som udfordres.

Ligesom Reqvisitus ved behørig Sikkerhedsstillelse ganske kan afværge Arrestens Iværksættelse, saaledes kan denne sidste heller ikke udstrækkes videre end til at Sikkerhed for Reqvirenten er opnaaet; naar altsaa Sikkerhed allerede er opnaaet ved den hos en af flere Meddebitorer foretagne Arrest, kan denne ikke tillige foretages hos de øvrige; naar anden Sikkerhed stilles for endel af Fordringen, kan Arresten ikke foretages for det manglende Beløb, og overhovedet kan den ikkun skee i saameget Gods, som udfordres til at sikkre Reqvirentens Fyldestgjørelse, jfr. Frd. 15 December 1797, 24 Januar 1838 §. 14, 8 Juli 1840 §. 6 m. fl. Heraf

er det navnlig ogsaa en Følge, at Arrest ordentligvis ikke kan iværksættes paa Nogens Person, naar der ved Arrest paa hans Gods allerede maa antages at være opnaaet tilstrækkelig Sikkerhed for Reqvirenten, jfr. L. 1—21—11-13, Frd. 8 Juli 1840 §. 56, Canc. Skr. 16 August 1831, Jur. Tidsskr. XXXV. S. 153 ff.

Fra de ovenanførte almindelige Regler gives der en vigtig Undtagelse, naar Arrest søges for Gjeld efter Vexel eller Vexelobligation; thi Debitor kan da ikke ved nogen Sikkerhedsstillelse, men kun ved strax at betale, afværge Arresten, ligesom ogsaa Arresten strax bliver at foretage baade paa Person og Gods, uden Hensyn til om dette sidste er tilstrækkeligt til Fordringens Fyldestgjørelse, L. 5—14—26, Frd. 26 November 1731, 26 Juni 1824 §. 5 og 18 Mai 1825 §. 67. Naar imidlertid Reqvisitus fremsætter nogen saadan Indsigelse imod Fordringens Rigtighed, som under det paafølgende Søgsmaal kan komme i Betragtning, maa han udentvivl kunne afværge Arresten, ved at deponere det omhandlede Beløb, jfr. Ørsteds Haandbog V. 275-276.

F. Om Fremgangsmaaden under Udførelsen af Arrestforretninger.

§. 227.

1. Om Arrestforretningens Paabegyndelse.

I det vi med Hensyn til Fremgangsmaaden under Arrestforretninger i det Hele henholde os til den foregaaende Fremstilling af Fremgangsmaaden under Fogedforretninger i Almindelighed, skulle vi her blot tilføie, hvad der endvidere kan være at bemærke om de førstnævnte Forretninger i Særdeleshed.

Foruden hvad der kan være at iagttage i Henseende til den materielle Beskaffenhed af den Fordring, i Anledning af hvilken man vil lade foretage Arrest, maa det ogsaa i formel Henseende paasees, at der ikke reqvireres Arrest under Et for flere Fordringer, end der efter Reglerne om Sagers Cumulation (see den ordinære Procesmaade §. 10) kunne paatales samlede under det paafølgende Søgsmaal, af hvilket Arrestsagen egentlig udgjør en foreløbig Del. Saaledes kan der vel intet være imod, at Reqvirenten lader foretage Arrest paa engang for flere forskjellige Gjeldsfordringer, der tilkomme ham hos samme Debitor (cumulatio objectiva); men derimod kan det ordentligvis ikke tilstedes flere Creditorer, der have forskjellige Fordringer paa samme Debitor, at forene sig for under Et at lade foretage en Arrestforretning hos ham, jfr. Nyt Jur. Tidsskr.

I. S. 115 ff.; Jur. Ugeskrift I. S. 128 ff. og S. 756 ff.; see dog herved Juridisk Tidsskrift XXXVI. S. 40. Naar flere Personer hæfte for samme Fordring, og der heller ikke med Hensyn til Reglerne om Værneting kunde være noget til Hinder for at paatale den hos dem ved eet Søgsmaal, maatte de vel efter Forholdets Natur ogsaa kunne inddrages under een Arrestforretning; men den positive Lovgivning har bestemt, at hvor der æskes Arrest paa flere Personer, eller Fleres Eiendele skulle belægges med Arrest, skal der stedse afholdes særskilte Forretninger for hver af disse Personer, uagtet Reqvisitionen maatte være grundet paa en fælles Forpligtelse; Sportelregl. 22 Marts 1814 §. 50, 13 Juli 1836 §. 18.

Efterat Fogeden har modtaget Reqvisitionen vil der ofte kunne være noget, som han anseer det nødvendigt, at Reqvirenten berigtiger, førend han tager nogen Beslutning om at efterkomme Reqvisitionen, og herom maa han da være berettiget og forpligtet til at indlade sig i en foreløbig Forhandling med Reqvirenten. Navnlig gjelder dette om den Sikkerhed, som Reqvirenten kan have at stille for Arrestens Følger, da Reqvirenten end ikke kan vide, hvilken Sikkerhed Fogeden anseer nødvendig, førend denne derom har underrettet ham; men der kan ogsaa i andre Henseender være noget, som Fogeden finder det nødvendigt, at Reqvirenten sørger for, saasom Tilveiebringelsen af et Document o. s. v. Naar da Fogeden efter Reqvisitionen og den foreløbige For-

handling finder, at den forlangte Forretning end ikke bør paabegyndes, og Reqvirenten ikke er villig til at tage Reqvisitionen tilbage, maa Fogeden, efterat have sat Fogedretten, ved formelig Kjendelse negte at paabegynde Forretningen; og fra Reqvirentens Side kan da intet videre i Arrestsagen foretages, førend han enten har hævet den Grund, ifølge hvilken Fogeden har negtet at handle, forudsat at det er en Forhindring, som saaledes lader sig fjerne og som derfor kun har bevirket en Vægring af Fogeden indtil videre, saasom manglende Sikkerhedsstillelse eller foreløbig Anmeldelse til Reqvisiti Foresatte o. s. v., eller han ved Appel til vedkommende høiere Ret har bevirket Fogedens Decret underkjendt.

Saafremt derimod Fogeden finder, at der intet kan være imod at Forretningen paabegyndes, skeer dette derved, at Fogedretten (§. 214 No. 2) begiver sig til Reqvisiti Bopæl, eller til hvilket andet Sted hvor Forretningen efter Omstændighederne lovligen kan begynde (§. 215 No. 2), underretter Reqvisitus, eller hvem der ellers i hans Sted træffes tilstede, om Reqvisitionens Indhold, og fordrer Fyldestgjørelse af Reqvirentens Fordring og de paadragne Omkostninger eller tilstrækkelig Sikkerhedsstillelse for samme.

Reqvisitus kan da, endskjøndt han erkjender Lovligheden af den forlangte Arrest, afværge sammes Foretagelse ved strax at fyldestgjøre Reqvirentens Fordring, eller ved at stille behørig Sikkerhed for samme, ligesom

han ogsaa kan forsøge at komme til et lignende Resultat ved Forlig med Reqvirenten om deres Mellemværende. Men det er ogsaa muligt, at han modsætter sig Reqvirentens Intention ved at fremsætte Indsigelser imod Arrestforretningens Fremme, hvorved da især kan fremkaldes en egentlig Tvistighed imellem Parterne. Derhos kunne Tvistigheder ogsaa foranlediges ved Erindringer, som fra Reqvirentens Side fremsættes imod den af Reqvisitus anbudne Fyldestgjørelse eller Sikkerhed, eller imod Fogedens Forhold m. v., og det synes derfor rigtigst her samlet at omhandle deslige Tvistigheder og deres Paakjendelse.

§. 228.

2. Om Tvistigheder under Arrestforretningen og deres Paakjendelse m. v.

Med Hensyn til den Indflydelse, som de fremsatte Indsigelser, forudsat at de findes grundede, kunne have paa Forretningens Foretagelse, kan man vel skjelne imellem dem, der gaae ud paa at den reqvirerede Arrest aldeles ikke lovligen kan foretages, og dem der kun sigte til at forhindre, at den foretages i det Omfang eller paa den Maade, som paastaaes, af hvilke Indsigelser de førstmeldte ordentligvis ville blive fremsatte strax in limine af Forretningen, men sidstmeldte hyppigst forekomme under selve Udførelsen af denne; men vi ansee det, som oven-

for berørt, for rigtigst her samlet at omhandle alle deslige Indsigelser, uden Hensyn til paa hvilket Stadium af Forretningen, de kunne ventes at ville fremkomme, saamegetmere som Indsigelsernes mere eller mindre omfattende Indflydelse ikke beroer paa deres forskjellige Art, da den samme Indsigelse ofte kan forhindre Forretningens Foretagelse i det Hele og ofte kun tildels *); og derhos Afgjørelsen heraf i de enkelte Tilfælde ikke har nogen Vanskelighed. Vigtigere er det derimod udentvivl at skjelne imellem de fremsatte Indsigelser og Erindringer med Hensyn til deres Indflydelse paa Fogdens Myndighed til egentligen at paakjende de opkastede Spørgsmaal og paa Retsvirkningen af Fogedens Kjendelser. Ifølge Arrestforretningers provisoriske Natur er der vel nemlig meget under samme, hvis endelige Afgjørelse maa henskydes til den Ret, der skal paakjende Arrestforfølgningssagen; men det maa dog udentvivl antages, at der ere visse Momenter i

*) Saaledes er t. Ex. den formelle Indsigelse, at Fogeden er incompetent, vel ordentligvis rettet imod hele Forretningens Foretagelse; men naar Debitors Gods beroer under forskjellige Jurisdictioner, og der forlanges Arrest heri foretaget af den samme Foged, vil Indsigelsen dog kunne være partiel. Naar Arrestforretning paabegyndes hos Nogen, der nyder Fritagelse for sin Person og en vis Art af Gods, vil den herpaa støttede Indsigelse aldeles forhindre Arrestens Iværksættelse, saafremt den Paagjeldende intet andet besidder end det undtagne Gods; men i modsat Fald vil Indsigelsen kun virke partielt, o. s. v.

Arrestsagen, hvis Paakjendelelse af Fogeden maa ansees som definitiv, saaledes at de ei kunne blive Gjenstand for Paakjendelse af en anden Ret i første Instants, men kun for Prøvelse af vedkommende overordnede Domstole.

Man kan med Hensyn hertil udentvivl skjelne imellem, om de Tvistigheder og Spørgsmaal, der skulle afgjøres, vedkomme:

1. Arrestforretningens Formalitet eller Fogedretten selv og Arrestsagens processuale Behandling for denne Ret, saasom Erindringer imod Fogedens Competents eller Habilitet (§. 214), imod Forretningens Paabegyndelse paa et vist Sted (§. 215. 2), imod den Person, som nogen af Parterne lader møde for sig (§. 215. No. 9) o. s. v. Herhen høre ogsaa de Erindringer, der af den ene Part fremsættes imod den andens Paastand om en Udsættelse af Forretningen (§. 215. 6), samt Spørgsmaal om den Veiledning, som Fogeden kan være pligtig at yde en af Parterne eller dem begge (§. 215. 7.)

2. Den egentlige Hovedsag, hvortil Arrestforretningen slutter sig og som væsentligst betinger dens materielle Lovlighed, d. e. den Rettighed eller den Fordring, der har foranlediget Forretningen og hvis Fyldestgjørelse ved samme skal sikkres. Herimod kan naturligviis fremkomme alle de Indvendinger, som ellers kunne fremsættes imod en Sags Realitet, saasom at Fordringens Forfaldstid endnu ikke er kommen; at Sa-

gen er Reqvirenten eller Reqvisitus uvedkommende; at det Factum, hvorpaa Reqvirenten støtter sin Ret, ikke har fundet Sted, eller at Loven ikke hjemler den Følge af et vist Factum, som Reqvirenten paastaaer; at den Ret, som efter Omstændighederne ellers kunde have tilkommet Reqvirenten, bortfalder ifølge andre særegne factiske Omstændigheder, o. s. v.

Forsaavidt Fogeden under Arrestsagen foreløbigen maa tage Hensyn til hvad der for Tiden foreligger i Henseende til Hovedsagens Realitet, navnligen om Fordringens Rigtighed eller Urigtighed allerede paa dette Tidspunkt kan ansees som givet, maae vi ogsaa her berøre det Spørgsmaal, om Reqvisitus kan afværge Arresten ved at fremkomme med en Contrafordring imod Reqvirentens Fordring. Dette maa utvivlsomt indrømmes Reqvisitus, saafremt hans Fordrings Rigtighed er vedgaaet eller bevist, og Betingelserne for ved et Contrasøgsmaal at kunne bringe den til Liqvidation imod Hovedfordringen ere tilstede*), thi under disse Omstændigheder vil Reqvirenten ikke kunne opnaae Dom over Reqvisitus, undtagen for det som Hovedfordringen muligen kan overskyde Contrafordringen. Fremdeles synes Spørgsmaalet i Almindelighed ogsaa at maatte besva-

*) At det om end Hovedfordringen er liqvid Haandskriftskrav, ingenlunde hertil er nødvendigt, at Contrafordringen ogsaa er Haandskriftskrav, have vi omhandlet i den ordinære Procesmaade §. 36. Jfr. iøvrigt herved Ark. f. Retsvid. V. S. 486 Note og Nyt jur. Ark. XVII. S. 54.

res bekræftende, saafremt Contraforbringens Rigtighed er givet, om end dens Forfaldstid endnu ikke er kommen, og altsaa en væsentlig Betingelse for at kunne benytte den til Compensation ved Contrasøgsmaal mangler, naar den dog vil forfalde til Betaling inden den Tid, da Reqvirenten ved Arrestforfølgningssagen kan erholde sin Fordring exigibel; thi endskiønt Contrafordringen da ikke kan benyttes som Forsvarsmiddel imod Hovedsagen, maa den dog vistnok kunne benyttes til at udgjøre den Sikkerhedsstillelse, hvorved Reqvisitus i Overensstemmelse med det ovenfor Udviklede kan afværge Arrest, eftersom Reqvirenten fornuftigvis ikke kan vrage den Sikkerhed, der gives ham i det, han selv vil være pligtig at udbetale til den Tid, da han bliver istand til at inddrive sin Fordring. Iøvrigt maa Reqvisitus, saafremt den modstaaende Fordring, som han paa en af de ovenanførte Maader vil benytte til at afværge Arresten, repræsenteres ved et transportabelt Gjeldsdocument, være pligtig til at sikkre Reqvirenten imod dens Transport til tredie Mand ved en Deposition af Gjeldsbrevet eller en Paategning paa samme, da Reqvirenten ellers kunde gaae glip af den Sikkerhed, som han ved Arrestforretningen vilde have kunnet opnaae, og desuagtet vedblive selv at hæfte for Contrafordringens Betaling; jfr. Frd. 9 Febr. 1798. I alle de Tilfælde derimod, hvor Contrafordringens Rigtighed ikke er indrømmet eller paa anden Maade givet, kan den ikkun komme i Betragtning som en Omstændighed, der mere

eller mindre gjør Arrestens Lovlighed tvivlsom, og altsaa ikke være et afgjørende Middel til at afværge samme.

En Undtagelse fra de ovenanførte almindelige Regler finder Sted, naar den Fordring, for hvilken Arresten fordres iværksat, er en Vexelgjeld. Den Vexelcreditor tilkommende særegne Arrestrettighed sigter ikke blot til at forskaffe ham Sikkerhed for at erholde sin Fordring fyldestgjort, men ogsaa til at garantere ham en øieblikkelig promte Betaling til Forfaldstid, og ligesom Vexeldebitor her er indskrænket til at benytte visse Indsigelser, Frd. 18 Mai 1825 §§. 68 og 69, saaledes kan han udentvivl heller ikke ved nogen Contrafordring directe*) afværge Arresten; thi hverken kan nogen Modfordring gjøres gjeldende ved Contrasøgsmaal imod Vexelfordringen, jfr. §. 208 No. 4, eller Arresten for saadan Fordring afværges ved en Sikkerhedsstillelse; jfr. §. 226**).

3. Arrestforretningens egen Realitet ɔ: de retlige Forhold, der udenfor den blot formelle Fremgangsmaade og den Fordring, for hvis Skyld Arresten foretages, betinge Arrestsagens Fremme i det Hele

*) En anden Sag er det, at han muligen for sin Fordring atter kan iværksætte Arrest hos Reqvirenten.

**) Jfr. dog herved en (udentvivl noget corrupt aftrykt) Dom i Jur. Ugeskrift II. S. 637-638, hvor i det mindste Parternes Procedure synes at gaae ud fra en anden Anskuelse om Adgangen til ved Contrafordring at afværge Arrest for Vexelgjeld.

eller tildels, saasom Spørgsmaal om Tilstrækkeligheden af en Sikkerhedsstillelse ved Reqvirenten eller Reqvisitus, om Persons eller Tings Arrestabilitet, om den Orden, der ved Arrestens Udførelse i Godset skal iagttages, især forsaavidt Jagttagelse af denne Orden vil begrunde en subsidiær Arrestfrihed, jfr. Frd. 15 Decbr. 1797, m. v. Indsigelser i Arrestforretningens egen Realitet kunne iøvrigt ikke blot fremsættes af Reqvisitus, men ogsaa af tredie Mand, hvem det hele øvrige Retsforhold imellem Reqvirenten og Reqvisitus er uvedkommende, saasom naar tredie Mand indfinder sig og exciperer imod den tilsigtede Arrest i visse Gjenstande, som stridende imod hans Ret, t. Ex. fordi Reqvisitus blot er Besidder af samme og han derimod Eier.

4. Det blot Administrative ved Arrestforretningen eller Fogedens Fremgangsmaade ved at udføre sine Beslutninger, saasom Bestemmelsen af hvilken egentlig physisk Magt der bør anvendes for at fremtvinge noget som Fogeden har kjendt Reqvisitus pligtig til at indrømme, Maaden hvorpaa en arresteret Person skal bevogtes m. v.

Hvad dernæst angaaer Fogedens Ret og Forpligtelse til at paakjende de Tvistigheder og Spørgsmaal, der i de ovenmeldte Henseender kunne opstaae, da henhører en Paakjendelse vel altid under Fogeden, forsaavidt Udførelsen af hans Embede gjør samme nødvendig, nemlig for at han kan tage en Beslutning om Arresten skal negtes eller fremmes (jfr. §. 214 No. 3);

men alle de ovenanførte Momenter kunne dog ikke i samme Grad eller paa samme Maade være Gjenstand for hans Afgjørelse. For det første maa utvivlsomt afsondres Alt hvad der henhører til den egentlige Hovedsag imellem Parterne. Denne henhører altid under vedkommende Domstoles endelige Paakjendelse, og kan aldrig være Gjenstand for en definitiv Afgjørelse af Fogedretten, men hvilket heller ingenlunde er nødvendigt, da Iværksættelsen af Arrest som forhen omhandlet ikke forudsætter, at Reqvirentens Fordring allerede skal være anerkjendt som rigtig, men ogsaa kan finde Sted endskjøndt det maa erkjendes, at dens Retmæssighed er tvivlsom. Fogden har vel at tage et foreløbigt Hensyn til dette Retsforhold, forsaavidt det er nødvendigt for at han kan bestemme sig, om han overhovedet vil fremme Forretningen eller ikke; han maa derfor endog kunne erklære, at han for sit Vedkommende anseer Reqvirentens Ret for saa aabenbar velgrundet, at ingen Sikkerhedsstillelse kan affordres denne for at erholde Arresten foretaget, eller for saa aabenbar ugrundet, at den end ikke imod Sikkerhedsstillelse bør fremmes; men denne Fogedens Formening om Sagens Klarhed eller Tvivlsomhed, ligegyldigt om denne sidste antages at beroe paa utilstrækkelig Oplysning om de factiske Omstændigheder eller paa Subsumtionen under jus, afgjør dog aldeles intet om Parternes Ret i den egentlige Hovedsag og, forsaavidt Arresten afhænger af denne, altsaa heller intet om Arre-

stens virkelige Lovlighed, men denne kan forsaavidt alene afgjøres af den Ret, der er bemyndiget til at afsige Dom imellem Parterne i Hovedsagen.

Derimod kunne de Momenter, der uden Hensyn til Reqvirentens Ret i Hovedsagen, have Indflydelse paa Arrestforretningens Lovlighed, næppe ligefrem ligge udenfor en virkelig eller definitiv Paakjendelse af Fogedretten. Navnligen gjelder dette om de Spørgsmaal, der henhøre til Arrestforretningens Formalitet og den administrative Fremgangsmaade under samme, hvilket alt er noget der ene og umiddelbart vedkommer Fogedrettens egen Virksomhed. Mere tvivlsom er Sagen med Hensyn til Arrestsagens egen Realitet, i Særdeleshed de factiske Forhold, hvoraf Arrestabiliteten er afhængig. Fogedens Stilling med Hensyn til disse Spørgsmaal under Arrestforretningen synes, uagtet denne er af provisorisk Natur, ikke at være forskjellig fra den han indtager under en Executionsforretning, hvor han utvivlsomt er berettiget og forpligtet til bestemt at paakjende de aldeles lignende Spørgsmaal, der kunne opkastes om Godsets Undtagelse fra Execution m. v., ligesom Reqvirenten heller ikke kan henvende sig til nogen anden Ret for at erholde deslige Spørgsmaal afgjorte*). Man maa imidlertid i alt Fald for

*) Vel synes det tydeligen forudsat i Loven, at Creditor ved den Dom, der tilkjender ham en vis Fordring, tillige kan erholde Debitor erklæret arrestabel, jfr. L. 1—24—44 og 45 og 5—14—54;

det første affsondre de Tilfælde, hvor det paa den Tid, da Arresten skal foretages, ifølge manglende tilstrækkelig Oplysning om det factiske Forholds Beskaffenhed, er tvivlsomt, om den Person eller Gjenstand, der forlanges arresteret, virkelig henhører til de undtagne Classer eller ikke, eller hvor der mangler tilstrækkelig Oplysning om den virkelige Tilværelse af en singulær Lov, som Fogeden ikke kan være pligtig at kjende, og som paaberaabes som Hjemmel for Fritagelse for Arrest paa Person eller Gods. I slige Tilfælde kan det ikke fordres, at Arrestforretningen skal udsættes indtil det viser sig, om tilstrækkeligt Bevis for Rigtigheden af Reqvisiti Anbringende kan tilveiebringes eller ikke, og Spørgsmaalet saaledes virkelig paakjendes; men Fogeden maa, ligesom hvor Reqvirentens Ret i Hovedsagen selv er tvivlsom, være berettiget til imod Sikkerhedsstillelse at fremme Arresten, og en nærmere Forhandling og Afgjørelse af Spørgsmaalet kan da finde Sted under den paa Arresten følgende Procedure. Er der derimod in-

men ligesom dette ikke stemmer vel med Forholdets Natur, da Debitors Arrestabilitet er afhængig af flere Omstændigheder, som kunne forandre sig imellem Dommens Affigelse og dens Execution, saaledes forekomme nu slige Domme aldrig i Praxis, og adskillige Landsover- samt Hof- og Stadsretsdomme have endog udtrykkelig negtet at afgjøre hint Spørgsmaal imellem Parterne, og henvist det til Fogedens Paakjendelse, jfr. Jur. Tidsskr. IV. a. S. 161 ff. og XXIV. S. 81 ff.

gen Uvished om Beskaffenheden af selve det factiske Forhold, men Tvivlen kun angaaer hvorvidt samme kan subsumeres under en vis Lovforskrift, t. Ex. om Frd. 24 Februar 1734 er anvendelig paa Officierer paa Vartpenge m. fl., jfr. §. 222 No. 5, kan Fogeden uden tvivl ikke være berettiget til — saaledes som han maa være det naar en lignende Tvivl finder Sted med Hensyn til Reqvirentens Ret i Hovedsagen selv — at skyde en virkelig Paakjendelse af Spørgsmaalet fra sig, ved at erklære, at da samme er tvivlsomt, vil han indtil videre paalægge den Vedkommende Arrest imod at Reqvirenten stiller Sikkerhed for Følgerne, men han bør vistnok bestemt paakjende om Arrestabilitet finder Sted eller ikke, jfr. L. 1—21—3, hvoraf dog maaske ikke nødvendigen følger, at Fogedens Kjendelse, naar den udfalder til at Arrest skal iværksættes, bør betragtes som en definitiv Afgjørelse af dette Spørgsmaal, jfr. hvad nedenfor skal blive bemærket om Arrestforfølgningssagen. Dernæst maa ogsaa affondres den Indsigelse imod Arresten, der hentes fra tredie Mands Ret, navnlig en paaberaabt Eiendomsret til de Gjenstande, der søges arresterede. Denne Indsigelse er grundet paa et selvstændigt Retsforhold, som det ikke kan vedkomme Fogeden endeligen at paakjende; men naar en Ting findes at være i et saadant Forhold til Reqvisitus, at Formodningen maa være for, at den er ham tilhørende, og tredie Mands Ret ikke strax tilstrækkeligen kan oplyses, maa Arresten kunne iværksættes, under Forbehold

af tredie Mands Ret til nærmere at gjøre sin formentlige Ret gjeldende, jfr. Ark. for Lov og Ret 3die Bds. 1ste Hefte S. 29-46 og Nyt Ark. for Lov og Ret S. 198-199.

Det Spørgsmaal, om Fogeden under en Arrestforretning kan være berettiget til at forandre et under samme Forretning tidligere afsagt Decret, maa bedømmes efter det paakjendte Tilfældes individuelle Beskaffenhed og Kjendelsens Indhold. Efter Nogles Mening bør man i denne Henseende skjelne imellem Fogedens saakaldte dispositive Decreter, eller de ved hvilke det bestemmes, om Forretningen skal nyde Fremme eller ikke, og de fuldbyrdende Decreter, eller de der gaae ud paa at erklære eller at negte selve Arrestens Iværksættelse, saa at det førstnævnte Slags Decreter skulde kunne forandres af Fogeden selv, men ikke det sidstnævnte*). Men denne Distinction kan næppe føre til en rigtig Afgjørelse af de forskjellige Tilfælde, og navnligen er det af Lovgivningen klart, at endog den aldeles fuldbyrdede Arrest i mange Tilfælde ved et nyt Decret af Fogeden kan ophæves. Rigtigere bør man udentvivl skjelne imellem de Tilfælde, hvor et nyt Decret vel bevirker et andet Resultat, end det der fulgte af det tidligere Decret, men uden at nogen sand Modsigelse imellem disse Decreter kan siges at finde Sted, forbi de ere afgivne under forskjellige Omstændigheder, og de Tilfælde, hvor

*) Jfr. J. N. Høst i Nyt Ark. for Lov og Ret S. 241 ff. og Dreier l. c. S. 119-120.

det nye Decrets Afvigelse fra det ældre virkelig vilde bringe Fogeden i Modsigelse med sig selv*). Saaledes er der aldeles ingen Modsigelse, men meget mere fuldkommen Overensstemmelse, imellem det Decret, hvorved Fogeden først negter at paabegynde en Forretning, fordi der mangler Sikkerhedsstillelse, foregaaende Anmeldelse til Foresatte, o. s. v., og det, hvorved han, naar denne Grund er hævet, erklærer at ville begynde samme, jfr. ovenfor §. 227. Ligesaalidet medfører det Decret, hvorved Fogeden blot i Almindelighed har tillagt en Forretning Fremme, nogen Nødvendighed af, at Arresten ogsaa virkelig skal blive iværksat; thi fordi Fogeden har erklæret, at han under de nu forhaanden værende Omstændigheder fandt sig forpligtet til at fremme Forretningen, eller at de hidtil fremsatte Indsigelser ikke kunde være til Hinder for Forretningens Fremme, kan han dog meget vel siden negte Forretningens videre Fremme, naar Forholdet imidlertid har forandret sig, t. Ex. derved at Reqvisitus stiller Sikkerhed for Fordringen, eller fremsætter en Indsigelse, som Fogeden antager bør komme i Betragtning, uagtet den ikke tidligere har været fremsat, jfr. ovenfor §. 215. 7. Det kan endog meget vel være den samme Indsigelse, hvor-

*) At det ikke er den samme Foged, der handler, men han er afløst af en anden Person, t. Ex. en Sættefoged, gjør naturligvis heri ingen Forandring, naar det er den samme Fogedret, der administreres af begge.

om de forskjellige Decreter dreie sig, uden at dog disse blive modsigende, saasom naar Fogeden har negtet at tillægge en vis Indsigelse den paastaaede Virkning til at standse Forretningens Fremme, fordi den var blottet for Bevis, men et antageligt Bevis siden skaffes tilveie, t. Ex. en Daabsattest der godtgjør den fremsatte exceptio minorennitatis. Derimod vilde det være modsigende, om Fogeden vilde paakjende det samme uforandrede Spørgsmaal anderledes ved en senere Kjendelse, end han allerede har afgjort det ved en tidligere; dette vilde ikke være forskjellige Kjendelser under forskjellige Omstændigheder, men en Forandring af selve det engang affagte Decret, hvortil Fogeden i Almindelighed ligesaalidet som en anden Dommer kan være berettiget, jfr. den ordinære Procesmaade §. 178. Dog kan dette ikke ligefrem gjelde om de blot administrative Decreter, hvilke ifølge deres Natur maa kunne forandres af Fogeden, ikke blot naar andre Omstændigheder ere indtraadte, men ogsaa naar ingen egentlig Forandring af Forholdet er indtraadt, saasom naar det t. Ex. blot er en fortsat Gjenstridighed imod det, som den administrative Foranstaltning skulde bevirke, der foranlediger Fogeden til at finde en anden Fremgangsmaade nødvendig eller dog hensigtsmæssigere end den engang besluttede, jfr. Ark. f. Lov og Ret 3die B. 1 H. S. 70 og ovenfor §. 215. 8.

Naar de af Reqvisitus fremsatte Indsigelser af Fogeden forkastes, kan han vel som ovenmeldt ordentligvis endnu undgaae Arrestens virkelige Iværksættelse ved at

stille Sikkerhed for eller deponere det omtvistede Beløb; men derimod kan han ifølge Grundsætningerne i Frd. 17 Mai 1690 i Almindelighed ikke ved en Appel af Fogedens Decret standse Forretningens Fremme, jfr. Nyt jur. Ark. III. S. 24 og Læren om Appel, men der skrides strax til Arrestens virkelige Iværksættelse.

§. 229.

3. Om Arrestens Fuldførelse.

a) Arrestens Fuldførelse paa Gods.

Der gives vel enkelte Tilfælde, i hvilke der strax kan lægges Arrest paa alt Debitors Gods, uden Hensyn til det Forhold, hvori dets Værdi staaer til Fordringens Størrelse, saasom for Vexelgjeld, jfr. §. 226, og i andre Tilfælde er det fra først af givet, at Arresten ikke skal udstrækkes til alt Reqvisiti Gods, saasom naar visse individuelle Gjenstande søges belagte med Arrest, jfr. §. 221, eller naar der blot forlanges Arrest paa det Gods, som en Fremmed fører med sig eller har tilstede i Jurisdictionen, L. 1—21—8 og 13, Pl. 30 November 1821. I Almindelighed er det derimod ikke saaledes fra Begyndelsen af givet, om Arresten paa Gods skal være total eller partiel, men dette vil beroe paa, om det findes, at Fyldestgjørelsen af Creditors Fordring tilstrækkeligen kan sikkres derved, at ikkun en Del af Reqvisiti Gods belægges med Arrest, eller ikke.

Til Iværksættelsen af Arrest paa Gods udfordres derfor ordentligviis ikke blot en Registrering eller speciel Optegnelse i Fogedprotocollen af det Gods, som agtes arresteret, jfr. Anordn. 18 Marts 1720 Cap. I. §§. 11 og 16, Frd. 8 Juni 1787 §. 12, men ogsaa en Vurdering af samme*), hvilken Vurdering vel som oftest kan foretages af de af Fogeden som Vidner medtagne Mænd, naar nemlig Gjenstandens Vurdering ikke forudsætter særegne Indsigter; men i modsat Fald maa der sørges for Tilkaldelsen af andre kyndige Vurderingsmænd, jfr. L. 1—24—18**). Ifølge det cit. Lovsted, sammenholdt med den foregaaende Artikel, kunde det vel synes, at Fogeden selv skulde deltage i Vurde-

*) At L. 1—21—13, som der yttres i Maanedsskr. f. Literatur l. c. S. 229-230, skulde vise, at Lovgiveren ikke har forudsat Realarrests ufravigelige Ledsagelse af Registrering og Vurdering, skjønnes ikke at være Tilfældet. Lovstedet forudsætter meget mere et Skjøn over Forholdet imellem Reqvirentens Fordring og Godsets Værdi, ɔ: en Vurdering, men udtrykker sig dubitativt, fordi den foreløbige Vurdering under Fogedforretningen ikke altid kunde antages at afgive en sikker Maalestok for Godsets virkelige Værdi, jfr. L. 1—24—32.

**) Ved en Dom i Jur. Tidsskr. XXXV. S. 153 ff. blev en Arrestforretning, hvorunder var eragtet, at Debitors Person skulde hensættes i Gjeldsfængsel, annulleret, fordi den, til Oplysning om at hans Gods var utilstrækkeligt til Creditors Fyldestgjørelse, stedfundne Vurdering var foretaget af Personer, der ikke kunde antages at have den fornødne Sagkundskab.

ringen, jfr. ogsaa Pl. 31 October 1827 §. 1; men L. 1—24—32 forudsætter dog, at Vurderingen kan underkjendes af et dobbelt Antal almindelige Taxationsmænd, hvilket ikke vel kunde skee, naar Fogeden havde Deel i den paaklagede Vurdering (jfr. i det Foregaaende §§. 109 og 212. 5), og i Praxis er det udentvivl den almindelige Regel, at Vurderingen alene foretages af de medtagne Mænd. Naar der da er registreret og vurderet saameget Gods, som, med Fradrag af Realisationsomkostninger, maa antages at kunne blive aldeles tilstrækkeligt til Fyldestgjørelse af Reqvirentens Krav og til Udredelsen af de Omkostninger, som Reqvisitus har at erstatte, kan Reqvirenten i Almindelighed ikke forlange Arresten udstrakt til mere Gods, jfr. Frd. 15 December 1797, 24 Januar 1838 §. 14 og 8 Juli 1840 §. 6, samt Jur. Tidsskr. III. a. S. 187-190. Da Arrest imidlertid, som i det Følgende skal omhandles, ikke giver nogen Fortrinsret til at erholde Betaling af det arresterede Gods, bør der ikke negtes Creditor Adgang til at erholde Arrest iværksat i mere Gods, end der egentlig vil kunne være nødvendigt til at dække hans Fordring, naar han kan paavise bestemte Data, som gjøre det rimeligt, at en Anden tidligere end han vil kunne opnaae Execution i det arresterede Gods, t. Ex. naar der allerede paahviler Reqvisitus en uopfyldt Namsdom, s. Høiesteretsdom 16 Febr. 1804, Ark. f. Retsv. I. S. 446 jfr. S. 168, ligesom det er klart, at naar der paahviler det Gods, som skal arresteres, en Pantebehæftelse

til tredie Mand, maa denne Pantegjeld fradrages, forinden man beregner det Beløb, hvorfor det arresterede Gods kan antages at give Sikkerhed; men den blotte Mulighed af, at Arrestimpetranten vil kunne prævenieres af andre Creditorer, kan naturligvis ikke komme i Betragtning i den nævnte Henseende, da ellers enhver Fordring, imod Lovgivningens klare Forudsætninger, vilde berettige til at forlange ikke blot alt Debitors Gods, men ogsaa hans Person arresteret.

Med Hensyn til den Orden, der ved Iværksættelse af Arrest paa Gods skal iagttages, maa det i Analogi af Lovgivningens Bestemmelser om Udlæg antages, at der ordentligvis først skal søges Arrest i Debitors Løsøre, førend man holder sig til hans faste Eiendomme, og overhovedet først i de Ting, som han bedst kan undvære, hvorved hans egen Paavisning bør følges, saalænge Reqvirenten ikke kan opgive nogen antagelig Grund for, at de paaviste Effecter ikke skulde kunne afgive tilstrækkelig Sikkerhed for den Sum hvortil de maae ansættes, jfr. L. 1—24—23 og 25 m. fl. I Særdeleshed har Frd. 15 December 1797 udtrykkelig befalet, at naar der skal skee Arrest hos Haandværkere eller Andre, der øve nogen Slags Næring, maa samme ikke strax gjøres i de Ting, som høre til Skyldnerens Næringsdrift, saasom Haandværksredskaber, Materialier og deslige, men den bør først iværksættes i andre Ting, som Debitor kan paavise, og kun naar det befindes, at disse ikke ere tilstrækkelige til Sikkerhed for Creditors

lovlige Krav, maa ogsaa de nævnte Fornødenheds Ting angribes, dog at man deraf fortrinligen holder sig til dem, som den Paagjeldende erklærer at være ham mindst nødvendige til sin Haandterings Fortsættelse.

Selve Fuldførelsen af Arrest paa Gods skeer i Almindelighed derved, at Fogeden til Protocollen erklærer, at Rettens Arrest og Beslag er lagt paa de registrerede Effecter, samt betyder Reqvisitus eller andre Vedkommende saadant. Reqvirenten kan i Reglen ikke fordre, at der med denne Arresterklæring skal forbindes en virkelig Bevaring eller Bevogtning af det arresterede Gods. Vel kan det næppe siges, at en saadan physisk Tvang ligger udenfor Lovens Forskrifter om Arrest; thi det synes utvivlsomt, at man paa Lovens Tid ellers ved dette Ord i Almindelighed netop tænkte sig omtrent det samme, som en fængslig Bevogtning*), og den Omstændighed, at L. 1—21—17 forudsætter, "at den Arresterede kan forflytte det arresterede Gods", kan strengt taget kun vise, at Arrest ikke nødvendigvis behøver at

*) Saaledes er "Stadens Arresthus", der blandt andet omtales i flere Laugsart. af 4 November 1682 §. 3, aabenbart ikke andet end et Fængsel, jfr. Rescr. 4 Marts 1684 "at arrestere og udi Stadens Fængsel eller Arresthus at anholde de Debitorer" o. s. v.; see ogsaa Frd. 24 Juni 1683 §. 1, 18 Marts 1693 m. fl., samt nærmere nedenfor om Personalarrest. En herfra ganske afvigende Mening om Sprogbrugen paa Lovens Tid er yttret i Maanedsskr. f. Literatur l. c. S. 169-170.

være forbunden med en Bevogtning af Godset, eller i alt Fald ikke med en saa sikker Bevogtning, at jo den Arresterede kan faae Leilighed til at raade over samme, fr. L. 1—21—14. Ei heller synes den ældre Lovgivning, hvortil Loven tildels slutter sig, at kunne afgive noget tilstrækkeligt Argument for, at Arrest paa Gods blot skulde bestaae i et verbalt Paalæg om Godsets Tilstedeblivelse*). Men for at indskrænke Arresten til

*) Udtrykket "Besetning" eller "Besettelse" i vore gamle Municipallove har vel nærmest betegnet et saadant blot verbalt Paalæg om Tilstedeblivelse af Person og Gods ligesom i de tydske Municipallove, hvorfra det er hentet (jfr. blandt andet O. Göschen: die Goslarischen Statuten, Berlin 1840, S. 420 ff.); men da saadan Arrest kun anvendtes med Hensyn til Gæst eller Udenbyesmand og hans Gods, som forefandtes i Byen, saa var den ordentligvis ogsaa en physisk Anholdelse, idet den Borger, i hvis Hus det fremmede Gods var blevet arresteret, let kunde vaage over dets Tilstedeblivelse. Andre forekommende Udtryk, saasom: at hindre, impedire, occupare, detinere, Dreier l. c. S. 37 Note og K. Anchers samlede Skrifter II. S. 617, synes derhos at vise, at der efter Omstændighederne ogsaa blev anvendt physisk Tvang for at sikkre Tilstedeblivelsen. Udtrykket Arrest og at arrestere forekommer kun sparsomt i den tidligere Lovgivning, og da som oftest i den samme Betydning som de flere andre ovenanførte Udtryk, saasom i Stubbekjøbings Privil. 1354 ("inhibitio vel arrestatio" — "capiantur et arrestentur") Christian den 4des Birkeret 1623 ("Anhold og Arrest" — "besettis eller arresteris") og store Reces

et saadant verbalt Paalæg som ovennævnt taler dog afgjørende, at dette foreløbige Tvangsmiddel ikke let bør forbindes med større Ubehagelighed og Indskrænkning for den Paagjeldende, end Øiemedet fordrer, og dette vil ordentligvis i det Væsentlige kunne opnaaes ved de med det verbale Paalæg forbundne Retsvirkninger, hvortil kommer, at den Risico det kan have for Arrestimpetranten, at det arresterede Gods forbliver i Reqvisiti Besiddelse, vilde omvendt indtræde for Sidstnævnte, naar Godset skulde overdrages i Førstnævntes Bevaring og Besiddelse, og denne Risico kan Reqvisitus i Almindelighed ikke være pligtig at underkaste sig, jfr. Frd. 13 Januar 1792 Slutn.

Der gives imidlertid mange Tilfælde, hvor ifølge Sagens Natur Reqvirenten i det mindste synes berettiget til at gjøre Fordring paa, at Arrestdecretet skal ledsages af Foranstaltninger, der ogsaa physisk kunne for-

2—6—25; jfr. herved ogsaa Biskop Knuds Glosse til Jydske L. II. 12. Men at dog Ordet tidligen er overgaaet i det almindelige Sprog synes at kunne sluttes deraf, at det paa Christian den 2dens Tid forekommer i en forvandsket Form "rastere", "rostere", "Rustering", see Christian den 2dens saakaldte verdslige Lov Cap. 9 (12), Suhms ældre Saml. II. 1 H. S. 121 og nye Saml. II. 1 H. S. 157, paa hvilke tvende sidste Steder "at hindre oc rastere" aabenbart ikke betyder andet end en virkelig Anholdelse og Bemægtigelse. Jfr. ogsaa Hvitfeld S. 1492, 1522 m. fl. Steder.

hindre Reqvisitus fra at disponere over de arresterede Ting.

Dette kan for det første finde Sted paa Grund af Gjenstandenes Beskaffenhed. Naar saaledes Arrest lægges paa rede Penge eller lignende Pengeeffecter*), maa upaatvivlelig enhver af de Vedkommende kunne fordre dem givne i sikker Deposito indtil Sagens Afgjørelse, jfr. Frd. 18 Mai 1825 §. 65 Slutn. Og overhovedet kan Reqvisitus i Reglen næppe fordre, at forblive i Besiddelse paa samme Maade som hidtil af de arresterede Effecter, naar disse ere af den Natur, at de som Følge af Arresten ikke længere kunne bruges og benyttes efter deres egentlige Bestemmelse. Dette gjelder deels om Varer og andre lignende fungible Ting, der ikke kunne bruges uden at forbruges, deels om saadanne Gjenstande, hvis Benyttelse ordentligviis forudsætter en imod Arresten stridende Bortflytning fra Stedet, saasom Heste, Vogne, Gangklæder, Prætiosa m. m. Med Hensyn til slige Gjenstande maa deels

*) Saadan Arrest forekommer vel sjeldnere, da Reqvisitus, der har slige Midler i Hænde, vil benytte dem enten til at betale Reqvirentens Fordring, hvis han erkjender dens Rigtighed, eller i modsat Fald til en Sikkerhedsstillelse, for at undgaae Arresten; men Arrest paa hine Gjenstande kan dog blandt andet forekomme, naar nogen reqvirerer Arrest lagt paa en Sum Penge, som han selv eller en tredie Mand udbetaler, Frd. 18 Mai 1825 §§. 65 og 69 og 25 Januar 1828 §. 3, jfr. Coll. Tid. 1825 S. 378.

kunne tages den Forholdsregel, at de i et særskilt Aflukke eller Gjemme eller paa anden Maade undergives Rettens Segl, jfr. Rescr. 2 Juli 1692 og Frd. 18 Marts 1720 Cap. I. §§. 11 og 16, deels maa ogsaa andre efter Gjenstandens Natur og de concrete Omstændigheder passende Forholdsregler kunne tages, for at sikkre Arrestimpetranten imod det Arresteredes Forvandskning*). Naar Arrest lægges paa en Gjenstand af ringe Omfang og uden egentlig Pengeværdi, men hvis Conservation isvrigt kan være af Vigtighed, t. Ex. et bevisende Document, maa samme vistnok ordentligviis uden videre kunne tages i Fogedens Bevaring, jfr. Ark. for Lov og Ret 2det Binds 2det Hefte S. 39-40, eller undergives Forsegling, jfr. Juridisk Tidsskrift XXIII. S. 242.

*) I en Fogedforretning i Arkiv for Lov og Ret 3die Binds 1ste Hefte S. 11 ff. forekommer det Tilfælde, at Arrest blev lagt paa endel til en Næringsdrift som Hyrekudsk henhørende Heste, hvis Fodring m. v. Reqvisitus alene vilde paatage sig, naar hans Paastand om, at beholde dem til Fortsættelsen af hans Næringsbrug paa samme Maade, som hidtil, blev taget til Følge, men hvilken Benyttelse Reqvirenten ikke vilde indrømme. Kongens Foged resolverede da, at Reqvirenten strax havde at overtage Hestenes Røgtning og Fodring m. v., og derhos at foranstalte dem snarest muligt stillede til offentlig Auction, saaledes at det Beløb, hvortil de udbragtes, skulde af Kjøberne afleveres directe til Fogeden for at tages i Deposito.

Dernæst ville ogsaa, uden Hensyn til Gjenstandens Beskaffenhed, Reqvisiti Forhold og andre Omstændigheder kunne bevirke, at de arresterede Ting underkastes en særegen Bevogtning eller endog ligefrem overgives i Reqvirentens Besiddelse og Bevaring. Dette kan saaledes indtræde, naar Arresten er iværksat paa Gods, der befinder sig i et Reqvirenten selv tilhørende Locale, som Reqvisitus hidtil har havt i Brug, men nu skal forlade, saasom naar der efter L. 1—21—11 lægges Arrest paa Leietagerens Gods for skyldig Husleie, eller efter L. 1—21—13 paa dens Gods, der har ligget i Herberg og ikke kan betale, i hvilke Tilfælde det arresterede Gods, da det ikke kan medtages af Reqvisitus, ordentligvis ligefrem vil gaae over i Reqvirentens Besiddelse*). L. 4—1—36 forudsætter ogsaa, at Godset

*) Jfr. herved en Fogedkjendelse i Nyt Arkiv for Lov og Ret S. 81 ff., som antager, at det ikke kunde tillades den bortdragende Leietager at medflytte de arresterede Effecter, "med mindre han stillede nøiagtig Sikkerhed for, at de forbleve tilstede i uforringet Stand, og ikke paadroges nogen ved Flytningen foranlediget og Reqvirenten præjudicerende Hæftelse". At fordre en saadan Sikkerhedsstillelse af Reqvisitus, for at han kan beholde Besiddelsen af det arresterede Gods — hvilket vel ogsaa i flere andre af de ovennævnte Tilfælde kan finde Anvendelse — er ingenlunde, som der menes hos Dreier l. c. S. 102, noget Absurdt, "fordi selve Arresten forudsætter at Debitor ikke har kunnet stille nogen Sikkerhed". Foruden hvad der iøvrigt herved kunde erindres, maa

i det der omhandlede Tilfælde kan udleveres til Reqvirenten. Naar Reqvisitus ved sin foregaaende Adfærd har givet grundet Anledning til at formode, at han ikke vil holde sig Arrestdeclarationen efterrettelig, kan dette vel ogsaa efter Omstændighederne bevirke, at det arresterede Gods underkastes et extraordinært Tilsyn eller endog overgives i Reqvirentens Besiddelse, i alt Fald imod at denne stiller Sikkerhed for samme i Analogi af Frd. 13 Januar 1792 Slutn., jfr. Arkiv for Lov og Ret 3die Binds 1ste Hefte S. 58 og S. 65.

Naar Arrest iværksættes paa Reqvisiti udestaaende Fordringer, eller paa Gods, som tredie Mand har i Bevaring for ham, maa den ikke blot erklæres hos Reqvisitus, hvis han er tilstede, men det hører da ogsaa til dens Fuldførelse, at den lovligen ankyndiges for den, der skylder Reqvisitus det omhandlede Beløb eller indesidder med Godset, L. 1—21—14, Octr. 4 Juli 1818 §. 44, jfr. Arkiv for Lov og Ret l. c. S. 37 ff. Er der udstedt Haandskrift for Gjelden vil det vel være hensigtsmæssigt, om samme tillige som ovenmeldt kan tages i Bevaring, eller ogsaa gives Paategning om Arresten, for at forebygge senere Dispositioner over samme, der uagtet Arresten muligen kunde tillægges

det nemlig bemærkes, at uagtet Debitor ikke har kunnet stille Sikkerhed for, at hans Gjeld skal blive betalt, er det dog meget muligt, at han kan skaffe Sikkerhed for, at han ikke skal forvandske det Gods, der er blevet arresteret.

Gyldighed; jfr. Frd. 9 Febr. 1798 og 28 Juli 1841 §. 1; men ligesom en saadan Foranstaltning dog ikke let vil kunne iværksættes, naar Reqvisitus ikke selv vil fremkomme med Documentet, saaledes kan den i alt Fald kun ansees nødvendig, naar Arresten er partiel, men ikke hvor Debitors Person eller Gods i Almindelighed er belagt med Arrest, da han herved i det Hele sættes i Uraadighedstilstand med Hensyn til hans Midler; jfr. Jur. Tidsskr. XXIII. S. 237 ff. og i det Følgende om Virkningerne af Arrest.

§. 230.

Fortsættelse. — b) Arrestens Fuldførelse paa Person.

De Betingelser, der i Almindelighed skulle være tilstede, forend der kan skrides til Arrest paa Personen, navnligen at dette ordentligvis først kan finde Sted, naar der ikke ved Arrest paa Godset kan skaffes Reqvirenten tilstrækkelig Sikkerhed, have vi allerede i det Foregaaende omhandlet; jfr. §. 226. Hvad selve Fuldførelsen af den personlige Arrest angaaer, da synes det at have været Lovens Mening, at samme ordentligvis ikke skulde bestaae i Personens fængslige Anholdelse, men kun i et Paalæg om ikke at forlade sit nuhavende Opholdssted, ligesom efter den nærmeste Kilde til L. 1—21—8, Christian IV's Birkeret Art. 13 og 14, der siger, "at Sagsøgeren skulde lade Debitor ved Fogeden eller tvende Dannemænd forbyde, sig af Byen el-

ler Birket at begive*). L. 1—21—18 har kun under visse Omstændigheder in subsidium bestemt, at den Arresterede kunde hensættes i Forvaring paa et ærligt Sted, ligesom ogsaa L. 5—14—26 paa det bestemteste skjelner imellem at arresteres paa Person og at fængsles, hvorimod L. 1—24—33, 44 ff., der forudsætte at Dom allerede er falden, stedse tale om fængslig Forvaring, ligesom det ogsaa først er i dette Capitel at der tales om Underholdningspenge for Gjeldsfangen; jfr. Jur. Tidsskr. IV. a. S. 305 Note. — Foruden at Loven imidlertid ikke tydeligen havde bestemt, hvorvidt den Paagjeldendes personlige Frihed i Henseende til Opholdsstedets Omfang ved Arresten skulde indskrænkes**), og heller ikke var ganske frie for en

*) At dog de ældre Municipallove næppe altid indskrænkede Arresten til et saadant blot Forbud, er allerede bemærket ovenfor i §. 229, hvorved endnu kan bemærkes, at da en Kjøbstad i Middelalderen ordentligvis var befæstet med Mure og Grave, og dens Porte, paa den Tid af Dagen de stode aabne, bevogtedes af Bevæbnede, saa var allerede et saadant Forbud imod at "Gjæsten" forlod Byen, i Forbindelse med det private Tilsyn Creditor kunde anvende, ikke ulig en virkelig Anholdelse.

**) Efter Christian IV's Birkeret skulde som ovenanført den arresterede "Gjæst" forblive i "Byen eller Birket;" men Loven, der udvidede Anvendelsen af Arrest til Indenbyesmand, synes derved at have tænkt paa en meget større Indskrænkning, i det Kildens Udtryk "imod Arresten at undvige fra Byen eller Bir-

Sammenblanding af Arrest og Fængsling*), havde den ogsaa selv saa godt som hævet Anvendelsen af den hele Forskjel ved i Art. 18 at tilstede den Arresteredes Hensættelse i Forvaring paa et ærligt Sted under en Betingelse, der var indbefattet under de i de foregaaende Artikler nævnte almindelige Betingelser for Arrest, nemlig at Debitor var uvederhæftig, jfr. ovenfor §. 218. Da endelig hertil ogsaa kom den Omstændighed, at Ordene "Arrest" og "Fængsel" paa Lovens Tid ellers brugtes i Flæng med hinanden som ensbetydende, saa er den i Loven tilsigtede Forskjel herimellem rimeligvis aldrig kommen til virkelig Anvendelse. I det mindste skjelnes der efter en langvarig fast Praxis nu ikke længer imellem en saadan Arrest, som ovenomhandlet, og Gjeldsfængsel; men dette sidste anvendes ordentligvis strax, naar blot de sædvanlige Betingelser for personlig Arrest før Dom ere tilstede, og denne Praxis har vistnok ogsaa erholdt tilstrækkelig Hjemmel ved Lovgivningen, der paa en Mængde Steder tydelig forudsætter, at personlig Arrest er det samme som Hensættelse i Fængsel; Frd. 18 Marts 1720,

ket" ere i L 1—21—17 forandrede til "at drage af Arresten," hvorved næppe kan være sigtet til den hele Jurisdiction.

*) L. 1—21—10, 15 og 16 omtale Arrest i visse Tilfælde, i hvilke andre Lovsteder, L. 1—23—3 og 3—1—7, bestemme, at den Paagjeldende skal "borge for sig selv" ɔ: fængles; jfr. L. 1—24—47.

Cap. I. §§. 11, 14 og 15, Pl. 8 Jan. 1776, Frd. 10 Decbr. 1790, Frd. om Kassevæsenet i Almindelighed 8 Juli 1840 §. 56 *) m. fl.

En Gjeldsfange skal iøvrigt sættes i Bevaring paa "et ærligt Sted," L. 1—21—18 og 1—24—44, hvorved forstaaes, at han ikke maa hensættes imellem Forbrydere; dog paaligger det ikke Arrestimpetranten men Jurisdictionen at anskaffe det fornødne Locale, C. Skr. 21 Juli 1821 og 25 Octbr. 1827. Derimod skal Reqvirenten erlægge deels Underholdningspenge til den Arresterede, der nu ere bestemte til 1 Rbdlr. 3 Mk. Sølv ugentlig, foruden et Tillæg af 24 Skill. Sølv ugentlig i de sex Maaneder fra Octbr. til Marts **), deels Varetægtspenge til Arrestforvareren, ½ Lod Sølv eller 24 Skill. ugentlig, L. 1—24—44, Pl. 28 Septbr. 1813, 7 Jan. 1819 og 15 Novbr. 1831 ***); hvilke Omkostninger ikke kun-

*) Jfr. Viborgske Stændertid. f. 1838, 1ste Række S. 548-549.

**) Foruden at den Arresterede for det anførte Beløb maa bekoste sin Føde samt Lys og Varme m. v., antager ogsaa C. Skr. 7 Mai 1796 at han selv har at besørge de fornødne Sengemadrasser stoppede.

***) For Vestindien og Ostindien haves særegne Forskrifter herom i Resc. 15 Oct. 1777, 6 Mai 1791, 19 Marts 1817 og 2 Oct. 1822, jfr. Col. Tid. f. 1834 S. 842-843, og Justitsregl. 13 Juli 1836 §. 19. Heller ikke ere de ovenanførte Lovbud i det Hele

ne lægges til Debitors Gjeld eller paa anden Maade fordres erstattede af ham, Frd. 12 April 1793 *). Derhos er Reqvirenten pligtig til altid at erlægge Underholdnings- og Varetægtspenge forud, nemlig for den første Uge paa den Dag, da Skyldneren indsættes til Forvaring, og saa fremdeles forud for hver paafølgende Uge, hvorved det dog beroer paa ham selv, om han for Beqvemmeligheds Skyld vil betale forud for flere Uger paa engang, Pl. 22 Decbr. 1820 §. 1; men lader han den Arresterede hensidde en Uge eller syv fulde Dage, uden paa ny at have betalt Underholdnings- og Varetægspengene **) for den paafølgende Uge, skal den Arresterede strax løslades, og være alde-

gjeldende paa Island og Færøerne, hvortil i det mindste Pl. 15 Novbr. 1831 ikke er udvidet, jfr. Frd. 3 Febr. 1836 og Colleg. Tid. f. 1834 S. 868-870.

*) Denne Forordning taler vel udtrykkelig kun om Gjeldsfængsel efter Dom; men det kan dog næppe paatvivles, at den, ligesom den hele herhen hørende Række af Lovbud, hvortil den slutter sig, ogsaa maa anvendes paa Gjeldsfængsel før Dom; jfr. Ørsteds Haandb. I. S. 413 og C. Skr. 16 Aug. 1831.

**) Ved en synderlig Incuria er der i en Landsoverretsdom i Jur. Tidsskr. VII. b. S. 127 argumenteret, som om den her anførte Bestemmelse ikkun angik Underholdningspengenes og ikke Varetægtspengenes Erlæggelse, da dog samtlige de anførte Lovbud udtrykkeligen nævne begge; men denne Dom blev i det Hele forandret ved den paafølgende Høiesteretsdom, ibid X. b. S. 176.

les fri for samme Creditors *) videre Arrest i den Sag, som han var arresteret for, Pl. 22 Decbr. 1820 §. 2, jfr. Frd. 18 Marts 1693, Pl. 9 Septbr. 1761 og Rescr. 14 Marts 1777. I Praxis er man udentvivl tilbøieligst til en stricte Anvendelse af denne Forskrift til Fordeel for den Arresterede **); men ved en Kjendelse af Kongens Foged d. 17 Jan. 1825 er det dog antaget, at Placaten af 1820 ikke er at forstaae saa strengt, at der skulde tages Hensyn til Klokkeslættet paa Dagen, da den Paagjeldende bliver indsat, men at det maa ansees tilstrækkeligt, at Forudbetalingen for en Uge bliver erlagt paa selve den Dag, da Arresten effectueres, og saaledes fremdeles de følgende Forudbetalinger inden Udløbet af de tilsvarende Ugedage; Ark. f. Lov og Ret 2 Bind 2 H. S. 40 ff.

*) Uagtet dette Udtryk maa dog udentvivl ifølge Sagens Natur og Lovgivningens Grundsætninger den Debitor tilsikkrede Arrestfrihed vedblive, naar samme Fordring ved Transport, Dødsfald o. s. v. gaaer over til en anden Creditor; jfr. L. 1—24—37, Ark. f. Retsvid. II. S. 464-466, Dreier l. c. S. 159.

**) I et Tilfælde, hvor en Gjeldsfange strax efter Emanationen af Pl. 22 Decbr. 1820 havde faaet Forudbetaling kun for en halv Uge, men inden Udløbet af denne Tid erholdt Tilbud om Forudbetaling for den anden Halvdel, hvilken han vægrede sig ved at modtage, er det ved Høiesteretsdom 9 Jan. 1823 antaget, at Arresten burde ophæves; see om denne Sag: Forsete f. 1822 S. 734 ff. og Jur. Tidsskr. VII. b. S. 120 ff. jfr. X. b. S. 176.

Saafremt den Paagjeldendes Helbredstilstand ikke skulde tilstede, at han henflyttes og indsættes i Fængslet, vil Reqvirenten dog være berettiget til at fordre ham underkastet Husarrest, saaledes at han indtil videre sættes under Bevogtning i sin Bopæl, men hvilket da maa skee paa Reqvirentens Bekostning, see t. Ex. Ark. f. Lov og Ret 3 Bd. 1 Hefte S. 75 ff. Da Lovgivningen kun omtaler Underholdningspenge, naar egentlig Fængsling finder Sted, og da den Arresterede under Omstændigheder, som de anførte, om endog Arresten ikke var skeet, dog ei vilde have været istand til at forlade sin Bopæl for at søge Erhverv, kunde det synes, at der her ikke kunde tilkomme ham nogen Ret til at fordre Underholdningspenge, hvilket ogsaa Cancelliet har antaget i Skrivelse af 16 April 1822; men det Modsatte er dog i et Tilfælde antaget ved en Fogedkjendelse af 18 Febr. 1825, som derhos ogsaa tillagde Forsømmelsen af Underholdningspengenes Erlæggelse den i Pl. 22 Decbr. 1820 bestemte Virkning, jfr. Ark. f. Lov og Rets 3 Bd. 2 H. S. 33 ff. Det følger iøvrigt af sig selv, at der ogsaa i andre Tilfælde kan med Creditors Samtykke anvendes Husbevogtning istedet for egentligt Gjeldsfængsel, see t. Ex. Nyt jur. Ark. V. S. 90 ff., ligesom og at Arrestimpetranten kan tillade*) sin Gjeldsfange paa en kortere

*) En saadan Tilladelse behøves derimod ikke for at Fogeden kan tilstede den Arresterede under Be-

eller længere Tid, mod eller uden Caution, at gaae ud af Arresten; see om deslige Tilfælde Jur. Tidsskrift XXIV. S. 168 ff.*) og XXVII. S. 139 ff.

Endnu kan her bemærkes det Spørgsmaal, om den, der ikke er personlig tilstede under Arrestforretningen, kan erklæres arrestabel, derved nemlig, at Fogeden decreterer, at han uden videre maa gribes og hensættes i Gjeldsfængslet saasnart han antræffes, hvilket man har kaldet et "eventuelt" Arrestdecret. Da det, naar Reqvisitus ikke er tilstede og kan afgive sin Erklæring over Reqvisitionen, ikke let med Sikkerhed kan vides, om der er noget Væsentligt til Hinder for den personlige Arrest, bør vel et saqdant Decret i Almindelighed ikke afsiges; men der kan dog heller ikke være noget imod at dette skeer, naar der efter de concrete Omstændigheder haves Vished eller dog en høi Grad af Sandsynlighed for, at Reqvisitus retteligen kan belægges med Arrest. Dette kan være Tilfældet, naar Forretningen allerede tidligere har været paabegyndt, og Reqvisitus, som da personlig var tilstede, ikke havde nogen gyldig

vogtning at gaae ud af Arresten for at give Møde i Retten eller andensteds i Nærheden, hvor hans Tilstedeværelse er magtpaaliggende, jfr. Canc. Skr. 10 December 1825.

*) Under denne Sag protesterede den Arresterede, der med Creditors Samtykke var gaaet ud af Arresten og blev antruffen paa fri Fod, forgjæves imod at en anden Creditor belagde hans Person med Arrest.

Indvending imod Arresten at fremsætte, men med Reqvirentens Samtykke har erholdt Udsættelse for at skaffe Betaling eller Caution, og istedet for at opfylde dette ikke vil lade sig finde ved Forretningens Foretagelse paa ny, og overhovedet naar det efter Omstændighederne er øiensynligt, at Reqvisitus søger at unddrage sig en reqvireret Arrest ved at skjule og forstikke sig, og saaledes selv tilkjendegiver, at han ikke har nogen retskraftig Erindring imod samme at fremsætte; jfr. iøvrigt herved Forsete f. 1823 S. 552, Nyt Arkiv for Lov og Ret S. 129-140 og Jur. Tidsskr. XXIII. S. 341 ff.

§. 231.

4. Om Arrestforretningens Slutning, Beskrivelse og Tinglæsning m. v.

Den Clausul, hvormed Arrestforretninger, efter fuldført Arrest, almindeligvis sluttes: "Enhver sin Ret forbeholden", kan strengt taget ikke være nødvendig, navnligen ikke for at tredie Mand, der finder sig fornærmet ved Arresten, skal kunne uden Appellation gjøre sin Ret imod samme gjeldende, jfr. Jur. Tidsskr. III. a. S. 212 ff. og den ordinære Procesmaade §. 177.

Naar Forretningen er sluttet tages den beskreven af Reqvirenten, og ogsaa ofte af Reqvisitus, til videre Afbenyttelse, hvilken Beskrivelse i Almindelighed skal skee paa stemplet Papir, nemlig, naar Gjenstanden for Forretningen er Ting, paa 3die Classe efter Tingenes

Taxationsværdi, men naar den angaaer Personer, paa 4de Classe No. 4, hvilket sidste udentvivl ogsaa maa anvendes, naar Gjenstanden vel er en Ting, men som ikke kan ansættes til nogen Pengeværdi, Frd. 3 December 1828 §§. 4, 5 d og 25.

Endelig bør Arrestimpetranten snarest muligt lade Arrestforretningen tinglæse, for at sikkre sig dens Retsvirkning imod tredie Mand, jfr. nærmere nedenfor. Denne Tinglæsning bør skee ved Debitors personlige Værneting, og, saafremt den skal have Virkning med Hensyn til Debitors faste Eiendomme, tillige specielt for disse Eiendommes Vedkommende ved forum rei sitæ, ligesom der ogsaa, hvis Arrestsagen ikke inden Aar og Dags Forløb fra Tinglæsningens Dato er afgjort, maa sørges for dennes Fornyelse, see herom nærmere Pl. 18 Januar 1788 og 27 November 1839 samt Frd. 24 April 1833 §. 2.

Naar iøvrigt en Arrestforretning engang er sluttet, hvad enten den forlangte Arrest ved samme er negtet eller iværksat, kan den ifølge Proceslovgivningens Grundsætninger (jfr. §. 160) ordentligvis ikke uden begge Parters Samtykke reasumeres, eller Forretningen i Henhold til den samme Reqvisition paa ny foretages, for at give nogen af Parterne Leilighed til ved nye Anbringender og Oplysninger at bevirke et andet Resultat end det allerede statuerede, jfr. Arkiv f. Lov og Ret 3 Bds. 2 H. S. 50. En anden Sag er det, at Reqvirenten, naar han antager, at den Om-

stændighed, ifølge hvilken Fogeden havde negtet at fremme Arresten, nu er fjernet, kan reqvirere en ny Forretning foretaget i samme Anledning som den tidligere, jfr. ovenfor §§. 227 og 228; ligesom ogsaa den Arresterede kan senere fordre det paakjendt af Fogeden, om ikke den iværksatte Arrest enten ifølge tilveiebragte nye Oplysninger eller indtraadte nye Omstændigheder igjen bør ophæves: Men dette maa da ogsaa skee ved en særegen ny Forretning, en Relaxationsforretning, jfr. i det Følgende om Arrestens Ophævelse.

G. Om Arrestens Forfølgning eller Justification.

§. 232.

1. Om Arrestforfølgningssagens Væsen og Gjenstand.

Da Arrest før Dom indeholder en Anticipation af den Tvang, som egentlig først efterat Dom eller Forlig var erhvervet skulde kunne anvendes, er det paalagt Arrestimpetranten, at han snarest muligt efter Arrestens Iværksættelse*) bør erhverve den Anerkjendelse af hans

*) Det er vel i Almindelighed ikke den paabegyndte Arrestforretning, men den virkelig iværksatte Arrest, der skal forfølges; men naar Arrestens Iværksættelse blot undlades fordi Reqvisitus, under Protest imod samme, stiller Sikkerhed for eller deponerer det fordrede Beløb, maa denne Forretning forfølges

Fordrings Rigtighed, hvoraf den anvendte Tvangs endelige Retfærdiggjørelse er afhængig. Dette skeer ved Arrestens Forfølgning, om hvilken L. 1—21—20 befaler: "at retter den Arresterede ikke strax for sig, da skal den, som Arresten haver ladet gjøre, strax Arresten forfølge, og gjøre Sagen anhængig til næste efterfølgende Ting, som han kan faae Stævning til. Opholdes med Forfølgningen, og fornævnte Ting forbigaaer, da er Arresten dermed ophævet".

Denne Forfølgning svarer aabenbart til den Justification af Arresten, der ogsaa skal iværksættes efter den tydske Proces, hvorfra den, udentvivl, ligesom selve Arrestinstitutet, er overført i vor Ret; men de væsentlige Afvigelser med Hensyn til Arrestens Iværksættelsesmaade, der finde Sted imellem vor Ret og den tydske, tillade næppe at give Justificationssagen samme Betydning og Omfang hos os, som den har efter den tydske Ret.

Efter den tydske Proces bevirkes nemlig Arrest paa den Maade, at Impetranten henvender sig med en Begjering om samme til vedkommende ordinære Ret, der ofte kan være den, under hvis Jurisdiction Debitor eller hans Gods antræffes, hvilken Begjering maa indeholde Oplysning om den Fordring, der haves paa Debitor, og hvad der iøvrigt til en foreløbig Begrundelse af Retmæssigheden af den forlangte Arrest kan ansees nødven-

ligesom en fuldført Arrest, jfr. t. Ex. Nyt jur. Ark. VII. S. 96-104, VIII. S. 40 ff.

digt. Naar Retten efter en Prøvelse af denne Requisition, uden dog derover at indhente Requisiti Erklæring, finder at der er Anledning til at bevilge den forlangte Arrest, iværksætter den samme derved, at den ved et Arrestmandat paalægger en underordnet Retsofficiant at udføre Arresten, hvorhos den ved et andet Decret underretter begge Parter om det udstedte Arrestmandat og bestemmer en Termin til Arrestens Justification. Arrestimpetranten har da nærmere at documentere Arrestens Retmæssighed, forsaavidt dette ikke allerede tilstrækkeligen er skeet, og efterat ogsaa den Arresterede har havt Leilighed til at fremkomme med de Indsigelser, som han maatte have imod den paalagte Arrest, afsiges endelig Dom, hvorved Retten enten ophæver Arresten og paalægger Impetranten at udrede Skadeserstatning m. v., eller stadfæster den som lovlig, eller ogsaa relaxerer samme ifølge en Sikkerhedsstillelse af den Arresterede. Der er imidlertid imellem de tydske Processualister ulige Meninger om, ligesom ogsaa tildels de particulære Love indeholde afvigende Forskrifter om, hvorvidt saadan Arrest, naar den er paalagt Nogen i en fremmed Jurisdiction, begrunder et særeget Værneting for det paa Arresten følgende Søgsmaal; men denne Uenighed angaaer dog kun Paatalen af selve Hovedsagen, eller den Retsfordring, til hvis Sikkerhed Arresten er iværksat, hvilken Mange, Arresten uagtet, ville have henviist til den Ret, der ellers er det competente Forum for samme, hvorimod der ingen

Tvivl er om, at Arrestens Justification, forsaavidt angaaer Persons og Tings Arrestabilitet m. v., altid skal skee ved den Domstol, der har anordnet Arresten. Navnligen er det saaledes ved en Forordning for Hertugdømmerne Slesvig og Holsten af 13 November 1782 befalet, at Realarrest ikke skal drage Landets egne Undersaater fra deres ordinære Værneting i selve Hovedsagen, men denne bliver, saafremt det ikke allerede er skeet, strax at paatale ved forum competens, hvorhos det under den Forfølgning eller Justification af Arresten, der skal iværksættes hos judex arrestans, bliver som en væsentlig Fordring at paasee, at der fremlægges Bevis for, at hin Paatale af Hovedsagen behørigen er iværksat. Den Ret, der har iværksat Arresten, kan da naturligvis under Justificationen ikke indlade sig paa Hovedsagen selv, men er indskrænket til at afgjøre, om og hvorvidt Arresten ifølge de Omstændigheder, hvorpaa dens Lovlighed iøvrigt beroer, skal blive ved Magt indtil Hovedsagen er endelig paakjendt, eller strax ophæves*).

Hos os ere, som let sees, Forholdene væsentligen forskjellige fra de ovenanførte. Arresten decreteres ikke af en egentlig Domstol ved en foreløbig Kjendelse paa

*) Denne Forordning forudsætter dog saaledes, at forum arresti begrundes i Hertugdømmerne saavel ved Arrest paa en Indlændings Person, som ved Arrest paa en Udlændings Person eller Gods, jfr. Falcks Handbuch III. S. 272; Franckes Civilproces I. S. 148.

Impetrantens ensidige Begjering, under det Forbehold nærmere at afgjøre dens Lovlighed under den paafølgende Justification, men den besluttes af en særegen og selvstændig judiciel Autoritet, Fogedretten, for hvilken ogsaa ordentligvis strax fra Begyndelsen af, førend Arresten skeer, en Forhandling imellem Parterne finder Sted om dens Retsmæssighed, hvorunder Reqvisitus kan fremsætte sine Indsigelser imod samme; og ligesom han strax ved behørig Sikkerhedsstillelse aldeles kan undgaae Arresten, saaledes er det ogsaa, saafremt han først efter dens Iværksættelse kan fremskaffe saadan Sikkerhed, Fogeden, og ikke den Ret ved hvilken Arresten forfølges, til hvem han har at henvende sig om Arrestens Relaxation. Nu er det vel derhos som ovenmeldt i Loven bestemt, at Arresten skal forfølges ved vedkommende ordinære Domstol i første Instants, og denne maa da, som Loven ogsaa forudsætter, kunne baade stadfæste og ophæve den af Fogeden iværksatte Arrest; men paa den anden Side strider det ganske imod Grundsætningerne for vor hele Retsorganisation, at Fogeden som selvstændig Retsautoritet for sine Embedshandlinger skulde være undergiven Censur af nogen anden Ret i første Instants, hvorimod saadan Censur alene kan tilkomme vedkommende Overdomstole, ligesom det ogsaa er expediti juris, at den Arresterede, naar han antager at Fogeden ved Arrestens Iværksættelse har forseet sig, strax, uden at afvente Arrestforfølgningssagens Udfald, kan paaanke Arresten ved

høiere Ret og derved bevirke den kjendt ugyldig*). Heraf synes da den Betydning at fremgaae, som Loven har villet tillægge Arrestforfølgningssagen, eller hvilke af de Omstændigheder, der have Indflydelse paa Arrestens Lovlighed, der efter Lovens Mening skulde være Gjenstand for Procedure og Paakjendelse under den befalede Forfølgningssag, og hvad der derimod ikke kan vedkomme denne. Der synes nemlig meget at tale for, at det har været Lovens Anskuelse, at Arrestforfølgningssagen skulde indskrænke sig til en Paakjendelse af Arrestens Lovlighed eller Ulovlighed forsaavidt den beroer paa Retmæssigheden af den Fordring eller det Retsforhold, der har foranlediget Arresten, men at derimod Arrestforretningens Formalitet og de øvrige Omstændigheder, der betinge dens Retmæssighed, skulde, i det mindste i Reglen, være Forfølgningssagen uvedkommende, som noget den Arresterede maatte paaanke ved høiere Ret, saafremt han i denne Henseende fandt sig fornærmet ved Forretningen. Det førstnævnte Forhold, eller den egentlige Hovedsag imellem Parterne, kan nemlig aldrig være Gjenstand for en egentlig Paakjendelse af Fogedretten, jfr. ovenfor §. 228; og da dog Arrestens Lovlighed væsentligst beroer paa Retmæssigheden af Reqvirentens Fordring, saa er det aldeles i sin Orden, at

*) Denne den Arresterede tilkommende Ret vil iøvrigt være nærmere at fremstille paa sit Sted i det Følgende ved at omhandle de Søgsmaal, som den Arresterede kan anlægge i Anledning af Arresten.

han umiddelbart efter Arrestens Iværksættelse skal erhverve Dom for sin Ret ved vedkommende Domstol i første Instants. De øvrige Arresten vedkommende Spørgsmaal ville derimod ordentligvis allerede være afgjorte ved en virkelig Paakjendelse af Fogedretten, hvortil denne efter sin hele Stilling maa ansees saavel fuldkommen berettiget, som endog forpligtet, og det synes derfor anomalisk, om de atter under samme Sag skulde kunne paadømmes af en anden Ret i første Instants. Fremdeles kan bemærkes, at saafremt Arresten ikke blot med Hensyn til Hovedsagens Realitet, men ogsaa i Henseende til den formelle Fremgangsmaade og Gjenstandens Arrestabilitet m. v. skulde kunne yderligere prøves og paakjendes ved Forfølgningssagen, gives Fogeden under Arrestforretningens Foretagelse en ganske anden Stilling og sættes i et ganske andet Forhold til Domstolene i første Instants naar han tilsteder Arrestens Fremme, end naar han negter samme. Det er nemlig aldeles afgjort, at naar Fogedens Paakjendelse af et under Arrestforretningen opstaaet Spørgsmaal falder ud imod Reqvirenten, saa at Fogeden negter at fremme den forlangte Arrest i det Hele eller tildels, kan Reqvirenten ingenlunde erholde denne Paakjendelse prøvet ved en Domstol i første Instants, men maa gaae til vedkommende Overret, jfr. ovenfor §. 227, og det synes da ikke vel at harmonere hermed, at Reqvisitus, naar Fogedens Kjendelse faaer det modsatte Udfald, skulde kunne erholde den underkjendt ved en Ret

i første Instants. Ikke mindre Anomali synes dernæst hin Anskuelse at medføre, naar hensees til Fogedens Stilling og Forhold under alle andre Fogedforretningers Udførelse. Saaledes kan der under en Executionsforretning opstaae Spørgsmaal om Rigtigheden af den formelle Fremgangsmaade, om visse Gjenstandes Undtagelse fra Execution m. v., der ganske ere af samme Natur, som de der kunne opkastes under en Arrestforretning, men hvis Afgjørelse ved Fogeden ingenlunde kan blive Gjenstand for nogen videre Prøvelse af en Ret i første Instants, men alene for Paaanke til høiere Ret. Og i Særdeleshed haves et fuldkommen ligeartet Forhold i den Arrest, som efterat Dom eller Forlig er erhvervet lægges paa Skyldnerens Person, naar han ikke kan betale. Imellem denne Arrest og Arrest før Dom er der blot den Forskjel, at Hovedsagens Realitet i det første Tilfælde allerede er behørigen afgjort, men iøvrigt er alt andet lige; de samme Spørgsmaal om Forretningens Formalitet, om Personens Arrestabilitet, om Tilstrækkeligheden af den Sikkerhed, der anbydes for at undgaae Arresten m. v., kunne i begge Tilfælde opkastes og være at paakjende af Fogeden; men Loven og Praxis kjende dog ikke til nogen Forfølgning af Arresten i det førstmeldte Tilfælde, men har alene henviist den Arresterede med sin mulige Anke over det Passerede til vedkommende Overinstants, hvilket synes at vise, at Arrestforfølgningssagen i det sidstnævnte Tilfælde heller ikke i Reglen skal beskjæftige sig

med disse Forhold, men alene med Hovedsagens Realitet.

Paa den anden Side kan imod det Ovenanførte erindres, at da Lovens Ord i 1—21—21, jfr. Art. 20, ganske almindeligen give Dommeren i Forfølgningssagen Competence til at paakjende, om Arresten er lovlig eller ulovlig, kan man ikke være berettiget til at undtage herfra noget paa Arrestens Lovlighed indvirkende Moment, med mindre det virkelig vilde være urimeligt, og altsaa heller ikke kunde antages at være Lovgiverens Mening, at samme skulde være indbefattet under denne Paakjendelse. Dette synes nu vel at maatte antages med Hensyn til den egentlige Formalitet og Fogedens administrative Fremgangsmaade, som Følge af at Arrestens Foretagelse er overladt til en selvstændig Retsautoritet, der nødvendigvis maa tage en bestemt Beslutning om de herhen hørende Spørgsmaal, førend den overhovedet indlader sig paa at handle; men derimod synes Sagen mindre klar med Hensyn til Arrestsagens egen Realitet, og navnlig de Forhold, hvoraf Personens eller Godsets Arrestabilitet er afhængig. Thi da dog Arrestdecretet ikkun kan være et foreløbigt Decret med Hensyn til det ene til Realiteten hørende væsentligste Moment, selve Fordringens Rigtighed, hvilken først under en følgende Sag skal definitivt paakjendes, saa er det i sig selv ikke unaturligt, at Lovgiveren kan have villet, at Fogeden ogsaa ikkun foreløbigen skulde paakjende de øvrige Realitetsmomenter, og den definitive

Paakjendelse heraf først finde Sted under Justificationssagen, efterat Parterne have havt Leilighed til med større Ro, Omhyggelighed og Grundighed end det kan skee under en Arrestforretning at varetage deres Tarv. At Fogeden, naar Arrest skeer efter Dom, skal definitivt paakjende disse Momenter, kan neppe være afgjørende herimod; thi da der ikke her kan blive Tale om en Justification eller yderligere Paakjendelse af Arresten med Hensyn til Hovedsagens Realitet, saa kunde der heller ikke passende skjelnes imellem en foreløbig og en endelig Paakjendelse af de øvrige Realitetsmomenter, saaledes som dette kan skee ved Arrest før Dom. Hertil kommer, at der dog i alt Fald, saaledes som ovenfor i §. 228 er viist, ville gives flere Tilfælde, i hvilke Fogeden kan admittere Arresten, idet han lader Spørgsmaalet om Arrestabiliteten henstaae uafgjort indtil videre.

Det er iøvrigt aabenbart, at det hele Forhold er hos os meget mere forviklet end efter den tydske Proces. Arresten, som besluttes og iværksættes af en selvstændig Retsautoritet, Fogedretten, skal justificeres ved en anden Ret i første Instants, og kan ikke blot ophæves af denne Domstol, men ogsaa af vedkommende Overdomstol, hvortil endelig kommer, at Fogedretten selv ved en senere Act ogsaa kan ophæve den Arrest, som den havde decreteret. Det er da ikke synderligt, at disse Ophævelsesmaader, ifølge de enkelte herhen hørende Forholds naturlige Sammenhæng, ofte gribe saaledes ind i hinanden, at en skarp Begrændsning imellem dem ikke kan

bestemmes, saa at enkelte af de Omstændigheder, der kunne berettige til at forlange Arresten hævet, kunne gjøres gjeldende ad flere af de nævnte Veie, og saaledes ogsaa enkelte af de Forhold, der maaske efter det Ovenanførte i Almindelighed skulde være Arrestforfølgningssagen uvedkommende, undtagelsesvis paadømmes under denne. Vi skulle nu her nærmere omhandle de vigtigste enkelte Forhold, der efter vor Mening kunne gjøres til Gjenstand for Paakjendelse under Arrestforfølgningssagen, med den Virkning, at vedkommende Domstol finder sig berettiget til at ophæve Arresten.

Det Første der naturligvis ved Arrestforfølgningssagen, som ved enhver anden Proces, bliver at paakjende, er denne Sags egen Formalitet. Naar det da findes at Sagen, paa Grund af at den er anlagt ved et urigtigt Værneting, eller formedelst Mangler med Hensyn til den befalede Forligsprøve, eller Indstævningen, o. s. v., bør i det Hele afvises, bør der udentvivl heller intet ved Dommen bestemmes om Arrestens Stadfæstelse eller Ophævelse; thi vistnok vil saadan feilagtig Forfølgning, ligesaa vel som forsømt Forfølgning, kunne berettige den Arresterede til at fordre Arresten hævet; men han synes da at maatte henvende sig med Requisition herom til Fogeden, og ikke at kunne fordre saadant bestemt af den Ret, der selv ved Afvisningen erkjender sig uberettiget til at paakjende den forelagte Sag.

Er der intet til Hinder fra Formalitetens Side gaaes over til Bedømmelsen af Sagsøgerens Ret i Ho-

vedsagens Realitet, eller det Retsforhold, til Sikkerhed for hvis Fyldestgjørelse han har ladet Arresten iværksætte, hvilket som ovenomhandlet netop er Arrestforfølgningens egentlige Hovedpunkt, paa hvis Afgjørelse det væsentligst vil beroe, om Arresten skal staae ved Magt eller ophæves. En Paakjendelse af Hovedsagens Realitet henhører, som ovenfor i §. 228 bemærket, ikke under Fogedretten, der meget vel kan iværksætte Arresten, endskjønt den anseer Fordringens Rigtighed for tvivlsom; og om end Fogeden har betragtet Reqvirentens Ret som afgjort grundet, kan dette dog kun ansees som et foreløbigt Skjøn, der ikke kan forhindre den Ret, ved hvilken Arresten forfølges, fra at antage det Modsatte, og som Følge heraf at ophæve Arresten. Ved at bedømme Arrestens Lovlighed i Forhold til dette dens Fundament, bør Retten derhos ikke blot tage Hensyn til, om den paastævnte Fordring eller Ret nu kan siges at tilkomme Sagsøgeren, men der maa sees hen til Forholdet paa den Tid, da Arresten blev iværksat, om der nemlig da var et tilstrækkeligt Fundament tilstede eller ikke. Naar det saaledes findes, at Fordringen paa den Tid, da Arresten blev iværksat, endnu ikke var forfalden til Betaling, eller at Reqvirenten paa den Tid ikke var competent til at paatale Fordringen, men Fordringens Betalingstid er indtraadt eller Reqviren har erhvervet den fornødne Legitimation førend Hovedsagens Paatale begyndte ved Klage til Forligelses-

commissionen eller Stævning, maa dog Arresten som ulovlig ophæves, uagtet der intet kan være til Hinder for at give Sagsøgeren Dom for sin Fordring.

Saafremt det findes, at Arresten allerede med Hensyn til dens materielle Fundament ikke kan nyde Stadfæstelse, men maa ophæves, bortfalde herved alle andre Spørgsmaal om de øvrige mulige Mangler ved samme, der kunde føre til samme Resultat. I det modsatte Tilfælde derimod kan der dernæst være at tage Hensyn til, om der efter Arrestens Iværksættelse er indtraadt nogen færegen Omstændighed, der, uden at have Indflydelse paa Lovligheden af Fogedens Handling i og for sig betragtet, kan berettige den Arresterede til imod Reqvirentens Protest nu at fordre Arresten ophævet, og som derhos efter sin Natur kan tages under Paakjendelse af den Ret, ved hvilken Sagen forfølges. Som en saadan Omstændighed kan nævnes, at Arresten findes at være for silde forfulgt, uden at der iøvrigt findes nogen formel Mangel ved det anlagte Søgsmaal, hvilket maa berettige Retten til at hæve Arresten, endskjønt den forøvrigt maa tage Sagsøgerens Paastand tilfølge; jfr. Domme i Jur. Tidsskr. III. b. S. 248 ff., VIII. b. S. 149; see iøvrigt nedenfor §. 237. Den Omstændighed derimod, at den Arresterede nu vil stille tilstrækkelig Sikkerhed, for at erholde Arresten ophævet, eller at han ikke har faaet de befalede Underholdningspenge betalte, kan næppe tages i Betragtning under

Forfølgningssagen, men han maa hermed henvises til Fogeden.

Fremdeles vil det derefter være at undersøge, hvorvidt de til Arrestforretningens egen Formalitet og egen Realitet henhørende Forhold kunne tages under Paakjendelse ved Forfølgningssagens Værneting, og bevirke Arrestens Ophævelse.

Hvad da for det første angaaer Arrestforretningens Formalitet, eller Fogedens Competents og Habilitet og den processuale Behandling, som han har anvendt eller admitteret under Forretningen, derunder ogsaa indbefattet hans administrative Foranstaltninger, da kunne vi i Henhold til det Ovenanførte ikke indrømme nogen Paakjendelse heraf under Forfølgningssagen; thi dette vil ikke kunne paakjendes paa ny af en anden Ret uden at censurere Fogedrettens Fremgangsmaade, og synes derfor alene at maatte være vedkommende Overdomstol forbeholdt, og enhver anden Ret i første Instants uvedkommende. Det kunde vel synes, at der herfra i alt Fald maatte gjøres en Undtagelse i de Tilfælde, hvor den under Arrestforretningen begaaede Formalitetsfeil er af den Natur, at den ogsaa vil have Indflydelse paa Forfølgningssagen, hvorpaa det Tilfælde afgiver et træffende Exempel, at en inepta cumulatio subjectiva har fundet Sted under Forretningen, idet at flere forskjellige Creditorer have slaaet sig sammen og i Forening erholdt Arresten effectueret, jfr. ovenfor §. 227.

Det er nu vistnok klart, at Retten under Forfølgningssagen ikke kan være bunden ved hvad Fogeden saaledes urigtigen har indrømmet; men den kan udentvivl ogsaa holde sig frie for Deltagelse i den begaaede Feil, uden at indlade sig paa en Underkjendelse af Fogedens Handling. Saafremt nemlig i det nævnte Tilfælde de flere Creditorer ligeledes under Et forfølge Arresten ved Retten, kan denne simpliciter afvise den hele Forfølgningssag, hvormed da som ovenmeldt Arresten af sig selv vil falde*). Have de derimod, efterat de i Fællesskab have iværksat Arresten, ved særskilte Søgsmaal paatalt enhver sin Fordring, og derhos fordret Arresten for Enhvers Vedkommende stadfæstet, kan der vel intet være imod at give enhver af dem Dom for det ham tilkommende Beløb, men med Hensyn til Arresten synes det at være den rigtige Form: "at Sagen forsaavidt angaaer Arrestens Forfølgning afvises". Om der nemlig end ikke ved de flere Creditorers Forening under Arrestforretningen havde været begaaet nogen formel Feil, saa maatte dog det ved den i Fællesskab iværksatte Arrest stiftede litis consortium have den Følge, at en Enkelt af dem ikke kunde særligen forfølge Arresten**).

*) Jfr. om et saadant Tilfælde Jur. Ugeskrift I. S. 128, hvor dog vedkommende Ret valgte den Fremgangsmaade: at afvise Sagen og tillige at ophæve Arresten.

**) Et saadant Tilfælde, som det ovenanførte, forekommer i Jur. Ugeskrift I. S. 756, jfr. Nyt jur. Tids-

Om Antageligheden af den Caution, som Fogeden har modtaget af Reqvirenten for at fremme Forretningen, kan der naturligvis slet ikke blive Spørgsmaal efter deres Mening, som antage at Fogeden vilkaarligen kan renuncere paa al saadan Caution. Men ogsaa under den modsatte Forudsætning vil en Bedømmelse af dette Punct ikke let kunne have nogen Interesse længere, naar den Arresterede ikke tidligere har draget Omsorg for dets Afgjørelse ved høiere Ret, men ladet det henstaae indtil Arrestforfølgningssagen kan paadømmes; thi ved denne Sag bliver det netop afgjort, om der har været lovlig Grund for Reqvirenten til at fordre Forretningen iværksat eller ikke, og i begge Tilfælde kan da Cautionen ikke videre komme i Be-

skrift I. S. 116. Det gaaer, som let sees, ikke an, saaledes som Underdommeren i dette Tilfælde gjorde, under de særskilte Forfølgningssager at stadfæste Arresten for hver enkelt Creditors Vedkommende. Vel kan meget godt en Arrest, som en Creditor har iværksat for et større Beløb, end der tilkom ham, partielt stadfæstes; men den maa da tillige forøvrigt ophæves, og denne Fremgangsmaade anvendt i alle de ovenmeldte Forfølgningssager vilde egentlig indeholde Arrestens Ophævelse i det Hele, og saaledes være selvmodsigende. Den her ommeldte Arrestforretning blev iøvrigt, medens Forfølgningssagerne endnu forhandledes ved Underretten, af den Arresterede appelleret til Overretten og af denne annulleret.

tragtning. Derimod kan det vistnok endnu paa den Tid, da Arrestforfølgningssagen paadømmes, have Interesse at afgjøre, om Fogeden retteligen har vægret sig ved at antage en af Reqvisitus for at undgaae Arresten tilbuden Sikkerhed; men Bedømmelsen heraf, der ligefrem vil gaae ud paa en Censur af Fogedens Virksomhed, synes alene at kunne tilkomme den overordnede Ret. At Fogeden alene foreløbigen skulde paakjende dette selvstændige Moment, der ikke vedkommer Arrestens Lovlighed i og for sig betragtet, synes der efter Forholdets Natur ingen Grund til at antage.

Derimod er det som ovenomhandlet især tvivlsomt, om ikke Arrestabiliteten af de Ting eller Personer, som Fogeden har belagt med Arrest, altid bør kunne underkastes en yderligere Forhandling og Paakjendelse under Arrestforfølgningssagen, og i alt Fald er det vist, at saadant i mange Tilfælde maa kunde finde Sted. Dette gjelder for det første ligefrem i de i §. 228 berørte Tilfælde, hvor Fogeden paa Grund af, at der ikke for Øieblikket kunde tilveiebringes tilstrækkelig Oplysning om Tilværelsen af det factiske Forhold, hvorpaa en prætenderet Frihed for Arrest skulde støtte sig, har erklæret, at Indsigelsen, om den end i sig selv var grundet, dog for Tiden ikke kunde komme i Betragtning til at standse Forretningens Fremme; thi herved er netop Spørgsmaalets endelige Afgjørelse udsat, og ligesom Fogeden selv, naar der senere var fremlagt tilstrækkelig

Oplysning for ham om Indsigelsens Rigtighed, kunde, uanseet den tidligere Kjendelse, have tillagt den sin behørige Indflydelse, jfr. 228, saaledes kan dette ogsaa uden at censurere eller underkjende Fogedens Decret skee under Forfølgningssagen. Det samme maa dernæst ogsaa gjelde i de Tilfælde, hvor en ny, under Arrestforretningen ikke benyttet, Indsigelse om, at Person eller Gods er undtaget fra den almindelige Arrestabilitet, fremsættes under Forfølgningssagen, forudsat naturligvis at den efter Omstændighederne ikke kan ansees fortabt derved, at den ikke tidligere er bleven gjort gjeldende, jfr. ovenfor §. 216 No. 7; thi det er da ligesaalidet en Censur eller Underkjendelse af Fogedens Decret, at Arresten nu ifølge denne ny, af Fogeden slet ikke paakjendte, Omstændighed ophæves. Naar derimod Fogeden, saaledes som han synes pligtig til, under Arrestforretningen bestemt har paakjendt et givet factisk Forhold og antaget, at dette ikke er indbefattet under nogen Lov, der hjemler Frihed for Arrestabilitet, jfr. ovenfor §. 228, er det vistnok meget tvivlsomt, om denne Kjendelse kan forandres under Forfølgningssagen af en anden Ret i første Instants, eller om den Vedkommende maa med sin Anke henvises til vedkommende Overinstants. Til hvad vi imidlertid ovenfor have anført for den Mening, at Fogedens Paakjendelse af Arrestabiliteten altid kun bør betragtes som et foreløbigt Decret, der levner Dommeren i Arrestforfølgningssagen

Ret til en anden Afgjørelse af Spørgsmaalet, kan endnu føies, at naar man kun i visse Tilfælde vil tillægge sidstmeldte Dommer denne Ret, men i andre negte ham samme, saa kan det ofte ved den practiske Anvendelse blive saare vanskeligt at affondre disse Tilfælde fra hverandre. Saaledes kan endog Arrestabiliteten stundom beroe paa selve Hovedsagens Realitet, og altsaa være afhængig af dennes endelige Paadømmelse. Naar t. Ex. Fogeden urigtigen har antaget, at en vis Fordring er at ansee som en Vexelfordring (jfr. ovenfor §. 207), og derfor enten har forkastet en Fritagelse for Arrestabilitet, som ellers kunde have været gjort gjeldende*), eller har udstrakt Arresten til Personen, endskjønt Godset allerede afgav tilstrækkelig Sikkerhed for Fordringens Fyldestgjørelse, saa kan det vel ogsaa siges, at en Forandring heraf ved den Ret, der paadømmer Forfølgningssagen, vilde gaae ud paa en Underkjendelse af Fogedens Decret; men det tilkommer dog unegteligen denne Ret endeligen under Hovedsagen at paadømme, om det er en Vexelgjeld der paahviler Sagsøgte eller ikke, og antages dette sidste maa ogsaa det heraf afhængige Arrestdecret ved Dommen kunne forandres, ligesom ellers hvor Arresten paa Grund af Hovedsagens Realitet findes ugrundet,

*) Dette kan ogsaa møde i flere af de ovenfor §. 222 ff. nævnte Tilfælde, hvor det er bestemt, at en Vedkommende forundt Arrestfrihed ikke skal gjelde imod visse Fordringer.

forudsat at den hele Sag ikke paa Grund af Formaliteten maa afvises *).

Hvad endelig angaaer tredie Mands Indsigelser imod Arresten, paa Grund af hans formentlige Rettighed til det arresterede Gods, da kan en Arrest i Almindelighed ikke præjudicere tredie Mands Ret, eller hindre ham i at gjøre sin Ret til det arresterede Gods gjeldende a prima instantia, om han end ikke har mødt og fremsat samme under Arrestforretningen, jfr. ovenfor §. 231, og er det sidste Tilfældet, vil dette Forhold dog alene ikkun foreløbigen **) kunne være paakjendt af

*) Dette vil nemlig let kunne blive Tilfældet i det nævnte Exempel forbi Sagsøgeren med sin formentlige Vexelfordring er gaaet Forligelsescommissionen forbi, jfr. §. 208 No. 1.

**) Om end Fogedens Kjendelse i dette eller andre Tilfælde, hvor han kun foreløbigen har at afgjøre et Spørgsmaal, maatte expressis verbis gaae ud paa en definitiv Afgjørelse, saa kan dette dog ikke binde Dommeren i Forfølgningssagen; thi Fogeden staaer vel ikke under ham, men han heller ikke under Fogeden, og naar denne i sit Arrestdecret har givet sig af med at paakjende Momenter, som Dommeren antager efter Loven ei at høre under Fogedens, men under sin Paakjendelse, saa vil Dommeren ligefuldt kunne anvende den ham ved Loven givne Magt til at ophæve Arresten ifølge en yderligere Paakjendelse af de Forhold, som ikkun foreløbigen burde afgjøres af Fogeden. Det er vistnok en Ulempe, at tvende Autoriteter saaledes komme til modsatte Resultater

Fogeden, jfr. §. 228, saa at der intet kan være imod, at han nærmere søger at gjøre sin Ret gjeldende under Arrestforfølgningssagen, og at Retten hæver Arresten, naar den finder hans Paastand grundet; jfr. t. Ex. Jur. Tidsskr. IV. a. S. 161 ff.

Ved den ovenanførte Udvikling af Arrestforfølgningssagens Væsen og Gjenstand have vi søgt at forklare Forskriften i L. 1—21—20 paa en saadan Maade, at den kunde harmonere med de væsentlige Grundsætninger i vor Procesret om de forskjellige Retters indbyrdes Forhold. Det bør imidlertid ikke lades ubemærket, at der hos vore theoretiske og practiske Jurister i Almindelighed findes den Forestillingsmaade om Arrestforfølgningssagen, at den kan omfatte en yderligere Procedure og Paakjendelse af alt muligt, der kan have Indflydelse paa Arrestens Lovlighed. Saaledes t. Ex. yttrer Stampe i Erklær. II. S. 84 ff.; "at forfølge en Arrest vil i Danmark sige det samme, som det man i Tydskland kalder at justificere den, det er at bevise, at den saavel i Henseende

om samme Qvæstion; men dette er en Følge af at Arresten gjøres og forfølges gjennem sideordnede Autoriteter, som ved Afgjørelsen af hvad Loven paalægger dem at foretage og paakjende i Embeds Medfør, maa handle enhver efter sin Overbevisning.

til dens Materialia, som dens Formalia, er lovlig; at faae Dom paa Arresten, det er at faae en Dom som stadfæster, at Arresten i begge Henseender er lovlig" *). Samme Anskuelse fremsættes i en Skiftedecision i Ussings Bibl. I. S. 365-366; og en Overretsdom i Jur. Tidsskr. XXIV. S. 259 har udtrykkeligen antaget, at det hører til Realiteten af den Domssag, hvorunder Arresten forfølges, at paakjende om Arresten er foretaget af en incompetent Foged. En anden Overretsdom i Jur. Tidsskr. XIII. b. S. 33-34 synes imidlertid at gaae ud fra en ganske anden Forestillingsmaade, see og Ark. f. R. V. II. S. 90-92 og C. Skr. 16 Aug. 1831, og det er os heller ikke bekjendt, om der virkelig skulde være en fast uddannet Praxis for, at en anden Underdommer kunde paakjende den Fogeds Habilitet, Competence o. s. v., som har iværksat en Arrestforretning. Med Hensyn til de Arrestforretninger, der foretages i Kjøbenhavn, bortfalder i Almindelighed al Vanskelighed ved den i §. 214

*) Man seer imidlertid, at Stampe har været noget i Forlegenhed med at forklare den Anomali, "at den ene Underdommer i dette Tilfælde kjender paa den anden Underdommers Forretnings Lovlighed," i hvilken Henseende han yttrer, "at naar en Dommer gjør Arrest, gjør han det ikke som Dommer, men som Kongens Foged." Skal denne Grund betyde noget maa det vel være, at Kongens Foged ikke er Retsbetjent eller Dommer, hvilket dog ganske strider imod hvad Stampe andetsteds rigtigen antager om Fogedens Stilling; see t. Ex. Erkl. III. S. 115 ff.

No. 7 berørte Omstændighed, at Hof- og Stadsretten, ved hvilken Sagen ordentligvis forfølges, tillige er Overinstants for Fogeden, saa at der i disse Tilfælde intet er til Hinder for, at den Arresterede i Forbindelse med Forfølgningssagen kan faae enhversomhelst formentlig Mangel ved Forretningen paakjendt, dog at hertil efter vor Mening, forsaavidt det ligger udenfor den egentlige Forfølgningssag, vil udfordres at han ved Contrastævning har paaanket Forretningen, hvorimod Contrastævning under en almindelig Forfølgningssag ikke er nødvendig for at erholde Forretningen ophævet.

Med den foranførte Undersøgelse om Arrestforfølgningssagens egentlige Væsen staae endnu tvende Spørgsmaal i nær Forbindelse, nemlig om ikke Forfølgningen af en Arrest ofte bør deles saaledes, at Realiteten ɔ: den egentlige Hovedsag, proceders ved et Værneting, og Formaliteten ɔ: Forretningens egentlige Formalitet og dens egen Realitet, ved et andet, og dernæst, om det er nødvendigt at den Dommer, der som Foged har iværksat Forretningen, under Forfølgningssagen viger sit Sæde. Disse tvende Spørgsmaal, hvis Besvarelse hos vore Retskyndige sædvanligvis ikke synes at staae i den bedste Overensstemmelse med den almindelige Forestilling om Arrestforfølgningssagens Væsen, skulle vi omhandle nedenfor §. 234.

§. 233.

2) Om Sagens foregaaende Behandling ved Forligelsescommissionen og den Frist inden hvilken Forfølgningen skal iværksættes.

Efter L. 1—21—20 skulde Arresten forfølges strax ved Stævning til Tinge, hvorimod Forfølgningen ordentligvis nu skal begynde dermed, at Sagen saa hurtigt, som det billigen kan fordres iværksat*), indklages for vedkommende Forligelsescommission, Frd. 10 Juli 1795 §. 20, 20 Jan. 1797 §. 11 og 7 Decbr. 1798 §. 10. Da Forligelsescommissionens Competents i Almindelighed ikke retter sig efter Sagens Værneting, men efter Indklagedes personlige Opholdssted, jfr. Ark. for Retsvid. II. S. 460-461, saa synes Sagen i det Tilfælde, at nogen er personlig arresteret i en fremmed Jurisdiction, at kunne paaklages ved dette Steds Forligelsescommission, jfr. en Dom i Jur. Tidsskr. X. a. S. 64 ff., hvoraf det dog ingenlunde er en Følge, at Sagen i Mangel af Forlig skal forfølges ved Retten i denne

*) Forordningen for Norger 20 Jan. 1797 §. 11 siger at Indkaldelse skal skee til næste Forligelsescommission ɔ: den der holdes første Gang efter Forretningens Iværksættelse, jfr. samme Frd. §. 9; men det Varsel, der skal gives Vedkommende til Mødet ved Commissionen, tilsteder ikke altid en saa stor Hurtighed.

Jurisdiction; jfr. §. 234. Iøvrigt bortfalder naturligvis Paaklage ved Forligelsescommissionen i de Tilfælde, hvor Sagen ifølge Lovgivningen gaaer Forligelsescommissionen forbi, saasom i Gjæsteretssager og Vexelsager, Frd. 18 Mai 1825 §. 68, jfr. ovenfor §. 208 Nr. 1; og naar Arrest foretages for en Fordring, der allerede har været Gjenstand for behørig Forligsmægling, skal denne ingenlunde paa ny finde Sted, Jur. Tidsskr. XXX. S. 78 ff.

Saafremt der ved Forligelsescommissionen opnaaes Forlig i Sagen, hvad enten dette Forlig gaaer ud paa, at Indklagede erkjender Rigtigheden af Klagerens Fordring og Lovligheden af den iværksatte Arrest, samt forpligter sig til at opfylde førstnævnte, eller derpaa, at Klageren frafalder den iværksatte Arrest, er naturligvis videre Forfølgning af denne overflødig. Opnaaes derimod intet Forlig skal, efter Sagens Henvisning til Retten, Stævning uopholdeligen udtages og forkyndes, for at Arrestforfølgningssagen kan anhængiggjøres ved det næste efterfølgende Ting, som det er muligt ifølge det Varsel, der lovligen skal gives, at udtage Stævning til, L. 1—21—20, Frd. 10 Juli 1795 §. 20*), 20 Jan. 1797 §. 11 og 7 Decbr. 1798 §. 10; jfr. Jur. Tidsskr. VIII. b. S. 146-149.

*) Denne Forordning siger "til den første Rettes D[...] som holdes efter at Sagen er henvist," men d[...] er rettet i de tvende følgende Forordninger.

Endnu kan det her slutteligen bemærkes, at naar Fogeden har decreteret en saakaldet eventuel Arrest, jfr. ovenfor §. 230, maa den Frist, inden hvilken Impetranten som ovenomhandlet har at iværksætte det Fornødne til Arrestens Justification, udentvivl regnes strax fra det Tidspunkt, da Decretet er afsagt, og ikke fra det, da det factisk fuldbyrdes ved den Paagjeldendes Anholdelse; see Juridisk Tidsskrift XXIII. S. 345. ff.

§. 234.

3) Om det Værneting, ved hvilket Sagen i Almindelighed skal anlægges, m. v.

Loven giver ingen Anledning til at antage, at den Omstændighed, at der i en Sag er foretaget Arrest, skulde i Almindelighed bevirke nogen Forandring i Henseende til det Værneting, ved hvilket Sagen ellers var at paatale. L. 1—2—20 og 21 bestemme blot, at Arrestens Forfølgning, der som forhen omhandlet principaliter bestaaer i en Paatale af den Fordring, der har foranlediget Arresten, skal skee til Tinge, uden nærmere at bestemme ved hvilken Ret dette skal iværksættes, og da L. 1—2 heller ikke indeholder noget om særeget Værneting i Arrestsager, saa maa det antages, at de almindelige Regler i dette Capitel ogsaa med Hensyn til disse skulle anvendes. Som Følge heraf [illegible]iver Arresten, uden Hensyn til at den er iværksat i en

anden Jurisdiction, ordentligvis at forfølge ved Debitors personlige Værneting, hvad enten dette er det sædvanlige Hjemting efter L. 1—2—4, eller et særeget privilegeret Værneting, t. Ex. efter L. 1—2—12, med mindre Sagen ifølge dens Beskaffenhed eller de med samme forbundne Omstændigheder undtagelsesvis efter Loven kan anlægges ved et andet Værneting, saasom ved fast Eiendoms Værneting efter L. 1 — 2 — 18, Misgjerningssagers og Contracts-Værneting efter Artl. 19, vedtaget Værneting efter Artl. 20, og Administrationsværneting efter Artl. 21 *). Det Ovenanførte bekræftes ved Pl. 30 Novbr. 1821, der som en Undtagelse fra den almindelige Regel indeholder, at Arrest paa en Udlændings Person eller Gods kan bevirke en Forandring af det Værneting, hvorved Udlændingen ellers skulde have været sagsøgt, men dog erklærer dette forum arresti for uanvendeligt, naar Sagen allerede efter sin særdeles Beskaffenhed henhører under nogen anden Ret her i Riget; jfr. ovenfor §. 222 No. 2 og herefter §. 235.

Vi kunne saaledes ikke tiltræde den Mening, at der ogsaa ved Arrest paa en Indlændings Per-

*) Arrester i Søretssager blive derfor ogsaa her i Kjøbenhavn at forfølge ved Søretten; see C. Skr. 10 Mai 1796. I nogle af de ovennævnte Tilfælde er iøvrigt Sagens Anlæggelse ved en anden Domstol, end Debitors almindelige Værneting, ikkun en Ret for Creditor, ikke noget som Debitor kan fordre at skulle skee.

son i en anden Jurisdiction, end den hvori han har sit Hjem, skulde begrundes et særeget forum arresti; jfr. Dreier l. c. S. 179-180. Vel kunde det synes at Bestemmelserne i Pl. 28 Octbr. 1791 §. 6 og 15 Mai 1839 §. 1 om, at Forbud der nedlægges imod Reisepas skal forfølges ved Gjæsteretten, afgive en temmelig stærk Analogi for hin Mening, forudsat at det virkelig maa ansees som disse Lovbuds Mening, at Forfølgningen altid skal skee ved Gjæsteretten paa det Sted, hvor Forbudet er nedlagt; thi herunder vil da ogsaa være indbefattet det Tilfælde, at den, imod hvis Bortreise Forbudet er nedlagt, kun har temporært Ophold i Jurisdictionen, og den Tvang, der ved dette Forbud bevirkes for ham, er ganske at paralellisere med en Arrest under den mildere Form af samme, som Loven modsatte egentlig Fængsling; jfr. Colleg. Tid. 1839 S. 458. Men foruden at de cit. Placater ikke indeholde en udtrykkelig Bestemmelse om, at Forfølgningen altid skal skee, hvor Forbudet er nedlagt *), kan der dog i alt Fald ikke fra denne i nyere Tider, under ganske andre Forhold end de der fandt Sted paa Lovens Tid, givne og paa særegne Grunde byggede Forskrift, ikke drages nogen sikker Slutning med Hensyn til Forfølgningen af en egentlig Arrest. Var hin Mening rigtig vilde Pl. 30 Novbr. 1821, forsaavidt den angaaer Arrest paa en Udlændings Person, heller ikke

*) Dette vil nærmere være at undersøge i det Følgende under Materien om Forbud.

indeholde nogen Afvigelse fra den almindelige Regel om Værnetinget for en Arrestforfølgningssag, saaledes som dette dog i Placaten og dens Motiver tydeligen synes forudsat at være Tilfældet; jfr. C. Skr. 11 Juni 1822 og 28 Juni 1828.

Mere tvivlsomt forekommer os det Spørgsmaal, om der i de Tilfælde, hvor Hovedsagen ifølge det Ovenanførte ikke bliver at paatale i den Jurisdiction, hvor Arresten er iværksat, men ved en Ret udenfor Jurisdictionen, bør iværksættes en dobbelt Forfølgning af Arresten, nemlig dels med Hensyn til Hovedsagens Realitet ved den Ret, hvorunder samme henhører, hvilket man har kaldet Arrestens Forfølgning quoad realia, og dels med Hensyn til de øvrige Forhold, der have Indflydelse paa Arrestforretningens Lovlighed, ved Domstolen i den Jurisdiction, hvor Arresten er iværksat, hvilket man har kaldet dens Forfølgning quoad formalia. Saafremt man bifalder deres Mening, som holde for, at Arrestforfølgningssagen kan omfatte en yderligere Procedure og Paakjendelse af alt muligt, der kan have Indflydelse paa Arrestens Lovlighed, navnligen altsaa ogsaa gaae ud paa en Censur af Fogedens formelle og administrative Fremgangsmaade, synes en saadan Deling ligefrem at være grundet i Forholdets Natur; thi ligesom Debitor ikke bør drages fra sit Værneting eller Creditor nødes til at paatale sin Ret ved en anden Domstol, end den hvorved dette ellers kunde skee, fordi der er foretaget Arrest i Sagen, saa-

ledes er det vistnok ligesaa billigt, at Fogeden, saafremt en anden Ret i første Instants skal kunne paadømme hans Forhold under Arrestforretningen, heller ikke nødes til at forsvare sig udenfor den Jurisdiction, hvor Arresten er iværksat. Om man tillige antager, at Fogeden kan i første Instants dømmes til at udrede Erstatning for Arresten, hvis den befindes ulovlig, eller benegter dette*), kan ikke gjøre nogen væsentlig Forandring i det Ovenanførte; thi Fogeden kan dog i alle Tilfælde have en betydelig moralsk Interesse i at forsvare sin Fremfærd ved den Ret, der skal være berettiget til at censurere samme**). Men ogsaa med Hensyn til den Arresteredes Interesse, synes en saadan Deling af Arrestforfølgningssagen ikke at have lidet for sig. Arrestforretningen er nemlig et nyt, udenfor det oprindelige Mellemværende imellem ham og Arrestimpetranten liggende Factum, der efter sin Natur muligen indeholder en Forurettelse og Fornærmelse imod ham, og Justificationssagen, som Impetranten er pligtig at anlægge, skal netop give den Arresterede Leilighed til at faae det oplyst, at Arresten er af saadan ulovlig Beskaffenhed og at den som Følge heraf bør ophæves. Forsaavidt nu Arrestens Lovlighed afhænger af dens For-

*) See om dette Spørgsmaal i det Følgende §. 240.

**) Saaledes skal ogsaa den Dommer, hvis Dom eller Behandling appelleres, i Almindelighed altid stævnes af Appellanten, endskjønt denne ikke agter at drage Dommeren til noget personligt Ansvar ved Overretten.

hold til Hovedsagen, maa han vistnok finde sig i, at Bedømmelsen deraf udsættes indtil Hovedsagen kan paadømmes; men med Hensyn til de øvrige Omstændigheder, der betinge Arrestens Lovlighed, og som uafhængigen af Hovedsagen kunne bedømmes, synes han efter Lovgivningens Grundsætninger, jfr. L. 1—2—19, Frd. 1 Febr. 1797 §. 118, Frd. 2 Juni 1830 §. 6, at burde have Adgang til paa det Sted, hvor det omhandlede Factum er udført imod ham, strax at kunne faae dets Lovlighed afgjort, hvorved han muligen vil kunne erholde Arresten hævet meget tidligere, end han kunde opnaae dette, hvis dens Lovlighed i det Hele skulde paadømmes med Hovedsagen. Det Ovenanførte gjelder endelig endnu mere med Hensyn til tredie Mand, som paastaaer at hans Ret ved Arresten er bleven krænket, og hvem det dog ikke billigen kan paalægges at udføre denne sin Ret under Justificationssagen paa et fremmed Sted, eller vente med at faae den afgjort indtil Hovedsagen imellem Parterne kan paakjendes. At en Deling af Justificationssagen heller ikke er ubekjendt i den tydske Proces, navnligen efter den i Hertugdømmerne gjeldende Lovgivning, er ovenfor bemærket.

De ovenanførte Grunde for en Deling af Forfølgningssagen bortfalde imidlertid for en stor Del, naar Gjenstanden for denne Sag indskrænkes saaledes, som dette efter vor Mening bør skee. Med Hensyn til Fogeden kan da ingen saadan Deling være nødvendig; thi Dommeren i Forfølgningssagen har da, foruden

selve Hovedsagen, blot at paakjende enkelte Arresten iøvrigt vedkommende Momenter, som enten Fogeden slet ikke virkeligen har paakjendt, men netop ladet henstaae uafgjorte, eller som han i alt Fald kun var berettiget til at afgjøre ved et foreløbigt Skjøn, og den endelige Paakjendelse under Forfølgningssagen kan da finde Sted uden at censurere og underkjende Fogedens Decreter. Med Hensyn til den Arresterede og til tredie Mand kan det derimod ikke siges, at Grunden til en Deling af Forfølgningssagen derved hæves; men der blive dog, forsaavidt den Arresterede angaaer, meget færre Tilfælde tilbage, hvori han kan have nogen virkelig Interesse i, at faae de Arrestens Lovlighed betingende Momenter, som af en Domstol i første Instants kunne paakjendes, afgjorte tidligere end dette kan skee i Forening med den egentlige Hovedsag, hvortil kommer, at Arrestabiliteten, som ovenomhandlet, ofte saaledes afhænger af Hovedsagens Realitet, at den ikke kan paakjendes uden i Forbindelse med denne. Ønsker den Arresterede ikke at et saadant Spørgsmaal skal henstaae uafgjort indtil Hovedsagen kan paadømmes, vil han ordentligvis kunne bevirke en særskilt Afgjørelse af samme ved strax at appellere Arrestforretningen til høiere Ret, paa samme Maade, som han efter vor Mening er nødsaget til at gaae frem, naar han antager, at Fogeden har forseet sig ved den formelle eller administrative Behandling.

I Loven findes vel intet foreskrevet om en saadan Deling af Forfølgningssagen, som den ovenomhandlede; men dette kan ingenlunde være afgjørende imod samme, da Loven overhovedet aldeles intet særligen har bestemt om Værnetinget for Arrestens Forfølgning, og man altsaa er henvist til at ordne dette hele Forhold saaledes som Sagens Natur og Lovgivningens Grundsætninger fordre; jfr. Pl. 30 Novbr. 1821, der ligefrem gaaer ud fra denne Forudsætning. Derimod opkom en særskilt Forfølgning af Arresten quoad formalia og quoad realia i Praxis i Begyndelsen af det forrige Aarhundrede *), hvilken Praxis imidlertid flere indsigtsfulde Lovkyndige i høi Grad have misbilliget **). Vel er det nu troligt, at man i Praxis har drevet nogen Misbrug med denne Forfølgning quoad formalia; men iøvrigt synes den udtalte Misbilligelse at grunde sig paa Misforstaaelser og en mindre rigtig Opfatning af det hele Forhold ***). Naar det saaledes af Stampe

*) Jfr. Stampes Erkl. II. S. 86 (fra Aaret 1757): "denne Praxis, som vel ikke er meget over 20 Aar "gammel.

**) Stampe l. c. S. 81 ff., Ørsted Ark. f. Retsvid. II. S. 90-91, Dreier l. c. S. 176-179; jfr. derimod Kall l. c. S. 220.

***) Allerede Stampe l. c. S. 81 har imod Arrestens Materialia ɔ: at Creditor virkelig har en Fordring som er forfalden til Betaling, som Formalia ikkun sat: "de i Loven ved Arrester foreskrevne Formaliteter, som dog hos os ere saare faa, og let ved en-

indvendes, at de Domme, der stadfæstede Arrest quoad formalia, blot indeholdt, at Arrestimpetranten i rette Tid havde paastævnet eller forfulgt Sagen, da kan dette i Almindelighed taget være aldeles i sin Orden. Hvad Arrestimpetranten, under Forudsætning af at der paaligger ham en særskilt Forfølgning quoad formalia, hos os kan have at gjøre, er nemlig alene det, strax at paastævne denne Forfølgning i den Jurisdiction, hvor Arresten er iværksat, for derved at give den Arresterede eller Trediemand Leilighed til at fremkomme med de Erindringer imod Arresten, som kunne være Gjenstand for Paadømmelse under denne Sag; men naar da, som hyppigt vil være Tilfældet, ingen Erindring af denne Art fremsættes, vil Stadfæstelsen quoad formalia alene kunne støttes paa det positive Moment, at denne Forfølgning er betimelig iværksat, i Forbindelse med det negative, at den Arresterede ingen Indsigelse har

hver Arrest kunne iagttages," og har saaledes overseet de øvrige vigtige Arrestens Lovlighed betingende Momenter, der efter vor Mening netop maatte være Gjenstand for den saakaldte Forfølgning quoad formalia, saafremt denne overhovedet skal admitteres. Men Ørsted l. c. har endog, imod Realiteten, som Formalitet alene sat dette "at Arresten, efterat den er iværksat, strax paaklages og paatales," og den sig hertil sluttende Argumentation kan da naturligvis ikke træffe Sagen, opfattet paa den ovenanførte og, som vi troe, rigtigere Maade.

fremført imod samme, jfr. Jur. Tidsskr. X. a. S. 65. Saafremt derimod den Arresterede har havt deslige Indsigelser at fremsætte, har man udentvivl i Praxis ikke udelukket ham fra at erholde dem afgjorte under denne Deel af Forfølgningen *). At fremdeles Arresten, efterat den er stadfæstet quoad formalia, dog ligefuldt ved den anden Dom kan kjendes ulovlig, kan ingenlunde, som Stampe mener, vise, at der under hin Sag ikke spørges om Arresten er lovlig, og at Dommen i samme er et blot Spilfægteri, da saadant er noget der ganske naturligen følger af de tvende Forfølgningssagers indbyrdes Forhold og aldeles intet Modsigende indeholder. Derimod kunde det vistnok ikke billiges, naar man jævnlig i Praxis ansaae L. 1—21—20 fyldestgjort ved den blotte Forfølgning quoad formalia, medens man lod selve Hovedsagen, paa hvilken dog Arrestens Lovlighed væsentligst beroer, henligge upaatalt, og paa en saadan Stadfæstelsesdom quoad formalia endog grundede en Paastand om Præference fremfor andre Creditorer efter Frd. 28 Octbr. 1702 §. 2. Forsaavidt det ansees nødvendigt eller rigtigt at dele Forfølgningssagen paa den omhandlede Maade, følger det

*) See t. Ex. en Gjesteretsdom i Nyt jur. Ark. VIII. S. 30-38, der endog under en saadan Forfølgning quoad formalia har taget Mere under Paakjendelse, end der i ethvert Tilfælde synes at kunne indrømmes, nemlig selve Hovedsagen, saavidt det var nødvendigt til at afgjøre Arrestati Contrasøgsmaal til Reparation; see herefter §. 240.

nemlig ligefrem af den Hensigt, hvori Forskriften om den uopholdelige Paatale i L. 1—21—20 er givet, at denne Forskrift maa iagttages med Hensyn til begge Sagerne, saafremt Arresten skal ansees som lovligen forfulgt, hvilket ogsaa Domstolene forlængst have erkjendt *).

I den nuværende Praxis synes man vel jevnligen endnu at anvende en særskilt Forfølgning quoad formalia, naar Arresten er iværksat udenfor den Jurisdiction, hvor Hovedsagen skal anlægges, og der negtes da ikke af Retten den forlangte Stadfæstelsesdom, naar ellers intet derfor er til Hinder; jfr. foruden de flere i det Foregaaende anførte Domme ogsaa Jur. Tidsskr. XX. S. 66-67; men denne Forfølgning antages dog næppe strengt taget at være nødvendig. Det kunde vel synes at samme nu havde erholdt en speciel Lovhjemmel ved Pl. 30 Novbr. 1821, hvilken naar Arrest er skeet paa en Udlændings Person og Gods, undtagelsesvis bestemmer, at i dette Tilfælde skal Arresten "i eet og Alt" forfølges ved det ordinære Værneting paa det Sted, hvor Arresten er gjort. Disse Udtryk ere nu vistnok foranledigede ved et Hensyn til den omhandlede Praxis, undertiden at dele Forfølgningssagen; men efter den hele Tankegang i

*) See en Landstingsdom af 1797 i Themis II. S. 226-227 sammenholdt med Høiesteretsdommen af 1798, ibid.. III. S. 220; Ark. f. Retsvid. II. S. 89-90. Jfr. dog Ark. f. Retsv. I. S. 304-305.

Placatens Motiver er det dog ikke antageligt, at de just sigte til at billige samme; jfr. Colleg. Tid. f. 1821 S. 780 ff.

Der kan fremdeles spørges om, hvorledes der skal forholdes med Forfølgningen af en Arrest, naar den Paagjeldendes Bo er taget under Skiftebehandling. Spørgsmaalet kan ikke opstaae, naar egentligt Opbud finder Sted; thi paa den ene Side kan der ikke skee Arrest efterat Opbudet er iværksat, og paa den anden Side kan den, hos hvem Arrest allerede er foretaget, ikke opbyde sit Gods, 5—3—18. Naar Dødsfald foranlediger Skifteholdt, efterat Arresten er iværksat, bortfalder ikke blot Spørgsmaalet om Forfølgning af en personlig Arrest, men det kan ordentligvis heller ikke længere have nogen Interesse for Impetranten at erholde Arresten stadfæstet, forsaavidt den er iværksat paa Gods, da ingen Præference derved kan erhverves. Er Dødsfaldet allerede indtruffet og Boet overtaget af Skifteretten førend Forfølgningssagen er bleven anhængiggjort, maa vel endog Forfølgningen bortfalde, da Creditor nu ikke længere kan erhverve Dom for sin Fordring*); men er Forfølgningssagen allerede tidligere anhængiggjort, kan den fortsættes og Dom er-

*) Jfr. Jur. Tidsskr. XXVIII. S. 85 ff. En ældre Hof- og Stadsrets Dom har dog i et saadant Tilfælde stadfæstet Arresten quoad formalia, men iøvrigt afviist Sagen, "da Gjelden maatte søges i Boet," Jurid. Maanedstid. f. 1802, II. S. 144.

hverves paa sædvanlig Maade*). Er det endelig Fallitbehandling der er indtraadt, efter at der er iværksat Arrest paa Debitors Gods, kan vel Arrestens Opretholdelse ved Forfølgning i Almindelighed ligesaalidet have nogen Interesse, som i det nysomhandlede Tilfælde; men den har dog i alle Tilfælde ingen Vanskelighed, da intet er til Hinder for ved Retten at erhverve Dom over den, hvis Bo er under Fallitbehandling**). Er det derimod personel Arrest, der er paalagt Debitor enten før eller efter Fallittens Udbrud er Arrestens behørige Justification paa sædvanlig Maade ved den almindelige Ret endog nødvendig, da en Anmeldelse af Fordringen i Skifteretten, hvis Jurisdiction blot strækker sig til Boets Deling, men ikke til at paakjende en Arrestforretnings Lovlighed, ingenlunde kan træde istedet for den befalede Forfølgning, og Skifteretten endog ex officio maa afvise en Paastand om Arrestforrestningens Stadfæstelse; jfr. Nyt Ark. f. Lov og Ret S. 173-174 og Ussings Bibl. I. S. 365 ff.

Endelig vil det her passende kunne omhandles, hvorvidt det er nødvendigt, at Fogeden, som har iværksat Arresten, og tillige som Dommer beklæder den Ret,

*) Hansens Bidrag I. S. 231. Jfr. en Dom i en saadan temmelig forviklet Arrestsag i Juridisk Tidsskrift XXXVI. S. 38 ff., samt en sig til denne Dom sluttende Fogedforretning, som er trykt i Jur. Ugeskrift I. S. 862 ff.

**) Jfr. Jur. Tidsskr. IV. a. S. 139 ff., XXI. S. 43 ff. XXIV. S. 82 ff. Hansens Bidrag I. S. 255.

ved hvilken den skal forfølges, viger sit Sæde under Forfølgningssagen. For rigtigen at kunne besvare dette, maa man for det første være paa det Rene med, om man vil antage eller forkaste den Lære, at Fogeden ved at iværksætte Arrest eo ipso gjør sig til personlig Meddebitor til den Arresterede for den Erstatning, som kan tilkomme denne, saafremt Arresten skulde befindes ulovlig; jfr. ovenfor §. 220. Ifølge denne Lære maa nemlig Arrestforfølgningssagen upaatvivlelig betragtes som Fogedens egen Sag, idet Arrestens Stadfæstelse fritager ham for et Ansvar, og dens Ophævelse som ulovlig ligefrem begrunder et saadant for ham *), og det vil da ogsaa efter L. 1—5—6 være nødvendigt, at han viger sit Sæde, om endog ingen af Parterne forlange saadant, og i manglende Fald vil den af af ham afsagte Dom kunne annulleres af vedkommende Overret; jfr. Hansens Bidrag til Civilprocessen I. S. 140.

*) Om man under den samme Sag kan erholde Dom over Fogeden til at udrede den Erstatning, som han efter hin Lære eo ipso ved den ulovlig befundne Arrest har paadraget sig, kan aabenbart intet gjøre til Sagen, saaledes som det antages af Dreier l. c. S. 217-218. Forholdet er ikke anderledes end om man ellers vilde tilstede nogen som Dommer at paakjende Lovligheden af en Handling, som han i Forening med en anden Mand havde foretaget sig, fordi det for Øieblikket kun var denne sidste, men ikke Dommeren, der blev sagsøgt af den der fandt sig krænket ved hin Handling.

Forkaster man derimod med os hin Lære, kan det Almindelighed ikke være nødvendigt, at Fogeden i Forfølgningssagen skal vige sit Sæde som Dommer, forudsat naturligvis, at ellers ingen særegen Omstændighed existerer, som ogsaa i andre Sager maatte have denne Følge, og dette er udentvivl ogsaa den med Hensyn til dette Punkt i Praxis herskende Anskuelse. I Forhold til Arrestimpetranten kan der naturligvis intet være til Hinder for, at Fogeden beklæder Dommersædet, da Forfølgningssagen, saaledes som af den foregaaende Udvikling vil skjønnes, ingenlunde er at betragte som en Paaklage eller Paaanke af Arresten fra Impetrantens Side, i det denne naturligvis ikke paaklager, hvad Fogeden efter hans eget Forlangende har iværksat, men meget mere procederer til at erholde det stadfæstet. Med Hensyn dernæst til den Arresterede kan en saadan Nødvendighed, som ovennævnt, heller ikke ligefrem existere; thi det er meget muligt, og vel endog hyppigen Tilfældet, at den Arresterede, endskjønt han paastaaer Arrestens Ulovlighed, dog intet har at klage over Fogedens Fremgangsmaade, i det han selv maa erkjende, at Fogeden ifølge de paa den Tid forhaanden værende Omstændigheder ikke lovligen kunde negte, paa Reqvirentens An- og Tilsvar, at anvende dette Tvangsmiddel paa den Maade som skeet er; og der er heller ikke i sig selv noget Modsigende i, at en Dommer, efterat Sagen er bleven behørigen oplyst og forhandlet af Parterne, ophæver den Arrest han selv som Foged har

iværksat paa en Tid, da Sagen ikke endnu var saaledes oplyst. Det maa saaledes beroe paa de concrete Omstændigheder i de enkelte Tilfælde, om der kan være Grund til at fordre, at Fogeden skal vige Dommersædet. Ved Afgjørelsen heraf kan det imidlertid ikke være uden vigtig Indflydelse, hvilken Anskuelse man følger i Henseende til Forfølgningssagens Omfang; jfr. ovenfor §. 232. Saafremt denne nemlig ogsaa kan omfatte Arrestforretningens egentlige Formalitet og Fogedens administrative Decreter vil det naturligvis hyppigere kunne blive nødvendigt, at Fogeden viger sit Sæde som Dommer; thi om det end ikke antages, at Fogeden ved sit Decret havde forseet sig saaledes, at der kunde paalægges ham noget personligt Ansvar, vilde det dog være saavel stridende imod den Arresteredes Ret til at erholde Fogedens Afgjørelse yderligere paakjendt og eventualiter forandret under Arrestforfølgningssagen, som i sig selv urimeligt, at samme Mand skulde censurere, hvad han som Foged selv havde foretaget sig, jfr. Jur. Ark. XXIV. S. 76, Jur. Tidsskr. XXI. S. 120. Indskrænkes derimod Justificationssagen i det Væsentlige til en Forhandling af Hovedsagen og af de enkelte øvrige Momenter, som enten slet ikke ere paakjendte under Fogedforretningen, fordi der da manglede tilstrækkelig Oplysning om samme, eller som i alt Fald dog kun foreløbigen ere afgjorte, vil der meget sjeldnere kunne være noget imod, at Fogeden som Dommer behandler Forfølgningssagen. Dette synes imidlertid for

det første at kunne fordres i de Tilfælde, hvor Fogeden under Arrestforretningen har yttret sin bestemte Mening om et vist Punct, som den Arresterede er berettiget til, uden Hensyn til hvad Fogeden derom har statueret, at erholde endeligen paakjendt under Forfølgningssagen, saasom naar Fogeden har erklæret, at han ansaae Reqvirentens Ret for saa aabenbar velgrundet, at han ikke fandt sig pligtig til at affordre ham nogen Sikkerhedsstillelse, eller naar han i et Tilfælde, hvor det factiske Forhold var tilstrækkelig oplyst, har erklæret at dette ikke henhørte under nogen Lov om Fritagelse for Arrest (forudsat at Fogedens Decret i dette Tilfælde kan forandres af en Ret i første Instants, jfr. §. 232), men den Arresterede netop fordi han negter Reqvirentens Ret i Hovedsagen eller Arrestabiliteten procederer under Forfølgningssagen til at erholde Arresten ophævet. Dernæst maa Fogeden udentvivl være pligtig at vige Dommersædet i de Tilfælde, hvor han efter den Arresteredes Mening i den Grad har forseet sig under Arrestforretningen, at den Arresterede har fundet sig foranlediget til at indstævne ham for høiere Ret for at drage ham til personligt Ansvar; thi om end det Forhold, hvorved Fogeden skal have forseet sig, ikke bliver Gjenstand for nogen videre Paakjendelse under Forfølgningssagen eller kan have Indflydelse paa denne, maa Fogeden dog herved ansees saaledes interesseret i det hele Anliggende, at han ikke passende kan fungere som Dommer i samme.

§. 235.

4) Om Værnetinget, naar der er foretaget Arrest paa en Udlændings Person eller Gods, og de øvrige i Forbindelse hermed staaende særegne Regler.

Det er allerede ovenfor i §. 222 bemærket, hvorledes Pl. 30 Novbr. 1821 ved en authentisk Fortolkning af Loven har afgjort, at et særeget forum arresti finder Sted i de Tilfælde, hvor nogen har erhvervet Arrest paa en Udlændings Person eller Gods her i Riget *).

Et saadant forum arresti kan vel ogsaa for Indlændinger siges at finde Sted, forsaavidt det, som ovenomhandlet, antages, at en særskilt Forfølgning af Arresten quoad formalia i visse Tilfælde bør skee i den Jurisdiction hvor Arresten er iværksat; men hint forum arresti for Udlændinger strækker sig meget videre, da det ogsaa gjelder for selve Hovedsagen, hvorhos ogsaa visse andre eiendommelige Reglers Anvendelse hermed staaer i Forbindelse.

Med Hensyn til Betingelserne for at den ovennævnte vigtige Lov overhovedet kan komme til Anvendelse, vil det først fornemmelig være at afgjøre, hvo

*) Placaten er gjort gjeldende paa Island og Færøerne ved Circ. 20 April 1822, og i Vestindien ved Resc. 30 Mai 1823.

der i dette Tilfælde retteligen kan ansees som Udlænding. Hertil kan det ikke ligefrem ansees som nok, at Personen ikke er hjemmehørende i det egentlige Kongerige Danmark, naar han dog har sit Hjem eller Værneting noget andet Sted i den danske Stat; thi ligesom den, der er i dette Tilfælde, i Almindelighed heller ikke i andre Retsforhold kan betragtes og behandles her som Udlænding, saaledes ville ogsaa de Grunde hvorpaa Placaten er bygget, ofte ligefrem bortfalde naar den Paagjeldende kan søges andetsteds ved en Domstol i Kongens Lande; see C. Skr. 28 Juni 1828, som antager, "at naar den Paagjeldende har et Værneting enten paa Colonierne eller andetsteds i Kongens Rige og Lande, er Placaten efter sin ratio uanvendelig, da det ved samme anordnede forum arresti kun subsidiært er indført imod den, der ellers intet Værneting har i Staten." Rigtigheden heraf maa nu ogsaa utvivlsomt indrømmes, naar den, hvis Gods eller Person arresteres her, er som anført hjemmehørende i Colonierne eller paa Island eller Færøerne, hvor i alt Væsentligt den samme Lovgivning og Retsforfatning som den herværende er bleven indført, eller omvendt naar nogen arresteres paa hine Steder, som er hjemmehørende her. Men derimod er Sagen meget tvivlsom med Hensyn til dem, der ere hjemmehørende i Slesvig og de tvende med Danmark forenede tydske Hertugdømmer. Vel kunne Indvaanerne fra disse Lande ingenlunde i Reglen be-

tragtes her som Udlændinger *), og de Motiver, der have fremkaldt Placaten, kunne heller ikke siges i deres fulde Udstrækning at være tilstede, naar den, hvis Person eller Gods her arresteres, har sit Værneting hvorved han kan søges i Hertugdømmerne **); men ifølge disses fra den danske meget afvigende Lovgivning og Retsforfatning synes dog hine Grunde i det Væsentlige at være anvendelige i dette Tilfælde ***), hvortil kommer, at man vistnok i Hertugdømmerne, naar der sammesteds foretages Arrest paa en i Kongeriget hjemmehørende Mand eller hans Gods, behandler Sagen som om Arresten var erhvervet over en Udlænding ****). —

*) Jfr. Resc. 20 Octbr. 1758, Anord. 15 Jan. 1776, Pl. 19 April 1805, Patent 9 Septbr. 1806, Frd. 9 Juni 1819 §. 1, Frd. 27 Aug. 1824 Præmisf., med mange flere Lovbud.

**) Jfr. Ørsteds Eunomia IV. S. 159-160.

***) Jfr. Coll. Tid. 1821 S. 775 ff. med Eunomia IV. S. 145 og S. 147. En Gjæsteretsdom af 1811 i Nyt jur. Ark. VIII. S. 31 afgiver dog Exempel paa, at en paa en Mand fra det Slesvigske her iværksat Arrest blot blev forfulgt her qvoad formalia, og altsaa Hovedsagen selv paatalt paa hans Hjemsted.

****) Dette vil beroe paa hvad man forstaaer ved "die Unterthanen," som flere Gange nævnes i den ovenfor §. 232 anførte Frd. for Hertugdømmerne af 13 Novbr. 1782, imod hvilke Realarrest ikke skal begrunde forum arresti, om nemlig derved sigtes til Kongens eller de danske Undersaater i Almindelighed, eller blot til Undersaaterne i Hertugdømmerne. Det første synes man at have forudsat i Colleg. Tid. f.

Som Udlænding maa endvidere den ansees, der vel tidligere har havt sit Hjem heri Landet, men har forladt samme for at nedsætte sig andetsteds, jfr. C. Skr. 28 Juni 1828*); og Placaten kunde maaskee ogsaa forhen anvendes imod den, om hvem det egentlig ikke var oplyst, at han havde expatrieret sig, men som i saa lang Tid var forsvunden, at der intet Værneting var, ved hvilket i Medhold af den almindelige Lovgivning Forfølgningen af den paa hans efterladte Gods iværksatte Arrest kunde anlægges; jfr. Hansens Bidrag I. S. 242-243; men nu maa der med Hensyn til en saadan forsvunden Person forholdes efter Frd. 11 Septbr. 1836 §. 6 jfr. §. 7.

Fremdeles er Placaten ikke blot anvendelig, naar det er en dansk Undersaat, som her har erhvervet Arrest paa en Udlændings Person og Gods, men ogsaa

1821 S. 790; men det sidste antages udentvivl i Hertugdømmerne; jfr. Falcks Handbuch III. S. 172 sammenholdt med I. 151-152, og Abhandlungen aus den Schleswig-Holstein. Anzeigen V. S. 223.

*) Naar det derimod i C. Skr. 11 Octbr. 1823 hedder: "at der i Almindelighed intet kan være imod, at der forholdes paa samme Maade imod de af Rigets Undersaatter, der opholde sig i fremmede Lande," kan herved ingenlunde menes, at Placaten her kunde anvendes imod slige temporært fraværende Undersaater, men kun at der paa det fremmede Sted kan forholdes imod dem paa samme Maade, som der her kan forholdes imod en Udlænding; jfr. C. Skr. 11 Juni 1822 (S. 175).

naar saadan Arrest er erhvervet af en anden Udlænding. Dette forudsættes udtrykkeligen i Placatens Motiver, Colleg. Tid. f. 1821 S. 785, og er antaget ved flere Domme, nævnlig ved Høiesteretsdom af 25 Juni 1833; see Jur. Tidsskr. XX. S. 66 og XXIX. S. 21 ff. Det er saaledes heller ingenlunde nødvendigt, at den Fordring, for hvilken Arresten iværksættes, er contraheret her i Landet, eller bestemt til at skulle opfyldes her, jfr. C. Skr. 11 Juni 1822 (S. 173) og 27 Septbr. 1823, men den i Medhold af Lovene*) iværksatte Arrest bevirker netop, at man erholder en Ret til her at sagsøge den Paagjeldende og gjøre sig betalt af det her arresterede Gods.

For de Tilfælde, hvor der saaledes er foretaget Arrest her paa en Udlændings Person eller Gods, bestemmer den tilmeldte Placat, at

"Sagen skal i eet og alt forfølges ved det ordinære Værneting paa det Sted, hvor Arresten er gjort; og forsaavidt denne maatte være iværksat i Effecter, som en Udlænding maatte besidde under forskjellige Juris-

*) Der maa naturligvis altsaa ikke være nogen folkeretlig eller tractatmæssig Bestemmelse eller anden særegen Forskrift til Hinder for at erhverve Arresten; jfr. ovenfor §. 222 No. 1 og 2 og §. 224 No. 8, samt C. Skr. 18 April 1815. At et Skib har søgt Nødhavn her kan ikke være til Hinder for at det arresteres og at Pl. af 1821 anvendes med Hensyn til samme, Jur. Ugeskr. II. S. 640.

"dictioner her i Riget, da ved den, hvor Arresten først er foretaget, med mindre Sagen efter sin særdeles Beskaffenhed maatte henhøre under nogen anden Ret her i Riget."

Udtrykket "det ordinære Værneting" kan naturligvis ikke antages at skulle udelukke Sagens Behandling gjæsteretsviis, forsaavidt denne iøvrigt ved Lovgivningen er hjemlet; jfr. ovenfor §. 182 b. Den speciellere Regel for det Tilfælde, at Arresten er iværksat i flere Jurisdictioner, sigter efter Ordene blot til reel Arrest, og kan udentvivl ikke følges, naar der først er foretaget Arrest paa en Udlændings Effecter i een Jurisdiction, og hans Person derefter arresteres i en anden, hvorimod vel i det omvendte Tilfælde en lige Regel kan anvendes. Undtagelsen i sidste Pasus sigter udentvivl fornemmelig til de Tilfælde, hvor Sagen ifølge særegne Omstændigheder, uden Hensyn til den iværksatte Arrest, kunde have været anlagt imod Udlændingen ved en Domstol her i Riget, saasom efter L. 1—2—19, 20 m. fl., jfr. C. Sk. 27 Septbr. 1823; skjøndt derved maaskee tillige er tænkt paa de særegne Retter her i Kjøbenhavn, Gjeldscommissionen, Gjæsteretten og Søretten, som ere organiserede for Behandlingen af visse Sager.

Fremdeles bestemmer Placaten:

"Dersom den Paagjeldende ikke personlig opholder sig her i Riget, eller har nogen anden "Mandatarius, end Godsets Ihændeha-

"ver, vil Arrestens Forfølgning kunne skee efter "Stævning til denne."

Naar Udlændingen vel har havt en Mandatarius her i Landet, men saadant ikke kunde være Arrestimpetranten bekjendt, maa den imod Godsets Besidder iværksatte Forfølgning ansees som lovlig, Juridisk Tidsskr. XXI. S. 34 ff. At Arrestens Forfølgning kan skee "efter Stævning til Godsets Ihændehaver," synes efter Forbindelsen med det Foregaaende ikke at skulle betyde, at den imod Udlændingen selv udtagne Stævning blot kan forkyndes for Ihændehaveren, men at denne sidste selv kan stævnes paa Udlændingens Vegne, hvilket dog vistnok rigtigst bør skee paa den Maade, at han blot stævnes til at høre Udlændingen taale Dom efter Citantens Paastand, ikke til selv at lide Dom som egentlig Mandatarius; jfr. om Forskjellen imellem disse Forhold den ordinære Procesmaade §. 9. Dette synes dog ikke fulgt i Praxis, hvor man som oftest stævner Ihændehaveren alene; jfr. nærmere nedenfor. Af Placatens Forskrift følger utvivlsomt, at den indstævnte Ihændehaver paa en vis Maade maa betragtes som Udlændingens Befuldmægtigede, og i Særdeleshed maa det saaledes antages, at naar han har givet Møde under Sagen, men ikke fremsat nogen Indsigelse imod Citantens Paastand, kan Sagen ikke af Retten blive at paadømme efter de fremlagte Breve og Bevisligheder som om Ingen var mødt, jfr. Jur. Tidsskr. XXXVI. S. 149 ff.; men paa den anden

Side kan det dog ikke antages, at det denne nødvendige Mandatarius har foretaget sig skulde være bindende for Udlændingen, naar denne har været uvidende om Arresten og den anlagte Sag, paa samme Maade, som om det var skeet efter virkelig Fuldmagt fra hans Side. Det er saaledes antaget, at den Omstændighed, at Besidderen af de arresterede Midler allerede frivillig har opfyldt Dommen, ikke kan betage Udlændingen sin Ret til at paaanke denne, samt at han under Appellationsprocessen maa være berettiget til at benytte Indsigelser og Beviisligheder, som ikke vare fremkomne under Proceduren i første Instants; Jur. Tidsskr. XX. S. 31 ff. og XXI. S. 34 ff. I Lighed hermed synes det da ogsaa at maatte antages, at naar Udlændingen under Arrestforfølgningssagens Drift selv eller ved en virkelig Fuldmægtig indtræder i Sagen, kan han ikke ligefrem være bunden ved hvad der tidligere er foretaget i denne, men maa kunne benytte nye Indsigelser, i det Forholdet maa betragtes paa samme Maade, som om Indsigelsen nu først var kommen til Sagsøgtes Kundskab; jfr. den ordinære Procesmaade §. 43. Det er iøvrigt tvivlsomt, om den ovenomhandlede Forskrift, at Godsets Ihændehaver under Processen kan behandles som Udlændingens Befuldmægtigede, ligefrem kan anvendes med Hensyn til enhversomhelst Besidder, eller om den ikke bør indskrænkes til den, der besidder ifølge en Overdragelse eller Anmodning af Udlændingen, saa at han staaer i en Forbindelse med denne, ifølge hvilken det kan

ventes, at han snarest muligt vil underrette ham om den iværksatte Arrest og iøvrigt varetage hans Tarv paa bedste Maade, hvorved altsaa den vilde udelukkes, der kun paa en i Forhold til Udlændingen tilfældig Maade var kommen i Besiddelse af hans Gods, t. Ex. Skifteretten der behandler et Bo, hvori der er tilfaldet Udlændingen en Arv, paa hvilken der lægges Arrest; jfr. Jur. Tidsskr. XXIX. S. 25. Naturligviis vilde dog heraf kun følge, at Udlændingen i et saadant Tilfælde selv maatte stævnes, ikke at Placatens Forskrifter iøvrigt bleve uanvendelige; men Udtrykket "Ihændehaver," der indbefatter enhversomhelst Besidder, hentyder ikke paa, at der skal gjøres en saadan Distinction, der ogsaa i høi Grad vilde kunne hindre det med Placaten tilsigtede Øiemed, idet hint Begreb om den Besiddelse, der skulde kunne gjøre Ihændehaveren til Sagvolder, vilde blive meget vagt, og kunne give Anledning til vidtløftige Trætigheder, og denne navnligen, naar han negtede at have Tingen i Værge paa den forudsatte førstnævte Maade, vanskeligen kunde overbevises herom, uagtet det dog i Gjerningen var Tilfældet.

Naar den, der har en Fordring paa en Udlænding, selv er Ihændehaver af det denne tilhørende Gods, og deri ønsker at søge sin Betaling, kan han upaatvivlelig ikke være udelukket fra, ligesom en anden Creditor, at lægge Arrest paa Godset og erhverve Dom for sin Fordring ved forum arresti, men da han naturligvis i saa Fald ikke kan stævne sig selv paa Ud-

lændingens Vegne maa han, saafremt denne ikke har nogen Mandatarius her i Landet eller er selv her tilstede, stævne ham paa den Maade og med det Varsel, som den skal stævnes der er udenfor Riget. Dette lange Ophold med Sagen vil han dog maaskee kunne undgaae ved den Fremgangsmaade, at han hos Øvrigheden begjærer en Mand beskikket til at modtage Udlændingens Gods i sin Besiddelse, og da derefter iværksætter Arrest paa samme samt forfølger Sagen imod denne nærværende Ihændehaver, jfr. Jur. Tidsskr. XXI. S. 68, eller, hvad der vel kunde ansees tilstrækkeligt, blot begjærer beskikket en tutor in litem til, efterat Arresten er iværksat, at modtage Stævning paa Udlændingens Vegne og iagttage det Fornødne under Forfølgningssagen, jfr. Hansens Bidrag til Civilprocessen I. S. 243. Enhver af disse Fremgangsmaader forudsætter dog, at det ikke er nødvendigt, at den der skal kunne stævnes paa Udlændingens Vegne skal staae i nogen saadan Forbindelse med denne som ovennævnt. En tredie Fremgangsmaade, der kan anvendes, er den, at Besidderen af Udlændingens Midler cederer sin Fordring til en tredie Mand, som derefter gjør Arrest i Midlerne og forfølger Sagen paa sædvanlig Maade, jfr. Jur. Ugeskrift II. S. 253 ff.

Endelig bestemmer den titmeldte Placat:

"Iøvrigt skal Arrestimpetranten ikke ved Debitors "Fallissement i Udlandet, om samme endog "maatte være erklæret inden Arresten blev iværk-

"sat, hindres i at forfølge Arresten paa foranførte "Maade, og i sin Tid giøre Execution i det arre- "sterede Gods."

Hvad der gielder med Hensyn til et egentlig Falliisement maa ifølge de Motiver, hvorpaa Placaten er bygget, utvivlsomt gielde i ethvert Tilfælde, hvor en Concursbehandling af Debitors Bo i Udlandet finder Sted, navnligen altsaa ogsaa naar Boet paa Grund af hans endog før Arresten indtrufne Død er taget under Skiftebehandling, saafremt Boet maa ansees som insolvent, Jur. Ugeskr. II. S. 258 og S. 643. Kan derimod Udlændingens under Behandling værende Dødsbo ikke ansees som insolvent, synes det vel efter Placatens Udtryk mere tvivlsomt, om man paa den i samme nævnte Maade kan holde sig til den Afdødes herværende Gods; men herfor lader sig dog anføre, at Boet ikke synes at kunne have større Ret til at erholde saadant Gods udleveret, end der tilkom den Afdøde selv, jfr. Eunomia IV. S. 73. I alt Fald maa det antages, at Udlændingens, efterat Arrestsagen allerede her er paabegyndt, indtrufne Dødsfald ikke kan forhindre Sagens Fortsættelse her paa sædvanlig Maade; jfr. §. 234.

Den paa Udlændingens Gods her iværksatte Arrest kan ligesaalidet som Arrest i andre Tilfælde antages at give vedkommende Creditor nogen Fortrinsret til at erholde Fyldestgiørelse af det arresterede Gods, og han vil altsaa kunne prævenerес af en anden Cre-

diter, der tidligere end han erholder exigibel Dom over Udlændingen, og exeqverer den i det arresterede Gods. I et Tilfælde, hvor tvende Creditorer havde iværksat Arrest paa en Udlændings herværende Gods, er det derfor ogsaa ved en Dom i Jur. Tidsskr. XXXVI. S. 149 ff. antaget, at den tidligere Arrestimpetrant ikke kunde fordre den Sag, hvorved den anden Arrest forfulgtes, udsat saalænge indtil den af ham anlagte Sag var paadømt, ligesaalidt som hans subsidiære Paastand om i alt Fald at kjendes berettiget til at concurrere med den anden Creditor til at erholde Betaling af det Arresterede kunde komme i Betragtning *).

Det kan iøvrigt stundom være tvivlsomt, hvorledes Domsconclusionen i en saadan Arrestforfølgningssag imod en Udlænding rigtigst bør indrettes. Naar Sagen ikke forfølges ved forum arresti, men ved en Ret, hvorved man, uden Hensyn til den foretagne Arrest, af særegne Grunde er berettiget til at sagsøge Ud-

*) Her haves altsaa et Tilfælde, hvor det stundom kan have en særegen Interesse for en Creditor at iværksætte Arrest i det, som en Anden allerede har arresteret, nemlig for at constituere forum arresti, naar der derhos muligen kan erhverves Dom ligesaa betimeligt som af den første Arrestimpetrant. I andre Tilfælde vil en saadan dobbelt Arrest ikke let forekomme, undtagen hvor der kan være Anledning til at antage, at den der allerede har iværksat Arrest vil relaxere denne; jfr. dog ogsaa det ovenfor i §. 230 berørte Exempel paa en dobbelt personlig Arrest.

lændingen, jfr. ovenfor, ligesom ogsaa naar forum arresti er bevirket ved Udlændingens personlige Arrest, har Sagen ingen Vanskelighed; thi man kan da upaatvivlelig erhverve en Dom, der ligefrem tilpligter Udlændingen at betale det skyldige Beløb, og denne Dom kan da ikke blot exeqveres i det arresterede Gods, men ogsaa i hvad der ellers kan antræffes her, som tilhører ham; jfr. Hansens Bidrag I. S. 241. Er derimod det omhandlede særegne forum arresti blot bevirket ved Arrest paa Udlændingens Gods, synes dets Virkninger ikke at kunne strække sig videre end dertil, at Creditor kan erholde Fyldestgjørelse af dette bestemte Gods, jfr. Jur. Tidsskr. XXIX. S. 28, men ikke til at han skulde kunne erhverve en Dom, der i Almindelighed tilpligtede Udlændingen at betale det Beløb, der søges. Upaatvivlelig maa derhos ogsaa Godsets Ihændehaver, der stævnes paa Udlændingens Vegne, kunne modsætte sig, at der gives en Dom, hvorved han som en virkelig Mandatarius blev tilpligtet personlig at betale det paastævnte Beløb, hvilket vilde være at forbinde en aldeles urimelig Følge med hans Besiddelse; jfr. den ordinære Procesmaade §. 9 *). Det kunde saaledes i disse Tilfælde synes rigtigst, ikke at paalægge Nogen at betale det Arrestimpetranten tilkommende Beløb, men blot at kjende denne berettiget

*) Naar Besidderen dog ikke selv modsætter sig Sagsøgerens Paastand om en saadan Dom, vil denne naturligvis blive given, jfr. Jur. Ugeskr. II. S. 259 og S. 645.

til at iværksætte Execution for sin Fordring i det arresterede Gods, hvilken Form ogsaa t. Ex. findes anvendt i en Dom i Jur. Tidsskr. XXXVI. S. 156. Men en senere Dom i Jur. Ugeskrift II. S. 644 har misbilliget denne Form, fordi den ikke stemmer med hvad der er sædvanligst i Arrestsager og derhos den en tredie Mand muligen tilkommende fortrinligere Ret til de arresterede Gjenstande derved kunde præjudiceres. Imidlertid synes dog ifølge alt det Anførte hin Form at være den rigtigste, i alt Fald naar Udtrykkene modificeres saaledes, at det kan sees, at det ikke er Meningen at give Sagsøgeren en absolut Executionsret, men at Fogeden skal være berettiget til at negte Executionen, naar den findes at ville stride imod tredie Mands Ret; jfr. iøvrigt ogsaa herved hvad der i den ordinære Procesmaade §. 177 er bemærket om Dommes Retsvirkning med Hensyn til tredie Mand.

§. 236.

5. Om Arrestforfølgningssagens Behandling og Paakjendelse.

Efter alt hvad vi i det Foregaaende have udviklet om denne Sags Væsen og Gjenstand m. v. ere der kun endnu nogle enkelte Bemærkninger at tilføie med Hensyn til dens Behandling og Paakjendelse.

Denne Sag behandles nemlig i det Hele som enhver anden Rettergangssag, eftersom dens Beskaffenhed, uden Hensyn til den iværksatte Arrest, udfordrer,

altsaa enten efter den ordinære Proces's Grundsætninger, eller efter de særegne Regler for en extraordinær Procesart, saasom Gjæsteretsproceduren, Vexelprocessen, Proceduren efter Frd. 6 Aug. 1824 o. s. v., saafremt de i det Foregaaende udviklede Betingelser ere tilstede, som begrunde Anvendelsen af en saadan extraordinær Procesart. Proceduren fra Citantens Side maa naturligvis i Almindelighed gaae ud paa, at erholde Sagsøgte tilpligtet at betale den Fordring eller opfylde den Forpligtelse, som har foranlediget Arresten, samt denne stadfæstet som lovlig, hvorimod Indstævnte kan søge at tilintetgjøre Sagsøgerens Intention i det Hele eller tildels, ved at gjøre de Indsigelser gjeldende, som i Overensstemmelse med det Foregaaende overhovedet kunne blive Gjenstand for en Paakjendelse under Forfølgningssagen. At han herved ordentligvis ikke er indskrænket til at benytte de Indsigelser, som han allerede har fremsat under Arrestforretningen, er bemærket ovenfor §. 215. 7; jfr. i Særdeleshed den der citerede Dom i Jur. Tidsskr. XX. S. 321. Naar den Arresterede har benyttet den Ret, der som i §. 232 berørt tilkommer ham til strax at paaanke Arresten for høiere Ret, uden at afvente Arrestforfølgningssagens Udfald, kan der spørges, om han af denne Grund kan fordre sidstnævnte Sag udsat, for at afvente og benytte Resultatet af hin Appellation; jfr. den ordin. Procesmaade §. 153 Slutn. Det kan maaske siges, at Lovgivningen selv har forudsat, at Hovedsagen i Anledning af en saadan Ap-

pellation ordentligvis vil blive udsat, jfr. Frd. 11 Juli 1800 §. 11, 25 Mai 1804 §. 13 og 25 Jan. 1805 §. 19 *); men disse Bestemmelser kunne dog ingenlunde godtgjøre, at Udsættelsen af Hovedsagen ubetinget skal kunne fordres af den ene Part, endskjønt den anden modsætter sig saadant. Man bør maaskee afsondre de Tilfælde, hvor den formentlige Mangel ved Arrestforretningen, der er gjort til Gjenstand for Paaanke, er noget der, efter den ovenfor udviklede Theori, ikke kan komme under Paakjendelse under Arrestforfølgningssagen; i hvilket Tilfælde der ikke synes nogen Grund til at udsætte Behandlingen af sidstnævnte Sag efter Udfaldet af hin Paaklage, jfr. Jur. Tidsskr. XIII. b. S. 34. Mere tvivlsom synes Sagen, naar Paaklagen angaaer et Forhold, som den Arresterede ogsaa kunde fordre paakjendt under Arrestforfølgningssagen; men selv i saa Fald synes der ordentligvis ikke at være tilstrækkelig Grund til imod Sagsøgerens Protest at tilstaae Indstævnte Udsættelse; thi foruden at saadant har Analogien af Frd. 17 Mai 1690 imod sig, vilde Udsættelsen standse ikke blot Forfølgningen af selve Ar-

*) Man antager i Almindelighed, at de citerede Bestemmelser sigte til en Appellation af egentlige Interlocutoriekjendelser under Hovedsagens Drift, jfr. Nyt jur. Ark. III. S. 2; men det synes rimeligere, at de sigte til en særskilt Klage over en i Forbindelse med en Hovedsag staaende selvstændig Retsact, saasom et Tingsvidne, en Synsforretning, en Arrestforretning; og i alt Fald maa disse Tilfælde ansees indbefattede derunder.

resten, men ogsaa Behandlingen af Hovedsagens Realitet, der ikke er afhængig af Arrestens Lovlighed og heller ikke a prima instantia kan afgjøres af Overretten. Derimod turde der ordentligvis være mere Grund til i det sidstmeldte Tilfælde at indrømme Citanten en Udsættelse, saafremt han ønsker det, for at afvente Appellationens Udfald.

Arrestens formentlige Ulovlighed vil ofte foranledige den Arresterede til at anlægge et Contrasøgsmaal imod Arrestforfølgningssagen, for at erholde sig en Erstatning tilkjendt af Arrestimpetranten, L. 1—21—21; men herom skal særligen handles i det Følgende, jfr. §. 240. Naar derimod Indstævnte ikke procederer til at erholde Erstatning, og heller ikke vil gjøre nogen selvstændig Contrafordring gjeldende imod Citantens Fordring, men blot attraaer Arresten ophævet, ɔ: Frifindelse for den Tvang, som Reqvirenten har gjort gjeldende imod ham, kan Contrastævning ikke være nødvendig, jfr. Jur. Tidsskr. III. a. S. 187-190, Jur. Ugeskr. I. S. 129-130.

Arrestens Stadfæstelse skeer som oftest i Praxis med de Udtryk, at den "som lovlig gjort og forfulgt bør ved Magt at stande". Det kan naturligvis ogsaa forekomme, at Arresten kun partielt kan stadfæstes, men forøvrigt maa ophæves, t. Ex. naar Arrestimpetranten kun kan tilkjendes en Deel af det Beløb, for hvilket han har iværksat Arrest, Jur. Tidsskr. III. a. S. 187. Naar Arresten vel aldeles maa hæves, men ifølge en Omstændighed, der ikke vedkommer Arrestimpetrantens

Ret i Hovedsagen, kan der dog ordentligviis ligefuldt gives Citanten Dom over Indstævnte for den ham tilkommende Fordring, see t. Ex. Jur. Tidsskr. III. b. S. 248 ff. og IV. a. S. 161 ff.

Hvorledes det Ovenanførte maa modificeres, naar Arrestforfølgningssagen deles i en Forfølgning quoad formalia og quoad realia, skjønnes let af hvad der herom er udviklet i §. 234.

§. 237.

6. Om Følgerne af at Arresten ikke behørigen forfølges.

Naar Arresten ikke betimeligen forfølges ved Sagens Paaklage til Forligelsescommissionen eller Indstævning til Retten, har dette ifølge L. 1—21—20 den Følge, at "Arresten dermed er ophævet", jfr. §. 233. Dette maa utvivlsomt ogsaa gjelde, hvor Forfølgningen vel betimeligen er begyndt, men den er iværksat paa en feilagtig Maade, som maa bevirke Sagens Afviisning, saasom at Sagsøgeren uretteligen er gaaet Forligelsescommissionen forbi, at Stævningen er forkyndt med for kort Varsel eller forøvrigt laborerer af en væsentlig Feil, at Sagen er anlagt ved et urigtigt Værneting*), o. s. v. En saadan mangelfuld For-

*) Det er ved en Dom i Jur. Tidsskr. X. a. S. 64 antaget, at en Arrestsag ikke kunde ansees at være for silдigen forfulgt, fordi Impetranten, efter først

følgning er at ansee som en Nullitet eller som ingen Forfølgning, og skulde samme ikke have en lige Virkning til Arrestens Ophævelse, som forsømt betimelig Forfølgning, vilde ogsaa Hensigten med L. 1—21—20 paa den letteste Maade kunne eluderes; jfr. Jur. Ugeskr. I. S. 128. Endelig maa Arrestimpetranten naturligvis ogsaa være pligtig til behørigen at fortsætte Forfølgningssagen, og Arresten maa saaledes ogsaa bortfalde, naar Sagen hæves paa Grund af at Citanten udebliver eller iøvrigt forsømmer at fremme den, jfr. Coll. Tid. 1821 S. 184.

Det synes efter Lovens Udtryk at være Meningen, at Arresten ipso facto skulde være hævet ved den indtrufne Forsømmelse med Forfølgningen. Dette kan vel ogsaa stundom finde Anvendelse, hvor Arresten blot er effectueret ved et verbalt Paalæg, idet da den Paagjeldende synes berettiget til, paa sit eget Ansvar, at undlade at holde sig Paalæget efterrettelig, uden at dette kan have nogen Følge for ham, saafremt det i Tilfælde af Paatale findes, at Forsømmelse med Forfølgningen virkelig var begaaet, jfr. Ark. f. Retsvid. II. S. 226, Jur. Tidsskr. XIII. b. S. 90-91. Men naar Personen er heftet eller det arresterede Gods ta-

at have indklaget samme til den Forligelsescommission, som han efter Omstændighederne havde Anledning til at ansee for den rette, lod sig ved Arrestati Indsigelse herimod bestemme til at indklage den for en anden Forligelsescommission.

get i Bevaring kan Arresten ikke saaledes eo ipso ophæves, men han maa herom henvende sig til Fogeden, ligesom en skriftlig Ophævelsesact overhovedet vil være nødvendig, for at erholde den tinglyste Arrestforretning udslettet, naar den Paagjeldende ikke vil lade denne henstaae i Retsprotocollen, indtil den efter Pl. 18 Januar 1788 gaaer ud af Kraft. Den Paagjeldende kan imidlertid ingenlunde være pligtig at vente, indtil vedkommende Domstol enten har erklæret Arresten ophævet som for sildigen forfulgt, eller, uden at afgjøre noget om Arresten, har afviist Sagen, men han maa strax kunne henvende sig til Fogeden, som da har at paakjende, om behørig Forfølgning af Arresten er iværksat eller ikke, og naar han finder at dette sidste er Tilfældet, at erklære Arresten ophævet, jfr. Coll. Tid. for 1821 S. 781, Nyt Ark. for Lov og Ret S. 173. Vistnok kan nu herved fremkomme en Collision imellem Fogedens Decret og den paafølgende Retsdom; naar t. Ex. Fogeden har antaget, at Forfølgningssagen var anlagt ved et urigtigt Værneting, og derfor hævet Arresten, kan dette dog ingenlunde ved Sagens Paadømmelse være bindende for denne Ret, der selvstændigen har at afgjøre, om den er competent i Sagen eller ikke; men slige Collisioner lade sig, som forhen berørt, ifølge det her omhandlede Forholds forviklede Beskaffenhed, ikke undgaae. Naar imidlertid den Paagjeldende ikke strax henvender sig til Fogeden, men først procederer en saadan formentlig Formalitetsfeil ved den Ret, hvorved

Forfølgningssagen er anlagt, og denne Ret allerede ved foreløbig Kjendelse har afgjort, at Sagen bør nyde Fremme, kan han upaatvivlelig ikke længere erholde dette samme Spørgsmaal paakjendt ved Fogedretten, men denne maa i Henhold til et saadant usvækket Retsdecret ansee Sagen som lovligen forfulgt.

Det er ved en Høiesteretsdom af 1 Marts 1821 (Coll. Tid. f. 1821 S. 183-185) afgjort, at der ved den i L. 1—21—20 bestemte Ophævelse af Arresten, naar denne ikke behørigen forfølges, blot sigtes til den allerede iværksatte Arrest, og at denne Ophævelse ikke kan være til Hinder for, at Reqvirenten paa ny erholder Arrest iværksat for den samme Fordring. Deels ligger der ikke mere i Artiklens Ordbetydning, jfr. Ordet "Arresten", deels synes ogsaa Jagttagelsen af Lovens Bud om betimelig Forfølgning tilstrækkelig garanteret derved, at den allerede iværksatte Retshandling og de derpaa anvendte Udgifter ved Forsømmelsen spildes, jfr. Ark. for Retsv. II. S. 89*), ligesom endelig heller ikke Bestemmelserne i Frd. 18 Marts 1693 og Pl. 22 December 1820 §. 2 (jfr. ovenfor §. 230), eller i L. 3—16—10 kunne afgive en gyldig Analogi for en modsat Besvarelse af Spørgsmaalet, da de maae ansees som særegne Undtagelser fra den almindelige Re-

*) At give Reparation for den ikke lovlig forfulgte Arrest kan derimod neppe ubetinget paalægges Impetranten, jfr. herefter §. 239.

gel; jfr. iøvrigt herom en Afhandling af Ørsted i Jur. Tidsskr. IV. a. S. 200 ff.

H. Om Arrestreqvirentens Anke over Fogedens Fremgangsmaade.

§. 238.

Fra den i det Foregaaende omhandlede Forfølgning af Arresten, som det paaligger Arrestreqvirenten at iværksætte, maa, som allerede i det Foregaaende er berørt, vel affondres den Paaanke eller Paaklage, som han kan finde sig foranlediget til at foretage, naar han er misfornøiet med Fogedens Forhold, navnlig fordi denne har negtet i det Hele eller tildels at fremme den forlangte Arrestforretning, eller at fremme den paa den af Reqvirenten paastaaede Maade. Denne Paaklage, der sigter til at Fogedens Embedsforhold skal underkastes Censur, maa altid iværksættes til vedkommende Overret, eller som en Rettens Fornegtelse umiddelbart til Høiesteret, og vil i Almindelighed gaae ud paa, at det paalægges Fogeden behørigen at fremme Forretningen efter Reqvirentens Paastand*), samt efter Omstæn-

*) Naar Reqvirenten saaledes appellerer, fordi Fogeden iskun partielt har iværksat den forlangte Arrest, maa han naturligvis tillige særligen forfølge Arresten, forsaavidt den er iværksat, paa sædvanlig Maade. I Kjøbenhavn er det dog som Følge af de derværende særegne Jurisdictionsforhold, jfr. §. 214. 7 og §. 232 Slutn., muligt at forene Forfølgningen

digheberne at udrede Skadeserstatning for det Tab, der er lidt ved den ubeføiede Vægring, m. v.; jfr. ovenfor §. 214 No. 7, §. 220 Slutn., §. 227 og §. 232.

Forsaavidt nu L. 1—21—2 bestemmer, at hvis "Rettens Betjente negte at gjøre Arrest, naar den begjeres paa nogens Person eller Gods, som maa arresteres, da skulle de svare den klagende Part til hvad Skade han derover beviser sig at lide", kan denne Forskrift uden tvivl ikke forstaaes saaledes, at der ubetinget skulde paaligge Fogeden Ansvar i ethvert Tilfælde, hvor vedkommende Overinstants fandt, at der ikke havde været tilstrækkelig Grund til at negte den forlangte Arrest. Et saadant Ansvar kunde billigen ikkun paalægges Fogeden, saafremt han ligefrem var berettiget til at iværksætte enhversomhelst forlangt Arrest, naar Reqvirenten blot stillede antagelig Sikkerhed for Følgerne; men der gives, som i det Foregaaende omhandlet, mange Tilfælde, hvor Fogeden er forpligtet til at paakjende, om ikke Forretningen, uden Hensyn til den anbudne Sikkerhed, bør negtes Fremme, og i disse Tilfælde bør der ingenlunde gjøres strengere Fordringer til Fogeden, der ordentligvis strax paa Stedet har at fatte en Beslutning, end til andre Dommere, hvem man ikke paalægger noget Erstatningsansvar, med mindre de findes kjendeligen at have forseet sig ved det afsagte De-

af den partielt iværksatte Arrest med en Klage over at Fogeden ikke har givet denne det forlangte Omfang, jfr. Jur. Tidsskr. IV. a. S. 163-164.

cret; jfr. ovenfor §. 214. 6. og §. 220. Dette vil saaledes t. Ex. finde Anvendelse, hvor Fogeden ifølge en imod hans Habilitet eller Competence fremsat Indsigelse har negtet at handle, eller hvor han har antaget, at en Person eller Ting henhørte under de lovbestemte Undtagelser fra Arrestabiliteten, og Overinstantsen vel finder, at han heri har feilet, men det dog maa erkjendes, at Spørgsmaalet var tvivlsomt og at han har havt antagelige Grunde for sin Mening. I de Tilfælde derimod, hvor Fogeden kan lade det Spørgsmaal, hvoraf Arrestens Lovlighed afhænger, henstaae uafgjort, og iværksætte Arresten imod behørig Sikkerhedsstillelse, hvilket navnlig gjelder med Hensyn til Reqvirentens Ret i Hovedsagen, kan Forholdets Tvivlsomhed i Almindelighed ikke befrie Fogeden for Ansvar, naar han har vægret sig for at handle, uagtet tilstrækkelig Sikkerhed for Følgerne blev anbudet, jfr. Forsøte for 1822 S. 369 ff. Dog maa herved bemærkes, at da Fogeden end ikke imod Sikkerhedsstillelse bør iværksætte Arresten, hvor det er aabenbart, at den af Reqvirenten fremsatte Fordring er ugrundet eller endnu ikke forfalden til Betaling, jfr. ovenfor §§. 219 og 220, saa kan der heller ikke negtes ham Ret og Forpligtelse til at bedømme, om ikke Fordringen har denne Beskaffenhed, og han kan da heller ikke ubetinget drages til Ansvar, fordi han ved denne Bedømmelse har feilet; men hans Ansvarlighed her maa dog undergives en strengere Regel end i de førstomhandlede Tilfælde, da

det i Almindelighed kan fordres, at han skal være sikker i sin Sag, naar han erklærer det for aabenbart, at en Fordring er ugrundet eller endnu ikke forfalden til Betaling.

Det fremgaaer iøvrigt af Lovens Ord i 1—21—2, at det for at tillægge Arrestreqvirenten en Erstatning hos Fogeden ikke er nok, at dennes Kjendelse findes saa forfeilet, at den er skikket til at paadrage ham Ansvarlighed, men at det i Almindelighed endvidere af Reqvirenten maa oplyses, at han ved Fogedens Vægring virkelig har lidt Skade; dette Spørgsmaal er iøvrigt i det Hele at bedømme efter de almindelige Regler for Dommeres Ansvarlighed, jfr. Nyt jur. Ark. XIII. S. 172 ff.

I. Om den Arresteredes Ret til at fordre Erstatning for en ulovlig Arrest, og de ham med Hensyn hertil tilkommende Søgsmaal.

§. 239.

1. Om Betingelserne for og Omfanget af det Reqvirenten og Fogeden paaliggende Ansvar for den ulovlige Arrest.

Med Hensyn til Reqvirentens Ansvar bestemmer L. 1—21—4, at han skal stille Sikkerhed for at

han til Sagens Udbrag skal blive tilstede og "svare til al den Uleilighed, som af Arresten kunde foraarsages, om den ulovlig befindes", og L. 1—21—21, at "befindes Arresten ulovlig, da skal den, som samme haver ladet gjøre, oprette den Arresterede hans Spot og Skade, saasom den af gode Mænd vurderet og af Dommeren kjendt bliver".

Endskjønt det vel er muligt, at dette sidste Lovsted, i Forbindelse med den næst foregaaende Artikel, nærmest kun har havt det Tilfælde for Øie, at Arresten befandtes ulovlig paa Grund af at Reqvirenten ikke kunde bevise sin Ret i Hovedsagen, jfr. §. 232, kan der dog i alt Fald efter Sagens Natur og Indholdet af L. 1—21—4 næppe være nogen grundet Tvivl om, at et lige Ansvar i Almindelighed ogsaa maa paaligge Reqvirenten, naar det er paa Grund af Arrestforretningens egen Realitet eller den formelle Fremgangsmaade, m. v., at Arresten ikke kan kjendes lovlig, forsaavidt nemlig det dog er efter Reqvirentens Paastand, at Ulovligheden er bleven iværksat*). At Arresten befindes ulovlig kan derhos ingenlunde betyde, at den skal findes at være aabenbar uretfærdig; thi ifølge Naturen af dette Retsmiddel, som en Anticipation af den Tvang, der egentlig først efter erhvervet Dom skulde anvendes, maa der paahvile den, der tillader sig at benytte samme, en streng Forpligtelse til enten at erhverve en Dom, der stadfæster

*) En modsat Mening er yttret i Maanedsskr. for Literatur l. c. S. 219.

denne Anticipation som lovlig, eller at give behørig Skadeserstatning, hvilken Anskuelse tydeligen synes at ligge til Grund for L. 1—21—4 og 21. Det kan altsaa ikke fritage Reqvirenten for Ansvar til Skadeserstatning, at det findes, at hans Fordring paa Reqvisitus ikke har været aldeles ugrundet, naar den dog ikke kan tilkjendes ham, jfr. Forsete for 1823 S. 752-753 og Jur. Tidsskr. XXIV. S. 235 ff., eller at han har tilveiebragt saa megen Formodning imod den benegtende Reqvisitus, at denne paalægges at fralægge sig Kravet ved sin Ed, naar denne Ed derefter aflægges, jfr. Eunomia I. S. 299-300, Jur. Tidsskr. VIII. b. S. 149. Det Ovenanførte kunde fremdeles tale for, at Arrestimpetranten ubetinget skulde give Reparation for den Arrest, som paa Grund af at den ikke behørigen er forfulgt maa ophæves, hvad enten hans Fordring i sin Tid kjendes grundet eller ikke, jfr. Juridisk Tidsskr. IV. a. S. 203; men dette er dog ikke antaget ved en Dom i Jur. Tidsskr. VIII. b. S. 149, fordi den Arresterede, naar Arresten er foretaget med tilstrækkelig Grund, ikke kunde være paaført nogen Tort og Creditspilde derved, at den ei blev forfulgt med behørig Hurtighed. Naar Arresten kun tildels findes ulovlig, saasom naar der er foretaget Arrest i mere Gods end der burde, eller den uretteligen er udvidet til Debitors Person, saa at den altsaa forsaavidt maa ophæves som ulovlig, men iøvrigt stadfæstes, kan Reparation herfor ikke ligefrem fordres af Reqvisitus, men

saadant maa beroe paa, om det efter Omstændighederne er antageligt, at han ved denne Udvidelse af Arresten kan have lidt nogen særegen videre Spot og Skade end den der allerede maatte følge af den Deel af Arresten, der lovligen var foretaget, jfr. Jur. Tidsskr. III. a. S. 190 og XXXV. S. 157. Af lignende Grund kan Reqvisitus naturligvis heller ikke fordre Erstatning, naar Arresten maa ophæves blot fordi den findes stridende imod tredie Mands Ret, men iøvrigt i Forhold til Reqvisitus er lovligen foretaget. Det er iøvrigt ikke blot den fuldførte, men ogsaa den paabegyndte Arrest, der kan bevirke Erstatningsansvar for Reqvirenten, da det naturligvis allerede kan paaføre Reqvisitus Tab og Creditspilde, at Fogeden begiver sig til ham for at iværksætte Arrest, jfr. ovenfor §. 220, samt Domme i Forsete for 1823 S. 549 ff. og for 1824 S. 169 ff., Nyt jur. Ark. XIII. S. 118, Jur. Tidsskr. X. a. S. 103 ff.

Under den i Loven nævnte Opretning af "Spot og Skade" indbefattes i Almindelighed deels Reparation for den Tort og Creditspilde, som er Reqvisitus paaført ved den ubeføiede Arrestforretning, deels ogsaa Erstatning af det særegne materielle Tab, som han derved maatte have lidt. Den førstnævnte Art af Skade forudsætter Loven ordentligvis at være en Følge af enhver ulovlig Arrestforretning, og det kan derfor ikke paaligge Reqvisitus at føre noget særligt Beviis for, at han har lidt saadan Skade ved Arresten, jfr. Forsete for 1822 S.

499 ff. og Jur. Tidsskr. XXIV. S. 242, men Requirentens Ansvar kan kun bortfalde, naar han fra sin Side seer sig istand til at oplyse, at Arrestforretningen efter Omstændighederne ikke kan have medført et saadant Onde for den Paagjeldende, t. Ex. forbi denne som Følge af andre ham nyligen overgaaede Executions- og Arrestforretninger ikke kunde ansees at besidde nogen Credit; jfr. Jur. Tidsskr. XXIX. S. 7 og hvad der ovenfor er bemærket om en partiel ulovlig Arrest. Erstatning for den anden Art af Skade kan derimod ikke fordres, med mindre Requisitus kan føre tilstrækkeligt Bevis for, at der virkelig ved Arresten er paaført ham et saadant specielt Formuetab, jfr. Høiesteretsdom af 9 Februar 1824, i Forsete f. 1823 S. 752-753.

Størrelsen af den Reparation, der kan tilkomme Requisitus, maa iøvrigt beroe paa de concrete Omstændigheder i ethvert Tilfælde, og navnligen herved tages Hensyn til hans borgerlige Stilling og øvrige Forhold, i Særdeleshed om han er en Handlende, der fornemmelig kan antages at lide Creditspilde ved en saadan Arrestforretning. Den skal efter Loven vurderes ved uvillige Mænd, dog saaledes at den af disse antagne Erstatning kan underkastes Rettens nærmere Bestemmelse; men i Praxis skeer det meget hyppigt, at Retten selv umiddelbart bestemmer den Reparation, der skal gives, naar nemlig Parterne ved deres Procedure maa antages at have vedtaget denne Afgjørelse, jfr. herved Ørsteds Haandbog V. S. 51-53 og Nyt jur. Ark.

XXII. S. 155-157, samt flere af de forhen citerede Domme. Naar Arrestatus gjør Paastand paa en bebestemt Reparation, og Impetranten vel i Almindelighed modsiger hans Ret til at erholde en saadan, men ikke gjør nogen speciel Indsigelse imod den fordrede Reparations Størrelse, vil ifølge Forhandlingsmaximens Regler dette Beløb, saafremt Retten finder at Reparation bør gives, ordentligvis ligefrem være at tilkjende Arrestatus; jfr. dog en herfra afvigende Dom i Forsøte for 1823 S. 549 ff.

Hvad dernæst angaaer Fogedens Ansvarlighed i Forhold til Arrestatus for den Arrestforretning, der befindes ulovlig, da vil Bestemmelsen af denne naturligvis ganske beroe paa, hvilken af de tvende allerede ovenfor i §. 220 fremstillede Anskuelser om dette Forhold der maa antages for den rigtige. Efter den Theori, der gjør Fogeden ipso jure personlig medansvarlig for den Reparation, der kan tilkomme den Arresterede, hvis Arresten befindes ulovlig, vil Fogedens Ansvar naturligvis i Almindelighed falde sammen med det, der i Overensstemmelse med det ovenfor Udviklede i ethvert Tilfælde findes at maatte paalægges Reqvirenten. Naar man som en Undtagelse herfra pleier at antage, at Fogeden bør fritages for selv at svare til Arrestens Følger, naar han har modtaget Sikkerhed i Valuta eller sikkre Effecter til et saa stort Beløb, som den Reparation udgjør, der tillægges den Arresterede, men den saaledes modtagne Valuta ved ulykkelig Hændelse senere er tabt

eller forringet, Ark. for Retsvid. V. S. 495, Canc. Skr. 16 August 1831, kan dette som ovenfor berørt neppe bestaae med Consequentsen af hin Lære; thi antages det først, at Fogeden er solidarisk medansvarlig med Reqvirenten, kan den ham saaledes paaliggende personlige almindelige Formueforpligtelse ligesaalidet ophøre ved den anførte ulykkelige Hændelse, som en saadan Forpligtelse ellers kan ophøre derved, at en Debitor ved ulykkelig Hændelse taber den Valuta, hvorved han havde gjort Regning paa at kunne betale sin Gjeld, og at Fogeden i det nævnte Tilfælde har gjort alt, hvad der var muligt at gjøre, til sin Sikkerhed, kan ingenlunde vedkomme Arrestatus, hvis personlige Ret imod Reqvirenten og Fogeden ikke kan tabes derved, at den reelle Sikkerhed forgaaer. Imidlertid kunne der vistnok gives Tilfælde, hvori man ogsaa efter hin Theori maa være berettiget til at give Fogedens Ansvar et ringere Omfang end Reqvirentens eller endog at lade det aldeles bortfalde. Dette gjelder navnligen forsaavidt Reqvisitus selv ved sit Forhold har foranlediget, at Fogeden enten ikke har krævet nogen Sikkerhed eller dog har krævet en mindre Sikkerhed af Reqvirenten, end ellers vilde være skeet, saasom naar han har undladt at fremsætte saadanne Indsigelser imod Fordringen, som kunde gjøre Arrestens Lovlighed tvivlsom, jfr. Frd. 18 Mai 1825 §. 68*), eller naar han har

*) Ligesom dette Lovbud forbyder Fogeden at affordre Reqvirenten nogen Sikkerhedsstillelse, naar Reqvisi-

erklæret sig tilfreds med en vis Sikkerhedsstillelse af Reqvirenten, som Fogeden ellers ikke vilde have antaget som tilstrækkelig. Forsaavidt den Arresteredes Erstatningssøgsmaal imod Reqvirenten har ved dennes egen Procedure erholdt et ufordeelagtigere Udfald for ham, end den strenge Ret vilde medføre, kan dette ei heller være bindende for Fogeden; denne maa derfor t. Ex. kunne fordre Erstatningen for sit Vedkommende bestemt ved uvillige Mænd, endskjønt Arrestimpetranten har indrømmet den af den Arresterede fordrede Sum. Paa den anden Side maa der ogsaa stundom kunne paalægges Fogeden et Ansvar, som ikke kan vedkomme Reqvirenten, naar nemlig Fogeden selv har foretaget noget til Fornærmelse for Arrestatus, uden at Reqvirenten ved nogen fremsat Paastand eller paa anden Maade heri har havt nogen Andel.

Efter den Anskuelse, for hvilken vi i §. 220 have erklæret os, vil derimod Fogedens Ansvarlighed imod Arrestatus for den Arrestforretning, som siden befindes ulovlig, være at bedømme selvstændigen for Fogedens Vedkommende efter de almindelige Grundsætninger om

tus ikke har fremsat Indsigelser af en vis bestemt Beskaffenhed imod Vexelfordringen, jfr. ovenfor §. 220, saaledes synes dets Indhold ogsaa at medføre, at Fogeden for at paabegynde Arrestforretningen for en Vexelfordring i Almindelighed ikke bør fordre nogen Sikkerhedsstillelse, og altsaa forsaavidt heller ikke kan staae til personligt Ansvar.

Dommeres Ansvar for deres Embedshandlinger, og Reglerne for dette Ansvar altsaa i det Hele komme til at svare til de i §. 238 udviklede Regler for Fogedens Ansvarlighed imod Reqvirenten, naar han har negtet at foretage en Arrest, som det findes at han burde have tilstedet. De ovenfor nævnte Tilfælde, i hvilke efter den førstanførte Theori Fogdens Ansvarlighed maatte blive forskjellig fra Reqvirentens, maa vel ogsaa efter denne anden Anskuelse bedømmes paa samme Maade, men fremtræde herefter ikke som Undtagelser, men ligefrem som Anvendelser af de almindelige Regler. Efter disse vil det da ogsaa let skjønnes, hvorledes det ovenfor nævnte Tilfælde, at den Sikkerhed, som Fogeden har ladet Reqvirenten stille, forgaaer ved ulykkelig Hændelse, maatte bedømmes. Har nemlig Fogeden decreteret en kjendelig ulovlig Arrest, men tillige ladet Reqvirenten stille en saadan Sikkerhed, som ovennævnt, kan dette sidste ingenlunde befrie Fogeden for det personlige Ansvar, som han ved det første Factum har paadraget sig, undtagen forsaavidt den Arresterede virkelig ved Hjelp af Sikkerheden kommer til sin Fyldestgjørelse; men var Arrestens Iværksættelse under de forhaanden værende Omstændigheder og imod en saadan Sikkerhed, som den der blev stillet, at ansee som lovlig, kan det naturligvis ikke lægges Fogeden til Last, at den deponerede Sikkerhed tabes ved ulykkelig Hændelse.

§. 240.

2. Om den Arresteredes Adgang til at indtale sin Ret til Reparation ved Søgsmaal i første Instants.

Den Reparation, der kan tilkomme den Arresterede hos Reqvirenten, vil han i Almindelighed kunne erholde sig tilkjendt ved en Domstol i første Instants, og L. 1—21—21 har endog i denne Henseende paalagt Reqvirenten, "at han i den Sag skal svare til den Ret, hvor Arresten forfølges, omendskjønt det ei er hans Værneting". For at den Arresterede i Overensstemmelse hermed kan gjøre sin Paastand om Reparation gjeldende under Arrestforfølgningssagen maa han imidlertid anlægge formeligt Contrasøgsmaal, hvortil vil udfordres saavel foregaaende Paaklage til Forligelsescommissionen, forsaavidt Sagen efter de almindelig Regler skal passere denne*), Arkiv for Retsvid. II. S. 428-429, som behørig Contrastævning, Jur. Tidsskr. III. a. S. 190, jfr. den ordinære Procesmaade §. 35 ff. Denne Ret for den Arresterede kan vistnok heller ikke bortfalde, forbi Arresten er iværksat med Hen-

*) Dette bortfalder altsaa naar Sagen behandles gjæsteretsvis, eller ved Søretten, o. s. v. Derimod kan dette Regressøgsmaal i en Vexelsag ikke gaae Forligelsescommissionen forbi, da det kun er selve Søgsmaalet efter Vexlen, med Hensyn til hvilken dette er tilladt, jfr. ovenfor §. 207.

syn til en Fordring, imod hvilken Contrafordringer ellers slet ikke eller kun med særegne Indskrænkninger kunne gjøres gjeldende, jfr. Frd. 18 Mai 1825 §. 69 og 25 Januar 1828 §. 7, samt ovenfor §. 205 No. 3 og §. 208 No. 4; thi disse Forskrifter have uden tvivl kun Hensyn til de almindelige Bestemmelser om Contrasøgsmaal i L. 1—2—23 og 5—14—6, og ikke til den særegne Bestemmelse i L. 1—21—21. Derimod er det ikke ganske afgjort, om dette Contrasøgsmaal til Reparation kan anlægges uden Hensyn til af hvilken Beskaffenhed den Omstændighed er, som efter den Paagjeldendes Formening maa medføre Arrestens Ulovlighed; men Besvarelsen af dette Spørgsmaal vil ganske beroe paa, hvad man antager der kan blive Gjenstand for Paadømmelse under Arrestforfølgningssagen, jfr. ovenfor §. 232. Antages det med os, at der gives Momenter i Arrestsagen, hvis definitive Paakjendelse tilkommer Fogeden, og som derfor ikke kunne paa ny paakjendes af en anden Ret i første Instants, saa vil Arrestatus, naar han paastaaer Arrestens Ulovlighed ifølge en saadan Omstændighed, t. Ex. formedelst Fogedens Mangel paa Competents eller Habilitet, ikke heller kunne gjøre dette Forhold til Grundlag for sit Contrasøgsmaal under Arrestforfølgningssagen, men kan alene henvende sig med sin Anke herover til høiere Ret; hvorimod han efter den modsatte Anskuelse om Gjenstanden for Arrestforfølgningssagen naturligvis ikke

er underkastet en saadan Indskrænkning*), hvilken, om end den første Mening antages, ordentligvis heller ikke vil finde Anvendelse i Kjøbenhavn ifølge de derværende særegne Jurisdictionsforhold, jfr. ovenfor §. 232 Slutn.

Naar Forfølgningssagen deles i en Forfølgning quoad formalia og quoad realia, hvad enten denne Deling ansees virkelig nødvendig eller ikke, jfr. §. 234, vil Arrestatus være berettiget til at gjøre et Contrasøgsmaal til Reparation gjeldende imod ethvert af disse Hovedsøgsmaal, dog at han uden tvivl bør indskrænke disse Contrasøgsmaal hvert for sig til de Momenter, med Hensyn til hvilke Arresten ved enhver af Forfølgningssagerne søges justificeret, altsaa t. Ex. søge

*) Naar Arrestforfølgningssagens Anlæggelse laborerer en væsentlig formel Feil, vil Arrestatus ikke let anlægge noget Contrasøgsmaal imod samme, men paastaae den afviist. Imidlertid kan saadant dog forekomme, saa meget mere, som det er muligt, at Retten ex officio afviser Forfølgningssagen, uden at Arrestatus har paastaaet dette, t. Ex. formedelst Mangel i Henseende til Forligsmæglingen. I saa Fald kan der vel næppe ifølge Hovedsøgsmaalet paakjendes noget om Arrestens Lovlighed eller Ulovlighed, jfr. ovenfor §. 232; men der synes dog i Almindelighed ikke at kunne være noget til Hinder for, at det selvstændige Contrasøgsmaal, der ikke lider af en saadan Mangel, tages under Paakjendelse, og at der ifølge samme tilkjendes Arrestatus den Reparation, der findes at tilkomme ham.

sin Reparation under Forfølgningssagen quoad formalia, naar han grunder sin Anke paa en Krænkelse af en ham tilkommende Arrestfrihed, men under Forfølgningssagen quoad realia, naar han mener, at Arrestimpetranten har Uret i den egentlige Hovedsag*).

Da det iøvrigt blot er en Berettigelse for Arrestatus, at kunne søge sin Regres hos Impetranten ved Contrasøgsmaalsværnetinget, saa kan han naturligvis ogsaa renuncere herpaa, og efterat Arresten er kjendt ulovlig sagsøge Reqvirenten ved dennes eget Værneting til at udrede Erstatning; dog vil det i Almindelighed være rigtigst, at han under Forfølgningssagen udtrykkelig reserverer sig det Fornødne i denne Henseende, jfr. Jur. Tidsskr. XXIV. S. 235 ff. I mange Tilfælde

*) Skulde det sjeldne Tilfælde indtræffe, at den Arresterede havde grundet Anke over Arresten i begge Henseender, kunde der dog naturligvis ikke herfor tildømmes ham dobbelt Reparation, men Dommene maatte affattes saaledes, at han kun erholdt Maximum af den Reparation, der maatte findes passende for den ulovlige Arrest som et Heelt betragtet. Exempel paa Contrasøgsmaal imod en Arrestforfølgning quoad formalia findes i en Gjæsteretsdom, som er meddelt i Nyt jur. Ark. VIII. S. 30 ff.; men her tog Retten ogsaa Hovedsagens Realitet under Paakjendelse, "forsaavidt det var nødvendigt til Afgjørelsen af det Spørgsmaal, om Reparation burde gives den Arresterede", hvilket vi ifølge det Ovenanførte ikke kunne billige; dog er at mærke, at i det nævnte Tilfælde skulde Hovedsagen anlægges i det Slesvigske; jfr. iøvrigt herved Coll. Tid. for 1821 S. 781-782.

er det end ikke muligt for den Arresterede at gjøre sin Ret til Reparation gjeldende ved Contrasøgsmaal, saasom naar Reqvirenten har frafaldet den paabegyndte Arrestforretning, eller naar han forsømmer at forfølge den fuldførte Arrest, og denne derfor ophæves. Den Hovedsag, som han da maa anlægge for at erholde Reparation, kan naturligvis anhængiggjøres ved Reqvirentens Værneting; men i slige Tilfælde, hvor det maa tilregnes Arrestreqvirenten at den Arresterede ikke kan komme til at gjøre Brug af den ham ved L. 1—21—21 tilstaaede Ret, turde det maaske ogsaa være antageligt, at Søgsmaalet angaaende Reparation kan anlægges i den Jurisdiction, hvor den paaklagede Arrestforretning er iværksat, i Henhold til Grundsætningerne i L. 1—2—19, Frd. 1 Febr. 1797 §. 118 og 2 Juni 1830 §. 6, ved hvilket sidste Lovbud der netop er taget Hensyn til L. 1—21—21; jfr. Motiverne i Colleg. Tid. f. 1830 S. 498.

Derimod er det tvivlsomt, om Arrestatus er berettiget til at sagsøge Fogden a prima instantia til at udrede Reparation for den ulovlige Arrest, eller om han alene kan sagsøge Fogden ved vedkommende Overinstants. L. 1—21—3, der omtaler Fogedens Ansvar for at have iværksat ulovlig Arrest, indeholder intet om bemeldte Punct, og endskjønt vel Forbindelsen med den foregaaende 2den Artikel, der nødvendigvis maa forudsætte Anvendelsen af Appel, kunde tale for, at den ogsaa forudsætter at Fogedens Ansvar skal afgjøres paa

denne Maade, er denne Slutning dog ikke sikker. Derimod vil det atter have en afgjørende Indflydelse paa dette Spørgsmaals Besvarelse, hvilken af de trende i §. 220 jfr. §. 239 fremstillede Anskuelser om Fogedens Ansvarlighed for den ulovlige Arrest, der ansees som den rigtige. Antages det nemlig, at dette Fogedens Ansvar ikke beroer paa, om han ved Forretningens Foretagelse har forseet sig eller ikke, men at han altid er solidarisk med Impetranten forpligtet til at skaffe den Arresterede den Reparation, som retteligen kan tilkomme denne, naar Arresten er befunden ulovlig, saa vil Fogedens Ansvar uden videre indtræde, saasnart Arrestens Ulovlighed er erkjendt, uden at man for at afgjøre samme behøver at underkaste hans Embedsforhold nogen Censur *), og der kan da i Almindelighed intet være til Hinder for, at den Arresterede gjør denne sin Ret, som enhver anden privat Fordring, gjeldende imod Fogeden i første Instants, ved at inddrage ham under Contrasøgsmaalet imod Arrestforfølgningssagen, naar denne anlægges ved Retten i den Jurisdiction, hvor Fogeden er hjemmehørende, og ellers ved særskilt Søgsmaal ved Fogedens Værneting. Antager man derimod, at Fogeden kun kan drages til Ansvar, naar han kjendeligen har feilet ved at bedømme de Momenter, der vare at tage i Betragtning ved at afgjøre om

*) Af modsat Mening er dog Dreier l. c. S. 209-210, endskjøndt han antager Fogedens solidariske Medansvarlighed, ibid. S. 82 og S. 219-220.

Arresten skulde admitteres, vil hans Ansvar afhænge af en Censur over hans Embedsforhold, som upaatvivlelig alene kan tilkomme vedkommende overordnede Ret *). Kunde det nemlig endog indrømmes, at den Arresterede var berettiget til under Arrestforfølgningssagen at erholde alt muligt, der havde Indflydelse paa Arrestforretningens Lovlighed, yderligere paakjendt, hvorunder da vistnok ogsaa med Hensyn til visse enkelte Decreter vilde indbefattes en Censur af Fogedens Fremgangsmaade, jfr. §. 232, saa vilde dog i alt Fald denne Censur af en Ret i første Instants fornuftigvis ikke kunne gaae videre end det var nødvendigt for at afgjøre de tvende Parters Ret imod hinanden, altsaa til at erklære Decretet for urigtigt, men ikke strække sig til at afgjøre, om Fogeden ved nogetsomhelst Decret under Forretningen skulde have forseet sig i en saa kjendelig Grad, at der herfor burde paalægges ham personligt Ansvar.

Den sidstanførte Mening er naturligvis den, som vi i Henhold til alt det Foregaaende maa ansee som den rigtigere. Ligesom imidlertid den Anskuelse, at Fogeden er solidarisk ansvarlig med Impetranten, er den almindeligst antagne, jfr. §. 220, saaledes antages det ogsaa af de Fleste,

*) Jfr. herved Jur. Tidsskr. XXXIII. S. 291-294 og Ussings Bibl, I. S. 529. En anden Sag er det naturligvis, at der, efterat Overretten først i Almindelighed havde afgjort Fogedens Erstatningspligt, kunde anlægges et Søgsmaal i første Instants for at erholde Erstatningens Størrelse bestemt, Nyt jur. Ark. XIII. S. 186-187.

at Reparationen kan søges hos Fogeden a prima instantia, jfr. Stampes Erkl. II. S. 85, Ark. for Retsvid. II. S. 90-91, Collegial. Tid. f. 1821 S. 780. I Praxis bliver vistnok ogsaa dette Søgsmaal stundom saaledes iværksat, see t. Ex. Jur. Tidsskrift XX. S. 323; men det er dog uden tvivl den sædvanligste Fremgangsmaade, at den Arresterede blot retter sit Erstatningssøgsmaal imod Impetranten, i alt Fald af den Grund, at han ikke tvivler om, at Fogeden vil sørge for, at den ham tilkjendte Reparation bliver ham udbetalt ved Hjelp af den Sikkerhed, som Fogeden har ladet sig stille. I Kjøbenhavn endelig kan det, ifølge de tidberørte derværende Jurisdictionsforhold, ikke være tvivlsomt, at Arrestatus, naar Arresten forfølges ved Hof- og Stadsretten, kan ved sit Contrasøgsmaal ogsaa sagsøge Kongens Foged til at give Reparation, see t. Ex. Domme i Ark. f. Retsvid. I. S. 304 og S. 322 *).

§. 241.

3. Om Apellation af Arrestforretningen fra den Arresteredes Side.

Den Adgang, der ellers i Almindelighed tilkommer den, som ved en fuldført Retshandling finder sig

*) Disse Domme kunne saaledes ingenlunde anføres som Exempler paa den Praxis, at sagsøge Fogeden i første Instants; jfr. Dreier l. c. S. 210. Not.

fornærmet, til strax ved Appellation at søge samme forandret, kan vel ikke anvendes i samme Omfang med Hensyn til en Arrestforretning, som med Hensyn til de definitive Fogedforretninger, navnlig en iværksat Execution, som Følge af at hin Forretning efter sin provisoriske Natur slutter sig til den paafølgende Justificationssag, i Forbindelse med hvilken den egentlig først udgjør et Helt; men der ere dog, som allerede i det Foregaaende berørt, mange Tilfælde, i hvilke det utvivlsomt maa staae den Arresterede frit for, strax, uden at afvente Udfaldet af den anlagte Justificationssag, at indanke Arrestforretningen for høiere Ret, for at erholde den ophævet. Den almindelige Betingelse for, at den Arresterede kan iværksætte saadan Appellation, eller dog med Nytte anvende samme, er at Arresten allerede paa Grund af de Omstændigheder, som vare forhaanden ved dens Iværksættelse, maa ansees som ulovlig effectueret, jfr. Jur. Tidsskr. XIII. b. S. 33, Ussings Bibliothek I. S. 72; men den nærmere Anvendelse heraf paa de enkelte Forhold, med Hensyn til hvilke det formenes at Arresten er ulovlig, saavelsom Besvarelsen af det Spørgsmaal, om saadan Appellation i det givne Tilfælde er det Retsmiddel, som Arrestatus nødvendigen har at anvende for at opnaae sin Hensigt, eller om der i saa Henseende tilkommer ham noget Valg imellem flere Midler, staaer i nær Forbindelse med flere af de i det Foregaaende omhandlede Spørgsmaal, om hvis

rigtige Besvarelse Meningerne ere delte. Dette vil let skjønnes ved særligen at gjennemgaae de vigtigste Tilfælde, hvori der kan opstaae Spørgsmaal om en saadan Appellations Anvendelse.

Naar for det første Arrestatus antager, at Arrestforretningen er ulovlig paa Grund af dens Formalitet, saasom at den er foretaget af en incompetent eller inhabil Foged, eller at den af Fogeden anvendte formelle Fremgangsmaade er i væsentlige Punkter urigtig, saavelsom ogsaa naar han klager over en administrativ Forholdsregel af Fogeden, t. Ex. at denne har sat ham i Fængsel, uagtet han ifølge en fremlagt Lægeattest formentligen burde have været forskaanet herfor, o. s. v., kan der ikke være nogen Tvivl om, at han strax, uden Hensyn til Forfølgningssagen, kan iværksætte den omhandlede Appellation, jfr. Domme i Jur. Tidsskr. XIII. b. S. 32 ff., XXIII. S. 156 ff., Ussings Bibl. I. S. 71 ff. og S. 529; Jur. Ugeskrift I. S. 756, Nyt jur. Tidsskr. I. S. 116 ff. Men saadan Appellation er derhos ogsaa efter vor Anskuelse om Arrestforfølgningssagens Væsen og Gjenstand det eneste Retsmiddel, som den Arresterede i disse Tilfælde kan anvende, hvorimod han efter den modstaaende Anskuelse vil have det Valg, ogsaa at kunne gjøre sin Klage gjeldende under Forfølgningssagen.

Fremdeles kan den Arresterede utvivlsomt strax appellere, naar Fogeden har negtet at respectere en Arrestfrihed, som hin formener, allerede ifølge de under

Arrestforretningen oplyste Omstændigheder, at burde have været erkjendt, jfr. Høiesteretsdom 1 Marts 1821 i Colleg. Tid. S. 183-185; hvorimod det ikke er afgjort, om dette Spørgsmaal ogsaa altid paa ny kan paakjendes under Forfølgningssagen *), jfr. §. 232. Derimod kan Reqvisitus, som paastaaer at en ham tilkommende Arrestfrihed er krænket, næppe gjøre denne Paastand gjeldende ved Appel, naar der hertil vil behøves at han enten fremlægger nye Bevisligheder, eller endog støtter sig paa en anden Indsigelse end der var benyttet under Arrestforretningen. Vel indeholde de i §. 215 No. 7 anførte Circ. 3 Febr. 1829 og 28 Decbr. 1830, at nye Bevisligheder og Indsigelser kunne benyttes under Appellen af en Fogedforretning; men herved sigtes næppe til de Tilfælde, hvor den Paagjeldende har Leilighed til ligefrem at gjøre slige nye Data gjeldende i første Instants, saaledes som det her kan skee. Arrestatus kan nemlig under de anførte Omstændigheder ikke blot erholde Spørgsmaalet nærmere paakjendt

*) Nemlig naar Fogeden har negtet, at et vist givet factisk Forhold henhørte under en vis Undtagelseslov. Under den ovenanførte Regel om Appel indbefattes ogsaa det Tilfælde, at Fogeden har antaget, at der ikke var tilveiebragt tilstrækkeligt Bevis for Existentsen af det factiske Forhold, hvorpaa Fritagelsen for Arrest skulde grundes, endskjøndt Reqvisitus formener at et tilstrækkeligt Bevis var ført, og her kan Spørgsmaalet om denne Fritagelse vistnok ogsaa yderligere paakjendes under Forfølgningssagen.

under Forfølgningssagen, jfr. §. 232, men han maa ordentligvis ogsaa kunne reqvirere en ny Forretning hos Fogeden, for paa Grund af slige nye Data at erholde Arresten relaxeret, jfr. §. 231. Forkaster da Fogeden denne hans Paastand, kan han vistnok utvivlsomt appellere denne Kjendelse; men dette er da ingen Appel af den oprindelige Arrestforretning som formentlig ulovlig, men af en senere Handling.

Formener den Arresterede, at Arresten er ulovlig fordi Fogeden enten har iværksat samme uden at lade Reqvirenten stille en tilstrækkelig Sikkerhed for Følgerne, eller har forkastet en af Reqvisitus anbuden antagelig Sikkerhedsstillelse for at undgaae Arresten, kan han efter vor Anskuelse alene gjøre denne sin Klage gjeldende ved Appellation. Efter de modstaaende Anskuelser om disse Forhold kan den Arresterede i det førstmeldte Tilfælde aldeles ikke fremkomme med nogen Anke hverken ved Appel eller under Forfølgningssagen, Ussings Bibl. I. S. 528 ff., hvorimod han i det sidstnævnte Tilfælde maa kunne benytte begge disse Veie til af den anførte Grund at erholde Arresten ophævet, jfr. §. 228 og §. 232.

Hvad endelig angaaer den Arresteredes Paastand om, at Arresten med Hensyn til Hovedsagens Realitet skulde være ulovlig, da kan en Anke herover i Almindelighed ingenlunde gjøres gjeldende ved umiddelbar Appellation til Overretten, som ikke a prima instantia kan paakjende hvo af Parterne der har Ret Hoved-

sagen, jfr. Jur. Tidsskr. VIII. a. S. 202; men den Arresterede maa afvente Forfølgningssagens Udfald, og da først efter Omstændighederne af den anførte Grund appellere. En Undtagelse maa imidlertid vistnok gjøres i det Tilfælde, at den Arresterede antager, at det allerede ifølge de under Arrestforretningen foreliggende Data var saa aabenbart, at Reqvirentens Fordring var ugrundet eller endnu ikke forfalden til Betaling, at Fogeden end ikke imod Sikkerhedsstillelse burde have tilstedet Arresten. I det man nemlig vistnok maa indrømme Fogeden Ret til at afgjøre, om Forholdet er af saadan Beskaffenhed, jfr. §. 232, maa man udentvivl ogsaa consequent indrømme den Arresterede Ret til at appellere, saafremt han formener, at Fogeden ved denne Bedømmelse har feilet; men Overretten kan da ved Paadømmelsen heraf ikke tage videre i Betragtning, end hvad der virkelig allerede laa for Dagen paa den Tid, da Arresten blev decreteret, jfr. Jur. Tidsskr. XIX. S. 292.

Den ovenomhandlede Appellation kan iøvrigt af den Arresterede anbringes enten ved den Fogeden nærmest overordnede Instants, eller i Overensstemmelse med L. 1—6—19 umiddelbart ved Høiesteret, Coll. Tid. f. 1821 S. 183 ff. Appellantens Intention og, hvis denne bifaldes, Overinstantsens Dom maa gaae ud paa, at Arrestforretningen annulleres eller kjendes uefterrettelig, saafremt det er en Mangel ved dens egentlige Formalitet, der paaankes, Jur. Ugeskr. I. S. 762, Nyt

jur. Tidsskr. I. S. 118, eller at den underkjendes og forandres eller ophæves, saafremt det er dens Realitet, hvorover der klages, Coll. Tid. f. 1821 l. c., hvorhos Appellanten i begge Tilfælde efter Omstændighederne kan fordre sig Reparation m. v. tilkjendt saavel hos Reqvirenten som hos Fogeden*). Om hvad der forøvrigt ved Appellation af Arrestforretninger kan være at iagttage maa her henvises til Læren om Appel i Almindelighed.

K. Om Virkningerne af Arrest.

§. 242.

Det har tidligere været meget omtvistet, om ikke Arrest gav Impetranten en Panteret eller Fortrinsret i

*) For at erholde sig Reparation tilkjendt ved en Appellation af den ovenomhandlede Beskaffenhed behøver Appellanten ingenlunde at lade iværksætte foregaaende Forligsmægling, see t. Ex. Høiesterets Dom 30 April 1813, N. J. Ark. VIII. S. 156 sammenholdt med N. J. Ark. IV. S. 67, jfr. Arkiv for Retsvidenskab II. S. 458-459. En Dom i Jur. Tidsskr. XXI. S. 37, der kunde synes at antage det Modsatte, handler om et Tilfælde, hvor Reparationen fornemmelig fordredes paa Grund af Arrestreqvirentens Uret i den egentlige Hovedsag, jfr. Jur. Tidsskr. XIX. S. 292 ff., og det synes derhos tvivlsomt, om ikke ogsaa i det der omhandlede Tilfælde Reparationen kunde have været tilkjendt af Overretten, uden nogen forudgaaet Forligsmægling.

Debitors Gods, i Særdeleshed naar den var stadfæstet ved Dom, hvilket man især grundede paa Frd. 28 October 1702 §. 2, jfr. Stampes Erkl. II. S. 21 ff. og S. 65 ff.; men senere er det ved Lovgivningen aldeles bestemt afgjort, at Arrest ikke giver nogen saadan Panteret eller Fortrinsret, Pl. 14 Juni 1758, Frd. 30 September 1778 Præm. og Frd. 24 Mai 1793 §. 10. Derimod bevirker Arrest i Almindelighed, at Debitor kommer i den personlige Uraadighedstilstand (jfr. Frd. 15 Mai 1834 §. 3, m. fl.) med Hensyn til sine Midler, som omhandles i L. 5—3—18, og som i Særdeleshed medfører, at han ikke ved nogen Pantsættelse eller Afhændelse eller ved Opbydelse (jfr. i det Følgende om Skifte), kan disponere over sit Gods til Skade for den Creditor, som har erhvervet Retsforfølgningen, da en saadan Disposition i Forhold til denne kan behandles som en Nullitet, saa at han ligefuldt uden videre kan gjøre Execution i Godset, L. 1—24—26. Dette gjelder endogsaa om Vettransporteringen af et Debitor tilhørende Pengedocument, Høiesteretsdom 19 Mai 1824, Forsete f. 1824 S. 161 ff., samt en Overretsdom i Jur. Tidsskr. XXIII. S. 237 ff.*). Det er dog kun frivillige eller vilkaar-

*) At "ifølge Lovenes Grundsætninger" ingen hypothecarisk Forskrivning kan præjudicere Afhændelsen af et Gjeldsbrev, naar dette ikke har været forsynet med Paategning om Pantsættelsen, jfr. Frd. 18 Juli 1841 §. 1, kan meget vel forenes med det nysnævnte

lige Dispositioner over Godset, som ikke kunne gjelde til Skade for vedkommende Creditor, hvortil imidlertid ogsaa bør henregnes et med en anden Creditor indgaaet offentligt Forlig, hvorved denne vilde blive berettiget til at gjøre Execution tidligere end hin Creditor; jfr. blandt andet Domme i Arkiv for Retsvid. III. S. 288 ff., Jur. Tidsskr. XVII. S. 169 ff. og S. 262 ff., Ussings Bibl. II. S. 207 ff.; men derimod kan Arresten ikke være til Hinder for, at andre Creditorer, som tidligere end Arrestimpetranten erholde exigible Domme, gjøre Execution i Godset, Frd. 30 September 1778, eller foranstalte den Paagjeldendes Bo taget under Fallitbehandling, Pl. 14 Juni 1758*). Den om-

af Høiesteret antagne Resultat, thi i det ene Tilfælde handles der om Virkningerne af en vilkaarlig Overdragelse af en reel Ret i Gods, og i det andet om Virkningerne af en ved en Retsforfølgning paadragen personlig Uraadighedstilstand, og da Frd. 18 Juli 1841 §. 1 ved den ommeldte Forskrift kun tilkjendegiver sig som en Stadfæstelse af den ældre Lovgivning, under hvilken hin Høiesteretsdom er afsagt, saa maa det fremdeles ansees som en i Praxis gjeldende Sætning, at Transporten af et Gjeldsbrev præjudiceres ved en Creditor overgaaet og tinglæst Arrestforretning, ligesom ved en Falliterklæring, uagtet Gjeldsbrevet selv ei har erholdt nogen Paategning herom. Derimod kan Arrest neppe gjøres i et Gjeldsbrev som individuel Gjenstand for Arresten uden at samme tages i Forvaring eller erholder Paategning om Arresten, jfr. §. 229 Slutn.

*) Derimod er det tvivlsomt, om det kan præjudicere

handlede Uraadighedstilstand bevirkes derhos ikke blot ved Arrest paa Debitors Person*), men ogsaa ved Arrest paa hans Gods, L. 5—3—18, 1—24—26, Pl. 14 Juni 1758; hvorved dog maa bemærkes, at naar den sidstnævnte Arrest er partiel, eller bestemt indskrænket til visse bestemte Formuegjenstande, jfr. ovenfor §. 229, saa vil Debitor vel heller ikke kunne foretage sig saadanne almindelige Dispositioner, som paa Grund af deres Indflydelse paa hans hele Bo ogsaa vilde blive til Fornærmelse for Arrestimpetranten, saasom at gjøre Opbud; men derimod er der intet til Hinder for, at han specielt disponerer over sit ikke arresterede Gods, jfr. Frd. 24 Januar 1838 §. 14. At Arrestforretningen, for at kunne have den omhandlede Indflydelse paa tredie Mands Ret, maa være behørig tinglyst i Overensstemmelse med Pl. 18 Januar 1788 og 27 November 1839, er allerede bemærket ovenfor §. 231,

Arrestimpetranten, at Debitor selv erklærer sig for fallit; jfr. i det Følgende om Skifte.

*) At den ovenmeldte Uraadighedstilstand ogsaa, og netop i størst Omfang, indtræder paa Grund af personlig Arrest, følger saa ganske af Sagens Natur og Lovens klare Indhold, at derom vel næppe har reist sig eller billigen kunde opstaae nogen Tvivl. Vel er Sagen hos Dreier l. c. S. 122 seq. fremstillet, som om denne Virkning kun vedkom Realarrest; men at dette, som der yttres i Maanedsskr. f. Literatur l. c. S. 207-208, skulde høre til "de gængse Anskuelser", er os ubekjendt.

hvorved dog kan erindres, at den bevislige Kundskab om den iværksatte Arrest hos den der indlader sig med Debitor, i det mindste under visse Omstændigheder, maa kunne have samme Virkning som Publicationen ved Tinglæsning, jfr. Jur. Tidsskr. VII. b. S. 30. Den nøiere Udvikling af de ovenomhandlede Forhold, der ikke blot indtræde ifølge Arrest, men ogsaa paa Grund af adskillige andre Retsforfølgninger, vedkommer iøvrigt mere Civilretten end Processen; jfr. i det Hele herved Professor Scheels Program om Tilbageholdelsesretten S. 17 ff., og hvad der er citeret*).

Forsaavidt Arresten og den derved bevirkede Uraadighedstilstand characteriserer den Paagjeldende som uvederhæftig, indtræde tillige Følgerne af juridisk Uvederhæftighed, der navnligen kommer i Betragtning med Hensyn til hans Stilling som offentlig Embedsmand, jfr. Ørsteds Haandbog I. S. 549-550, og Abgan-

*) Om man vil ansee den ovenomhandlede Ret over Debitor, som Creditor erhverver ved tinglæst Arrest, som en tinglig Ret, navnlig en reel Varetægtsret (jfr. Frd. 24 Mai 1793 §. 10), eller som en personlig Ret, er temmelig ligegyldigt, og vil nærmest beroe paa, hvad man anseer som det Characteristiske ved en virkelig reel Ret. Det Væsentlige i dette Forhold er dog udentvivl kun en personlig Uraadighedstilstand for Debitor, som paa lovbefalet Maade er bragt til offentlig Kundskab og derfor bør respecteres af Andre, paa lignende Maade som et tinglæst Umyndighedsdecret eller en tinglæst Falliterklæring.

gen til at deltage i de stændiske Rettigheder og i Communalforvaltningen, see Frd. 15 Mai 1834 §. 3 No. 3, 24 October 1837 §. 6, 1 Januar 1840 §. 11 og 13 August 1841 §. 4.

L. 1—21—17 bestemmer, at hvis den Arresterede drager af Arresten eller forflytter det arresterede Gods, og Arresten siden lovlig kjendes og Dommen gaaer ham imod, da maa hans Vederpart ham for Vold forfølge, og han bør med Hovedsagen og Omkostningen sine Voldsbøder at betale. Dette Lovsted staaer endnu ved Magt med Hensyn til Brud paa en personlig Arrest, men er iøvrigt forandret ved Frd. 11 April 1840 §. 43, jfr. §. 50, ifølge hvilken den almindelige Straf for Bedrageri nu ordentligvis vil være anvendelig paa den, der bortflytter, afhænder eller pantsætter arresteret Gods. Dette Forhold vil ogsaa nu i Reglen være Gjenstand for offentlig Forfølgning, jfr. den cit. Forordning §. 52, hvorimod L. 1—21—17 alene kunde anvendes efter privat Paatale, jfr. Forsete f. 1822 S. 601 ff., Jur. Ugeskr. II. S. 788. Den nærmere Udvikling af Betingelserne for disse Straffebestemmelsers Anvendelse henhører iøvrigt til Criminalretten*).

*) Jfr. Ark. for Retsvid. VI. S. 479, Dreier l. c. S. 142 seq., Coll. Tid. for 1840 S. 474 og Anhang S. LXXXII.

L. Om Ophævelsen af en iværksat Arrest.

§. 243.

De Grunde der kunne foranledige, at en iværksat Arrest igjen ophæves, og de forskjellige Maader, paa hvilke dette kan iværksættes, ere i det Væsentlige allerede omhandlede i det Foregaaende paa de Steder, hvor Besvarelsen af andre hermed i Forbindelse staaende Spørgsmaal førte saadant med sig. En Arrest kan saaledes ophæves fordi den erkjendes for strax fra Begyndelsen af at have været ulovlig, og saadan Ophævelse kan ikke blot, saaledes som med andre Retshandlinger er Tilfældet, decreteres af vedkommende Overdomstol efter iværksat Appel, jfr. §. 241, men ifølge Arrestens provisoriske Natur ogsaa af den Ret i første Instants, ved hvilken den forfølges, jfr. §§. 232 og 236, og endogsaa af Fogeden selv, der har iværksat Arresten, i det han nemlig, uden at komme i Modsigelse med sig selv, meget vel paa Grund af senere fremkomne Oplysninger kan erkjende den Arrest for ulovlig, som han under de tidligere forhaanden værende Omstændigheder ikke fandt at burde negte at iværksætte, jfr. §. 228 Slutn., saasom naar der senere fremskaffes tilstrækkelig Oplysning om, at den arresterede Person eller det arresterede Gods henhører under en af de lovbestemte Undtagelser fra Arrestabiliteten, jfr. Canc. Skr. 24 November 1827, og vistnok ogsaa naar den Arresterede først efter Arrestens Iværksættelse har seet sig istand til at fremskaffe

og forelægge Fogeden klare Beviser for en afgjørende Indsigelse imod Fordringen, t. Ex. en Daabsattest, hvorved den fremsatte exceptio minorennitatis beviſes, da det neppe kan fordres, at han under ſaadanne Omſtændigheder ſkal vente indtil Forfølgningsſagen kan paakjendes og Arreſten herved ophæves. Dernæſt kunne ſenere indtrufne Omſtændigheder medføre, at en Arreſt, uden Henſyn til dens oprindelige Lovlighed, maa ophæves, ſaaſom naar Debitor efter iværkſat Arreſt betaler Fordringen eller ſtiller tilſtrækkelig Sikkerhed for ſamme, L. 1—21—7 og 19, Frd. 18 Marts 1720 Cap. I. §. 14, ſfr. ovenfor §. 232; naar Arreſtimpetranten ſelv frafalder Arreſten; naar Forfølgningen iværkſættes for ſilde eller iøvrigt ikke paa behørig Maade, ſfr. §§. 232 og 237; naar de befalede Underholdnings- og Varetægtspenge ikke retteligen betales, ſfr. 230 og 232, o. ſ. v. Endelig kan ogſaa en Arreſt, uden egentlig at ophæves, ophøre derved at dens Gjenſtand bortfalder, ſaaſom naar Arreſtimpetranten efter erhvervet Dom gjør Execution i det arreſterede Gods, eller tredie Mand iværkſætter ſaadan Execution, eller det arreſterede Gods i Anledning af en Falliterklæring eller Debitors Død inddrages under Skiftebehandling, ſfr. §§. 234, 235 og 242, Ark. for Lov og Ret III. 1 H. S. 66-70; naar den, der perſonligen er arreſteret, ved Døden afgaaer, o. ſ. v.

Den Handling, hvorved en Arreſt af Fogeden ophæves, kaldes en Relaxationsforretning, ſfr. Sportelregl. 22 Marts 1814 §. 52, 10 September

1830 §. 21 m. fl., og kan reqvireres eller begjeres saavel af Arrestimpetranten, som af den Arresterede. Forsaavidt der i det sidste Tilfælde kan være nogen Tvivl om, at den Arresteredes Forlangende om Arrestens Ophævelse er befoiet, bør der gives Arrestimpetranten Leilighed til at erklære sig herover, førend Ophævelsen iværksættes, og den Tvist, der da herom kan opstaae imellem Parterne, maa paa sædvanlig Maade afgjøres ved en Kjendelse af Fogeden, jfr. t. Er. Ark. for Lov og Ret II. 2 H. S. 40 ff. og Nyt Ark. f. Lov og Ret S. 173. En saadan Relaxationsforretning skal i Almindelighed beskrives paa stemplet Papir, efter de samme Regler, som gjelde for Arrestforretningens Beskrivelse, Frd. 8 December 1828 §. 4, §. 5 d og §. 25, jfr. ovenfor §. 231. Dog er en formelig Relaxationsforretning i Almindelighed ikke nødvendig, naar hverken den Arresterede eller Arrestimpetranten reqvirerer samme, men Førstnævnte blot skriftligen underretter Fogeden om, at han samtykker i Arrestens Ophævelse, eller stiltiende renuncerer paa dens Continuation ved at udeblive med Underholdningspenge, jfr. Canc. Skr. 10 December 1825. Saafremt Arrestatus i slige Tilfælde ønsker en skriftlig Udfærdigelse af Fogeden om Arrestens Ophævelse, navnlig for derved at kunne erholde den tinglyste Arrestforretning igjen udslettet, vil dette udentvivl kunne skee i Form af en af Fogeden udstædt Attest, efter Sportelregl. 1814 §. 60.

Iøvrigt vil naturligvis den Retshandling, hvorved det erklæres at en Arrest bør være ophævet,

kunne appelleres til høiere Ret efter de almindelige Regler; men herved opstaaer det Spørgsmaal, om en saadan Appellation, forudsat den strax af Arrestimpetranten iværksættes, kan forhindre Decretets Fuldførelse ved Arrestens virkelige Ophævelse. Dersom den paagjeldende Tvist angaaer Arrestens Lovlighed paa den Tid samme blev effectueret, og Fogeden efter de senere fremkomne Data og Oplysninger har antaget, at Arresten allerede dengang ei burde have været foretaget, saa synes det klart, at Udførelsen af Relaxationsdecretet ei bør kunne standses ved dette Decrets Appel, thi denne Fogedens Kjendelse er da i Gjerningen en Continuation af den oprindelige Arrestforhandling, og den nærværende Relaxation er fuldkommen analog med en oprindelig Negtelse af Arresten, hvorved det naturligvis maa forblive indtil Overretten har kjendt for Ret, at Arresten bør iværksættes. Dersom det derimod er givet, at Arresten oprindeligen er lovligen gjort, men det skulde være et senere indtraadt Factum, der skulde give Ret til at fordre samme ophævet, og hvorom der nu tvistes, hvorvidt det bør have en saadan Virkning, da er Sagen mere tvivlsom; thi den almindelige Regel, at en Doms executive Virkning suspenderes ved dens Appel, L. 1—24—54, synes ogsaa at tale for at Relaxationsdecretets executive Virkning maa suspenderes, naar samme strax indankes for høiere Ret. Vel er Arrest kun et provisorisk Retsmiddel, og det kunde synes ubilligt og haardt, at den Paagjeldende skulde holdes i Arrest den hele Tid medens Appellen staaer paa, uagtet den Rettens Betjent,

der skal afgjøre Anvendelsen af dette provisoriske Retsmiddel, ei længere anseer samme lovligen begrundet; men dette Argument er dog neppe afgjørende, thi ved Hjelp af den af Arrestimpetranten stillede Sikkerhed maa den Arresterede kunne komme til sin Regres, hvis Overretten stadfæster Relaxationsdecretet, og paa den anden Side kan Arrestimpetranten let tabe den ved Arresten engang erhvervede Adgang til Fyldestgjørelse, naar den Relaxation, som Overretten senere finder ugrundet, strax var sat i Kraft, og den Arresterede derved sat i Stand til at unddrage sin Person og Gods fra Rettens Forfølgning. Dersom der ei ved den oprindelige Arrestforretnings Foretagelse er stillet tilstrækkelig Sikkerhed, fordi dens Lovlighed dengang ansaaes utvivlsom eller mindre tvivlsom, og Relaxationsdecretets Udførelse suspenderes ved Appel, maa den Arresterede udentvivl ogsaa under en ny Forretning kunne fordre yderligere Sikkerhed stillet i Anledning heraf, og hvor saadan ei stilles, synes Fogeden beføiet til af denne Grund at kunne ophæve Arresten, og sætte dette Decret i Udøvelse, om Arrestimpetranten endog strax ogsaa indanker dette for Overretten. Naar Decretet om Arrestens Ophævelse er givet ved en Dom af en underordnet Ret, navnlig ved Dommen i Forfølgningssagen, og denne Dom strax appelleres, synes det ei heller at være tvivlsomt, at Iværksættelsen af den decreterede Relaxation hører med til den Execution af Dommen, som ifølge Regelen i L. 1—24—54 suspenderes ved den forinden udtagne Appelstævning.

Imod den hele ovenanførte Argumentation lader sig imidlertid dog anføre, at det saalænge den iværksatte Arrest endnu ei er stadfæstet ved Dommen i Forfølgningssagen, er den endnu kun en provisorisk Akt, som Fogeden, der har foretaget samme, ligesaavel maa kunne ophæve, naar han efter de senere fremkomne Data ei længere finder samme lovgrundet, som han oprindeligen, naar disse Data da havde været tilstede, kunde have negtet samme. Det synes at høre til en slig Fogedforretnings Natur, at naar den Foged der har decreteret Arresten, ei længere finder den lovlig, maa den eo ipso bortfalde. Den Ulempe, hvorfor Arrestimpetranten herved udsættes, for det Tilfælde at Relarationen senere findes ugrundet, synes ei heller at være af anden eller større Betydenhed end den Ulempe, hvorfor han udsættes derved, at Fogeden negter at gjøre Arrest i et Tilfælde, hvor Overretten senere finder, at den burde have været iværksat.

Andet Afsnit.

Om Forbud.

A. Om Forbud og sammes Forhold til Arrest i Almindelighed.

§. 244.

Ved Forbud forstaaes i Almindelighed den Handling, hvorved Nogen paa lovformelig Maade erklærer

at et vist Foretagende vil stride imod hans Ret, og derfor paalægger Vedkommende at undlade samme. Forskjellen imellem et egentligt Forbud og en Arrest, selv hvor denne effectueres alene ved et verbalt Paalæg, bestaaer saaledes i Almindelighed deri, at hint blot sigter til at forhindre en vis, bestemt Handling, f. Ex. Udøvelsen af en Servitut, Indgaaelsen af et Ægteskab, o. s. v., og det derhos en Handling, som Reqvirenten formener at Modparten er uberettiget til at foretage, og som denne derfor, ogsaa uden at Forbud var blevet iværksat, burde afholde sig fra, medens derimod Arrest ordentligviis gaaer ud paa at paalægge den Paagjeldende en almindelig og ny Indskrænkning i den Frihed til at raade over sit Gods eller sin Person, som hidtil tilkom ham. Begge Retshandlinger have vel den Hensigt at sikkre Opfyldelsen af den Reqvirenten tilkommende Ret, men paa forskjellig Maade, i det at et Forbud, uden at paalægge Reqvisitus nogen ny Indskrænkning, blot skal afværge en tilkommende Retskrænkelse ved at skaffe en yderligere Garanti for, at en Handling, som vilde være til Reqvirentens Fornærmelse, ikke skal blive foretaget; hvorimod en Arrest ordentligviis forudsætter, at en Reqvirenten tilkommende Ret allerede er krænket, fornemmelig derved at dens Fyldestgjørelse i rette Tid er negtet, og gaaer ud paa ved en Debitor paalagt ny Indskrænkning at sikkre og fremtvinge denne Fyldestgjørelse. Der gives imidlertid Tilfælde, hvor et Forbud ikke blot gaaer ud paa at for-

hindre noget, der allerede tidligere var utilladeligt, men stifter en ny Indskrænkning og Forpligtelse for Requisitus, saasom det Forbud der nedlægges imod en Debiters Bortreise fra et vist Sted; men den herved begrundede Indskrænkning i Debitors Frihed er, som forhen bemærket, egentlig ogsaa at betragte som en Art af Arrest. End mere er dette Tilfældet med det Forbud som nedlægges imod, at tilgodehavende Penge eller andre Effecter, som Requisitus har beroende hos tredie Mand, maa udbetales eller udleveres til ham, hvilket egentlig slet ikke er andet end en sædvanlig Arrest, da nemlig denne, naar det der arresteres beroer hos tredie Mand, maa effectueres under Form af et Forbud imod disse Gjenstandes Udlevering, jfr. L. 1—21—14 og ovenfor §. 229 Slutn.

Den hvis Handling Requirenten af et Forbud ved dette nærmest vil forhindre, er iøvrigt ingenlunde altid hans rette Modpart, men dette vil ofte være den, i hvis Interesse en saadan Handling kunde foretages. Naar der saaledes skal nedlægges Forbud imod at et Reisepas meddeles, en Vielse foretages, en Auction afholdes, eller en Pengesum udbetales, maa det vel iagttages, at man retter Forbudet og dets Forfølgning imod den, som man vil forhindre fra at reise bort, at lade sig vie, o. s. v., og ingenlunde imod Pasudstederen, Præsten, o. s. v., der i Almindelighed intet har med Parternes Tvistighed at gjøre, og for hvem derfor det nedlagte Forbud og dets Forfølgning blot bliver at an-

melde, jfr. Frd. 30 April 1824 §§. 8 og 14, Jur. Tidsskr. XXI. S. 369-370*).

Forbuds Nedlæggelse vil vel i Almindelighed finde Sted forend Parternes Tvistighed er afgjort ved endelig Dom, men kan dog ogsaa forekomme efter saadan Dom, jfr. Anhang til Coll. Tid. for 1840 S. LXXX.; navnlig vil saaledes Execution i Debitors Tilgodehavende hos tredie Mand ske under Form af et Forbud imod disse Penges Udbetaling, jfr. t. Ex. Octroi 4 Juli 1818 §. 44: Dog er dette, efter det Ovenanførte, ikke at betragte som et Forbud i egentlig Forstand, men kun som en Anmeldelse af Executionen for andre Vedkommende.

Hovedbestemmelsen om Forbud findes i L. 1—21—22, der indeholder, at "med alle Slags Forbud, som gjøres, enten ved Mænd, eller til Tinge, skal forholdes ligesom med Arrest i alle Maader". Her udhæves saaledes den ikke uvigtige Forskjel imellem Arrest og Forbud, at dette ikke blot kan iværksættes ved en Fogedforretning ("ved Mænd"), men ogsaa til Tinge, hvilken sidste Iværksættelsesmaade vel egentlig ikke henhører under Læren om Fogedforretninger, men dog rigtigst vil være at omhandle her i Forbindelse med de

*) En anden Sag er det, at den, hvem Forbudet egentligen angaaer, kan være fraværende ved dets Nedlæggelse, ligesom naar Arrest foretages, og stundom kan det endog være en for Øieblikket ubekjendt Person, t. Ex. naar der efter Frd. 18 Mai 1825 §. 65 nedlægges Forbud imod at en Vexel, som paastaaes at være kommen i urette Hænder, udbetales til Ihæn-

almindelige Regler om Forbuds Medførgaelse under den Form, der er den sædvanligste.

B. Om Forbud, der iværksættes ved Fogedforretning.

§. 245.

Den nysanførte i Loven givne almindelige Regel, at der med saadant Forbud skal forholdes ligesom med Arrest i alle Maader, maa ikke forstaaes ganske bogstaveligt, da det følger af den ovenfor fremstillede væsentlige Forskjel imellem Arrest og Forbud, at Reglerne om førstnævnte deels slet ikke, deels ikke uden flere vigtige Modificationer og Indskrænkninger ville kunne anvendes paa sidstnævnte. Disse Forskjelligheder ere imidlertid ikke af den Natur, at det kan være nødvendigt, at give en særegen Fremstilling af Forbuds Iværksættelse m. v., men det vil være tilstrækkeligt, i Henhold til den foregaaende Fremstilling af Arrestinstitutet, at udhæve de vigtigste Punkter, med Hensyn til hvilke der efter Forholdets Natur og enkelte positive Forskrifter kan være Spørgsmaal om Afvigelse fra de om Arrest gjeldende Regler.

1. Hvad saaledes angaaer Fremgangsmaaden ved selve Iværksættelsen af et Forbud, kunde det vel efter Udtrykkene i L. 1—21—22 synes, at det altid, uden

behaveren. I slige Tilfælde har Fogeden naturligvis at paasee den Fraværendes Ret i Overensstemmelse med de almindelige Regler, jfr. ovenfor §. 215.

Hensyn til om Fogedens Assistence betimeligen kunde haves eller ikke, skulde være tilladt at betjene sig af private Mænd til Forbudets Nedlæggelse, hvilket ogsaa stemmer med L. 3—16—10, der ligefrem siger, at et Forbud, der dog er af en særdeles krænkende Natur, nemlig Forbud imod et tilsigtet Ægteskab, kan nedlægges af Parten selv i Nærværelse af to eller tre Dannemænd. Adskillige Landsoverretsdomme have imidlertid antaget, at L. 1—21—22 var i Overensstemmelse med Artikel 1 at forstaae saaledes, at Forbud ved Mænd ikkun lovlig kan finde Sted, hvor Fogedens Assistence ikke betimeligen kan haves, jfr. Jur. Ark. VIII. S. 70 og S. 100, Ark. f. Retsvid. II. S. 207 og S. 227, Nyt jur. Ark. XII. S. 66-67 og XV. S. 107-108; og senere har Frd. 30 April 1824 §. 8 udtrykkeligen bestemt, at det i L. 3—16—10 ommeldte Forbud bør skee ved vedkommende Rettens Betjent, idet derhos Forordningens Motiver i Almindelighed yttre sig misbilligende om en saadan Retshandlings Iværksættelse ved private Mænd, jfr. ovenfor §. 217. Overhovedet forudsætter vistnok den nyere Lovgivning, at et Forbud i Reglen bør nedlægges ved Fogeden, jfr. Sportelregl. 22 Marts 1814 §. 45, Octroi 4 Juli 1818 §. 44 m. fl. En særdeles vigtig Undtagelse herfra bestod dog indtil den nyeste Tid efter Pl. 28 October 1791 §. 6, der tillod at iværksætte Forbud imod Udstedelsen af Reisepas ved en simpel skriftlig Begjering til Politievrigheden; men dette er nu saaledes forandret,

at Reqvirenten i det seneste inden 24 Timer, efterat saadan skriftlig Anmeldelse er skeet, bør gjøre de fornødne Skridt til at iværksætte formeligt Forbud ved Fogeden, ligesom den skriftlige Begjering end ikke i de 24 Timer ubetinget kan forhindre Passets Udstedelse; see Pl. 15 Mai 1839, jfr. Coll. Tid. for 1839 S. 457 ff.

2. Med Hensyn til Betingelserne for, at Forbud skal kunne erholdes iværksat, maa vel de almindelige Regler om Beskaffenheden m. v. af den Fordring, for hvilken Arrest skal iværksættes, ogsaa følges med Hensyn til det Forbud, hvorved man vil forhindre sin Debiter fra at disponere over et Tilgodehavende hos tredie Mand, eller fra at reise bort, jfr. Pl. 15 Mai 1839; men ved det egentlige Forbud, der sigter til at forebygge en tilkommende Handling, som vilde krænke Reqvirentens Ret, kunne disse Regler efter Forholdets Natur ikke ligefrem finde Anvendelse. Det kan nemlig her meget vel være Tilfældet, at Forbudsreqvirenten ikke har noget at fordre af Modparten, men kun Ret til at formene ham og Andre en vis Handling, og selv hvor Forbudet støtter sig paa en Reqvirenten formentligen tilkommende positiv Ret imod den anden Part, t. Ex. naar der paa Grund af en tidligere Forpligtelse til Ægteskab nedlægges Forbud imod at denne indgaaer et andet tilsigtet Ægteskab*), vil der dog som

*) Jfr. iøvrigt herved Coll. Tid. f. 1824 S. 266-267.

ofteſt ikke kunne være Spørgsmaal om ſaadanne Beviisligheders Fremlæggelſe, ſom hvor der handles om en Gjeldsfordring, eller om Præſtationens Forfaldstid m. v. Dog maa Reqvirenten ogſaa her, i Overeensſtemmelſe med de i §. 219 udviklede Grundſætninger, være pligtig til at opgive de Omſtændigheder, hvorpaa han ſtøtter ſin Ret til at forbyde den omhandlede Handling, og Fogeden være pligtig til aldeles at negte Forbudets Fremme, hvor det kan ſkjønnes at være aabenbart ugrundet. — Den anden almindelige Betingelſe for Arreſt, at nemlig Reqvirenten, naar hans Ret er tvivlſom, maa ſtille Sikkerhed for Følgerne, vil naturligviis ligefrem finde Anvendelſe ved Forbuds Nedlæggelſe, jfr. Pl. 15 Mai 1839 §. 1.

3. Den hele i §. 221 ff. fremſtillede Lære om de Perſoner og Ting, der kunne belægges med Arreſt, eller ere undtagne herfra, har efter Forholdets Natur ingen Anvendelſe paa det egentlige Forbud, der ſigter til at forhindre en enkelt Handling ſom retskrænkende; dog med Undtagelſe af, at der hos de Perſoner, ſom ikke kunne arreſteres, fordi de overhovedet ikke ere Landets almindelige Jurisdiction undergivne, ſaaſom fremmede Geſandter, heller ikke vil kunne foretages nogen Forbudsforretning. Derimod er det klart, at i de Tilfælde, hvor den en Debitor tilkommende Indtægt eller deslige er fritaget for Arreſt, vil herunder ogſaa være indbefattet Fritagelſe for Forbud imod disſe Penges Udbetaling, jfr. Octroi 1 Juli 1746 §. 4, Fund. 30

August 1775 §. 16, Octroi 4 Juli 1818 §. 45, jfr. §. 44, Canc. Skr. 18 Februar 1792, 24 November 1827, m. fl. Ogsaa kan det vel ifølge Sagens Natur og Indholdet af enkelte af de herhenhørende positive Forskrifter, t. Ex. L. 4—1—36, antages, at de, som ikke kunne belægges med Arrest paa deres Personer, i Reglen heller ikke kunne underkastes den Indskrænkning i at forandre deres Opholdssted, som følger af et Forbud imod Bortreise. Navnligen er det, vistnok med Føie, af Domstolene antaget, at et Protectorium ogsaa hindrer Creditorerne i at kunne gjøre Forbud imod dens Bortreise, som dermed er benaadet, jfr. Nyt jur. Ark. VIII. S. 8 ff.*); og det Spørgsmaal, der vistnok var mere tvivlsomt, om den, der paa Grund af Forsømmelse med Underholdnings- og Varetægtspenges Erlæggelse ikke eftere kan arresteres for en vis Fordring, kan formedelst samme Fordring hindres i at reise bort ved Forbud imod hans Reisepas, er ved Høiesteretsdom af 9 Juni 1803 besvaret benegtende, Jur. Maanedstid. for 1803, 2det Bind S. 60, sammenholdt med Gjæsteretsdommen i samme Skrift for 1802, 2det Bind S. 151 ff. I enkelte af de Tilfælde, hvor personlig Arrestfrihed finder Sted, vil dog den angivne Regel neppe kunne anvendes; saaledes t. Ex. synes der hverken efter Indholdet eller Hensigten af Pl. 8 Jan. 1776 ordentligvis at kunne være noget imod, at

*) Jfr. iøvrigt herved H. P. Glessings Fremstilling af Pasvæsenet S. 40 ff.

Forbud nedlægges imod Theaterpersonalets Bortreise; og omvendt kan et Forbud imod Bortreise heller ikke altid med Nytte anvendes imod den, der personligen kan arresteres; jfr. kongl. Resol. 24 Juli 1821 i Circ. 4 August s. A., som indeholder, at ligesom det Forbud, Nogen i Egenskab af Creditor maatte gjøre imod en Udlændings Bortreise, i Almindelighed ikke kan være det Offentlige til Hinder i at lade denne udføre af Landet, forsaavidt han efter Anordningerne dertil er qvalificeret, saaledes kan i Særdeleshed et saadant Forbud imod en Udlændings Bortreise, som ikke er istand til at ernære sig selv, ikke komme i Betragtning, med mindre Reqvirenten, efter det Offentliges Opfordring dertil, enten lader ham sætte i Fængsel eller paa anden Maade sørger for hans Underholdning, jfr. Canc. Skr. 17 Mai og 8 Juli 1817.

4. Om en Sikkerhedsstillelse fra Reqvisiti Side for at afværge et Forbuds Iværksættelse, vil der, forsaavidt det egentlige Forbud angaaer, ikke let kunne være Tale, i det mindste ikke i den Betydning, hvori saadan Sikkerhedsstillelse forekommer ved Arrest, nemlig for at garantere Opfyldelsen af det, som Reqvirenten har at fordre; thi da Forbudet ikkun har Undladelsen af en vis Handling til Gjenstand, saa vilde Sikkerhedsstillelsen netop komme til at gaae ud paa den samme Indskrænkning for Reqvisitus, som den Forbudet selv kan medføre. En saadan Sikkerhedsstillelse maatte da i alt Fald have det modsatte Øiemed, at Reqvisi-

tus, uagtet Reqvirentens Forbud, kunde erholde den omspurgte Handling foretaget; men ofte vil dette allerede ifølge Forholdets egen Natur ikke kunne finde Anvendelse, t. Ex. naar Forbud nedlægges imod et tilsigtet Ægteskabs Indgaaelse, og i andre Tilfælde, hvor der handles om en erstattelig Formuerettighed, saasom naar Forbud nedlægges imod en Eiendoms Forauctionering, vil Reqvisitus ikke let kunne have nogen Interesse i, ved en Sikkerhedsstillelse fra sin Side at søge at erholde Handlingen strax foretaget, da det maa forudsættes at hans Tab ved Opholdet, saafremt Forbudet befindes ulovligt, vil være dækket ved den Sikkerhed, som Forbudsreqvirenten har maattet stille. — Ved de Forbud, der ligesom Arrest have til Øiemed at sikkre Fyldestgjørelsen af en Gjeldsforbring, saasom Forbud imod en Pengesums Udbetaling til Debitor, eller imod dennes Bortreise, ville naturligvis de almindelige Regler om Sikkerhedsstillelse af Reqvisitus for at afværge Forbudets Nedlæggelse eller bevirke dets Ophævelse, ligefrem finde Anvendelse, jfr. Pl. 15 Mai 1839 §. 2.

5. De i det Foregaaende udviklede Regler om Forfølgning af Arrest gjelde i det Hele taget ogsaa om Forfølgningen af et nedlagt Forbud, jfr. L. 3—16—10, Frd. 10 Juli 1795 §. 20, 30 April 1824 §. 8, m. fl., og navnlig vil saaledes ogsaa Pl. 30 November 1821 finde Anvendelse, naar Arrest paa en Udlændings her værende Eiendele skeer under Form af et Forbud imod et ham tilkommende Tilgodehavendes Ud-

betaling, jfr. Jur. Tidsskr. XX. S. 66, XXI. S. 35, m. fl. En Undtagelse finder dog Sted, forsaavidt Pl. 15 Mai 1839 §. 1 bestemmer, at det Forbud, der nedlægges imod Meddelelsen af Reisepas, skal forfølges "ved Gjæsteretten", hvorved der synes at være sigtet til Gjæsteretten paa det Sted, hvor Forbudet er nedlagt, og Placaten indeholder saaledes i dobbelt Henseende en Afvigelse fra de almindelige Regler, nemlig at Nedlæggelse af Forbud imod Reisepas kan bevirke baade en Forandring af den Procesmaade, der efter de givne Omstændigheder ellers skulde have været anvendt ved Søgsmaalet, og en Forandring af det Værneting, hvorved den Fordring, der har foranlediget Forbudet, ellers skulde have været paatalt. Begge Dele maa imidlertid antages at være bestemte i Sagsøgtes Interesse, da det ordentligvis vil være den, der er i Begreb med at foretage en Reise, magtpaaliggende at erholde Lovligheden af det herimod nedlagte Forbud snarest muligt paadømt, jfr. Pl. 28 October 1791 §. 6; men paa den anden Side er det dog ogsaa meget muligt, at den, imod hvis Reisepas Forbud er nedlagt, ingenlunde har nogen Interesse i den omhandlede Forandring af de processuale Regler, men at Crediter endog blot i sin egen Interesse søger at bevirke samme ved at nedlægge Forbudet*), og det bør maaske derfor antages,

*) Det er tænkeligt, at en Creditor nedlægger et saadant Forbud imod en indenbyes Debitor, som ikke agter at reise, blot for at kunne ved Gjæsteretssøgs-

at Reqvisitus kan fordre Sagen paatalt efter de sædvanlige Regler, naar han betimeligen, inden Forfølgningssagens Paabegyndelse, derom underretter Forbudsreqvirenten (jfr. ovenfor §. 182. b.), hvilket ogsaa synes at kunne vel forenes med Lovbudets Indhold, der kun udtrykker det som en Forpligtelse for Reqvirenten at iværksætte Forfølgningen paa den omhandlede Maade. Saafremt det imidlertid er en Udlænding, imod hvis Reisepas Forbud er nedlagt, synes han ifølge Analogien af Pl. 30 November 1821, hvis Motiver her i det Væsentlige synes gjeldende, ikke at kunne unddrage sig fra Sagens Forfølgning paa det Sted, hvor Forbudet er nedlagt. Følgen af at et nedlagt Forbud ikke behørigen forfølges er iøvrigt den samme som ved Arrest, at det nemlig bortfalder eller bliver uefterretteligt, Jur. Ark. VIII. S. 99, Ark. for Retsvid. II. S. 226, Nyt jur. Ark. XII. S. 66-67, Jur. Tidsskr. XIII. b. S. 90-91, XXIV. S. 185, hvorhos dog Reqvirenten vil kunne nedlægge et nyt Forbud i samme Sag, jfr. ovenfor §. 237 Slutn. Fra denne sidste Regel indeholdes imidlertid en Undtagelse i L. 3—16—10, der bestemmer, at naar de, der have nedlagt For-

maal hurtigere erhverve Dom for sin Fordring. Ogsaa den udenbyes Mand, som under Protest imod Forbudet har suspenderet dets Virksomhed ved at stille Sikkerhed for det fordrede Beløb, vil ordentligvis helst ønske, at Sagen paatales ved hans Værneting paa sædvanlig Maade.

bud imod en Vielse, ikke strax tage Stævning, da skal samme Forbud eller Forhindring ikke gielde, eller agtes hvad de derefter gjøre ville. Men denne Bestemmelse, der forudsatte at det omhandlede Forbud var iværksat paa en Maade, der ikke sikkrede Vedkommende nogen Reparation for en mulig temerær Fremgangsmaade, synes nu at kunne ansees som bortfalden ved den Forandring, der i den anførte Henseende er iværksat ved Frd. 30 April 1824 §. 8.

6. Det er ikke en saa almindelig Følge af Forbud, som af Arrest, at der ved samme paaføres den Paagjeldende Tort og Creditspilde; saaledes t. Ex. vil Forbud imod Udøvelsen af en Servitut eller deslige ikke let kunne have denne Virkning; og naar det da heller ikke kan oplyses, at et saadant Forbud iøvrigt har bevirket noget Tab for Vedkommende, kan der, uagtet det befindes ulovligt, ingen Reparation for samme erholdes, jfr. Jur. Ark. IV. S. 16 og S. 31, V. S. 63, XXIV. S. 14, Ark. for Retsvid. I. S. 316 og 332, II. S. 170-171 og V. S 317. I mange Tilfælde vil imidlertid et ulovligt Forbud kunne paaføre den, imod hvem det er rettet, baade Spot og Skade, saasom naar Forbud nedlægges imod at en Vielse foretages eller Reisepas meddeles, og i saa Fald kan da Reparation fordres ligesom for ulovlig Arrest, jfr. t. Ex. Jur. Tidsskr. VIII. b. S. 133 ff.

7. Virkningen af et egentligt Forbud bestaaer i Almindelighed deri, at Undladelsen af den imod Reqvi-

rentens Ret stridende Handling yderligere garanteres ved det Ansvar, som den Paagjeldende efter L. 1—21—17, jfr. L. 6—15—8 og 14, kan paadrage sig ved Forbudets Overtrædelse*). I de Tilfælde, hvor den omspurgte Handling ikke kan foretages uden Medvirkning af en Anden, navnlig af en Embedsmand, som maa antages at ville holde sig det lovligen nedlagte Forbud efterrettelig, saasom naar Forbud nedlægges imod en Vielse, en Auction, o. s. v., vil Forbudet ordentligvis ogsaa virkeligen forebygge Handlingen, uden Hensyn til den Paagjeldendes Villie til at overtræde samme. Det Forbud, der nedlægges imod en Debitors Bortreise, bevirker vel som forhen berørt en med personlig Arrest analog Indskrænkning i hans Frihed, men kan dog ingenlunde sætte Debitor i den ovenfor omhandlede Uraadighedstilstand med Hensyn til sine Midler, hvilken Lovgivningen alene har forbundet med en egentlig Arrest og enkelte andre bestemte Retsforfølgninger. Endelig vil Virkningen af et Forbud imod, at Debitor erholder udleveret, hvad han har beroende hos tredie Mand, ganske være at bedømme efter Reglerne om Arrest, og den tredie Mand, der imod Forbudet udleverer Gjenstanden, vil derhos derfor kunne drages til Ansvar efter L. 1—21—14.

*) En Skærpelse af dette Ansvar er paatænkt ved et Provindsialstænderne i Aaret 1840 forelagt Lovudkast, see Anhang til Coll. Tid. f. 1840 S. LXIX. og S. LXXX-LXXXIII.

C. Om Forbud, der iværksættes til Tinge.

§. 246.

Forsaavidt L. 1—21—22 omtaler Forbud, som skeer til Tinge, menes herved den Fremgangsmaade, at Nogen til Tinge lader læse en Protest imod en vis Handling, som formentligen stridende imod hans Ret. Denne Form af Forbud vil vel især hensigtsmæssigen kunne finde Anvendelse, naar man vil forhindre nogen i at disponere over en fast Eiendom ved Salg, Pantsættelse og deslige, i det da samme kan indtegnes i Skjøde- og Pantebogen paa den vedkommende Eiendoms Conto; men L. 6—15—8 og 14 forudsætte dog at den ogsaa kan anvendes hvor man ellers vil forbyde nogen en Handling som utilladelig.

Naar Forbud saaledes lovligen skal kunne nedlægges til Tinge, udfordres hertil upaatvivleligen, at Vederparten er behørigen stævnet til at paahøre samme. Dette følger ikke blot af Sagens Natur, da den Paagjeldende ellers ikke strax vilde komme til Kundskab om det paatænkte Forbud og faae Leilighed til at fremsætte sine Indsigelser imod dets Protocollation, men er ogsaa bestemt forudsat i L. 6—15—8, jfr. 14. En modsat Regel kan heller ikke udledes af L. 1—4—34; thi med de i dette Lovsted nævnte Documenter, der kunne tinglæses uden Kald og Varsel, kan ingenlunde et Document sættes i Classe, der er udstædt af selve den, der

lader det tinglæse, for efter eget Skjøn at paalægge en Anden en vis Indskrænkning*); og forsaavidt Lovstedet derhos bestemmer, at Kald og Varsel ikke behøves "til Beslag paa Gods eller Person", kan herved kun være sigtet til de Tilfælde, at en saadan Retshandling foretages af Fogeden, og altsaa ordentligvis strax ved selve Udførelsen bekjendtgjøres den Paagjeldende eller andre Vedkommende paa hans Vegne, jfr. ovenfor §. 215 No. 2. Dernæst maa den, der vil nedlægge et saadant Forbud til Tinge, naturligvis ikke mindre end naar Forbud skal skee ved Fogedforretning, være pligtig til at stille den Sikkerhed for Følgerne, som efter Omstændighederne findes nødvendig eller passende, saaledes at det her bliver Dommeren eller Retten, der har at bestemme og modtage Sikkerheden, ligesom samme naturligvis overhovedet ved Kjendelse har at afgjøre de Tvistigheder, der opstaae imellem Parterne med Hensyn til om Forbudet bør modtages til Protocollation, eller dette negtes. De ovenanførte Sætninger ere ogsaa antagne ved en Viborgsk Landsoverretsdom af 14 Mai 1821, i Usfings Bibliothek II. S. 210 ff.**).

*) Jfr. iøvrigt herved den ordinære Procesmaade §. 7 No. 6.

**) Med det ovenomhandlede Forhold maa ikke forvexles det Tilfælde, at man af en eller anden Grund vil lade en allerede af Fogeden iværksat Forbudsforretning tinglæse, hvilket naturligvis kan skee uden Stævning og ny Sikkerhedsstillelse.

Iøvrigt bliver der med saadant Forbud til Tinge i alt Væsentligt at forholde efter de almindelige Regler om Arrest og Forbud.

Tredie Affnit.

Om Maaning.

§. 247.

Ved Indlager (obstagium), som i ældre Tider meget hyppigen blev anvendt imellem fyrstelige og adelige Personer, paa hvem de dagjeldende Forskrifter om Arrest i Almindelighed ikke vare anvendelige*), forstaaes et Tvangsmiddel, hvis Væsen bestaaer deri, at den Paagjeldende udtrykkeligen har forpligtet sig til, at saafremt han ikke i rette Tid betaler sin Gjeld eller efterkommer en anden Forpligtelse, skal han efter foregaaende Maaning eller Indmaaning, ɔ: Opfordring fra Crediters Side, under sin Æres Fortabelse begive sig til et vist Sted**), og der paa sin egen Bekostning forblive indtil

*) Jfr. Kall i Maanedsskr. f. Literatur l. c. S. 181-183.

**) Ordentligvis vedtoges i Forskrivelsen en vis Kjøbstæd eller endog et vist Herberg i samme, og ofte var det derhos bestemt, at den Paagjeldende skulde medføre og beholde hos sig et mere eller mindre betydeligt Følge.

Creditor har erholdt Fyldestgjørelse, jfr. Rosenvinges Retshistorie §. 204 og Dreier l. c. S. 41 ff.

En Forskrivelse til at lide Indmaning indeholder saaledes efter sin Natur en accessorisk Forpligtelse, sigtende til at sikkre Hovedforpligtelsens Opfyldelse. Den kan derfor ikke blot indgaaes af Debitor selv, men ogsaa af tredie Mand for en Andens Gjeld, navnlig af Cautionisten, ligesom Debitor naturligviis ogsaa for samme Fordring baade kan stille Creditor Pant og forpligte sig til Indmaning, see L. 5—7—16. Om saadan Maning handler L. 1—22; see i Særdeleshed sammes Forskrifter om Maningens Forkyndelse ved et af Creditor udstædt Maningsbrev, Art. 1; om den iværksatte Manings Tinglysning, Art. 2, jfr. Frd. 25 Januar 1805 §. 20; og om det Søgsmaal som Creditor skal anlægge imod den Paagjeldende, saafremt han ikke efterkommer Maningen, Art. 2 andet Membrum. Den Bestemmelse, at dette Søgsmaal skal iværksættes ved Høiesteret, sammenholdt med L. 1—2—11, viser at Loven har forudsat, at den, der underkastede sig Maning, var af Adel eller lige med Adel privilegeret, i det nemlig Søgsmaalet for misligholdt Maning gaaer ud paa Ærens Fortabelse, jfr. L. 1—24—44 og 5—14—54. Dog kunde dette sidste ikke anvendes imod Grever og Friherrer, da disse ifølge Privilegierne 25 Mai 1671, respect. §. 7 og §. 6, ikke for nogen Gjeldssag kunne dømmes paa Ære, gode Navn og Lempe, i hvor streng Forskrivelse eller Forpligt de end have givet fra

sig. De citerede Lovartikler vise ogsaa, at den Indmanede, som misligholdt Maningen, strax kunde dømmes til at lide personligt Fængsel. Fremdeles skulde Maning have samme Virkning som Arrest til at sætte den Paagjeldende i Uraadighedstilstand med Hensyn til Dispositioner over sit Gods, L. 1—21—2 Slutn., 1—24—26, 5—2—65 og 5—3—18. Forsaavidt endelig L. 1—22—3 bestemmer, "at Ingen kan i sin Sag bruge Andens Maning, men den gjelder alene i den Sag, som Maningen er gjort for", skal herved udentvivl alene udtrykkes den naturlige Sætning, at Indmaning ikkun kan anvendes for den bestemte Fordring, med Hensyn til hvilken Debitor har forskrevet sig til samme, hvilket altsaa ingenlunde kan være til Hinder for, at den oprindelige Creditor cederer den accessoriske Rettighed tilligemed Hovedfordringen til tredie Mand, som derefter bringer samme i Udførelse.

Det hele Maningsinstitut er iøvrigt forlængst gaaet af Brug hos os*), udentvivl fornemmelig som en Følge af, at den almindelige Retsforfølgning og de almindelige Tvangsmidler i Gjeldssager allerede ved Christian den 5tes Lov bleve i alt Væsentligt gjorte anvendelige imod Alle, uden Hensyn til Rang og Persons Anseelse. En speciel kongelig Resolution af 24 September 1830, der findes i Rescriptsamlingen, indeholder dog Exempel

*) Om Anvendelsen af dette Institut i Hertugdømmerne jfr. Paulsen Lehrbuch des Privatrechts in den Herzogthümern Schleswig und Holstein, §§. 120-123.

paa, at det Offentlige i et enkelt Tilfælde har fundet det passende at lade en Debitor udstæde en Forpligtelse af et meget lignende Indhold med de ældre Forskrivelser til at lide Indmaning.

Tredie Afdeling.

Om Execution og Udpantning.

Første Afsnit.

Om Execution.

A. Om Execution i Almindelighed.

§. 248.

Ved Execution forstaaes i Almindelighed den af vedkommende Autoritet iværksatte Fuldbyrdelse af Retsdomme, og er da efter vor Lovgivning fornemmelig at inddele i Execution i civile og Execution i criminelle Sager, i det at væsentlige Forskjelligheder finde Sted med Hensyn til Fremgangsmaaden ved det Idømtes Fuldbyrdelse i disse tvende Classer af Sager. Execution i civile Sager, hvorom her alene skal handles, betegner saaledes oprindeligvis ikkun den ved Fogedrettens Hjelp iværksatte Fuldbyrdelse af Domme i privatretlige An-

liggender. Men senere er dette Begreb udvidet derved, at det er blevet tilstedt paa lige Maade at inddrive Fordringer, for hvilke der ikke er erhvervet Dom, men hvis Retmæssighed paa en ligesaa betryggende Maade er erkjendt, hvilket i Særdeleshed gjelder om Fuldbyrdelsen af offentlige Forlig. Endelig kan under Ordet Execution ogsaa indbefattes Udpantning, eller den Inddrivelse af visse Præstationer, som iværksættes efter Øvrighedens Resolution, jfr. Sportelregl. 22 Marts 1814 §. 51, Canc. Skr. 2 November 1819, m. fl.; men en saadan Udpantning er dog i flere Henseender væsentlig forskjellig fra den egentlige Execution, og skal derfor i det Følgende særligen omhandles*).

Foruden det almindelige Udtryk "Dommes Fuldbyrdelse" haves de herhenhørende danske techniske Ord: Nam, Indførsel og Udlæg, af hvilke dog intet ganske svarer til Ordet Execution. Ordet "Nam", der oprindeligvis brugtes om den af Domhaveren selv iværksatte Fuldbyrdelse, jfr. §. 213, betegner kun Execution i rørligt Gods, jfr. t. Ex. L. 5—6—6. "Indførsel" (immissio) betyder egentlig den Execution, der skeer ved at Domhaveren indsættes eller indføres i Besiddelse af Debitors Gods, altsaa fornemmelig Execution i urørligt

*) Stundom forekommer Ordet Execution endog i en saa ampel Bemærkelse, at derved synes betegnet enhver ved Fogeden iværksat Tvang, i Særdeleshed ogsaa Arrest, jfr. L. 5—14—26, Rescr. 28 Mai 1689 Præmiss., Frd. 26 November 1731.

Gods, jfr. L. 5—6—25, skjønt det dog stundom ogsaa bruges om Execution i rørligt Gods, jfr. L. 5—6—9. Og "Udlæg", der egentlig betegner en Afsondring og Udlevering af noget fra en vis Masse, kan vel i Almindelighed bruges om Execution saavel i rørligt som i urørligt Gods, men har i andre Henseender en mere omfattende Betydning end Execution, da Udlæg ikke blot kan finde Sted ved Fogedforretning, men ogsaa ved Skiftebehandling, og dette ikke blot til Creditorer, men ogsaa til Arvinger, L. 5—2—20, 5—6—1, Frd. 3 December 1828 §. 8 f; jfr. i det Følgende om Skifte.

Om den processuale Fremgangsmaade ved Executioner handles fornemmelig i L. 1—24, men om Retsvirkningen af det Creditor herved givne Udlæg i Debitors Gods handles i L. 5—6, hvis Bestemmelser dog ved den nyere Ret ere undergaaede væsentlige Forandringer.

B. Om den Autoritet, ved hvilken Execution skal iværksættes.

§. 249.

Om dette Punkt kan her i det Hele henvises til hvad der er anført om Fogedforretningers Udførelse i Almindelighed ovenfor i §. 214. Den der berørte Levning af de ældre Bestemmelser om, at Execution hos privilegerede Personer paa Landet skulde skee ved Ride-

mænd, bestaaer efter Frd. 25 Januar 1805 §. 20 deri, at saadan Execution nu skal iværksættes ved Herredsfogeden eller den kongelige Birkedommer, saa at, naar en privilegeret Person har Værneting under en privat Birkejurisdiction, er det ikke Stedets Birkedommer, men Fogeden i den kongelige Jurisdiction, hvori Birket ligger, der har at foretage Executioner hos ham. Dog bortfalder denne Forskjel i alle de Tilfælde, hvor der i Overensstemmelse med Frd. 6 December 1743 §. 11 og Pl. 21 Januar 1778 kan foretages Execution hos den Paagjeldende efter Underretsdom, da dette allerede efter de nævnte Anordninger skulde skee ved Stedets almindelige Foged, jfr. Ørsteds Haandbog III. S. 126-127. Med Hensyn til Kjøbenhavn kan tilføies, at endskjønt det i Almindelighed tilfalder Kongens Foged at foretage Arrestforretninger, Frd. 15 Juni 1771 §. 12, bør dog Arrest eller Fængsel, som paalægges Debitor efter Dom, iværksættes af Underfogeden i alle de Tilfælde, hvor Dommens Execution iøvrigt tilkommer denne, altsaa naar den ikke skeer efter Høiesterets- eller Overadmiralitetsrets-Domme, Rescr. 27 November 1762, jfr. Jur. Tidsskr. IV. a. S. 164.

C. Om Betingelserne for Execution med Hensyn til det retlige Grundlag for samme.

§. 250.

1. Om selve Fundamentet for Execution.

En Executionsforretning forudsætter i Almindelighed som sit retlige Grundlag en foregaaende Retshandling eller anden saadan Act, der baade constaterer hvad den ene Part har at fordre hos den anden, og tillige ifølge Lovgivningen indeholder den fornødne Bemyndigelse for Fogeden til ved Tvangsrettens Anvendelse at bevirke Fordringens Opfyldelse. Derhos maa denne Acts Executionskraft være traadt i Virksomhed, og ikke være enten suspenderet eller exspireret. Om selve de Acter, der kunne bemyndige til Execution, skal handles i denne og om de videre sig hertil sluttende Betingelser i de følgende Paragrapher. En Executionsrettighed kan nemlig stiftes ved

1. Egentlige Retsdomme, eller de af de egentlige Domstole afsagte endelige Decreter, hvad enten samme ere afsagte ved Underretterne eller ved de høiere Instantser, jfr. §. 167 b. Dog er en Underretsdom ikke tilstrækkelig naar Debitor er af Adel eller lige ved Adel privilegeret, efter L. 1—24—36, hvis Anvendelse dog betydeligen er indskrænket ved Forskrifterne i Frd. 6 December 1743 §. 11 og Pl. 21 Januar 1778;

og heller ikke i det i L. 1—24—38 omhandlede Tilfælde, at Debitor døer førend Execution er skeet efter Underrettens Dom, hvilket Lovsted udentvivl forudsætter, at Executionen søges hos myndige Arvinger, der uden Skifterettens Mellemkomst have overtaget Boet. De af en Domstol affagte foreløbige Kjendelser ville ordentligvis ikke medføre nogen Fuldbyrdelse ved Execution, jfr. §. 162; og de Autoriteter, hvis judicielle Myndighed kun strækker sig til at afgjøre, hvorvidt de selv i Embedsmedfør ville foretage eller undlade noget, kunne ikke affige Decreter, der kunne fordres fuldbyrdede af Fogeden, hvilket gjelder saavel om Skifteretten og Auctionsretten, jfr. i det Følgende, som om selve Fogedretten, i det denne heller ikke kan paalægge nogen af Parterne at udrede noget, som ved en ny Fogedforretning kunde fordres inddrevet, jfr. §. 214 No. 3. Efter fremmede Retters Domme kan der heller ikke her i Landet iværksættes Execution, see Eunomia IV. S. 124 ff.*).

2. Offentlige Forlig, d. e. de som ere afsluttede enten ved de anordnede Forligelsescommissioner, Frd. 10 Juli 1795 §. 43, 20 Januar 1797 §. 30 og 7 December 1798 §. 29; eller ved Retterne, Pl. 21 Januar 1820, hvilken Placat ved Rescr. 30 Mai 1823 §. 9 er authentisk fortolket saaledes, at dens Bestemmelse er anvendelig paa ethvert for nogensomhelst

*) Jfr. Frd. 3 Juli 1835 §. 15.

Ret indgaaet Forlig, altsaa og paa det der stiftes under en Fogedforretning eller for en Auctionsret eller for en Skifteret, være sig ordinær eller extraordinær, men ei paa Forlig, der indgaaes for Samfrænder eller Executores Testamenti, som mangle Jurisdiction; jfr. ovenfor §. 215. 10.*); eller ved de Øvrigheder, som det er overdraget at mægle Forlig, Instr. 28 August 1795 §. 8**), Frd. 7 December 1798 §. 8, Pl. 4 April 1809 §. 4. Den det offentlige Forlig tillagte Executionskraft tilkommer iøvrigt Forliget eo ipso ifølge denne dets Egenskab, uden at nogen speciel Vedtagelse i Foreningen om at den skal kunne exeqveres er nødvendig, jfr. Ark. f. Retsvid. II. S. 537.

Derimod kan det ikke antages, at Fogeden ved en privat Contract skulde kunne bemyndiges til at iværksætte Execution, om endog den Paagjeldende udtrykkeligen havde forskrevet sig til at lide samme uden Lovmaal og Dom. En almindelig Tilladelse til med Retsvirkning at vedtage en saadan Clausul i Gjeldsbreve og andre Contracter maatte lede til, at en Mængde Tvistigheder, som kun efter behørig Bevisførelse og vi-

*) Førend Pl. 21 Januar 1820 emanerede var det kun de Retter, som ex officio skulle foretage Forligsmægling imellem Parterne, der kunde afslutte Forlig med den omhandlede Virkning, Frd. 10 Juli 1795 §§. 8-11 og 26-28, Rescr. 20 November 1795, jfr. foran §§. 187. 2 h, 193 og 199 No. 1 og No. 8 Anm.

**) Jfr. Nyt Ark. f. Lov og Ret S. 168 ff. og S. 351-352.

dere Procedure retteligen kunne paakjendes, ganske imod Forholdets Natur vilde blive inddragne under Forhandling og Afgjørelse ved Fogedretten. Herimod taler ogsaa Frd. 31 Marts 1688, der alene tillægger en saadan Clausul i et Gjeldsbrev den Virkning, at Debitor lettere kan arresteres, og Frd. 23 December 1735 §. 1 og 30 September 1778, der tydeligen synes at gaae ud fra den Forudsætning, at en Debitor ikke vilkaarligen uden Dom kan underkaste sig Execution, samt Regl. 13 Juli 1836 §. 18, der udtrykkeligen forbyder den forhen i Tranqvebar brugte modsatte Praxis*). Imidlertid syntes dog Rescr. 7 Febr. 1794 §. 12 meget bestemt at forudsætte, at det i et Gjeldsbrev gyldigen kunde vedtages, at Creditor, i Tilfælde af Misligholdelse, skulde være berettiget til uden Lovmaal eller Dom at sætte en bestemt pantsat Eiendom til Auction, hvilken Clausul vistnok ogsaa frembyder mindre Betænkelighed end den, at Debitor skulde i Almindelighed lide Execution efter sin Forskrivning; men i Praxis tillagde man dog end ikke hin indskrænkede Clausul den tilsigtede Virkning, Canc. Skr. 29 October 1803 og 12 April 1823 §. 1**), og senere har Frd. 25 Jan. 1828

*) Efter en privat Voldgiftskjendelse kan der naturligvis heller ikke foretages Execution; jfr. Canc. Skr. 31 December 1818 om et særeget Tilfælde, hvor en saadan Voldgiftskjendelse støttede sig paa et offentligt Forlig.

**) Jfr. herved Ørsteds Haandbog II. S. 373-374 og VI. S. 173-174, samt Nyt jur. Ark. XXVI. S. 23-25.

§. 11 bestemt, at denne Clausul for Fremtiden skulde bortfalde i de for Umyndiges Midler udstedte Obligationer. Det er saaledes ikkun undtagelsesvis at der uden Dom eller Forlig kan iværksættes Execution for visse enkelte Fordringer, med Hensyn til hvilke Lovgivningen udtrykkeligen har tilladt dette, enten efter en speciel Vedtagelse derom af Debitor eller endog uden en saadan; nemlig for a) visse Husleieforbringer i Kjøbenhavn under de nærmere Betingelser, som indeholdes i Pl. 7 October 1771 §. 1; b) visse Gjeldsfordringer i Vestindien efter Pl. 14 Mai 1823 §. 5, og c) Nationalbankens directe Udlaan i faste Eiendomme efter Pl. 1 Juni 1837*).

§. 251.

2. Om den Tid, da Executionskraften træder i Virksomhed.

Ordentligvis kan en Dom ikke umiddelbart efter dens Afsigelse exeqveres, men dens Executionskraft træder først i Virksomhed efter Udløbet af en bestemt Frist, terminus executionis, som forelægges den Paagjeldende til Dommens frivillige Opfyldelse. I de hyppigst forekommende Tilfælde, at Dommen gaaer ud paa Udredelsen af en Pengesum, er denne Frist i Underrets-

*) En herhen endvidere hørende Bestemmelse i Frd. 16 Februar 1820 §. 7 er senere bortfalden, jfr. Frd. 12 Januar 1827 og 12 December 1838 §. 31.

domme i almindelige Sager 15 Dage, og i Gjæsterets- og Politisager 3de Solemærker, men i Landsoverretsdomme 8 Uger*); men gaaer Dommen ud paa andre Handlinger og Foretagender af den Paagjeldende, kan en passende vilkaarlig Termin hertil af Retten bestemmes, og Udløbet af Executionsterminen er derhos i ethvert af de nævnte Tilfælde først at beregne fra det Tidspunkt, da Dommen lovligen er bleven forkyndt for Paagjeldende, L. 1—5—15, 1—24—17, Frd. 19 August 1735 §§. 3 og 7, 25 Marts 1791 §. 26, 25 Januar 1805 §. 29, 15 August 1832 §. 16; see herom videre i det Foregaaende §. 167 a, §. 187. 4 og 5, §. 195 og §. 202. 8. — I Høiesterets Namsdomme gives ingen Executionstermin, da de, naar de ikke øieblikkeligen efterkommes, strax kunne exeqveres, L. 1—24—41 og 42**); men i de Domme, der gaae ud

*) I de Domme, som afsiges af Overpolitiretterne paa Landet, maa Executionsterminen ifølge Frd. 25 Marts 1791 §. 30, jfr. med §. 26, antages at skulle være 3de Solemærker, ligesom ved Underretten, hvilket ordentligvis ogsaa følges i Praxis; jfr. Circ. 18 Mai 1819, som viser at en Forandring heri har været paatænkt.

**) Disse Lovbud bestemme dog, at Domhaveren bør lade Høiesteretsdommen forkynde for den Paagjeldende, og først derefter, naar han ikke strax erholder Fyldestgjørelse, henvende sig til Fogeden, jfr. ogsaa Frd. 19 August 1735 §. 7; men en saadan foregaaende Forkyndelse af Høiesteretsdommen ansees dog næppe i Praxis for nødvendig.

paa en Handlings Foretagelse, bestemmer Høiesteret en passende Termin, at regne fra Dommens Forkyndelse*), jfr. den ordinære Procesmaade §. 132 Slutn.

I Forlig fastsættes ordentligviis en vilkaarlig Termin efter Parternes egen Overenskomst, til hvilken det Skyldige skal betales eller efterkommes, Frd. 10 Juli 1795 §. 44, Pl. 13 August 1798, jfr. Canc. Skr. 9 October 1832 og 25 November 1837 (Coll. Tid. S. 1098), og en Forkyndelse af Forliget er ifølge Forholdets Natur ikke nødvendig, men det kan efter den af den Paagjeldende selv vedtagne Termins Udløb uden videre exeqveres, jfr. Canc. Skr. 28 October 1817, 4 Marts 1820 §. 3 og 22 April 1820 §. 2**), samt Ark. f. Retsvid. II. S. 539.

§. 252.

3. Om Executionskraftens Suspension.

En appellabel Doms Executionskraft suspenderes ved dens Indankning til vedkommende overordnede Ret,

*) See t. Ex. Høiesteretsdomme af 24 November 1834, 26 Marts 1835, 6 Januar 1840 m. fl. i de aarlige Samlinger.

**) Det Modsatte var dog urigtigen antaget i en ældre Canc. Skr. 23 Mai 1807. Endmindre har det nogen Hjemmel i Lovgivningen, at et Forlig maatte være tinglæst, førend det kunde exeqveres, saaledes som Canc. Circ. 17 December 1799, jfr. Canc. Skr. 5 August 1806, synes at antage.

og naar altsaa en behørig Appellationsstævning af Domfældte fremlægges for Fogeden, maa efter en saadan Dom indtil videre ikke foretages nogen Execution, om end Stævningen først er udtaget efterat Executionsfristen allerede var udløbet, L. 1—24—54, jfr. Frd. 6 December 1743 §. 6, Canc. Skr. 1 Juli 1826. Dog kan en Appellationsstævning, som først udtages efterat Executionen allerede er paabegyndt, ordentligvis ikke standse Forretningens Fremme, Jur. Tidsskr. XXI. S. 141 ff. I de Tilfælde imidlertid, hvor Executionsterminens Korthed, i Forbindelse med Afstanden fra det Sted, hvor Stævningen skal reqvireres, eller andre lignende Omstændigheder, gjøre det umuligt for Domfældte betimeligen at erhverve Appelstævningen, maa det udentvivl være tilstrækkeligt, at han oplyser, at han allerede saavidt muligt har opfyldt Lovens Bud, saasom at han med Posten har affendt Conceptstævning m. v. til Vedkommende for at erholde Stævning udtaget, og Forretningen bør da udsættes en passende Tid indtil Appellationsstævningen vil kunne erholdes, jfr. Rescr. 15 August 1806. At Domfældte fremlægger Attest om, at han har indgivet Ansøgning om beneficium processus gratuiti til Sagens Appellation, kan derimod ikke afværge Executionen, Jur. Ark. XIX. S. 104, Ark. f. Retsvid. IV. S. 238, Nyt jur. Ark. XXX. S. 136.

Saafremt den for Fogeden fremlagte Appellationsstævning findes at laborere af en saadan Mangel, som

kan skjønnes at ville bevirke Sagens Afviisning fra Overretten, saasom at den er udtagen til en uvedkommende Overdomstol, eller med for kort Varsel, kan samme udentvivl imod Reqvirentens Protest ikke være til Hinder for Executionens Fremme. Derimod er det temmelig tvivlsomt, om Execution kan afværges ved en Appelstævning, der er udtagen med et usædvanligt langt Varsel, naar der dog ved samme ikke er bestemt en fjernere Lægtedag end den der, saafremt Stævningen først havde været udtagen umiddelbart før Udløbet af fatalia appellationis, maatte have været bestemt, for at den med lovligt Varsel kunde blive Vedkommende forkyndt. Vel er dette Spørgsmaal besvaret bekræftende ved en Landsoverretsdom i Jur. Tidsskr. III. b. S. 131 ff., men det modsatte Resultat turde dog have overveiende Grunde for sig, saaledes som af Ørsted i en l. c. tilføiet Note udførligen er udviklet, ligesom det ogsaa synes vist, at Lovgivningen overhovedet, hvor den omtaler lovlig Appel, kun derved tænker sig en saadan, som skeer med det sædvanlige Varsel og derefter fremmes paa behørig Maade, jfr. Frd. 6 December 1743 §. 6, Rescr. 19 December 1749 §. 1 (der vistnok urigtigen i hin Overretsdom er benyttet til en argumentatio e contrario), Pl. om anticiperede Sager af 2 Juni 1819 §. 1 og Pl. om Skiftesager af s. D. §. 3, m. fl. Jfr. iøvrigt herved Ark. for Retsvid. II. S. 547 Note, Jur. Tidsskr. XXVI. S. 355-356 og Canc. Skr. 13 December 1831 Slutn.

De ved Retterne affluttede Forlig synes vel, ligesom andre Retshandlinger, at maatte kunne paaklages ved høiere Ret, forsaavidt Anken gaaer ud paa, at Dommeren under Mæglingen og Forligets Afslutning har overtraadt sine Pligter, og der heller ikke i Forligets Indgaaelse ligger nogen Renunciation i saa Henseende fra vedkommende Parts Side, jfr. ovenfor §. 187 No. 2 i; men ifølge Forligets Hensigt, endeligen at afgjøre Sagen, og dets Retsvirkning som usvækkelig Dom, er det dog tvivlsomt, om en saadan Appellation kan tillægges suspensiv Virkning paa Forligets Executionskraft, naar den ikke støtter sig paa en speciel Bevilling. Derimod kunne de ved Forligelsescommissionerne eller Øvrighederne sluttede Forlig ifølge disse Autoriteters Stilling og Lovgivningens Bud, jfr. Frd. 10 Juli 1795 §. 43, i Almindelighed ikke være Gjenstand for nogen Appellation, og deres Executionskraft altsaa heller ikke paa denne Maade svækkes, ligesom dette upaatvivlelig heller ikke kan opnaaes ved en Paaklage af Forliget til en Underret for at erholde det kjendt uefterretteligt, hvorimod efter nogle Lovkyndiges Mening Fogeden selv under Executionsforretningen er berettiget til at afgjøre, om Forliget lider af en saadan Mangel, at dets Execution bør negtes, hvilken Menings Rigtighed imidlertid maa ansees som ikke lidet tvivlsom*). I Praxis er det vistnok den sædvanligste Frem-

*) Den nærmere Undersøgelse af dette Spørgsmaal henhører til Læren om Forlig, see især Ark. f. Retsvid.

gangsmaade, at der erhverves en speciel Bevilling til at paaklage et saadant Forlig ved Retten*), og den i Overensstemmelse herned iværksatte Paaanke, der ordentligvis bestemmes at skulle skee til Høiesteret, vil da utvivlsomt have samme Indflydelse paa Forligets Executionskraft som Appellationen af en Dom.

Naar en Dom eller et Forlig alternativt gaaer ud paa Aflæggelsen af en Ed eller Udredelsen af en Præstation, suspenderes Executionskraften med Hensyn til det sidstnævnte Alternativ derved, at den Paagjeldende, endog efter den fastsatte Termins Udløb, men dog førend Executionens Paabegyndelse, har udtaget Edsstævning; see den ordinære Procesmaade §. 133 samt Jur. Tidsskr. XXXIII. S. 261-264.

I de ovenomhandlede Tilfælde, hvor Executionskraften blot suspenderes ved en udtagen Appellations- eller Edsstævning, som først fremlægges ved Executionsforretningens Paabegyndelse, maa Reqvirenten være berettiget til at forlange Forretningen udsat indtil videre, for at afvente hvad der videre foretages i Apellations- eller Edssagen. Naar nemlig Stævningen ikke bliver incamineret, eller Sagen hæves fordi den ikke behørigen fremmes fra Citantens Side, eller den afvises, eller

II. S. 542 ff., samt en Dom i Jur. Tidsskr. IX. a. S. 193 ff.

*) Jfr. Canc. Skr. 30 Mai 1801 og 27 Februar 1802 (i Sveistrups Samling), Rescr. 10 Marts 1820, Forsete f. 1822 S. 298, m. fl.

Eden ikke aflægges, maa Reqvirenten kunne forlange Executionsforretningen continueret i Henhold til den tidligere Reqvisition, i det mindste naar Dommens eller Forligets fatalia executionis imidlertid ikke endnu ere udløbne, jfr. herefter §. 254, og forsaavidt det er ved Debitors egen Forsømmelse, at den første Stævning er bleven forspildt, kan han efter Grundsætningerne i Frd. 16 Januar 1828 §. 2 næppe ved en ny udtagen Stævning videre standse Forretningens Fremme, jfr. Canc. Skr. 13 Marts 1832. Saafremt derimod Overinstantsen annullerer den appellerede Dom, eller paakjender Sagen i Realiteten*), eller den tilstævnte Ed aflægges, vil dette naturligvis bevirke, at den udsatte Executionsforretning definitivt bortfalder.

§. 253.

Fortsættelse. — Om nogle Tilfælde, i hvilke Appellation ikke har den sædvanlige Virkning med Hensyn til Dommens executive Kraft.

En ikke uvigtig Indskrænkning i den ved L. 1—24—54 bestemte Virkning af en Doms Appellation indeholder L. 1—24—22, der bestemmer, at naar en

*) Om nemlig Udfaldet endog bliver, at den tidligere Dom ved Overinstantsens Dom stadfæstes, maa Executionen søges efter denne sidste Dom, og i Overretsdomme tilføies endog en ny terminus executionis, efter hvis Forløb Executionen først kan reqvireres.

Domhaver formedelst Appellation ikke kan erholde Udlæg for sin Fordring, og en Anden imidlertid ogsaa erhverver Namsdom over samme Skyldner, som han søger exeqveret, da kan den første Domhaver, naar han betimeligen herom melder sig hos Rettens Middel, forlange "Affætning" af den Skyldiges Gods for sin Fordring og Omkostning, førend den Anden maa bekomme noget Udlæg*), hvilket affatte Gods skal forblive "i Arrest" indtil Appellationssagen er tilendebragt.

En endnu mere betydende Indskrænkning i Appellations suspensive Virkning bestemmes i L. 1—6—23 og Frd. 13 Januar 1792 med Hensyn til den Appellation, der skeer til Høiesteret af en Overrets eller anden Rets Dom, der hører umiddelbar under Høiesterets Paakjendelse. Saadan Appellation kan nemlig ikke være til Hinder for, at Domhaveren erholder Udlæg efter den appellerede Dom, saafremt denne grunder sig paa Debitors uimodsagte Forskrivelse, eller en saadan Affætning i den Dømtes Gods, som omhandles i L. 1—24—22, saafremt der under Sagen er bleven gjort Indsigelse imod Haandskriftens Rigtighed eller Fordringens Gyldighed, med mindre i begge Tilfælde den Paagjeldende kan stille nøiagtig Sikker-

*) Disse Lovstedets Udtryk kunne dog uden Tvivl ikke være til Hinder for, at den senere Domhaver erholder secundært Udlæg i det affatte Gods, jfr. Ørsteds Haandbog VI. S. 253 Note.

hed*) saavel for det Idømte som for de Bekostninger Sagens videre Forfølgelse kunde medføre. Disse Forskrifter ere derhos, forsaavidt angaaer Fordringer efter Vexler og de i Frd. 15 Januar 1828 omhandlede Forskrivelser, saaledes udvidede, at de ogsaa skulle anvendes, uagtet Dommen ikke umiddelbart indstævnes til Høiesteret, Frd. 18 Mai 1825 §. 72 og 25 Januar 1828 §. 9, jfr. ovenfor §§. 205-208**).

Om Retsvirkningerne af den i de ovennævnte Lovbud omhandlede Affætning skal nærmere handles i det Følgende i Forbindelse med Reglerne om Virkningerne af Udlæg i Almindelighed.

§. 254.

4. Om Executionskraftens Ophør.

Ligesom Execution først kan skee efter Udløbet af terminus executionis (§. 251), saaledes bør den paa den anden Side være iværksat før Udløbet af de saa-

*) Om Beskaffenheden af den Sikkerhed der kan fordres af Domfældte, jfr. ovenfor §§. 220 og 226 og Jur. Tidsskr. XV. b. S. 266.

**) Det particulære Reskript for Vestindien af 26 April 1765, der, med meget større Indskrænkninger end de den almindelige Lovgivning nu indeholder, gav Creditor Ret til at erholde en til Høiesteret appelleret Dom exeqveret, maa ansees som bortfalden ved Frd. af 1792 og de tvende andre ovenmeldte Forordninger, der ere udvidede til Vestindien.

kaldte fatalia executionis, hvorved Executionskraften exspirerer. Loven satte ingen Grændse for usvækkede Dommes Executionskraft, undtagen i alt Fald den der maatte følge af selve Fordringens Præscription eller Præclusion, L. 5—14—4 og 5—14—29, jfr. L. 5—14—38. Men af Hensyn til de Misligheder, som det medførte baade for tredie Mand og for den Paagjeldende selv, at en ellers myndig Mand ved Domme, som i flere Aar henlaa uexeqverede, kunde holdes i den Uraadighedstilstand, som bestemmes ved L. 5—3—18, jfr. 1—24—26*), foreskrev Frd. 17 Mai 1690, at de ved Underretterne og Overretterne erhvervede Namsdomme skulde inden Aar og Dag (jfr. L. 5—2—4) exeqveres i den Skyldiges Bo og Midler, da en saadan Dom, naar Creditor længere lod den henhvile, ikkun skulde ansees som en Obligation eller et Bevis for Gjelden, og ny Dom for denne erhverves førend noget Udlæg maatte skee. Denne Regel gjelder ifølge Frd. 20 Marts 1795 ogsaa for Høiesteretsdomme, hvorhos Forordningen tilføier den nærmere Bestemmelse: "at Indførseler efter Namsdomme bør være fuldbragte og sluttede inden Aar og Dag fra Dommens Affigelse at regne; dog med den Undtagelse, at dersom Executionsforretningen er begyndt i de sidste Dage af det anførte Tidsrum, og den ikke, formedelst dens Vidtløftighed, kan tilendebringes inden Terminens Udløb,

*) Jfr. herved Jur. Tidsskr. XVI. b. S. 194 ff.

bør Dommen beholde sin Kraft, saalænge Udlægsforretningen uafbrudt vedbliver; men lader Domhaveren den henhvile i et større Tidsrum end otte Dage, maa ingen videre Execution skee efter bemeldte Dom, førend den ved Fornyelse igjen er bleven sat i Kraft".

Uagtet den her anførte bestemte Forskrift, at Executionsforretningen bør være fuldbragt og sluttet inden Udløbet af fatalia appellationis, hvorfra Forordningen alene gjør en enkelt, nøie begrændset Undtagelse, turde der dog være megen Grund til at antage, at Domhaveren i det ovenfor nævnte Tilfælde, at den lovligen paabegyndte Executionsforretning paa Grund af Executionskraftens blotte Suspension er bleven udsat, naar denne Hindring ophører derved at den udtagne Stævning ikke incamineres, e. s. v., kan continuere Forretningen og erholde Udlæg, uagtet fatalia executionis imidlertid ere udløbne. Saavel de følgende Bestemmelser i Frd. 1795 som Indholdet af Frd. 1690 synes tydeligen at vise, at Lovgiveren ikkun har havt det Tilfælde for Øie, at Domhaveren vilkaarligen lader Dommen henhvile uexeqveret eller udsætter Executionsforretningen, men ikke det, at han betimeligen søger at erholde Udlæg, og heri hindres ved de foreløbige Skridt fra Debitors Side til at anvende et Retsmiddel, som denne dog maaskee ikke har den alvorlige Hensigt virkeligen at udføre, men efterat Dommens fatalia executionis imidlertid vare udløbne igjen kunde lade falde, ved hvilken Fremgangsmaade han ofte vilde kunne nøde Cre-

ditor til selv at erhverve Høiesteretsdom for sin Fordring, førend det blev muligt at erholde Execution. Hertil kommer, at Pl. 18 Januar 1788 §. 4 paa det bestemteste forudsætter, at en saadan under Appellation værende Dom endnu efter Udløbet af Aar og Dag kan beholde sin Virkning efter L. 5—3—18; men da denne Virkning ellers eo ipso bortfalder tilligemed Executionskraften, jfr. Frd. 17 Mai 1690, saa synes deri atter at ligge den Forudsætning, at der gives Tilfælde, hvori den blot suspenderede Executionskraft endog efter Udløbet af fatalia appellationis igjen kan træde i Virksomhed. Dog kan herimod erindres, at dette da efter Placatens Forudsætning ikke blot maatte gjelde i det før omhandlede Tilfælde, at en Executionsforretning efter Dommen er paabegyndt, og paa Grund af Appellationen er udsat indtil videre, men ogsaa vilde være anvendeligt hvor Dommen blot var bleven tinglæst, hvilket sidste ikke synes stemmende med Forholdets Natur.

De ovenanførte Forordninger, der have foreskrevet fatalia executionis, handle iøvrigt med klare Ord ikkun om Nams- eller Udlægsdomme; jfr. især Frd. 1795 §. 1, der udtrykkeligen siger at derved forstaaes saadanne Domme, hvorved Nogen er kjendt pligtig til at betale Penge; og de synes saaledes ganske uanvendelige paa de Domme, der gaae ud paa at noget under en daglig Mulkt skal udføres, hvilket ogsaa ligefrem synes at følge af Forholdets Natur, da Opfyldelsen

netop ved en fortsat Inddrivelse af Tvangsmulkten skal bevirkes, hvortil kommer, at den Frist, der ved en saadan Dom gives, ofte endog, efter Beskaffenheden af det der skal udføres, maa bestemmes længere end Aar og Dag*). Endelig er dette ogsaa antaget i en Canc. Skr. 16 November 1816. Imidlertid synes dog en Landsoverretsdom af 24 Mai 1830 i Jur. Tidsskr. XXV. S. 106 ff. at have antaget, at Frd. 17 Mai 1690 var anvendelig paa en saadan Dom, dog saaledes at ikkun Mulktens Inddrivelse ved Execution blev anseet som exspireret, men ikke Mulktens fortsatte Paadragelse endog efter Executionskraftens Ophør, saalænge Dommen ikke var efterkommet. Foruden at denne Anvendelse af Frd. 1690 har alle de ovenanførte Grunde imod sig**), maa imod det antagne Resultat ogsaa bemærkes, at Tvangsmulkter ingenlunde ere at betragte som selvstændige ved Dommen tilkjendte Præstationer, men udgjøre netop det Tvangsmiddel, i hvis Anvendelse selve Executionen bestaaer, og det synes derfor

*) See t. Ex. Ark. f. Retsvid. I. S. 49, og Høiesteretsdom af 6 Januar 1840 i Samlingen.

**) Dommen synes vel at angaae et Tilfælde, hvor ingen Inddrivelse af Tvangsmulkten var begyndt inden Aar og Dag, uagtet dette kunde være skeet; men selv under disse Omstændigheder synes en saadan Dom ikke at kunne henføres under Frd. 17 Mai 1690. Jfr. iøvrigt herved Anhang til Coll. Tid. f. 1840 S. LXIV og S. LXXI.

endog medsigende, at Tvangsmulkterne skulde vedblive at løbe uagtet Executionskraften var exspireret.

Med Hensyn til offentlige Forlig indeholder den virkelige Lovgivning ikke nogen udtrykkelig Bestemmelse om Varigheden af deres Executionskraft; men da det efter Frd. 10 Juli 1795 §. 43 er Reglen, at et saadant Forlig skal have samme Kraft og Virkning som en usvækkelig og upaaankelig Dom, og da endog Høiesteretsdomme ere underkastede fatalia executionis, synes dette ogsaa at maatte gielde om de Forlig, der gaae ud paa Pengebetalinger, saaledes at de Aar og Dag efter deres Indgaaelse maatte tabe deres Executionskraft. Ifølge den Forbindelse hvori Executionskraften staaer med Virksomheden til at holde Debitor i Uraadighedstilstand efter L. 5—3—18, synes ogsaa de Grunde, ifølge hvilke Frd. 17 Mai 1690 har indført fatalia executionis, ikke mindre at være anvendelige paa slige Forlig end paa egentlige Domme, ligesom ogsaa Frd. 15 Mai 1804 §. 15 og 3 December 1828 §. 7 No. 1 udtrykkeligen bestemme, at Tinglæsningen af et Forlig, der angaaer Gield, ikke giver Vedkommende anden eller større Ret end den som erholdes ved en Namsdoms Tinglæsning, nemlig at Debitor i saa lang Tid, som Pl. 18 Januar 1788 bestemmer, hindres fra at sælge eller pantsætte sit Gods, hvorved der meget tydeligt synes sigtet til den bestemte Tid af Aar og Dag fra Namsdommens Afsigelse, der nævnes i Pl. 1788. Vel giver Frd. 1795 §. 44 Parterne

Met til i Forliget at bestemme Betalingstiden efter egen Overenskomst, men dette synes allerede ifølge Forbindelsen med den foregaaende Paragraph at maatte forstaaes med den naturlige Indskrænkning, at forsaavidt Forliget skulde have Virksomhed som exigibel Dom, maatte ogsaa Reglerne om Dommes Executionskraft derved iagttages. En Canc. Skr. 11 August 1798 har imidlertid, paa fremsat Spørgsmaal desangaaende, meddelt Overøvrighederne til Efterretning og Bekjendtgjørelse for Vedkommende, "at der efter den nysanførte §. 44 i Frd. 10 Juli 1795 ikke kunde være nogen Tvivl om, at naar Creditor og Debitor ved Forliget ere blevne enige om, at den sidste skal have længere Dilation med Gjeldens Betaling end et Aar og sex Uger, er Creditor, efterat den bestemte Tid er forløben, berettiget til uden videre at faae Forliget fuldbyrdet, og at det da endnu mere maa staae Parterne frit for at bestemme, at Fordringen skal betales i visse Terminer, om end disse Terminer sammenlagte udgjøre mere end Aar og Dag, og Creditor maa ifølge heraf ligesaavel i dette sidste som i første Tilfælde være berettiget til at faae det indgangne Forlig uden nogen Fornyelse fuldbyrdet; dog at han ikke udsætter Executionen for hver Termin, som er forfalden, over Aar og Dag; thi i saa Fald maa Fornyelsesdom erhverves paa det desformedelst forældede Krav". Denne Cancelliskrivelse, der af Kjøbenhavns Magistrat blev bekjendtgjort ved Placat 13 August 1798, er senere bleven fulgt i Praxis som gjeldende Regel,

saa at fatalia executionis for Forlig ikke beregnes fra deres Afslutning, men fra de i samme bestemte Betalingsterminer*). Dog antager Canc. Skr. 25 November 1837 (Coll. Tid. S. 1098), at naar Forliget lyder paa Betaling efter Anfordring, maae fatalia regnes fra dets Dato, uagtet Consequentsen af Pl. 13 August 1798 kunde synes at fordre, at fatalia ikke kunde begynde førend efterat Betalingstiden ved Creditors Anfordring var bleven bestemt.

En forældet Namsdom kan igjen sættes i Virksomhed ved et offentligt Forlig eller en ny Dom, i Overensstemmelse med Frd. 17 Mai 1690 og 18 Marts 1796, hvilken sidste Forordning deels omhandler Nødvendigheden af foregaaende Indklage til Forligelsescommissionen førend Fornyelsesdom søges**), og deels bestemmer det Valg, som Sagsøgeren har med Hensyn til den Ret, ved hvilken han vil erhverve Fornyelsesdommen. Under Proceduren til Fornyelse kan fra Domfældtes Side na-

*) Som Følge heraf har Canc. Skr. 29 Juni 1822 ogsaa antaget, at det tinglæste Forlig kunde beholde den i L. 5—3—18 bestemte Virkning længere end Aar og Dag, indtil det tabte sin Executionskraft; jfr. iøvrigt herved Jur. Tidsskr. XV. b. S. 251 ff., og Ussings Bibliothek I. S. 22-23.

**) Det er tvivlsomt, om denne Nødvendighed blot finder Sted, naar Fornyelsen søges ved en Domstol i første Instants, eller ogsaa naar den skeer ved Indstævning til en Overret eller Høiesteret, jfr. Jur. Tidsskr. XI. a. S. 58.

turligvis i Realiteten ikkun fremsættes saadanne Indsigelser, som bygges paa hvad der er passeret efter den til Fornyelse indstævnte Doms Afsigelse, saasom en Afbetaling, Eftergivelse, o. s. v., jfr. Jur. Tidsskr. XIX. S. 356 og XXV. S. 106, men ikke Indsigelser, som allerede burde have været gjort gjeldende under den ældre Sag.

Et forældet Forlig kan ligeledes fornyes ved et nyt Forlig eller ved Dom, jfr. Pl. 13 August 1798, hvilken Dom dog alene kan søges ved Debitors Værneting efter foregaaende forgjæves Forligsbehandling.

D. Om Gjenstanden for Execution.

§. 255.

En Executionsforretning er i Almindelighed rettet imod den Paagjeldendes Gods, men kan ogsaa foretages imod Personen. Det hører til de sjeldnere Tilfælde, at Dommen eller Forliget gaaer ud paa at noget skal foretages, som i Vægringstilfælde umiddelbart ved Fogedens Hjelp kan erholdes iværksat, t. Ex. at Domfældte skal fravige Besiddelsen af en fast Eiendom, hvilken Fogeden da ved Anvendelsen af den fornødne physiske Magt lader ryddeliggjøre, jfr. L. 6—14—7. De fleste Domme og Forlig gaae ud paa, at en Pengesum skal udredes af Paagjeldende, og da skeer Executionen derved, at saameget Gods udtages hos Debitor, at Forpligtelsen ved dets Realisation kan fyldestgjøres, hvilket er Nam eller Indførsel i egentlig

Forstand. Men i de Tilfælde, hvor en egentlig Handling skal foretages, en vis rørlig Ting udleveres, eller deslige, og der ikke som det andet Alternativ er bestemt en Pengesum, som i Mangel af Opfyldelse skal betales, kan Executionen alene skee ved efterhaanden at inddrive de i Dommen eller Forliget fastsatte Tvangsmulkter, saa at Gjenstanden for Executionen egentlig ogsaa her er den Domfældtes Gods, jfr. L. 1—5—15, Frd. 10 Juli 1795 §. 44, og den ordinære Procesmaade §. 167. b. Hvad endelig angaaer de Domme, hvorved nogen er kjendt uberettiget til at foretage en vis Handling, som stridende imod Vederpartens Ret, da kan en Execution af samme egentlig ikke finde Sted, undtagen forsaavidt det efter det givne Tilfældes Natur er muligt ved Fogedens Hjelp at erholde det tilintetgjort, som er foretaget imod Dommen, og det forhindret, der maatte være i Værk at foretage imod samme; men som oftest vil Domhaveren være indskrænket til, naar Dommen er overtraadt, at sagsøge den Paagjeldende til Erstatning af den derved paaførte Skade, og efter Omstændighederne tillige til Straf*).

*) Jfr. herved Udkast og Motiver til en ny Lov angaaende Executionen af de Domme, der gaae ud paa at en Handling skal foretages eller efterlades m. v., i Anhang til Coll. Tid. f. 1840 S. LVII ff., samt Forhandlingerne herom i Stændertidenderne for 1840.

I enkelte af de ovennævnte Tilfælde er Executionsforretningen rettet umiddelbart imod den Paagjeldendes Person, t. Ex. naar han udsættes af en Eiendom, som han ikke vil fravige. Men ordentligviis er det kun subsidiært, naar det Skyldiges Opfyldelse ikke ved Hjelp af Execution i den Paagjeldendes Gods kan opnaaes, at Creditor kan holde sig til hans Person, og det Tvangsmiddel, som da i Almindelighed kan anvendes imod ham, er Hensættelse i Fængsel, jfr. ovenfor §§. 216 og 230.

Under Debitors Gods, hvori Execution kan foretages, er ikke blot at henregne hans egentlige Eiendom af rørlige og urørlige Ting, men ogsaa Fordringer og Rettigheder, forsaavidt de ikke blot tilkomme den Paagjeldende for sin Person, men kunne realiseres til Domhaverens Fordel, saasom en Debitor tilfalden Arv eller hans Anpart i en Arvemasse eller i andre Formuegjenstande, L. 1—24—30; udestaaende Fordringer, Regl. 19 December 1800 §. 141, 22 Marts 1814 §. 45, m. fl.; Aftægtsafgifter, Canc. Skr. 27 Februar 1823; det en entlediget Geistlig tilkommende Naadensaar, Nyt Ark. for Lov og Ret S. 153 ff.; Debitors Ret til ifølge Kjøbecontract at erhverve en Eiendom under de i Contracten fastsatte Betingelser, Nyt jur. Ark. XIX. S. 105 ff., jfr. Pl. 5 Juni 1829 §. 4, o. s. v.; hvorimod der ordentligviis ikke kan foretages Execution i Laugsrettigheder, Brugsrettigheder og andre deslige Rettigheder, som ikke kunne afhændes til Andre, jfr. Jur. Ugeskr. I. S. 795 og III. S. 7, Nyt juridisk Tids-

skrift I. S. 123. Hvad den Formue eller Indtægt angaaer, som først i Fremtiden kan tilkomme Debitor, da vil Executionen i samme i Almindelighed kunne skee naar Adkomsten til samme allerede existerer paa den Tid Executionen foretages, og det ikke blot naar den staaer i Forbindelse med en anden Retsgjenstand, der tilhører Debitor, t. Ex. den betingede Leie eller andre Afgifter af en fast Eiendom, endskjønt samme endnu ikke er forfaldne, men ogsaa naar det er en blot personlig Fortjeneste, saasom en betinget Løn eller anden Indtægt, endskjønt den endnu ikke er fortjent, alt dog naturligvis uden Præjudice for den anden Contrahent, forsaavidt Misligholdelse af Contracten eller andre Omstændigheder skulde bevirke, at hans Forpligtelse til Udredelsen bortfaldt, jfr. Frd. 6 December 1743 §. 10, 14 October 1763, Circ. 5 December 1820, m. fl.; hvorimod Execution ikke kan skee i det som Nogen blot muligen i Fremtiden kan komme til at fortjene hos en Anden, og end mindre i en Persons alt fremtidige Erhverv; jfr. Jur. Tidsskr. XI. a. S. 136 ff. Det som den Skyldige endnu først skal arve er i Særdeleshed undtagen fra Execution, L. 1—24—31, jfr. 5—2—81, hvilket endog maa antages at gjelde, om end Adkomsten til den tilkommende Arv er uigjenkaldelig, saasom en Arvepagt. I en Debitors Bo, som er taget under Skiftebehandling, kan der ordentligvis ikke foretages Execution, men Doms- eller Forligshaveren haver at søge sin Betaling paa Skiftet efter den fore-

strenge Orden, og navnlig gjelder dette med Hensyn til Dødsboer, om endog Dommen maatte være erhvervet før Dødsfaldet, jfr. L. 1—24—40 og 5—14—38 og 39*); hvorimod der i egentlige Opbudsboer kan foretages Execution af den Creditor, som, forinden Opbudet blev erklæret, havde ved tinglæst Arrest, Dom, Forlig o. s. v. sat Debitor i den i L. 5—3—18 omhandlede Uraadighedstilstand, eftersom Opbudet da i Forhold til denne Creditor maa betragtes som ulovligt, jfr. L. 5—14—40 og 1—24—26; og den samme Ret maa af lignende Grunde tillægges en saadan Creditor i et Fallitbo, i det mindste naar Debitor selv har overgivet sit Bo til Skiftebehandling, saavelsom i alle Tilfælde den Creditor, der allerede forinden Debitor blev erklæret fallit havde reqvireret Execution eller Afsætning efter Dom eller Forlig, og lovligen forfølger samme, jfr. Pl. 14 Juni 1758**).

*) Disse Lovartikler sammenholdte med L. 1—4—11, 1—24—39 og 5—6—7 forudsatte dog, at der kunde skee Execution i det Dødsbo, der var taget under Skiftebehandling paa Grund af at ingen Arvinger havde vedgaaet Arven, naar kun Arv og Gjeld ei lovligen var fragaaet; men dette maa ansees forandret ved Frd. 8 April 1768, see i det Følgende om Skifte.

**) En nærmere Undersøgelse af Spørgsmaalet om Retttigheden til at gjøre Execution i et Concursbo, vil blive meddelt i det Følgende i Læren om Skifte. Fra en Execution for Debitors Gjeld i hans un-

I Almindelighed maa de af Andre allerede lovligen erhvervede Rettigheder i Debitors Gods, navnligen deres Panterettigheder, ikke præjudiceres ved en Udlægsforretning, L. 1—24—26; men dette kan dog ikke være til Hinder for, at der, endog for aldeles simpel, personlig Gjeld, gjøres Execution i Debitors pantsatte Gods, naar Udlæget indskrænkes til hvad der ved Pantets Realisation kan udbringes mere end der udfordres til Panthaverens Fyldestgjørelse, jfr. Anordn. 18 Marts 1720 Cap. I. §. 21*). Da Underpant i en fast

der Behandling tagne Bo maa iøvrigt vel adskilles det Tilfælde, at Boet selv ved dets Bestyrelse har contraheret en Gjeld, for hvilken der ligefrem efter lovlig Omgang kan gjøres Execution i samme, jfr. om Skifte i det Følgende.

*) Med Hensyn til faste Eiendomme og enkelte værlige Ting af betydelig Værdi, t. Ex. Skibe, maa Udlægshaveren kunne fordre Auction prøvet, imod at indestaae for Omkostningerne; men viser det sig ved Auctionen, at der intet kan blive tilovers for ham, naar Panthaverens Fordring skal dækkes, er han uberettiget til at iværksætte Salget. Ved en Samling af almindeligt Løsøre kan denne Fremgangsmaade ikke let anvendes, men ordentligvis bør Udlæg ikke gives, naar det ifølge Vurderingen under Fogedforretningen maa antages, at intet kan blive tilovers ved Realisationen efterat Panteforbringen er dækket, med mindre i alt Fald Udlægshaveren, for at erholde Godset solgt ved Auction og derved muligen et større Beløb udbragt, stiller Sikkerhed for, at Panthaverens Fordring aldeles skal blive dækket; jfr. Jur. Tidsskr. IX. a. S. 203 ff.

Eiendom i Almindelighed ikke udelukker Eieren fra at raade over de naturlige og borgerlige Frugter af Pantet, som falde til Oppebørsel indtil at Panthaveren lovligen sætter sig i Besiddelse af Pantet eller dette med Debitors Bo tages under Skifterettens Administration, saa kan en saadan Panteret ordentligvis heller ikke være til Hinder for, at en anden Creditor gjør Execution i de Frugter af Pantet, der saaledes maa ansees som Panthaveren uvedkommende, jfr. Domme i Jur. Tidsskr. VI. a. S. 5 ff., VI. b. S. 171 ff., VII. b. S. 27 ff., Forsete for 1823 S. 306 ff. En vigtig Undtagelse fra Bestemmelsen i L. 1—24—26, at lovlige Panterettigheder ikke maa præjudiceres ved Udlæg, finder iøvrigt Sted med Hensyn til Underpant i Løsøre, hvilket kan angribes ved Execution for de blot privilegerede Fordringer, naar intet ubehæftet Gods findes, hvoraf Fyldestgjørelse kan erholdes, see Pl. 23 Juli 1819 og 14 Mai 1834; jfr. Ørsted's Haandbog VI. S. 147 ff. og S. 688-689. — Hvad der gielder om Execution i pantsat Gods er i det Væsentlige ogsaa anvendeligt med Hensyn til Execution i en Eiendom, over hvilken tredie Mand har erhvervet en reel Brugsrettighed, jfr. Frd. 4 December 1795 og 25 November 1831; ligesom der ogsaa i det Gods, hvori en Creditor allerede har erholdt Udlæg eller Affætning, kan gives en anden Creditor secundært Udlæg, jfr. L. 5—6—8, hvilket sidste Udlæg ikke blot kan have Virkning med Hensyn til det eventuelle Overskud af Realisations-

proventuet, men ogsaa til det Øvrige, saafremt den første Retshandling skulde blive ophævet*). De Rettigheder, som efter deres Natur ikkun gaae ud paa en personlig Fordring imod Debitor, kunne derimod ordentligvis ikke komme i Betragtning naar Udlæg søges i Debitors Gods, om de end maatte være constaterede paa en saadan Maade i Forhold til tredie Mand, at en modstridende vilkaarlig Disposition imellem denne og Debitor ikke kunde have Retsgyldighed. Saaledes kan en tinglæst Kjøbecontract om en fast Eiendom, som endnu ikke er fuldbyrdet ved Skjøde, om end Eiendommen er overleveret til Kjøberen, eller en tinglæst Leiecontract, som endnu ikke er fuldbyrdet ved Gjenstandens Overleverelse**), ikke komme i Betragtning imod et senere Udlæg i Eiendommen, ligesaalidet som dette kan forhindres ved tinglæst Arrestforretning, eller ved en speciel Forskrivelse, hvorved Debitor har forpligtet sig til

*) Naar Udlægshaveren tillige er Panthaver i det udlagte Gods, og denne hans Panteret har Fortrinet for de reelle Rettigheder, der iøvrigt tilkomme Andre i samme Gods, er hans Collision med disse naturligvis at afgjøre efter Hensynet til hans førstnævnte Stilling, jfr. Pl. 22 April 1817, Frd. 25 November 1831 §. 1, m. fl.; den secundære Panthaver derimod, som vil realisere Pantet, er i Forhold til de bedre Prioriterede i alt Væsentligt at betragte som en simpel Udlægshaver; jfr. R. J. Ark. XXIII. S. 67, Jur. Tidsskr. X .h. S. 190, XXIV. S. 104, Canc. Skr. 13 Marts 1823, m. fl.

**) Jfr. Ørsteds Haandbog V. S. 467.

ikke at afhænde eller pantsætte sine Eiendele, jfr. Jur. for Retsvid. II. S. 379 ff. og ovenfor §. 242. End mindre kunne da de Debitor paahvilende privilegerede Gjeldsfordringer; endskjønt de som ovenmeldt, naar de selv ere exigible og i Concursboer, foretrækkes for Underpant i Løsøre, være til Hinder for, at der endog for simpel, men exigibel Gjeld, gjøres Execution i det Gods, som ellers kunde have tjent til deres Fyldestgjørelse, jfr. Nyt jur. Ark. XXIX. S. 110 ff., Jur. Tidsskr. IV. b. S. 99, XIX. S. 371 ff., Nyt Ark. f. Lov og Ret S. 173 ff., Ørsteds Haandbog VI. S. 155-156, Canc. Skr. 16 Marts 1841 (Coll. Tid. S. 260). Dog synes L. 1—24—24, jfr. 5—14—37 at hjemle Undtagelse herfra med Hensyn til visse privilegerede Fordringer, naar Execution foretages i en Bondes Bo*).

*) Om det end maatte ansees som forudsat i L. 1—24—24, at de der nævnte privilegerede Fordringer ere forfaldne til Betaling paa den Tid, en anden Creditor søger Execution hos Bonden, kan det dog ingenlunde efter Lovstedets Indhold fordres, at de ogsaa skulle være exigible.; jfr. iøvrigt herved Jur. Tidsskr. XXIV. S. 227-228, XXVII. S. 274-275 og XXVIII. S. 263-264. Exempel paa en privilegeret Fordring, der endog kan fordres fyldestgjort af det der allerede er udlagt til en anden Creditor, findes i Frd. 25 Marts 1791 §. 18, jfr. Hansens Stiftevæsen S. 382-383.

§. 256.

Fortsættelse. — Om de særegne Fritagelser fra Execution.

Der findes i Lovgivningen en Mængde særegne Undtagelser fra Execution med Hensyn til Person eller Gods, hvilke imidlertid for største Delen falde sammen med de ovenfor §. 222 ff. fremstillede Fritagelser for Arrest. I Særdeleshed gjelder dette forsaavidt de personlige Fritagelser angaaer, saa at alle de, der ikke kunne underkastes Arrest paa Personen før Dom, eiheller kunne paalægges samme efter Dom, hvilket utvivlsomt følger af samtlige de vedkommende Lovbuds Indhold. Hvad derimod de reelle Fritagelser angaaer, da have vel de fleste og vigtigste af de i det Foregaaende anførte Lovbestemmelser, foruden Arrest, ogsaa udtrykkeligen nævnt Execution eller Indførsel, saasom L. 5—2—65, Privil. 25 Mai 1671 §. 6 og §. 5, Frd. 24 Februar 1734, Krigsart. 29 Juli 1756 § 775, Pl. 27 Juni 1781, Rescr. 10 Marts 1786, Anordn. 29 Februar 1792 for Kjøbstæderne §. 11, for Landet §. 12, Frd. 1 November 1805 §. 45, Anordn. 28 Januar 1809 §. 8, Resol. 18 August 1814 §. 1, Regl. 13 Juli 1836 §. 17, m. fl., eller dog brugt Udtryk, hvorunder samme ligefrem maa ansees indbefattet, t. Ex. L. 4—1—30, Octroi 4 Juli 1818 §. 45, m. fl.; men da dog adskillige af disse Bestemmelser ikkun omtale Fritagelse for "Arrest og Beslag", opstaaer det

Spørgsmaal, om der i saa Fald ogsaa kan fordres Fritagelse for Execution i de vedkommende Gjenstande. For den bekræftende Besvarelse af dette Spørgsmaal lader sig anføre, at Formodningen synes at maatte være før, at de Gjenstande, som ere blevne fritagne for en foreløbig Bemægtigelse af Creditorerne ved Arrest, ogsaa skulle være undtagne fra Execution, da i modsat Fald Lovgiverens Hensigt, til Vedkommendes Bedste at unddrage disse Gjenstande fra Creditorernes Forfølgning, enten slet ikke eller dog ikkun meget ufuldkomment vilde kunne opnaaes. De fleste af de Bestemmelser, med Hensyn til hvilke den omhandlede Tvivl finder Sted, angaae visse Debitor tilkommende Pengeudbetalinger, og med Hensyn hertil synes det saameget mere rimeligt, at Ordene "Arrest og Beslag" ogsaa skulle betyde Execution, da denne i slige Tilfælde maa iværksættes under de samme Former som en Arrest, nemlig ved et Forbud imod Pengenes Udbetaling, jfr. ovenfor §. 244. En paa denne Maade iværksat Execution kan vistnok endog baade efter almindelig Sprogbrug og Lovsproget retteligen indbefattes under Udtrykket "Beslag", see Pl. 7 Januar 1784 og Frd. 1 Februar 1797 §. 98, der ikkun omtale "Beslag" paa Embedsmænds Indtægter, uagtet det vistnok er aldeles unegteligt, at de herved have villet betegne al den Retsforfølgning, som nævnes i Hovedlovbudet om denne Gjenstand, Pl. 27 Juni 1781, altsaa ogsaa Execution; og Fund. 30 August 1775 §. 16, efter hvis hele Indhold

der næppe kan være nogen Tvivl om, at Pensionen ogsaa skal være undtagen fra Execution, endskjønt der ikkun nævnes "Arrest, Beslag eller Hæftelse". Endelig synes endog Frd. 8 October 1708 at frembyde Exempel paa Brugen af Ordet "Arrest" i en saa omfattende Bemærkelse, at derunder ogsaa skal være indbefattet Execution. Derimod har en Canc. Skr. 7 October 1834 (Colleg. Tid. 793) antaget, at den Fritagelse for Arrest og Beslag, der er forundt med Hensyn til Indskud i de autoriserede Sparekasser, ikke kunde være til Hinder for, at der skete Execution i samme, for hvilken Mening der formentligen ogsaa fandtes en afgjørende Analogi i Octroi for Nationalbanken af 4 Juli 1818 §. 44, der stemmer med Octroi for Speciesbanken af 16 Februar 1791 §. 49, "da bemeldte §. fritager de Midler, Penge og Effecter, som indsættes i Banken, for Arrest, men derimod giver udtrykkelig Bestemmelse for, hvorledes der, naar den Paagjeldende kommer i Forhold, som medføre, at der kan skee Nam og Execution i hans Midler, skal gaaes frem for at hans Tilgodehavende i Banken kan komme hans Creditorer tilgode". Men det er allerede ovenfor §. 224 No. 8 oplyst, at denne Argumentation fra Bankoctroierne beroer paa en Misforstaaelse, da de ligesaavel tilstede Arrest som Execution i bemeldte Midler, naar kun samme iværksættes under Form af en Forbudsforretning; og det er saa langt fra, at disse Lovbud kunne bevise noget for den i hin Cancelliskri-

velse antagne Mening, at de endog frembyde et positivt Argument imod samme, i det at de forskjellige Dele af de citerede §§. indbyrdes sammenholdte synes at vise, at Udtrykkene Arrest og Beslag rigtigen kunne bruges til at betegne enhver Forfølgning ved den executive Magt, saavel til egentlig Arrest som til Execution. Imidlertid lader sig vistnok for den benegtende Besvarelse af det opkastede Spørgsmaal anføre, at slige Bestemmelser, der gjøre Undtagelser fra den almindelige Retsforfølgning, ikke let bør udstrækkes videre end den strenge Ordbetydning fordrer; men efter det exactere Retssprog, som netop anvendes i mange af de herhenhørende Forskrifter, t. Ex. Pl. 27 Juni 1781, Anordn. 28 Januar 1809 §. 8, Resol. 18 August 1814 §. 1, er Execution ikke indbefattet under Arrest og Beslag, ligesom der vel kunne tænkes Grunde til, at Lovgiveren i visse Tilfælde kun har villet unddrage en Debitor tilkommende Indtægt fra at kunne bemægtiges af Creditorerne, saalænge Gyldigheden af deres Fordringer ikke er constateret ved Dom eller Forlig, men ikke efterat dette er opnaaet. Det omhandlede Spørgsmaal lader sig saaledes, efter alt det Anførte, næppe i Almindelighed besvare enten bekræftende eller benegtende, men Afgjørelsen maa i ethvert Tilfælde beroe paa Fortolkningen af den enkelte vedkommende Forskrift, efter de Grunde, som dens øvrige Indhold og Forbindelse med andre lignende Forskrifter, m. m., muligen kunne frembyde. Det er iøvrigt fornemmelig

Bevillingerne for Sparekasserne og for flere af de i §. 224 No. 4 nævnte Understøttelsesselskaber, med Hensyn til hvilke den omhandlede Tvivl finder Sted.

E. Om Fremgangsmaaden under Udførelsen af Executionsforretninger.

§. 257.

1. Om Forretningens Paabegyndelse.

I Henhold til den foregaaende Fremstilling af Fremgangsmaaden under Fogedforretninger i Almindelighed, hvormed kan jævnføres hvad der endvidere er bemærket om Udførelsen af Arrestforretninger, skulle vi her fornemmeligen ikkun omhandle, hvad der særligen kan være at tilføie i Henseende til Executionsforretningers Foretagelse.

Samtidig med Reqvisitionen om en Executionsforretning har Reqvirenten naturligviis at godtgjøre Tilværelsen af det nødvendige retlige Grundlag for samme, ved at fremlægge den Dom, med Beviis om den fornødne Forkyndelse, eller det Forlig, o. s. v., der skal hjemle Executionen, dog uden at det kan paaligge ham at oplyse, at Dommens Executionskraft ikke er svækket ved Appellation, da Paastanden herom er en Exception, som Reqvisitus selv har at fremsætte og godtgjøre. Fremdeles er herved at mærke, at en simpel Domsudskrift i Almindelighed ikke er tilstrække-

lig til at erholde Execution iværksat, men at der ordentligvis bør haves den hele formelig beskrevne Domsact tilstede, jfr. L. 1—24—34, Frd. 19 August 1735 §. 7 og Pl. 13 Februar 1822 init.; hvilken Forskrift udentvivl er foranlediget deels ved den Betragtning, at Fogeden uden en saadan Act ofte ikke vilde være istand til at afgjøre de Tvistigheder, som kunne opstaae under Forretningen, t. Ex. om Personens eller visse Effecters Identitet, om Anvendelsen af L. 1—6—23 og Frd. 13 Januar 1792, m. v., deels ogsaa ved Hensyn til Retsbetjentenes og den kongelige Kasses Interesse i at erholde Betaling for Beskrivelsen og det stemplede Papir, jfr. Jur. Tidsskr. IV. a. S. 260-262. Overtrædelse af den omhandlede Forskrift vil bevirke, at Executionsforretningen kan indankes til Annullation ved Overretten, om end Reqvisitus ikke har fremsat nogen Indsigelse under selve Forretningen, da det af de anførte Hensyn ikke kan staae i Parternes Magt at frafalde Domsactens Tilstedeværelse, jfr. Jur. Tidsskr. XXVIII. S. 233 ff. og Jur. Ugeskr. II. S. 437 ff. Fra den anførte alminbelige Regel gives imidlertid flere og tildeels temmelig omfattende Undtagelser. Saaledes kan Execution iværksættes efter en blot Udskrift af Dommen, naar den Sum, der efter Dommen er at betale*), er mindre end 100 Rbdlr. Sølv eller i Be-

*) Denne Bestemmelse kan saaledes vistnok ikke anvendes, hvor et større Beløb ved Dommen er tilkjendt Sagsøgeren, men Domfældte herpaa har afbetalt

indien 400 Rbd. Sølv, Pl. 13 Februar 1822, Circ. 9 September 1823 §. 1 og Rescr. 29 December 1824 §. 1; og i Politisager paa Landet kan der endog foretages Execution efter en Udskrift af Domsslutningen alene, Frd. 25 Marts 1791 §. 26, jfr. Rescr. 23 October 1795, hvilket efter Canc. Skr. 31 August 1793 ogsaa er anvendeligt med Hensyn til Politirets-domme i Kjøbenhavn, naar Summen kun er 15 Rbd. eller derunder. Lignende Bestemmelser indeholdes fremdeles i Pl. 4 Januar 1800*) med Hensyn til den i en Justitssag tilkjendte Erstatning, og Pl. 28 Januar 1803 om Sagførerers Salair i befalede Sager, m. fl., jfr. Jur. Tidsskr. IV. a. S. 248-249. Execution af Forlig maa utvivlsomt kunne skee efter en blot Udskrift af Forliget, naar Beløbet ikke overstiger den i Pl. 13 Februar 1822 nævnte Størrelse; men i andre Tilfælde kan maaske en Udfærdigelse i Actsform ordentligvis ansees nødvendig, jfr. Canc. Skr. 28 Juli 1798, 24 September 1816, Instr. 28 August 1795 §. 8 c, Jur. Tidsskr. IV. a. S. 266-267, XIII. a. S. 125 og Ark. for Retsvid. II. S. 538**).

noget, saa at det Restbeløb, for hvilket Execution forlanges, ikkun har den angivne Størrelse, jfr. herved §. 197.

*) Findes i Schous Udtog foran Forordningerne for 1801.

**) Ved en Dom i Nyt jur. Tidsskr. I. S. 123 ff. og Jur. Ugeskr. I. S. 794 ff. er det antaget, at den Omstændighed at et Forlig ikke er skrevet paa behø-

Fremdeles maa Reqvirenten i de Tilfælde, hvor en Doms eller et Forligs Execution forudsætter Tilveiebringelsen af en vis Oplysning, som det efter Forholdets Beskaffenhed paaligger Reqvirenten at fremskaffe, sørge for at det Fornødne i saa Henseende haves tilstede ved Forretningens Paabegyndelse, saasom naar Beløbet af det, der er paalagt Reqvisitus at udrede, er gjort afhængig af en nærmere Bestemmelse ved Taxation af uvillige Mænd eller ved Reqvirentens Ed, jfr. §. 166. Endvidere maa naturligvis Reqvirenten ogsaa have de Gjeldsbreve eller andre Documenter tilstede, som Reqvisitus, naar Fyldestgjørelse er præsteret, kan forlange paaskrevne og extraderede efter L. 1—24—34, jfr. ovenfor §. 215. 3.

Det er med Hensyn til visse Personer befalet, at Execution ikke maa foretages hos dem uden foregaaende Tilladelse fra eller Anmeldelse til vedkommende Foresatte, og at dette er iagttaget har Fogeden at paasee, førend han paabegynder Forretningen; see om kongelige Oppebørselsbetjente Frd. om Kassevæsenet i Almindelighed 8 Juli 1840 §. 49, jfr. de tidligere Bestemmelser i Frd. 18 Marts 1720 Cap. 2 §. 15, 30 Januar 1793 §. 40, Pl. 13 September 1821 §. 2, Frd. 19 December 1821 §. 4, Circ. 2 November 1799 og 16 November 1819; om Militære i Kjøbenhavn Pl. 10 Juni 1778 §. 2, jfr. Canc. Skr. 13

rigt stemplet Papir, ikke kunde være til Hinder for dets Execution.

November 1802, og udenfor Kjøbenhavn Circ. 14 December 1824, jfr. Canc. Skr. 9 April 1825 og 16 Juni 1827 ad No. 60, see ovenfor §. 214. 1; og om Studenter Fund. 7 Mai 1788 Cap. II. §. 6, jfr. Canc. Skr. 30 April 1791 og Nyt Ark. for Lov og Ret S. 87. Efter en ældre Frd. 28 Februar 1679, der er Kilden til L. 1—24—24, maatte der heller ikke foretages Execution hos en Bonde, uden foregaaende Underretning til Godseieren og andre Vedkommende; men denne Del af Forordningen 1679 er ikke optaget i den citerede Lovartikel, og kan saaledes ikke længere ansees anvendelig, jfr. Canc. Skr. 24 November 1821.

Iøvrigt er der intet til Hinder for, at der under Et reqvireres og foretages Execution hos samme Person efter flere Domme og Forlig, endskjønt særskilt Executionsgebyr for hver af disse skal erlægges; men naar der efter een og samme Dom eller Forlig reqvireres Execution hos flere Personer, skal der holdes en Forretning for hver Person, med mindre disse forskjellige Personer have fælleds Eiendomme, hvori Udlæg gjøres, Sportelregl. 22 Marts 1814 §. 51, 10 September 1830 §. 20, 30 Marts 1836 §. 10, sammenholdt med Frd. 3 December 1828 §. 25.

Naar Fogeden allerede efter de ham forelagte Documenter finder, at der ikke er tilstrækkelig lovlig Grund til at paabegynde Forretningen, maa han naturligvis afslaae Reqvirenten dette, og paa dennes Forlangende

herom afsige en formelig Kjendelse; men i modsat Fald begyndes Forretningen i Almindelighed dermed, at Fogedretten begiver sig til Reqvisitus, forelæser ham Dommen eller Forliget og opfordrer ham til frivillig Fyldestgjørelse af det Idømte tilligemed de paadragne Omkostninger, jfr. ovenfor §. 277 om Arrestforretninger.

§. 258.

2. Om det Tilfælde, at Flere samtidigen forlange Execution hos samme Debitor.

I Almindelighed skal Fogeden blandt flere Doms- eller Forligshavere først skaffe den Creditor Udlæg hos Debitor, som først lovligen reqvirerer samme, uden Hensyn til om hans Dom er den ældre eller den yngre, og den ældre Domhaver, som har forsømt at forfølge sin Ret, maa da tilregne sig det selv, om han siden ingen Fyldestgjørelse kan bekomme, jfr. L. 1—24—20 Slutn.*). Men naar det hænder sig, at Tvende eller Flere paa een Tid reqvirere Execution foretagen hos samme Debitor, da skal Fogeden først være den følgag-

*) Det gjør heri ingen Forandring, at den ene af Creditorerne tidligere har foretaget Arrest hos Debitor, eller at den ældre Dom eller Forlig er tinglæst, undtagen forsaavidt at Debitor i saa Fald ikke ved et senere indgaaet Forlig kan give en Creditor Ret til at gjøre Execution til Skade for den Creditor, som har foretaget hin Retsforfølgning, jfr. ovenfor §. 242.

tig, som har den ældste Namsdom; men have de lige gamle Domme, da have de lige Rettighed til at erholde Udlæg, og naar de da erholde dette i det samme Gods blive de heri lodtagne hver efter sin Anpart ɔ: forholdsvis efter deres Fordringers Størrelse, L. 1—24—20 og 21. jfr. Frd. 30 September 1778. Dog angaae disse Lovbud naturligvis ikkun det almindelige Forhold imellem Flere, som have exigible personlige Fordringer paa Debitor, hvorimod naar en eller nogle af de Executionssøgende have særegne reelle Rettigheder i de Gjenstande, hvori der forlanges Udlæg, Collisionen imellem dem maa afgjøres efter Reglerne om disse Rettigheders Præference, jfr. Jur. Tidsskr. VII. a. S. 234 ff. og ovenfor §. 255; ligesom endog blandt Flere, der samtidigen søge Execution, den Omstændighed at den Enes Fordring er blot privilegeret, vil kunne gjøre Udslag til hans Fordel, jfr. Pl. 14 Mai 1834.

Naar den ældre Doms Executionskraft er suspenderet ved Appel, kan Domhaveren forlange Afsætning i Overensstemmelse med L. 1—24—22, jfr. ovenfor §. 253. Efter Nogles Mening vil dette Lovsted formedelst Aarsagernes Lighed ogsaa kunne anvendes i de Tilfælde, hvor Executionsfristens større Længde hindrer den ældre Domhaver eller Forligshaver i at erholde Execution saa betimeligen som den yngre, saasom naar den ældre Dom er en Landsoverretsdom og den yngre en Underretsdom, eller den første en ordinær Rets Dom, den sidste en Gjæsteretsdom, o. s. v., hvilket Tilfælde

i Særdeleshed ogsaa paa flere Maader kan opstaae, naar Forlig concurrere med Domme eller med hinanden indbyrdes, da Betalingstiden deri kan sættes baade saa nær og saa fjern, som Parterne kunne forenes om, jfr. Ørsteds Haandbog VI. S. 254. Ligesom det imidlertid overhovedet er tvivlsomt, om man kan være berettiget til at udvide den singulære Bestemmelse i L. 1—24—22 til et Tilfælde, som det nævnte, der dog i sig selv er væsentligt forskjelligt fra det lovbestemte, saaledes kan Sætningen i alt Fald næppe indrømmes i den ovenanførte Udstrækning. Naar det er en ældre Dom, der paa Grund af dens længere Executionstermin ikke kan blive exeqveret saa betimeligen som yngre Domme eller Forlig*), synes Billighed vistnok i høi Grad at tale for en analogisk Anvendelse af L. 1—24—22, i det der endog efter Forholdets Natur synes at være mere der taler for, at den ældre Domhaver ikke ifølge denne Omstændighed bør kunne betages sin Fyldestgjørelse ved den yngre Domhaver, end hvor den ældre Doms Retmæssighed er sat under Spørgsmaal ved lovlig Appel. Men dette lader sig næppe retteligen gjøre gjeldende til Fordeel for den ældre Forligsha-

*) Forsaavidt her omhandles Collision imellem ældre Domme og Forlig og et yngre Forlig, forudsættes naturligvis, at de førstmeldte ikke allerede vare tinglæste paa den Tid, da det sidstnævnte blev sluttet, da i modsat Fald den omhandlede Collision ikke kan opstaae; jfr. den foregaaende Note.

ver, som kommer i den omhandlede Collision med dem, der have yngre Domme og Forlig, ifølge den væsentlige Forskjellighed der finder Sted imellem Executionsfristerne i Domme og i Forlig. I begge have vel disse Frister det tilfælleds, at det Skyldige først efter sammes Udløb kan inddrives ved Fogedens Hjelp; men Executionsterminen i en Dom forandrer intet i den omhandlede Fordrings oprindelige Forfaldstid; den vedbliver, uden Hensyn til denne Termin, at være en allerede til Betaling forfalden Fordring, og Creditor beholder alle de Rettigheder, som knytte sig til denne Omstændighed, saasom at kunne iværksætte Arrest for Fordringen, benytte den til Compensation, o. s. v.; jfr. ovenfor §. 219 den sidste Note; hvorimod Executionsfristen i et Forlig tillige er en ny contractmæssig Bestemmelse af Betalingstiden, hvilken Forening imellem Parterne efter sin Natur ordentligviis maa udelukke Creditor fra at kunne ved noget Middel gjøre sin Ret gjeldende, førend den af ham selv indrømmede Forfaldstid er kommen*).

Det er iøvrigt tvivlsomt, om der ved at begjære Execution "paa een Tid" i L. 1—24—20 og 21 skal forstaaes at indgive Reqvisition om den paa samme Dag, eller om ogsaa de mindre Tidsdele skulle tages i Betragtning, for at bestemme Følgeordenen imellem de Flere som søge Execution. Da der efter Sagens

*) Jfr. herved Canc. Skr. 20 Februar 1838 (Colleg. Tid. S. 212).

Natur i Almindelighed ikke ved Tidens Beregning i Retsforhold kan tages Hensyn til de mindre Tidsdele, synes ogsaa her de paa samme Dag indgivne Requisitioner at maatte betragtes som samtidige, dog saaledes at en senere paa Dagen indløben Requisition maa staae tilbage, naar Executionsforretning efter den tidligere indgivne allerede da er paabegyndt; hvilket i det Hele stemmer med Analogien af L. 5—3—29 sammenholdt med 1—3—7 og Frd. 24 April 1833 §. 4, jfr. Jur. Tidsskr. XX. S. 20 ff. og ovenfor §. 230. Vel indeholder den i Forbindelse med de omhandlede Lovartikler staaende Frd. 30 September 1778, at naar de i samme nævnte Forudsætninger ere tilstede skal Dommeren "paa en og den samme Dag" afsige Dom i de flere Gjeldssager, og Skriveren "paa en og den samme Tid" give disse Domme beskrevne; men Forskjelligheden i de her anvendte Udtryk synes dog ikke at kunne afgive noget tilstrækkeligt Argument for en anden Fortolkning af L. 1—24—20 og 21 end den ovenanførte, allerede af den Grund, at det end ikke er klart, om der ved Udtrykkene Dag og Tid virkelig sigtes til en forskjellig Tidsbestemmelse, eller om ikke disse tvende Udtryk her netop skulle betegne det samme.

§. 259.

3. Om Indsigelser imod Executionsforretningen og de opstaaede Tvistigheders Afgjørelse.

Requisitus kan i Almindelighed ikke afværge Execution i sit Gods, saaledes som Arrest, ved at stille Sikkerhed for det skyldige Beløb, men kun ved strax at rette for sig, med mindre Requirenten selv vil eftergive noget i sin Ret, L. 1—24—17, 41 og 42. Ligesom der dog maaskee i tvivlsomme Tilfælde herfra kan gjøres Undtagelse, hvilket nedenfor nærmere skal blive undersøgt, saaledes vil Sikkerhedsstillelse i Almindelighed kunne forhindre den Execution, der skeer ved den Paagjeldendes Hensættelse i Fængsel.

Derimod kan Requisitus i alle Tilfælde søge at hindre den forlangte Execution i det Hele eller tildels ved at fremsætte Indsigelser imod samme, ligesom ogsaa en tredie Mand kan fremkomme med Indsigelser imod en Execution, som formentligen stridende imod hans Ret. Med Hensyn til Gjenstanden for slige Indsigelser er for det første at mærke, at der ingenlunde kan støttes nogen Indsigelse imod Executionen af en Dom derpaa, at denne ifølge foregaaende formelle Feil skulde laborere af en Nullitet, saasom fordi ingen behørig Forligsmægling havde været foretaget, eller Sagsøgte ikke havde været lovlig stævnet, eller

Domstolen havde været incompetent i den enkelte foreliggende Sag, eller endog aldeles manglet Jurisdiction i den Art af Sager, hvortil den henhører, o. s. v.; og end mindre kan nogen Indsigelse hentes derfra, at Dommen i Realiteten skulde være urigtig*); men alt dette er noget, som ikkun kan gjøres til Gjenstand for Paaklage til vedkommende høiere Instants, der alene er berettiget til at afgjøre, om en Dom ifølge slige Mangler bør annulleres eller underkjendes, hvilket Retsmiddel altsaa Domfældte i Tilfælde af denne Beskaffenhed har at anvende, for at afværge Executionen. Ligesaalidet kan naturligviis under denne sidste Opfyldelsen af det Idømte gjøres afhængig af nogen Betingelse, som ligger udenfor Dommens Indhold, om end Parten muligen kunde have faaet saadan Betingelse tilføiet, saafremt han under Sagens Behandling behørigen havde varetaget sit Tarv; jfr. Forsete f. 1824 S. 469 ff. Eiheller kan en Contraforbring, som burde have været gjort gjeldende under Hovedsagens Behandling, komme i Betragtning; jfr. L. 5—14—7 og Nyt Ark. f. Lov og Ret S. 188-189. Derimod er det utvivlsomt indbefattet under Fogedens Competence at afgjøre, om den Autoritet, der har affagt det Decret, som forlanges

*) I Nyt Ark. f. Lov og Ret S. 158-159 findes en Kjendelse, hvorved Fogeden negtede at tage Hensyn til en fremsat Mindreaarighedsexception, fordi Dommen var inappellabel. Men dette maa udentvivl ogsaa gjelde med Hensyn til appellable Domme, naar ingen Appel er iværksat.

exeqveret, overhovedet er berettiget til at afsige Decreter, som kunne fordres fuldbyrdede ved Fogedens Hjelp; thi Fogeden er i Embeds Medfør ikkun forpligtet og berettiget til at anvende Tvangsretten ifølge Bestemmelse af en saadan Autoritet. Naar derfor en Skifteret, eller Auctionsret o. s. v. skulde have afsagt en Namsdom, kan dette ikke være mere bindende for Fogeden end om private Personer havde afsagt et saadant Decret, og han bør endog ex officio negte at foretage Executionsforretning efter samme; jfr. ovenfor §. 250 og Nyt jur. Ark. XII. S. 74. Fremdeles ville væsentlige Mangler i Henseende til Maaden, hvorpaa en Dom er affattet, kunne berettige Fogeden til at negte Execution efter samme, saasom naar Dommen er en saakaldet uendelig Dom, jfr. L. 1—5—12, eller de nødvendige Tillægsbestemmelser af Executionsfrist m. v. mangle; jfr. i det Foregaaende §§. 166-167. Endelig maa Fogeden udentvivl ogsaa være beføiet til under Executionen at tilsidesætte, hvad der efter Omstændighederne maa ansees som en aabenbar Skrivfeil i den Udfærdigelse af Dommen, der fremlægges under Forretningen, i det mindste naar en saadan Feil er til Skade for Reqvisitus *); hvorimod Fogeden ikke kan være berettiget til at fravige noget, der findes i Dommen saaledes som den virkelig maa ansees at være afsagt af Dom-

*) Reqvirenten har det i sin Magt at lade en saadan Feil berigtige af Actens Udstedere, forend han benytter den til Execution.

meren, fordi det formentligen er grundet i en Regningsfeil eller anden Feiltagelse; jfr. ovenfor §. 178.

Med Hensyn til Executionen af Forlig maa Fogeden naturligvis være berettiget til at paakjende, om den Autoritet, for hvilken Forliget er indgaaet, henhører blandt dem, ved hvilke der ifølge Lovgivningen kan afsluttes Forlig med Executionskraft; men naar dette er givet, er det som ovenfor bemærket, ifølge Indholdet af Frd. 10 Juli 1795 §. 43, meget tvivlsomt, om Fogeden kan være berettiget til at negte Executionen, fordi Forliget formentligen som Contract lider af en væsentlig Mangel, naar den Paagjeldende ikke har gjort de fornødne Skridt til efter erhvervet speciel Bevilling at angribe Forliget, jfr. §. 252*). I de enkelte Tilfælde, hvor Execution hjemles ved en blot privat Contract, ville derimod udentvivl slige Indsigelser kunne gjøres gjeldende imod Executionen.

Iøvrigt ville de Indsigelser, som Reqvisitus kan have at fremsætte imod en Executionsforretning, kunne angaae saavel Forretningens Formalitet, som dens Realitet, samt Fogedens administrative Fremgangsmaade, og de følge for største Delen ligefrem af alt hvad der i det Foregaaende er udviklet om Fremgangsmaaden

*) At der i alt Fald ikke kan fremsættes nogen Agerexception imod den ved Forliget bekræftede Fordring, er antaget ved mange Domme; Ark. f. Retsvid. VI. S. 295, Jur. Tidsskr. VI. a. S. 1. ff., Nyt jur. Tidsskr. I. S. 123 ff., Jur. Ugeskr. I. S. 794 ff., m. fl.

under Fogedforretninger i Almindelighed og Betingelserne og Gjenstanden for Executionsforretninger i Særdeleshed. Saaledes t. Ex. kan Reqvisitus fremsætte Indsigelser med Hensyn til Fogedens Competence eller Habilitet, imod Forretningens Paabegyndelse paa et vist Sted, imod den Person, som Reqvirenten har ladet møde for sig som Fuldmægtig, o. s. v. Han kan fremdeles paastaae, at Executionstiden endnu ikke er kommen, navnlig fordi Dommen ikke har været ham lovligen forkyndt, jfr. §. 251, eller at Executionskraften allerede er exspireret ved Udløbet af fatalia executionis, jfr. §. 254, hvilke tvende Indsigelser dog sjeldnere ville forekomme, da Fogeden førend han paabegynder Forretningen ordentligvis vil have paaseet det Fornødne i disse Henseender. Derimod vil det hyppigere møde, at Reqvisitus først ved Executionsforretningens Paabegyndelse fremkommer med Oplysning om, at han har iværksat Appellation af Dommen, og der kan da opstaae flere Spørgsmaal om Tilstrækkeligheden af de iværksatte Skridt til at bevirke Executionskraftens Suspension, jfr. §§. 252 og 253 og Ark. f. Retsvid. II. S. 546-547. Fremdeles kan Reqvisiti Indsigelse gaae ud paa, at hans Person og Gods overhovedet ere undtagne fra Execution, eller at denne ikke lovligen kan skee i de enkelte Gjenstande, hvori samme søges foretaget, jfr. §§. 255-256. Disse Indsigelser ville i det Væsentlige være at bedømme efter de allerede i det Foregaaende udviklede Regler, hvorimod vi her skulle tilføie

nogle Bemærkninger om visse andre Indsigelser, der endvidere kunne fremkomme under Executionsforretninger; nemlig:

1. Requisitus kan negte at være det Individ, som Dommen eller Forliget angaaer. En blot Overensstemmelse i Henseende til Navn og borgerlig Stilling kan i Almindelighed ikke være afgjørende, i Særdeleshed ikke hvor Navnet henhører til de almindeligere, men det vil i Reglen paaligge Requirenten nærmere at oplyse, at Requisitus er den rette Paagjeldende. Dog vil det efter Omstændighederne fornødne Beviis herom ofte kunne føres ved Hjelp af de i Acten indeholdte Oplysninger om Sagsøgtes Bopæl og øvrige Stilling; jfr. Jur. Tidsskr. IV. a. S. 261. I et enkelt saadant Tilfælde blev det ogsaa anseet som afgjørende, at Requisitus uden nogen Indsigelse havde modtaget Dommens Forkyndelse og ladet sig Copi af samme overleveret, see Fogedkjendelse i Nyt Ark. f. Lov og Ret S. 349 ff., hvilket dog neppe kan statueres som almindelig Regel, i Særdeleshed ikke hvor Paagjeldende henhører til Almueclassen.

Forskjelligt herfra er det Tilfælde, hvor Requisitus vel vedgaaer at være den, paa hvem Dommen lyder, men negter at det Idømte ifølge det givne Forholds Natur kan inddrives hos ham personligen. Naar saaledes Nogen dømmes til i Egenskab af Værge for en Umyndig, eller Bestyrer af en Stiftelse o. s. v. at betale noget, kan Domhaveren naturligviis alene holde sig

til hvad der forefindes af den Umyndiges eller Stiftelsens Gods, men ikke exeqvere Dommen i Værgens egne Midler. Hvorvidt i andre Tilfælde den, der paa en Andens Vegne er bleven sagsøgt, kan være pligtig til selv at taale Execution efter Dommen, vil beroe paa hans Stilling under Sagen og Dommens Indhold; jfr. herom den ordinære Procesmaade §. 9 og ovenfor §. 235 Slutn.

2. Naar Reqvisitus exiperer imod Executionen, fordi Reqvirenten formentligen er incompetent til at inddrive det idømte Beløb, saasom fordi intet ved Dommen er tilkjendt ham, men en Anden, paa hvis Vegne han blot har udført Sagen, eller fordi hans Fordring efter Dommen eller Forliget senere ved Transport, Udlæg o. s. v. er gaaet over til en Anden, eller fordi den der som Cessionarius fordrer Dommen eller Forliget exeqveret ikke har behørig Adkomst til samme, o. s. v., maa dette Spørgsmaal i det Væsentlige bedømmes efter de samme Regler, som naar der under en almindelig Proces excipereds imod Sagsøgerens Competence; jfr. om et saadant tvivlsomt Tilfælde Ark. f. Lov og Ret 2 Bind 3 H. S. 45 ff. De Tvangsmulkter, som i en privat Sag ere tillagte Fattigvæsenet, er ingenlunde dette men kun Domhaveren berettiget til at inddrive, jfr. Canc. Skr. 13 Juli 1815 og 21 Jan. 1817, hvorimod de Straffebøder, der i en privat Sag ere tilkjendte det Offentlige,

naturligvis kunne og skulle inddrives af dette, jfr. Canc. Skr. 20 Marts 1821.

3. Riqvisitus kan paastaae at han allerede i det Hele eller for en Del har opfyldt Dommen eller Forliget, eller at han herom har gjort Domhaveren lovligt Tilbud, men at denne uretteligen har vægret sig ved at modtage det Anbudne. Rigtigheden heraf paaligger det naturligvis Reqvisitus at oplyse, saafremt der skal tages Hensyn til hans Indsigelse, navnlig derved at han fremlægger behørig Qvittering for Præstationens Erlæggelse, jfr. Jur. Tidsskr. VI. a. S. 147 ff.*), eller Beviis for det skete Tilbud; men gaaer Dommen ud paa en Handling, hvis Opfyldelse kan tages i Øiesyn, saasom Opførelsen af en Bygning, Borttagelsen af en Servitutindretning og desl., maa Fogeden besigtige Gjenstanden eller lade dette skee ved udnævnte Sagkyndige, for derefter at bedømme om Dommen kan ansees som opfyldt; jfr. Jur. Ark. XV. S. 54. Naar det er givet, at Domfældte vel har foretaget den i

*) Saafremt Reqvirenten benegter den fremlagte Qvitterings Ægthed eller den Persons Competence til at modtage Beløbet, der har qvitteret for samme, vil Virkningen heraf, efter Reglerne om Beviisbyrden og private Documenters Beviiskraft, som oftest kunne blive, at Executionen uagtet den fremlagte Qvittering maa nyde Fremme; men Reqvisitus kan derefter paaanke samme for Overretten til Ophævelse og under denne Sag føre nærmere Beviis for sin Indsigelses Rigtighed, jfr. t. Ex. Jur. Tidsskr. V. b. S. S. 182 ff.

Dommen foreskrevne Handling, men han derpaa ved en senere Handling har forstyrret den første Handlings Følger, ville de i Dommen bestemte Tvangsmidler dog som oftest ikke længere kunne anvendes imod ham*), hvorimod han naturligvis kan drages til Ansvar for sit Forhold ved et nyt Søgsmaal; jfr. Høiesteretsdom 9 Marts 1808 i Jur. Ark. XXX. S. 234 sammenholdt med Jur. Ark. XV. S. 44 ff., og et Lovudkast i Anhang til Coll. Tid. f. 1840 S. LXIX, samt Provindsialstændernes Betænkninger herover i Stændertid. f. 1840.

Saafremt Requisitus ifølge Dommen har at udlevere visse individuelle Ting, og han under Forretningen anbyder slige Effecter, for at undgaae Executionen af Tvangsmulcten eller det muligen i Dommen bestemte andet Alternativ, men Domhaveren benegter de fremkomne Effecters Identitet med dem der ere omhandlede under Sagen, eller paastaaer at de ikke befinde sig i den Tilstand, hvori de skulde udleveres, bør

*) Dette synes dog at maatte kunne skee, naar Dommen gaaer ud paa Borttagelsen af en Servitutindretning eller deslige, og Domfældte vel iværksætter dette, men strax efter anbringer en ny Indretning af selvsamme Beskaffenhed som den tidligere. Naar det ved Dommen er paalagt at udføre og aflevere et Arbeide i en vis Stand, vil den Tilintetgjørelse af det udførte Værk, som Domfældte før Afleveringen maatte foretage, netop forhindre Dommens Efterlevelse og saaledes medføre de bestemte Tvangsmidlers Anvendelse.

Rigtigheden heraf først saavidt muligt undersøges, ved at sammenholde de tilstedeværende Effecters Kjendemærker og Egenskaber med de Betegnelser, der findes i Acten, og findes disse væsentligen uoverensstemmende kan Requisitus ikke antages at have opfyldt sin Forpligtelse, jfr. Jur. Tidsskr. IV. a. S. 260-261. Men kan intet ved en saadan Sammenligning udbringes, i Særdeleshed forbi Requirenten ikke har sørget for at faae det han har at fordre nøiagtigere betegnet under Sagen, maa han tilskrive sig selv, at Fogeden intet Hensyn kan tage til hans ubeviiste Negtelse af de anbudne Effecters Identitet eller uforringede Tilstand; jfr. herved tvende Fogedkjendelser i Nyt Ark. for Lov og Ret S. 123 og S. 189-190. En anden Kjendelse sammesteds S. 71-72 har imidlertid i et saadant Tilfælde, hvor Requisitus var tilpligtet enten at udlevere visse Effecter, eller at betale en bestemt Sum, antaget, at da Requirenten negtede de anbudne Effecters Identitet, og Fogeden alene kunde bedømme denne efter den af Parterne paa de omtvistede Effecter satte Priis, saa maatte bemeldte Effecter vurderes, og saafremt da Vurderingssummen ikke fandtes at svare til det andet bestemte Alternativ, maatte der skee Execution for dette. Men dette Resultat synes ingenlunde i Almindelighed at kunne billiges, allerede af den Grund, at den Sagsøgte, netop forbi han stolede paa at kunne udlevere selve de omtvistede Effecter, kan have undladt at gjøre nogen speciel Indsigelse imod den af Sagsøgeren paa

disse satte Priis, og det saaledes ikke kan ansees givet, at denne stemmer med deres virkelige Værdi. Gaaer Dommen ud paa en generisk Præstation af en vis Qvalitet og Qvantitet, og Domhaveren benegter at de af Reqvisitus tilbudne Gjenstande have den behørige Beskaffenhed, vil Spørgsmaalet herom ordentligvis være at afgjøre ved et Skjøn af tilkaldte Sagkyndige. I de ovenmeldte og andre lignende Tilfælde kan iøvrigt ofte en ny Proces opstaae imellem Parterne om Dommens rette Forstaaelse, og i Særdeleshed kan Domhaveren finde sig foranlediget til at paastævne Dommen til nærmere Forklaring ved den samme Ret, af hvilken den er afsagt, jfr. L. 1—2—22 og Høiesterets Instrux 7 December 1771 §. 27.

4. Naar Reqvisitus paastaaer, at Udførelsen af den Handling, som det er ham paalagt at foretage, er bleven umulig, og herom tilveiebringer antagelig Oplysning, eller dog stiller Sikkerhed for et Beløb, der kan ansees som en passende Skadesløsholdelse, synes Fogeden allerede efter den gjeldende Lovgivning at have Hjemmel til at standse Executionen, for at Reqvisitus ved Appellation, saafremt Dommen er appellabel, eller ved Sags Anlæggelse efter speciel erhvervet Bevilling, kan erholde den ham paalagte Præstation forandret til en passende Pengegodtgjørelse, jfr. Colleg. Tid. for 1836 S. 890 og for 1840 Anhang S. LXVI ff., samt Roeskilde Stændertid. for 1840, Betænkningerne S. 32-33.

Domstolen havde været incompetent i den enkelte foreliggende Sag, eller endog aldeles manglet Jurisdiction i den Art af Sager, hvortil den henhører, o. s. v.; og end mindre kan nogen Indsigelse hentes derfra, at Dommen i Realiteten skulde være urigtig*); men alt dette er noget, som ikkun kan gjøres til Gjenstand for Paaklage til vedkommende høiere Instants, der alene er berettiget til at afgjøre, om en Dom ifølge slige Mangler bør annulleres eller underkjendes, hvilket Retsmiddel altsaa Domfældte i Tilfælde af denne Beskaffenhed har at anvende, for at afværge Executionen. Ligesaalidet kan naturligviis under denne sidste Opfyldelsen af det Idømte gjøres afhængig af nogen Betingelse, som ligger udenfor Dommens Indhold, om end Parten muligen kunde have faaet saadan Betingelse tilføiet, saafremt han under Sagens Behandling behørigen havde varetaget sit Tarv; jfr. Forsete f. 1824 S. 469 ff. Eiheller kan en Contrafordring, som burde have været gjort gjeldende under Hovedsagens Behandling, komme i Betragtning; jfr. L. 5—14—7 og Nyt Ark. f. Lov og Ret S. 188-189. Derimod er det utvivlsomt indbefattet under Fogedens Competence at afgjøre, om den Autoritet, der har afsagt det Decret, som forlanges

*) I Nyt Ark. f. Lov og Ret S. 158-159 findes en Kjendelse, hvorved Fogeden negtede at tage Hensyn til en fremsat Mindreaarighedsexception, fordi Dommen var inappellabel. Men dette maa udentvivl ogsaa gjelde med Hensyn til appellable Domme, naar ingen Appel er iværksat.

exeqveret, overhovedet er berettiget til at affige Decreter, som kunne fordres fuldbyrdede ved Fogedens Hjelp; thi Fogeden er i Embeds Medfør ikkun forpligtet og berettiget til at anvende Tvangsretten ifølge Bestemmelse af en saadan Autoritet. Naar derfor en Skifteret, eller Auctionsret o. s. v. skulde have affagt en Namsdom, kan dette ikke være mere bindende for Fogeden end om private Personer havde affagt et saadant Decret, og han bør endog ex officio negte at foretage Executionsforretning efter samme; jfr. ovenfor §. 250 og Nyt jur. Ark. XII. S. 74. Fremdeles ville væsentlige Mangler i Henseende til Maaden, hvorpaa en Dom er affattet, kunne berettige Fogeden til at negte Execution efter samme, saasom naar Dommen er en saakaldet uendelig Dom, jfr. L. 1—5—12, eller de nødvendige Tillægsbestemmelser af Executionsfrist m. v. mangle; jfr. i det Foregaaende §§. 166-167. Endelig maa Fogeden udentvivl ogsaa være beføiet til under Executionen at tilsidesætte, hvad der efter Omstændighederne maa ansees som en aabenbar Skrivfeil i den Udfærdigelse af Dommen, der fremlægges under Forretningen, i det mindste naar en saadan Feil er til Skade for Reqvisitus *); hvorimod Fogeden ikke kan være berettiget til at fravige noget, der findes i Dommen saaledes som den virkelig maa ansees at være affagt af Dom-

*) Reqvirenten har det i sin Magt at lade en saadan Feil berigtige af Actens Udstedere, forend han benytter den til Execution.

meren, fordi det formentligen er grundet i en Regningsfeil eller anden Feiltagelse; jfr. ovenfor §. 178.

Med Hensyn til Executionen af Forlig maa Fogeden naturligviis være berettiget til at paakjende, om den Autoritet, for hvilken Forliget er indgaaet, henhører blandt dem, ved hvilke der ifølge Lovgivningen kan afsluttes Forlig med Executionskraft; men naar dette er givet, er det som ovenfor bemærket, ifølge Indholdet af Frd. 10 Juli 1795 §. 43, meget tvivlsomt, om Fogeden kan være berettiget til at negte Executionen, fordi Forliget formentligen som Contract lider af en væsentlig Mangel, naar den Paagjeldende ikke har gjort de fornødne Skridt til efter erhvervet speciel Bevilling at angribe Forliget, jfr. §. 252 *). I de enkelte Tilfælde, hvor Execution hjemles ved en blot privat Contract, ville derimod udentvivl slige Indsigelser kunne gjøres gjeldende imod Executionen.

Iøvrigt ville de Indsigelser, som Reqvisitus kan have at fremsætte imod en Executionsforretning, kunne angaae saavel Forretningens Formalitet, som dens Realitet, samt Fogedens administrative Fremgangsmaade, og de følge for største Delen ligefrem af alt hvad der i det Foregaaende er udviklet om Fremgangsmaaden

*) At der i alt Fald ikke kan fremsættes nogen Lagerexception imod den ved Forliget bekræftede Fordring, er antaget ved mange Domme; Ark. f. Retsvid. VI. S. 295, Jur. Tidsskr. VI. a. S. 1. ff., Nyt jur. Tidsskr. I. S. 123 ff., Jur. Ugeskr. I. S. 794 ff., m. fl.

under Fogedforretninger i Almindelighed og Betingelserne og Gjenstanden for Executionsforretninger i Særdeleshed. Saaledes t. Ex. kan Reqvisitus fremsætte Indsigelser med Hensyn til Fogedens Competence eller Habilitet, imod Forretningens Paabegyndelse paa et vist Sted, imod den Person, som Reqvirenten har ladet møde for sig som Fuldmægtig, o. s. v. Han kan fremdeles paastaae, at Executionstiden endnu ikke er kommen, navnlig fordi Dommen ikke har været ham lovligen forkyndt, jfr. §. 251, eller at Executionskraften allerede er exspireret ved Udløbet af fatalia executionis, jfr. §. 254, hvilke tvende Indsigelser dog sjeldnere ville forekomme, da Fogeden førend han paabegynder Forretningen ordentligvis vil have paaseet det Fornødne i disse Henseender. Derimod vil det hyppigere møde, at Reqvisitus først ved Executionsforretningens Paabegyndelse fremkommer med Oplysning om, at han har iværksat Appellation af Dommen, og der kan da opstaae flere Spørgsmaal om Tilstrækkeligheden af de iværksatte Skridt til at bevirke Executionskraftens Suspension, jfr. §§. 252 og 253 og Ark. f. Retsvid. II. S. 546-547. Fremdeles kan Reqvisiti Indsigelse gaae ud paa, at hans Person og Gods overhovedet ere undtagne fra Execution, eller at denne ikke lovligen kan skee i de enkelte Gjenstande, hvori samme søges foretaget, jfr. §§. 255-256. Disse Indsigelser ville i det Væsentlige være at bedømme efter de allerede i det Foregaaende udviklede Regler, hvorimod vi her skulle tilføie

nogle Bemærkninger om visse andre Indsigelser, der endvidere kunne fremkomme under Executionsforretninger; nemlig:

1. Requisitus kan negte at være det Individ, som Dommen eller Forliget angaaer. En blot Overensstemmelse i Henseende til Navn og borgerlig Stilling kan i Almindelighed ikke være afgjørende, i Særdeleshed ikke hvor Navnet henhører til de almindeligere, men det vil i Reglen paaligge Requirenten nærmere at oplyse, at Requisitus er den rette Paagjeldende. Dog vil det efter Omstændighederne fornødne Beviis herom ofte kunne føres ved Hjelp af de i Acten indeholdte Oplysninger om Sagsøgtes Bopæl og øvrige Stilling; jfr. Jur. Tidsskr. IV. a. S. 261. I et enkelt saadant Tilfælde blev det ogsaa anseet som afgjørende, at Requisitus uden nogen Indsigelse havde modtaget Dommens Forkyndelse og ladet sig Copi af samme overlevere, see Fogedkjendelse i Nyt Arch. f. Lov og Ret S. 349 ff., hvilket dog neppe kan statueres som almindelig Regel, i Særdeleshed ikke hvor Paagjeldende henhører til Almuesclassen.

Forskjelligt herfra er det Tilfælde, hvor Requisitus vel vedgaaer at være den, paa hvem Dommen lyder, men negter at det Idømte ifølge det givne Forholds Natur kan inddrives hos ham personligen. Naar saaledes Nogen dømmes til i Egenskab af Værge for en Umyndig, eller Bestyrer af en Stiftelse o. s. v. at betale noget, kan Domhaveren naturligviis alene holde sig

til hvad der forefindes af den Umyndiges eller Stiftelsens Gods, men ikke exeqvere Dommen i Værgens egne Midler. Hvorvidt i andre Tilfælde den, der paa en Andens Vegne er bleven sagsøgt, kan være pligtig til selv at taale Execution efter Dommen, vil beroe paa hans Stilling under Sagen og Dommens Indhold; jfr. herom den ordinære Procesmaade §. 9 og ovenfor §. 235 Slutn.

2. Naar Reqvisitus exiperer imod Executionen, fordi Reqvirenten formentligen er incompetent til at inddrive det idømte Beløb, saasom fordi intet ved Dommen er tilkjendt ham, men en Anden, paa hvis Vegne han blot har udført Sagen, eller fordi hans Fordring efter Dommen eller Forliget senere ved Transport, Udlæg o. s. v. er gaaet over til en Anden, eller fordi den der som Cessionarius fordrer Dommen eller Forliget exeqveret ikke har behørig Adkomst til samme, o. s. v., maa dette Spørgsmaal i det Væsentlige bedømmes efter de samme Regler, som naar der under en almindelig Proces excipereres imod Sagsøgerens Competence; jfr. om et saadant tvivlsomt Tilfælde Ark. f. Lov og Ret 2 Bind 3 H. S. 45 ff. De Tvangsmulkter, som i en privat Sag ere tillagte Fattigvæsenet, er ingenlunde dette men kun Domhaveren berettiget til at inddrive, jfr. Canc. Skr. 13 Juli 1815 og 21 Jan. 1817, hvorimod de Straffebøder, der i en privat Sag ere tilkjendte det Offentlige,

naturligvis kunne og skulle inddrives af dette, jfr. Canc. Skr. 20 Marts 1821.

3. Riqvisitus kan paastaae at han allerede i det Hele eller for en Del har opfyldt Dommen eller Forliget, eller at han herom har gjort Domhaveren lovligt Tilbud, men at denne uretteligen har vægret sig ved at modtage det Anbudne. Rigtigheden heraf paaligger det naturligvis Reqvisitus at oplyse, saafremt der skal tages Hensyn til hans Indsigelse, navnlig derved at han fremlægger behørig Qvittering for Præstationens Erlæggelse, jfr. Jur. Tidsskr. VI. a. S. 147 ff.*), eller Bevis for det skete Tilbud; men gaaer Dommen ud paa en Handling, hvis Opfyldelse kan tages i Øiesyn, saasom Opførelsen af en Bygning, Borttagelsen af en Servitutindretning og desl., maa Fogeden besigtige Gjenstanden eller lade dette skee ved udnævnte Sagkyndige, for derefter at bedømme om Dommen kan ansees som opfyldt; jfr. Jur. Ark. XV. S. 54. Naar det er givet, at Domfældte vel har foretaget den i

*) Saafremt Reqvirenten benegter den fremlagte Qvitterings Ægthed eller den Persons Competence til at modtage Beløbet, der har qvitteret for samme, vil Virkningen heraf, efter Reglerne om Bevisbyrden og private Documenters Beviskraft, som oftest kunne blive, at Executionen uagtet den fremlagte Qvittering maa nyde Fremme; men Reqvisitus kan derefter paaanke samme for Overretten til Ophævelse og under denne Sag føre nærmere Beviis for sin Indsigelses Rigtighed, jfr. t. Ex. Jur. Tidsskr. V. b. S. S. 182 ff.

Dommen foreskrevne Handling, men han derpaa ved en senere Handling har forstyrret den første Handlings Følger, ville de i Dommen bestemte Tvangsmidler dog som oftest ikke længere kunne anvendes imod ham*), hvorimod han naturligviis kan drages til Ansvar for sit Forhold ved et nyt Søgsmaal; jfr. Høiesteretsdom 9 Marts 1808 i Jur. Ark. XXX. S. 234 sammenholdt med Jur. Ark. XV. S. 44 ff., og et Lovudkast i Anhang til Coll. Tid. f. 1840 S. LXIX, samt Provindsialstændernes Betænkninger herover i Stændertid. f. 1840.

Saafremt Reqvisitus ifølge Dommen har at udlevere visse individuelle Ting, og han under Forretningen anbyder slige Effecter, for at undgaae Executionen af Tvangsmulcten eller det muligen i Dommen bestemte andet Alternativ, men Domhaveren benegter de fremkomne Effecters Identitet med dem der ere omhandlede under Sagen, eller paastaaer at de ikke befinde sig i den Tilstand, hvori de skulde udleveres, bør

*) Dette synes dog at maatte kunne skee, naar Dommen gaaer ud paa Borttagelsen af en Servitutindretning eller deslige, og Domfældte vel iværksætter dette, men strax efter anbringer en ny Indretning af selvsamme Beskaffenhed som den tidligere. Naar det ved Dommen er paalagt at udføre og aflevere et Arbeide i en vis Stand, vil den Tilintetgjørelse af det udførte Værk, som Domfældte før Afleveringen maatte foretage, netop forhindre Dommens Efterlevelse og saaledes medføre de bestemte Tvangsmidlers Anvendelse.

Rigtigheden heraf først saavidt muligt undersøges, ved at sammenholde de tilstedeværende Effecters Kjendemærker og Egenskaber med de Betegnelser, der findes i Acten, og findes disse væsentligen uoverensstemmende kan Requisitus ikke antages at have opfyldt sin Forpligtelse, jfr. Jur. Tidsskr. IV. a. S. 260-261. Men kan intet ved en saadan Sammenligning udbringes, i Særdeleshed forbi Requirenten ikke har sørget for at faae det han har at fordre nøiagtigere betegnet under Sagen, maa han tilskrive sig selv, at Fogeden intet Hensyn kan tage til hans ubeviste Negtelse af de anbudne Effecters Identitet eller uforringede Tilstand; jfr. herved tvende Fogedkjendelser i Nyt Ark. for Lov og Ret S. 123 og S. 189-190. En anden Kjendelse sammesteds S. 71-72 har imidlertid i et saadant Tilfælde, hvor Requisitus var tilpligtet enten at udlevere visse Effecter, eller at betale en bestemt Sum, antaget, at da Requirenten negtede de anbudne Effecters Identitet, og Fogeden alene kunde bedømme denne efter den af Parterne paa de omtvistede Effecter satte Priis, saa maatte bemeldte Effecter vurderes, og saafremt da Vurderingssummen ikke fandtes at svare til det andet bestemte Alternativ, maatte der skee Execution for dette. Men dette Resultat synes ingenlunde i Almindelighed at kunne billiges, allerede af den Grund, at den Sagsøgte, netop forbi han stolede paa at kunne udlevere selve de omtvistede Effecter, kan have undladt at gjøre nogen speciel Indsigelse imod den af Sagsøgeren paa

disse satte Priis, og det saaledes ikke kan ansees givet, at denne stemmer med deres virkelige Værdi. Gaaer Dommen ud paa en generisk Præstation af en vis Qvalitet og Qvantitet, og Domhaveren benegter at de af Reqvisitus tilbudne Gjenstande have den behørige Beskaffenhed, vil Spørgsmaalet herom ordentligviis være at afgjøre ved et Skjøn af tilkaldte Sagkyndige. I de ovenmeldte og andre lignende Tilfælde kan iøvrigt ofte en ny Proces opstaae imellem Parterne om Dommens rette Forstaaelse, og i Særdeleshed kan Domhaveren finde sig foranlediget til at paastævne Dommen til nærmere Forklaring ved den samme Ret, af hvilken den er afsagt, jfr. L. 1—2—22 og Høiesterets Instrux 7 December 1771 §. 27.

4. Naar Reqvisitus paastaaer, at Udførelsen af den Handling, som det er ham paalagt at foretage, er bleven umulig, og herom tilveiebringer antagelig Oplysning, eller dog stiller Sikkerhed for et Beløb, der kan ansees som en passende Skadesløsholdelse, synes Fogeden allerede efter den gjeldende Lovgivning at have Hjemmel til at standse Executionen, for at Reqvisitus ved Appellation, saafremt Dommen er appellabel, eller ved Sags Anlæggelse efter speciel erhvervet Bevilling, kan erholde den ham paalagte Præstation forandret til en passende Pengegodtgjørelse, jfr. Colleg. Tid. for 1836 S. 890 og for 1840 Anhang S. LXVI ff., samt Roeskilde Stændertid. for 1840, Betænkningerne S. 32-33.

5. Tredie Mand, eller Reqvisitus paa hans Vegne, kan fremsætte den Indsigelse, at Executionen vilde krænke hans Ret, fordi det Gods, der findes i Reqvisiti Besiddelse og hvori Udlæg søges, er ham tilhørende. Da Formodningen i Almindelighed maa være for, at de Ting, der forefindes i Debitors Besiddelse eller i det af ham beboede Locale, ogsaa ere hans Eiendom, maa den modsatte Paastand bevises, og naar derfor intet antageligt Beviis strax kan fremskaffes for tredie Mands angivne Eiendomsret, maa Fogeden under Reservation af Vedkommendes Ret give Udlæg i Godset; men den Vedkommende kan derefter anlægge Sag for nærmere at bevise sin Eiendomsret og søge sit Gods tilbage eller Erstatning for samme, jfr. L. 5—6—9 og 5—8—6 og 8, samt Jur. Tidsskr. II. b. S. 16, Nyt Ark. for Lov og Ret S. 174, Jur. Ugeskr. III. S. 101 ff. m. fl. Med Hensyn til det Meublement, der findes i et til en Logerende leiet Værelse, maa dog Formodningen ordentligviis være for, at det tilhører Udleieren af Værelset og ikke Beboeren, jfr. Nyt Ark. for Lov og Ret S. 58. Naar det er vedgaaet, at det hos Reqvisitus forefundne Gods tidligere har været hans Eiendom, men det paaskydes, at det senere er overdraget til en anden Mand, paa hvis Vegne han nu besidder samme, kan det ikke ligefrem være nok, at en saadan Forhandling oplyses at have fundet Sted, men Fogeden har ogsaa at bedømme, om Overdragelsen efter de givne Omstændigheder kan være gyldig i Forhold

til Andre, uagtet den ikke er fuldbyrdet ved en virkelig Overleverelse, jfr. Ørsteds Haandbog IV. S. 389 ff., Nyt Ark. for Lov og Ret S. 125 ff. Er iøvrigt Afhændelsen foretaget efterat Reqvirenten allerede havde sat Debitor i Uraadighedstilstand med Hensyn til sine Midler, paa en af de i L. 5—3—18, jfr. Pl. 18 Januar 1788 og 27 November 1839 bestemte Maader, kan saadan Disposition ikke være til Hinder for, at han søger sin Ret fyldestgjort i Godset: see L. 1—24—26, efter hvis hele Indhold det synes at være Meningen, at Sagsøgeren uden videre skal kunne foretage Execution i saadant Gods, om det end er overleveret til den tredie Mand, uden først at udholde en Proces med denne, da den hele Transaction i Collision med Sagsøgerens Ret bør ansees som en Nullitet, jfr. ovenfor §. 242*).

Et særeget Tilfælde, i hvilket den i tredie Mands Gods foretagne Execution skal staae ved Magt, om-

*) Vel har en Overretsdom i Jur. Tidsskr. XVIII. S. 187 ff. antaget, at Fogeden ikke kunde være berettiget til at continuere Forretningen hos tredie Mand, for at paakjende Gyldigheden af den Adkomst, med hvilken denne tredie Mand allerede havde erholdt en Retsgjenstand overleveret af Reqvisitus, hvorimod Parterne maatte see deres Tvist herom afgjort ved ordinær Rettergang; men denne Dom angaaer ikke et Tilfælde, som henhørte under L. 1—24—26, hvorimod det paastodes, at Overdragelsen skulde være ugyldig ifølge L. 5—14—46 andet Membrum.

handles i L. 5—8—5, det nemlig, at nogen har laant eller leiet den Mand, som Namsdom er overgaaet, Fæ eller andet Løsøre, og han har brugt og beholdt dem saalænge, at det var venteligt, at de vare hans egne, hvortil dog udentvivl nu bør komme, at Namsdommen i Overensstemmelse med Pl. 18 Januar 1788 har været tinglæst. Men denne Bestemmelse er ikke af nogen practisk Vigtighed*). Af meget større Betydning er L. 1—24—27, som foreskriver, "at hvis Nogen har taget en Anden i Fællig med sig, og haver ikke tinglyst hvad han indførte i Fælliget, og bliver nogen af dem dømt til at lide Execution, da maa der skee Nam eller Indførsel i alt hvad der findes i Fælliget, og den, som Dom er overgaaet, kan ikke lyse alt sit Gods til den Anden og gjøre sig selv fattig, men en saadan Erklæring bør for at have Gyldighed være skeet til Tinge forend Søgsmaalet blev anlagt". Det synes aabenbart efter Artiklens hele Indhold, at den hverken handler om Forholdet imellem

*) Denne Forskrift er sluppet ind i Loven fra J. L. II. 70, hvor den sluttede sig til de med Nam, betragtet som en privat Selvtægtshandling, forbundne særegne Indskrænkninger, navnlig at Nam alene kunde skee paa det, som Domhaveren forefandt udenfor den Domfældtes Gaardsled, og ikke foretages mere end een Gang, om endog fuldstændig Fyldestgjørelse ikke var opnaaet, hvorfor det var Domhaveren meget vigtigt at kunne beholde hvad han saaledes havde erholdt, uden tredie Mands Paatale.

Ægtefæller, eller forudsætter et Eiendomsfællig imellem de Paagjeldende, men at den netop angaaer et blot Brugs- og Besiddelsesfælledsskab imellem tvende eller flere Personer, der vilkaarligen ere flyttede sammen med deres Gods og have fælleds Beboelsesleilighed og Husholdning, see Jur. Tidsskr. XVI. a. S. 79-81 og Ørsteds Haandbog IV. S. 537. En Hof- og Stadsretsdom i Jur. Ark. XXVII. S. 32 ff. har derfor ogsaa anseet Lovstedet anvendeligt i et Tilfælde, hvor en Mand og en Kone vare flyttede sammen og levede i naturligt Ægteskab; men ligesom denne Dom blev forandret ved den paafølgende Høiesteretsdom af 4 April 1811, ibid. XXX. S. 271*), saaledes have ogsaa flere senere Overretsdomme ikke anvendt Artiklen i Tilfælde af den angivne Art; see Jur. Tidsskr. VII. a. S. 164 og Ark. for Lov og Ret I. S. 164 ff; og endelig har endog en Overretsdom i Jur. Tidsskr. XXXVII. S. 241 ff. statueret, at Artiklens Anvendelse forudsætter et existerende Eiendomsfælledsskab imellem de Paagjeldende. Dette synes dog som ovenbemærket at stride imod Artiklens klare Indhold; men saameget synes i alle Tilfælde af de citerede Domme at fremgaae, at Praxis ikke anseer den i Lovstedet om-

*) Der var dog i det foreliggende Tilfælde ikke effectueret Execution, men blot Arrest, og det er derfor muligt, at Høiesteretsdommen er grundet derpaa, at Lovstedet blot omtaler Execution i det der paa den Tid da Dommen kan fuldbyrdes "findes i Fælliget".

handlede Tinglysning som absolut nødvendig, for at Execution i alt Godset for den ene Interessents Gjeld kan undgaaes, men antager det for tilstrækkeligt, at den anden Interessent, der paastaaer Effecter som sig tilhørende undtagne fra Executionen, kan føre et antageligt Bevis for denne sin angivne Eiendomsret, saa at dog et blot Foregivende af Interessenterne selv om hvad der tilhører hver især, i Mangel af Tinglysning, ikke skal komme i Betragtning.

Hvorvidt Panterettigheder og andre reelle Rettigheder, som ere erhvervede i Debitors Gods, kunne være til Hinder for at der skeer Execution i dette, og altsaa berettige tredie Mand til at modsætte sig en saadan Execution, er omhandlet ovenfor §. 255, hvorved endvidere kan mærkes den nysanførte Forskrift i L. 1—24—26 samt Bestemmelserne i Frd. om Amtstueoppebørsler 8 Juli 1840 §. 13 og §. 17.

6. Naar Sagsøgeren har Dom til skadesløs Betaling af de paa Processen anvendte Omkostninger, kan Reqvisitus have Indsigelser at fremsætte imod den af Reqvirenten opgjorte Beregning over disse Omkostninger, saavel med Hensyn til en vis Udgifts Nødvendighed som til Størrelsen af det ansatte Beløb, og Fogeden har da efter Beskaffenheden af de tilveiebragte Oplysninger og Billighed at bestemme det Beløb, der skal udredes, jfr. Instr. 23 Januar 1739 §. 16*) og Ark.

*) "Fremdeles bør Landsdommeren ved Immissionen decidere over de af Sagsøgeren paastaaende Omkost-

for Retsvid. V. S. 419 ff. Dette gjelder ogsaa i det Hele med Hensyn til Erstatningen af de Udgifter, som Sagsøgeren har havt paa selve Executionsforretningen, hvilke ligge udenfor Bestemmelserne i Dommen eller Forliget, og ordentligvis kunne fordres erstattede, om end Omkostningerne i den egentlige Proces ere ophævede, jfr. L. 1—24—22, 25 og 41, 5—5—6, Frd. 6 December 1743 §. 4, Regl. 22 Marts 1814 §. 61*), hvorved dog erindres de senere Indskrænkninger, som indeholdes i Frd. 6 August 1824 §. 5, med Hensyn til hvad Reqvirenten under disse Udgifter kan fordre erstattet, naar han lader møde ved en Sagfører under Executionen af en Dom eller et Forlig for en Sum, der ei overstiger 100 Rbdlr. Sølv. Derhos kan der endog opstaae Spørgsmaal, om det overhovedet kan fordres af Reqvisitus at han skal erstatte de paa Forretningen anvendte Bekostninger. Denne Forpligtelse vil han dog i Al-

ninger, dem han efter Billighed bør determinere, hvor høit de maa ansættes, saasom det er bekjendt, at Adskillige, helst naar de have Dom til skadesløs Betaling, udgive meget mere end de burde eller igjen kunne tilbagefordre, især til deres Commissariers Belønning og Procuratorers Salarium, og de Qvitteringer, som de for deslige Udgifter erholde, ikke kunne forbinde den Skyldige til at betale hvad Sagsøgeren har fundet for godt af Discretion at udgive".

*) Om Udgifterne ved Actens Beskrivelse kunne beregnes med under Executionsomkostningerne er tvivlsomt, Jur. Tidsskr. IV. a. S. 262-263 Note, Ark. for Retsv. V. S. 422.

mindelighed ikkun kunne fritages for, naar han kan oplyse, at han betimeligen, forend Forretningen blev reqvireret eller paabegyndt, har anbudet Reqvirenten tilstrækkelig Fyldestgjørelse af det Idømte, men ingenlunde derved, at han nu først under Forretningen fyldestgjør sin Forpligtelse, jfr. Frd. om Amtstueoppebørsler 8 Juli 1840 §. 14, samt Kjendelser i Nyt Ark. for Lov og Ret S. 72 og S. 118 ff. Naar imidlertid Executionen forhindres ved Appellation, om end Appellationsstævningen først fremlægges under Forretningen, maa udentvivl Spørgsmaalet angaaende de omhandlede Omkostningers Inddrivelse henstaae indtil det er blevet afgjort, om der overhovedet leviligen kan foretages Execution i den paagjeldende Sag.

Endelig kan her ogsaa erindres den Bestemmelse i L. 1—24—41, at Fogeden tillige bør gjøre Udlæg af den Skyldiges Bo for Kongens Faldsmaal 27 Lod Sølv, "dersom det befindes, at han af Medvillighed har gjort Ophold med Høiesterets Dom at efterkomme"; og om denne Betingelse er tilstede maa altsaa først af Fogeden afgjøres; jfr. herved L. 1—24—46 og 50, samt Canc. Skr. 30 August 1817.

De Tvistigheder, som opstaae under Forretningen i Anledning af de ovenomhandlede og andre lignende Indsigelser, har Fogeden naturligvis i ethvert Tilfælde

at paakjende, forsaavidt dette er nødvendigt for at afgjøre, om Forretningen bør nyde Fremme i det Hele eller tildeels, eller fremmes paa den af Reqvirenten forlangte Maade, m. m., jfr. §. 214 No. 3 og §. 215 No. 9, samt §. 228. Herved maa Fogeden i Almindelighed gaae frem efter den Regel, at Execution ikke kan indrømmes førend at de Betingelser for samme, som det paaligger Reqvirenten at oplyse, ere behørigen beviste; men naar dette er opfyldt kan Reqvisitus ikke forhindre samme ved saadanne Indsigelser, med Hensyn til hvilke Bevisbyrden efter Forholdets Natur maa paaligge ham, med mindre han seer sig istand til strax herfor at fremskaffe antageligt Beviis. Dog kan Fogeden vel ogsaa i tvivlsomme Tilfælde gjøre Executionens Foretagelse afhængig af en Sikkerhedsstillelse af en af Parterne, i Analogi af hvad der gjelder om Arrestforretninger; thi vel taler L. 1—24 intetsteds om saadan Sikkerhedsstillelse, men dette kan forklares deraf, at Loven har forudsat, at saadan Tvivl ordentligviis ikke kunde opstaae ved Fuldbyrdelsen af Rettigheder, der ved Dom vare endelig afgjorte, hvorimod senere Lovbud ogsaa omtale Sikkerhedsstillelser med Hensyn til Executionsforretninger, jfr. Frd. 6 December 1743 §. 11, Rescr. 26 April 1765, Pl. 21 Januar 1778 og Frd. 13 Januar 1792. En saadan Sikkerhedsstillelse maatte da efter Omstændighederne paalægges enten Reqvirenten, for strax at kunne erholde Forretningen fremmet, saasom naar en Omstændighed, som Reqvi-

renten havde at godtgjøre, t. Ex. Requisiti Identitet med Domfældte, eller Requirentens egen Competents, ikke var tilfulde oplyst, eller naar Requisitus vel ikke fuldstændigen havde beviist en fremsat factisk Indsigelse, men dog bragt sammes Rigtighed til en høi Grad af Formodning, eller Requisitus for at undgaae Executionens Fuldførelse, saasom naar han ikkun har kunnet tilveiebringe nogen Formodning for Rigtigheden af en fremsat Indsigelse. Ogsaa kan der maaskee stundom i tvivlsomme Tilfælde være Anledning til at indskrænke Executionen til en saadan Affætning, som omhandles i L. 1—24—22 og Frd. 13 Januar 1792; jfr. herved Ørsted i Ark. for Retsvid. II. S. 548-549.

I alle Tilfælde iøvrigt, hvor Fogedens Kjendelse kommer til at gaae ud paa, at negte Forretningens Fremme i det Hele eller paa den Maade som Requirenten paastaaer, maa dette Decret staae ved Magt, indtil Requirenten ved høiere Rets Dom har faaet samme forandret; med mindre Fogeden blot under de forhaanden værende Omstændigheder, ifølge en Grund, som det staaer i Requirentens Magt at berigtige, har indtil videre negtet at handle; thi da vil Fogeden senere under forandrede Omstændigheder kunne tage en anden Beslutning, jfr. ovenfor §§. 227 og 228. Decreterer derimod Fogeden at Forretningen skal nyde Fremme, kan Requisitus ifølge Grundsætningerne i Frd. 17 Mai 1690 ingenlunde ved at erklære og iværksætte Appellation af Decretet, men i alt Fald,

som ovenmeldt, i tvivlsomme Tilfælde kun tillige ved en Sikkerhedsstillelse, standse Decretets Fuldbyrdelse; men han maa ordentligvis lade Forretningen have sin Gang indtil den er sluttet, for da at iværksætte den Paaanke, som han finder Anledning til. Det gjør heri ikke nogen Forandring, at Udlægsdecretet ikke strax kan fuldbyrdes, og Forretningen af en eller anden Grund, saasom Fogedens øvrige Embedsforretninger, maa udsættes nogle Dage, saa at Reqvisitus imidlertid faaer Leilighed til at udtage en Stævning til Paaanke af Decretet, og fremlægger denne Stævning under Forretningens Continuation, see Høiesteretsdom 4 November 1824 i Forsete for 1824 S. 469 ff. Naar Reqvirenten imidlertid ikke paastaaer Forretningen fremmet i Overensstemmelse med det givne Decret, men selv indrømmer at den indtil videre maa stilles i Bero, kan vel Frd. 17 Mai 1690 ikke længere være til Hinder for at en Appellation af Decretet iværksættes og antages til Paakjendelse af den overordnede Domstol; men selv under disse Omstændigheder synes Appellationen ikke at kunne tillægges en suspensiv Indflydelse paa det afsagte Decret, men Reqvirenten maa desuagtet kunne erholde den paabegyndte og ikkun indtil videre udsatte Fogedforretning continueret; see en Dom af 17 December 1838 i Jur. Tidsskr. XXXVI. S. 134-135; jfr. dog en ældre Fogedkjendelse i Nyt Ark. for Lov og Ret S. 145 ff., der antog det Modsatte.

§. 260.

4. Om Executionens Fuldførelse.

a) Executionens Fuldførelse i Gods.

Saaledes som i §. 255 et bemærket, gaaer Execution i de hyppigste og vigtigste Tilfælde ud paa at forskaffe Reqvirenten Fyldestgjørelse ved Udlæg eller Indførsel i den Skyldiges Gods. Et saadant Udlæg forudsætter i Almindelighed, ligesom Arrest, en Optegnelse af de Gjenstande, der agtes udlagte, og deres Vurdering ved Fogedens Vidner eller andre tilkaldte kyndige Mænd, L. 1—24—18, jfr. ovenfor §. 229. Den i Lovstedet nævnte Kongens Taxt, der skulde følges med Hensyn til Jordegods, jfr. Frd. 31 Januar 1691, kan ikke længere ansees anvendelig, men Taxationen maa rette sig efter de gangbare Priser, jfr. Frd. 7 Juni 1827 §. 2. Naar der da er optegnet og vurderet saameget Gods, at det kan skjønnes, at Reqvirenten, efter Fradrag af de bedre prioriterede Fordringer, der muligen findes at have Krav paa Fyldestgjørelse af Godset, samt de fornødne Realisationsomkostninger, vil kunne erholde fuldkommen Fyldestgjørelse for sin Fordring og Omkostning, kan Udlæget ikke strækkes videre; men skulde det enten ved en af Reqvirenten foranstaltet Overtaxation, eller ved den virkelige Realisation af Godset, vise sig, at det Udlagte dog ikke virkeligen var tilstrækkeligt til Reqvirentens Fyldestgjørelse, kan han ved en Continuationsforretning er-

hverve yderligere Udlæg, L. 1—24—32, Frd. om Amtstueoppebørsler 8 Juli 1840 §. 16, Forsøg for 1824 S. 469. Er Gjenstanden, hvori Execution iværksættes, en udelelig Ting, maa der dog naturligvis skee Udlæg i det Hele, uden Hensyn til den større Værdi, men dog kun for et saa stort Beløb, som Fordringen med Omkostninger m. v. udgjør. Dette gjelder navnlig naar Execution skeer i faste Eiendomme; thi vel bestemmer L. 1—24—25, jfr. 5—3—22, at der kunde skee stykkeviis Udlæg af en Landeiendom; men denne ordentligviis høist uhensigtsmæssige Fremgangsmaade, der tildels ogsaa kommer i Strid med den nyere Lovgivning om Landeiendommes Udstykning, jfr. Frd. 25 Juni 1810 og 3 December 1819, vil nu ikkun under særegne Omstændigheder kunne anvendes, jfr. Frd. om Amtstueoppebørsler 8 Juli 1840 §. 13. Ligesom en speciel Optegnelse og Vurdering af det Udlagte stundom efter Gjenstandens egen Natur er uanvendelig, saasom naar Udlæg skeer i en Formuemasse, hvori Debitor har en ubestemt Anpart, jfr. L. 1—24—30, Rt. Skr. 30 Octbr. 1841 (C. T. S. 946), saaledes kan den heller ikke i andre Tilfælde ansees som absolut nødvendig; jfr. en mærkelig Høiesteretsdom 29 Juni 1822, Forsøg S. 292, der blandt andet bestemte, at et Udlæg i alt paa et vist Sted værende Løsøre ogsaa skulde have Virkning med Hensyn til de uoptegnede og uvurderede Ting, som indeholdtes i enkelte Værelser og Gjemmer, hvilke af Mangel paa Nøgler lodes uaabnede, men forsegledes af Fogden og Udlægshaveren.

Med Hensyn til den Orden, der skal iagttages ved Udlæg i Debitors Gods, indeholdes de almindelige Forskrifter i L. 1—24—17, 19 og 25. Efter disse skal der i Reglen først søges Fyldestgjørelse i Løsøret, forend man holder sig til de faste Eiendomme, og dette skal ordentligvis endog iagttages uagtet Løsøret er behæftet med Panteret, naar dog denne Panteret skal vige for den Fordring, for hvilken Execution søges, jfr. Pl. 14 Mai 1834 og Frd. 8 Juli 1840 §. 13. Andre vigtige herhenhørende Lovbud ere L. 1—24—23, der maa anvendes ved Execution hos Jordbrugere i Almindelighed, og den i §. 229 anførte Frd. 15 December 1797 om Execution hos Haandværkere og andre Næringsbrugere, jfr. Frd. 8 Juli 1840 §. 13. Overhovedet bør der i Almindelighed ved Execution rettest følges Debitors egen Anvisning paa hvad han helst vil undvære af sit Gods, saalænge det Anviste virkelig maa ansees tilstrækkeligt til Fordringens Fyldestgjørelse, og de Forskrifter i Loven, der indtil en vis Grad indrømmede Sagsøgeren Valget, jfr. L. 1—24—25, maa nærmest ansees byggede paa den Forudsætning, at Sagsøgeren skulde beholde det Udlagte efter Vurderingen som sin Eiendom, hvorimod efter de nugjeldende Regler det Udlagte skal realiseres ved Auction og Sagsøgeren fyldestgjøres af det indkomne Pengebeløb. Dog kan det ordentligvis neppe fordres, at Sagsøgeren imod sin Villie skal tage Udlæg i en fast Eiendom, naar der haves Løsøre, hvori Execution lovligen kan skee, ved

hvis Realisation han kan vente hurtigere at erholde sin Fyldestgjørelse, jfr. L. 1—24—19, Pl. 14 Mai 1834, Frd. 8 Juli 1840 §. 13. Endelig kan her bemærkes, at man ved Execution ikke maa berøve Debitor hvad han øieblikkeligen ikke kan undvære til at vedligeholde Liv og Sundhed og bevare Welanstændigheden, navnlig de nødvendige Gangklæder*), jfr. Frd. 6 December 1743 §. 18 og Anordn. 9 April 1781 §. 7, hvorimod det naturligvis ikke kan være til Hinder for Executionen, at Debitor iøvrigt ved samme bringes i en hjelpeløs Tilstand, naar der dog er tilstrækkelig Leilighed for ham til at søge Hjelp hos Andre og navnlig hos det Offentlige, jfr. Canc. Skr. 30 Mai 1818 og 30 Januar 1821 §. 4.

Selve Udlæget effectueres i Almindelighed derved, at Fogeden erklærer, at der er givet Reqvirenten Udlæg i de optegnede Gjenstande, hvilket betydes Reqvisitus og andre Vedkommende, navnlig tredie Mand der indesidder med det, hvori Udlæg er skeet, jfr. Sportelregl. 22 Marts 1814 §. 50, Frd. 8 Juli 1840 §. 20, og ovenfor §. 244.

Herved maa med Hensyn til Udlægets retlige Character erindres den hele vigtige Forskjel imellem,

*) Debitor, som besidder flere Klædningsstykker af samme Slags, kan dog saaledes ikke være berettiget til, ved at iføre sig de bedste Stykker, som have nogen Værdi, at unddrage disse fra Execution, jfr. Jur. Tidsskr. XX. S. 125-126.

om det sker til Eiendom eller til Forauctionering, jfr. Frd. 3 December 1828 §§. 2 og 3. Udlæg til Forauctionering betyder, at det Udlagte for Debitors Regning skal realiseres ved Auction, og Reqvirenten derefter fyldestgjøres af Provenuet, jfr. L. 1—24—32, Ørsteds Haandbog IV. S. 640 ff., og dette er efter den nugjeldende Ret det almindelige og sædvanlige Udlæg, der maa antages at være meent, om end saadant ikke udtrykkeligen ved Udlægshandlingen er bemærket. Et Udlæg derimod, hvorved det Udlagte umiddelbart skal blive Udlægshaverens Eiendom for den derpaa satte Vurderingssum, kan nu kun finde Sted, deels naar baade Creditor og Debitor begge derom ere enige, og der derhos ikke gives nogen anden Person, t. Ex. en ringere Panthaver, der har en retlig Interesse i at fordre Auction prøvet for at udfinde Tingens sande Værdi, deels naar en fast Eiendom først har været udlagt til Forauctionering, men det ved behørig prøvet Auction viser sig, at samme ikke kan udbringes til et høiere Beløb end der udfordres til Dækning af Udlægshaverens Fordring i Forbindelse med de Fordringer, hvis Fortrinsret han maa erkjende og som først skulle fyldestgjøres, jfr. Colleg. Tid. for 1833 S. 568 Note, Canc. Skr. 16 Marts 1841 (Colleg. Tid. S. 260), Jur. Tidsskr. XXV. S. 131 ff., m. fl. Det er imidlertid herved et Spørgsmaal, om Doms- eller Forligshaveren kan fordre Eiendommen udlagt for det høieste Bud ved Auctionen, eller

om han ikke, naar han vil have den sig udlagt, maa tage den som Betaling idetmindste for dens Vurderingssum, naar denne er høiere. Det første synes dog antageligst, naar han paa selve Auctionen har erklæret at han, hvis høiere Bud ei skeer, ei vil lade Eiendommen sælge, men begjære den udlagt af Fogeden, og derefter opfordrer Lysthaverne til at byde høiere; thi han har da givet den Høistbydende samme Anledning til at gjøre høiere Bud, som om han selv havde gjort Overbud. Det Sædvanlige er imidlertid, at Udlægshaveren lader den udlagte Eiendom opraabe til absolut Bortsalg, for derved at erholde det høieste Bud, og i saa Fald kan han neppe selv erholde Eiendommen uden ved at gjøre Overbud, og naar ingen gjør høiere Bud lade sig Eiendommen tilslaae, jfr. Læren om Auction. Ved Løsøre-Auctioner, hvor de enkelte Eiendele sælges stykkevis, ligger det udentvivl ogsaa i Auctionens Natur, at Doms- eller Forligshaveren ei kan fordre sig de enkelte Eiendele udlagte, som efter hans Meniug ei udbringes høit nok ved de paa samme gjorte Bud, hvorimod der vel ved Salg af enkelte betydelige værlige Gjenstande, saasom Skibe, kan anvendes samme Fremgangsmaade som ved faste Eiendomme.

Endog i de Tilfælde, hvor Udlæg blot er skeet til Forauctionering, kan Udlægshaveren i Almindelighed ikke være pligtig til at lade det Udlagte forblive i De-

biters Besiddelse, og derved udsætte sig for at samme muligen kunde forvandskes eller deterioreres. Saaledes vil han navnligen ordentligvis kunne fordre sig selv sat i Besiddelse af det udlagte Løsøre, hvorhos han paa den anden Side heller ikke kan forlange, at Reqvisitus, der ved Udlæget har mistet sin Dispositionsret over Godset, skal beholde det og indestaae for dets Tilstedeblivelse, med mindre Reqvisitus selv erklærer sig villig hertil, jfr. Frd. 6 December 1743 §. 3, 30 Januar 1793 §. 6, 13 Januar 1792*) og 8 Juli 1840 §. 15. En saadan Besiddelsesret til den udlagte faste Eiendom tilkom ogsaa utvivlsomt Udlægshaveren, naar Indførsel skete paa Lovens Maade til gjenkaldelig Eiendom, jfr. L. 5—6—2 ff., og synes da heller ikke nu ved Udlæg til Forauctionering ordentligvis at kunne negtes ham, dog naturligvis uden Forkrænkelse af den Besiddelsesret, der kan tilkomme Nogen som Brugshaver af Eiendommen, saalænge som denne Brugsrettighed i Overensstemmelse med Frd. 4 December 1795 og 25 November 1831 af Udlægshaveren skal respecteres. I de Tilfælde imidlertid, hvor en tredie Mand har en Panteret i det rørlige eller urørlige

*) Denne Forordning viser, at endog den Domhaver, der blot erholder foreløbig Afsætning, kan fordre sig sat i Besiddelse af det afsatte Gods, saafremt han kan stille tilstrækkelig Sikkerhed derfor, i det Tilfælde, at samme skulde blive ham ved endelig Dom frakjendt.

Gods, som skal foretrækkes for Udlægshaverens Fordring, saa at dennes Rettighed egentlig kun gaaer ud paa, at kunne forsøge om der ved Auction muligen kan udbringes et Overskud, hvoraf han kunde erholde Fyldestgjørelse, jfr. ovenfor §. 255, kan der i Almindelighed ikke tilstaaes ham Ret til at fordre sig sat i Besiddelse af Gjenstanden for Udlæget, med mindre i alt Fald han stiller Sikkerhed for, at den Fortrinsberettigede ikke herved skal lide noget Tab, jfr. Jur. Tidsskr. IX. a. S. 209.

Naar Udlæg foretages i Debitors Opbuds- eller Fallitbo, der er under Skiftebehandling, jfr. §. 255, kan der spørges om Udlæget kan iværksættes ved en bløt Ankyndigelse af Udlæget for Skifteretten, som dernæst efter Boets Opgjørelse skulde udbetale Udlægshaveren hvad der kan tilkomme ham, naar Skifteretten finder, at der ifølge Udlæget kan tilkomme den paagjeldende Creditor fortrinlig Betaling. Denne Fremgangsmaade maa vel kunne anvendes, men Skifteretten maa imidlertid ogsaa kunne overlade til den paagjeldende Doms- eller Forligshaver at gjøre Execution i enkelte til Boet hørende Gjenstande, og derefter ansee disse lovligen udlagte Gjenstandes Realisation som Boet uvedkommende, overladende til Udlægshaveren selv at sørge for samme, hvilket i enkelte Tilfælde er skeet ved Skiftecommissionen i Kjøbenhavn; jfr. Nyt jur. Tidsskr. I. S. 163 og Læren om Skifte.

Et herfra forskjelligt Tilfælde er det, hvor Forligs- eller Domhaveren vil gjøre Execution i den Debitor

tilfaldne Arv, medens Arveladerens Bo endnu er under Skiftebehandling, hvortil han efter Sagens Natur og L. 1—24—30 første Membrum er berettiget. Her skeer Udlæget ved en Ankyndigelse for Skifteretten, som derefter i sin Tid vil have at udbetale Arven, forsaavidt den er bleven udlagt Doms- eller Forligshaveren, i Overensstemmelse med det for Skifteretten ankyndigede lovlige Udlæg. Vel fordres det i Slutningen af L. 1—24—30, at der skulde foretages en dobbelt Forretning, nemlig først den foreløbige Indførsel, og derefter den endelige Execution i Debitors Anpart, efterat denne var bleven bestemt; men foruden at denne Forskrift alene synes at referere sig til det i Artiklens 2det Membrum omhandlede Udlæg i en Anpart i en fælles Eiendom og ei til Udlæg i falden Arv, forudsætter den ommeldte Forskrift i alt Fald, at Boets Eiendele bleve delte in natura; jfr. dog ogsaa herved Frd. 6 December 1743 §. 10.

§. 261.

Fortsættelse. — b) Executionens Fuldførelse med Hensyn til Personen.

Execution paa Personen i civile Sager bestaaer, som forhen anført, jfr. §. 215 og §. 255, ordentligviis deri, at den Paagjeldende hensættes i Fængsel,

hvilket Tvangsmiddels Anvendelse Loven synes fornemmelig*) at have hjemlet i tvende forskjellige Hovedtilfælde:

a) Naar Debitor ved Executionsforretningen ikke findes i Besiddelse af tilstrækkeligt Gods til Fyldestgjørelse af en ham idømt Pengepræstation, dog saaledes, at han kan undgaae denne personlige Anholdelse, ligesom Arrest før Dom, ved at stille nøiagtig Sikkerhed for Gjelden, L. 1—24—33 og 47**).

b) Naar det er den Paagjeldende paalagt at opfylde en Forpligtelse, som efter sin Natur ikke kan erholdes fyldestgjort ved en Execution i hans Gods, saasom at aflægge et Regnskab, at udlevere visse individuelle Effecter o. s. v., og han sidder Dommen overhørig,

*) Efter Indholdet af L. 1—24—44 og 45 og 5—14—54 kunde det vel allerede ved Dommen i Hovedsagen, i det mindste i visse Tilfælde, erholdes afgjort, at Debitor skulde lide Fængsel paa sin Person; men dette ansees nu i Praxis som uanvendeligt, see ovenfor §. 228 Note. En anden Sag er det, at den allerede før Dom iværksatte Arrest paa Personen ved Dommen i Forfølgningssagen kan stadfæstes.

**) En Undersøgelse om, hvorvidt Jonsbogen Kjøbebalk Cap. VII — der bestemmer at den, som ved ulykkelig Hændelse har mistet sin Formue, under visse Betingelser bør fritages for Gjeldsfængsel — endnu kan ansees anvendelig paa Island, findes i Jurid. Tidsskr. XIII. b. S. 192 ff.

L. 1—24—46. Vel skal det, som forhen omhandlet, ifølge L. 1—5—15 paalægges den Skyldige at udføre en saadan Handling under "en vis Straf", der bestaaer i en daglig Mulkt, som kan exeqveres i hans Gods; men da L. 1—24—46 aldeles ubetinget, uden at omtale de Indskrænkninger, som Art. 43 og 47 foreskrive, tillader at fængsle den Skyldige, saa kunde det synes at være Lovens Mening, at Domhaveren i Tilfælde af denne Beskaffenhed skulde have Magt til at anvende begge de anførte Tvangsmidler, i det mindste alternativt, for at bevæge den Paagjeldende til Handlingens Foretagelse, og at altsaa Fængslingen her ikke skulde udelukkes derved, at der var Gods hvori Tvangsmulkten kunde exeqveres. Det er imidlertid den almindelig antagne Mening, der ogsaa er forudsat som den rigtige under de Forhandlinger, der have fundet Sted med Hensyn til den paatænkte ny Lovgivning om slige Dommes Execution, at Fængsling ogsaa i de her omhandlede Tilfælde ikkun kan anvendes subsidiært, naar Tvangsmulkten ikke kan inddrives, jfr. Canc. Skr. 27 Februar 1819 og 31 Juli 1823, Roeskilde Stændertidende for 1835 S. 329, Lovudkastet i Collegial Tid. for 1840, Anhang S. LXV og Forhandlingerne herover i Stændertidenderne for 1840.

De allerede ovenfor i §. 230 med Hensyn til personlig Arrest før Dom anførte Bestemmelser om Stedet, hvor Gjeldsfangen skal hensættes, de Underhold-

nings*) og Varetægtspenge, som Creditor har at erlægge, og Følgerne af at disse ikke i rette Tid betales, m. v., ere ogsaa ligefrem anvendelige paa Gjeldsarrest efter Dom, til hvilken de endog oprindeligvis alene havde Hensyn, hvorimod denne sidstnævnte Arrest naturligvis ikke bliver at justificere. Iøvrigt har vor Lovgivning ikke foreskrevet nogen Grændse for den Tid,

*) Endskjønt Gjeldsfængsel efter Dom ifølge Loven ikke blot, saaledes som i Almindelighed Arrest før Dom, skal sikkre Debitors Tilstedeblivelse, men være en virkelig Lidelse, jfr. Udtrykkene i L. 1—24—45 og 47 m. fl., der paalægges den Skyldige deels som Tvangsmiddel, for at bringe ham til at betale, og tildeels endog som Straf for hans Letsindighed og Uefterretteligheb, jfr. L. 5—14—54, kan der dog ikke være nogen Tvivl om, at han ikke er indskrænket til at leve i Fængslet af de i Loven bestemte Underholdningspenge, men ogsaa kan anvende til sin Underholdning og Beqvemmelighed hvad han videre paa lovlig Maade kan erholde, forsaavidt saadan Anvendelse kan bestaae med Fængslets Orden, jfr. Frd. 16 November 1836 §. 3. I ældre Tider var man meget strengere. Saaledes haves en Befaling af Kong Christian III. af 1556, indeholdende, at da der klagedes over mange onde Betalere i Kjøbenhavn, skulde der indrettes "en Sultekjelder", hvori slige Personer skulde fængsles og ikke have mere end en dansk Hvid daglig til deres Underholdning, og døde de deri, da skuldt ingen derfor tiltales. Pontoppidans Origines Hafniens. S. 335 sammenholdt med Fortegnelsen over Documenterne i Kjøbenhavns Raadstuearchiv S. 11.

hvori en Creditor efter erhvervet Dom kan holde sin Debiter i Gjeldsfængsel; men Creditor er ordentligviis berettiget til at fortsætte denne Fængsling indtil han erholder Fyldestgjørelse eller Debiter ved Døden afgaaer.

I visse Tilfælde kunne særegne strengere Tvangsmidler anvendes imod den, der ikke erlægger en idømt Præstation. Saaledes skulle offentlige Regnskabsbetjente, der ikke kunne stille Sikkerhed for, at det de som Kassemangel have at tilsvare, skal i visse korte Terminer blive erlagt, hendømmes til Fæstningsarrest, indtil de betale eller døe; og er Kassebetjenten for sit Forhold anseet med offentligt Strafarbeide, og ikke formaaer at udrede det Skyldige, skal han efter udstaaet Straf forblive i Straffeanstalten indtil han betaler eller døer*). Ligesom de Straffebøder, som Nogen er paalagt at udrede til det Offentlige, i Mangel af Betaling skulle affones med Fængselsstraf, Frd. 16 November 1836 §§. 1 og 3, saaledes er ogsaa den forurettede Person, med Hensyn til de Straffebøder, der ere tillagte ham, berettiget til at fordre saadan Affoning anvendt, Frd. 11 Juli 1832 og 16 November 1836 §. 4; hvorimod der ikke i noget af de nævnte Tilfælde for slige Straffebøder kan anvendes Gjeldsfængsel, undtagen for den Del af samme, der paa Grund af at Mulkten overstiger 400 Rbd. ikke kan affones, dog saaledes, at

*) De ældre lignende strenge Bestemmelser for private Regnskabsbetjente i Frd. 4 Marts 1690 ere hævede ved Frd. 11 April 1840 §. 44.

Fængslingens Varighed her er indskrænket til en vis bestemt Tid, Frd. 1836 §§. 2 og 4. Naar Nogen under Tvang af en fortløbende Mulkt er tilholdt at opfylde en Forpligtelse imod det Offentlige, og Handlingen ikke foretages eller Mulkten kan inddrives, skal dette Mulktbeløb afsones, med visse Modificationer, paa samme Maade som Straffebøder, Frd. 1836 §. 6. Endelig kunne ogsaa Underholdningsbidrag til uægte Børn og til forladte eller fraskilte Hustruer i Mangel af Betaling fordres afsonede paa lignende Maade som Bøder, dog at der ikke tillige for det Beløb, der maatte overstige 400 Rbd., kan anvendes Gjeldsfængsel; men her er den Vedkommende ogsaa berettiget til aldeles at opgive Afsoningen og derimod benytte de sædvanlige Tvangsmidler mod den Debitor, der ikke kan betale, Frd. 10 December 1790, 10 August 1798, Pl. 28 October 1805, Frd. 16 November 1836 §. 5. Anvendelsen af de ovenmeldte strengere Tvangsmidler henhører imidlertid ikke under Fogedforretninger i civile Sager.

§. 262.

5. Om Executionsforretningens Slutning, Beskrivelse og Tinglæsning.

Naar Udlæg er foretaget sluttes Forretningen i Almindelighed med Forbehold af alle Vedkommendes Ret, hvilken Clausul det altid er rigtigst at tilføie, om

den end ikke kan ansees nødvendig, jfr. ovenfor §§. 231 og 259 og herefter §. 264.

Executionsforretninger skulle i Almindelighed gives beskrevne paa stemplet Papir, nemlig paa 1ste Classe, naar ved samme rørlige eller urørlige Eiendomme overdrages til Udlægshaveren uden Auction, men paa 2den Classe, naar Udlæget skeer til Forauctionering, og Taxten beregnes efter den Sum, hvorfor Execution, efter Godsets Vurdering, virkelig skeer, uden Hensyn til om Forretningen er forlangt for en høiere Sum; men skal Beskrivelsen blot benyttes til Appellation kan den skee paa lige stemplet Papir som til Domsacter; see herom nærmere Frd. 3 December 1828 §§. 2 og 3 jfr. med §. 25. Er der ved Forretningen ikkun givet Affætning eller Executionen blot er gaaet ud paa Reqvisiti Fængsling eller Udsættelse af en Eiendom, benyttes stemplet Papir som til Arrestforretninger, Frd. 1828 §§. 4 og 5 d. I Politisager kan Beskrivelsen skee paa ustemplet Papir, Canc. Skr. 24 October 1829.

Det er ikke nøiagtigen i Lovgivningen bestemt, hvorvidt det er nødvendigt, at Udlægsforretninger tinglæses, for at den derved begrundede Rettighed kan conserveres i Forhold til tredie Mand. Dog kan det vel ansees som utvivlsomt, at Udlægsforretninger i urørligt Gods, hvad enten de skee til Eiendom eller til Forauctionering, ordentligvis bør tinglæses efter samme Regler, som gjelde for Skjøders og Pantebreves Tinglæsning, jfr. 5—3—28, Frd. 19 August 1735 §. 18,

7 Februar 1738 §. 1 og 24 April 1833 §. 1. Er Executionen skeet i rørligt Gods enten til Eiendom eller Forauctionering, og Udlægshaveren har taget det Udlagte i Besiddelse, kan en Tinglæsning ingenlunde være nødvendig; men er Debitor forbleven i Besiddelse af samme, vil det i alt Fald være forsigtigst at lade Forretningen tinglæse, i Særdeleshed naar Udlæget blot er skeet til Forauctionering, jfr. Frd. 24 April 1833 §. 2 og 28 Juli 1841, samt Jur. Ark. IX. S. 181 og Jur. Tidsskr. XVI. b. S. 267. Saafremt imidlertid den Dom eller det Forlig, hvorefter Executionen er iværksat, allerede er behørigen tinglæst, vil dette, i saa lang Tid som Pl. 18 Januar 1788 bestemmer, have samme Virkning til at forhindre vilkaarlige Dispositioner fra Debitors Side, som den der kan opnaaes ved Executionsforretningens Tinglæsning, og naar Udlæget skeer i en Gjenstand, hvori Creditor allerede tidligere havde en behørigen begrundet Panteret, vil denne ogsaa vedblive at være en Hindring for slige Dispositioner, hvortil kommer det Strafansvar, som Debitor ved et saadant Forhold vil paadrage sig, og Creditor kan saaledes i de fleste Tilfælde intet Synderligt riskere ved at undlade Tinglæsningen af et Udlæg til Forauctionering, naar det kan ventes, at denne sidste inden en kort Tids Frist kan blive iværksat.

Hvad der gjelder om Tinglæsning af Udlæg til Forauctionering vil i det Væsentlige ogsaa være anvendeligt med Hensyn til Affætningsforretningre, og en

Arrest paa Personen efter Dom vil være at tinglæse i Overensstemmelse med Pl. 18 Januar 1788 og 27 November 1839, forsaavidt ikke Debitor allerede ved en foregaaende tinglæst Act er sat og kan holdes i den personlige Uraadighedstilstand, som ved Arresten bevirkes.

F. Om Retsvirkningerne af Execution.

§. 263.

Ifølge Begrebet om Execution, som den ved Statsmagtens Hjelp iværksatte Fuldbyrdelse af det, som Staten selv har erkjendt for Ret, skulde Virkningen af samme i Almindelighed være, at det imellem Parterne hidtil omtvistede Retsforhold derved blev endelig afgjort og berigtiget, i det mindste forsaavidt det havde været physisk muligt ved Executionen at tilveiebringe den omhandlede Fordrings Fyldestgjørelse. For at Executionen i noget Tilfælde skal kunne have denne Virkning maa imidlertid ikke blot Fogedens Forretning selv være lovligen udført, saa at den ikke frembyder gyldig Grund til nogen Paaanke til høiere Ret; men ogsaa det Decret, der udgjør Fundamentet for samme, og som Fogeden paa den Tid Forretningen foretages var pligtig at fuldbyrde, maa være uangribeligt eller definitivt afgjørende. Er det nemlig en appellabel Dom der er bleven exeqveret, fordi Domfældte havde undladt

inden Executionen blev iværksat at suspendere dens Virksomhed ved at udtage Appelstævning, kan den ham overgaaede Execution dog ingenlunde berøve ham Ret til senere, i den Tid da saadan Paaanke efter Forskrifterne om fatalia appellationis eller efter en speciel Opreisningsbevilling endnu staaer ham aaben, at iværksætte Paaanke for at erholde Dommen tilligemed den iværksatte Fuldbyrdelse forandret, jfr. Jur. Ark. XII. S. 154, XVIII. S. 107 og XXI. S. 43, Ark. for Retsv. IV. S. 238, V. S. 147, Jur. Tidsskr. XXI. S. 187 m. fl.

Men endog uden Hensyn hertil vil Execution, saaledes som den i de hyppigste Tilfælde finder Anvendelse, nemlig naar den skeer ved Udlæg i Debiters Gods, ikke selv umiddelbart berigtige Parternes Mellemværende, men der opstaaer meget mere ved samme et nyt midlertidigt Retsforhold imellem dem med Hensyn til det udlagte Gods. Dette Retsforholds Beskaffenhed kan imidlertid ikkun korteligen angives her, da den nøiere Udvikling af samme henhører til Privatretten, ligesom Loven heller ikke har omhandlet Retsvirkningerne af Udlæg i 1ste Bog, men blandt de øvrige Adkomster til Gods i L. 5—6.

Efter Loven gav saadant Udlæg vel i Almindelighed Udlægshaveren Eiendomsret til det udlagte Gods for den paa samme satte Vurderingssum, men denne Erhvervelse var, naar det Udlagte bestod i urørligt Gods, ikke fuldstændig. Udlægshaveren maatte nemlig

derefter enten erhverve en Dom ved vedkommende Ret, der bekræftede ham i Besiddelsen som Eier, eller ogsaa besidde det udlagte Gods upaaanket i 3 Aar, og saalænge ikke nogen af disse Betingelser var opfyldt var hans Eiendomsret gienkaldelig, og den forhenværende Eier berettiget til igjen at tilbageløse sit Gods, L. 5—6—2.5, jfr. 5—3—22, Ørsteds Haandbog IV. S. 635 ff. Over udlagt Løsøre erholdt Udlægshaveren vel i Regelen uigjenkaldelig Eiendomsret, L. 5—6—6; men han var derimod ikke forpligtet til at beholde det for den paa samme lovligen satte Taxation, da han kunde lade det sælge ved offentlig Auction "paa Skyldnerens Skade og Fordel", see L. 1—24—32.

Heri er efterhaanden ved Praxis og Lovgivningen indført den Forandring, at der nu ikkun undtagelsesviis skeer Udlæg paa den Maade, at det Udlagte umiddelbart for den paa samme satte Taxationspris skal blive Udlægshaverens Eiendom; hvorimod Udlæg til Forauctionering nu er det sædvanlige med Hensyn saavel til urørligt som til rørligt Gods, jfr. ovenfor §. 260. Saadant Udlæg giver fornemmelig Udlægshaveren Ret til, paa Debitor Regning at lade Tingen opbyde ved offentlig Auction og sælge til den Høistbydende, samt at gjøre sig betalt af den indkomne Kjøbesum; men naar det er en fast Eiendom, der saaledes skal sælges, har Udlægshaveren nøie at iagttage den i Lovgivningen foreskrevne Fremgangsmaade, som sigter til at bevirke, at Eiendommen ikke skal sælges for Spotpris, men

saavidt muligt udbringes til dens sande Værdi, nemlig Forskrifterne om Auctionens behørige Publication en passende Tid forud, om det Sted hvor den maa holdes, om dens Gjentagelse flere Gange førend der skeer endeligt Salg, og om Auctionsconditionernes Indhold, navnlig med Hensyn til den Betalingsfrist, der under visse Betingelser bør indrømmes den eventuelle Kjøber; see især Pl. 22 April 1817, 28 September 1821 og 19 Juni 1822, Frd. 11 September 1833 og Frd. om Amtstueoppebørsler 8 Juli 1840 §. 16, jfr. i det Følgende om Auctioner. Disse Forskrifter kunne vel ingenlunde anvendes ved Salget af udlagt Løsøre, men Analogien af samme medfører dog, at heller ikke dette bør kunne sælges uden ved en Auction, der paa sædvanlig Maade en passende Tid forud er bekjendtgjort, jfr. Circ. 1 December 1829, og ligeledes synes det, at Udlægshaveren maa finde sig i, at der gives Kjøberne en passende Credit; men da han ikke kan være pligtig at indlade sig herom med de enkelte Kjøbere, kan saadant dog kun fordres, naar der uden Udgift for ham antages en vederhæftig Incassator, som efter den bestemte Frist svarer til det hele Beløb, jfr. Frd. 8 Juli 1840 §. 15. I enkelte Tilfælde skal det udlagte Løsøre staae til Indløsning i en vis Tid, førend det maa sælges, L. 5—6—6*), Frd. 4 Marts

*) Den i dette Lovbud ommeldte Løsningsret til Løsøre, som paa Landet udlægges til Fogeden for hans Salarium, vil vel nu i Almindelighed neppe være

1690, 22 October 1701 Post I §. 4, 6 December 1743 §. 3, 8 Juli 1840 §. 15 m. fl., hvorimod den Indløsningsfrist, som L. 5—6—2 og 5, 5—7—12 m. fl. hjemlede til udlagte faste Eiendomme, er bortfalden, Frd. 11 September 1833 §. 6. Dog er naturligvis Debitor i alle Tilfælde berettiget til at tilbageløse det udlagte rørlige eller urørlige Gods, naar han melder sig herom forinden endeligt Salg ved Auction er iværksat og berigtiger sin Skyld og de paaløbne Omkostninger, jfr. Frd. 8 Juli 1840 §. 18. Han kan derhos ved at iværksætte Appellation af Executionsforretningen bevirke, at Forauctioneringen af det Udlagte maa stilles i Bero, jfr. 5—6—3 og 6, Canc. Skr. 13 Marts 1832, Nyt Ark. for Lov og Ret S. 89.

Det er tvivlsomt, hvilken Art af reel Rettighed det egentlig er, som nu tilkommer Creditor ifølge Udlæg til Forauctionering, i den Mellemtid som finder Sted imellem Udlægshandlingen og det Udlagtes endelige Realisation, om det nemlig er en Eiendomsret eller en Sikkerhedsret, et Slags Retspant, jfr. Canc. Skr. 23 November 1830 Note, Ørsteds Haandbog VI. S. 251, Scheel: om Tilbageholdelsesretten S. 11.

anvendelig, da Fogeden efter Sportelregl. 1814 §. 58 tager sit Gebyr forud af Reqvirenten, og det saaledes bliver til denne at der skeer Udlæg for samme som en Del af hans Omkostning; men den maa dog i alt Fald endnu kunne finde Anvendelse i de Tilfælde, som omhandles i Sportelregl. §. 61.

Efter Loven gav Udlæg, som ovenmeldt, utvivlsomt en Eiendomsret til det Udlagte, og dette er ikke ved noget senere udtrykkeligt Lovbud forandret, men der er, nærmest ved Praxis, ikkun indført den Modification i Retsforholdet, at det Udlagte skal forauctioneres, og L. 1—24—32, der allerede tillod Creditor at lade det ham til Eiendom udlagte Løsøre forauctionere for Debitors Regning, hvilket Lovbud egentlig indeholder Naaden til hin Praxis, giver intet Vink om, at den ved Udlægget stiftede reelle Ret ved denne Fremgangsmaade forandrede sin Natur. Ogsaa synes Sportelregl. 22 Marts 1814 §. 64 sammenholdt med §. 66 at antyde, at alt Udlæg endnu giver en Eiendomsret, ikke blot Panteret. Paa den anden Side maa imidlertid erindres, at det Udlagte ingenlunde nu, saaledes som efter Loven, stilles til Udlægshaverens Disposition som hans Eiendom; men det tilstedes ham kun efter visse bestemte Regler, med visse Frister, og med Ret for Debitor til under disses Løb at hæve Udlægets Virkning ved at betale, at lade det Udlagte sælge ved offentlig Auction, hvilket Salg skeer for Debitors Regning og egentlig først kan siges at stille ham ved sin Eiendomsret. Forholdet er saaledes væsentligen forskjelligt fra det der fandt Sted paa Lovens Tid, navnlig efter L. 1—24—32, ifølge hvilket Lovsted det blot var en Ret for Creditor at opgive sin Eiendomsret til det udlagte Løsøre ved at stille det til Auction, hvorimod Creditor nu er pligtig hertil. Ogsaa synes den

Forskjel, som Frd. 3 December 1828 §. 2 og §. 3 gjøre i Henseende til det stemplede Papir, hvorpaa Forretningen skal skrives, eftersom Udlæget skeer paa den Maade, at Eiendomsret over det udlagte Gods derved overdrages uden Auction, eller det skeer saaledes, at det Udlagte ved Auction skal opbydes til Salg, at tale for, at det sidstnævnte Udlæg ikke giver Eiendomsret. Men endskjønt det saaledes neppe kan antages, at Udlæg til Forauctionering giver Eiendomsret, kan den derved stiftede reelle Ret dog heller ikke betragtes som en sædvanlig Panteret, men er i alt Fald en Sikkerhedsret af en ganske særegen Natur, der tildels endnu har beholdt samme Virkninger som Udlæg til Eiendom efter Loven. Saaledes er det navnlig ved flere Domme antaget, at den, der har erholdt Udlæg i Fallentens Eiendele før Fallitens Udbrud, er at ansee som Separatist i Boet, og kan som saadan, om endog det Udlagte realiseres af Skifteretten, fordre sig Auctionsprovenuet forlods udlagt, uden at afvente Boets endelige Opgjørelse og uden at at Skifteomkostningerne ere ham vedkommende, jfr. Høiesteretsdom af 29 Juni 1822 i Forsete S. 292 ff. og Overretsdomme i Jur. Tidsskr. IV. b. S. 99 ff. og VI. a. S. 81 ff.*). Heller ikke kan det antages, at der for en privilegeret Fordring kan gjøres Execution i det i Debitors Besid-

*) Disse Domme argumentere ligefrem derfra "at Udlæg giver Eiendomsret"; see ogsaa Jur. Tidsskr. VII. a. S. 232-233 og XV. b. S. 58.

delse værende Løsøre, hvori en simpel Creditor allerede har erholdt lovligt Udlæg, saaledes som der vilde kunne skee i det Løsøre, hvori der blot tilkom en anden Creditor Underpant, jfr. Canc. Skr. 16 Marts 1841 (Colleg. Tid. S. 260). I andre Henseender har man derimod i Praxis behandlet Forholdet, som om Debitor vedblev at være den egentlige Eier til det Udlagte. Saaledes er det antaget at det ikke kan paalægge Creditor, som har erholdt sig en fast Eiendom udlagt til Forauctionering, at betale den i Frd. 8 Februar 1810 §. 1 ved Eiendomsoverdragelser befalede Afgift, Canc. Skr. 14 December 1822; og ligeledes at Auctionen over det Gods, hvori der var skeet Udlæg hos en privat Birkepatron, ikke kunde tilkomme de kongelige Retsbetjente, men i Overensstemmelse med Frd. 21 Juni 1793 §. 5 Retsbetjentene i Birket, Canc. Skr. 23 November 1830. Det vilde saaledes vel neppe heller blive antaget, at Udlægshaveren skulde lide Tabet, saafremt det Udlagte i Mellemtiden forgik ved ulykkelig Hændelse, uagtet dette kunde synes at have temmelig meget for sig i det Tilfælde, at han har taget det udlagte Løsøre i sin Besiddelse, jfr. den ovenciterede Canc. Skr. 16 Marts 1841*).

*) Med det ovenomhandlede Spørgsmaal om Naturen af den ved Udlæg til Forauctionering stiftede Rettighed, staaer det ogsaa i Forbindelse, at det som i §. 262 berørt er tvivlsomt, om Tinglysning er nødvendig, naar det udlagte Løsøre forbliver i Debitors

Det er fremdeles tvivlsomt, hvorvidt Udlægshaveren kan beholde den ved Udlæget erhvervede Ret, uagtet han vilkaarligen lader Sagen henstaae, uden at sørge for en endelig Afgjørelse ved det Udlagtes Realisation, men lader Debitor forblive i Besiddelse af samme. En Canc. Skr. 5 Juni 1830 har saaledes anseet det for ulovmedholdeligt, hvad der brugtes i Vestindien, blot at anskyndige Udlæg i en fast Eiendom og lade dette tinglæse, men derefter at lade det henstaae uden at Eiendommen enten tilvurderedes Crediter eller stilledes til Auction for Debitors Regning. Forudsat imidlertid, at Godset efter foregaaende behørig Vurdering er udlagt til Forauctionering, og Fogedforretningen herved virkelig fuldbragt, jfr. Frd. 20 Marts 1795 §. 1, kan det dog neppe i Almindelighed ansees som utilladeligt, at Crediter derefter opsætter indtil videre at foranstalte Bortsalget; ofte kan han nemlig have en særegen antagelig Grund til saadan Opsættelse, t. Ex. at han vil afvente en Opgjørelse imellem Debiter og en anden Crediter, der har en tidligere fortrinlig Ret i det udlagte Gods, jfr. Jur. Tidsskr. IX. a. S. 209, og selv naar Opsættelsen finder Sted uden

Besiddelse, i det Besvarelsen heraf synes at maatte beroe paa, om Creditor blot har erhvervet en Art af Underpant, eller om han er bleven Eier og da ved et constitutum possessorium ladet Debitor beholde Besiddelsen, jfr. herved Jur. Tidsskr. XV. b. S. 58.

nogen anden Grund end at Crediter og Debitor derom ere enige, er der dog efter Lovgivningen neppe tilstræk- kelig Anledning til at tillægge denne Fremgangsmaade Indflydelse paa Udlægshaverens Rettighed, see den oven- nævnte Canc. Skr. 16 Marts 1841 og Jur. Tidsskr. XV. b. S. 58, jfr. S. 56.

I visse Tilfælde finder der, ifølge den Gjenstands Natur, hvori Udlæget effectueres, ikke nogen Vurdering eller paafølgende Realisation af det Udlagte Sted, nem- lig naar Udlæg gives i Debitors Tilgodehavende hos en offentlig Autoritet eller en privat Mand, der i sin Tid udbetaler til Udlægshaveren, hvad der tilkommer denne, jfr. Octroi 4 Juli 1818 §. 44, og ovenfor §. 260 Slutn. Dog er Creditor, som har erholdt Udlæg i et Debitor tilhørende Gjeldsbrev, ogsaa berettiget til, istedet for at vente indtil Beløbet kan incasseres, at sælge Fordringen ved offentlig Auction, jfr. Høiesteretsdom 30 Juni 1823, Forsete 1823 S. 330 ff., og Coll. Tid. f. 1841 S. 916.

Hvad angaaer Retsvirkningerne af den i det Fo- regaaende §. 253 jfr. §. 258 omhandlede Affætning, da er det vel af L. 1—24—22, dens Ord og Hensigt, klart, at der ikke til Skade for den, der har erhvervet Affætningen, kan gives nogen anden Creditor Udlæg i det affatte Gods, indtil Impetrantens Ret er bleven endelig afgjort; men ifølge Udtrykkene "at Godset i Arrest forbliver" er det tvivlsomt, om saadan Affæt- ning iøvrigt skal medføre nogen anden Virkning end en almindelig Arrest, navnligen om Creditor, saafremt De-

biters Bo imidlertid kommer under Concursbehandling, skal have Fortrin for de uprioriterede Crediterer, jfr. Ørsteds Haandbog VI. S. 252-253 og Hansens Fremstilling af Skiftevæsenet S. 453. Men en saadan Fortrinsret maa dog udentvivl indrømmes Affætningsimpetranten, i det Pl. 14 Juni 1758 og Frd. 24 Mai 1793 §. 11, jfr. §. 10, endog synes at give udtrykkelig Hjemmel for samme; see hvad der herom videre er udviklet hos Scheel om Tilbageholdelsesretten S. 13 ff., hvortil vi blot skulle føie den Bemærkning, at Frd. 13 Januar 1792 benævner det der blot er affat "det Udlagte", og viser at Crediter kan fordre sig sat i dets Besiddelse, naar han stiller Sikkerhed derfor, i Tilfælde af at det Hele eller endel ved endelig Dom skulde blive ham frakjendt; men at den der til sin Sikkerhed lovligen har noget i Hænde skulde være nødsaget til at indføre samme i Boets Masse for at concurrere med de øvrige Crediterer, kan ingenlunde fordres, og den Rettighed, der stiftes ved Affætningen, synes derhos at maatte være den samme, hvad enten det Affatte forbliver hos Debitor eller imod Sikkerhedsstillelse tages i Bevaring af Creditor. En saadan Affætning synes saaledes at maatte betragtes som et foreløbigt Udlæg, der alene deri adskiller sig fra et sædvanligt Udlæg, at Realisationen af det Udlagte maa stilles i Bero, indtil det er blevet afgjort, om Forretningen skal staae ved Magt eller ophæves. Dog er det tvivlsomt, om Forretningen eo ipso ved den appel-

levede Doms Stadfæstelse kan gaae over til at blive et endeligt Udlæg, eller om en ny egentlig Executionsforretning derefter skal foretages.

Ulovlig Disposition af Debitor over det Gods, hvori der er skeet Udlæg, var allerede tidligere Gjenstand for offentlig Tiltale og Straf, jfr. Forsete for 1822 S. 670 ff., og skal nu ansees efter de ovenfor i §. 242 anførte Bestemmelser i Frd. 11 April 1840.

Endelig kan det her endnu bemærkes, at Debitors Hensættelse i Fængsel ved en Executionsforretning naturligvis maa sætte ham i en lignende Uraadighedstilstand med Hensyn til fremtidige Formuedispositioner, som den der bevirkes ved en personlig Arrest før Dom, jfr. §. 242.

G. Om Ophævelsen af en iværksat Execution.

§. 264.

De i det Foregaaende omhandlede forviklede Forhold, der finde Sted med Hensyn til Ophævelsen af en foreløbig Arrest og de forskjellige Maader, hvorpaa denne kan iværksættes, bortfalde i det Hele taget ved Executionsforretninger, som definitive Retshandlinger. En iværksat Execution kan saaledes ikke erklæres for ulovlig af en anden Ret i første Instants, Ark. f.

Retsv. VI. S. 23*), jfr. dog Pl. 1 Juni 1837, og ligesaalidet kan Fogeden selv ophæve den engang decreterede Execution, undtagen i alt Fald naar Debitor, forinden Godset er forauctioneret, fuldkommen berigtiger sin Skyld, jfr. §. 263, eller Creditor iøvrigt selv frafalder eller opsiger det decreterede Udlæg, jfr. L. 1—24—21 Slutn. I et Tilfælde, hvor Reqvirenten havde erholdt Udlæg i noget Gods til Afdrag paa en Fordring, og derefter havde frafaldet dette Udlæg, imod at han erholdt Taxationssummen udbetalt, er det vistnok med Føie antaget, at han herved havde renunceret paa for samme Fordring videre at holde sig til dette Gods, Nyt Ark. for Lov og Ret S. 177 ff.

Den egentlige og vigtigste Ophævelsesmaade af en iværksat Execution er Paaanke til vedkommende overordnede Ret og dennes Dom, hvorved Executionen annulleres eller underkjendes. En saadan Appellation af Executionsforretningen kan, som i §. 263 bemærket, muligen blot slutte sig til Appellen af den Dom, ifølge hvilken den er iværksat, uden at der føres nogen Anke over Forretningens Lovlighed i og for sig selv betragtet; men naar Dommen, som udgjør Fundamentet for

*) At tredie Mand, hvis Gods er udlagt hos Debitor, kan vindicere dette ved et Søgsmaal i første Instants, gjør egentlig ikke nogen Undtagelse herfra, da dette er en Følge af den almindelige Regel om, at en Retshandling ikkun er gjeldende for Parterne selv; jfr. nærmere i det Følgende.

Executionen, i det Hele eller tildels forandres, maa sidstnævnte naturligvis ogsaa forsaavidt have samme Skjæbne, L. 5—6—6, Frd. 6 December 1743 §. 6, see t. Ex. Domme i Jur. Tidsskr. XIX. S. 123 ff. og XXI. S. 187 ff.*). Eller ogsaa kan Appellanten grunde sig paa selve Executionsforretningens formentlige Uretmæssighed, i det at Reqvisitus formener, at der uretteligen er tillagt Forretningen Fremme, uagtet hans lovgrundede Indsigelser imod samme. Dog er det ogsaa i dette Tilfælde muligt, at Reqvisitus maa erkjende, at Fogeden efter de paa den Tid forhaanden værende Omstændighederne ikke kunde undlade at foretage Executionen, men at dennes Uretmæssighed alene maa falde Reqvirenten til Last, t. Ex. naar Reqvisitus under Forretningen ikke seer sig istand til at bevise, at han allerede har opfyldt Dommen, men under Appellationen tilveiebringer et saadant Beviis, jfr. ovenfor §. 259. Ved saadan Paaanke kan Reqvisitus altsaa efter Omstændighederne drage baade Reqvirenten og Fogeden eller Førstnævnte alene til Ansvar og han kan, foruden Forretningens Annullation eller Underkjendelse, ogsaa fordre sig en Reparation tillagt for Skade, Tort og Creditspilde, saafremt han ifølge Om-

*) Dette gjelder naturligvis ogsaa om en Affætningsforretning, dog saaledes, at denne ikke behøver at paaankes, men ligefrem bortfalder, forsaavidt den appellerede Dom, ifølge hvilken den er iværksat, bliver forandret.

stændighederne maa antages at have lidt Skaden ved Forretningen, jfr. herved Domme i Jur. Ark. XV. S. 44 ff., Jur. Tidsskr. XXIX. S. 3 ff., XXXIII. S. 290 ff., Jur. Ugeskr. II. S. 437 ff. Om de Regler, hvorefter Fogedens Ansvarlighed her maa bedømmes, see ovenfor §. 214 No. 6.

Fremdeles kan Udlægshaveren tabe den ved Udlæget opnaaede Fyldestgjørelse, naar det befindes, at tredie Mands bedre reelle Ret i Godset er krænket ved den iværksatte Execution, jfr. §. 259 No. 5. Executionsforretninger kunne nemlig ifølge de almindelige Regler om Virkningen af res judicata, der ogsaa med Hensyn til denne Art af Forretninger udtrykkeligen ere udtalte i Lovgivningen, L. 5—6—9, 5—8—6, jfr. i det Foregaaende §. 177, ikkun have Retsvirkning for Parterne selv, og der kan ved Udlæget i Almindelighed ikke erhverves nogen anden eller større Ret for Udlægshaveren over det Udlagte end den der tilkom Debitor selv*). Den vedkommende tredie Mand er derfor ordentligviis berettiget til at vindicere sit Gods eller søge

*) Som Følge heraf kan en Udlægshaver i Gjeldsbreve ordentligviis heller ikke gjøre nogen større Ret gjeldende, end som den oprindelige Creditor virkelig havde, endskjønt Gjeldsbrevene ikke i Overensstemmelse med Frd. 9 Febr. 1798 ere givne Paategning om de skete Afdrag; jfr. Høiesteretsdom 30 Juni 1823 i Forsete 1823 S. 330; see dog herved Jur. Tidsskr XXVIII. S. 102 ff.

Erstatning hos de Paagjeldende ved Søgsmaal i første Instants, uden at behøve at appellere Executionsforretningen, der ved et saadant Søgsmaal heller ikke underkjendes eller ophæves, hvorimod Parternes Retsforhold til tredie Mand ikkun derved nærmere bestemmes, jfr. de ovenanførte Lovbud, samt Domme i Nyt jur. Ark. XXIII. S. 69, Jur. Tidsskr. VII. a. S. 196, IX. b. S. 120, XXIV. S. 102 og 227, XXVIII. S. 100, m. fl. Dette maa endog i Almindelighed gjelde, endskjønt den tredie Mand har været tilstede under Forretningen og foreløbig fremsat Indsigelse imod samme; thi naar Rigtigheden af en saadan Indsigelse ikke strax tilstrækkeligen kan godtgjøres, kan Fogeden ikke negte at iværksætte Executionen; men idet da Udlæget gives under Forbehold af alle Vedkommendes Ret, tilkjendegives herved tilstrækkeligen, at Fogeden intet har kunnet eller villet afgjøre om Gyldigheden af den fremsatte Indsigelse; see §. 259. 5. Ligesom der imidlertid vel kunne tænkes Tilfælde, hvor en tredie Mand er optraadt og har procederet under Executionsforretningen paa en saadan Maade, at han som egentlig Part i den paakjendte Tvistighed maatte appellere Kjendelsen, for at opnaae et andet Resultat, jfr. Jur. Tidsskr. XXI. S. 93 ff., saaledes maa han i Almindelighed ogsaa i andre Tilfælde være berettiget til at gjøre den omhandlede Anke gjeldende ad Appellationsveien, saafremt han foretrækker denne, jfr. Jur. Ark. IX. S. 103 ff., og dette er endog den nødvendige

Form, saafremt han vil drage Fogeden selv til Ansvar for hans Forhold*). Ogsaa er det tvivlsomt om han, naar Godset allerede er bortsolgt ved Auction, kan vindicere samme fra Auctionskjøberne, uden Appellation; jfr. Nyt jur. Ark. II. S. 194 ff., og i det Følgende Læren om Auctioner.

Udtrykkene i L. 5—6—9 og 5—8—6 kunde synes at medføre, at Reqvirenten, naar han ikke kunde skaffe tredie Mand de udlagte Effecter tilbage in natura, altid skulde give denne fuldstændig Skadesløsholdelse. Ligesom dette imidlertid i mange Tilfælde vilde være ubilligt imod Reqvirenten, som kan have været i en aldeles utilregnelig Uvidenhed om tredie Mands bedre Ret, og i alt Fald, om han end under

*) Det hedder vel i L. 5—6—9, at naar Eiermanden beviser det udlagte Gods sit at være, da bør "den som gjør Udlæget" (eller den som det udlægger, L. 5—8—6), og den som annammer det, at forskaffe Eiermanden det igjen skadesløst; og naar man her ved "den som gjør Udlæget", efter disse Udtryks sædvanlige Betydning, maatte forstaae Fogeden, jfr. L. 1—24—36, 41, 42 m. fl., kunde disse Lovbud synes at tilsige, at den tredie Mand kunde sagsøge Fogeden solidarisk med Reqvirenten til Erstatning i første Instants; men da en saadan Regel synes aabenbar ubillig og stridende imod Forholdets Natur, jfr. Juridisk Tidsskrift VII. a. S. 202-203, og da derhos L. 1—24—17 viser, at hint Udtryk dog ogsaa kan bruges om Debitor, hos hvem Executionen iværksættes, maa udentvivl denne Betydning antages at være ment i de omhandlede Artikler.

Forretningen gjøres opmærksom paa samme, ikke kan være pligtig til strax at rette sig efter ethvert ubeviisligt Foregivende desangaaende, saaledes er man neppe heller i Praxis tilbøielig til at paalægge Reqvirenten et saa ubetinget Ansvar, dog uden at faste Regler i denne Henseende synes at have dannet sig, eller overhovedet at kunne gives, da det altid maa beroe paa de concrete Omstændigheder, om Reqvirenten havde tilstrækkelig Opfordring til at conservere de udlagte Ting in natura, indtil Spørgsmaalet om tredie Mands Adkomst til samme var afgjort. I et Tilfælde, hvor den Vedkommende ikke selv betimeligen havde nedlagt Indsigelse imod Udlæget eller det Udlagtes Realisation, og Reqvirenten heller ikke iøvrigt havde Kundskab om hans Ret til Godset, er det antaget, at Reqvirenten alene kunde tilpligtes at udbetale det ved Auctionen indkomne Nettobeløb, men ingen videre Erstatning for det lidte Tab, Jur. Tidsskr. VII. a. S. 164 ff.; men i andre Tilfælde er der tilstaaet den ved Realisationen fornærmede Eier eller Panthaver snart fuldstændig Erstatning, snart Auctionens Bruttobeløb og snart blot dens Nettobeløb; see Jur. Ark. IX. S. 103, Nyt jur. Ark. XXIII. S. 67 ff., Jur. Tidsskr. VII. a. S. 196 ff., X. b. S. 190 ff., Ark. for Lov og Ret I. S. 171, jfr. S. 168.

Slutteligen kan endnu her tilføies, at den Execution som er iværksat ved Debitors Hensættelse i Gjeldsfængsel, ikke blot kan hæves ved Dom af høiere

Ret, eller ved Fordringens Betaling, eller Creditors Renunciation, men i Særdeleshed ogsaa ved en følgende Sikkerhedsstillelse, jfr. L. 1—24—33, og ved Forsømmelse med Hensyn til Erlæggelsen af Varetægts- og Underholdningspenge, Pl. 22 December 1820, ligesom Arrest før Dom.

Andet Afsnit.

Om Udpantning.

A. Om dette Retsinstitut i Almindelighed.

§. 265.

Udpantning, eller den Handling at fratage Nogen en Gjenstand som Pant for, at han skal opfylde en vis Forpligtelse, var oprindeligvis at ansee som en ved Lovgivningen undtagelsesvis i visse Tilfælde tilladt Selvtægt, der især adskilte sig fra det egentlige Nam derved, at samme end ikke, saaledes som dette sidste, forudsatte foregaaende Proces og Dom. Paa Lovens Tid havde saadan Udpantning især Anvendelse med Hensyn til visse communale og andre offentlige Præstationer. Saaledes t. Ex. bestemte L. 3—13—31, at naar en Bonde ikke vilde holde den af de vo-

rige Bymænd antagne Vedtægt om Hegn og Gjerder m. v., da maatte de pante ham for hans Ulydighed, og ei bryde dermed enten Vold, Hærværk eller andet; efter Frd. 9 Juni 1683 §. 7 havde de Bønder, der havde sammenskudt den hele Skat, der skulde udredes, for at afværge Anvendelsen af den militære Execution, derefter Magt til at pante de Uvillige, som ikke havde tilveiebragt deres Andel af Skatten; og efter Frd. 4 Marts 1690 skulde Amtmanden, naar Nogen viste sig forsømmelig i at vedligeholde sin Veipart, føie Anstalt til, at denne Anpart strax blev forfærdiget ved Andre, som skulde have Magt til den Forsømmelige at udpante for dobbelt saameget, som Reparationen billig havde kostet. Ifølge den practiske Trang til at kunne erholde visse, især offentlige periodiske Præstationer, der som oftest ere af et mindre betydeligt Beløb, og til hvis Udredelse den Paagjeldendes Forpligtelse ordentligvis er aldeles aabenbar, prompte inddrevne, jfr. Canc. Skr 13 Marts 1832, blev en saadan simplere Inddrivelsesmaade efterhaanden udvidet til flere og flere Præstationer, men derhos ogsaa denne Tvangsanvendelse i formel Henseende saaledes reguleret, at den tabte Characteren af en Selvtægt. I Særdeleshed skal saadan Udpantning nu iværksættes ved Fogeden eller en anden offentlig Bestillingsmand, ligesom ogsaa Overøvrighedens foregaaende Approbation er gjort til en nødvendig Betingelse for samme, jfr. Frd. 2 Juni 1830, og Begrebet om Udpantning kan derfor nu i Almindelighed bestemmes saaledes, at det er den

uden foregaaende Dom eller Forlig ifølge Overøvrighedens Resolution ved vedkommende offentlige Betjent iværksatte Inddrivelse af en vis Præstation; jfr. Canc. Skr. 9 November 1830 og 5 August 1841 (Colleg. Tid. S. 735).

Der gives vel endnu nogle ganske enkelte Tilfælde, hvor Nogen kan være berettiget til paa egen Haand ved Privatmagts Anvendelse at udpante et Pengebeløb hos en Anden, see Frd. 29 October 1794 §§. 9 og 22, der ikke kunne ansees forandrede ved den senere almindelige Lovgivning om Udpantninger; men disse ganske singulære Forhold ere os her uvedkommende.

B. Om de Præstationer, der kunne inddrives ved Udpantning.

§. 266.

Den her omhandlede extraordinære Inddrivelsesmaade er vel at ansee som en Undtagelse fra den almindelige Retsforfølgning, der ikkun kan tilstedes hvor den er hjemlet ved et bestemt Lovbud; men saadan Hjemmel haves med Hensyn til en stor Mængde forskjellige Præstationer. Bestemmelserne herom kunne dog her saameget mindre fuldstændigen angives, som endel af samme ere aldeles locale og specielle, hvorimod vi skulle indskrænke os til følgende Oversigt over de vigtigere Præstationer, der kunne inddrives paa denne Maade. Herhen høre saaledes:

1. Kongelige Skatter, Bankhæftelsesrenter, Communalafgifter og Brandhjelpspenge; Frd. 2 Juni 1830 §. 1-2, Frd. om Amtstueoppebørsler 8 Juli 1840 §§. 1, 2, 11 og 27, Pl. 2 April 1841 §. 1, jfr. Brandforsikkrings Anordn. 29 Februar 1792, for Kjøbst. §. 15, for Landet §. 18, Pl. 25 Juni 1819, 24 September 1828, m. fl.

2. Alle Indtægter, som tilkomme Communer, Kirker og andre offentlige Stiftelser samt Embeder, forsaavidt de hidrøre fra Lovgivningens umiddelbare Bud, eller fra en i samme hjemlet Repartition, Pl. 2 November 1836 §. 1 og 2 April 1841 §. 1; jfr. Frd. 4 Marts 1690 §. 4, Pl. 28 Januar 1735, Rescr. 2 Septbr. 1791, Pl. 11 Juli 1821, Frd. 13 Novbr. 1829 §. 3, 7 Novbr. 1832 §§. 9 og 12, m. fl. Ligeledes betroede Retsgebyrer og alle de med Retshandlinger forbundne Afgifter til det Offentlige; Frd. 20 October 1819, Canc. Skr. 12 Septbr. 1820, Pl. 28 Jan. 1823, Frd. 12 Marts 1828 §. 1, Regl. 10 Septbr. 1830 §§. 84 og 86, 30 Marts 1836 §. 75, m. fl., samt Gebyrerne for collegiale Expeditioner, Pl. 23 Novbr. 1827 §. 2.

3. Adskillige contractmæssige Præstationer til den kongelige Kasse, saasom Arvefæsteres og Fæsteres Afgifter paa de kongelige Domæner, samt Leilændingers paa det islandske Jordegods, Jagtforpagtningsafgifter, og Renterne af de i visse Eiendomme paa det forrige Ryttergods indestaaende halve Kjøbesummer; Frd. 8

Juli 1841 §§. 11 og 26, Pl. 21 Mai 1829 jfr. Pl. 2 April 1841 §. 6. Ligeledes Jordskyld og visse andre contractmæssige Betalinger til Communer, offentlige Stiftelser og Embeder, Pl. 2 November 1836 §. 2, jfr. Pl. 16 April 1762, 2 Mai 1820, m. fl.

4. Erstatning for visse befalede Arbeider, som det Offentlige har maattet besørge udførte paa den Forsømmeliges Vegne; Anordn. 7 Mai 1777 § 29 jfr. §. 37, Frd. 29 Juli 1778, Pl. 27 Novbr. 1780, Frd. 25 Juni 1790 §§. 1 og 6, 13 Decbr. 1793 §. 33, 29 Octbr. 1794 §. 24, jfr. §. 20, Pl. 21 Novbr. 1828, Frd. 6 April 1832 §. 6, 29 Septbr. 1841 §. 27, m. fl.

5. De Tvangs- og Straffebøder, som ifølge endel Anordninger kunne paalægges Vedkommende uden formeligt Søgsmaal ved Collegiernes og Øvrighedernes Resolution, for Overhørighed mod givne Ordrer samt visse andre Forsømmelser og Lovovertrædelser, Fund. 7 Mai 1788 Cap. II. §. 7, Hoverifrd. 25 Marts 1791 §. 16, Frd. 19 September 1792 §. 25 ff., Frd. 12 December 1793 §. 33, jfr. Pl. 25 November 1829 §. 3, Pl. 17 October 1815, Anordn. 29 Juli 1814, for Kjøbst. §. 56, for Landet §. 66, for Kjøbenhavn §. 55, Pl. 10 Februar 1818 §. 2, jfr. Pl. 3 December 1790, Pl. 29 September 1827, Frd. 30 Mai 1828 §§. 5, 8, 10 og 11, Frd. 3 December 1828 §. 50, 24 Juni 1840 §. 17, Frd. om Kassevæsenet i Alm. 8 Juli 1840 §. 55, m. fl.

6. Fordringer der tilkomme Private kunne i Almindelighed ikke inddrives ved Udpantning, og navnligen kunne Parterne ikke vilkaarligen ved Contract vedtage sammes Anvendelse, Frd. 9 Marts 1838 §. 3 Slutn., Frd. om Amtstueoppebørsler 8 Juli 1840 §. 27, jfr. ovenfor §. 250. Dog er denne Inddrivelsesmaade ogsaa hjemlet med Hensyn til adskillige saadanne Fordringer, deels umiddelbart ved Lovgivningens Bud, deels i visse Tilfælde saaledes, at en foregaaende Overenskomst herom skal have Retskraft. Herhen høre:

a) Nogle oprindeligviis offentlige, eller dog i et offentligt Øiemed paabudne Afgifter, der ere i Privates Eie, saasom den af Tiendecommissionen ved Kjendelse eller Forening bestemte Tiendeafgift, Frd. 8 Januar 1810 §. 29 a, jfr. Canc. Skr. 2 November 1819 og Pl. 31 October 1827, og Brokorn, Frd. 2 Juni 1830 §. 2; ligesom ogsaa Parterne kunne vedtage Udpantning af det Vederlag for Tienden i Kjærven, der tilkommer Eieren hos Fæsteren, Frd. 9 Marts 1838 §. 3; og af Renter af cederede Bankhæftelsesobligationer, Pl. 4 August 1835.

b) Hoveripenge og Erstatning for Jagtdage in natura, naar Udpantning er vedtaget, Frd. 9 Marts 1838 §. 3, 20 Mai 1840 §. 24.

c) Tjenestefolks Løn paa Landet, Frd. 25 Marts 1791 §. 16, jfr. Canc. Skr. 8 Mai 1821.

d) Den Erstatning, som kan tilkomme Nogen for at lade Hegn reise eller istandsætte paa sin uvillige Naboes Vegne, Frd. 29 October 1794 §. 20, jfr. §. 17.

e) Alimentationsbidrag til uægte Børn og separerede Hustruer, Frd. 14 October 1763, Frd. 10 August 1798, Pl. 28 October 1805 og 6 December 1839, samt lignende Bidrag til forladte Hustruer og ægte Børn, Pl. 5 Juli 1796, Canc. Skr. 20 December 1836 (Colleg. Tid. f. 1837 S. 81), jfr. Coll. Tid. for 1836 S. 918-920.

Iøvrigt er Udpantningen af de ovenomhandlede Præstationer til det Offentlige og til Private i mange Tilfælde gjort afhængig af visse factiske Betingelser, saasom deraf at Fordringen er in confesso, Frd. om Politivæs. 25 Marts 1791 §. 16, eller dog dens Størrelse og Erlæggelsestid constateret ved et skriftligt Document, Frd. 2 November 1836 §. 2; og fornemmelig er den indskrænket til det der skyldes for et vist bestemt Tidsrum eller betinget af at den reqvireres inden en vis Frist efterat Fordringen er forfalden til Betaling, Frd. 25 Marts 1791 §. 16, jfr. Canc. Skr. 8 Mai 1821, Pl. 28 October 1805, Frd. 20 October 1819 §. 1, Frd. 8 Januar 1810 §. 29 c, Pl. 21 Mai 1829 §. 1, 4 August 1835 §. 1, 2 November 1836 §. 1, 2 April 1841 §. 1, Frd. 8 Juli 1840 §. 2 og 27, m. fl. Men om disse og flere an-

dre speciellere Betingelser og Indskrænkninger maa henvises til de enkelte positive Forskrifter.

C. Om Fremgangsmaaden ved Udpantningsforretninger.

§. 267.

Hvor den dertil berettigede Overøvrighed selv har paalagt Nogen at udrede en Mulkt eller deslige, som ifølge Lovgivningen kan inddrives ved Udpantning, hjemles denne naturligvis ligefrem ved den afgivne Resolution; men i andre Tilfælde maa den Embedsmand eller private Person, hvem Præstationen tilkommer, eller den der som Oppebørselsbetjent eller i anden Egenskab paa det Offentliges eller Andres Vegne har at indkræve samme, først henvende sig til vedkommende Amtmand for at erholde den fornødne Udpantningsordre, jfr. Frd. 20 October 1819 §. 1, 2 Juni 1830 §. 3, 8 Juli 1840 §. 11, m. fl. I Kjøbenhavn maa denne Ordre i Almindelighed meddeles af Magistraten som Overøvrighed, men i visse Tilfælde er det Hof- og Stadsretten eller en af de andre Autoriteter, der for visse Grene af Bestyrelsen ere at ansee som Overøvrigheder, der kunne give den fornødne Resolution herom, Instr. 28 August 1795 §. 3, jfr. Canc. Skr. 1 Juni 1837 (Coll. Tid. S. 548), Pl. 11 Juli 1821, Frd. 20 Octbr. 1819 §. 1, Frd. 8 Juli 1840 §. 50 Litr. e, m. fl. Paa Island kan Udpantningsordren i flere Tilfælde undta-

gelsesvis udstedes af en Underøvrighed, Sysselmanden, Pl. 2 April 1841 §. 2, jfr. Pl. 21 Mai 1829 §. 1. Iøvrigt er en saadan Ordre nødvendig hver Gang Udpantning attraaes, omendskjønt Fordringens Størrelse, t. Ex. et Alimentationsbidrag, tidligere er bestemt ved Øvrighedsresolution, Frd. 2 Juni 1830 §. 3. Ved at autorisere en Fordring til Inddrivelse ved Udpantning har Øvrigheden naturligvis at paasee, at den efter sin Beskaffenhed er ifølge Lovgivningen qvalificeret hertil; men da det vilde stride imod Naturen af Øvrighedens Functioner og Hensigten med Udpantningsretten, at Øvrigheden skulde indlade sig paa en nøiagtig Undersøgelse om alle de Omstændigheder, hvorpaa Fordringens Rigtighed beroer, og ved sin Resolution afgjøre de Indsigelser, som maatte fremsættes imod samme, saa bliver Reqvirenten altid ansvarlig for Fordringens Rigtighed, og Ordren bør derfor indeholde den Clausul: "paa Reqvirentens eget An- og Tilsvar, forsaavidt Fordringens eller Restancens Rigtighed betræffer"; Frd. 2 Juni 1830 §. 6, jfr. Frd. 20 October 1819 §. 2, Pl. 21 Mai 1829 §. 1, Frd. 8 Juli 1840 §. 11, m. fl. I visse Tilfælde har Øvrigheden imidlertid at tage Hensyn til, om der imod Fordringens Rigtighed er fremkommet Indvendinger fra den Paagjeldendes Side, og da at negte Udpantningsordre, i det mindste naar det ikke kan skjønnes at Indsigelserne ere aabenbart ugrundede, da i slige Tilfælde Fordringen bliver at paatale ved sædvanlig Rettergang, Politi-

forordningen 25 Marts 1791 §. 16, Pl. 21 Mai 1829 §. 1, 25 November 1829 §. 3, Frd. 8 Juli 1840 §. 26 Litr. c*); og i andre Tilfælde har Amtmanden at bedømme Billigheden af det fordrede Beløb, saa at dettes Størrelse ved Resolutionen nærmere bliver at bestemme, Frd. 29 October 1794 §. 20, 12 Marts 1828 §. 1.

Efterat Udpantningsordren er erhvervet skal den Paagjeldende en vis foreskreven Tid førend Udpantningen iværksættes herom advares, hvilket kan skee enten ved en speciel Forkyndelse af Resolutionen ved Stævnevidnerne, eller med Hensyn til Skatter og andre slige Ydelser, der kunne være at inddrive hos flere Beboere i et Sogn eller Commune, ved en offentlig almindelig Bekjendtgjørelse efter visse befalede Regler; see herom Frd. 2 Juni 1830 §§. 1-5, jfr. Canc. Skr. 24 August og 12 October 1830 samt Circ. 15 November 1836 (Colleg. Tid. S. 859), Frd. 8 Juli 1840 §. 12, Pl. 2 April 1841 §. 2.

Udpantningsforretninger skulle vel i Kjøbstæderne altid foretages af den almindelige kongelige Foged eller hans Fuldmægtig med tvende Vidner, og i Kjø-

*) Saadan Paatale ved sædvanlig Rettergang kan den, der paa egne Vegne indfordrer Præstationen, naturligvis ogsaa i andre Tilfælde selv vælge, istedetfor Udpantning, naar Fordringen gjøres ham stridig, Frd. 20 October 1819 §. 2, jfr. §. 3.

benhavn af Underfogeden*); men paa Landet er det Reglen, at Udpantninger skulle foretages af Sognefogeden, eller paa Island Repstyreren, med tvende Vidner, Frd. 11 November 1791 §. 4 Litr. g, Frd. 29 October 1794 §. 50, Frd. 20 October 1819 §. 1, Circ. 9 November 1830, Regl. 10 September 1830 §. 84, Pl. 2 April 1841 §. 2. Dog skal Udpantning af Skatter og lignende Afgifter til det Offentlige naar Beløbet overstiger 50 Rbd., saavelsom ogsaa naar Fyldestgjørelse ikke kan erholdes af den Paagjeldendes Løsøre, men maa søges i hans faste Eiendomme, foretages af den kongelige Foged, see Frd. 8 Juli 1840 §. 12, jfr. §. 27, hvorved de tidligere Bestemmelser, der skjelnede imellem om den Paagjeldende henhørte til Bondestanden eller ikke, Pl. 24 September 1828, ere ophævede. I nogle af de Tilfælde, hvor Udpantningen kan foretages ved Sognefogeden, navnligen naar det er Skatter og deslige Afgifter til det Offentlige, der skulle inddrives, skal dog Foranstaltningen hertil træffes igjennem den kongelige Foged, der har at beordre Sognefogeden til at iværksætte Udpantningen og paasee at han i rette Tid og paa rigtig Maade udfører Forretningen, ligesom ogsaa, naar der under denne skulde blive Spørgsmaal om Kjendelses Afsigelse, denne bør skee af den kongelige Foged, Frd. 8 Juli 1840

*) I visse Tilfælde kan dog Udpantning i Kjøbenhavn foretages ved tvende Politibetjente, Anordn. 7 Mai 1777 §. 37, jfr. Frd. 16 Februar 1780 §. 14.

§. 12, jfr. Canc. Skr. 5 Juni 1838 (Colleg. Tid. S. 708); men i Almindelighed har Reqvirenten selv at henvende sig til Sognefogeden for at erholde Udpantning iværksat, jfr. Frd. 8 Juli 1840 §. 26 Litr. c og §. 27, i hvilke Tilfælde dog vistnok ogsaa den kongelige Foged maa være pligtig til at give Sognefogeden den fornødne Veiledning, naar han i tvivlsomme Tilfælde begjærer saadan; jfr. Circ. 9 November 1830.

Selve Udpantningen fuldføres i den Paagjeldendes Gods i det Hele paa samme Maade som en egentlig Execution. Efter det oprindelige Begreb om Udpantning kunde Gjenstanden for samme vel ikkun være rørligt Gods; men saaledes som dette Retsinstitut nu er uddannet, kan Forretningen ogsaa udstrækkes til faste Eiendomme og til Indtægterne af disse m. v., i hvilke Tilfælde den dog ikke længere benævnes Udpantning, men Execution og Seqvestration. Endelig bliver det udpantede eller udlagte Gods i Almindelighed efter en vis Frist at realisere ved Auction, ligesom det der er udlagt ved en egentlig Executionsforretning. See herom især Frd. 8 Juli 1840 §. 13 ff., Pl. 14 Mai 1834, 2 April 1841 §. 3, og om Fremgangsmaaden, naar Præstationen bestaaer i Korn in natura, som ved Inddrivelsen skal ansættes til Penge, Pl. 31 October 1827, 2 November 1836 §. 3 og Frd. 8 Juli 1840 §. 26 d. Ifølge Pl. 22 December 1831 skal den i Frd. 3 December 1828 §. 42 I. No. 7 befalede Afskrivning paa stemplet Papir af uaccepterede Regnin-

ger, der fremlægges under en Retshandling, ikke anvendes i Henseende til Regninger paa saadanne Fordringer, der kunne inddrives ved Udpantning.

D. Om den Anke, der kan føres over en iværksat Udpantning.

§. 268.

Om Øvrigheden i det givne Tilfælde har handlet urigtigt ved at foretage den Øvrighedshandling at udstede en Udpantningsordre, navnligen fordi Fordringen formentligen ikke efter Lovgivningen qvalificerede sig til saadan Inddrivelse, kan ifølge Grundsætningerne i L. 1—2—8, 1—26—3, Instr. 28 August 1795 §. 29, Frd. 28 December 1836 §. 34, m. fl., ikke gjøres til Gjenstand for Undersøgelse og Paakjendelse ved Domstolene, undtagen i alt Fald efter særdeles kongelig Bevilling, jfr. blandt flere Præjudicater Høiesteretsjdomme af 23 Marts 1801, Themis VI. S. 260, fr. V. S. 242 ff., og af 17 Februar 1820, Nyt jur. Ark. XXX. S. 259, jfr. XXIII. S. 73 ff.; hvorimod Anke herover alene kan anbringes hos vedkommende høiere Øvrighed, jfr. Frd. 7 November 1832 §. 12, og Ørsteds Haandbog III. S. 23 ff.

Derimod afgjør Udpantningsordren, som ovenberørt, i Almindelighed intet om Fordringens virkelige Rigtighed, men skal netop udstedes paa Reqvirentens An- og Tilsvar forsaavidt Fordringens Rigtighed be-

træffer; og den, som Udpantningen er overgaaet, er ifølge heraf berettiget til at sagsøge Reqvirenten til at give ham Skadesløsholdelse, naar han maatte trøste sig til at bevise, at den udpantede Fordring allerede var betalt, eller han iøvrigt maatte have nogen Erindring imod dens Rigtighed. Dette Søgsmaal kan han, uden Hensyn til Reqvirentens Værneting, anlægge ved den Jurisdiction, hvorunder Udpantningen er gjort, men det bør i det seneste anlægges inden 8 Uger, paa Island 3 Maaneder, fra Forretningens Dato. Iøvrigt bliver Sagen at behandle efter de almindelige Regler for private Retstrætter, altsaa den befalede Forligsmægling i samme først at foretage, ligesom ogsaa den ved Frd. 6 August 1824 anordnede Rettergangsmaade vil være anvendelig, naar Sagen efter Størrelsen af den Erstatning, som Citanten fordrer, henhører under denne Forordnings Regler; jfr. §. 197; see Frd. 2 Juni 1830 §. 6, jfr. Frd. 20 October 1819 §. 2, Pl. 21 Mai 1829 §. 2, 2 April 1841 §. 5, m. fl. Naar det er en offentlig Oppebørselsbetjent, der uretteligen har ladet gjøre Udpantning for Afgifter, der allerede vare betalte, vil den Fornærmede udentvivl i Almindelighed ogsaa uden Søgsmaal blive hjulpen til sin Ret, naar han kan forelægge Oppebørselsbetjentens Foresatte tilstrækkelige Beviser for saadan Urigtighed, jfr. Frd. om Amtstueoppebørsler 8 Juli 1840 § 25. I det Tilfælde, som omhandles i Hoverifrd. 25 Marts 1791 §. 16, at der ved Amtmandens Resolution efter Husbondens

Begjering er inddrevet Tvangsmulkter hos en Bonde, for at bringe ham til strax at forrette det Hoveri, hvortil han er tilsagt, er det særligen bestemt, at Jordegodseieren selv strax skal forfølge Sagen til Dom, saafremt det af den Paagjeldende begjæres, hvorom hans Erklæring under Udpantningen bør indhentes, og naar det da findes, at Bonden er bleven tilsagt til andet Arbeide, end det hvortil han var pligtig, skal Jorddrotten ved Dommen tilpligtes, foruden Skadeserstatning, at give Bonden fuld Opretning for den ham ved Udpantningen tilføiede Fornærmelse*). Denne singulære Bestemmelse kan næppe ansees forandret ved de almindelige Regler i Frd. 2 Juni 1830.

Foruden de tvende ovenomhandlede Momenter, Udpantningsordrens Lovmedholdelighed, der ikke kan undersøges af Domstolene, og Fordringens Rigtighed, om hvilken der ligefrem kan procederes ved Retten i første Instants, er der iøvrigt endnu et tredie Moment tilbage, med Hensyn til hvilket det ikke er ganske klart, hvorledes den Anke skal iværksættes, som man maatte finde sig foranlediget til derover at føre, nemlig selve den ved Udpantningsordrens Udførelse brugte Fremgangsmaade, saasom naar der klages over, at Udpant-

*) At intet Contrasøgsmaal fra Bondens Side her omtales, for at Erstatning kan tilkjendes ham, er forklarligt deraf, at den omhandlede Sag skal behandles som Politisag; jfr. samme Frd. §. 18 og i det Foregaaende §. 190 k. 5.

ningen er foretaget uden behørig foregaaende Advarsel, eller af en inhabil Foged, eller at den Orden er tilsidesat, der skal følges med Hensyn til det Gods, hvori Udpantningen skeer, o. s. v. Besvarelsen heraf vil som let skjønnes beroe derpaa, om ogsaa Udførelsen af en Udpantning er at ansee som en Øvrighedshandling, eller om den bør betragtes som en Retshandling, da under den første Forudsætning Besværingen vil være at fremsætte for høiere Øvrighed, men i modsat Fald at gjøre gjeldende ved Appellation til vedkommende overordnede Ret. For den førstnævnte Anskuelse taler, at ligesom Udpantning efter sin oprindelige Form aabenbart ikke var nogen Retshandling, saaledes er dens Udførelse paa Landet endnu i Reglen lagt i Hænderne paa en Betjent, der ikke har nogen judiciel Myndighed, Sognefogeden, og det synes derfor rimeligst, at den kongelige Foged, i de Tilfælde, hvor Udførelsen paaligger ham, heller ikke handler som Retsbetjent, men som Øvrighedsperson, hvilket bestyrkes ved den lovhjemlede Benævnelse af Overøvrighedens Resolution om Udpantningen: "Udpantningsordre", der antyder at der her handles om en Befaling til den underordnede Øvrighed. Endelig kunde ogsaa Pl. 31 October 1827 §. 2 og den ovenanførte Pl. 22 December 1831 synes at understøtte denne Mening. En Landsoverretsdom af 27 Februar 1837 i Jur. Tidsskr. XXXIV. S. 290 ff. har ogsaa annulleret en af en Herredsfoged affagt og i Fogedprotocollen indført Kjendelse, hvorved

han havde negtet at fremme en begjært Udpantning, paa Grund af at Udpantning er en actus magistralis, og at Fogeden som Retsbetjent aldeles intet havde med den forlangte Udpantning at bestille: Uagtet alt dette turde dog den modstaaende Anskuelse, at Udpantnings Iværksættelse, naar den administreres af den kongelige Foged, er en Retshandling, have overveiende Grunde for sig. Ligesom nemlig Formodningen i Almindelighed synes at maatte være for, at en Fogeden overdragen Forretning bør betragtes som judiciel, jfr. §. 213, saaledes omtaler Lovgivningen ogsaa selv, at Udpantning iværksættes ved "Rettens Middel", Hoverifrd. 25 Marts 1791 §. 16, eller "Rettens Betjente", Frd. 30 Januar 1793 §. 9 Slutn., og er en "Rettens Tvang", Pl. 31 October 1827 §. 1, og sætter derhos overhovedet saadan Udpantning i Classe med andre Retshandlinger, navnlig med Fuldbyrdelsen af Domme og Forlig, med hvilken den indbefattes under den almindelige Benævnelse Executionsforretninger; Sportelreglement 22 Marts 1814 §§. 51 og 61, Frd. 3 December 1828 §. 25, jfr. ovenfor §. 248; see ogsaa herved Pl. 25 Juli 1820 sammenholdt med Canc. Skr. 12 September 1820 og 11 Februar 1832, samt Canc. Skr. 9 November 1830 og 13 Marts 1832. Den Omstændighed, at Sognefogeden udfører visse Udpantninger kan udentvivl ikke herimod komme i Betragtning; thi dette maa ansees som en exeptionel Særegenhed, der har dannet sig under Institutets Overgang fra

dets oprindelige ubestemte Skikkelse til en Retshandling, paa lignende Maade som Sognefogeden ogsaa har erholdt Myndighed til i visse Tilfælde at holde offentlig Auction, Frd. 29 October 1794 §§. 34, 37, 38 og 39, Frd. 8 September 1812 og 24 September 1813 §§. 5 og 6, uagtet det ikke kan paatvivles at Auction i Almindelighed er en Retshandling. Men hertil kommer, at den kongelige Foged som ovenmeldt i mange Tilfælde skal instruere Sognefogeden og føre Tilsyn med hvorledes han udfører Forretningen, og at Frd. 8 Juli 1840 §. 12 endog udtrykkelig bestemmer, at naar der under denne skulde blive Spørgsmaal om Kjendelses Affigelse, bør denne skee af den kongelige Foged*). Hvad Bestemmelserne i de ovennævnte tvende Placater af 31 October 1837 §. 2 og 22 December 1831 angaaer, da er den i den førstmeldte Placat bestemte Anke til Amtmanden over den Ansættelse af Korn in natura til Penge, der er foretaget under Udpantningsforretningen ved Fogeden og de tvende Vidner, blot sat istedet for den Overtaxationsforretning, der ellers skulde foretages, jfr. Colleg. Tid. f. 1827 S. 829, og kan saaledes ingenlunde godtgjøre, at Klage over en Udpantningsforretnings Udførelse i Almindelighed var at anbringe hos Overøvrigheden; og med Hensyn til For-

*) Her haves altsaa en udtrykkelig Lovhjemmel for det, som den ovenmeldte Landsoverretsdom af 1837 l. c. S. 293 forkastede som en urigtig Mening af Herredsfogeden.

skriften i Pl. 22 December 1831 er det uvist, om den virkelig er grundet derpaa, at Udpantninger ikke henhøre under de i Frd. 3 December 1828 §. 42. I. No. 7 nævnte "Retshandlinger", eller om den ikke rettere er en særegen Undtagelse fra denne Bestemmelse.

Det forekommer os saaledes rigtigst at antage, at den kongelige Fogeds Handlinger under Udførelsen af en Udpantning, naar derover føres Anke, ere Gjenstand for Appellation til vedkommende Overret, hvilket da naturligvis ogsaa gjelder naar der ankes over, at Fogeden ved Kjendelse har negtet en Udpantning Fremme, fordi han har antaget, at de i Udpantningsresolutionen selv fastsatte særegne Betingelser ikke vare tilstede, eller at Resolutionen ikke behørigen var forkyndt for Paagjeldende o. s. v. Denne Anskuelse findes ogsaa antaget i flere Domme, see en Viborgsk Overretsdom af 1820 i Ussings Bibl. I. S. 536, og i Særdeleshed en Kjøbenhavnsk Overretsdom af 15 April 1839 i Jur. Tidsskr. XXXVII. S. 240 ff., hvorved ikke blot flere formelle Spørgsmaal med Hensyn til Udførelsen af en saadan Forretning bleve paakjendte, men ogsaa dens Retmæssighed i Realiteten blev afgjort, idet den blev ophævet som stridende imod tredie Mands Ret*). I Kjøbenhavn har det saavidt vides heller ikke

*) Denne Forretning angik yet et Tilfælde, hvor flere resterende Alimentationsbidrag dels efter et offentligt Forlig og dels efter en Øvrighedsresolution søgtes inddrevne hos samme Person; men denne Forbin-

været anseet for tvivlsomt, at Underfogedens Kjendelser med Hensyn til Udpantningsforretninger kunde appelleres paa den i Frd. 15 Juni 1771 §. 13 bestemte Maade; i det mindste synes dette ligefrem forudsat i Canc. Skr. 6 November 1821.

Er det derimod Sognefogeden der paa egen Haand har foretaget noget under Udpantningen, hvorover der af Reqvirenten eller Reqvisitus føres Anke, vil denne i Almindelighed kunne anbringes for Herreds- eller Birkefogeden i Egenskab af hans nærmeste overordnede Øvrighed, der kan tilholde ham at berigtige Feilen, forsaavidt denne lader sig rette; jfr. Canc. Skr. 5 Juni 1838 (Colleg. Tid. S. 708). Ogsaa maa Sognefogeden efter Omstændighederne kunne drages til Ansvar for sit Forhold af den Fornærmede ved et Søgsmaal i første Instants, jfr. Ørsteds Haandb. VI. S. 547.

Endelig kan her endnu bemærkes den særegne Bestemmelse i Frd. 8 Juli 1840 §. 13, at naar den der har Underpant i Løsøre finder sin Ret krænket ved den for Skatter og Afgifter iværksatte Udpantning, bør han bevisliggjøre sin Panteret inden Løsøret ved Auction er bortsolgt, da Indsigelse imod Salget ei siden kan gjøres.

delse blev dog anseet for tilladelig, jfr. Sportelregl. 1814 §. 51, og Forretningens Lovlighed i det Hele paakjendt, uagtet Udlæget efter Øvrighedsresolutionen tildels var skeet i sær ilte Gjenstande.

Fjerde Afdeling.

Om Indsættelses- og Udsættelsesforretninger og visse andre lignende Fogedhandlinger.

A. Om disse Forretninger i Almindelighed.

§. 269.

Ved Indsættelses- og Udsættelses- eller Udkastelsesforretninger forstaaes i Almindelighed de Fogedhandlinger, der umiddelbart gaae ud paa, at Nogen indsættes i eller udsættes af Besiddelsen eller Brugen af en fast Eiendom, jfr. L. 6—14—7, som indeholder, "at hvis nogen ei vil flytte af Leiehus, naar han lovlig udsagt er, til rette Fardag, eller bliver i det Hus besiddende, som han ingen Ret har til, eller er engang fradømt, imod Eiermandens Villie, da bøde han sine Voldsbøder, og Eiermanden have Magt uden videre Dom ved Rettens Middel at gjøre Huset ryddeligt". Forsaavidt en saadan Forretning er foretagen ifølge foregaaende Dom eller Forlig, der allerede har afgjort, hvem Besiddelsen af den omspurgte Eiendom tilkommer, eller Indsættelsen er skeet i Forbindelse med det Udlæg, der er givet en Doms- eller Forligshaver i en saadan Eiendom (Indførsel), er For-

retningen ligefrem at henregne til Executionsforretninger, og at bedømme efter de for disse gjeldende Regler, og vi skulle saaledes her ikke videre beskjæftige os med samme; jfr. ovenfor §§. 255 og 260. Men naar Forretningen, saaledes som det anførte Lovsted og flere andre Lovbud hjemle, iværksættes uden at Reqvirentens Ret forud er formelig anerkjendt, er den forsaavidt at parallelisere med en Arrestforretning, at den ligesom denne gaaer ud paa en anticiperet Tvangsanvendelse, og det kunde derfor synes at den, ligesom Arrest, ikkun burde tilstedes under Betingelse af, at Reqvirenten umiddelbart derefter videre forfulgte Sagen og erhvervede Dom eller Forlig, hvorved hans Rettighed anerkjendtes og den foreløbigen iværksatte Tvang stadfæstedes som lovlig. Dette er ogsaa ved Frd. 8 Juni 1787 §. 12 udtrykkelig paalagt Jorddrotten, naar denne, førend endelig Dom er falden over Fæsteren til at have sin Gaard forbrudt, lader ham sætte ud af Gaardens Brug og Besiddelse, for at forekomme dens yderligere Ødelæggelse. Men en nøiere Betragtning af den i Forholdets Natur begrundede væsentlige Forskjellighed, som iøvrigt finder Sted imellem Arrest og den her omhandlede Tvangsanvendelse, vil udentvivl vise, at det ikke hensigtsmæssigen kunde gjøres til almindelig Regel, at denne sidste skulde justificeres ligesom en Arrest ved et paafølgende Søgsmaal. Arrest gaaer nemlig ikke ud paa umiddelbart at fyldestgjøre Reqvirentes Ret, men skal kun medvirke til og sikkre denne Fyldestgjørelse ved at berøve Debitor den Frihed til at raade over sit Gods

og sin Person, der ellers tilkommer ham; og ligesom det derfor allerede ligger i Arrests Væsen, at Sagen ikke kan have sit Forblivende ved samme, men at Parternes Mellemværende nærmere maa berigtiges, saaledes kan ogsaa, naar Arrestimpetranten forsømmer videre at forfølge Arresten, den ved denne frembragte Tilstand i Almindelighed let og uden nogen Vanskelighed igjen ophæves, ofte endog uden at nogen særegen Foranstaltning hertil er fornøden, jfr. §. 237. Ved en Indsættelses- og Udkastelsesforretning derimod opnaaer Reqvirenten umiddelbart Fyldestgjørelsen af sin Ret, og ofte alt hvad han for Øieblikket forlanger af Modparten, og paa den anden Side har denne Retshandling dog ikke nogen saadan Indflydelse, som Arrest, paa Sidstnævntes personlige Status. Der er derfor ikke i disse Henseender den Opfordring tilstede til en paafølgende Justification, som ved Arrest, og heller ikke kunde en saadan Forfølgning med synderlig Virksomhed her paabydes under den Følge, at den iværksatte Forretning i manglende Fald skulde være ophævet og ugyldig; thi en Restitution af den tidligere Tilstand, om end den Paagjeldende skulde ønske samme, kunde dog ikke opnaaes uden ved en ny Fogedforretning, der atter, saalænge Parternes Tvistighed ikke var afgjort ved Dom, maatte kunne afløses af en Fogedforretning af samme Natur som den første. At paalægge Impetranten, naar han forsømte Forfølgningen, et ubetinget Ansvar til Skadeserstatning m. m., uagtet han havde havt lovlig Grund til at iværksætte Forretningen, vilde vistnok være et virksom-

mere Middel til at fremtvinge Anlæggelsen af Forfølgningssagen, men var dog neppe i Almindelighed billigt, ligesom dette ogsaa blev strengere, end hvad der antages med Hensyn til Arrest, jfr. §. 239, samt Jur. Tidsskr. XXVIII. S. 209. Det synes saaledes naturligere, at Lovgivningen, naar den overhovedet, for at tilfredsstille en practisk Fornødenhed, jfr. §. 213, vil tilstede at de her omhandlede Forretninger foretages førend Dom er erhvervet, ikke paalægger Impetranten at forfølge samme til Justification, men overlader til den Paagjeldende at anlægge Sag, saafremt han anseer sig fornærmet ved Forretningen; og dette maa ogsaa ansees som Reglen efter vor Ret, da hverken L. 6—14—7 eller de øvrige Lovbud, som slutte sig hertil, fordre en saadan Forfølgning. Bestemmelsen i Frd. 8 Juni 1787 §. 12 maa udentvivl betragtes som en ved Hensyn til Fæsteforholdets særegne Natur og Bondens Stilling over for Jorddrotten motiveret Undtagelse, der er analog med den i §. 268 berørte Forskrift i Hoverifrd. 25 Marts 1791 §. 16. Vel kan det stundom ogsaa i andre Tilfælde forekomme, at Impetranten anlægger Sag, for at erholde sit hele Mellemværende i Anledning af det omspurgte Retsforhold med Reqvisitus afgjort, og derunder da ogsaa den foreløbigen foretagne Forretning stadfæstet; men en saadan Forfølgning kan dog efter det Ovenanførte neppe i Almindelighed ansees som nødvendig, og dens Undladelse heller ikke have samme Følge som Forsømmelse af Arrestforfølgning; jfr. dog herved Nyt jur. Ark. III. S. 90 ff.

B. Om de Tilfælde, i hvilke Indsættelses- og Udkastelsesforretninger kunne tilstedes forend Dom eller Forlig er erhvervet, og de nærmere Betingelser herfor.

§. 270.

Det practisk vigtigste Tilfælde, hvori Loven har tilladt en Fogedforretning af den nævnte Art, er udentvivl det ovenfor nævnte efter L. 6—14—7, at Huseieren, naar Leietageren efter lovlig Opsigelse ikke vil flytte til rette Tid, kan uden videre ved Rettens Middel lade gjøre Huset ryddeligt*). Denne Bestemmelse har ved den senere Lovgivning erholdt den mærkelige Udvidelse, at ogsaa Leietageren paa samme Maade kan fordre sig ved Fogedens Hielp indsat i det leiede Locale, naar Indflytningen uretteligen negtes ham; Pl. 2 October 1754 §. 4 og Sportelreglement 22 Marts 1814 §. 55; jfr. Ørsteds Haandb. V. S. 466. Et andet Tilfælde forekommer i L. 5—7—8, ifølge hvilken Panthaveren, naar Debitor misligholder sin Forskrivelse, kan fordre sig ved Rettens Middel sat i Be-

*) Naar et Locale af Fogeden ryddeliggjøres, og Requisitus ikke er tilstede, kan Fogeden dog ikke være pligtig at tage de udflyttede Effecter under Bevaring, men dette maa udentvivl foreløbigen nærmest paaligge Politiøvrigheden; jfr. Nyt Ark. f. Lov og Ret S. 218—219.

siddelse af den til Underpant stillede faste Eiendom; jfr. Jur. Tidsskr. VII. b. S. 74 ff. og Ørsteds Haandb. VI. S. 229 ff. Endelig siger L. 6—14—7 ganske almindeligt, at Udkastelse kan finde Sted hvor nogen ellers bliver i det Hus besiddende, som han ingen Ret haver til; jfr. Sportelregl. 10 Sept. 1830 §. 23 og 30 Marts 1836 §. 22, der nævne Forretninger, hvorved nogen udkastes af Jord eller Hus, han har i Besiddelse, eller indsættes i Besiddelse af Hus eller Jord; og den omhandlede Retshandling maa uden tvivl saaledes i Almindelighed kunne anvendes i ethvert Tilfælde, hvor enten Eieren af en fast Eiendom fordrer en Besidder, som ingen gyldig Hjemmel kan opvise til en fortsat Besiddelse, udsat af samme, eller den, som har en gyldig Adkomst til strax at erholde Besiddelsen af en fast Eiendom, forlanger sig indsat i denne. Saaledes maa ikke blot den Leietager, der er lovlig opsagt, kunne udsættes, men ogsaa den, hvis Besiddelse af en fast Eiendom ikke grunder sig paa nogen bevislig eller gyldig Contract, jfr. Jur. Ark. XVIII. S. 172 ff., Nyt jur. Ark. IV. S. 65, Nyt Ark. f. L. og Ret S. 36 ff; eller som ifølge Misligholdelse af den Contract, der gav ham Besiddelsen, har fortabt sin Ret til at vedblive denne, Frd. 8 Juni 1787 §. 12, Nyt jur. Ark. III. S. 90 ff., Nyt Ark. f. Lov og Ret S. 150 ff., Jur. Tidsskr. XIX. S. 293—294, m. fl. Og omvendt maa ogsaa den der ved en Kjøbe- eller Forpagtningscontract er tilsagt Overleveretelsen af en fast

Eiendom kunne fordre sig til den bestemte Tid indsat i Besiddelsen, naar denne foreholdes ham.

Fremdeles maa en saadan Fogedforretning ikke blot kunne gaae ud paa en fuldstændig Indsættelse eller Udsættelse, men efter Omstændighederne ogsaa paa en blot midlertidig og partiel Indskrænkning af Besiddelsen, t. Ex. paa en successiv og temporær Aflevering til Huseieren af leiede Værelser, for at de kunne underkastes Reparation, hvis dette enten forud er betinget af Leietageren eller en virkelig Nødvendighed udkræver, at saadan Reparation uopholdeligen iværksættes; jfr. Nyt Ark. for Lov og Ret S. 199 ff. Endvidere maa vistnok Huuseieren ogsaa kunne erholde Fogdens Assistence, naar Leietageren, som skal flytte, ubeføiet negter at lade Lysthavende til passende Tider tage Leiligheden i Øiesyn. Vel maatte en saadan Vægring, naar Localet derover kom til at staae ubortleiet, kunne paadrage Forpligtelse til Skadeserstatning; men hermed alene kan Huseieren ikke være tjent, allerede af den Grund, at Leietageren muligen ikke er solvent.

For i de ovenomhandlede Tilfælde at kunne erholde Forretningen foretaget, vil i Almindelighed udfordres, at Reqvirenten fremlægger saadanne Beviisligheder for Fogeden, der i det mindste gjøre det i høi Grad sandsynligt, at den omspurgte Besiddelsesret tilkommer ham; og navnlig maa dette gielde, hvor den, der ikke er Eier, fordrer sig sat i Besiddelse af en Andens Eiendom, jfr. Pl. 2 October 1754 § 3; hvorimod naar den der be-

visligen er Eier fordrer den naturlige Besidder udsat, det ofte vil være dennes Sag at godtgjøre sin Ret til Besiddelsen. Fremdeles har Fogeden naturligvis ikke blot at tage Hensyn til de Indvendinger og Beviisligheder, hvormed Reqvisitus fremkommer under Forretningen, men ogsaa til de Indsigelser, som tredie Mand maatte fremsætte imod denne, fordi den formentligen vilde krænke hans Ret, t. Ex. naar det ved en Indsættelsesforretning efter Leiecontract findes, at en Anden allerede har erhvervet lovlig Besiddelse af Stedet; jfr. Ørsteds Haandbog V. S. 466—67. Naar Reqvirentens Ret ifølge de fremkomne Erindringer maa ansees som tvivlsom, bør Fogeden, forend Forretningen iværksættes, affordre ham en passende Sikkerhedsstillelse, ligesom ved Arrest; jfr. Jur. Tidsskr. XIX. S. 295, og Høiesteretsdom 22 Febr. 1837, i den aarlige Samling, der i et Tilfælde udtrykkeligen bestemte, at en Panthaver for at erholde en Fogedforretning fremmet, hvorved han paa Grund af L. 5—7—8 fordrede sig sat i Besiddelse af Eiendommen, burde stille Sikkerhed i Overeensstemmelse med L. 1—21—4.

C. Om Ankes Iværksættelse i Anledning af Indsættelses- og Udkastelsesforretninger.

§. 271.

Med Hensyn til den formelle Fremgangsmaade under de her omhandlede Fogedforretninger er intet

særligen at bemærke. Ikkun kan erindres, at i Kjøbenhavn skulle samme i Almindelighed foretages af Underfogden, og ikke af Kongens Foged, endskjønt det er denne, der har at forrette Arrester; Pl. 2 October 1754 § 4, 7 October 1771 § 2, Canc. Skr. 16 October 1795, 11 Juni 1796, 1 December 1812 og 9 September 1823. Hvad derimod de Retsmidler angaaer, som kunne tilkomme den, der finder sig fornærmet ved Forretningen, kan Følgende bemærkes.

En saadan Indsættelses- eller Udkastelsesforretning er vel, som ovenmeldt, for saavidt at betragte som en definitiv Retshandling, at den ordentligvis ikke behøver at justificeres ved paafølgende Søgsmaal, men det har ligefrem sit Forblivende ved samme, saafremt ingen af Parterne foretager sig videre i Sagen; jfr. Jur. Tidsskr. XXI. S. 105—106 og Ussings Bibliothek I. S. 96. Men paa den anden Side kan Fogedretten heller ikke derved, at en saadan Forretning reqvireres af samme, erholde Myndighed til endeligen at afgjøre et Retsforhold, som efter sin Beskaffenhed henhører under de egentlige Domstoles Paakjendelse, ligesom eiheller Fogedforretningens Natur tilsteder den fuldstændige Procedure og Undersøgelse af Sagen, som hertil vilde udfordres. Fogedens Decret kan saaledes ikke ansees som en endelig Paakjendelse af Vedkommendes Ret i Realiteten, og som Følge heraf maa den, som finder sig fornærmet ved den foretagne Forretning, kunne anlægge en Sag ved Retten i første Instants, til at erholde

Reduction af Reqvirenten for den tilføiede Skade og Fornærmelse, og uden Tvivl ligeledes kunne i første Instants erhverve Dom for, at den ved Forretningen tilveiebragte Forfatning igjen bør forandres; alt dog kun forsaavidt han grunder disse Paastande paa Realiteten af det imellem ham og Reqvirenten værende Retsforhold, ikke paa Forretningens formentlige formelle Ulovlighed; jfr. ovenfor §§. 232, 240 og 268 om Arrest og Udpantning. Men dernæst vil den Fornærmede ogsaa i alle Tilfælde have det Valg, at søge at opnaae begge disse Øiemed ved at appellere Fogedens Forretning som en anden Retshandling til vedkommende Overdomstol, hvilket er antaget ved Høiesteretsdom 30 April 1813, Nyt Jur. Ark. VIII. S. 156 jfr. IV. S. 63 ff., samt flere senere Landsoverretsdomme, see Jur. Tidsskr. XX. S. 108, XXI. S. 106, Ussings Bibliothek I. S. 96. Dog har en anden Overretsdom i Jur. Tidsskr. XIX. 292 ff. antaget, at man vel ved Overretten kunde erholde afgjort, om Fogeden efter de forhaanden værende Omstændigheder havde været berettiget til at foretage Forretningen, men naar dette fandtes at være Tilfældet, saa at Spørgsmaalet om Erstatning kom til at beroe paa senere tilveiebragte Oplysninger om den virkelige Beskaffenhed af Parternes Mellemværende, maatte sammes Procedure og Afgjørelse henvises til Underretten. Vel synes dette Resultat conseqvent at følge af de her omhandlede Jurisdictionsforholds Natur, jfr. ovenfor §. 241; men det kan ikke bestaae med

hvad der efter de ovenanførte Domme maa ansees som Praxis, jfr. in specie Dommen i Nyt jur. Ark. IV. S. 67, der som ovenmeldt er stadfæstet af Høiesteret, ligesom ogsaa Indholdet af de i §. 215 No. 7 nævnte Circ. 3 Februar 1829 og 28 Dec. 1830 kunne afgive en Modgrund imod samme. En senere Dom i Jur. Tidsskr. XXII. S. 274 er derhos endog gaaet saavidt at antage, at naar den Fornærmede paa den ovenfor nævnte Maade gjør sin Erstatningsfordring gjeldende under Form af Appel, maa Vederparten være berettiget til ogsaa at erholde sine connexe Contrapretensioner paakjendte efter Contrasøgsmaal umiddelbart til Overretten. Ifølge flere af de ovenanførte Domme kan der iøvrigt næppe være noget imod, at den Fornærmede ved Apellationen blot søger at erholde Erstatning for Forretningen som ulovlig, uden tillige at fordre den tidligere Tilstand restitueret, jfr. Jur. Tidsskr. XIX. S. 296 og XXII. S. 275, og en senere Overretsdom i Jur. Tidsskr. XXVIII. S. 341, der kunde synes at statuere det Modsatte, kan dog efter nøiere Betragtning næppe antages at indeholde noget, der hermed kom i Strid.

I de Tilfælde, hvor Reqvisitus vil drage Fogeden til personligt Ansvar, fordi han formentligen har kjendeligen forseet sig ved Forretningens Foretagelse, eller hvor Reqvirenten formener at han ubeføiet har vægret sig for at iværksætte Forretningen, kan saadan Anke naturligvis alene gjøres gjeldende ved Appel til høiere Ret.

D. Om lignende Forretninger kunne foretages med Hensyn til rørlige Gjenstande.

§. 272.

Der kan spørges, om lignende Fogedforretninger, som de ovenomhandlede Indsættelses- og Udsættelsesforretninger, i noget Tilfælde kunne foretages med Hensyn til Besiddelsen af rørlige Gjenstande. Vel maa dette i Almindelighed negtes; thi deels vil den Vedkommende ikke let kunne forelægge Fogeden saadanne Beviisligheder for sin Ret til at erholde Besiddelsen af en rørlig Ting, hvis Identitet som oftest kan omtvistes, som hvor der handles om en fast Eiendom, og deels vil i alt Fald Tingen ordentligviis kunne skjules saaledes, at den umiddelbare Besiddelsestagelse ved en Fogedforretning derved gjøres umulig; jfr. §. 215. 8. Men ubetinget kan dog Anvendeligheden af lignende Fogedforretninger med Hensyn til Besiddelsen af rørlige Gjenstande ingenlunde negtes, naar det nemlig er Ting, om hvis Identitet der ikke let kan opstaae Tvivl, og som derhos ifølge deres Omfang og øvrige Beskaffenhed ikke let kunne forstikkes, saasom hvor der handles om Besiddelsen og Brugen af et Skib, jfr. 4—1—34 og 35, og Nyt jur. Ark. XVIII. S. 23—24, eller hvor nogen ubeføiet indesidder med de en viis Bestilling vedkommende Protocoller og Papirer, jfr. Canc. Skr. 13 Februar 1827, Nyt jur. Ark. XV. S. 106, Sørensens

jur. Ugeblad f. 1831 S. 198 ff. Endelig maa endog lignende Fogedforretninger kunne foretages med Hensyn til Personer, nemlig efter Forældres Reqvisition for at komme i Besiddelse af Børn, som uretteligen unddrages Forældremagten og tilbageholdes hos Andre; see Pl. 7 August 1792. Ogsaa kunde Fdg. 25 Marts 1791 §. 9 synes at tilstede en saadan Forretning for at erholde bortløbne Tjenestefolk bragte tilbage i deres Tjeneste; men det kan dog efter Forholdets Natur og Sens øvrige Indhold ikke antages at være Meningen, at Tyendet imod dets Villie med Magt skulde kunne bringes tilbage, naar det hellere vil underkaste sig de Følger, som dets Vægring af igjen at tiltræde Tjenesten kan medføre; jfr. Canc. Skr. 7 Septbr. 1841, Colleg. Tid. S. 944.
